Din Görevlileri Mbsts ve Yeterlik Sınavlarına Hazırlık Kitabı

Ferhat ERDOĞAN

İzmir - 2012

www.yeterlik.com

DİN GÖREVLİLERİ MBSTS ve YETERLİK SINAVLARINA HAZIRLIK KİTABI

Yazarı : Ferhat ERDOĞAN

Tashih : Mustafa GÖKÇE
Tuba GÖKÇE
İbrahim ÖZDEMİR
Yusuf DURMUŞ
Şevket ÖRK

Dizgi : Ferhat ERDOĞAN

Kapak : Hamle Dijital

ISBN : 978-605-62498-0-8

6. Baskı : Ekim 2012-İzmir

Web : www.yeterlik.com

Mail : info@yeterlik.com

Baskı/Cilt: Kanyılmaz Matbaacılık Kağ. ve Amb.San.Tic.Ltd.Şti

Sertifika no: 16609

5609 Sokak No:13 Çamdibi-İZMİR
Tel: 0232 4491443
www.kanyilmazmatbaasi.com

Kitap siparişi

ANADOLU DAĞITIM
0(232) 483 60 60
0507 480 29 40
0531 310 54 54

İÇİNDEKİLER

Önsöz

Yüce Rabbimizin ismi ile başlıyoruz.

Allahu Teala'ya kainattaki zerreler adedince hamdü senalar, Resûl-i Zişân Efendimize binlerce salat ve selam olsun.

Değerli okurlar; hepimizin bildiği gibi günümüzde her meslek erbabı kendi kategorisinde çeşitli sınavlara tabi tutulmaktadır. Din Hizmetinde görev almak isteyen kişilerin seçiminde de Mbsts ve Yeterlik sınavları çok önem arz etmektedir.

Özenle hazırlamış olduğumuz bu kitabımızdan bahsetmeden evvel acizane "Din Görevlisi" tabirine değinmeden geçemeyeceğim.

"Din Görevlisi" tanımı, maalesef özellikle halk arasında, sanki sadece Diyanet personeline ait bir olgu olarak kabul edilegelmektedir.

Lakin aslına baktığımız zaman, Rabbimiz Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de bütün Müslümanlara emr-i bil ma'ruf nehy-i anil münkeri emir buyurmuştur. Yani bu vecibe sadece belli bir kesime izafe edilemez. Bütün Müslümanlar kendi konumu itibariyle dinin görevlisidir. Bizlerin yapmış olduğu bu görev şüphesiz Din Hizmeti Gönüllülüğüdür. "Din Görevlisi" yerine "Din Hâdimi" (Dinin hizmetlisi), "Mihrap Görevlisi" terimleri daha doğru bir ifade olsa gerektir.

Değerli okuyucular;

Peygamber Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde "Emaneti ehline veriniz" buyurmak suretiyle Allah'ın rızasının ve Peygamberimizin arzusunun bu yönde olduğunun göstergesidir. Yapılan iş ne olursa olsun o işte mütehassıslığı bulunan insanların işi teslim alması en güzelidir. Bu yapılan iş bir de Din hizmeti olunca daha da hassasiyet gerektiren bir meseledir.

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yapılan sınavlar, bir yandan personel seçimine yönelik olduğu gibi bir yandan da görevde olan

Personeli daha yetenekli ve etkin olmasına yöneliktir. Din görevlisinin sermayesinin ilim olduğunu hepimiz biliyoruz.

Yıllar geçtikçe, sistem değiştikçe sınav formatında değişiklikler söz konusu olabiliyor. Özellikle; genel kültür, mevzuatla ilgili bilgiler, Diyanet Teşkilat yapısı ile ilgili bilgiler de değişiklikler söz konusu olabiliyor.

Yeterlik ve Mesleki Seviye Tespit sınavlarında yardımcı niteliğinde olan bu kitabımızı uzun zaman süreci içerisinde acele etmeyerek, sık eleyip sık dokuyarak çok farklı kaynaklara başvurarak titizlikle hazırladığımızı belirtmek isteriz.

Bu hazırladığımız kitabı sadece sınavlarda yeterli puan almak için değil, Vaiz, İmam-Hatip, Müezzin-Kayyım, Kur'an Kursu Öğreticileri ve bu kutlu göreve aday olanların devamlı surette başvurabilecekleri kaynak kitabı olması temennisi ile hazırlamaya çalıştık.

Sınavda çıkması muhtemel bilgiler üzerine odaklanıp kitabımızın hacmini de göz önünde bulundurarak bir İmam-Hatip mezununun bilgi dağarcığını kestirebildiğimizden onlar için tekrar sayılacak olunan mevzulara yer kaplamaması için kitabımızda tekrara gerek duymadık. Bu kitap aracılığı ile önümüzdeki sofraya yeni bilgiler ikram edebilmek, bilgi ufkumuzu daha çok genişletebilmek asıl gayemiz oldu. Kitabımızın iç düzen tasarımı, yazı stili, puntosu, şablon ve tablolu anlatımları ile her yönden siz değerli okuyucularımızın kitabı rahat bir şekilde okuyup anlayabilmeleri için elimizden gelen gayreti sarf ettik. Kitabımızda her soruyu eklediğimizde "sınavda bu soru çıkar mı?" diye düşünerek, tahmin yeteneğimizi kullanarak bir çalışma içerisinde bulunduk.

Kitabımızda "Dini terim ve kavramlar" ünitesini hazırlarken A'dan Z'ye ne terim varsa ekleme yöntemine gitmedik. Binlerce terim elenerek çıkması muhtemel kavramların açıklamalarını kitabımıza ekledik.

Kitabımızdaki fıkıh bölümü Hanefi mezhebi görüşlerine göre ele alınmıştır, gerekli yerlerde Şafiî mezhebinin görüşleri belirtilmiştir. Ayrıca temel fıkhî konularda emsal kitaplarda yer almayan Hanefi-Şafiî fark cetveli oluşturularak istifadenize sunulmuştur.

Kitabı hazırlarken gayretlerimiz en çok şu iki hususta yoğunlaşmıştır. Biri; siz değerli okuyucularımıza yeni bilgiler sunmak, diğeri de sağlam güvenilir kaynaklardan kitabımızı oluşturmak olmuştur. Sıfır hata için elimizden gelen çabayı sarf ettik, konularında uzman arkadaşlarımızla istişare ederek, gerekli kotroller yaparak hata olmaması için büyük bir çaba gösterdik. Tüm hassasiyetimize rağmen beşer olmamız sebebiyle istifadenize sunduğumuz bu kitabımızda her hangi bir hata görürseniz bizleri bilgilendirmeniz bizleri memnun edecektir.

Kitabın hazırlanmasında, başından sonuna kadar emeği geçen bütün dostlarıma teşekkürlerimi sunuyorum.

Gayret bizden muvaffakiyet Allah'tandır. Rabbimiz cümlemizi dünya ve ahiret sınavlarımızda muvaffak eylesin...

Ferhat ERDOĞAN
İzmir-2012
ferhaterdogan@msn.com

KİTAP HAKKINDA

⇨ Kitabımız, 2012 Mart ayı Yeterlik sınavında Diyanet'in sormuş olduğu 80 soruda 50 soru yakalama başarısı elde etmiştir. 50 sorunun kitabımızın hangi sayfalarında olduğu (www.yeterlik.com) web sitemizde yayımlanmıştır.

⇨ Kitabımız özgün bir çalışma olup, 14 Ünite, Tablo ve şemalı konu özet anlatımlarıyla 1700 adet sorudan oluşmaktadır.

⇨ Kitabın hazırlanmasında başta Diyanet İşleri Başkanlığı'nın tavsiye ettiği kaynak eserler olmak üzere 100 farklı zengin bir kaynak arşivinden istifade edilmiştir. Ayrıca geçmişe dönük 10 yıla ait Diyanet Aylık dergisi taramadan geçirilmiştir.

⇨ İstifade açısından konular ve özellikle mevzuat bilgileri sade bir üslupla gereken yerlerde tablolarla anlatılmıştır.

⇨ Konu anlatımlarında Mezhep farklarına kitabımızda (⋆) işareti ile dikkat çekilmiş, ayrıca önemli temel mezhep farklılıkları tablo şeklinde sunulmuştur.

⇨ "Siyer" Ünitesi altı farklı kaynak eserden karşılaştırmalı hazırlanıp, "Siyer Kronoloji" bölümü tarafımızca yeniden baştan sona kadar hazırlanmıştır.

⇨ ÜÇ YANLIŞ ŞIK YERİNE, ÜÇ DOĞRU ŞIK..

Kitabımızda çoğu testlerde farklı bir üslup kullanmaya çalıştık.

Şöyle ki;

Klasik test sorularında genellikle, okuyucunun karşısına üç tane yanlış şık bir tane doğru şık sunulur, böyle olunca okuyucu o tek sorudan bir tane bilgi almış olur. Biz kitabımızda okuyucumuza bir test sorusunda 3 tane bilgi vermek istedik. Tabiri caizse tek taşla üç kuş vurmayı amaçladık.

Misal verecek olursak:

Kurbanla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) İmam Malik ile İmam Şâfiî'ye göre, kurban vacip değil, müekked bir sünnettir
B) Şâfiî mezhebine göre kurban, bayramın 4. günü akşamına kadar kesilebilir
C) Kurban, bayram namazının kılınmasından, 3. günün yani Zilhicce ayının 10, 11 ve 12. günleri akşamına kadarki süre zarfında kesilebilir

D) Kurban kesme yükümlülüğü için, İmam Azam ile İmam Ebû Yusuf'a göre, akıl ve büluğ şarttır

YANLIŞ ŞIK

Bu soru şeklinde mutlaka doğru cevap üç tane olacak ki, diğeri de yanlış şık olsun. Gördüğünüz gibi sınava hazırlanan bir kişi bu soruda üç tane bilgi edinmiş olacaktır..

⇨ Sınava çalışan okuyucularımız için testlerin en sonunda 100 sorudan oluşan deneme testi eklemiş bulunmaktayız

⇨ Elinizdeki bu eser, 14 ünitesiyle, bir bakıma insanlığın ilk yaratılışından günümüze kadar olan önemli hadiseleri, bilgi birikimlerini ihtiva etmiş bulunmaktadır. Kitabımızın hacmini de göz önünde bulundurarak siz değerli okuyucularımıza elimizden geldiğince geniş bir yelpaze sunmaya çalıştık.

⇨ Tüm hassasiyetimize rağmen beşer olmamız sebebiyle istifadeniz sunduğumuz bu kitabımızda her hangi bir hata görmeniz halinde info@yeterlik.com iletişim adresimize e-posta atabilirsiniz.

⇨ Genel kültür ve mevzuat bilgileri en güncel haliyle kitabımıza eklenmiştir. Zaman içerisinde mevzuat bilgilerinde değişiklikler söz konusu olabilmektedir. Değişiklikler olması halinde www.yeterlik.com web sitemizdeki sayfamızdan en güncel mevzuat bilgilerini takip edebilirsiniz.

➢ **Yeterlik ve Mbsts (Mesleki bilgiler seviye tespit sınavı) nedir?**

Yeterlik kelime olarak; bir işi yapma gücünü sağlayan özel bilgi, ehliyet, yeterli olma durumudur.

Yeterlik sınavı, Kur'an kursu öğreticiliği, imam-hatiplik ve müezzin-kayyımlık unvanlarındaki kadrolara ilk defa açıktan, sözleşmeli veya naklen personel alımlarına ve bu kadrolara yapılacak vekaleten atamalara başvuracaklar için Diyanet İşleri Başkanlığınca belirlenecek yer ve zamanlarda yapılacak veya yaptırılacak yazılı ve/veya sözlü ve uygulamalı sınavdır. Adaylar sadece bir unvan için yeterlik sınavına müracaatta bulunabilirler.

Her hangi bir meslek alanında ilgili kurumun açmış olduğu sınavlarda başarılı olanlar yeterlik belgesini almaya hak kazanır. Günümüzde yeterlik Yazılı ve Sözlü olmak üzere iki aşamada olmaktadır. Yazılı sınavdan 70 ve üzeri puan alanlar daha sonra sözlü uygulamalı sınava çağrılır.

⇨ **Sınava Katılmak İsteyen Adaylarda Aranan Genel ve Özel Şartlar**

1-Genel şartlar:

a) 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 48. maddesinin (A) bendindeki genel şartları taşımak.

b) 25/10/2011 tarihli ve 28095 sayılı mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanan Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde belirtilen ortak niteliği taşımak.

2-Özel şartlar:

a) Kur'an Kursu Öğreticiliği için;

1- En az İmam-hatip lisesi mezunu olmak veya içinde bulunduğu eğitim-öğretim yılında mezun olabilecek durumda olmak.

2- Kur'an Kursu Öğreticiliği yapmaya mani bir özrü bulunmamak.

b) İmam-Hatiplik için;

1- En az İmam-hatip lisesi mezunu olmak veya içinde bulunduğu eğitim-öğretim yılında mezun olabilecek durumda olmak.

2- Erkek olmak.

3- İmam-Hatiplik yapmaya mani bir özrü bulunmamak.

d) Müezzin-Kayyımlık için;

1- Lise veya dengi okul mezunu olmak veya içinde bulunduğu eğitim-öğretim yılında mezun olabilecek durumda olmak.

2- Hafız olmak (İmam hatip lisesi mezunları için bu şart aranmaz.)

3- Erkek olmak.

4- Müezzin-Kayyımlık yapmaya mani bir özrü bulunmamak.

- **MBSTS (Mesleki Bilgiler Seviye Tespit Sınavı)**

Diyanet İşleri Başkanlığı Sınav Yönetmeliğinin 23. Maddesi uyarınca görevlilerin bilgi seviyelerini ölçmek ve mesleki bakımdan göreve en iyi şekilde hazır bulunmalarını sağlamak, kariyer basamaklarında kriter olarak değerlendirmek ayrıca;

1. Görev (müktesebi olup başka unvanlarda görev yapan personel) veya görev yerlerini değiştirmek isteyen cami görevlileri,

2. Yurtdışına din görevlisi olarak gitmek isteyenler,

3. Hac ve umre hizmetlerinde (Müftü, Vaiz ve Eğitim Görevlileri hariç) din görevlisi olarak görevlendirileceklere yönelik (4/B statüsünde çalışan sözleşmeli personel dahil) Mesleki Bilgiler Seviye Tespit Sınavı (MBSTS) yapılır.

Kitaptaki Hangi Ünitelere Çalışmalıyım?

İmam-Hatip, Müezzin Kayyım, Kur'an Kursu Öğreticisi **Yeterlik** sınavına girenler; kitabımızdaki (14 üniteden) Kur'an-ı Kerim ve Tefsir, Tecvid, Akaid, Fıkıh, İmâmet ve Hitâbet, Siyer, Hadis, Hac ibadeti, İslam tarihi ve Eserler, Dini Terimler ünitelerine, **MBSTS** sınavı için ise; bütün ünitelere çalışmalarını öneriyoruz.

Yeterlik Belgesinin Geçerlilik Süresi Kaç yıldır?

İlçe müftülüğü ve vaizlik hariç, stajyer vaizlik, murakıplık, stajyer Kur'an kursu öğreticiliği, İmam-hatiplik ve Müezzin-kayyımlık için Başkanlıkça yapılan sınavı kazananlara verilen yeterlik belgeleri **3 yıl** süre ile geçerlidir. Ayrıca Mesleki Bilgiler Seviye Tespit Sınavı sonucuda **3 yıl** süre ile geçerlidir.

❑ ÜNİTE 1

➢ KUR'AN-I KERİM ve TEFSİR

Kur'an-ı Kerim

Kur'an-ı Kerim, Yüce Rabbimiz tarafından vahiy yolu ile Arapça olarak, Peygamberimiz Hz. Muhammed (a.s.)'e indirilen, nesilden nesile bize kadar tevatüren gelen, mushaflarda yazılı, Fatiha sûresi ile başlayıp Nas sûresi ile sona eren, okunması ile ibadet edilen ve sevap kazanılan Allah'ın kelamıdır.

Kur'an'ın Ana Konuları	**Kur'an'ın Diğer İsimleri**
1- Varlık: Allah, insan ve diğer varlıklar 2- Bilgi 3- İman (ahiret hayatı vs.) 4- Emirler ve yasaklar 5- İbadet ve dualar 6- Tarih ve kıssalar 7- Muamelat (toplumsal ilişkiler) 8- Ahlak 9- Dünya hayatı	Kur'an bir çok isim veya vasıflarla isimlendirilmiştir. Bazıları şunlardır 1- el-Kitab 2- el-Furkan 3- ez-Zikr 4- et-Tenzil 5- en-Nur 6- el-Büşra 7- eş-Şifa 8- el-Beyan 9- el-Hüda 10- el-Azîz 11- el-Mev'ıza 12- el-Mübin 13- el-Mübarek 14- el-Mecîd 15- en-Nezir

Âyet

Sözlükte "**açık alâmet, işâret, emâre, iz ve nişâne**" demektir. Kur'ân'da bu kelime; aynı temel anlamları içerecek şekilde mucize karşılığı olarak da kullanılmıştır.

Kur'ân, sûrelerden, sûreler de âyetlerden oluşur. Âyet, sonu ve başı belli olan, uzun veya kısa, bir harf veya birkaç kelime veya cümleden oluşan Yüce Rabbimizin sözlerine denir. Âyetlerin tertibi (vahiy ile Allah tarafından bildirilmiştir) **tevkifî**dir. İlk inen âyetler Alâk sûresinin ilk 5 âyetidir. Tam olarak nazil olan ilk sûre Fatiha sûresidir.

Fâtiha sûresinin başındaki besmele dâhil, Kur'ân da 6236 âyet vardır. Diğer sûrelerin başlarındaki âyetler, sûreleri birbirinden ayırmak için konulmuştur, o sûreden birer âyet değildir.

En uzun âyet ise, müdâyene (borçlanma) ayeti olarak da bilinen Bakara suresinin 282. ayetidir.

Sûre

Sözlükte "**yüksek rütbe, mevki, şeref, binanın kısım ve katları**" anlamına gelen sûre tefsir ilim dalında başı ve sonu belli, farklı sayıda âyetler içeren Kur'ân'ın bölümlerine denir. Kur'ân'da 114 sûre vardır. En uzun sûresi 286 âyeti bulunan Bakara, en kısa sûresi de 3 âyeti olan Kevser sûresidir.

> **BİLGİ NOTU !**
>
> ✓ Fâtiha sûresinin Esâs, Salât, Duâ, Ümmu'l Kur'an, Şifâ gibi yirmiye yakın isimleri vardır.
>
> ✓ Bazen iki veya daha çok sûre gruplarına verilen adlarda bulunur.
> Zehrâvân: İki parlak sûre (Bakara ve Âl-i İmrân), Muavvizeteyn (Felak-Nâs), Muavvizât (İhlas, Felak, Nâs) gibi.

SÛRELERİN TASNİFİ

Kur'an'daki 114 sure ayet sayılarına göre 4 kısma ayrılmaktadır.

1- et-Tuvel yahut **es-Seb'u't-Tıvâl**	Bunlar Kur'an-ı Kerim'in en uzun sûreleridir. Bunlar; Bakara, Âl-i İmrân, Nisâ, Mâide, En'âm, A'raf, Enfâl sûreleri
2- el-Mîûn	Bu sûreler, es-Seb'ut-Tuvel denilen uzun sûrelerden sonra gelen ve âyet sayıları yüz dolayında olan sûrelerdir.
3- el-Mesânî	Bunlar da, mîûn denilen sûrelerden sonra gelen ayet sayısı yüzden az olan sûrelerdir
4- El-Mufassal	Kur'an-ı Kerim'in son bölümünü oluşturan kısa sûrelerdir. Mufassal denilen bu kısa sûrelerin hangi sûreden başladığı hususunda çok çeşitli görüşler vardır. Kendi aralarında uzun, orta ve kısa olmak üzere üç kısma ayrılırlar. **1-Tıvâl-ı Mufassal:** Hucurât sûresiyle başlayıp Burûc sûresine kadar devam eden sûrelerdir. (bazı kaynaklarda Kâf ile Burûc arası..) **2-Evsât-ı Mufassal:** Bürûc sûresi ile başlayıp Beyyine sûresine kadar devam eden sûrelerdir. (bazı kaynaklarda Târık ile Beyyine arası..) **3-Kısâr-ı Mufassal:** Beyyine sûresinden Kur'an-ı Kerim'in sonuna kadar devam eden sûrelerdir. (bazı kaynaklarda Zilzâl ile Nâs arası..) Kur'an-ı Kerim'in en kısa sûreleri, üçer ayetlik olan Kevser, Asr ve Nasr sûreleridir. Bunların içinde de harf sayısı bakımından en kısası Kevser sûresidir.

⇒ **Sebeb-i nüzûl (Esbabü'n-Nüzul):** İndirme sebebi demektir. Sûre ve âyetlerin inmesine sebep olan bu hadise ve sorulara nüzul sebebi denilmektedir.

⇒ **Muhkem ayetler:** Açık ve anlaşılır ayetlerdir. Te'vile ihtiyaç duyulmaz.

⇒ **Müteşabih ayetler:** Birden fazla anlama gelebilen ayetlerdir.

⇒ **Garîbü'l-Kur'ân:** Garîb üstü kapalı ve zor anlaşılan söz, yabancı demektir. Terkip olarak "Garîbü'l-Kur'ân", Kur'ân'ın zor anlaşılan kelimeleri anlamına gelir. Kelimelerin zor anlaşılması; ya anlamının kapalı ya da şâz ve yabancı oluşundan kaynaklanır.

⇒ **Müşkilu'l-Kur'an:** Müşkilu'l-Kur'an, bazı ayetlerin ve kelimelerin anlaşılma güçlüğünü ortadan kaldırmayı amaçlayan bir ilim dalıdır.

⇒ **İ'cazu'l-Kur'an:** Terim olarak Kur'an'ın, kendi benzerini getirmede insanları aciz bırakması anlamındadır.

⇒ **Aksamu'l-Kur'an:** Kur'an-ı Kerim ayetlerindeki yeminlerdir.

⇒ **Mücmel ve Mübeyyen:** Bir açıklayıcı tarafından açıklanmadıkça, manası anlaşılmayan kapalı lafızlara **"Mücmel",** Kapalı lafızları açıklayan manası güçlü ifadelere de **"mübeyyen"** adı verilir.

⇒ **Mübhem:** Mübhem, Kur'an'daki yer, zaman, kişi ve eşya isimlerinin açıkça zikredilmeksizin, ismi mevsul, ismi işaret ve zamirle üstü kapalı ifade edilmesidir

⇒ **İnzâl ve tenzil:** Kur'ân'ın M. 610 yılında Ramazan ayında Kadir gecesinde toptan Levh-i mahfuzdan dünya semasına, Beytü'l-İzze'ye indirilmesine ***inzâl,*** parça parça âyetler hâlinde vahiy yolu ile Hz. Muhammed (a.s.)'e indirilmesine ise "***tenzîl***" denir

⇒ **Vücuh ve Nezair:** Kur'an'da çeşitli manalarda kullanılan müşterek lafızlar bulunur. Bir ayette geçen bir kelime bazen başka ayette farklı manada olabilmektedir. Tefsir ilminde buna "**vücuh**" denir. Bunun aksine de çeşitli bir çok kelime aynı yada birbirine yakın manayı ifade etmesine "**nezair**" denir

⇒ **Nâsih ve mensûh:** Nasih, sözlükte "yok etmek, değiştirmek ve nakletmek" anlamına gelir. Istılahta, bir nassın hükmünü daha sonra gelen bir nassla kaldırmak demektir. Hükmü kaldırılan âyete de mensuh denir. (Ebû Ubeyd el-Kasım b. Sellâm (h.224), İbn Hazm (h.456), Suyûtî (h.911) Nâsih ve mensûh'a dair eserler yazmışlardır)

⇒ **Siyak-Sibak:** Kur'ân âyetleri arasındaki öncesine ve sonrasına dikkat etmeyi" (ayetler arasındaki anlam ilişkisinin ve bütünlüğünün olmasını) ifade eden terimdir.

Sünnet'in Kur'an'a Dair Belli Başlı Fonksiyonları

A) Kur'an ayetlerini açıklamak, izah etmek (tebyin)

B) Kur'an'ın belirlediği hükmü desteklemek (te'kid/teyid)

C) Kur'an'da bulunmayan hükümler koymak (teşri') (Zina eden hür ve evli erkekle kadının recm edilmesinin emredilişi, fıtır sadakasının vücûbiyeti gibi.)

MEKKÎ VE MEDENÎ SÛRELER

Sûreler ayet bakımından tasnife tabi tutuldukları gibi nazil oldukları mekan ve zaman açısından da **Mekkî-Medenî** olmak üzere ikiye ayrılırlar.

⇨ **Mekkî sûreler**: İnanç, düşünce, ahlâkî emir ve hükümler çoğunlukla yer almaktadır. Şirk ve putperestliğe karşı ve kesin tavır alınmıştır. Ayetler genelde "Ey İnsanlar!" hitabıyla başlar. Yemin ile başlayan vurgulu ifadeler, kısa ve etkili cümleler yer alır. Geçmiş ümmetlerin kıssaları yer alır. Yahudi ve Hıristiyanlardan bahis yerine müşriklerden bahsedilmiştir. Bu surelerde cihad mevzusu yer almayıp dâvet ve tebliğ, inzâr ve tehdit bulunur. Secde ayetleri bu sûrelerdedir. Kur'an'ın 15 sûresinde geçen (كلا) lafzının bulunduğu sûreler Mekkî'dir.

⇨ **Medenî sûreler:** Feraiz, had cezaları, evlilik, cinayet, farzlar, ibadetler, cihad, ahkâma dair, münafıklara dair ayetler çoğunlukla yer almaktadır. Bu sûrelerde ayetler genelde "Ey iman edenler, ey kitap ehli" hitaplarıyla başlar.

Tenâsüb

Ayetler ve sureler arasında icmal-tafsil, umumîlik-hususîlik, aklîlik-hissîlik, sebep-müsebbeb, benzerlik-zıtlık gibi mana irtibatı sağlamaya tenâsüb denir.

➢ TEFSİR

Sözlükte "açıklamak, keşfetmek, açığa çıkarmak" anlamına gelir. Kur'an'ın anlam ve hükümlerini inceleyip yorumlayan ilim dalıdır. Istılâhta beşerî takat oranında, Allah Teâla'nın muradına delâlet etmesi yönünden Kur'an-ı Kerim'i inceleyen bir ilimdir. Konusu, Kur'an ayetleridir.

Gayesi, iki cihanda selamete ve mutluluğa ulaşmak için Allah Teâla'nın kitabını yine O'nun murâdına uygun bir şekilde anlamak, anlatmak ve yararlı hükümler çıkarmaya kudret kazanmaktır.

Tefsir'in açıklamasını yapmışken bir de meal, tercüme, te'vil kelimelerinin anlamını söylememiz yerinde olacaktır.

⇨ **Meal,** bir sözün anlamını yaklaşık olarak vermektir. Terim olarak ise Kur'an-ı Kerim'in kısa açıklamalarla bir başka dile çevrilmesidir

⇨ **Tercüme,** sözlükte "bir sözü bir dilden başka bir dile çevirmek, nakletmek" anlamına gelir

⇨ **Te'vil**, sözlükte, "bir şeyi aslına, kaynağına döndürmek" demektir. Terim olarak ise, "bir sözün muhtemel anlamlarından birini seçerek o sözle ilgili asıl manaya ulaşmak demektir. Tefsir ve te'vil, başlangıçta aynı anlamda birbirinin yerine kullanılmaktayken zamanla farklı anlamlarda kullanılan iki kavrama dönüşmüştür

TEFSİR USULÜ

Usul; metot, yöntem, ilke, esas, kural demektir. Tefsîr usulü, Kur'ân-ı anlamak, yorumlamak, açıklamak ve îzah etmek için takip edilmesi gereken esas ve yöntemleri konu edinen bir metodoloji bilim dalıdır. Tefsîr usulü; Kur'ân tarihi, Kur'ân'ın inişi, vahiy ve çeşitleri, âyet, sûre, Kur'ân'ın yazılışı, toplanması, çoğaltılması, tefsîri, tefsîrle ilgili ilimler, tefsîr, te'vil, meal, tercüme kelimeleri tefsîr çeşitleri, tefsîr tarihi vb. konularını işler

🗁 Tefsirler, **Rivâyet tefsirleri** ve **Dirâyet tefsirleri** olmak üzere iki grupta toplanmıştır.

1- **Rivâyet Tefsirleri**

Kur'an'ın bazı ayetlerini yine başka ayetlerle hadislerle, sahabenin sözleriyle ve bazen tabiînlerin görüşlerine de yer verilerek açıklanması ve îzâh edilmesidir. Bu metodla yazılan tefsirlere "**naklî tefsir**" veya "**me'sûr tefsir**" de denir.

✓ İbn Cerir et-Taberî'nin (ö.310/923) **Câmiu'l-Beyân an te'vîli' Ayi'l-Kur'ân",**

✓ İbn Kesîr'in (ö.774/1373) "**Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm",**

✓ Celaleddin es-Suyûtî'nin (ö. 911/1505) "**ed-Dürrü'l-mensûr fi't-tefsîr bi'l-me'sûr**" isimli eserleri rivâyet tefsîrlerinin en meşhurlarındandır.

Aşağıdaki tefsirlerde rivâyet tefsirleri içerisinde yer almaktadır;

✓ İbn Atiyye el-Endülüsî (ö.546/1151) "**el-Muharreru'l-vecîz fî tefsîri'l-kitâbi'l-azîz**"

✓ Ebu'l-Leys es-Semerkandî (ö.375/985): "**Tefsiru'l-Kur'ani'l-Azîm**"

✓ Ebû Muhammed el-Hüseyin el-Begavî (ö.516/1122): **Meâlimu't-Tenzîl**

✓ Ebu Tâhir el-Firûzâbâdî (ö. 816/1413): "**Tenvîru'l-Mikbâs min Tefsir-i İbn Abbas**"

✓ İbnu'l-Cevzî (ö.597/1201) "**Zadu'l-mesîr fî ilmi't-tefsîr**"

✓ Abdurrahman es-Seâlibî (ö.875/1470), **"el-Cevâhirü'l-Hisân fi Tefsiri'l-Kur'an"**

✓ Ebû İshak es-Sa'lebî (ö.427/1036), **"el-Keşf ve'l-Beyan an Te'vili'l-Kur'an"**

✓ Cemâluddîn el-Kâsimî (ö.1332/1914), "**Mehâsinu't-Te'vil**"

✓ Ebu'l-Kasım el-Bakıllani (562/1167), **"Miftahü't-Tenzil"**

2- Dirâyet Tefsirleri

Dirayet ve re'y "akla ve içtihada dayalı anlayış ve görüş" demektir. Kur'ân âyetlerini, âyetler ve hadislerle tefsîr etmekle yetinmeyip dil, edebiyat, din ve çeşitli bilgilere dayanılarak, akıl ve içtihatla yapılan tefsîrlerdir. Bu tefsirde müfessir, ayet hakkında açıklayıcı bir nakil bulamayınca reye başvurur. Yani ictihad eder, ve lugat, belâğat gibi lisan ilimlerinden yararlanır. Müfessir bunu yaparken, müfessirde aranan bazı şartları taşıması tabiidir. Müfessir, ilmî gücüne göre âyetleri yorumlarken makbul olabilmesi için bu tefsîrin, İslâm'ın ruhuna, Kur'ân ve sünnet bütünlüğüne uygun olması gerekir. Aksi takdirde bu tefsîr, ilhadî bir tefsîr olur. Dirayet tefsirine "**ma'kul**" ve "**re'y**" adları da verilmiştir

✓ Fahreddin Râzi'nin (ö.606/1210) "**Mefâtihu'l-Gayb**" (Tefsîr-i Kebir-diye de bilinir)

✓ Beydâvî'nin (ö.685/1286) "**Envâru't-Tenzil ve Esrâru't-Te'vîl**",

✓ Nesefî'nin (ö.710/1310) "**Medâriku't-Tenzil** ve **Hakâiku't-Te'vîl**" adlı eserleri dirâyet tefsîrlerinin en meşhurlarındandır.

✓ el-Hatîb eş-Şirbînî (ö.977/1569), **"es-Sirâcu'l- Münîr"**

✓ Ebû's-Suûd (ö.982/1574), **"Îrşâdu'l-Akli's-Selim ila Mezâye'l-Kitabi'l-Kerim"**

✓ en-Nisaburi Vahidi, (468/1076), **"et-Tefsirü'l-vasit fi tefsiri'l-Kur'ani'l-mecid"**

✓ Âlûsî (ö.1270), **"Rûhu'l-Meânî"**

✓ Molla Gürani (ö.Miladi-1488)) **"Gayetü'l-Emani fi Tefsiri'l-Kelami'r-Rabbani"**

✓ Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır (ö.1942), **"Hak Dini Kur'an Dili"**

✓ Seyyid Kutub (ö.1966), **"Fi Zilâli'l-Kur'an"**

✓ Süleyman ATEŞ, **"Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri"**

✓ D.İ.B. Yayınları -Komisyon-(H. Karaman, M. Çağrıcı, İ.Kâfi Dönmez, S. Gümüş) **"Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri"**

Not: Aşağıda sınıflandırmış olduğumuz tefsir türleri de Dirayet Tefsir çeşitlerinin devamıdır...

Dirayet tefsirlerinde, Müfessirler, dil bilim, fıkıh, kelam ve diğer dinî ilimler çerçevesinde geliştirdikleri görüş ve yaklaşımlarına tefsirlerinde yer verdiklerinden dolayı, **Dil bilimsel tefsir, Fıkhi tefsir, Tasavvufî tefsir ve Kelamî tefsir** çeşitleri ortaya çıkmış oldu.

a) Dil Bilimsel Tefsir

Dirayet yöntemiyle yapılan ilk tefsir faaliyetleri dilbilimsel çalışmalar olmuştur. Kur'an-ı Kerim'i dil bilimsel yöntemle tefsir edenlerin başında **el-Ferra** (öl. 207/822) gelmektedir. Onun "**Meâni'l-Kur'an**" adlı eseri Kur'an'da bazı kelimeleri lugavî açıdan tefsir eden ilk eserlerdendir.

b) Fıkhi Tefsir (Ahkâm Tefsirleri)

Dirayet tefsiri olarak adlandırılan bir diğer tefsir türü de fıkhi tefsirdir. Fıkhî tefsirler, Kur'an'daki ahkâm ayetlerini açıklamalarından dolayı genellikle "**Ahkâmü'l- Kur'an**" diye isimlendirilmişlerdir.

Mukâtil b. Süleyman (ö.150/767)'ın "**Tefsirü'l-Hams Mie Âyemine'l-Kur'an**" adlı eseri ilk yazılı fıkhî tefsir olarak kabul edilmektedir.

- ✓ İmam eş-Şafii'nin (ö.204/819) "**Ahkâmu'l-Kur'an**",
- ✓ Hanefi âlim **Cessas** (ö.370/981)'ın "**Ahkâmü'l-Kur'an**",
- ✓ Maliki mezhebine mensup **Ebû Bekir İbnu'l-Arabî**'nin (ö. 543/1148) "**Ahkâmü'l-Kur'an**"
- ✓ **Ali Sâbûnî'nin "Ravâiu'l-Beyan T.Âyâti'l-Ahkâm"**
- ✓ Endülüslü Maliki âlim **Kurtubî**'nin (ö.671/1273) "**el-Câmî li Ahkâmi'l-Kur'an**"ı fıkhî tefsirlere örnek olarak verilebilir

c) Tasavvufi Tefsir (İşârî tefsirler)

Dirayet tefsiri olarak adlandırılan bir diğer tefsir türü de tasavvufî tefsirdir. Tasavvufi tefsire "**İş'ârî Tefsir**" adı da verilmiştir. Tasavvufî mahiyette tefsir yazan ilk kişinin **İbn Atâ** (ö. 309/922) olduğu kabul edilir. Ancak onun eseri günümüze kadar ulaşmamıştır. Ebû Abdurrahman es-Sülemî ve Ebû Nasr es-Serrâc'ın bu eserden yaptıkları alıntılar Paul Nawy tarafından bir araya getirilerek yayımlanmıştır.

Tasavvufî tefsirlerin en önemlileri şunlardır:

✓ Sehl b. Abdullah et-Tüsterî (ö.283/896) "**Tefsiru'l-Kur'ani'l-Azim**"

✓ Ebu Abdurrahman es-Sülemî (ö.412/1021) "**Hakâiku't-Tefsir**"

✓ Kuşeyrî (ö.465/1072) "**Letâifü'l-İşârât bi Tefsîri'l-Kur'an**"

✓ İsmail Hakkı Bursevî (ö.1724)'nin "**Ruhu'l-Beyân**" adlı eserleri (Osmanlı döneminde çok rağbet görmüştür)

d) Kelamî Tefsir

Dirayet tefsirinin bir başka alandaki gelişimi de kelamî tefsir çalışmalarıdır. Tefsir tarihinde kelamî tefsir yöntemini kullanan ilk ekol Mutezile'dir. **Zemahşerî** (öl. 538/1143) de (dirâyet tefsiri olarak) "**el-Keşşâf**" adlı tefsirinde Mutezile'nin düşüncelerini destekleyen yorumlar yapmıştır. **Fahreddin er-Râzî** (öl. 606/1210) ise "**Mefâtihü'l-Gayb**" adlı tefsirinde Eş'arî kelam ekolünü destekleyen yorumlar yapmış ve Mutezile düşüncesini eleştirmiştir

> **BİLGİ NOTU!**

✓ **Zemahşerî'nin** (ö.538/1144) **"el-Keşşâf"** isimli tefsiri; gerek ilmî, gerek fesâhat ve belâgat yönünden itinalı ve güzel bir üslupla işlenmesinin yanı sıra bir çok Ehl-i Sünnet Müfessirler (el-Keşşâf'dan yararlandıklarını da belirttikten sonra) kelâmi ayetlerde Mu'tezile görüşlerine yer verdiği için "el-Keşşâf"ı eleştirmişlerdir. Hatta bu tefsir üzerine hâşiyeler, müstakil eserler yazılmış, tefsiri okurken itikadi konularda okuyucuların dikkatli olmalarını öğütlemişlerdir.

BAZI MEŞHUR TEFSİRLERİN ÖZELLİKLERİ	
Taberî Tefsiri	Taberî tefsirinin en önemli özelliklerinden biri, ayetlerin tefsiri ile ilgili Peygamberimizin hadislerini, sahabe ve tabiin sözlerini bize nakletmesidir.
Maturidi Tefsiri	Maturidi tefsirinin en önemli özelliklerinden biri, ayetleri tefsir ederken Ehlisünnetin yorumlarını içermesidir.
Zemahşerî Tefsiri	Zemahşerî tefsirinin en önemli özelliklerinden biri, Kur'an'ın i'cazı ve dil bilimleri açısından bütün yönleriyle ele alınmasıdır.
Beyzâvî Tefsiri	Beyzâvî tefsirinin en önemli özelliklerinden biri, kendinden önceki tefsirleri özlü bir şekilde özetlemiş olmasıdır.
Kurtubî Tefsiri	Kurtubî tefsirinin en önemli özelliklerinden biri, ahkâm ayetlerini tefsir ederek onlardan çıkarılabilecek fıkhi hükümleri açıklamasıdır.
Celaleyn Tefsiri	Celaleyn tefsirinin en önemli özelliklerinden biri, Kur'an'da geçen kelime ve ayetlerin anlamlarını kısa ve kolay bir şekilde açıklamasıdır.
Râzî Tefsiri	Râzî tefsirinin en önemli özelliklerinden biri, ayetlerin yorumuyla ilgili bütün bilgileri içeren ansiklopedik bir eser olmasıdır.

Son Dönemlerde Yazılan Bazı Türkçe Tefsirler

1- Elmalılı Hamdi Yazır – "**Hak Dini Kur'an Dili**"
2- Ömer Nasuhi Bilmen – "**Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Âlisi ve Tefsiri**"
3- Komisyon – (H.Karaman, M.Çağrıcı, İ.Kâfi Dönmez, S.Gümüş) **"Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri"** DİB Yayınları
4- Süleyman Ateş – "**Yüce Kur'an'ın Çağdaş Tefsiri**"
5- Mehmed Vehbi Efendi – "**Hulasat'ül Beyân fî Tefsîri'l Kur'an**"
6- Celal Yıldırım – "**İlmin Işığında Asrın Kur'an Tefsiri**"
7- Mahmut Toptaş – "**Kur'an-ı Kerim Şifa Tefsiri**"
8- Mahmut Ustaosmanoğlu – **Rûhu'l-Furkan**"

➢ AŞERE-İ TAKRİB ve TAYYİBE

Kur'an'ı, kıraat ilminin esaslarıyla okuyan kimseye **kâri**, çoğuluna **kurrâ** denir. Aşere-Takrîb, Kur'ân âyetlerinin farklı kırâatlerle okunmasıdır. Bilindiği üzere Hz. Peygamber, kendisine vahiy edilen âyetleri Sahabeye bildiriyor; Sahabe de yazabilenler yazıyor; çoğu ise ezberliyordu.

Sahabe döneminde başlayan Kur'ân öğretimi, Tâbiîn döneminde de her beldede yoğun bir şekilde devam ediyordu. Mekke, Medine, Basra, Şâm ve Kûfe başta olmak üzere önemli şehirlerde, önceleri Sahâbe, sonraları Tâbiîn halkası tarafından, kendi şîve ve lehçesi doğrultusunda insanlara Kur'ân öğretildi. Böylece çeşitli beldelerde pek çok hâfız ve kurrâ yetişti; zamanla bazısı bulundukları beldelerde temâyüz etti ve kırâatler konusunda bizzat üstâd kabul edildiler. Hatta onlara "falanın kırâati" gibi kırâat nisbet edilmeye başlandı. Zamanla bazı kırâat bilginleri de İmâm kabul edildiler ve halk arasında kabul edilen kişilere nispetle yedi kırâat tâbiri yayılmaya başladı. Nihâyet Hicrî IV. Asırda İbn Mücâhid, genelde halkın rağbet ettiği Mekke'de İbn Kesîr, Medîne'de Nâfi', Basra'da Ebû Amr, Şâm'da İbn Âmir, Kûfe'de Âsım, Hamza ve Kisâî'den oluşan yedi kırâat otoritesinin kırâatlerini esas alarak, kırâatleri yediye tahsis etti ve bununla ilgili "**Kitâbu's-Seb'a**" (Kur'ân'ın yedi farklı okunuşu) isimli eserini ortaya çıkarmış oldu.

İbn-i Mücâhid'ten sonra her asırda bir çok kırâat bilgini tarafından çeşitli kırâatlere dair eserler yazıldı. Bunlar arasında Hicrî V. Asırda İmam Ebû Amr ed-Dânî'nin "**et-Teysîr**" isimli eseri nesir olarak, Hicrî VI. Asırda eş-Şâtıbî'nin "**Hırzu'l-Emânî**" isimli eseri de nazım olarak yedi kırâati anlatan ve öğreten önemli kitaplardır.

Hicrî IX. Asırda İbnü'l-Cezerî, daha önceleri pek iyi anlaşılamayan ve tevatür yönüyle yedi kırâatten hiçbir farkı olmayan üç kırâati ortaya koydu. Bunlar **Ebû Ca'fer**, **Ya'kûb** ve **Halef**'in kırâatleri idi.

Nasıl ki her kırâat imamının ikişer râvîsi kabul edilip ona göre kırâat eğitimi yapılıyorsa, her Râvînin de detaylı inceliklerini tespit edip aktaran ikişer tarîki (rivayeti aktaran önemli talebesi) kabul edilir. Meselâ: **Âsım'ın râvîleri**, **Ebû Bekir Şu'be** ve **Hafs**; Hafs'ın tarikleri de Amr b. Es-Sabbâh ve Ubeyd b. Es-Sabbâh'tır.

Böylece **10 Kırâat İmamı**, 20 râvî, 40 tarîk vardır.

Kıraat İlminde Tariklar:

Kırâat alimleri arasında iki tarîk kabul edilmiştir.

1- **Seb'a tarîkı:** İmam Ebû Amr ed-Dânî'in "***et-Teysir***"i ile İmam Şâtıbî'nin "***Hırzü'l-Emânî***'sini ihtiva eden kıraat vecihlerine denir.

2- **Aşere tarîkı:** İbnü'l-Cezerî'nin "***et-Tahbîr***"i ile "***ed-Dürre***" isimli eseri ile kırâatleri On'a tamamlanmış oldu. Ayrıca **en-Neşr fi'l-Kırââti'l-Aşr** adlı eseri de onun Kırâat-i Aşereye dair en önemli eserlerinden biridir.

Diğer yönden Kurrâ' arasında, gerek kıraat-ı seb'a olsun gerekse kıraat-ı aşere olsun, kıraat vecihlerinin toplanması ve tertibi bakımından iki tarik kabul edilmiştir.

a) **Teysir tarîki:** "et-Teysir" ile "et-Tahbir" esas ittihaz edilerek bunlara "eş-Şâtıbiyye" ve "ed-Dürre" ilave olunur. Sonraları bu tarîka "**İslâmbûl tarîkı**" denmiştir.

b) **Şâtıbiyye tarîkı:** Bunda "eş-Şâtıbiyye" ve "ed-Dürre" esastır. Bunlara "et-Teysir" ve "et-Tahbir" ilave olunmuştur. Bunada sonradan "**Mısır tarîkı**" denmiştir.

Takrîb üzere kıraatte temel kaynaklar:

İbnü'l-Cezerî, tarikleri de içine alan "**Takrîbü'n-Neşr**" isimli eserini nesir olarak, "**Tayyibetü'n-Neşr**" isimli eserini de nazım olarak te'lif etmiştir.

Abdü'l-Fettâh Pâlüvî'nin "**Zübde-tü'l-İrfân**" ve bu eserin şerhi Abdullah el-Kârî'nin "**Umdetü'l-Hallân**" ile el-Bennâ'nın "**İthâfu Fudalâi'l-Beşer**" isimli eserleri de, kıraatlerin öğretilmesinde en çok başvurulan kaynaklardır.

On Kırâati ikişer râvîsiyle birlikte öğrenme ve okumanın adına "**Aşere**"; her râvînin tarikleriyle birlikte okumanın adına da "**Takrîb**" denir.

On kırâati râvîleri ile birlikte okuyan kişiye "**Aşere İcâzeti**"; tariklerle birlikte okuyan kişiye de "**Takrîb İcâzeti**" verilir. Bu icâzet, kırâatleri okutup öğretmeye yetkili olduğunu gösteren bir diplomadır. Bu icâzette, okuduğu hocasından itibaren Hz. Peygambere kadar varan bir kırâat hocası "şecere listesi" vardır. Bu icâzet, o senenin en kıdemli kırâat otoritesi anlamında "**Reîsü'l-Kurrâ**" denilen kişinin başkanlığında jürinin önünde bir çeşit imtihan yapılarak verilir.

Neticede, önceleri "yedi", sonraları "üç" ilâve ile "on" kırâat biçimi, mütevâtir kabul edilip yaygınlaşmış ve üzerlerinde icmâ vâkî olmuştur. Çeşitli beldelerde, ikişer râvîsi ile tanınan bu on kıraatin mümessilleri şunlardır:

Kırâat İmamları	**Râviler**	
1- Nâfi' (ö.169/785)	Kâlûn (ö.220/835)	Verş (ö.197/812)
2- İbn Kesîr (ö.120/738)	el-Bezzî (ö.250/864)	Kunbül (ö.291/904)
3- Ebû Amr (ö.154/771)	ed-Dûrî (ö.248/862)	es-Sûsî (ö.261/874)
4- İbn Âmir (ö.118/736)	Hişâm (ö.245/859)	İbn Zekvân (ö.242/857)
5- Âsım (ö.127/745)	Ebû Bekr Şu'be (ö.193/809)	Hafs (ö.180/796)
6- Hamza (ö.156/773)	Halef (ö.229/844)	Hallâd (ö.220/835)
7-Kisâî (ö.189/805)	Ebû'l-Hâris (ö.240/854)	ed-Dûrî (ö.248/862)
8- Ebû Ca'fer (ö.130/748)	İsâ b. Verdân (ö.160/776)	Süleyman b. Cemmâz (ö.170/786)
9- Ya'kûb (ö.205/821)	Ruveys (ö.238/852)	Ravh (ö.234/848)
10- Halefü'l-Âşir (ö.229/844)	İshâk (ö.286/889)	İdrîs (ö.292/905)

> **BİLGİ NOTU !**
>
> ✓ Diyanet İşleri Başkanlığınca Aşere Takrib ve Tayyibe Kursları, ilk defa 1976 yılında İstanbul Haseki Eğitim Merkezinde düzenlenmiştir.
>
> Daha sonra da 1988'de Ankara, 1993'de Eskişehir, 2000'de İstanbul (Fatih ve Üsküdar) ve 2005'de Konya Müftülükleri bünyesinde bu kurslar açılmıştır.

TASHİH-İ HURUF (KUR'AN-I KERİM'İ GÜZEL OKUMA) KURSLARI

Diyanet İşleri Başkanlığınca, Kur'an-ı Kerim'in okunmasında yaşanan telaffuz hatalarını gidermek, ses-seda ve mana bütünlüğü içerisinde güzel okunmasını sağlamak amacıyla, taşra teşkilatında görev yapan personel arasından mülakat yoluyla seçilen görevliler için, eğitim merkezlerinde ve il merkezlerinde 6 ay süreli 'Tashih-i Huruf Kursları' düzenlenmektedir.

Kur'an-ı Kerim'in Noktalanması ve Harekelenmesi

Kur'an'ın harekelenmesi ve noktalanması üç merhalede tamamlanmıştır.

Birincisi: Muaviye b. Ebu Süfyan döneminde, Basra Valisi Ziyad b. Sümeyye (öl. 53/673) yanlış okumaların önlenmesi için tâbiûndan Ebu'l-Esved ed-Düelî (ö. 69/688)'den yardım istemiş, ilk başta **Ebu'l-Esved ed-Düelî** kabul etmediyse de sonradan kabul etmiştir. Ebu'l-Esved ed-Düelî ilk harekeleme işini yapmıştır.

İkincisi: Abdülmelik b. Mervan döneminde Kur'an'daki bazı harfleri birbirinden ayırmak için noktalar konulmuştur. **Yahya b. Ya'mer** (ö.129/746) ve **Nasr b. Asım** (ö. 89/707) birbirine benzer harflere ayırt edici noktalar koymuşlarıdır.

Üçüncüsü: Kur'an imlasında son düzenleme olarak, i'rab alametleri olan Fetha, Damme, Kesre ve Sükûn konulmuştur. Harflere ve noktalara bugünkü şeklini veren, **Halil b. Ahmed el-Ferâhîdî** (175/791)' dir.

➢ BİLGİ NOTU !

✓ (633) yılında Peygamberlik iddiasında bulunan Müseylime'ye karşı yapılan Yemâme Savaşı'nda sayısı yüzlerle ifade edilen Kur'an hafızı şehid edilmişti. Bu hazin durum karşısında Kur'an'ı Mushaflaştırma faaliyetleri başlamıştır.

✓ İhtisas derecesinde Kur'an öğreten okullar;
Eyyübiler zamanında,"**Dârü'l-Kur'an**", Anadolu Selçukluları zamanında, "**Dâru'l-Huffâz**", Osmanlılar döneminde ise,"**Darü'l-Kurrâ**" adını almıştır

SURELER VE ANLAMLARI		
Abese : Yüzünü ekşitti	Hümeze : Alaycılar, gıybetçiler	Nasr : Yardım
Âdiyât : Nefes nefese koşanlar	İbrahim : Hz. İbrahim (a.s)	Naziât : Çekip koparanlar
Ahkaf : Yer adı	İhlâs : Samimiyet	Nebe : Haber
Ahzâb : Gruplar, kabileler	İnfitâr : Açılma, yarılma	Necm : Yıldız
A'lâ : Yüce, büyük	İnsan: (Dehr)(Zaman)	Neml : Karınca
Alak : Embriyo, kan pıhtısı	İnşıkak : Yarılma, kopma	Nisa : Kadınlar
Âli İmrân : İmran ailesi	İnşirah : Gönül ferahlığı	Nûh : Hz. Nûh (a.s)
Ankebût : Dişi örümcek	İsra : Gece yürüyüşü	Nûr : Işık
A'râf : Cennet-cehennem arası	Kaaria : Şiddetle çarpan	Ra'd : Gök gürültüsü
Asr : Çağ, asır, zaman	Kadir : Kadir Gecesi	Rahman : Rahmeti bol olan
Bakara : İnek	Kaf : "Kaf" harfi	Rûm : Bizanslılar
Beled : Belde, kent, bölge	Kâfirun : Kafirler	Sâd : "Sâd" harfi
Beyyine : Kanıt, belge	Kalem : Kalem	Saff : Saf tutmak
Bürûc : Burçlar	Kamer : Ay	Saffât : Saf bağlayanlar
Câsiye : Çöken, oturan	Kasas : Peygamber kıssaları	Sebe : Sebâ ülkesi

Cin : Cin	Kehf : Mağara	Secde : Secde
Cum'a : Cuma, toplanma	Kevser : Kevser havuzu, güzellik	Şems : Güneş
Duha : Kuşluk vakti	Kıyamet : Kıyamet	Şuara : Şairler
Duhân : Duman, sis, pus	Kureyş :Kureyş Kabilesi	Şûra : Şûra, toplu denetim
En'am : Hayvanlar, davarlar	Leyl : Gece	Tâhâ : "Tı" ve "Ha" harfleri
Enbiya : Peygamberler	Lukman : Hz. Lokman (a.s)	Tahrim : Yasaklama
Enfâl : Ganimetler, gelirler	Mâide : Sofra	Talâk : Boşama, boşanma
Fâtır : Yaratan	Mâûn : Kamu hakkı, zekât, vergi	Târık : Târık yıldızı
Fâtiha : Açılış, açan	Meâric : Yükselme	Tebbet : Eli kurudu
Fecr : Şafak vakti	Meryem : Hz. Meryem	Teğabün : Aldatış ve aldatış
Felak : Tan yeri, açılma	Muhammed : Hz.Muhammed(a.s)	Tekâsür : Mal ve evlat çokluğunda yarış
Fetih : Fetih, açılış	Mutaffifûn : Ölçü ve tartıda hile yapanlar	Tekvir : Büküp dürme
Fil : Fil	Mücâdele : Hakları için savaşan kadın	Tevbe : Tövbe
Furkan : Doğruyla eğriyi ayıran	Müddessir : Örtüsüne bürünen	Tin : İncir
Fussılet : Ayrıntılı yaptı	Mülk : Mülk , yönetim	Tûr : Tûr dağı
Ğaşiye : Bürüyen, örten	Mümin (Ğafir) : Mümin, (Affeden)	Vâkia :Olan, ortaya çıkan
Hac : Ziyaret	Müminûn : Müminler	Yâsin : Yâsin
Hadid : Demir	Mürselat : Görevle gönderilenler	Yûnus : Hz.Yûnus (a.s)
Hâkka : Geleceği kuşkusuz olan şey	Mümtehine : İmtihan eden	Yûsuf : Hz. Yûsuf (a.s)
Haşr : Haşir, toplama	Münafıkûn : İkiyüzlüler	Zâriyât : Tozutup savuranlar
Hicr : Bir topluluğun adı	Müzzemmil : Örtüsüne bürünen	Zilzal : Zelzele
Hucurât : Hücreler, odalar	Nahl : Balarısı	Zühruf : Süs-Püs
Hûd : Hz. Hûd (a.s)	Nâs : İnsanlar	Zümer : Zümreler

ÜNİTE 1- KUR'AN-I KERİM ve TEFSİR TEST SORULARI

1. **Kuran-ı Kerim'in, Hıristiyanlar için kullandığı tabir aşağıdakilerden hangisidir?**
   A) Nusayrî
   B) İsevî
   C) Ruhu'l-Kudüs
   D) Nasranî

2. **Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır'ın kaleme almış olduğu tefsirin adı nedir?**
   A) Fizilal-il Kur'an
   B) Kur'an-ı Hakim ve Meal-i Kerim
   C) Ruhü'l Beyan
   D) Hiçbiri

3. "Hakk Dini Kur'an Dili" **isimle kaleme alınmış tefsirin yazarı kimdir?**
   A) Seyyid Kutub
   B) Ömer Nasuhi Bilmen
   C) Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır
   D) Hasan Basri Çantay

4. **Aşağıdakilerden hangisi rivâyet tefsirine örnektir?**
   A) Hiçbiri
   B) Taberî Tefsiri
   C) Beyzâvî Tefsiri
   D) Elmalılı M.H.Yazır Tefsiri

5. **Aşağıdaki müelleflerden hangisinin eserinde, sûreler nüzul sırasına göre tefsir edilmiştir?**
   A) Sabûnî
   B) Zemahşerî
   C) Derveze
   D) Suyûtî

6. **Peygamberimizin** "Kur'-an'ın zirvesi" **olarak belirtmiş olduğu sure aşağıdakilerden hangisidir?**
   A) Bakara
   B) Yasin
   C) Fatiha
   D) Fetih

7. "Muavvizeteyn" **olarak anılan sûreler aşağıdakilerden hangileridir?**
   A) Üç ihlas
   B) Yâsin
   C) Felak-Nâs
   D) Mutaffifîn

8. İçindeki ayetler arasında "besmele" bulunan ve böylelikle sûrede iki defa "besmele" zikredilmiş olan sûre aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tevbe suresi
B) Neml suresi
C) Ankebut suresi
D) Nisa suresi

9. "Kur'ân âyetleri arasındaki öncesine ve sonrasına dikkat etmeyi" **(ayetler arasındaki anlam ilişkisinin ve bütünlüğünün olmasını) ifade eden ıstılah aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Siyak-Sibak
B) Tesânüd
C) Nâsih-Mensûh
D) Sebeb-i Nüzul

10. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Kur'an-ı Kerim'i noktalama ve harekeleme işlemleri Emeviler döneminde gerçekleştirilmiştir
B) Birden fazla anlama gelebilen ayetlere muhkem ayetler adı verilir
C) Kur'an'ın beleğatı, i'cazı ve erişilmez üslu-bu ile kendisine inanmayanlara meydan okuyan ayetlerine tehaddi ayetleri adı verilir.
D) Ömer b. Abdulaziz döneminde hutbenin sonunda Nahl sûresinin 90. ayeti okunması kararlaştırılmıştır

11. Savaş için izin verilen ayet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hac-29
B) Saff-13
C) Mücâdele-8
D) Hac-39

12. Kur'an-ı Kerim'de **"kıyamet"** değişik adlarla isimlendirilmiştir **Aşağıdakilerden hangisi bu isimlerden biri <u>değildir</u>?**

A) Ğaşiye
B) es-sâ'atu
C) el-Hâkka
D) Fecr

13. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) İlâhî tebliğ görevinin tamamlandığını bildiren ayet Maide sûresinin 3. ayetidir
B) Fahreddin Râzi'nin "Mefâtihu'l-Gayb" isimli tefsiri rivâyet tefsiri olarak sayılır
C) Kur'an'ın i'cazı, onun belağatça, mucizevî üslubu ile insanları kendine hayran bırakmasıdır
D) Müzdelife'nin Kur'an'da geçen ismi "Meş'aru'l-Harâm" dır

14. "Rûhu'l-Kudüs" **kelimesi Kur'an-ı Kerim'de hangi anlamda kullanılmıştır?**
A) Cebrail
B) Kudüs şehri
C) Ruhlar alemi
D) Mescid-i Aksâ

15. Kur'an'ı Kerimde ismi geçen sahabî aşağıdakilerden hangisidir?
A) Hz. Ebubekir
B) Hz. Zeyd
C) Hz. Osman
D) Hz.Bilal

16. Bu sureye içinde geçen olayla ilgili olarak "Nadîr" veya "Benî Nadîr" sûresi de denir, Medine'de nazil olmuştur, 24 ayettir.
Bu sûre aşağıdakilerden hangisidir?
A) Cin sûresi
B) İnsan sûresi
C) Vâkıa sûresi
D) Haşr sûresi

17. "Seb'u-l mesânî" **diye tarif edilen sûre aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Kâfirun
B) Tebbet
C) Fâtiha
D) Lokman

18. Kur'an'da ismi geçen "sihir" kelimesi Türkçemizde hangi isimle kullanılmaktadır?
A) Fal
B) Karabasan
C) Büyü
D) Nazar

19. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Kur'an-ı Kerim'deki en uzun ayet Bakara suresinin 280. ayetidir
B) Hz. Peygamber ile Cebrail'in gerçekleştirmiş olduğu son Kur'an mukabelesine "arza-i ahîre" denir
C) "Ayetler ve sûreler arasındaki münasebet ilmi" ilk defa Bağdat'da Ebubekir en-Nisâburî tarafından çıkarılmıştır
D) İhlas, felâk ve nâs sûreleri "muavvizât" olarak isimlendirilmişlerdir.

20. Kur'an-ı Kerim'de Yahudilerle ilgili bilgilere baktığımızda aşağıdaki bilgilerden hangisini göremeyiz?

A) Allah tarafından Yahudilere verilen nimetler ve onların bunlardan yüz çevirmeleri
B) Haddi aşmaları nedeniyle üzerlerine ağır hükümlerin konması
C) Ahir zamanda Yahudilerin sayısının çoğalacağı
D) Allah'a verdikleri sözü tutmamaları ve ahdi bozmaları

21. Celâleddin es-Suyûti'nin Kur'an ilimleri konusunda yazmış olduğu eserin adı aşağıdakilerden hangisidir?

A) et-Tibyân fi Ulûmi'l-Kur'ân
B) el-Menar fi Ulûmi'l-Kur'ân
C) el-İtkân fî Ulûmi'l-Kur'ân
D) Mebâhis fî Ulûmi'l-Kur'ân

22. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Tıvâl-ı mufassal, Burûc sûresi ile başlayıp, Beyyine sûresine kadar devam eden sûrelerdir
B) Hadîd, Haşr, Saff, Cum'a, Teğabun ve Alâ sûreleri "müsebbihât" olarak isimlendirilir
C) "el-Burhân fî Ulûmi'l-Kur'ân" adlı eser Zerkeşî' ye (794/1392) aittir
D) "Zâdu'l-mesîr fî ilmi't-tefsîr" adlı eser İbnu'l-Cevzî'ye (597/1201) aittir

23. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Bir sözün manasının her yönü ile aynı değil de biraz noksanı ile ifade edilmesine meal denir
B) -Kur'an- kelime olarak "okumak" manasına gelir
C) Esbabü'n-Nüzul, Kur'an-ı Kerim'in ayetlerinin iniş nedenleridir.
D) Muhammed b. Tayfur Kur'an'ın harekeleme işini yapan ilk kişidir

24. Kur'an-ı Kerim'de Tilavet secdesini gerektiren ayet sayısı kaç adettir?

A) 14 B) 15 C) 16 D) 17

25. Genel kabule göre Kur'an-ı Kerim'de kaç ayet vardır?
A) 6666 B) 6236
C) 6349 D) 6300

26. En son nazil olan sûre aşağıdakilerden hangisidir?
A) Nas B) Nasr
C) Maide D) Asr

27. Aşağıdaki ayetlerin hangileri tesettürle ilgilidir?
A) Ahzâb-59/ Nûr-31
B) Nisâ-28/ Mümtehine-10
C) Nisâ-56/ Tahrîm-10
D) Ahzâb-31/ Nûr-59

28. Kur'an'da ve sünnet de "hadd-i kazf" olarak adlandırılan ceza aşağıdakilerden hangisidir?
A) Zina iftirası cezası
B) Zina cezası
C) Hırsızlık cezası
D) Kısas cezası

29. Necm sûresi 9. ayette geçen - قاب قوسين - kelimesi hangi anlamda kullanılmıştır?
A) Kabe'deki zemzem suyu
B) İki yay aralığı kadar olan yakınlık
C) İki tane içme su kabı
D) Kâbe örtüsü

30. "Savaş ganimetleri" anlamına gelen sûre aşağıdakilerden hangisidir?
A) Enfal B) Fetih
C) Mürselat D) En'am

31. "Aksâmü'l-Kur'ân" ifadesi aşağıdakilerden hangisinin karşılığıdır?
A) Kur'an-ı Kerim'deki kıssalar
B) Kur'an-ı Kerim'deki yeminler
C) Kur'an-ı Kerim'in kısımları
D) Kur'an-ı Kerim'deki hükümler

32. Aşağıdaki surelerin hangisinde secde ayeti bulunmaktadır?
A) Furkan B) Ankebût
C) Kalem D) Zümer

33. Kıblenin Mescid-i Haram'a doğru çevrildiğini bildiren âyet aşağıdakilerden hangisidir?
A) Bakara 130
B) Secde-28
C) Âl-i İmrân-154
D) Bakara-144

34. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Birden fazla anlama gelebilen ayetlere muhkem ayetler denir
B) Ayet kelime olarak; Alamet, nişan, ibret, bur-han ve delil manasına gelir.
C) Kur'an nazil olurken her Ramazan ayında Hz. Peygamber onu Cebrail'e okumuştur. Bu karşılıklı okuma-dinleme işine İslam literatüründe arza/mukabele adı verilir
D) Hz. Salih Peygamber Semud kavmine gönderilmiştir

35. Mekke döneminde inmiştir. Sûrenin ayrıca, "Ümmü'l-Kitab" (Kitab'ın özü) "es-Seb'ul-Mesânî" , "el-Esâs", "el-Vâfiye" gibi başka adları da vardır.
Bahsi geçen sûre aşağıdakilerden hangisidir?
A) Bakara
B) Fâtiha
C) Rahmân
D) Duhân

36. Tefsir, Allah'ın kelâmından muradının ne olduğunu kesin olarak belirlemek, "Allah bunu murat ve kastetmiştir" diyerek O'nun adına söz söylemek, şahitlik etmektir
Yukarıdaki tanımı yapan âlim aşağıdakilerden hangisidir?
A) Celaleddin es-Süyutî
B) İmam Ebu'l-Hasan Aliyyü'l-Eş'arî
C) Ebû Mansûr el-Mâtüridî
D) Seyyid Kutub

37. "Emsâlü'l-Kur'an" **diye isimlendirilen terimin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Kur'an'ın benzerinin olmayışı
B) Kur'an'ın tesirli oluşu
C) Kur'an'daki meseller-benzetmeler
D) Kur'an'daki edebi ifadeler

38. "Keşşaf" **adlı tefsir sahibi aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Seyyid Kutub
B) Fahreddin er-Râzî
C) İsmail Hakkı Bursevi
D) Zemahşeri

39. Aşağıdaki sûrelerden hangileri "seb'ut-tıvâl" sayılan sûrelerdir?
A) Bakara, Âl-i İmrân, Nisâ, Mâide, En'am, Yusuf, İbrahim
B) Fâtiha, Bakara, Âl-i İmrân, Nisâ, Mâide, En'âm, A'raf
C) Bakara, Âl-i İmrân, Nisâ, Mâide, En'âm, A'raf, Enfâl
D) Bakara, Âl-i İmrân, Nisâ, Mâide, En'âm, A'raf, Ra'd

40. "Mefâtihu'l-Gayb" **diğer adıyla (et-Tefsîru'l-Kebîr) adlı tefsir sahibi aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Fahreddin er-Râzî
B) Celaleddin es-Süyutî
C) Molla Gürânî
D) İsmail Hakkı Bursevi

41. "Ayet-el kürsi" **hangi sûrede bulunmaktadır?**
A) Âl-i İmran B) Nisa
C) Bakara D) Haşr

42. Ayetler ve sûreler arasında icmal-tafsil, umumîlik-hususîlik, aklîlik-hissîlik, sebep-müsebbeb, benzerlik-zıtlık gibi mana irtibatı sağlamaya terim olarak ne ad verilir?
A) İnzal B) Nesh
C) Tenâsüb D) Tevatür

43. Bilinen <u>ilk</u> Türkçe Kur'an meali hangi dönemde yazılmıştır?
A) Samanoğulları
B) Germiyanoğulları
C) Karamanoğulları
D) I.Meşrutiyet

44. Aşağıdakilerden hangisi Fâtiha suresinin adlarından <u>değildir</u>?
A) el-Hamîd
B) Ümmü'l-Kitab
C) el-Esâs
D) Seb'u'l-Mesâni

45. İfk (iftira) hadisesine binaen Cenab-ı Hak, vahiy ile Hz.Aişe hakkında söylenenlerin bir iftiradan ibaret olduğunu bildirmişti. Bu ayeti kerime hangi sûrede yer almaktadır?
A) Teğâbün B) Tevbe
C) Nûr sûresi D) Hucurat

46. Abdestin farz olduğunu belirten ve hangi uzuvların yıkanacağını belirten ayet aşağıdakilerden hangisidir?
A) Mâide sûresi-6
B) Ahkâf-6
C) Enbiyâ-15
D) Bakara-129

47. Nûr sûresi 4. ayette zina iftirasında bulunana tatbik edilmesi istenilen ceza aşağıdakilerden hangisidir?

A) 80 sopa celde
B) 4 ay oruç
C) Bir köle azad etmek
D) 100 sopa celde

48. Kur'an'da zina suçunun ispatı için kaç şahit getirilmesi istenmektedir?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

49. İslâm ceza hukukunda had suçları arasında hırsızlara tatbik edilmesi istenen ceza ne olarak adlandırılmıştır?

A) Hadd-i kazf
B) Hadd-i serika
C) Recm
D) Ta'zir cezası

50. Zina eden bekar erkek ve kadına yüzer değnek vurulması emredilen ayet-i kerime aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nisâ-2
B) Mâide-24
C) Nûr-4
D) Nûr-2

51. Kur'an-ı Kerim'de Sebe suresinde; Sebelileri cezalandırmak üzere bu halkın üzerine gönderildiği bildirilen büyük sel baskınına verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tûfân-ı Kebîr
B) Sayha
C) Seylü'l-elim
D) Seylü'l-arim

52. Ayetler ve sûreler arasındaki münasebet konusunu işleyen ilk tefsir olarak kabul edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) Keşşâf / Zemahşeri
B) es-Sirâcu'l- Münîr/ el-Hatîb eş-Şirbînî
C) Câmi'u'l-Beyân an Te'vili'l-Kurân / Ebû Cafer Muhammed b.Cerir et-Taberi
D) Ruhu'l Beyân / İsmail Hakkı Bursevi

53. Aşağıdaki tefsirlerden hangisi rivayet tefsirlerin ilki sayılır?

A) Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm / İbn Kesir
B) Câmi'u'l-Beyan an Te'vili'l-Kurân / Ebû Cafer Muhammed b.Cerir et-Taberi
C) Bahru'l-Ulum / Ebu'l-Leys es-Semerkandî
D) el-Camiu li Ahkami'l-Kur'an / Kurtubî

54. Peygamberimizin "Kur'an'ın kalbi" **olarak nitelendirdiği sûre aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Yâsin B) Haşr
C) Rahmân D) Fâtiha

55. Kur'an-ı Kerim'in ……….. sûresi Nadîroğulları Gazvesi dolayısıyla nâzil olmuştur. Hatta bundan dolayı bu sûreye "Benî Nadîr Sûresi" de denilmiştir. Sûrenin indiriliş sebebi, Nadîroğullarının Hz. Peygamber'le yapmış olduğu antlaşmayı bozmalarıdır.

Yukarıdaki noktalı yere gelmesi gereken sûre aşağıdakilerden hangisidir?
A) Münafıkûn B) Rûm
C) Fetih D) Haşr

56. Bakara sûresinin 251. ayetinde "Câlût"un hangi Peygamber tarafından öldürüldüğü belirtilmiştir?
A) Hz. Süleyman
B) Hz. Davud
C) Hz. Musa
D) Hz. İbrahim

57. "Şüphesiz benim, ben senin Rabbinim, Haydi pabuçlarını çıkar. Çünkü sen mukaddes Tuva vadisindesin"(Tâhâ-12)
Yukarıdaki ayeti kerimedeki hitap hangi Peygambere yapılmıştır?
A) Hz. Adem
B) Hz. Musa
C) Hz. İsa
D) Hz. İbrahim

58. Surenin 41. ayetinde, kâfirlerin işlerinin örümceğe benzetildiği için "örümcek" anlamında ismi olan bu sûre hangisidir?
A) Câsiye
B) Neml
C) Nahl
D) Ankebût

59. Huneyn savaşı hangi sûrenin içinde zikredilmektedir?
A) Enfâl
B) Fetih
C) Tevbe
D) Mücâdele

60. Aşağıda isimleri verilen Peygamberlerden hangisine suhuf /sahife gönderilmemiştir?
A) Hz. İbrahim
B) Hz. Yakub
C) Hz. Şit
D) Hz. İdris

61. Hz.Süleyman (a.s) 'ın ordusuna yol veren karıncalardan söz edildiği için "karınca" anlamında ismi olan bu sûre aşağıdakilerden hangisidir?
A) Nahl B) Neml
C) Câsiye D) Ankebût

62. Sözlükte "açık alâmet, işâret, emâre, iz ve nişâne" demek olan Kur'ani terimin karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Sûre B) Ayet
C) Meal D) Tenzil

63. "İffetli Müslüman kadınlara zina iftirasında bulunan, sonrada ..... şahit getiremeyen kimselere ...... değnek vurunuz" (Nûr-4) **Yukarıda ayet-i kerimede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**
A) 4 – 80 B) 2 – 80
C) 3-100 D) 4-100

64. Tîn sûresi 3. ayette geçen "beledil-emin/ emin şehir" tefsirlerimizde hangi şehir olduğu belirtilmiştir?
A) Mekke B) Medine
C) Kudüs D) İstanbul

65. Ayetler ve sûreler arasıdaki münasebet ilminin bir ilim dalı olarak ortaya çıkışı aşağıdaki hangi âlim ile başlamıştır?
A) Fahreddin er-Râzî
B) Celaleddin es-Süyutî
C) Molla Gürânî
D) Nisâbûrî

66. "Envaru't-Tenzil ve Esraru't-Te'vil" **adlı tefsirin sahibi aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Ebu's-Suud Efendi
B) Zemahşerî
C) Kadı Beydavî
D) İbn Atiyye

67. "Ğarâibu'l-Kur'an ve Reğâibu'l-Furkân" **adlı tefsirin sahibi aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Nisâbûrî
B) Alusî
C) Fahreddin er-Râzî
D) Zemahşerî

68. "Fi Zilâli'l-Kur'an" **adlı tefsirin sahibi aşağıdakilerden hangisidir?**
A) İbn Atiyye
B) Seyyid Kutub
C) Kurtubî
D) Celaleddin es-Süyutî

69. İfk hâdisesini meydana çıkaran âyet hangi sûrededir?
A) İbrahim sûresi
B) Furkan sûresi
C) Nûr sûresi
D) Câsiye sûresi

70. **"Kuşluk vakti"** anlamına gelen sûre aşağıdakilerden hangisidir?
A) Duhân B) Duhâ
C) Fecr D) Şems

71. Su bulunamadığı takdirde teyemmüm edilmesini bildiren ayet aşağıdakilerden hangisidir?
A) Mâide-5 B) Nûr-15
C) Ra'd-15 D) Mâide-6

72. Aşağıdakilerden hangisi Medenî sûrelerin özelliklerinden sayılmaz?
A) İnanç, düşünce, ahlâkî emir ve hükümler çoğunlukla yer almaktadır
B) Feraiz, had cezaları, evlilik, farzlar, ibadetler, ahkâma dair ayetler çoğunlukla yer alır
C) Münafıklara dair ayetler çoğunlukla yer almaktadır
D) Ayetler genelde "Ey iman edenler, ey kitap ehli" hitaplarıyla başlar.

73. "Duman" **anlamına gelen sûre aşağıdakilerden han-gisidir?**
A) Ra'd B) Duhâ
C) Âdiyât D) Duhân

74. Aşağıdaki ayetlerden hangisi seferde namazların kısaltılması ile ilgilidir?
A) Tevbe-124
B) Nisâ-101
C) En'âm-102
D) Enfal-64

75. Dağlar ve kuşlar sabah-akşam kendisiyle Allah'ı tesbih etmişler, Allah ona demiri işlemeyi ve sudan zırh yapmayı öğretmiştir. (Sebe-10-11, Enbiya-80)
Bahsi geçen peygamber aşağıdakilerden hangisidir?
A) Hz.Eyyub
B) Hz.Süleyman
C) Hz.Yahya
D) Hz.Davud

76. Kur'an okurken acele etmeden, harfleri ve harekeleri tane tane açık bir şekilde, mana ve hikmetini düşünerek, okumak anlamında kullanılan terim aşağıdakilerden hangisidir?
A) Tecvîd B) Tezyîn
C) Hadr D) Tertîl

77. Aşağıdakilerden hangisi Mekkî sûrelerin özelliklerinden sayılmaz?
A) Bu surelerde cihad mevzusu yer alınayıp dâvet ve tebliğ, inzâr ve tehdit bulunur.
B) Ayetler genelde "Ey İnsanlar!" hitabıyla başlar
C) Münafıklara dair ayetler çoğunlukla yer almaktadır
D) Yahudi ve Hıristiyanlardan bahis yerine müşriklerden bahsedilmiştir.

78. Kur'an'da en uzun ayet aşağıdakilerden hangisidir?
A) Bakara-283
B) Âl-i İmrân-180
C) Nisâ-168
D) Bakara-282

79. Kur'an'da en uzun ayet hangi konudan bahsetmektedir?
A) Borçlanma B) Miras
C) Faiz D) Namaz

80. Aşağıdaki sûrelerin hangisinin başında "besmele" yoktur?
A) Tevbe B) Tahrîm
C) Neml D) Ankebût

81. "Ruhu'l Beyan" **tefsiri aşağıdakilerden hangisine aittir?**
A) Fahreddin er-Râzî
B) İsmail Hakkı Bursevi
C) Zemahşerî
D) İbn Kesir

82. İlk nazil olan ayetler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?
A) Fatiha suresinin tamamı
B) Bakara sûresinin ilk 5 ayeti
C) Alak sûresinin ilk 5 ayeti
D) Alak sûresinin tamamı

83. Peygamberimiz onun hakkında, "Allah'ım ona kitabı öğret ve onu dinde fakih (mütehassıs) kıl" diye dua etmiştir. Temyiz yaşından sonra Hane-i saadette bulunup pek çok şeyi bizzat Rasûlullah'tan işitmiştir. Arap dili ve edebiyatına mükemmel derece vâkıftır. Ayetleri kendi re'yi ile tefsirde cesaret sahibidir. Bu özelliklerinden dolayı ashap devrinden itibaren "hibru'l-ümme" (ümmetin bilgini) "tercümânu'l-Kur'an" unvanlarıyla anılagelmiştir.
Yukarıda özet bilgilerini vermiş olduğunuz sahabi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Abdullah b. Abbâs
B) Mus'ab b. Umeyr
C) Abdullah b. Mes'ud
D) Ali b. Ebû Talib

84. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Dirayet tefsirine ''ma'kul'' ve ''re'y'' adları da verilmiştir.
B) Fatiha sûresi Mekke'de nazil olmuştur
C) Müteşabih ayetler, açık ve anlaşılır ayet-lerdir, te'vile ihtiyaç duyulmazlar
D) Mukâtil b. Süleyman (ö.150/767)'ın "Tefsirü'l-Hams Mie Âyemine'l-Kur'an" adlı eseri ilk yazılı fıkhî tefsir olarak kabul edilmektedir.

85. "Ayetel Kürsî" **hangi sûrenin kaçıncı ayetindedir?**

A) Âl-i İmrân-255
B) Bakara-245
C) Bakara-126
D) Bakara-255

86. İlk nazil olan tam sûre aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Alak
B) Nasr
C) Fatiha
D) İhlas

87. "Müşkilu'l-Kur'an" **kavramının açıklaması aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bazı ayetlerin ve sûrelerin sırlarını araştıran ilimdir
B) Kur'an-ı Kerim'i ezberlemenin pratik yollarını öğreten ilimdir
C) Bazı ayetlerin ve kelimelerin anlaşılına güçlüğünü ortadan kaldırmayı amaçlayan bir ilim dalıdır
D) Kur'an- Kerim'deki miras hukukunu ele alan ilimdir

88. Aşağıdakilerden hangisi Kur' an'ın isimlerinden değildir?

A) eş-Şifâ B) el- Beyân
C) el-Meal D) el-Kitab

89. Medyen kavmi ve Eyke halkına gönderilen Peygamber aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hz. Şuayb B) Hz. Yunus
C) Hz. Lût D) Hz. Salih

90. Duhân sûresi 37. ayette ve Kaf sûresi 14. ayette geçen "Tübba" kelimesi hangi manadadır?

A) Tûba ağacı
B) Tövbe
C) Yemen hükümdarları
D) Savaşçı erler

91. Aşağıdaki tefsirlerden hangileri <u>Türkçe olarak yazılmamıştır</u>?
A) İlmin Işığında Asrın Kur'an Tefsiri / Celal YILDIRIM
B) Envâru't-Tenzil ve Esrâru't-Te'vîl / Kâdî Beyzâvî
C) Hülâsatu'l-Beyân fî Tefsîri'l-Kur'an / Mehmet Vehbi Efendi
D) Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Âlisi ve Tefsiri / Ömer Nahuhi Bilmen

92. Ülkemizde Kur'ân'ı hangi kıraat ve rivâyetle okumaktayız?
A) İmam Ebû Amr kıraati, Sûsî rivayeti
B) İmam Halef kıraati, İshâk rivayeti
C) İmam Âsım kıraati, Hafs rivâyeti
D) İmam Nâfi' kıraati, Verş rivayeti

93. Aşağıdaki sûrelerden hangisi Kur'an-ı Kerim'in Mushaflarda resmi sıralanışına göre öndedir?
A) Müzzemmil
B) Kalem
C) Abese
D) Mürselât

94. Aşağıdaki kelimelerden hangisi *"Lafızları aynı, anlamları farklı olan kelimeler"* tanımını ifade eder?
A) Vücuh B) Muhkem
C) Tefrik D) Müteşabih

95. Aşağıdaki sûrelerden han-gisi Kur'an-ı Kerim'in Mushaflarda resmi sıralanışına göre daha <u>sondadır</u>?
A) Zuhruf B) Fussilet
C) Tûr D) Zâriyât

96. Kur'an-ı Kerim'e <u>ilk</u> hareke noktalama işlemini kim yapmıştır?
A) Haccac b. Yusuf
B) Halil b. Ahmed el-Ferahîdî
C) Ebu'l-Esved ed-Düelî
D) Zeyd b. Sâbit

97. Medine'de son inen <u>sûre</u> aşağıdakilerden hangisidir?
A) Fetih B) Nasr
C) Cum'a D) Nâs

98. Kur'ân'ın bazı ayetleri arasında ihtilaf veya tezat gibi görünen hususlar Kur'ân ilimlerinden hangisinin konusudur?
A) Müşkilü'l- Kur'â
B) Müphemâtü'l- Kur'ân
C) Garîbü'l-Kur'ân
D) İ'cazu'l-Kur'an

99. "İ'cazu'l-Kur'an" teriminin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kur'ân'ın perdeypey nazil olması
B) Kur'an'ın hem okunmasının hem de dinlemesinin ibadet olması
C) Kur'an ayetlerinin kısa ve öz kelimelerden oluşması
D) Kur'ân'ın özlü oluşu, eşsiz anlamlar taşıması, kendi benzerini getirmede insanları aciz bırakmasıdır

100. Kur'an-ı Kerim'de yaklaşık her beş sahifeden oluşan bölümlere ne ad verilir?

A) Hizb B) Cüz
C) Hamse D) Secavend

101. Kur'an-ı Kerim'in sonunda yer alan sûrelere ne ad verilmektedir?

A) Mufassal B) Mesani
C) Mîûn D) Tıval

102. Aşağıdaki ilk dönem Türkçe Kur'an tercümelerinden hangisinin eşleşmesi yanlış yazılmıştır?

A) Fikri Yavuz - "Kur'an-ı Kerim ve Meal-i Alisi"
B) İsmail Hakkı İzmirli - "Meânî-i Kur'an"
C) Hasan Basri Çantay - "Kur'an-ı Hakim ve Meal-i Kerim"
D) Osman Nebioğlu - "Nuru'l Beyan"

103. Aşağıdaki sûrelerin hangisinde her ayetin içinde "ALLAH" kelimesi bulunmaktadır?

A) Mücâdele B) Haşr
C) Saf D) Muhammed

104. Mutaffifîn sûresi 8. ayetde geçen "siccîn" kelimesi hangi manada kullanılmıştır?

A) Pişirilmiş taş
B) Hükümlerin yazılı olduğu kitap
C) Kıyamet günü
D) Cinler

105. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Kur'ân ve sünnet bütünlüğüne uygun olmayan tefsîrlere "ilhâdî tefsîr" adı verilir
B) Tahaddi ayetleri, Kur'an'ın bir benzerinin getirilemeyeceğini söyleyerek meydan okuyan ayetlerdir
C) Müşkilu'l-Kur'an, bazı ayetlerin ve kelimelerin anlaşılma güçlüğünü ortadan kaldırmayı amaçlayan bir ilim dalıdır.
D) Kur'an-ı Kerim'de sosyal ilişkiler, âdâb-ı muşeret ile ilgili şeyler "Aksâmu'l-Kur'an" adı altında incelenir

106. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) "Muhammed" kelimesi Kur'an'da 4 yerde geçmektedir
B) Kur'an-ı Kerim'in en uzun ayeti, müdâyene (borçlanma) ayeti olarak da bilinen Bakara sûresinin 282. ayetidir.
C) Hz. Musa, Hz. Şuayb'ın kızı ile evlenmiştir.
D) Kur'an'da bulunan hurûf-u mukattalar 27 tanedir

107. Nahl sûresi 124. ayette geçen "sebt" kelimesi ne anlamını ifade etmektedir?
A) Yedi gün
B) Cumartesi günü
C) Tövbe etmek
D) Pazar günü

108. Aşağıdakilerden hangisi 10 kıraat imamlarından biri değildir?
A) Halefü'l-Âşir
B) İbn Atâ
C) Ebû Ca'fer
D) Nâfi'

109. Bakara sûresinin 238. ayetinde geçen "Salâti'l-vusta" kelimesi tefsirlerimizde çoğunluk görüşüne göre hangi namaz olarak açıklanmıştır?
A) Sabah namazı
B) İkindi namazı
C) Cuma namazı
D) Gece namazı

110. Kur'ân-ı Kerîm'in nazmının fesâhat ve belâgatını apaçık belirterek, mânâ harflerini rollerine; kelimeleri, cümle ve ayet-i kerimeleri delâlet ve ifade ettikleri manalarına yakışır bir tarzda okuyuş biçimine ne ad verilir?
A) Tecvidli okuma
B) Tedvîr ile okuma
C) Temsîlî okuma
D) Hadr ile okuma

ÜNİTE 1 - KUR'AN-I KERİM ve TEFSİR TEST SORULARI CEVAP ANAHTARI																
															106	**D**
															107	**B**
															108	**B**
1	**D**	16	**D**	31	**B**	46	**A**	61	**B**	76	**D**	91	**B**		109	**B**
2	**D**	17	**C**	32	**A**	47	**A**	62	**B**	77	**C**	92	**C**		110	**C**
3	**C**	18	**C**	33	**D**	48	**D**	63	**A**	78	**D**	93	**B**		**KONTROL**	
4	**B**	19	**A**	34	**A**	49	**B**	64	**A**	79	**A**	94	**A**			
5	**C**	20	**C**	35	**B**	50	**D**	65	**D**	80	**A**	95	**C**			
6	**A**	21	**C**	36	**C**	51	**D**	66	**C**	81	**B**	96	**C**		Doğru adet	
7	**C**	22	**A**	37	**C**	52	**A**	67	**A**	82	**C**	97	**B**			
8	**B**	23	**D**	38	**D**	53	**B**	68	**B**	83	**A**	98	**A**		……..	
9	**A**	24	**A**	39	**C**	54	**A**	69	**C**	84	**C**	99	**D**		Yanlış adet	
10	**B**	25	**B**	40	**A**	55	**D**	70	**B**	85	**D**	100	**A**		……..	
11	**D**	26	**B**	41	**C**	56	**B**	71	**D**	86	**C**	101	**A**			
12	**D**	27	**A**	42	**C**	57	**B**	72	**A**	87	**C**	102	**D**		yeterlik.com	
13	**B**	28	**A**	43	**A**	58	**D**	73	**D**	88	**C**	103	**A**			
14	**A**	29	**B**	44	**A**	59	**C**	74	**B**	89	**A**	104	**B**			
15	**B**	30	**A**	45	**C**	60	**B**	75	**D**	90	**C**	105	**D**			

❑ ÜNİTE 2

➢ TECVİD

Tecvid

Tecvîd, lugatte "bir şeyi iyi ve güzel yapmak" anlamına gelir. Istılahta; Harflerin mahreçlerine (çıkış yerlerine) ve sıfatlarına uymak suretiyle Kur'an-ı Kerim'i düzgün ve hatasız bir şekilde öğretmeyi hedefleyen ilimdir.

1

HARFLER VE ÇIKIŞ YERLERİ
(Arap alfabesi 28 harften oluşur. 5 mahreç yeri bulunur)

AĞIZ VE BOĞAZ BOSLUĞU
ا ى و

GENİZ
İhfa **nun**'u ile **ğunne** çıkar

DUDAK
م و
ب ف

DİL
ث ت ج
ر ذ د
ش س ز
ض ص
ط ظ
ك ق ل
ن ى

BOĞAZ
1-Boğaz üstü
خ غ
2-Boğaz ortası
ع ح
3-Boğaz aşağısı
ء ه

Kalın harfler	ق	غ	ظ	ط	ض	ص	خ

İNCE OKUNAN HARFLER

(İnce okunan harfler 20 tanedir. Bazı elif-ba'larda ع ve ح kalın harf olarak belirtilmektedir. Oysa ki bu iki harf de ince harflerdendir. (ر) harfi ise durumuna göre bazen ince bazen de kalın okunur. (ر) harfi ile ilgili açıklama ileriki sayfalarda verilecektir.

ى	لا	ه	و	ن	م	ك	ف	ع	ش	س	ز	ذ	د	ح	ج	ث	ت	ب	ا

HEM İNCE HEM KALIN OKUNABİLEN HARFLER

Bulundukları konuma yada hareke ve işarete göre ince veya kalın okunabilen harfler, (ر) harfi ile (اللّٰه) lafzındaki (ل) harfidir.

ر	ل

PELTEK OKUNAN HARFLER: Üç tanedir	ظ	ذ	ث

SES BENZERLİĞİ OLAN HARFLER (6 grup halinde sıralamak mümkündür)		
ه خ ح	ث س ص	د ط ت
ك ق	ا ع	ظ ز ذ

2

MED (Uzatma) HARFLERİ

Med harfleri 3 tanedir: ا و ى

MED (Uzatma) Sebepleri

1-Hemze (elif)

ا ء

2- Sükûn

a. Sükûn-i Lâzım: Durulduğunda ve geçildiğinde değişmeyen sükûndur

b. Sükûn-i Ârız: Durulduğunda okunan geçildiğinde okunmayan sükuna denir

3

MED ÇEŞİTLERİ

1- Aslî Med

Harfin sesini uzatmak için hemze veya sükûna ihtiyaç duyulmayan meddir. İkiye ayrılır.

a. Medd-i Tabiî

Harf- medden (ا و ى), sonra da sebeb-i medden bir şey bulunmazsa medd-i tabiî olur. Örnek: أُوتِينَا

b. Zamir: İleriki sayfalarda anlatılacaktır

2- Fer'î med

Tabii med'de ziyâde yapılarak meydana gelen "Med"dir. Kendi içinde 5 kısma ayrılır

1- Medd-i Muttasıl
2- Medd-i Munfasıl
3- Medd-i Lâzım
4- Medd-i Ârız
5- Medd-i Lîn

1- Medd-i Muttasıl (Bitişik med)

Harfi medden sonra sebebi medden hemze gelir ve bu ikisi aynı kelimede bulunursa Medd-i muttasıl olur. İttifak edilen uzatma miktarı 2 elif miktarıdır ve uzatılması **vacip**tir. Âsım kıratına göre Fer'i medlerle uzatma miktarı 4 elif miktarına ulaşır.

Örnek: ⇨ جَاءَ , سُوءَ , جِيئَ

2- Medd-i Munfasıl (Ayrı med)

Harfi medden sonra sebebi medden hemze gelir ve ikisi farklı kelimelerde bulunursa meddi munfasıl olur. Medd-i munfasılın 1 eliften daha çok uzatılması caizdir. Uzatma miktarı ihtilaflı olan munfasıl med Asım kıraatının Hafs rivayetine göre **4 elif** miktarı uzatılabilir.

Örnek: ⇨ يَآ اَيُّهَا

3- Medd-i Lâzım

Harfi medden sonra sebebi medden sükûn-u lazım gelirse medd-i lâzım olur. (Sükûn-u lâzım, durulduğu zaman da geçildiği zaman da hep var olan sükûn -cezim- demektir)

Medd-i lâzımın uzatma miktarı **4 elif**tir ki bütün kıraat imamları bunda ittifak halindedir. Lâzım meddin hem meddinde hem de meddinin miktarında ittifak olduğu için, meddi **vâcip**tir.

🗁 Medd-i lâzım **4 türlü**dür.

a) **Medd-i Lâzım Kelime-i Müsakkale**: Sükûn-u lâzımın kelimede şeddeli halinde bulunması demektir.

Örnek: ⇨ (وَلَا الضَّآلِّينَ) gibi

b) **Medd-i Lâzım Kelime-i Muhaffefe**: Sükûn-u lâzımın kelime içinde cezim halinde bulunmasıyla olur.

Örnek: ⇨ (آلْاٰنَ) gibi

c) **Medd-i Lâzım Harf-i Müsakkale**: Sükûn-u lâzımın harfin okunuşunda şedde halinde bulunmasıyla olur.

Örnek: ⇨ (الٓمٓ) ın Lâm'ı gibi.

d) **Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffefe**: Sükûn-u lâzımın harfde cezim halinde bulunmasıyla olur.

Örnek: ⇨ (يٰسٓ) in Sîn'in okunuşu gibi

4- Medd-i Ârız

Harf-i medden sonra sebebi medden sükûn-u ârız gelirse medd-i ârız olur.

نَسْتَعِينْ ← نَسْتَعِينُ

➢ Son harfi (meftuh) <u>ÜSTÜNLÜ</u> ise **üç vecih** caizdir; Tûl (4 elif miktarı), Tevassut (2 veya 3 elif miktarı), Kasr (1 elif miktarı)

➢ Son harfi (meksur) <u>ESRELİ</u> ise **dört vecih** caizdir.Tûl,Tevassut,Kasr,Revm

➢ Son harfi (damme) <u>ÖTRELİ</u> ise **yedi vecih** caizdir. Tûl, Tevassut, Kasr, Tûl ile İşmam, Tevassut ile İşmam, Kasr ile İşmam, ve Revm.

➢ **Revm:** Lügatte "talep etmek, istemek" manasına gelir. Tecvîd ıstılahında ise; gizli bir ses ile harekeyi belirtmektir. Revm, kesre (esre) de ve damme (ötre) de olur. Fetha (üstün) da revm yoktur.

➢ **İşmâm:** Lügatte "koklatmak" manasına gelir. Tecvîd ıstılahında ise; sükundan sonra son harfin harekesinin ötre olduğunu belirtmek amacıyla dudaklarını öne doğru uzatmaktır. İşmâm sadece ötre harekeye mahsustur.

5- Medd-i Lîn (Yumuşak med)

Medd-i lîn, dile ağır gelmeyen ve kolaylıkla uzatılabilen yumuşak med demektir. Bir kelimenin ortasında sakin olarak gelen harf-i lîn

(و ى)'den bir önceki harf de **üstün harekeli** olursa vakfedilip durulduğunda medd-i lîn olur. 1 elif miktarından 3 elif miktarına kadar uzatılabilir. İki şekilde olur;

a) Harf-i lînden sonra sebebi medden sükûn-u lâzım gelirse 2 vecih okunur. Tûl (3 elif miktarı) ve tevassut (2 elif miktarı) ile okunur. Kur'an'da iki örneği vardır. Birincisi Meryem sûresinin evvelinde

كهيعص hurûf-u mukattaasındaki ("*ayn*" lafzında)

İkincisi de eş-Şûrâ sûresinin başında bulunan حم عسق hurûf-u mukattaasındaki ("*ayn*" lafzında)

Not: Medd-i Lîn'deki "Tûl" ölçüsü diğer med çeşitlerindekinden bir elif miktarı azdır. Çünkü burada aslî med harfi yoktur)

b) Harf-i lînden sonra gelen sükûn, sükun-u ârız olursa medd-i ârız gibidir ki üç veya dört veya yedi vecih okumak caiz olur.

خَوْفْ , صَيْفْ

4

SAKİN NUN ve TENVİN'E AİT HÜKÜMLER

- Sakin nun, cezimli nun (نْ) demektir. tenvin ise iki üstün, iki esre ve iki ötreyi ifade eder.
- Nunu sakin ve tenvin, kendilerinden sonra gelen harfler sebebiyle ihfa, izhar, iklab, idğam-ı mea'l-ğunne ve idğam-ı bila ğunne gibi farklı şekillerde okunurlar. Şimdi bunların yapıldığı yerleri görelim.

5

İKLÂB

İklab harfi (ب) dir. Tenvin veya sakin nun iklâb harfine ب uğrarsa, mime çevrilerek ğunneli okunur. İklâbın hükmü vaciptir.

Örnek: مِنْ بَعْدِ

6

İZHAR

İzhar harfleri 6 tanedir.

غ ع خ ح ا ه

Sakin nun veya tenvin izhar harflerinden birine denk gelirse ğunne yapılmadan açık okunur.

Örnek: مَنْ آمَنَ

7

İHFA

İhfa harfleri 15 tanedir.

ز ذ د ج ث ت
ض ص ش س
ك ق ف ظ ط

Tenvin veya sakin nun ihva harflerinden birine uğrarsa genizde gizlenerek ğunneli okunur.

Örnek: غَنِيٌّ كَرِيمٌ

8

1- Sakin nun ve tenvinin izhârı: Sakin nun ve tenvinden sonra yukarıda yazılan 6 tane izhar harflerinden biri geldiğinde olur.
Örnek: ⇨ مَنْ آمَنَ

2- Sakin Mîmin izhârı: Sakin mimden (مْ)sonra, "mim" (م) ve "bâ" (ب) nın dışındaki harflerden biri gelirse bu izhâra "izhâr-ı şefevî" (dudak izhârı) da denir.
Örnek: ⇨ لَكُمْ دِينُكُمْ

3- Kamerî İzhâr:
(ا ل) takısı 14 kameri harften (اَبْغِ حَجَّكَ وَخَفْ عَقِيمَهُ)
ا , ب , ج , ح , خ , ع , غ , ف , ق , ك , م , و , ه , ى
biri ile başlayan bir kelimenin başına gelirse idğam olunmayıp, el takısı (*lam*) okunur. buna izhâr-ı kameriye denir. Örnek: ⇨ وَالْقَمَرِ , وَالْفَجْرِ

4- Kelime izhârı: Sakin nundan (نْ) sonra "vâv" veya "yâ harflerinden biri gelir ve bunlar aynı kelimede bulunursa izhâr yapılır.
Örnek: ⇨ صِنْوَانٌ , قِنْوَانٌ , بُنْيَانٌ , الدُّنْيَا

A- İdğâm-ı Meal-Ğunne (Ğunneli idğam) : Nunu sakinden veya tenvinden sonra يَمْنُو (م , ن , و , ي) harflerinden biri gelirse ğunneli idğam yapılır

Örnek: ⇨ وَمَنْ يَعْمَلْ ← وَمَيَّعْمَلْ

B- İdğâm-ı Bilâ-Ğunne (Ğunnesiz idğam): Nunu sakinden veya tenvinden sonra ل ve ر harflerinden biri gelirse ğunne yapmadan idgam yapılır.

Örnek: ⇨ مِنْ رَبِّهِمْ ← مِرَّبِّهِمْ خَيْرٌ لَكُمْ ← خَيْرُ لَّكُمْ

İdğam: Yan yana gelen iki harften birincisini ikincisine katmaktır
Gunne: Ağız ve burun boşluğundan gelen sese denir.

C- İdğâm-ı Misleyn: Mahreçleri ve sıfatları aynı olan iki harften, sakin olan birincisinin, harekeli olan ikincisine idğam edilmesidir.

Örnek: اِضْرِبْ بِعَصَاكَ

Sakin nûnun harekeli nûna, sakin mîmin de harekeli mîme uğramasıyla da **"İdğâm-ı Misleyn Meal-Ğunne"** olur.

Örnek: ⇨ لَنْ نُؤْمِنَ - مِنْهُمْ مَغْفِرَةٌ

D- İdğâm-ı Mütecaniseyn: Mahreçleri aynı olup sıfatları farklı olan harflerin idğam edilmesidir.

1) ت , د , ط **Örnek** ⇨ اَحَطْتَ - قَدْ تَبَيَّنَ - وَقَالَتْ طَائِفَةٌ

2) ث , ذ , ظ **Örnek** ⇨ اِذْظَلَمُوا - يَلْهَثْ ذَلِكَ

3) ب , م Sadece Hûd sûresinin 42. ayetinde vardır

Örnek ⇨ يَابُنَيَّ ارْكَبْ مَعَنَا

E- İdğâm-ı Mütekaribeyn: Mahreçleri ve sıfatları birbirine yakın olan iki harften birincisi sakin, ikincisi harekeli olursa idğâm-ı mütekaribeyn olur.

1. Grup: ل , ر Örnek: ⇨ قُلْ رَبِّ ← قُرَّبِّ

2. Grup: ق , ك - Örneği sadece Murselat sûresinin 20. ayetinde vardır. Örnek: ⇨ اَلَمْ نَخْلُقْكُمْ ← اَلَمْ نَخْلُكُّمْ

F- İdğâm-ı Şemsiyye: (ال) takısı 14 tane olan şemsî harflerden biri ile başlayan bir kelimenin başına gelirse, el takısı (*lam*) okunmaz ve "El" takısından sonra gelen kelime şeddeli olarak okunur. Şemsi harfler şunlardır:

ت , ث , د , ذ , ر , ز , س , ش , ص , ض , ط , ظ , ل , ن

Örnek: ⇨ اَلذِّكْرُ

İdğâm-ı şemsiyye iki kısma ayrılır:

a) Ğunneli İdğâm-ı şemsiyye: Bu yalnız "nûn" (ن) harfine mahsustur. Elif Lâm (ال)dan sonra gelince olur.

Örnek: ⇨ وَالنَّاسِ

b) Ğunnesiz İdğâm-ı şemsiye: Elif Lâm (ال)dan SONRA "nûn" dan başka diğer şemsi harflerin gelmesiyle olur.

Örnek: ⇨ وَلسَّمَاءِ

Yapılışmaları Bakımından İdğamlar:

a) Tam idğam: İlk harf zâtı ve sıfatları itibariyle ikinci harfte tamamen kaybolmasıyla olur.

Örnek: ⇨ عَبَدْ تُمْ - اِذْ ذَهَبَ - اِذْظَلَمُوا

b) Nakıs idğam: İlk harf zâtı itibariyle ikinci harfte kaybolur, fakat idğama mâni olmayan bir sıfatının bâki kalmasıyla olur.

Örnek: ⇨ بَسَطْتَ - اَحَطْتُ - وَمَنْ يَعْمَلْ - اَلَمْ نَخْلُقْكُمْ

9

LAFZATULLAH

✓ Allah lafzından önceki harfin harekesi **üstün** veya **ötre** ise Allah isminin lam'ı kalın okunur. نَصْرُ اللّٰهِ , هُوَ اللّٰهُ gibi

✓ Allah lafzından önceki harfin harekesi esre olursa Allah isminin lam'ı ince okunur. بِسْمِ اللّٰهِ gibi

10

-Hükmü'r-Râ-
"RA" HARFİNİN OKUNUŞ ŞEKİLLERİ
İnce veya kalın okunuşu

Âsım kıraatının Hafs rivâyetine göre râ (ر) harfi 12 mahalle göre, beş yerde mutlak kalın, dört yerde mutlak ince, üç yerde de hem ince hem kalın okunması câizdir.

Ra Harfinin Kalın Okunduğu Yerler

✓ Râ'nın harekesi üstün ve ötre ise kalın okunur.
✓ Râ sakin (cezimli), mâkabli (kendisinden önceki harf) üstün veya ötreli ise.
✓ Râ ve ondan önceki harf sakin, bir önceki harfin harekesi üstün ve ötre ise
✓ Râ sakin, kendinden önceki harf esreli, râ'dan sonraki harf ise kalın okunan harflerden olup harekesi üstün ve ötre ise.
✓ Vasıl hemzesinden (okunmadan geçilen hemzeden) sonra gelen "râ",kalın okunur.

"Râ" Harfinin İnce Okunduğu Yerler

✓ Râ'nın harekesi esre ise
✓ Râ harfi sakin, kendisinden önceki harfin harekesi esre ise

✓ Râ ve ondan önceki harf sakin, bir önceki harfin harekesi esre ise
✓ Râ sakin ve bir önceki harfte "lîn" harfinden (ى) bulunursa "râ" harfi ince okunur

"Râ" Harfinin Hem İnce Hem Kalın Okunduğu Yerler

✓ Râ sakin, "Râ"dan önceki harf kesreli olup, "Râ"dan bir sonraki harf de huruf-u istiladan ve kesreli olursa hem kalın hem ince okunur.
✓ Râ sakin, Râ'dan önceki ص veya ط harflerinden birisi cezimli olarak gelirse, bunlardan önceki hareke de esre olursa hem kalın hem ince okunur.
✓ Kur'an-ı Kerim'de Taha sûresinin 77. ayetindeki (أَنْ أَسْرِ) kelimesindeki, Duhan sûresinin 23. ayetindeki (فَأَسْرِ) kelimesindeki, Fecr sûresinin 4. ayetindeki (يَسْرِ) kelimesindeki Râ harfleri duruş halinde ince veya kalın okunabilir.

"Râ" Harfinin Şedde İle Okunuşu

✓ Râ harfi üzerinde şedde ile gelen hareke üstün veya ötre olursa kalın okunur
✓ Râ harfi üzerinde şedde ile gelen hareke esre olursa ince okunur

11

KALKALE (Vurgulu okuyuş)

Lügatta deprendirmek, sarsmak demektir.Kalkale harfleri, kelimenin ortasında veya sonunda cezimli olarak gelirlerse kalkaleli okunurlar (kelime sonundaki sükunun, arizi sükun olması durumunda da kalkale olur). İdğamın olduğu yerde kalkale yapılmaz

قُطْبُ جَدٍ (ب , ج , د , ط , ق) örnek: ⇨ سُبْحَانَكَ

12

SEKTE

Nefes almadan kısa bir zaman sesi kesmek ve yine okuyuşa devam etmektir. Sektenin müddeti normal olarak bir elif miktarıdır. Asım kıratı Hafs rivayetine göre Kur'an'da 4 yerde sekte bulunmaktadır. Bunlar;

Kehf sûresinin 1 ve 2. ayetleri arasında, (İvacâ ...(sekte).. Kayyimâ)

Yasin sûresinin 52. ayetinde, (Minmerkadina ...(sekte)... Hezâ)

Kıyame sûresinin 27. ayetinde, (Ve kıle men ...(sekte)...Rak)

Mutaffifin suresinin 14. ayetinde (Kella bel ...(sekte)... Râne) bulunmaktadır.

13

ZAMİRİN OKUNUŞU

✓ Tecvîd' te belirtilen zamir, kelimenin aslından olmayıp kelimenin sonunda gelen (هُ) harfidir.

✓ He zamirinden önceki harf cezimli veya medd-i tabiî ise, he zamiri çekilmez

✓ Çekilen he zamiri, durakta gelirse, çekilmeden okunur

✓ Kelimenin sonunda gelerek (ه ـه) şekillerinde yazılan zamirden önceki harf, harekeli olursa zamir uzatılarak okunur.

✓ Zamir gibi görünen ancak kelimenin asıl harflerinden olan (هُ) harfleri de vardır, bunlar uzatılmadan okunur.

Not: İmam Âsım'a göre Furkân suresinin 69. ayetinde فِيهِ مُهَانًا zamirinde med ile okunmaktadır.

Sâkin mim'in üç hali

1) Sakin mim'den sonra yine mim (م) harfi gelirse, idğam-ı misleyn meal gunne olur, sakin mim şedde ile okunur.

Örnek: ⇨ مِنْهُمْ مَغْفِرَةٌ

2) Sakin mim'den sonra (ب) harfi gelirse, mim harfi ihfa ile (gizlenerek) okunur.

Örnek: ⇨ اَمْ بِهِ

3)) Sakin mim'den sonra (ب) ve (م) dışında başka bir harf gelirse hiç beklemeden izhar ile okumaya devam edilir (tutma veya gunne yapılmaz)

Örnek: ⇨ هُمْ فِيهِ

> **BİLGİ NOTU!**
>
> ✓ Tecvid ilmine dair ilk müstakil eser, Musa b.Ubeydullah el-Hâkânî (325/937)'ye ait "**el-Kasîdetü'r-Râiyye**" veya "**el-Kasîdetü'l-Hâkâniyye**" isimli 51 beyitlik manzumedir.

Vakf ve ibtidâ ile ilgili eserler içerisinde en çok tutulmuş ve rağbet görmüş olanları, İbnü'l-Enbârî'nin "Kitâbu îdâhı'l-vakfı ve'l-ibtidâ"sı, ve es-Secâvendî'nin "Kitâbu'l-Vakfi ve'l-İbtidâ" isimli eserleridir.

➤ SECAVEND DURAKLARI

Altıncı asırda yaşamış olan **Muhammed b. Tayfur es-Secâvendî** (ö.560/1165)'nin, yazmış olduğu "Vakıf ve İbtidâ" adlı eserinde ortaya koymuş olduğu esaslar ve remizler, elimizde basılı Mushaflarda tatbik edilmiştir. Bu remizlere (işaretlere) kuralı ortaya koyanın ismine izafeten "*Secâvend*" denmektedir. Secavend işaretleri;

م (Vakfı Lâzım): Geçildiğinde (vasıl yapıldığında) mananın bozu-labileceği gerekçesiyle, durulması (vakıf yapılması) önemle istenen ve geçilmemesi gerektiğini ifade eder.

ط (Vakf-ı Mutlak): Sözün tamam olduğu yerlerde bulunur. Durmak evladır.

ج (Vakf-ı câiz): Hem vakfın, hem de vaslın mümkün olduğunu ifade eder. Ancak durmak daha iyidir.

قف : (Alâmet-i vakftır): Dur manasına gelen bu işarette durmak uygundur.

ز (Vakf-ı Mücevvez): Hem vakf, hem de vasl mümkündür. Özellikle nefes yetmediği zaman durulabilir. Geçmek daha iyidir.

ق : (Alâmet-i vasl): Geçmek daha iyidir. Durmak da caizdir.

صلى : Vasl mânasınadır. Vasl efdal olup, vakf da yapılabilir.

صلح : Vakfın hem yapılabileceği hem de yapılamayacağını bildirir.

ص (Vakf-ı Murahhas): Nefes yetmediğinde durulabilir. Vasl evla, vakıf caizdir. Durulursa geriden alınmaz.

لا : Durmak caiz değildir. (Durma! anlamındadır) Eğer durulursa bir önceki kelime ile birlikte mana bütünlüğünü sağlamak için tek-rar okunur. Ayet sonunda durunca ise, tekrar edilmez çünkü durak sonlarında durmak caizdir.

∴ _ ∴ : (Vakfı Mu'âneka): Yakın aralıklarla rastlanan bu üç noktanın birisinde durulur, diğerinde durulmaz. Her ikisinde durmak veya her ikisinde geçmek caiz değildir.

كـ : Kendisinden önce geçen secâvendin hükmünü taşır.

ع : Anlatılan konunun bittiğini bildirdiği için, okuyan namazda ise rüku etmesinin münasip olduğunu belirtir.

Kur'an-ı Kerim'de Bulunan Diğer İşaretlerin Açıklamaları	
امالة (İmâle)	Asım kıratının Hafs rivayetine göre; yalnızca Hud sûresinin 41. ayetinde geçen مَجْرٰيٰهَا kelimesindeki ra'nın altında bulunur. Burada (**Ra**) harfi, üstünden esreye doğru meyletirilerek okunur.
تسهيل (Teshîl)	Kolaylaştırmak demektir. Birbirini takip eden iki hemzenin altına yazılır. Bu iki hemzeden birincisi yerinden, ikincisi ise, he sesi karıştırılmadan, hemze tam yerine verilmeden, hemze ile elif arasında yumuşak olarak (hafifçe hemzeden medde kayar gibi) okunur. Asım kıraatına göre sadece Fussilet sûresinin 44. ayetinde teshîl vardır ve Kuran'da bu kelimenin altında "*teshîl*" yazılıdır: ءَاَعْجَمِيٌّ (Fussilet 41/44) teshil burada ikinci hemzede uygulanır.
اشمام (İşmâm)	Sükûndan sonra kelimenin sonunda bulunan ötre harekesine işaret etmek için dudakların ileriye doğru toplamasına işmâm denir. İşmâm sadece ötrede ve aslı ötre olanda olur. **Hükmü:** Asım kıraatına göre Yusuf sûresinin 11. ayetinde geçen kelimesinde geçer. Örnek: لَاتَأْمَنَّا
تفخيم (Tefhim)	Altına yazıldığı harfin kalın okunması gerektiğini gösterir. Özellikle yanılabilecek yerlerde kullanılır. Mesela Enbiya sûresinin 28. ayetindeki "*irtedâ*" kelimesindeki "*ra*" nın altında vardır: لِمَنِ ارْتَضٰى
س	Kuran'da ص harfiyle yazıldığı halde onun hemen altında س harfi bulunduğu zaman "*sad*" harfinin, "*sin*" harfi olarak okunmasına işaret eder.
مد	Hangi harfin altında bulunuyorsa o harf bir elif miktarı uzatılır.
قصر	Hangi harfin altında bulunuyorsa, o harf uzatılmadan okunur
قطع	Altına yazıldığı hemzenin mutlaka okunacağına işaret eder. Bu hemze kelimenin başında bulunabileceği gibi kelimenin ortasında da bulunabilir ve kendi harekesiyle okunur.
نِ	Sonu tenvinli kelimelerden bir sonraki kelimeye geçişi sağlar (Bu durumda tenvin tek harekeye düşer ve vasıl nun'u esreli olarak okunur

➢ Zelletü'l Kârî

Okuyucunun sürçmesi ve yanılması anlamına gelen "zelletü'l-kârî" dinî bir kavram olarak, namazda kıraatte yanılmayı ifade eder. Buna l**ahn** da denir.

"Lahn" ne demektir? Kaç kısımdır?
Lahn, Kur'ân-ı Kerim okurken yapılan hatadır. Bu hatalar harflerde, harekelerde veya harflerin sıfatlarında olabilir.

1- Lahn-i celî: Ağır ve açık hata demektir. Hem kıraat ehlinin hem de normal Kur'an okuyanın fark edebileceği hatalı okuyuşlardır. Bu hatalar harflerin sıfâtı lâzimelerinde olur. Lahn-i celî, kelimeyi teşkil eden harflerde veya harekelerde veya sükûnda olur. Bu çeşit hataların bir kısmı manayı bozar. Böyle bir okuyuş caiz değildir.

2- Lahn-i hafî: Gizli hata demektir. Harflerin sıfât-ı ârızalarında (harflerin çıkış yerinde ve seslendirilmelerinde) meydana gelir ve harfin zâtını değiştirmez. Lahn-î hafîde mana bozulmaz.

HARFLERİN SIFATLARI

Tecvîd ilminde sıfat; mahrecde meydana gelişi esnasında harfin sesine ârız olan keyfiyete denir. Tecvîd ilmiyle uğraşan âlimler sıfatları başlıca iki kısma ayırmışlardır:

1-Sıfât-ı Lâzimeler: Harflerin zatına mahsus olan ve onlardan ayrılmaması gereken sıfatlardır. Bunların terkinden, değiştirilmesi ve bozulmasından kaynaklanan hatalar, lâhn-i celî (açık hata) olur ki, böyle okuyuş caiz değildir.

Sıfât-ı Lâzimelerden bazıları şunlardır:
1- Mahrec, 2-Cehr, 3-Hems, 4-Şiddet, 5- Rihvet, 6- Beyniyye, 7- İsti'la, 8- İnhıfâd 9- Itbâk, 10- İnfitâh, 11- Kalkale, 12-Safîr, 13-Ğunne, 14- Tefeşşî 15-Tekrîr, 16- İstitâle

2-Sıfâtı Ârızalar: Harflerin zatına mahsus olmayan ve onlardan ayrılması mümkün olan sıfatlardır. Med, idğâm, ihfâ, izhâr vb. Bunların terkinden, değiştirilmesi ve bozulmasından kaynaklanan hatalar, lâhn-i hafî (gizli hata) olur ki, bu tür hatalardan da kaçınmak gerekir.

Sıfât-ı Ârızalardan bazıları şunlardır:

1- Tefhim, 2- Terkîk, 3-İdğam, 4- İhfa, 5- İzhar, 6- Kâlb, 7- Medd, 8-Vakf, 9- Sekte, 10- Hareke, 11- Sükûn.

➤ OKUYUŞ ŞEKİLLERİ

1- Tahkîk: En ağır okuyuş şeklidir.

2- Tedvîr: Tahkîk ile hadr ortası bir okuyuştur.

3- Hadr: Süratli okuyuş şeklidir. Hatim indirenler, cüz okuyanlar bunu tercih ederler. Bunda yine medd-i lâzım 4, medd-i muttasıl 2 elif uzatılır. Bu ikisinin dışında 1 eliften fazla uzatılanlar ise 1 elif uzatarak okunur. Yalnız neticede tecvîd kaideleri ihmal edilmemelidir.

Tertil

Bir şeyin düzgün, güzel ve muntazam olması demektir. Istılahta, Kur'ân-ı yavaş yavaş, anlamını düşünerek, harflerin mahreçlerine ve tecvit kurallarına dikkat ederek, anlama göre sesini yükseltip alçaltarak ve itina ile okumak anlamına gelir.

ÜNİTE 2- TECVİD TEST SORULARI

1. **Tecvîd ilminde, "*Lahn*" terimi neyi ifade etmektedir?**
   A) Kur'an okurken teganni yapmak
   B) Kur'an'daki peltek okunan harflerdir
   C) Tecvîd kâidelerine uymamaktan doğan okuyuş hatası
   D) Ezbere sûre okurken unutmaktan dolayı takılmak

2. Mahreçleri ve sıfatları aynı olan iki harften, sakin olan birincisinin, harekeli olan ikincisine idğam edilmesine .... adı verilir.
   Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
   A) İdğâm-ı Mütecaniseyn
   B) İdğâm-ı Misleyn
   C) İdğâm-ı Mütekaribe yn
   D) İdğâm-ı Meal-Ğunne

3. **Aşağıdaki kelimelerin hangisinde "idğâm-ı meal-ğunne" harfleri bir araya toplanmıştır?**
   A) مَجْرٰيهَا
   B) يَمْنُو
   C) قُطْبُ جَدٍ
   D) صِنْوَانٌ

4. **Aşağıdaki sûrelerin hangisinde "*sekte*" yoktur?**
   A) Kıyâme B) Kehf
   C) Leyl D) Mutaffifin

5. **Medd-i ârız <u>en fazla</u> kaç elif uzatılır?**
   A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

6. **Aşağıdaki şıkların hangisinde kalkale harfleri bir araya toplanmıştır?**
   A) قُطْبُ جَدٍ
   B) اَبْغِ حَجَّكَ
   C) يَمْنُو
   D) سُبْحَانَكَ

7. **Aşağıdaki harflerden hangisi kalkale harflerinden <u>değildir</u>?**
   A) ج B) ب C) ظ D) د

8. **Aşağıdaki ayetlerin hangisinde "İşmâm" bulunmaktadır?**
   A) Tekvir sûresi 29. ayet
   B) Yusuf sûresi 11. ayet
   C) Saff sûresi 13. ayet
   D) Furkân sûresi 72. ayet

9. Medd-i lâzım'ın uzatılmasının hükmü nedir ve kaça ayrılır?
A) Caizdir- Dörde ayrılır
B) Vaciptir- Dörde ayrılır
C) Vaciptir- İkiye ayrılır
D) Caizdir- Üçe ayrılır

10. Aşağıdakilerden hangisinde peltek harfler doğru verilmiştir?
A) ذ ث ص
B) ظ ذ ث
C) ث ض ظ
D) ز ذ ظ

11. Mahreçleri ve sıfatları birbirine yakın olan iki harften birincisi sakin, ikincisi harekeli olursa aşağıdaki hangi idğam çeşidi meydana gelir?
A) İdğâm-ı Mütecaniseyn
B) İdğâm-ı Mütekaribeyn
C) İdğâm-ı Bilâ-Ğunne
D) İdğâm-ı Misleyn

12. İhfa harfleri kaç tanedir?
A) 13 B) 14 C) 15 D) 16

13. İzhar harfleri kaç tanedir?
A) 4 B) 5 C) 6 D) 7

14. Kur'an alfabesindeki (Hurûfu İstila) kalın harflerin tamamı aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?
A) ق ظ ض ص ج خ ع
B) ق ظ ض ص ج خ ك
C) خ ق ظ ض ص غ ط
D) ق ظ ض ص ج خ ر

15. Tecvid ilminde "Sükundan (cezimden) sonra ötre yapıyormuş gibi dudakları ileri uzatmak" **anlamına gelen terim aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Teshîl
B) İmâle
C) Tefhîm
D) İşmâm

16. Ğunne sıfatı olan iki harf aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?
A) ى - م
B) ر - م
C) ل - م
D) م - ن

17. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Hem yazıda, hem de okunuşta bulunan, kelimenin gerek vaslı ve gerekse vakfı halinde değişmeyen ve sabit kalan hemzelere "Kat' hemzesi" denir.

B) Hemze le başlayan kelimelerde, kendisi ile başlanınca okunan fakat kendinden önce harekeli bir harf gelince okunmayan hemzelere "Hemze-i Vasl" denir

C) Tecvîd ilminde g zli bir ses ile harekeyi söylemeye Revm denir

D) Kur'an-ı Kerim'i tecvîd kurallarına uymak suret yle en ağır okuma şekli "Hadr" okuma şeklidir.

18. Aşağıdaki harflerden hangisi ihfa harflerinden biri değildir?

A) خ B) س C) ض D) ذ

19. Secâvendler, Türkçedeki noktalama işaretlerine benzer. Okunan yerin manâsı göz önüne alınarak konulmuşlardır. Ayetlerdeki bu secâvend işaretlerini ilk defa koyan âlim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ebu'l-Esved ed-Düelî

B) Ebû Bek r Şu'be

C) Ubeyd b. Es-Sabbâh

D) Muhammed b. Tayfur

20. Aşağıdakilerden hangisi *fer'i med* değildir?

A) Medd-i Ârız

B) İklab

C) Medd-i Lâzım

D) Medd-i Lîn

21. İdğam-ı Meal-Ğunne harfleri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) ر ى ن و

B) ى م ن و

C) ب ى ن و

D) ل م ن و

22. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) (ض) kalkale harflerindend r

B) Başında besmele olmayan sûre Tevbe sûresidir

C) Râ sak n ve bir önceki harfte "lîn" harfinden (ى) bulunursa "Râ" harfi ince okunur

D) Râ ve ondan önceki harf sakin, bir önceki harfin harekesi üstün ve ötre ise "Râ" harf kalın okunur

23. Kur'an'da bazı kelimelerin altında bulunan (*Kasr*) işaretinin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Uzatılarak okunması gerektiği
B) Nefes almadan az bekleyip devam edilmesi gerektiği
C) Konunun burada bittiği yeni bir konuya geçildiği
D) Uzatmadan okunması gerektiği

24. Aşağıdakilerden hangisi boğaz harflerinden <u>değildir</u>?

A) ل B) ح C) خ D) ه

25. Hz. Peygamber'in her sene Ramazan ayında Kur'an'ın o zamana kadar nazil olan kısmını Cebrail (a.s) ile karşılıklı okumalarına ………………… adı verilir. **Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?**

A) Talim B) Hıfz
C) Arz D) Muamele

26. Kur'an'da kaç sûrenin başında hurûf-u mukatta (ayrı ayrı okunan harfler) bulunmaktadır?

A) 27 B) 28 C) 29 D) 30

27. Medd-i Lâzım Kelime-i Müsakkale'ye örnek aşağıdakilerden hangisidir?

A) يَس
B) آلْاٰنَ
C) الم
D) وَلَا الضَّٓالّ۪ينَ

28. Mahrecinde (çıkış yerinde) veya sıfatında (sesinde) yada hem mahrecinde hem sıfatında yakınlık bulunan harfler arasında meydana gelen idğâma ne ad verilir?

A) İdğâm-ı mütekâribeyn
B) İdğâm-ı bilâğunne
C) İdğâm-ı maalğunne
D) İdğâm-ı misleyn

29. Asım kıraatının Hafs rivayetine göre Kur'an'da kaç yerde <u>imale</u> vardır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

30. Kur'an'da "*imale*" aşağıdaki sûrelerin hangisinde yer almaktadır?

A) Hûd sûresi- 41. ayet
B) İnfitâr -17. ayet
C) Meryem-56. ayet
D) Yunus-25. ayet

31. Aşağıdakilerden hangisi 14 izhâr-ı kamerî harflerden biri değildir?

A) ح B) ت C) ب D) و

32. Kur'an okurken sesi kesip ve (1 sn kadar) nefes almadan, tekrar okumaya devam etmeye tecvîd ilminde ne ad verilir?

A) İmale B) Sekte
C) Kasr D) Vakıf

33. Aşağıdakilerden hangisi on kıraat imamlarından biri değildir?

A) Sabûnî
B) Ebû Ca'fer
C) Âsım
D) Kisâî

34. Medd-i lîn harfleri kaç tanedir hangi harflerdir?

A) 1 tane- (vav)
B) 2 tane / (vav-ye)
C) 3 tane / (vav-ye-elif)
D) 4 tane / (vav-ye- elif-nun)

35. Tecvîd kaidesine göre tenvin veya sakin nun hangi harfe denk gelirse "iklab" olur?

A) ف B) ب C) ص D) م

36. Tecvîd, lugatte "...................................." anlamına gelir. **Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?**

A) Sesi nameli yaparak dalgalandırmak
B) Bir şeyi iyi ve güzel yapmak
C) Kur'an'ı yüksek sesle okumak
D) Kur'an'ı makamlı okumak

37. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) قصر hangi harfin altında bulunuyorsa o harf uzatılmadan okunur
B) Râ sakin ve bir önceki harfte "lîn" harfinden (ى) bulunursa "râ" harfi ince okunur
C) Musa b. Ubeydullah el-Hâkâni'ye (325/937) ait olan "el-Kasîdetü'r-Râiyye" tecvid ilmine dair ilk eser olarak bilinir
D) Kur'an okurken bazı kelime, cümle ve ayetleri okurken sesi alçatmaya raf'-i savt" adı verilir

38. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Kıraat ilminde fethayı (üstün hareke) kesreye (esre hareke) doğru meylettirerek okumaya "imale" denir

B) Kur'an-ı Kerim'i tecvîd kurallarına uymak suretiyle en hızlı okuma şekli "tahkîk" okuma şeklidir

C) Sebeb-i med hemze ve sükûn olmak üzere iki tanedir

D) Burundan ve genizden çıkartılan sese gunne denir

39. İdğâm-ı Bilâ-Ğunne harfleri aşağıdakilerden hangileridir?

A) ر - ل

B) و - ن

C) ب - م

D) ى - و

40. Aşağıdakilerden hangisi 14 tane bulunan *İdğâm-ı Şemsiyye* harflerinden biri değildir?

A) ث B) ن C) خ D) ط

41. Kur'an arap alfabesinde ...... harf vardır ve bu harflerin toplam .... mahreç yeri (çıkış yeri) bulunur?

Yukarıdaki boşluklara aşağıdaki şıklardan hangisi gelmelidir?

A) 27 - 5 B) 28 - 5

C) 29 - 6 D) 30- 6

42. Aşağıdakilerden hangisi *fer'- i med* değildir?

A) Medd-i Munfasıl

B) Zamir

C) Medd-i Lâzım

D) Medd-i Ârız

43. Harfi medden sonra sebebi medden sükûn-u lazım gelirse hangi tecvîd kaidesi meydana gelir?

A) Medd-i Muttasıl

B) Medd-i Lâzım

C) Medd-i Arız

D) Medd-i Munfasıl

44. Fussilet suresi 44. ayette bulunan ءَاَعْجَمِيٌّ kelimesinin 2. hemzesinde uygulanan kaideye tecvîd ilminde " ...." denir.

Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?

A) Teshil B) İmale

C) Tefhim D) Tefeşşi

45. Aşağıdakilerden hangisi "izhâr-ı kameriye" harfidir?

A) ص B) ب C) د D) ظ

46. Kıraat imamlarının çoğunluğuna göre *hadr* usulü ile okuyuşta medd-i munfasıl kaç elif miktarı uzatılır?

A) 2 B) 3 C) 1 D) 4

47. Medd-i Lâzım Kelime-i Muhaffefe'ye örnek aşağıdakilerden hangisidir?

A) يٰسٓ

B) آلْآنَ

C) الٓمٓ

D) وَلَا الضَّٓالّ۪ينَ

48. Medleri en uzun ölçü ile okumaya ne ad verilir?

A) Tevassut
B) Tûl
C) Kasır
D) Revm

49. Aşağıdaki harflerden hangilerinin mahreç yeri dudaklardır?

A) ف - ب - م - و
B) ى - ف - ب - م
C) ا - ح - خ - ع
D) و - ى - ف - ب

50. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde (ه) zamiri <u>uzatılarak</u> okunur?

A) اِنَّهُ

B) عَلَيْهِ

C) فِيهِ

D) خُذُوهُ

51. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde (ه) zamiri <u>uzatılmadan</u> okunur?

A) وَلَهُ

B) هَدَاهُ

C) رَبُّهُ

D) شَرَّهُ

52. Kur'an-ı Kerim okuma esnasında yapılan "Ref-i savt" kavramının açıklaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sesi alçaltma
B) Sesi ağırlaştırma
C) Sesi hızlandırma
D) Ses yükseltme

53. Kur'an-ı Kerim okuma esnasında yapılan "Hafd-i savt" kavramının açıklaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sesi alçaltma
B) Sesi ağırlaştırma
C) Sesi hızlandırma
D) Sesi yükseltme

54. Bir şeyin düzgün, güzel ve muntazam olması demektir. Istılahta, Kur'ân'ı yavaş yavaş, anlamını düşünerek, harflerin mahreçlerine ve tecvit kurallarına dikkat ederek, anlama göre sesini yükseltip alçaltarak ve itina ile okumak anlamına gelir
Yukarıda tanımı yapılan terim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Terkik
B) Tertil
C) Hadr
D) Tefeşşi

55. Kur'an-ı Kerim'de kaç yerde tilavet secdesi bulunmaktadır?

A) 13 B) 14 C) 15 D) 16

56. Mahreçleri aynı olup sıfatları farklı olan harfler arasında meydana gelen idğam çeşidine .... adı verilir.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?

A) İdğâm-ı Mütecaniseyn
B) İdğâm-ı Şemsiyye
C) İdğâm-ı Misleyn
D) İdğâm-ı Mütekaribeyn

57. Boğaz harfleri aşağıdakileri şıkların hangisinde doğru verilmiştir?

A) ى - ف - ء - ه - ع - ح
B) ء - ه - ع - ح - غ - خ
C) ء - ه - ع - ح - غ - ى
D) ى - ق - خ - ع - غ - ه

58. Harfi medden sonra sebebi medden hemze gelir ve bu ikisi aynı kelimede bulunursa hangi tecvîd kaidesi meydana gelir?

A) Medd-i Muttasıl
B) Medd-i Lâzım
C) Medd-i Arız
D) Medd-i Munfasıl

59. Secâvend duraklarından (ج) hangi anlama gelmektedir?

A) Vakf-ı Mücevvez. Nefes yetmediği zaman durulabilir. Geçmek daha iyidir.
B) Vakf-ı lazım. Muhakkak durmalıdır. Geçilirse anlamın bozulacağına işarettir.
C) Vakf-ı Mutlak. Sözün tamam olduğu yerlerde bulunur, durmak evladır
D) Vakf-ı caiz. Durmak da geçmek de caizdir, ancak durmak daha iyidir

60. اِذْظَلَمُوا kelimesinde hangi tecvid kaidesi bulunmaktadır?

A) İdğam-ı Misleyn
B) İdğam-ı Meal Ğunne
C) İdğam-ı Mütenaciseyn
D) İdğam-ı Bila Ğunne

61. صَيْفْ kelimesinde hangi tecvîd kaidesi bulunmaktadır?

A) İhfa
B) İdğam-ı Misleyn
C) Medd-i Lîn
D) İşmam

62. Harf-i lîn **aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?**

A) ى - ف
B) ى - ل
C) و - ع
D) و - ى

63. Tenvin veya sakin nun, iklab harfi olan (...)' ye uğrarsa, mime çevrilerek ğunneli okunur.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) و B) ب C) ر D) ف

64. Üstün harekeyi esre harekeye meylederek okumak demektir. Kur'an-ı Kerim'de (Asım Kıratının Hafs rivayetine göre) bir yerde yapılmasına işaret edilmektedir. O da Hûd sûresinin 41. ayetinde bulunur.
Yukarıda bahsi geçen hangi tecvîd kaidesidir?

A) Teshîl
B) İmâle
C) Tefhîm
D) İşmâm

65. Secâvend duraklarından (ص) hangi anlama gelmektedir?

A) Vakf-ı Mücevvez. Nefes yetmediği zaman durulabilir. Geçmek daha iyidir.
B) Anlatılan konunun bittiğini bildirdiği için, okuyan namazda ise rüku etmesinin münasip olduğunu belirtir
C) Vakf-ı Mutlak. Sözün tamam olduğu yerlerde bulunur, durmak evladır
D) Vakf-ı Murahhas. Nefes yetmediğinde durulabilir. Vasl evla, vakıf caizdir. Durulursa geriden alınmaz.

66. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde idğâm-ı mütecâniseyn yoktur?

A) مِنْ رَبِّهِمْ
B) اِذْظَلَمُوا
C) يَلْهَثْ ذَلِكَ
D) يَابُنَيَّ ارْكَبْ مَعَنَا

67. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Allah lafzından önceki harfin harekesi ötre ise Allah isminin lam'ı ince okunur
B) Tecvîd ilminde "revm" esre veya ötre harekelerinde yapılır
C) Harfi medden sonra gelen, asli med üzerine ziyadeyi gerektiren medde "Fer'i Med" denir
D) "Ra" harfi cezimli ise, kendisinden önceki harfin harekesi esre ise ince okunur

68. اِضْرِبْ بِعَصَاكَ kelimesinde hangi tecvîd kuralı bulunmaktadır?

A) İdğâm-ı Bilâ-Ğunne
B) İdğâm-ı Mütekaribeyn
C) İdğâm-ı Mütecaniseyn
D) İdğâm-ı Misleyn

69. Aşağıdakilerden hangisi "*izhar*"ın anlamıdır?

A) İki harfin arasını açarak okumak
B) Sükundan sonra dudakları yummak
C) Sesi genizden getirmek
D) Nefes almadan kısa bir zaman sesi kesmek ve yine okuyuşa devam etmek

70. يَابُنَيَّ ارْكَبْ مَعَنَا kelimesinde hangi tecvîd kuralı bulunmaktadır?

A) İdğâm-ı Mütecaniseyn
B) İdğâm-ı Mütekaribeyn
C) İdğâm-ı Misleyn
D) İdğâm-ı Bilâ-Ğunne

71. Aşağıdaki kelimelerden hangisinde İdğâm-ı Meal-Ğunne bulunmaktadır?

A) صِنْوَانٌ
B) وَمَنْ يَعْمَلْ
C) بُنْيَانٌ
D) الدُّنْيَا

72. اَلَمْ نَخْلُقْكُمْ kelimesinde hangi tecvîd kuralı bulunmaktadır?

A) İdğâm-ı Misleyn
B) İdğâm-ı Mütekaribeyn
C) İdğâm-ı Meal-Ğunne
D) İdğâm-ı Bilâ-Ğunne

73. Medd-i Lîn olan bir kelimede sebeb-i med olan sükûn, sükûn-u lâzım olursa kaç vecih okumak caiz olur?

A) Üç vecih okunur. Tûl, tevassut, kasr
B) İki vecih okunur. Tûl ve tevassut
C) Dört vecih okunur. Tûl, tevassut, kasr, işmâm
D) Dört vecih okunur. Tûl, tevassut, kasr, revm

74. Aşağıdakilerden hangisi peltek okunan harflerden değildir?

A) ذ B) ز C) ث D) ظ

75. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Kelime, sonunda iki üstün "tenvin" ile bitiyorsa, bu şekilde vakıf yapılacağı zaman tenvin okunmayıp bu iki üstün harekenin olduğu harfte med yapılarak durulur
B) (ه) zamirinden önceki harf cezimli veya medd-i tabiî ise, "he" zamiri çekilmez
C) "Ra" ve ondan önceki harf sakin, bir önceki harfin harekesi üstün ve ötre ise ince okunur
D) Kelime, "esre tenvin" veya "ötre tenvin" ile bitiyorsa bu durumda tenvin okunmayıp cezim ile durulur.

76. Aşağıdakilerden hangisi "istila" harflerinden <u>değildir</u>?

A) ظ B) ق C) خ D) ع

77. Aşağıdaki secâvend duraklarının hangisinde geçilmesi halinde mananın bozulacağına işaret vardır?

A) ج B) ز C) م D) لا

78. Aşağıdakilerden hangisi "süratli okuyuş" anlamına gelir?

A) Hadr
B) Tertil
C) Tedvir
D) Tahkik

79. Medd-i Tabiî ne zaman olur?

A) Harf-i medden sonra sebeb-i med hemze olursa
B) Harf-i medden sonra sebeb-i med olmazsa
C) Harf-i medden sonra sebeb-i med sükûn-u lazım olursa
D) Harf-i medden sonra sebeb-i med sükûn-u ârız olursa

80. Medd-i muttasılı med etmenin hükmü nedir?

A) Caiz B) Mübah
C) Vacip D) Mendup

81. Durulduğunda ve geçildiğinde sabit olan sükûna ne ad verilir?

A) Sükûnu lâzım
B) Sükûn-u ârız
C) Revm
D) İdğam

82. (يس)'in sîn'inde hangi tecvîd kuralı bulunmaktadır?

A) Medd-i Lazım Kelime-i muhaffefe
B) Medd-i Lazım Harf-i muhaffefe
C) Medd-i Lazım Kelime-i musakkale
D) Medd-i Lazım Harf-i musakkale

83. Okunan kelimenin son harekesi <u>üstün olursa</u> medd-i ârızı kaç şekil med etmek caizdir?

A) Üç vecih caizdir. Tûl, tevassut, revm
B) Dört vecih caizdir. Tûl, tevassut, kasr, revm
C) Üç vecih caizdir. Tûl, tevassut, kasr
D) Dört vecih caizdir. Tûl, tevassut, kasr, işmâm

84. Okunan kelimenin son harekesi <u>esreli olursa</u> medd-i ârızı kaç şekil med etmek caizdir?

A) Üç vecih caizdir. Tûl, tevassut, revm
B) Dört vecih caizdir. Tûl, tevassut, kasr, revm
C) Üç vecih caizdir. Tûl, tevassut, kasr
D) Dört vecih caizdir. Tûl, tevassut, kasr, işmâm

85. Okunan kelimenin son harekesi <u>ötreli olursa</u> medd-i ârızı kaç şekil med etmek caizdir?

A) Dört vecih caizdir. Tûl, tevassut, kasr, işmâm
B) Dört vecih caizdir. Tûl, tevassut, kasr, revm
C) Üç vecih caizdir. Tûl, tevassut, kasr
D) Yedi vecih caizdir. Tûl, Tevassut, Kasır, Tûl ile İşmam, Tevassut ile İşmam, Kasır ile İşmam, ve Revm

86. وَقَالَتْ طَائِفَةٌ **kelimesinde hangi tecvîd kaidesi bulunmaktadır?**

A) İdğâm-ı Mütekaribeyn
B) İdğâm-ı Misleyn
C) İdğâm-ı Bilâ-Ğunne
D) İdğâm-ı Mütecaniseyn

87. لَنْ نُؤْمِنَ **kelimesinde hangi tecvîd kaidesi bulunmaktadır?**

A) İdğâm-ı Mütekaribeyn
B) İdğâm-ı Misleyn Meal-Ğunne
C) İdğâm-ı Bilâ-Ğunne
D) İdğâm-ı Mütecaniseyn

88. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Sekte, okuma esnasında kısa bir zaman sesi kesip nefes alıp okumaya devam etmektir
B) Huruf-u Mukattaa, 29 sûrenin başında bulunmaktadır
C) Kat'ı hemzesi kelimenin başında bulunursa geçiş halinde de, kendisinden başlandığında da okunan hemzedir
D) Furkan sûresinin 69. ayetinde yer alan (فِيهِ) kelimesi uzatılarak okunur

89. Tecvîd ilminde "gizli ses ile harekeyi gösterme" anlamına gelen terim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Revm
B) İşmâm
C) Ğunne
D) İmâle

90. Sakin olan (م) harfi (ب) harfine uğrarsa hangi tecvîd kaidesi meydana gelir?

A) İzhâr-ı şefevî
B) İhfa-i şefevî
C) İdğam-ı mütecaniseyn
D) İklâb

91. Aşağıdaki şıklardan hangisinde "idğâm-ı mütekaribeyn" **tecvîd kaidesi vardır?**

A) قَدْ تَبَيَّنَ
B) قُلْ رَبِّ
C) اِضْرِبْ بِعَصَاكَ
D) لَنْ نُؤْمِنَ

92. Aşağıdakilerden hangisinde "Lafzatullah" ile ilgili doğru bilgi verilmiştir?

A) Lafzatullah'tan önceki harf üstün ya da ötre olursa lafzatullah kalın okunur
B) Lafzatullah'tan önceki harf esreli olursa, lafzatullah kalın okunur
C) Lafzatullah'ın üstüne çeker (âsar) gelirse, lafzatullah kalın okunur
D) Lafzatullah'ın başına harf-i cer gelirse, lafzatullah kalın okunur

93. Tecvîd ilminde "hayşûm" hangi mahreç yerini ifade etmektedir?

A) Geniz boşluğu
B) Boğaz
C) Dil
D) Dudak

94. Aşağıdaki verilen kelimelerden hangisinde "izhâr-ı şefevî" **(dudak izhârı) vardır?**

A) لَكُمْ دِينُكُمْ
B) مِنْهُمْ مَغْفِرَةٌ
C) عَبْدًا اِذَا
D) تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ

95. Geniz boşluğundan hangi harfler çıkar?

A) (ع) ve (ح) harfleri çıkar
B) İhfa (ن)'u ile ğunne çıkar
C) (ء) ve (ه) harfleri çıkar
D) İhfa (ن)'u ile (ى) harfi çıkar

96. Aşağıdakilerin hangisinde iklâb yoktur?

A) عَلَيْهِمْ مُؤْصَدَةٌ
B) مِنْ بَعْدِ
C) سَمِيعٌ بَصِيرٌ
D) لَيُنْبَذَنَّ

97. Aşağıdakilerin hangisinde تسهيل (Teshîl) tecvid kaidesinin uygulanış şekli tarif edilmektedir?

A) Üstün harekeyi esre harekeye meylederek okumaktır
B) Cezimden sonra ötre yapıyormuş gibi dudakları ileri uzatarak okumaktır
C) Arka arkaya gelen iki hemzeden ikincisini hemze ile elif sesi arasındaki bir sesle okumaktır
D) Kıraat esnasında nefes almadan kısa bir zaman sesi kesmek ve okuyuşa devam etmektir

98. Kehf sûresinin 38. ayetinde geçen (لٰكِنَّا) kelimesi duruş ve geçiş hallerinde nasıl okunur?

A) Duruş: لٰكِنَّا Geçiş: لٰكِنَّ
B) Duruş: لٰكِنَّ Geçiş: لٰكِنَّا
C) Duruş: لٰكِنْ Geçiş: لٰكِنَّا
D) Duruş: لٰكِنَّ Geçiş: لٰكِنَّ

99. Ahzab sûresi 66. ayetinin sonunda geçen (اَلرَّسُولَا) kelimesi duruş ve geçiş hallerinde nasıl okunur?

A) Duruş: اَلرَّسُولَا Geçiş: اَلرَّسُولَ
B) Duruş: اَلرَّسُولَ Geçiş: اَلرَّسُولَا
C) Duruş: اَلرَّسُولَا Geçiş: اَلرَّسُولَا
D) Duruş: اَلرَّسُولْ Geçiş: اَلرَّسُولَ

100. Ahzab sûresi 67. ayetinin sonunda geçen (اَلسَّبِيلَا) kelimesi duruş ve geçiş hallerinde nasıl okunur?

A) Duruş: اَلسَّبِيلَا Geçiş: اَلسَّبِيلْ
B) Duruş: اَلسَّبِيلْ Geçiş: اَلسَّبِيلَ
C) Duruş: اَلسَّبِيلَا Geçiş: اَلسَّبِيلَ
D) Duruş: اَلسَّبِيلْ Geçiş: اَلسَّبِيلِ

101. Tecvîd ilminde, harf telaffuz edilirken dilin üst damağa yükselmesine .... adı verilir.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi tamamlamalıdır?
A) İsti'lâ B) Rihvet
C) İnfitâh D) İstifâl

102. Tecvîd ilminde, harf telaffuz edilirken dilin aşağıya meyletme haline yani üst damağa kalkmamasına .... adı verilir.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi tamamlamalıdır?
A) İsti'lâ B) Tefhîm
C) Itbâk D) İstifâl

103. Tecvîd ilminde, harf telaffuz edilirken ز س ص harflerini okurken kuş veya ıslık sesine benzer kuvvetli ve keskin bir sesin çıkmasına .... adı verilir.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi tamamlamalıdır?
A) Safîr B) Tefhîm
C) Tefeşşî D) İstitâle

104. Tecvîd ilminde, harfi özellikle harekeli olarak telaffuz ederken nefesin hapsolunarak, nefesin az harcanmasına .... adı verilir. Bunun zıddı ise .... dir.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi tamamlamalıdır?
A) Hems - Cehr
B) Tefhîm - Rihvet
C) Cehr - Hems
D) Rihvet - Şiddet

105. Ancak kıraat ehlinin fark edebileceği hatalı okuyuşlardır. İzhar, İhfa, İdğam ve benzeri tecvîd kaidelerine uymamak, ince harfi kalın, kalın harfi ince okumak, med ile okunması gereken kasır ile, kasır ile okunması gereken med ile okumak gibi. Bu çeşit hatalar manayı bozmaz.
Bu gibi hatalar tecvîd ilminde hangi isim ile anılır?
A) Lahn-i celî B) Zelletü'l Kârî
C) Lahn-i hafî D) Rihvet

106. Revm ve işmâm hakkında verilen bilgilerden aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Âma olanlar revmi duyarlar, işmâmı göremezler
B) Revm esre ve üstünde olur, işmâm ise yalnız üstünde olur
C) Revm, kelimelerin sonunda olur, işmâm da kelimenin başında, ortasında ve sonunda bulunabilir
D) Revm ile tam idğam mümkün olmadığı halde, işmâm ile mümkündür

107. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) "İhfâ" lügatte örtmek ve gizlemek anlamına gelir
B) Kur'an-ı Kerimde İmâle okunuşu Nuh sûresinde geçmektedir
C) - ش – harfinde tefeşşî sıfatı bulunmaktadır
D) "İklâb" lügatte döndürmek ve çevirmek anlamına gelir

108. Asım kıratına göre Kur'an-ı Kerimde *Teshil* ile okuyuş hangi sürede geçmektedir?

A) Kehf B) Fussilet
C) Tahrim D) Tekvir

109. Senedleri bakımından kıratlar ele alındığında; senedi sahîh olmayan okuyuşlara ne ad verilir?

A) Şâz kıratlar
B) Âhâd kırâatlar
C) Müdrec kırâatlar
D) Maktû kırâatlar

110. ش harfini telaffuz ederken sesin dil ile damak arasında yayılmasına ve zâ (ظ) harfinin mahrecine varıncaya kadar uzamasına .... sıfatı adı verilir.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi tamamlamalıdır?

A) Hems B) Beyniyye
C) İzlâk D) Tefeşşî

Cevap anahtarı arka sayfadadır!

ÜNİTE 2 - TECVİD TEST SORULARI CEVAP ANAHTARI														106	**B**
														107	**B**
1	**C**	16	**D**	31	**B**	46	**C**	61	**C**	76	**D**	91	**B**	108	**B**
2	**B**	17	**D**	32	**B**	47	**B**	62	**D**	77	**C**	92	**A**	109	**A**
3	**B**	18	**A**	33	**A**	48	**B**	63	**B**	78	**A**	93	**A**	110	**D**
4	**C**	19	**D**	34	**B**	49	**A**	64	**B**	79	**B**	94	**A**	**KONTROL**	
5	**D**	20	**B**	35	**B**	50	**A**	65	**D**	80	**C**	95	**B**		
6	**A**	21	**B**	36	**B**	51	**B**	66	**A**	81	**A**	96	**A**	Doğru adet	
7	**C**	22	**A**	37	**D**	52	**D**	67	**A**	82	**B**	97	**C**		
8	**B**	23	**D**	38	**B**	53	**A**	68	**D**	83	**C**	98	**A**	..89.....	
9	**B**	24	**A**	39	**A**	54	**B**	69	**A**	84	**B**	99	**A**	Yanlış adet	
10	**B**	25	**C**	40	**C**	55	**B**	70	**A**	85	**D**	100	**C**	..21..	
11	**B**	26	**C**	41	**B**	56	**A**	71	**B**	86	**D**	101	**A**		
12	**C**	27	**D**	42	**B**	57	**B**	72	**B**	87	**B**	102	**D**	yeterlik.com	
13	**C**	28	**A**	43	**B**	58	**A**	73	**B**	88	**A**	103	**A**		
14	**C**	29	**A**	44	**A**	59	**D**	74	**B**	89	**A**	104	**C**		
15	**D**	30	**A**	45	**B**	60	**C**	75	**C**	90	**B**	105	**C**		

❑ ÜNİTE 3

➢ AKÂİD

Akâid

Akâid "akîde" kelimesinin çoğuludur. Akid ise sözlükte düğüm bağlamak, düğümlemek ve kesinlikle inanılan şey anlamlarına gelir. Buna göre, "İslâm akâidi" İslâm dininde kesinlikle inanılan hususlar mânâsına gelir ki bunlara "îmân esasları" da denir. Buna göre îmân esaslarını ihtiva eden ilme de "akâid ilmi" denir.
Akaid'in konusu İslâm'da inanılması ve reddedilmesi gereken esaslardır.

Din

Din sözlükte, itaat, tutulan yol, hüküm ve ceza anlamlarına gelir. Istılahta ise, Allah Teâlâ tarafından vaz' olunmuş (Konulmuş) ilâhî bir kanundur. Dinler hak ve batıl olmak üzere ikiye ayrılır:

1) Hak dinler:

Allah Teâlâ tarafından vaz' olunan ve peygamberler aracılığıyla insanlara bildirilen dinlerdir. Bunlara semavî veya ilâhî dinler de denir. Başlangıçta hak din oldukları halde aslı korunamamış olan dinlere de, değişikliğe uğramaları nedeniyle "**Muharref Dinler**" denir.
Hak dinler kendi zamanları içinde geçerli olup, en son ve en mükemmel olan İslâm dini geldikten sonra onların geçerlilikleri ortadan kalkmıştır.

2) Batıl dinler:

Allah Teâlâ tarafından gönderilmeyip, insanlar tarafından ortaya konan dinlerdir. **Şamanizm, Mecûsilik, Brahmanizm ve Budizm** gibi.

İMAN

Sözlükte "söylediğini kabul etmek, gönül huzuru ile benimsemek, karşısındakine güven vermek, şüpheye yer vermeden kalpten tasdik etmek; eman vermek, emin kılmak" anlamlarına gelen imân, ıstılahta, Hz. Peygamber'in Allah'tan getirdiği ve zarûrât-ı diniyye olarak bilinen hükümleri, haber verdiği şeyleri tereddütsüz kabul ile bunların gerçek ve doğru olduğuna inanmak demektir.

İman kendi içinde de ikiye ayrılır.

İcmali iman:İman edilecek şeylere kısaca ve toptan iman etmek demektir. Şahâdet kelimesini veya tevhit kelimesini dili ile söyleyip kalbi ile tasdik eden kimse icmali iman etmiş olur.

Tafsîlî iman: İman edilecek esasların her birine ayrı ayrı, açık ve geniş bir şekilde iman etmeye tafsîlî iman denir. Bu imanın üç mertebesi vardır:

🗁 ALLAH'IN VARLIĞININ DELİLLERİ

(Başvurulan İsbât-ı Vâcib deliller)

1- Hudûs delili: Evrenin yaratılmış olduğu ve her yaratılmışın bir yaratıcıya muhtaç olduğu delili.

2- İmkân delili: İmkân, birşeyin olması ile olmamasının eşit ihtimale sahip olması demektir. Günlük konuşmalarımızda da mümkün derken olabilir de olmayabilir de manasını kast ederiz. Yaratılmış olan her varlık bize şu gerçeği haykırır: Benim olmamla olmamam eşit idi. Şu an ben varsam, var olmamı yoklukta kalmama tercih eden biri var demektir. O ise ancak Allah'tır.

3- Nizam delili: Kainatta yaratılan her şeyin bir nizam bir âhenk içinde olması

4- Fıtrat delili: İnsan fıtratı ve vicdanı iman etmeye muştaktır.

5- Tasavvufi metod: Keşf ve keramet Allah'ın sevdiği ve murad ettiği kullarına vermiş olduğu bir İlahi ikramı, yardımı ve hediyesidir. Bu ilahi

mertebeye kuşkusuz temiz bir kalple, insanın bütün gayretiyle Allah'a yönelmesi neticesinde ulaşılabilir.

Gazzali, akıl yolunu yıllarca denedikten sonra bunu terkedip keşf ve ilham metodunu benimsemeye eğilmiştir. Muhyiddin İbnü'l-Arabi'nin, kendi döneminde akli ilimlerin zirvesine ulaşmış olan Fahreddin er-Razi'ye yazdığı mektup, keşf metodunun üstünlüklerini etkileyici bir üslupla ifade eder. İbnü'l-Arabi'ye göre Allah'ı tanımak başka, Allah'ın varlığını bilmek başkadır. Akıl Allah'ı ancak var olması bakımından ve selbi sıfatlarıyla (ne olmadığı açısından) bilir. Halbuki keşf yoluyla Allah müşahede edilerek tanınır. Şöyle de diyebiliriz; Keşf, Şeriat-tarikat-hakikat üçlemesinin tezahürü olarak maneviyatın güçlenmesi, buna bağlı olarak da ruhun Allah'a yücelmesi yolunda, uygulayabilenler için faydalı bir metot olarak değerlendirilir.

❑ **KISSADAN HİSSE!**

➢ Bir profesör bir gün köye gitmiş. Oradaki yaşlı teyzeye:
- "ALLAH'ın varlığı ile ilgili 100 delilim var" demiş.

Yaşlı, gariban teyze tuhaf tuhaf bakmış ve profesöre şöyle cevap vermiş:
- "Şüphen mi var evladım. Şüphesi olanın delili olur'...

Yukarıdaki kıssa elbette ders verici mahiyettedir..
Lakin, Kelam ilminin önemi de büyüktür. Kelam ilmi kendine gaye olarak, Ehl-i sünnet akidesini muhafaza etmeyi ve bu akideyi bid'atçıların bozmasından korumayı, tahkiki imanı, doğru yolu arayanları irşat, inanç esaslarını batıl düşüncelerden muhafaza etmeyi gaye edinmiş bir ilimdir !

<table>
<tr><td colspan="2">ALLAHU TEÂLÂ'NIN SIFATLARI
Bizler Yüce Rabbimizin zatını ve O'na ait sıfatları ile tanırız. Allahu Teâlâ'nın sıfatları iki kısımdır.</td></tr>
<tr><td>ZÂTÎ (Selbî) SIFATLAR</td><td>SUBÛTÎ SIFATLAR</td></tr>
<tr><td>1- Vücud: Allah Vardır, var olması vaciptir.
2- Kıdem: Allah ezelidir, varlığı için bir başlangıç noktası düşünülemez
3- Bekâ: Allah ebedidir. Sonu yoktur
4- Vahdaniyet: Tek olmak.
5- Muhalefetün Li'l-Havadis: Yarattığı hiçbir şeye benzememesi
6- Kıyam bi nefsihi: Varlığı kendisindendir</td><td>1-Hayat: Allahu Teâlâ hayat sahibidir
2-İlim: Allah her şeyi bilir
3-Semi': Allah her şeyi işitir
4-Basar: Allah her şeyi görür
5-Kudret: Allah'ın kudreti sınırsızdır
6-Kelam: Allah ses, harf ve ağza muhtaç olmaksızın konuşur.
7-İrade: Her şey onun dilemesiyle olur
8-Tekvin: Allah dilediği şekilde istediğini yaratır</td></tr>
</table>

ESMÂ-İ HÜSNÂ (el-Esmaü'l-Hüsnâ) En Güzel İsimler

1- ALLAH (c.c): Allah'ın zati ve özel ismidir.
2- er-RAHMÂN (c.c): Esirgeyen ve bağışlayan
3- er-RAHÎM (c.c): Ahirette sadece mü'minlere merhamet eden
4- el-MELİK (c.c): Mülkün sahibi
5- el-KUDDÛS (c.c): Eksiklik ve ayıplardan münezzeh olan.
6- es-SELÂM (c.c): Esenlik veren.
7- el-MÜ'MİN (c.c): Kullarına emniyet veren.
8- el-MÜHEYMİN (c.c): Bütün işleri düzenleyen, gözetip koruyan.
9- el-AZÎZ (c.c): İzzet sahibi, gâlip olan.
10- el-CEBBÂR (c.c): Dilediği her durumda mutlak iradesini yürüten.
11- el-MÜTEKEBBİR (c.c): Her şeyde ve her hadisede büyüklüğünü gösteren.
12- el-HÂLİK (c.c): Yoktan var eden.
13- el-BÂRİ (c.c): Her şeyin aza ve cihazını birbirine uygun yaratan.
14- el-MUSAVVİR (c.c): Tasvir eden, sûret veren.
15- el-ĞAFFÂR (c.c): Günahları çokça bağışlayan.
16- el-KAHHÂR (c.c): Her şeye her istediğini yapacak surette gâlip olan.
17- el-VEHHÂB (c.c): Çok fazla ihsan eden.

18- er-REZZÂK (c.c): Bütün mahlukatın ruhi ve bedeni rızkını veren.
19- el-FETTÂH (c.c): Maddi ve manevi kapıları açan.
20- el-ALÎM (c.c): Her şeyi en ince noktasına kadar bilen.
21- el-KÂBİD (c.c): Dilediğine darlık verip sıkan, daraltan.
22- el-BÂSİT (c.c): Dilediğine bolluk verip açan, genişleten.
23- el-HÂFİD (c.c): Yukarıdan aşağıya indiren, alçaltan.
24- er-RÂFİ' (c.c): Yukarı kaldıran, yükselten.
25- el-MUİZZ (c.c): İzzet ve şeref veren, aziz kılan.
26- el-MUZİLL (c.c): Alçaltan, zillete düşüren.
27- es-SEMİ' (c.c): Her şeyi işiten.
28- el-BASÎR (c.c): Her şeyi hakkıyla gören.
29- el-HAKEM (c.c): Hikmet sahibi olup, hüküm verme yetkisini elinde tutan.
30- el-ADL (c.c): Adaletli olan.
31- el-LATÎF (c.c): En ince işlerin bütün inceliklerini bilen.
32- el-HABÎR (c.c): Her şeyden tam haberdar olan.
33- el-HALÎM (c.c): Yumuşak davranan.
34- el-AZÎM (c.c): Pek azametli olan.
35- el-ĞAFÛR (c.c): Çok bağışlayan mağfireti bol olan.
36- eş-ŞEKÛR (c.c): En iyi karşılık veren, az iyiliğe çok mükafat veren.
37- el-ALİYY (c.c): İzzet şeref ve hükümranlık bakımından en yüce olan.
38- el-KEBÎR (c.c): Büyük ve ulu olan.
39- el-HAFÎZ (c.c): Her şeyi âfat ve beladan koruyan.
40- el-MUKÎT (c.c) : Bilen, tayin eden.
41- el-HASÎB (c.c): Kullarının hesabını gören.
42- el-CELÎL (c.c): Azamet ve ululuk sahibi olan.
43- el-KERÎM (c.c): İkramı bol olan.
44- er-RAKÎB (c.c): Her şeyi gözetleyip kontrolü altında tutan.
45- el-MUCÎB (c.c): İstekleri kabul eden, cevap veren.
46- el-VÂSİ' (c.c): İlmi, ihsanı, merhameti her şeyi kuşatan.
47- el-HAKÎM (c.c): Hükmeden, karar veren, haklıyı haksızı ayıran.
48-el-VEDÛD (c.c): Çok seven ve çok sevilen.
49- el-MECÎD (c.c): Şanı şerefi çok üstün olan.
50- el-BÂ'İS (c.c): Kıyamet kopunca ölüleri dirilten.
51- eş-ŞEHÎD (c.c): Her şeyi gözetleyip bilen.
52- el-HAKK (c.c): Vacibu'l vücut olan, varlığı hiç değişmeden devam eden.
53- el-VEKÎL (c.c): Tevekkül sahiplerinin işini üstlenen.
54- el-KAVİYY (c.c): Çok kuvvetli kudretli her şeye gücü yeten.
55- el-METÎN (c.c): Güçlü ve sağlam olan.
56- el-VELİYY (c.c): Seçkin kullarının yardımcısı ve dostu olan.
57- el-HAMÎD (c.c): Her bakımdan övgüye layık olan.
58- el-MUHSÎ (c.c): Yarattığı her şeyin sayısını bilen.
59- el-MUBDİ'U (c.c): Mahlukatı baştan maddesiz ve örneksiz olarak yaratan.
60- el-MUÎD (c.c): Yaratılmışları öldürüp tekrar dirilten.

61- el-MUHYÎ (c.c): İhya eden, dirilten, hayat veren.
62- el-MUMÎT (c.c): Mahlukatın ölümünü yaratan.
63- el-HAYY (c.c): Tam ve mükemmel manasıyla hayat sahibi olan.
64- el-KAYYÛM (c.c): Yarattıklarının ihtiyaçlarını, işlerini gören.
65- el-VÂCİD (c.c): İstediğini istediği vakit bulan.
66- el-MÂCİD (c.c): Kadri ve şanı büyük olan.
67- el-VÂHİD (c.c): Zatında ve sıfatlarında benzeri olmayan, tek olan.
68- es-SAMED (c.c): Hiçbir şeye muhtaç olmayan.
69- el-KÂDİR (c.c): İstediğini yapabilen. Güçlü olan.
70- el-MUKTEDİR (c.c): Her şeye gücü yeten. Tasarruf sahibi.
71- el-MUKADDİM (c.c): İstediğini öne alan.
72- el-MUAHHİR (c.c): İstediğini arkaya bırakan, erteleyen.
73- el-EVVEL (c.c): Her şeyden önce var olan varlığının başlangıcı olmayan.
74- el-ÂHİR (c.c): Her şey helak olduktan sonra da varlığı devam eden.
75- ez-ZÂHİR (c.c): Varlığı sayısız delillerle açık olan.
76- el-BÂTIN (c.c): Akılların idrak edemeyeceği yüceliği gizli olan.
77- el-VÂLÎ (c.c): Kainatı ve bütün hadisatı tek başına idare eden.
78- el-MÜTEÂLİ (c.c): Her şeyden her halden pek yüce olan.
79- el-BERR (c.c): Kullarına iyilik ve ihsanı bol olan.
80- el-TEVVÂB (c.c): Tevbeleri kabul eden.
81- el-MÜNTEKİM (c.c): Asi günahkarları cezalandıran.
82- el-AFUVV (c.c): Günahları affeden.
83- er-RAÛF (c.c): Merhamet edici pek şefkatli olan.
84- el-MÂLİKÜ'L-MÜLK (c.c): Mülkün ebedi ve ezeli sahibidir.
85- ZÜ'L- CELÂLİ VE'L-İKRÂM (c.c): Azamet ve kerem sahibi olan.
86- el-MUKSİT (c.c): Hükmünde ve işlerinde adaletli olandır.
87- el-CÂMİ' (c.c): İstediğini istediği zaman istediği yerde toplayan.
88- el-ĞANİYY (c.c): Hiçbir şeye muhtaç olmayan.
89- el-MUĞNÎ (c.c): Dilediğine zenginlik veren müstağni kılan.
90- el-MÂNİ' (c.c): Bazı şeylerin meydana gelmesini engelleyen.
91- el-DÂRR (c.c): Elem ve zarar verecek şeyleri yaratan.
92- en-NÂFİ' (c.c): Hayır ve menfaat verecek şeyleri yaratan.
93- en-NÛR (c.c): Alemleri nurlandıran.
94- el-HÂDÎ (c.c): Hidayete kavuşturan.
95- el-BEDÎ' (c.c): Örneksiz misalsiz hayret verici alemler yaratan.
96- el-BÂKÎ (c.c): Varlığının sonu bulunmayan ebedi olan.
97- el-VÂRİS (c.c): Varlığı devam eden, servetlerin hakiki sahibi olan.
98- er-RAŞİD (c.c): Doğru yolu gösteren.
99- es-SABÛR (c.c): Çok sabırlı olan.

MELEKLERE İMAN

✓ Melekler nurdan yaratılmışlardır, yemez, içmez, uyumazlar, erkelik-dişilikleri yoktur. İnsanlardaki gibi nefisleri olmadığından ve şeytan ile de irtibatları olmadığından Allah'ın emirlerini eskizsiz olarak yerine getirirler.

✓ Dört büyük meleğin haricinde, insanların amellerini kayda geçiren (**Kirâmen Kâtibin**—bunlara **Hafaza** melekleri de denir), kabirde sual soran melekler (**Münker-Nekir**), cennette görevli melekler bulunur, reisleri ve kapıcısı "**Rıdvan**" isimli melektir. Cehennemde azap melekleri bulunur, reisleri "**Mâlik**" dir. "Arşın taşıyıcıları" anlamına gelen "**hamele-i arş**", Allah'ın arşını taşıyan melekler vardır. Her an Cenâb-ı Hakk`ı zikirle, O`nu noksan sıfatlardan tenzihle ve her türlü kemâl vasıflarıyla takdîsle meşgul olan (**Mukarrebûn - Illiyyun**) melekleri bulunur. Bunlardan başka dünya ve ahirette çeşitli vazifeler yapan sayısını ancak Yüce Yaratanın bildiği melekler vardır.

🗁 KİTAPLARA İMAN

➤ SAHİFELER

⇨ Hz.Âdem'e 10 sahife
⇨ Hz.Şit'e 50 sahife
⇨ Hz.İdris'e 30 sahife
⇨ Hz.İbrahim'e 10 sahife verilmiştir.

➤ İLAHİ KİTAPLAR:

1- Tevrat: İbrânice bir kelime olup "kanun, şeriat,ve öğreti" anlamına gelir. Hz.Musa (a.s)'ya indirilmiştir. Tevrat'a Ahd-i Atîk ve Ahd-i Kadîm (Eski Ahid) de denir. Tevrat İsrailoğullarına İbrânice olarak indirilmiştir. Yahudiler bu kitaba "Tora" derler. Yahudi inancına göre Tevrat beş bölümden oluşur. (Tekvin) Yaratılış, çıkış, levilliler, sayılar ve tesniye.

2- Zebur: Kelime olarak "yazılı şey ve mektup" anlamına gelir. Hz.Davud (a.s)'a indirilmiştir. Zebur'un bölümlerine **"mezmur"** adı verilir.

3- İncil: Kelime olarak "müjde, talim ve öğretici" anlamlarına gelir. Hz. İsa (a.s) 'ya indirilmiştir. İncil'e Ahd-i cedîd' (Yeni ahid) de denir. Miladî 325 yılında toplanan İznik Konsülü'nün kararıyla incelemeye tabi tutulan bu risalelerden, yeni ahdi (Ahd-i Cedîd) oluşturan dört kitap seçilmiştir. Bunlar Matta, Markos, Luka ve Yuhanna'dır.

4- Kur'an-ı Kerim: Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.av) Efendimize indirilmiştir.

☑ **BİLGİ NOTU!**

✓ Kur'an'ın indirilişi ile kendisinden önceki ilahi kitaplarla amel etme hükmü kaldırılmıştır.

✓ İlahi kitapların bozulmamış asıllarına iman etmek farzdır.

✓ Yahudi ve Hristiyanların bozup değiştirdiği bugünkü piyasada satılan Tevrat ve İncil kitapları tahrif edildiği için bu halleriyle Hak kitap değildir. Bizler bozulmamış asıllarına kalben iman etmiş bulunmaktayız

PEYGAMBERLERE İMAN

✓ Peygamber, kelime olarak Farsçadır, haberci anlamındadır. Türkçemizde de Kur'an'daki Resûl/Nebî yerine kullanılmaktadır

✓ Kendisine yeni bir din/şeriat, ayrı bir kitap verilip insanları terbiye için gönderilen Peygamberlere "Resûl" denir. Kendisine yeni bir din ve kitap verilmeyen fakat önceki peygamberin getirdiği din üzere insanları hakka davet için seçilen ve görevlendirilen peygamberlere "nebî" denir.

✓ Peygamberlik çalışma ile elde edilmez. Allah dilediğini Peygamber kılar.

✓ İnsan olmaları hasebiyle bazen ya unutma, ya yanılma hallerinde Peygamberlerden bazı küçük kusurlar (zelle) olmuşsa da Onlar ilahi vahye daima muhatap olduklarından dolayı hemen uyarılmışlardır.

✓ Hz. Adem ile Hz. Muhammed (s.a.v) Efendimiz arasında gelen bütün peygamberlere iman etmek farzdır.

✓ Kur'an'da 25 Peygamberin ismi geçmektedir. Bunlardan başka Kur'an-ı Kerimde adları geçen **Üzeyr, Lokman** ve **Zülkarneyn** isimli üç zat daha vardır ki, bunların Peygamber veya velî oldukları ihtilaflıdır. Bunların da pek büyük kimseler olduğuna şüphe yoktur.

Peygamberlerin Sayısı:

Hadis-i şeriflerde 315 tanesi Resûl olmak üzere toplam 124.000 peygamber gönderildiğini belirten rivayetler mevcut olsa da Peygamberlerin sayısı hakkında kesin bir rakam vermek mümkün değildir. Çünkü Yüce Rabbimiz, her kavme bir peygamber gönderdiğini, bunlardan bir kısmının isim ve hallerini Kur'an'da anlattığını, bir kısmından ise hiç bahsetmediğini bildirmiştir. Âlimlerimiz Peygamberlerin sayısı hususunda net bilgide karar kılınayıp sayılarını Allah'a havale etmişlerdir. Ancak peygamberlerin sayısını tam olarak bilmek bizim için zaruri değildir. Hepsine birden iman etmemiz yeterlidir.

🗁 **Peygamberlerin sıfatları şunlardır:**

1- **Sıdk:** Peygamberler doğrudur
2- **Emanet:** Peygamberler güvenilir, emindirler.
3- **İsmet:** Peygamberler günahsızdırlar
4- **Tebliğ**: Peygamberler Allah'dan gelen emirleri insanlara aktarırlar
5- **Fetanet:** Peygamberler zekidirler.

KIYAMETİN SON ALAMETLERİ – (Eşrâtü's-saat)

Sahih hadislerde bir takım önemli ve büyük kıyamet alametlerinden bahsedilmiştir. Onlar meydana gelmeden kıyametin kopmayacağı belirtilmiştir. Bunları şu hadisten öğreniyoruz: Ashaptan **Huzeyfe b. Üseyd el-Ğıfari** (r.a) anlatıyor:

"Biz oturmuş aramızda bir takım konular üzerinde konuşuyorduk. O esnada Rasulullah (s.a.v) Efendimiz yanımıza teşrif ettiler. Bize: "Neyin üzerinde konuşuyordunuz?" diye sordu. Biz de:

"Kıyamet hakkında konuşuyorduk" diye cevap verdik. O zaman buyurdu ki:

" Şu on şey ortaya çıkmadan kıyamet kopmaz:

1- İnsanları saracak yoğun, "büyük bir duman,

2- İnsanları büyük bir fitneye ve şüpheye düşürecek, mü'minlere büyük zulümler yapacak Deccal,

3- İnsanların yüzüne karşı konuşacak ve onların mü'min veya kafir olduğunu söylecek Dabbetü'l-Arz.

4- Güneşin batıdan doğması,

5- Meryem oğlu İsa'nın gökten yeryüzüne inmesi,

6- Ye'cüc ve Me'cuc taifesinin çıkıp etrafa yayılması,

7- Batı tarafında bir bölgenin yerin dibine batması.

8-Doğu tarafında bir bölgenin yerin dibine batması,

9- Arap yarımadasında bir bölgenin yerin dibine batması,

10- Aden bölgesinden bir ateşin çıkıp insanları mahşere sürmesi."
(Müslim, Fiten, 128; Ebu Davud, Melahim, 3; Tirmizi, Fiten, 21)

Ayrıca Ümmetin içinden Hz. Mehdi çıkacaktır. Hz. Mehdi (a.s), Hz. Rasulullah (s.a.v) Efendimizin soyundan gelen salih, alim, arif, dirayetli bir zattır. İsmi Hz. Peygamber'in ismine uyar, Ehl-i Beyt'tendir. Ahir zamanda ümmeti sulh içinde adalet üzere yönetir. Yedi sene hüküm sürer. Ümmetin imamı olur, Hz İsa (a.s) ile buluşur. Hz. İsa namazdaki imamlık görevini Hz Mehdiye verir; kendisi ona tabi olur. Hz Mehdi o gün için yeryüzünde en büyük fitne olan Deccal'ı öldürmede Hz İsa'ya (a.s) yardımcı olur. Sonra vefat eder.(Ebu Davud, Mehdi, 1, 4, 60; Tirmizi, Fiten, 52, 53, 79; ibnu Mace, Fiten 34; Ahmed, Müsned, III, 17; Hakim, Müstedrek, IV, 557)

AHİRETE İMAN

1) Kabir, ahiretin ilk durağıdır. Ölümle başlayıp kıyametin kopmasına kadar geçen süreye "kabir hayatı" denir. Bu safhaya "**berzah alemi**" de denir.

✓ Kabirde "**Münker-Nekir**" adlı meleklerin suali haktır. Kabir azabı vardır.Daha önce de insan öldüğü zaman kabrinde "Münker ve Nekir" denilen iki melek tarafından sorguya çekilecektir. Ölüye soracaklardır: Rabbin kimdir? Peygamberin kimdir? Dinin nedir? Kıblen neresidir? Buna Kabir sorgusu denir.

✓ Kabir, ya Cennet bahçelerinden bir bahçedir; mü'min orada hoşça vakit geçirir. Ya da Cehennem çukurlarından bir çukurdur; kafir ve münafık orada azap görür.

✓ Kabir suali ölü kabre konduktan sonra başlar.

✓ Ölü, hayatta olanlardan kendisi için hayır dua ve istiğfar edenin, Kur'an okuyanın, sadaka verenin yaptıklarından fayda görür.

✓ Bazı kimselerden kabir suali kaldırılır. Bunların başında sıddıklar, şehitler, Allah yolunda uykusuz kalan, hizmet edip nöbet tutanlar ve her gece Mülk ve Secde sûrelerini okuyanlar gelir. Bu sureler bir mazeret, hastalık veya unutma ile okunmadığı zaman bu müjde ortadan kalkmaz. Taun, kanser, devamlı ishal gibi yaygın ve ölümcül bir hastalığa tutulup Allah için sabreden ve bu hastalık içinde ölenlerle, Cuma günü veya gecesinde vefat edenler de kabir azabı görmezler.
(Bu konuda geniş bilgi için bkz: Suyuti, Şerhu's-Sudûr, 204 vd.)

✓ Kabirdeki kimse, kabrin dışındaki sesleri işitir; söylenenleri anlar. Selam verenin selamını duyar ve alır. Selama karşılık verir; ancak bunu insanlar duymaz.

✓ Peygamberlerin bedenlerini toprak çürütmez. Onlar kabirlerinde diridirler. Orada namaz kılar, Allahu Teala'yı hamd ve sena ile yüceltirler.(Müslim, Fedail, No:2375; Hakim, Müstedrek, II, 421; Heysemi, Mecmeu'z-Zevaid, VIII, 211.)

✓ "Hadiste belirtildiği gibi, insanların her tarafı çürür, sadece kuyruk sokumu denen kemik kalır, insanın ilk yaratılışı onun üzerinde olmuştur; ikinci dirilişi de onun üzerinde olacaktır.(Buhari, VI, 157; Müslim, Fiten, 42; 141; Nesai, Sünen, IV, 111.)

✓ Müminlerin ruhları kabirde birbirlerini ziyaret ederler. (Tirmizi, Cenaiz, 19; İbnu Mace, Cenaiz, No: 1474.) Bazı salihlere kabirlerinde,

dünyada en çok yaptıkları zikir ve ibadetle meşgul olma nimeti verilir. Ancak bu zikir ve ibadetler sevap için değil, manevi haz içindir.(Suyuti, Şerhu's-Sudur bi Şerhi Hâli'l-Mevta ve'i-Kubûr, 255 vd.)

✓ Kabir hayatı, kıyametin kopmasıyla biter.

2) Kıyamet, Hz. İsrafil'in (a.s) Sur'a üflemesi ile ansızın başlar. Onun gürültü ve sarsıntısı çok büyük olur. Öyle ki, onu gören ve sesini duyan hamile kadın dehşetten çocuğunu düşürür. Kucağında yavrusunu emziren kadın, onu bir tarafa fırlatıp başının derdine düşer. İnsanların aklı başından gider; herkes sarhoşlar gibi sendeler; kimse ne dediğini, nereye gittiğini bilmez.(Hac, 1-2) Alışılmadık, beklenmedik zuhuratlar başlar. İnsanlar hayret, dehşet ve acziyet içinde kalır; tam bir zillet hâli yaşanır. Herkes korku içinde: "Bu yere ne oluyor?" deyip durur.(Zilzal Suresi.) Hiç hayal ve tahmin edilmeyen büyük olaylar, kolayca peşpeşe meydana gelmeye başlar. Bir kere emir verilmiştir. Artık onu yalanlayacak veya önleyecek hiç kimse yoktur. Kainat, Yüce Yaratıcısının emrine tabidir. Yer gök O'nun emrine kulak vermekte ve her ne emrederse yapmaktadır. O gün tam bir dehşet günüdür.

Güneş katlanıp durulur. Yıldızlar yörüngelerinden fırlar, parça parça olup dökülür. Dağlar yürütülür. Sonra birbirlerine çarpıp toz duman olur. Herkes elindeki kıymetli eşyayı, malı, hayvanı terk eder; başının derdine düşer. Vahşi hayvanlar korkudan siner kalır, hepsi bir araya toplanır. Hiçbirisinde vahşilik ve yabanilik kalmaz. Denizler tutuşur, yanar ve kaynar. Kabirdekilere "Kalkın!" emri verilir, bütün çürümüş cesetler bir araya gelir ruhla birleşir, tekrar dirilir.

Bütün varlık mahşere sevk edilir. Amelleri ortaya konur, hesapları görülür.(Bu sahneler için Tekvir ve İnfitar surelerine bakınız.)

3) Amellerin yazılı olduğu defter, her insanın dünyada iyi ve kötü her işlediği şeyin yazılı olduğu defterdir. Müminlerin amel defterleri sağ tarafından verilir. Bu hesabın kolay olacağının işaretidir. Kafir ve münafıkların amel defterleri soldan ve arkadan verilir. Melekler tarafından yazılmış olan bu defter, ahirette sahibine verilecek ve ona: "Al, kitabını oku!" denilecek ve böylece hiç bir şey gizli kalmayacaktır.

4) Mizan, Mahşer'de herkesin dünyada yapmış olduğu işleri tartmaya mahsus bir adalet ölçüsüdür ki, bununla amellerin iyi ve kötü miktarı anlaşılmış olur.

5) Sırat, Cehennem'in üzerine kurulmuş, üzerinden geçilmesi pek zor olan bir köprüdür. Bunun üzerinden Allah'ın iyi kulları çok kolaylıkla geçer. Öyle ki, bir kısmı şimşek çakar gibi aniden geçer ve Cennet'e girer. Kafirler ile müminlerden bağışlanmamış kimseler geçemeyip Cehennem'e düşeceklerdir. Kafirler ebedî olarak orada kalacaklar, müminler ise cezalarını doldurduktan sonra Cennet'e gireceklerdir.

6) Cennet ve Cehennem şu anda yaratılmış olup mevcutturlar. Cennet, hatır ve hayale gelmeyen maddî ve manevî nimetleri içinde toplayan, hiç bir zaman yok olmayan ve bugün mevcut olan **sekiz** bölümlü bir mükafat alemidir. Cennetin en büyük nimeti Allah'ın cemalini göstermesidir.

7) Cehennem, **yedi** aşağı tabakaya bölünmüş bir azab kaynağıdır. Burada kafirler ebedî olarak kalacaklar ve azab çekeceklerdir. Günahkar müminler ise, Allah'ın diledikleri şefaat sebebiyle affa uğrayıp cennete girecekler, bazı günahkarlar da bir müddet azab çektikten sonra bağışlanarak Cennet'e konulacaklardır.

8) Kevser Havuzu, Mahşer günü Yüce Allah tarafından peygamberimize ikram buyrulacak olan gayet büyük bir havuzdur. Bunun çok tatlı ve berrak suyundan müminler içecekler. Mahşerin dehşetinden ileri gelen hararetlerini gidereceklerdir.

9) Sözlükte "bir başkasını desteklemek üzere ona katılmak, yardımcı olmak ve aracılık yapmak" gibi manalara gelen **şefaat**, ıstılahta, ahirette günahkâr müminlerin affedilmesi, günahı olmayanların daha yüksek derecelere erişmeleri için peygamberlerin, Allah'a yalvarmaları, dua etmeleri ve günahlarının bağışlanmasını istemeleri demektir. Allah'ın izni olmadan bir kimsenin şefaat etmesi veya Allah'ın razı olmadığı birine şefaatte bulunması mümkün değildir.

Ahirette bütün insanlara ait hesaba çekilme işinin bir an önce yapılması için en büyük şefaatta bulunacak kimse, Hz.Peygamber Efendimizdir. Onun bu şefaatına **Şefaat-ı Uzma** (En büyük Şefaat) denir. Peygamberimizin sahip olduğu Cennetteki yüksek makama da **Makam-ı Mahmud** (Övülen Makam) denir.

Sırasıyla Allah'ın şefaat izni verdiği Peygamberler, melekler, alimler, salihler, şehitler ve Allah'ın izin verdiği kullar mü'minlere şefaat ederler. (Buhari, Tevhid,24; Müslim, İman,302; İbn Mace, Zühd,37)

KAZA VE KADERE İMAN

✓ Kader, Allahu Teala'nın ezeli ilmiyle kainatta olacak her şeyi önceden bilmesi ve onları ezelde takdir edip, yer, şekil, vazife, vaziyet ve akıbetini belirleyip Levh-i Mahfuz'da yazmasıdır.

✓ Kaza ise, Allahu Teala'nın ezelde takdir ve tayin ettiği şeylerin meydana gelmesidir.

✓ Bu kainatta, yerde-gökte ne varsa; iman-inkar, iyilik-kötülük, büyük-küçük, canlı-cansız her ne olmuş ve olacaksa bütün bunlar ezelde Allah tarafından bilinip Levh-i Mahfuz'a yazılmıştır. **Levh-i Lahfuz**'a ana kitap manasında "**Ümmü'l-Kitab**" da denir.

☑ **BİLGİ NOTU!**

İmam-ı Azam Ebu Hanife (rah), "**Fıkh-ı Ekber**" adlı eserinde, Levh-i Mahfuz'da yazılan şeylerin hüküm olarak değil, vasıf ve haber olarak yazıldığını belirtmiştir. (Aliyyü'l-Kari, Şerhu Fıkhı'l-Ekber, 74.) Yani bu yazı, şu şöyle olsun şeklinde değil; şu şöyle şöyle olacak şeklindedir. Eğer hüküm olsaydı, emir ve cebir olurdu.

CİN VE ŞEYTAN

✓ Varlıklarına iman edeceğimiz bir grup da cinlerdir. Cinler, gözle görülmeyecek kadar ince, latif, hızlı varlıklardır. İnsanlar gibi Allaha kulluk ve ibadet için yaratılmışlardır. Yüce Rabbimiz: "Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım." (Zariyat, 56.) hükmüyle, cinlerin hem varlıklarını hem de vazifelerini bize bildirmiştir. Cinler insanlardan önce yaratılmışlardır. Allahu Teala onları yalın, zehirli bir ateşten yaratmıştır. (Hicir, 27; Rahman, 15.)

✓ Şeytan da cin taifesindendir. Şeytanın asıl adı İblis'tir. Bir ismi de Azâzil'dir. Şeytan onun sıfatıdır. Hz. Adem'e secde etmediği, Allahu Teala'nın emrine karşı geldiği, kendisini beğenip kibir ettiği için ilahi huzur ve rahmetten kovulmuştur. (Ayetler incelendiğinde Hz. Adem'e secde etme emri verilme aşamasında hep "İblis" şeklinde geçmektedir. "Şeytan" kelimesi ise ilahi huzurdan kovulduktan sonra söylenmeye başlanmıştır) Bunun için kendisine "şeytan" denmiştir. Daha çok bu isimle anılmıştır.

➤ RU'YETULLAH (Allah'ın görülmesi)

"... *Birtakım yüzler Rablerine bakıp parlayacaktır.*"(Kıyame, 22-23)
(Bu ayetteki yüzlerden maksat gözlerdir)

"*Hayır; doğrusu onlar o gün Rablerini göremeyeceklerdir.*"(Mutaffifin, 15)
(Bu ayette kâfirlerin ahirette Allah'ı göremeyecekleri ifade edilmiştir. Bundan mü'minlerin görecekleri anlaşılmaktadır)

Peygamber Efendimiz (s.a.v) ayın on dördüne rastlayan bir gecede aya bakarak şöyle buyurdu: "*Şu ayı görüyorsanız, Rabbinizi de öylece göreceksiniz...*" (Buhârî, Mevâkıtü's-Salat, s.14). Bu âyet ve hadislerin ışığında, müminler, kıyamet gününde Allah'ı, mahiyeti bizce bilinmeyen bir biçimde rü'yete nail olacaklardır

"...*Beni asla göremezsin*"(A'raf, 143) mealindeki ayeti kerime, Allah'ın ahirette değil dünyada görülmeyeceğini anlatmaktadır.

"Nazar değmesi" ne demektir?

İslâmî kaynaklarda "**isabet-i ayn**" olarak geçen ve kültürümüzde daha çok "nazar değmesi", nazara gelmek, nazara uğramak, göz değmek tabirleri kullanılan "nazar", özellikle açık mavi gözlü, keskin bakışlı kimselerin bir insana, hayvana veya güzel bir eşyaya, alete, işe vb. şeye bakması ile ona etki etmesi, zarar vermesi, insanın hastalanması, eşlerin, ailenin, ortak iş yapanların huzursuz ve geçimsiz olması, düzenin bozulması, işlerin kötüye gitmesi anlamında kullanılmaktadır. Kötü gözle, kıskançlıkla bakmanın etkili olduğu, insanın olumsuz yönde etkilendiği, hatta hastalığa sebep olduğu yaşanan, bilinen, görülen, gözlenen bir olgudur. Peygamber (a.s.) "*Göz değmesi haktır*" (Buhari, Tıb, 36; Ebû Dâvûd, Tıb, 15) buyurmuştur.

Fatiha, İhlas, Felak ve Nâs sûreleri okumak, Allah'a dua etmek suretiyle, nazar değmesinden kurtulmak mümkündür. Göz değmesi ve psikolojik hastalıklara karşı rukye ile (okuyup dua ederek) tedavi edebileceğine dair hadisler vardır (Ebû Davut, Tıb, 18). Peygamberimiz (a.s.), "*Allah'ım! Ey insanların Rabbi! Ey acıyı, sıkıntıyı, hastalığı gideren Allahım, bu hastaya şifa ver, çünkü sen şifa verensin, senden başka kimse şifa veremez. Bu hastaya öyle bir şifa ver ki, onda hiçbir hastalık kalmasın.*" diye dua etmiştir (Ebû Davut, Tıb, 19; Buhari, Tıb, 38). Yine Peygamberimiz kötülüklere, kötü insanların şerlerine karşı, "*Yarattıklarının şerrinden tam*

kelimeleriyle Allah'a sığınırım" şeklinde dua edilmesini, Allah'a sığınılmasını tavsiye etmiştir (Ebû Davut, Tıb, 19). Yine ilave olarak şunu da belirtebiliriz. Bir Müslüman beğendiği ve güzel bir şey gördüğü zaman şöyle demelidir; *Mâşâallah, berakallah, "Mâşâallah lâ kuvvete illâ billah*" demesi tavsiye edilmiştir.

➤ VAHİY KATİPLERİ

Vahiy katipleri, Hz. Muhammed (a.s.)'a inen âyetleri yazanlara denir. İlk vahiy katipliğini Mekke'de Abdullah İbn Sa'd, Medine'de Zeyd ibn Sabit yapmıştır. (Hz. Ebû Bekir'in halifeliği döneminde Kur'an-ı Kerim'i toplama komisyonunun başkanı Zeyd ibn Sabit idi). 40 kadar vahiy katibi vardı. Bunlardan bazılarının isimleri şunlardır; Hz. Ali, Hz. Osman, Hz. Ömer, Hz. Ebû Bekir, Muaviye, Amr ibn el-As, Muaz ibn Cebel, Übey ibn Ka'b, Muğire ibn Şu'be, Şurahbil ibn Hasene, Halid ibn Velid...

Vahyin geliş şekilleri nelerdir?

Sözlükte vahiy "süratlice ve gizlice bildirmek" demektir.

Vahyin geliş şekilleri hakkında Kur'ân-ı Kerîm'de açık bilgiler yoktur. Vahyin geliş şekilleriyle ilgili bilgileri Peygamber Efendimizin hadislerinden ve sahabelerin şehadetlerinden öğreniyoruz. Vahyin geliş şekilleriyle ilgili şöyle bir sıralama yapılabilir:

1- Vahyin ilk şekli Rasûlûllah (s.a.v)'in uykuda iken gördüğü sadık rüyalardır. Bu rüyalarda "sadık rüya" (Rüya-yı Sadıka) adı da verilmektedir.

2- Rasûlüllah (s.a.s)'in uyanık halde iken vahiy meleğinin görünmeden onun gönlüne vahyi ilka etmesidir. Vahyin bu şekli şu hadis-i şerifte bildirilmektedir: "Ruhu'l-Kudüs kalbime, "Hiç bir nefis rızkını tüketmeden ölmeyecektir' diye üfledi. O halde Allah'tan korkun ve rızkınızı meşru yoldan arayınız ". Ruhu'l-Kudüs, Cebrail'dir.

3- Cebrail (a.s) in bir delikanlı veya bir insan şekline bürünerek Peygamber (s.a.s) vahiy getirmiştir. Cebrail'in bu yolla Ashab'tan **Dıhye**'nin suretine bürünerek vahiy getirdiğini bir çok sahabî nakletmektedir. Vahyin en kolay ve en meşakkatsiz şekli budur.

4- Peygamberimiz bazen uğultu şeklinde çan sesine benzeyen bir ses duyardı. Vahyin en ağır şekli budur. Vahyin bu şekli tehdit ve vaad ihtiva eden âyetlere özgüdür. Bu şekildeki vahyi Rasûlüllah (s.a.s) şöyle

anlatıyor: "Bazen çıngırak sesine benzeyen bir sesle gelir. Böylesi bana en ağır olanıdır. " Böyle bir vahyin geliş anında Peygamber (s.a.s) titrer, terler ve rahatsız olurdu. İbn Abbas'tan rivayet edilen bir hadiste Rasûlüllah (s.a.s)'in âyetleri zabtetmekte zorluk çektiği dudaklarını kımıldattığı zikredilmektedir.

5- Meleğin asli sûretinde görünerek Allah'ın emrini Peygamber (s.a.v)'e getirmesi ve okumasıdır. Cebrail, bu şekliyle iki kez vahiy getirmiştir. Birincisi nübüvvetin başlangıcında olmuştur. Peygamber (s.a.s) baygınlık geçirmiştir. İkincisi ise miraç olayının gerçekleşmesinde olmuştur. Bu olaya delil olarak. Andolsun ki onun diğer bir defa da Sidretü'l-Münteha'nın yanında gördü" (en-Necm, 53/12) âyeti zikredilebilir.

6- Rasûlüllah (s.a.s)'in uyanık halde iken doğrudan doğruya yada perde arkasından Allah Teâlâ ile konuşmasıdır. Böyle bir konuşmada arada hiç bir vasıta yoktur. Mirac gecesinde, Namazın farz oluşu bu yolladır. Vahyin bu yoluyla ilgili olarak aşağıdaki âyeti zikredilebilir. "Allah Musa'ya da hitap ile konuştu" (en-Nisa, 4/164).

7- Cebrail'in Peygamber (s.a.s)'e uyku halinde iken vahiy getirmesidir.

İCTİHAD

Sözlükte "bir meseleyi gerçekleştirmek için çaba göstermek, bütün gücünü kullanmak" anlamındadır. Terim olarak ise; fakihin delilden hüküm çıkartmak için bütün gayretini sarf etmesidir.
Kıyas, re'y, istidlal, istinbat ve fıkıh gibi yakın içeriklere sahip kavramlarla birlikte ictihad, nassların lafız, mânâ ve bilinçli boşluklarında var olan şer'î-amelî hükümleri ortaya çıkarmaya yönelik beşerî çabayı ifade eder ve bu işlevi itibarıyla aklı temsil eder. Bu çabayı gösteren kimseye ***müçtehit*** denir.

Hayat ve olaylar sürdüğü müddetçe olası bir çıkmaz karşısında "re'y içtihadı" kavramı gündeme gelmiştir. Bu işlevin temellendirilmesinde Mu'âz Hadisi kullanılmıştır. Bu hadiste, **Mu'âz b. Cebel**, Kitap ve Sünnet'te hükmünü açıkça bulamadığı konularda re'yini devreye sokacağını söylemekte ve Resul-i Ekrem bunu onaylamaktadır. (Ebû Dâvûd, "Akdıye", 11)

Başta Hulefâ-i Râşidîn olmak üzere ashabın ictihad faaliyeti ülke coğrafyasının giderek genişlemesi, yeni ve farklı problemlerin ortaya

çıkışı, yabancı kültürlerin etkileri gibi sebeplere de bağlı olarak tâbiîn ve tebeu't-tâbiîn dönemlerinde gelişerek devam etti; özellikle ehl-i re'yin bu gelişmeye belirgin katkısı oldu. Kelâmi tartışmaların yanı sıra Hicaz ve Irak fıkhının ekolleşip daha sistematik hâle gelmesi, ardından İmam Şâfiî'nin sünnet ve kıyasa vurgu yaparak geliştirdiği fıkıh metodolojisi, ictihad düşünce ve faaliyetinin fıkhın genel teorisi içinde merkezî bir yer edinmesinin önemli merhaleleri olarak göze çarpar. Sünni ekollerin kurucuları olan Ebû Hanîfe, Mâlik ve Şâfiî, sahabenin Kitap ve Sünnet'te bulamadığı hususlarda re'ye başvurduğunu kabul etmişler ve sistemlerinde re'ye yer vermede, sahabe ve tâbiînde görülen farklılaşmayı yansıtacak biçimde bir yelpaze oluşturmuşlardır.

İctihad Ehliyetinin Şartları

Müctehid, "gerekli şartları kendinde toplayarak şer'î hükümleri çıkarma melekesini elde eden kişi" olarak tanımlanır. İctihad ehliyetinin, yani müçtehit olmanın iki temel şartından birincisi kendisinden istinbat yapılacak olan asılları, yani şer'î hükümlerin temel kaynaklarını bilmek, ikincisi de bu kaynaklardan hüküm çıkarmaya (istinbat) yarayacak olan usul, kural ve bilgileri kendinde toplamak, diğer bir ifadeyle bu kaynaklardan "hüküm çıkarma keyfiyeti"ni bilmektir.

A) KAYNAK BİLGİSİ

Müctehidin şer'î delilleri, yani şer'î hükümlerin asli kaynakları olan Kitap (Kur'an) ve Sünnet'i, ayrıca üçüncü şer'î kaynak olan icmâyı bilmesi şarttır. Müctehidin hakkında fetva vereceği konuyla ilgili nasih-mensuh bilgisine de sahip olması gerekir.

Aykırı fetva vermemek için Müctehidin nassları bilmesi gerekli olduğu gibi, aynı gerekçeyle icmâ konularını bilmesi de şart koşulmuştur Müctehidin Arapçayı bilmesi şartı, şer'î hükümlerin iki temel kaynağı olan Kitap ve Sünnet'in Arapça olması sebebiyledir.

Usûl-i fıkıh ilminde amelî hükümleri çıkarmada asli kaynakları oluşturan Kur'an, sünnet, icma ve kıyasa ilaveten fer'i delil terimleriyle isimlendirilen "mesâlih-i mürsele", "istihsân", "sedd-i zerâi", örf ve âdet", "bizden öncekilerin şeriatları", "sahabi kavli", "istishâb" gibi başka hüküm çıkarma yöntemleri de kullanılmıştır.

Edille-i Şer'iyye (Edille-i Erbea)

Şer'i hükümleri çıkarma yollarıdır. Edille-i şer'iyye dörttür:

1- Kitâp (Kur'ân-ı Kerîm)

2- Sünnet (Peygamber efendimizin söz, fiil ve takrirleri, bir iş yapılırken görüp de ona mâni olmadıkları şeyler)

3- İcmâ (müctehid âlimlerin dînî bir işin hükmünde söz birliği etmeleri)

a) Sarih İcma (Alimlerin hepsinin katıldığı)
b) Sükutî icma (Bir alim icma yapar diğerleri farklı bir görüş belirtmeksizin susarlar)

4- Kıyâs (Hükmü bilinmeyen bir şeyi hükmü bilinene benzeterek anlamak)

B) Usul Bilgisi ve Meleke

Müctehidde aranan ikinci temel şart ise bu kaynaklardan hüküm elde etme usulünü bilmesidir. Nasslardan istinbatta bulunmanın yaygın kabul gören yolu kıyas olduğu için kıyasın şartlarını, hükümlerini, kısımlarını, makbul ve merdud olanını bilmek sahih ictihad yapabilmenin şartıdır. Hanefilerin ağırlıkta olduğu bir grup usulcüye göre ictihad, delillerden hüküm çıkarma melekesi olduğundan bölünemez ve şer'î bir meselede ictihad yapabilmek için fıkhın bütün alanlarını bilmek gerekir.

Müctehidin Başkasını Taklidi

İctihadını tamamlamış ve bir hüküm hakkında zannı galip oluşturmuş bir Müctehidin kendi düşüncesini terk edip farklı görüşteki birinin içtihadına göre amel etmesinin caiz olmadığında görüş birliği bulunmakla birlikte, ictihad edebilecek kapasitede olan birinin ictihad etmeyerek başka birini taklit etmesinin hükmü konusunda farklı görüşler vardır. Iraklı fakihlerin çoğunluğu, gerek fetva verdiği gerekse kendisiyle ilgili konularda bir âlimin başka bir âlimi taklit edebileceği, bazı âlimler de fetva verdiği konularda değil kendine has konularda başka bir âlimi taklit etmesinin caiz olduğu görüşündedir. Hanefilerden ***Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî,*** bir âlimin sadece kendisinden daha âlim gördüğü birini taklit edebileceğini, fakat kendine denk veya kendinden daha aşağı birini taklit edemeyeceğini söyler. Usulcülerin çoğunluğu ise aksi görüştedir.

MEZHEPLER

Sözlükte "**gidilecek yol, gidilecek yer, görüş, doktrin, akım, gitmek ve takip etmek**" gibi anlamlara gelen mezhep, dinî bir kavram olarak, kendi içinde tutarlı bir metot ve düşünce sistemine sahip itikâdî ve amelî doktrin manasına gelir.

İslâm literatüründe mezhepler itikadî mezhepler ve amelî (fıkhî) mezhepler olmak üzere ikiye ayrılır.

İtikâdî mezhepler ehl-i sünnet mezhepleri ve ehl-i sünnet dışı olmak üzere ikiye ayrılır. Ehl-i sünnet mezhepleri; **Selefiyye**, **Maturîdiyye** ve **Eş'ariyye**'dir.

Ehl-i sünnetin dışındaki itikâdî mezheplerden Hâriciyye, Mutezîle, Şîa, Mürcie, Müşebbihe, Cebriyye ise, bunların meşhurlarındandır.

➢ Selefiyye

Sözlükte "eskiden olmak, evvelce bulunmuş olmak, yerine geçilmek, önde olmak, gibianlamlara gelen Selefiyye, dinî literatürde, Ashab-ı Kiram'ın ve Tabiun neslinin akidesidir.

Selefiyye ekolüne mensup olan âlimler; Allah'ın isimleri, sıfatları ve îmân esaslarıyla ilgili hususları te'vile gitmeden kitap ve sünnette açıklandığı şekliyle kabul etmektedirler.

Günümüzde amelî konularda Hanbelî mezhebine mensup olanlar çoğunlukla itikadî yönden selefî düşünceyi benimsemektedirler.

🗁 MÜCTEHİD MEZHEP İMAMLARIMIZ
(Amelde Mezhep İmamları)

1- İmam Azam Ebû Hanîfe

İmam Azam Ebû Hanîfe'nin asıl adı Numan b. Sabit'tir. H-80 (699) yılında Kûfe'de dünyaya gelmiştir. Ebû Hanîfe tâbiîn tabakasına dahildir. Ebû Hanîfe Irak'ın büyük fakihlerinden Hammad b. Ebî Süleyman'ın ilim halkasına katılmış, bu arada Cafer-i Sâdık, Muhammed Bâkır'da dahil olmak üzere bir çok alimden istifade etmiştir. Ebû Hanîfe fıkhi ictihatlarda bulunurken akla ve akıl yürütmeye başvurması ve aklın nüfuz alanını genişletmesi sebebiyle Ebu Hanîfe ve taraftarlarına rey (akıl) taraftarı da denilmiştir. Halife Mansûr, Ebû Hanîfe'yi şeyhü'l-islam ve kâdılkudât (baş kadı) tayin etmek istediğinde Ebû Hanîfe bunu kabul etmeyince halife gizlice kin duyarak onu özel bir yerde hapis tuttu. Tutuklanmasının on beşinci gününde ittifakla H-150 (767) senesinde Bağdat'da vefat etti. Oğlu Hammâd Hz.lerinden başka nesli yoktu.

Hanefi Mezhebinin Usûlü:

Hanefî mezhebinde, herhangi fıkhî bir mesele önce Kur'ân âyetleri ile karşılaştırılır. Âyetin İbâre, işâre, iktizâ veya delâletinde bir şey varsa ona bağlı olarak çözülürdü. Kur'ân'da bir çözüm bulunmazsa, sünnete başvurulur. Ancak Hanefilerin sünnetin Hz. Peygamber'e dayanmasını tâyin hususunda özel metotları vardır. Bu usûle göre, her an'ane bir sünnet olmayabilir. Mütevâtir ve meşhur hadisler dışında kalan haber-i vâhid ve mürsel hadisler özel incelemeye tâbi tutulur.

Ebû Hanife ictihadlarında kıyas ve istihsana çok yer vermiştir. Aslında daha önce sahâbe devrinden müctehid imamlar devrine kadar kıyasa başvurulmuştu. Ebû Hanife'nin yaptığı, kıyası kaideleştirmek, çok kullanmak ve henüz meydana gelmemiş hâdiselere de uygulamaktan ibarettir (İbnü'l-Kayyim, İ'lâmü'l-Muvakkıîn, l, 77, 227).

Kıyas uygun düşmeyen yerde Ebû Hanife istihsan yapardı. Ebû'l-Hasen el-Kerhî (ö. 340/951) İstihsânı şöyle tarif eder: "Müctehidin daha kuvvetli gördüğü bir husustan dolayı, bir meselede benzerlerin hükmünden başka bir hükme başvurmasıdır" İmam Mâlik; "İstihsan ilmin onda dokuzudur" derken; İmam Şafiî, istihsanı şer'i bir delil saymamı ve onu " Bir kimsenin keyfine göre bir şeyi beğenmesi, hoş ve güzel bulmasıdır" sözleriyle reddetmiştir.

İmameyn:

Sözlükte iki imam demektir. Bu itibarla Hanefi mezhebinde Ebu Hanîfe'nin iki öğrencisi **Ebu Yusuf** ve **Muhammed b. Hasen eş-Şeybâni** kastedilir. Talebelerinden ictihad derecesine yükselenler İmam Azam'ın görüş ve fetvalarını tasnif ve tedvin işine giriştiler.

Muhammed b. Hasen eş-Şeybâni, Ebu Hanife'den ve onun seçkin talebesi Ebu Yusuf'dan tuttuğu notlarla kendi ictihadlarını kaleme almaya başladı. Önce "**el-Asl**" (el-Mebsût) adlı eserini yazdı. Devamında da "**el-Câmiu's-Sağîr** ", "**el-Câmiu'l-Kebîr**", "**ez-Ziyâdât**" ve "**es-Siyerü's-Sağîr**", "**es-Siyeru'l-Kebîr**" adlı eserlerini telif etti. Bu kitaplardaki meselelere "**Zahirü'r-Rivaye**" denir. İşte bu eserler İmam Azam ve müctehid talebelerinin ictihad ve fetvalarını toplayan ilk eserler oldu. Daha sonraları Hanefi mezhebinde yazılan fıkıh eserlerinin hemen hepsi bu "**Zâhiru'-Rivâye**" adı ile anılan ve **İmam Muhammed Hasan eş-Şeybânî** tarafından yazılan eserlere dayanmaktadır.

İbnü'l-Hümâm'ın (ö. 861/1457) "**Fethu'l-Kadîr**", en-Nesefi'nin (ö. 710/1310) "**Kenzü'd-Dekâik**", Molla Hürsev'in (ö. 885/1480) "**ed-Dürer**", İbn Âbidîn (ö. 1252/ 1836) tarafından yazılan "**Reddü'l-Muhtâr ale'd-Dürri'l-Muhtâr**" isimli eserlerinde Hanefi mezhebinin görüşlerini bulmak mümkündür.

Hanefi mezhebi Irak'da doğmuş ve Abbasiler devrinde Ebu Yusuf'un "Kadı'l-Kudât" olması ile devletin başlıca fıkıh mezhebi haline gelmiştir. Hanefi mezhebi daha çok Horasan ve Mâverâünnehir'de büyük gelişme göstermiştir. Hanefi mezhebi, İslam coğrafyasının özellikle doğu bölgelerinde yaygınlaşmıştır. Günümüzde daha çok Türkiye, Balkanlar, Hindistan, Pakistan, Afganistan, Irak, Suriye ve Türk Cumhuriyetlerinde Hanefiler yaygındır.

İmam Azam'ın Eserleri:

1- **el-Müsned**: Talebeleri tarafından Ebû Hanîfe'den rivayet edilen hadisleri ihtiva eden bir eserdir.
2- **el-Fıkhü'l-ekber**: Bu eserin adında geçen fıkıh kelimesi ilmihal ve muamelat ilmini ifade eden fıkıh değildir. Bu eser akaide dair olup Ehli sünnetin görüşleri özetlenmiştir
3- **el-Fıkhü'l-ebsat**: Akaidle ilgili olup oğlu Hammâd ile talebeleri Ebû Yusuf ve Ebû Mutî el-Belhi tarafından rivayet edilmiştir.

4- **el-Alim ve'l-müte'allim**: Soru cevap tarzında kaleme alınmış akaide dair risaledir.
5- **er-Risâle**: Ebû Hanîfe Basra kadısı Osman el-Bettî'ye hitaben yazdığı bu eserinde akaid konularında kendisine yöneltilen bazı itham ve iddialara cevap vermektedir.
6- **el-Vasıyye**: Akaid konularını kısaca ele alan risaledir.
7- **el-Kasîdetü'n-Nu'mâniyye**: Hz.Peygamber için yazdığı naattır.

Bunların dışında; Ebû Hanîfe'ye nisbet edilen **ed-Davâbitü's-selâse**, **Risâle fi'l-ferâiz**, **Ma'rifetü'l-mezâhib** gibi eserlerden söz edilmektedir.

2- Mâlik b. Enes

Büyük hadis ve fıkıh alimi olan İmam Mâlik b. Enes, H. 93/712 yılında Medine'de dünyaya geldi. İbn Hürmüz, İbn Ömer'in azatlısı Nâfi, İbn Şihâb ez-Zührî, Yahya b. Said gibi tanınmış tabiûn alimlerinden hadis ve fıkıh dersi aldı.

İmam Mâlik ictihatlarında Kur'an, sünnet, sahabe ve tabiin sözlerine sırasıyla riayet etmiştir. "**el-Muvatta**" adlı eseri İmam Mâlik'in meşhur eseridir. İmam Mâlik'in bundan başka meşhur kitapları sırası ile "**el-Müdevvenetü'l-Kübrâ**","**Vâdıa**", "**Utbiyye**" ve "**Mevvâziyye**" dir.

İmam Mâlik b. Enes, H.179/795 yılında Medine'de vefat etmiştir İspanya'da kurulan Endülüs devleti bir dönem Mâliki mezhebini resmi mezhep olarak benimsemiştir. Günümüzde Kuzey Afrika (Tunus, Cezayir, Fas)'da, Sudan'da Mâliki mezhebi yaygındır.

3- Muhammed b. İdris eş-Şâfiî

H.150/767 yılında Filistin'in Gazze şehrinde doğdu. Fıkıh usulünün temellerini "**er-Risale**" adlı eserinde kaleme aldı. İmam Şafiî H.204/ 820 yılında Mısır'da vefat etti.

Şafiî mezhebi ülkemizin Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde ve Mısır, Suriye, Filistin, Irak ve Endonezya gibi ülkelerde yaygındır.

Şâfiî Mezhebinin Usûlü

Delil olarak Kitap, Sünnet, İcmâ ve Kıyas'a dayanır. Şafiî, Hanefi ve Malikîlerin aldığı "İstihsan"ı kabul etmezler. İmam Şâfiî istihsana karşı çıkmış ve bu konuda "**el-Ümm**" adlı eserinde, "**Kitâbü İbtâli'l-İstihsân**"

başlıklı bir bölüm ayırmıştır. Masâlih-i Mürsele'yi ve Medinelilerin amelini delil almayı da reddederdi.

Şafiî veya kelamcıların metodu ile yazılmış en eski ve en önemli eserler:

İmâmü'l-Haremeyn el-Cüveynî'nin (ö.487/1085) "**Kitâbü'l-Bürhân**"ı, İmam Gazzalî'nin (ö.505/1111) "**el-Mustasfâ**"sı.
Mezhebin başlıca meşhur eserleri arasında, Müzenî'nin **Muhtasar**'ı, Rafiî'nin **Fethu'l-Aziz**'i, Nevevî'nin **Minhâcu't-Talibîn**'i bulunmaktadır.

4- Ahmed b. Hanbel

H.164 /781 yılında Bağdat'ta doğan Ahmed b. Hanbel küçük yaşlardan itibaren İmam Muhammed, Ebu Yusuf ve İmam Şafiî gibi dönemin alimlerinden ilim tahsil etmiştir. İslam dünyasının bir çok bölgesini dolaşarak hadis derlemiş ve bunları "**el-Müsned**" isimli hadis kitabında bir araya getirmiştir. Hanbelî mezhebinin en önemli özelliği re'y ve kıyastan daha çok ayet, hadis ve sahabe kavli gibi nakli delillere dayanmasıdır. Bunun için mezhepte hadise dayalı bir fıkıh anlayışı hakimdir. İbadet konularında nassları ve önceki alimlerin eserlerini inceleyen Hanbelî mezhebi, muamelat konularında da "**Eşyada asıl olan mübahlıktır**" ilkesine dayanmıştır. Tabiin fetvalarını da kaynak olarak benimsemiş ve hakkında hüküm bulunmayan konularda icma ve sahabe kavline başvurmuştur. İmam Ahmed b. Hanbel, Kur'an'ın mahluk olmadığını dile getirdiği için Abbasiler döneminde baskıya maruz kalmıştır. H.241 /855 yılında Bağdat'ta vefat etmiştir.

Hanbelî mezhebi günümüzde daha çok Hicaz bölgesi, Irak, Suriye, Mısır'da yaygındır. Ayrıca Suudi Arabistan'da resmi mezhep konumundadır.

🗁 İtikadda Mezhep İmamları

1- İmam Ebû Mansur Muhammed Matüridî

Türk kökenli bir aileye mensup olan İmam Maturidî H.238/ M.852 yılında Semerkand'da doğmuş ve H.333/ M.944 yılında Semerkand'da vefat etmiştir Kendisi Hanefî mezhebinde idi. Kur'an-ı Kerim'i tefsir eden "**Te'vilatu'l-Kur'an**" isimli eseri yazmıştır. Ayrıca İmam Maturidî'nin günümüze ulaşan "**Kitabu't-Tevhid**" isimli eseri Türkçeye de tercüme edilmiştir. Hanefî mezhebinde bulunan

müslümanların büyük çoğunluğu inanç ve itikatta bu Ebü Mansur Matüridî'ye bağlıdır.

Mâturîdî'liğin görüşleri Semerkand civarında yayılmaya başlamış, Hakîm es-Semerkandî, Ebû Ahmed el-İyâzî, Ebû Bekir el-İyâzî, Ebû'l-Hasan er-Rustuğfenî, Ebû Seleme es-Semerkandî, Ebû'l-Yüsr el-Pezdevî, Ebû'l-Mu'în en-Nesefî, İbrahim es-Saffâr el-Buhârî, Ömer b. Muhammed el-Habbâzî, Ebû'l-Berekât en-Nesefî, Ubeydullah b. Muhammed es-Semerkandî, Hüseyin b. Ali es-Sağnakî gibi alimler tarafından Maturîdîlik benimsenip geliştirilmiştir.

2- İmam Ebu'l-Hasan Aliyyü'l-Eş'arî

H.260/ M.874 yılında Basra'da doğmuş, H.324/ M.936 yılında Bağdat'da vefat etmiştir. Büyük dedesi Ashab-ı Güzin'den Ebû Musa El-Eş'arî'dir. İmam Eş'arî gençlik yıllarında Mu'tezile mezhebinin görüşlerini benimsedi, daha sonra ise bu mezhebi terk etti.

Ebu'l-Hasan El-Eş'arî Şafiî mezhebindendir. Ehl-i Sünnet itikatına pek çok hizmet etmiştir. Çok değerli eserleri vardır. Malikîlerle, Şafiîlerin hemen hepsi, Hanefîlerin bir kısmı ile Hanbelî mezhebinde olan Müslümanların bazı ileri gelenleri itikat konularında Ebu'l-Hasan El-Eş'arî'ye uyarlar.

İmam Matüridî ile İmam Eş'arî arasında esas bakımından ayrılık yoktur. Her ikisi de Ashab ve Tabiîn'in yolunda gitmişlerdir. İkisi de hak üzeredir. Ancak ikinci derecede bulunan bazı konularda ayrı görüşleri vardır. Görünüşteki bu farklılıklar ifade değişikliğinden başka birşey değildir. Ve bu ihtilaflar da Ümmet için rahmet olmuştur

İmam Eş'arî'nin Bazı Eserleri:

1- el-İbane an usûli'd-diyâne
2- el-Lum'a fi'r-reddi alâ ehli'z-zeyği ve'l-bid'a
3- Makâlâtu'l-İslamiyyîn
4- er-Risale fî İstihsani'l-Havz.

Eş'arî'nin yorumlarını geliştiren **Ebû Bekir el-Bakıllanî** (ö.403-H) ve **Cüveynî** (ö.478-H) ile İmam Maturidî'nin yorumlarını geliştiren **Ebu'l-Muîn en-Nesefî** (ö.508-H) bu dönemin diğer meşhur kelam alimleridir.

Bu dönemden sonra **İmam Gazâlî** (ö.555-H) bir yandan felsefi düşünceyi eleştirirken diğer yandan da mantığı kelama dahil etmiş ve **Fahreddin er-Râzi** (ö.606-H) de Eş'ariliği benimseyip bu yönde eserler meydana getirmişlerdir. Daha sonrada **Âmidî** (ö.631-H), **Beydâvî** (ö.685-H), **Taftâzânî** (ö.793-H) ve **Cürcânî** (ö.816-H) bu alanda gayret göstermişlerdir. İbn Fûrek, Ebû İshâk el-İsferâyînî, Ebû Abdullah el-Halîmî, Ebû Mansûr el-Eyyûbî ve Ebû Bekir el-Beyhakî, Eş'ariyye'nin mütekaddimîn devri kelamcılarındandır.

Maturidîlik ile Eş'ârîlik arasındaki bazı farklar

KONULAR	MATURİDÎLİK	EŞ'ÂRÎLİK
İRADE-KESB	✔ İnsanda bağımsız bir cüz'i irade vardır. İnsan işleyeceği fiilleri belirler Allah'da o fiili yaratır	✔ İnsanda bağımsız bir irade yoktur
AKIL	✔ İnsan aklı ile Allah'ın varlığına ulaşabilir. Bunun için Allah'ı bilmek <u>aklen</u> vaciptir	✔ Allah'ı bilmek <u>dinen</u> vaciptir
İYİ-KÖTÜ (Hüsun-Kübuh)	✔ Hüsun-Kübuh akılla bilinir	✔ Hüsun-Kübuh ancak Allah'ın bildirmesiyle bilinebilir.
İMAN	✔ İman dil ile ikrar kalp ile tasdiktir. İman artmaz ve eksilmez. ✔ Maturidîlere göre "İnşallah mü'minim" denilemez.	✔ İman bilgi ve kalp ile tasdik olup artar ve eksilir. ✔ Eş'arîlere göre "İnşallah mü'minim" denilebilir.
PEYGAMBERLİK	✔ Peygamberler ancak erkeklerden çıkar	✔ Erkek olmak Peygamberliğin şartlarından değildir.
MÜRTEDİN DURUMU	✔ Mürted (dinden dönen) yeniden iman ederse eski amelleri geri gelmez.	✔ Mürted (dinden dönen) yeniden iman ederse eski amelleri geri gelir
ALLAH'IN FİİLLERİ	✔ Allah'ın fiillerinde sebep ve hikmet aranabilir	✔ Allah'ın fiillerinde sebep ve hikmet aranmaz
CEZA	✔ Allah (c.c) ceza vermekten caymaz.	✔ Allah (c.c) ceza vermekten cayabilir.

> **İmanda artma ve eksilme olur mu?**
>
> **Matûridi** mezhebine göre; İman esasları sayı olarak artmaz ve eksilmez. Herkes aynı şeye iman etmekle yükümlüdür. İmanın artma ve eksilmesi nitelik (keyfiyet) itibariyledir. Yani imanın kuvvetli ve zayıf olması ile alakalıdır.

EHL-İ SÜNNET DIŞINDA KALAN MEZHEP veya FIRKALAR

MU'TEZİLE

Sözlükte "ayrılmak, uzaklaşmak ve bir tarafa çekilmek" manasına gelen Mu'tezile, itikadî İslâm mezheplerinden birinin adıdır. Kurucusu Vâsıl İbn Ata'dır. Vâsıl büyük günah meselesinde hocası Hasan Basrî ile aynı görüşü paylaşmadığından, arkadaşlarıyla birlikte O'nun meclisini terketmişler, bu yüzden, "ayrılanlar ve yan çizenler" anlamında Mu'tezile denmiştir. Kendilerini **ehl-i adl ve ehl-i tevhîd** diye isimlendiren Mu'tezile, kaderi ve Allah'ın sıfatlarını reddettikleri için Kaderiyye ve Muattıla isimleriyle de anılmıştır.

Mu'tezile ekolü ilk kez ciddî anlamda hicrî ikinci asrın başlarında İslâm aleminin içte ve dışta itikâdî, siyasî, felsefî, kültürel ve fikrî hareketlerle yoğun biçimde çalkalandığı bir dönemde ortaya çıkmıştır. Mu'tezile Yahûdî, Hristiyan, İran, Hind dinleri ve Yunan felsefesi ile temas etmiş, bunların karşısında İslâm akaidini savunmuştur. Bütün Mu'tezile mensublarının genel olarak üzerinde birleştikleri ve kendi düşüncelerinin sistematik hale gelmesinde temel ilke kabul ettikleri beş önemli ilke bulunmaktadır. Bunlar; "**tevhid**", "**adl**", "**va'd ve vaîd**", "**el-menzile beyne'l-menzileteyn**" ve "**emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker**"dir.

Mu'tezile ekolünün İslâm toplumuna, özellikle kelâm ilminin temellendirilmesine katkıları olmuştur. Cedel metodunu kullanan, tefekkür ve muhakeme kabiliyetine önem veren, muarızlarına karşı kesin deliller kullanan, akla ve nakle aynı ölçüde değer veren ve bilim

adamları arasında tartışma yöntemlerini geliştiren hep Mu'tezile olmuştur. Ayrıca Mu'tezile mensupları İslâm dünyasında içte türeyen Müşebbihe, Mücessime, Haşviyye ve Râfıza gibi sapık cereyanların iddialarını çürüttüğü gibi dıştan gelen ulûhiyyet ve Nübüvvet münkirlerine karşı da kelâmî metodlarla karşı çıkmışlardır. Bu anlamda Mu'tezile'nin İslâm toplumunun bilim, akıl, mantık, felsefe ve kültür hayatına kısmen olumlu katkıları da bulunmuştur.

Mu'tezile mezhebinin görüşleri beş prensip halinde sistemleştirilmiştir. Bunlara **el-usûlü'l-hamse** (beş esas) denilir. Bunlar;

1- **Tevhid:** Allah birdir, esi ve benzeri yoktur,

2- **Adalet (el-Adl):** Mu'tezile'ye göre, insan tamamen hür bir iradeye sahiptir ve fiillerinin yegâne sorumlusu odur. Yapmış olduğu iyilik de kötülük de kendisine aittir.

3- **el-Va'd ve'l-Va'îd:** İyi amellerde bulunanların mükâfatlandırılması kötü amellerde bulunanlarin cezalandırılması

4- **el-Menziletü beyne'l-Menzileteyn (Iki Yer Arasinda Bir Yer):** Bu prensip, büyük günah isleyen kimsenin imanla küfür arasında bir yerde, yani fasıklık noktasında bulunacağını ifade eder. Bu görüş, büyük günah isleyeni kâfir sayan Hâricîlerle, mü'min sayan Mürcie mezhepleri arasında mutevassıt bir görüsü temsil etmektedir.

5- **el-emru bi'l-ma'ruf ve'nnehyu ani'l-münker:** İyiliği emretmek kötülükten Nehyetmek. Mu'tezile, toplumda hak ve adaletin sağlanması ve ahlâkî yapının sağlıklı olabilmesi için, her müslümanın iyiliği emredip, kötülüğü yasaklamasını gerekli görmektedir

Ehli Sünnetten ayrıldıkları hususların başlıcaları şunlardır:

a) Büyük günah işleyen kimse ne mü'mindir ne de kâfirdir; ikisinin arasındadır.
b) İnsan kendi fiilinin hem yaratıcısıdır hem de failidir.
c) Allah'ın sıfatları zatının aynıdır.
d) Allah Teâlâ ahirette görülmeyecektir.
e) Kur'an mahluktur.
f) Haram olarak yenilen şeyler rızık sayılmaz.
g) Öldürülen kimse, eceliyle değil, katilin fiilî sebebiyle ölmüştür.

Mu'tezile mezhebi içinde bir kısmı aynı zamanda edebiyatçı ve tefsirci olan Ebû'l-Hüzeyl el-Allâf (ö.235/850), Nazzâm (ö.231/845), Câhız (ö.255/869), Bişr b. Mu'temir (ö.210/825), Cübbâ'i (ö.303/916), Kâdî Abdülcebbâr (ö.415/1025), ve Zemahşerî (ö.538/1143) gibi kelamcılar yetişmiştir.

☑ **BİLGİ NOTU!**

- Ehli Sünnete göre haram olan bir şey onu yiyen için rızıktır. Ancak her ne kadar haram rızık olarak kabul edilmiş ise de Allah'ın, haram olan rızkın insanın kesp etmesine rızası yoktur. Bu duruma göre helâl olsun haram olsun insanın yediği ve içtiği her şey rızık olarak kabul edilmiştir

(*Mu'tezile'ye göre haram olarak yenen şeyler rızık sayılmaz)

➢ HÂRİCÎLİK

Dinî ve siyasî konularda itaattan ayrılıp isyân derecesine varan aşırı görüş ve faaliyetleriyle tanınan bir fırkadır. İslâm tarihinde ilk kez meşru otoriteye başkaldıran ve kabilecilik ruhunu tekrar canlandırmak isteyen siyasî anlayışın dinî bir hüviyete bürünerek toplumdan kopan radikal bir hareketin taraftarları olarak da tanımlanmaktadır.

Haricîlik, Hz. Ali ile Muaviye arasında cereyan eden Sıffin savaşı sonrası hakem meselesi yüzünden ortaya çıkmıştır. Bu hareketi ilk başlatanlar çölde yaşayan Temimli'ler ve taraftarlarıdır.

"*Allah'tan başka hüküm sahibi yoktur.*" ilkesiyle tavizsiz İslâm'ı yaşadıklarını iddia eden Hariciler, Hz. Osman ve Hz. Ali'yi ve bunların yönetimini benimseyenleri küfürle itham ederek öldürecek kadar ileri gitmişlerdir. Dinin emir ve yasaklarına uymayanları kâfirlikle suçlamışlardır. Haricî olmayan herkes düşman ve kâfirdir. Takva ve şecaat, ibadetlere devam, sürekli Kur'ân okuma, dini kurallara uyma belirgin özellikleridir. Bunların kendilerinin dışında herkesi kâfir olarak nitelemeleri ve şiddet uygulamaları, İslâm'la örtüşmeyen en bariz vasıflarıdır.

Hariciye, Muhakkime, Şurât, Mârika, ve Harûniyye gibi isimlerle de anılmıştır. Genelde hükümlerin kaynağının sadece Kur'an olduğu görüşünü benimseyen Hariciler, **icmayı delil saymazlar**.

Aşağıdaki hususları savunurlar:

a) Büyük günah işleyen kâfir olur.
b) Allah yalnız hayrı diler, şerri dilemez.
c) Küçük yaşta ölenler, İman ve küfürde babalarına tabidir

➢ ŞÎA

Sözlükte "taraftar, yardımcı ve fırka" demektir. Kur'ân'da da bu anlamda kullanılmıştır (Hicr, 15/110; Meryem, 19/69; Rûm, 30/32). Mezhepler tarihinde Şîa; Hz. Peygamberin vefatından sonra Hz. Ali ve Ehl-i Beytini halifelik (imamet) için en layık kişi olarak gören, onu nass ve tayinle "meşru" halife kabul eden; ondan sonraki halifelerin de onun soyundan gelmesi gerektiğine inananların ortak adı olmuştur.

Şîa, genel olarak şu dört esas üzerinde şekillenmiştir.

1- İsmet: Oniki imanın günahtan masum ve unutkanlıktan uzak olmaları.

2- Mehdilik: Gizlenmiş olan imam Muhammed bin Hasan el- Askeri'nin ahir zamanda çıkıp dünyayı refah ve adaletle dolduracağına inanmak.

3- Ric'at: Mehdinin çıkmasından sonra Hz. Muhammed (sav), Hz. Ali, Hasan, Hüseyin ve diğer imamlarla, Ebu Bekir ve Ömer gibi hasımlarının diriltileceğine ve onlardan Al-i Beytin intikamını aldıktan sonra tekrar öleceklerine inanmak.

4- Takiyye: (İmâmiyye kolunda) Münasip bir zamana kadar bir zararı gidermek için durumlarını gizleyip, hüviyetlerini açığa vurmamak.

Şia'nın günümüze ulaşan üç büyük fırkası *Zeydiyye, İsmâiliyye ve İmâmiyye-İsnâ-aşeriyye*'dir

a) **Zeydiyye**

Zeynelabidin'in oğlu Zeyd (ö.122)'e mensup olanlara denir. Bunlar, Hz. Ali'nin halifeliğe daha lâyık olduğuna, bununla beraber üst varken altın da halife olabileceğine inandıkları için Hz. Ebu Bekir, Hz.

Ömer ve Hz. Osman'ın hilâfetini reddetmezler. Ehli Sünnete karşı en mûtedil fırka olan budur. Halen Yemen'de Zeydiye mezhebi hakimdir. Zeydiyye itikadî konularda Mu`tezile mezhebine, fıkıh sahasında ise Hanefî mezhebine yakın görüşlere sahiptir

b) İsmâiliyye:

Altıncı İmam Cafer-i Sâdık'ın oğlu İsmail ve onun soyundan gelenlerin imametini kabul eden ve aşırı görüşleriyle tanınan bir Şii mezhebidir. Bâtıniyye fırkası olarak da anılır. İsmailiyye'ye göre dinin esasını teşkil eden hususlar **şunlardır:** Dinin direği kabul edilen velâyet, Allah'tan başka ilâh olmadığı, Hz. Muhammed'in O'nun elçisi olduğu ve Hz. Ali'nin Allah'ın dostu ve peygamber vasisi olduğunu içeren kelime-i şehadettir. En önemli ibadetleri ise üç vakit namaz, oruç, hac, zekat ve cihaddır.

c) İmâmiyye :

İmamiyye Şia'nın yaşayan en büyük koludur. İmâmiyye, çağımızda dünya müslümanlarının yaklaşık yüzde onunu teşkil eden Şîa'nın büyük çoğunluğunu bünyesinde toplayan ana koldur. Mezhebin siyaset ve imâmet görüşü on iki imam düşüncesi etrafında şekillendiğinden İsnâaşeriyye, akaid ve fıkıhta Ca`fer es-Sâdık'ın görüşlerini esas aldıklarından Ca`feriyye adlarıyla da anılırlar. Hz. Ali ve Hüseyin soyundan gelen on iki imama inanma, hem iman esaslarından birini hem de mezhebin ana doktrinini teşkil eder.

Akaid konularında yer yer Mu`tezile mezhebiyle paralellik arzeden görüşlere sahiptir. Sadece Ehl-i beyt'e mensup râvilerin hadis rivayetini kabul eder, ilk üç halifenin hilâfetini meşrû görmez ve devlet başkanlığına Hz. Ali ve soyunun nass ile tayin edildiğini yani imamlığın (halifeliğin) bunlara ait olduğunu Hz. Peygamber'in açıkça belirttiğini ve bunların vahiy alma hariç peygamberlere benzer vasıflara sahip olup günah işlemekten ve hata yapmaktan korunmuş (mâsum) olduklarını iddia ederler. Küçük yaşta gaip olan on ikinci imamın kurtarıcı (mehdî) olarak tekrar geri geleceğine inanma, açık ve gizli bir tehlikenin bulunduğu durumlarda inancı gizleme ve farklı görünme (takıyye), Hz. Ali'ye biat etmeyen sahâbîlere karşı tavır alma ve onlara ta`n etme de yine mezhebin temel ön kabullerindendir. İmâmiyye halen İran'ın resmî mezhebidir. İmamiyyeye göre "Usûlu'd-Dîn" (dinin aslı) beştir: **Tevhid, Nübüvvet, Adalet, İmamet ve Mead.**

On iki imamın isimleri şöyledir:

1) Ali b. Ebi Tâlib
2) Hasan b. Ali
3) Hüseyin b. Ali
4) Ali Zeynel Âbidîn
5) Muhammed el-Bâkır
6) Cafer es-Sâdık
7) Mûsâ el-Kâzım
8) Ali er-Rızâ
9) Muhammed el-Cevâd Takî
10) Ali el-Hâdî
11) Hasan el-Askerî Zekî
12) Muhammed el-Mehdi

➢ MÜRCİE

✓ İrca kelimesinden türemiş olup "te'hir etmek, geriye bırakmak ve ümit verenler" anlamına gelir

✓ Mürcie, mezhepler tarihinde, büyük günah işleyen müminlerin azaba maruz kalmayacağını, onların durumlarının olduğu şekliyle, Allah'a irca edilmesi gerektiği yolundaki düşünceyi savunan ekolün adıdır.

✓ Haricilerden sonra ortaya çıkmıştır.

✓ Mürcie'ye göre, bir kişi mümin olduktan sonra işlediği günahlar ona zarar vermez. Zira imanın bulunduğu yerde günahın bir değeri yoktur. Günah işlemekle iman eksilmez. Böylece Mürcie, günah işleyenler için daha toleranslı bir tavır sergilemekte ve âhirette de onların bağışlanacağı hususunda ümitli bulunmaktadır.

✓ Mürcie'ye göre iman kalp ile Allah'ı ve Hz. Peygamber'in haber verdiklerini bilmekten ibarettir. Ebû Hanife, mürcie'nin bu görüşünü kabul etmemiştir. Ona göre iman sadece bilme değil, dil ile de ikrar edilmesi gerekir.

✓ Mürcie kendi içinde beş fırkaya ayrılmıştır. Bunlar, Yûnusiyye, Gassâniyye, Tûmaniyye Sevbâniyye ve Merîsiyye'dir

➢ MÜŞEBBİHE

✓ Sözlükte "benzetmek, yerine koymak ve bir şeyin başka bir şey ile karıştırmasına sebep olmak" gibi manalara gelen müşebbihe, Allah'ı yaratılmışlara benzeten itikâdî ekole denir.

✓ Kur'ân'da Allah için zikredilen el, yüz, arş ve kürsü gibi şeyleri, hakiki anlamında alarak, Allah'ı yaratılmışlara benzetirler. Ve bazı kişiler üzerinde hulul ettiğini iddia ederler. Aynı görüşü destekleyen, Mücessime, Sebe'iyye, Beyâniyye, Muğiriyye ve Haşeviyye gibi başka mezhepler de vardır. Bunların hepsinin ortak yönü, Allah'ı yaratılmış varlıklara benzetmiş olmalarıdır

➢ CEBRİYYE

Sözlükte "bir şeyi ıslah etmek, düzeltmek ve birine zor kullanarak iş yaptırmak" anlamlarındaki c-b-r kökünden türeyen cebriyye itikadî bir ekolün adıdır. İnsanların kendilerine has bir iradeye sahip olmadıklarını, zihnî ve amelî bütün fiillerinin ilâhî gücün zorlayıcı tesiriyle meydana geldiğini savunan grupların ortak adıdır. İnsanın bütün davranışlarını Allah'ın iradesine bağlayan ve beşerî iradeyi inkâr eden bu ekolün ilk kurucusu ***Cehm ibn Safvân***'dır. Kurucusuna nispetle bu fırkaya **Cehmiyye** de denilmiştir.

Bu ekole göre;

✓ Kaderiyye taraftarlarının aksine, insan iradesinin mevcut olmadığı

✓ Kulların Allah tarafından önceden takdir edilmiş fiilleri yapmak zorunda oldukları ileri sürülmektedir. Allah'ın ezelî ilmi, kulların fiillerine, o fiiller meydana gelmeden önce taalluk etmiştir. Dolayısıyla o fiilin aynen yapılması gerekir. Aksi halde, Allah'ın ilminde değişiklik olması söz konusu olur ki bu muhaldir. Başka bir ifadeyle insan, Allah'ın iradesi karşısında rüzgârın önündeki bir yaprak gibidir.

✓ Ayrıca bu ekole göre, Allah'dan başka failin olmasını kabul etmek tevhid inancına da aykırıdır.

✓ Bu ekol sahipleri, Allah'a ait sıfatları da nefyetmişler ve Kur'ân'ın mahluk olduğunu savunurlar

✓ Allah'ın ahirette görülemeyeceğini, Ahirette belli bir müddet geçtikten sonra Cennet ve Cehennem içindekilerle beraber yok olacak.

➢ KADİYÂNÎLİK

✓ Kadiyânîlik XIX. yüzyılın sonlarına doğru Hindistan'da **Mirza Gulam Ahmed** öncülüğünde kurulmuş batıl dinî bir ekoldür.

✓ Görüşleri daha çok Mehdi, Mesih, ve kıyametle ilgili haberler etrafında şekillenmiştir.

✓ Tek evliliğe ve kadınların kapalı, peçeli gezmelerine önem verirler.

✓ Cihadın kılıç ve sertlikle değil, kalem ve kağıtla yapılması gerektiğini savunmaktadırlar

➢ NUSAYRÎLİK

Şiî fırkalardan biri olan "Nusayrîlik"; Muhammed b. Nusayr en-Nemîrî (Ö. 270/883) tarafından kurulmuştur. Karmatiler, Selçuklular, Haçlılar ve Eyyubiler döneminde varlıklarını sürdüren Nusayriler, Yavuz Sultan Selim'in 1516 yılında Mercidabık zaferiyle Osmanlı hakimiyetine girmişlerdir. Günümüzde daha çok Suriye'de kısmen de Hatay, ve Adana'da mahallî isimlerle varlıklarını sürdürmektedirler.

✓ Nusayrîlere göre Ali mana, Muhammed isim, Selman Farisî "bap"tır. Bu görüş, "ayn-mîm-sîn" sembolüyle anlatılır

✓ Nusayrilerde Hz. Ali sevgisi önemlidir, imamlar yer yüzünde Ali'yi temsil ederler. On sekiz yaşını dolduran erkekler bir törenle Nusayriliğe girerler.

➢ DÜRZİLİK

Şiiliğin İsmâiliyye kolundan doğan Dürzîlik, Fâtimî halifelerinden el-Hâkim Biemrillah'ın veziri Hamza ibn Ali tarafından kurulmuştur.

Dürzîlere göre ahiret ve ahiretle ilgili cennet, cehennem, arş, kürsi, hesap, cezâ, mükafat gibi şeyler hep bu dünyadadır.

➢ BÂBÎLİK ve BAHÂİLİK

✓ Bâbîlik, İran'da ortaya çıkan İmamiyye Şiiliğinden doğan Şirazlı Mirza Ali Muhammed'in (ö.1892) kurduğu batıl dinî bir ekoldür.

✓ Bâbîlik'te 19 rakamı kutsaldır. Yıl 19 ay; aylar da 19 gündür. Her bâbî, ay sonu 19 bâbîye, bir bardak su bile olsa ikramda bulunmak zorundadır.

✓ Bâbîlik Mirzâ Hüseyin Alî en-Nûrî tarafından Bahâilik olarak devam ettirilmiştir.
✓ Sadece cenaze namazı cemaatle kılınır, diğer namazlarda cemaat yoktur

➢ VEHHÂBÎLİK

✓ Genel olarak 18. Asrın başlarında Arabistan'ın Necd bölgesi Teym kabilesine mensup Muhammed ibn Abdülvehhâb ismindeki zatın itikâdî düşüncelerinin çevre halkı tarafından benimsenmesiyle oluşmuş bir ekoldür.

✓ Bu ekolün mensubları başlangıçta Hanbelî Mezhebinin daha muhafazakâr bir görüntüsüyle ortaya çıkmışlardır. Kısa sürede Suudî hânedânının desteğini alarak hızla gelişmiş ve bir müddet sonra Suudî Arabistan'ın resmî mezhebi haline gelmiştir.

✓ Daha çok İbn-i Teymiyye'nin genel olarak da Hanbelî mezhebinin görüşlerini paylaşan Vehhâbîler bazı konularda bu çizgiden daha da aşırılığa kaçmışlardır.

✓ Vehhâbîlere göre; İtikât ve ibadette ısrarla üzerinde durdukları hususlar şunlardır: "Akıl dinde delil olamaz. Müteşabih âyetler tevil edilmemelidir. Tevhidden maksad amelî tevhiddir. Amel îmâna dahildir. Kesin delil Kur'ân'dır. Allah'ın sıfatları hakiki sıfatlardır. Tevessül küfürdür. Namazların cemaatle kılınması farzdır. Zekat vergidir. Sigara ve nargile de içki derecesinde yasaktır. Vakıf müessesesi batıldır. Hz. Peygamberin hatırasını taziz için hırkasını ve sakalını ziyaret şirktir. Şiîlerin taş üzerine secde etmeleri, Kerbelâ ve Meşhedi ziyaretleri şirktir. Mehdi gelecek, ya da Hızır ve İlyas sağdır demek küfürdür. Üçler yediler ve kırklara inanmak, ölülerin diriler üzerinde tasarrufunu kabul etmek, zamana (dehre) ve rüzgara sövmek küfürdür."

OLAĞAN ÜSTÜ HALLER	
Mu'cize	Sözlükte aciz bırakan demektir. Istılahta ise peygamberlik iddiasında bulunan kimsenin bu sözünde doğru olduğunu ispatlamak için Allah'ın kudretiyle göstermiş olduğu olağanüstü olaylardır. Mu'cizenin asıl sahibi Allah'tır.
Keramet	Salih müminlerde Allah'ın izniyle ortaya çıkan olağanüstü hallerdir.
İrhas	Peygamberlik görevi verilmeden önce peygamberlerde görülen olağanüstü hallerdir. Hz. İsa'nın beşikte konuşması, Peygamber Efendimiz nurdan yaratıldığı için gölgesinin olmaması gibi.
Meûnet	Amelleri, davranışları ve ahlâkı güzel olan bazı saf mü'minlerde ortaya çıkan olağanüstü hallerdir. Bu mü'min kulların sıkıntı ve musibetlerden kurtulmaları, geçimlerinde kolaylık sağlamaları için Cenabı Allah'ın onlara bir yardımıdır.
Keşf	Kapalı, örtük olan bir şeyi açık duruma getirmek. Tasavvufta akıl ve duyularla ulaşılamayan bazı bilgileri kalb gözü ile görmeyi, sezgi aracılığı ile kavramayı dile getirir. Mükaşefe, müşahede ve ilham da aynı anlamı belirtir. "Biz ona ilm-i ledün öğrettik" (el-Kehf, 18/65), "Eğer takva üzere olursanız Allah size bir furkan (ve nur) verir" (el-Enfâl, 8/29), gibi âyetler, Mü'minin ferasetinden korunun, çünkü o Allah'ın nuru ile bakmaktadır" (Tirmizi). benzeri hadisler keşfe, keşf yoluyla ulaşılan bilgiye ya da keşfe ulaşma yöntemine işaret eder.
İstidrac	Küfür ve günahı açık olan kimselerde kendi isteklerine uygun olarak ortaya çıkan olağanüstü hallerdir Allah Teala böylece onları daha fazla küfre düçar kılar.
İhanet	Küfür ve isyanı açık olan kimsenin arzusunun aksine olağanüstü haller meydana gelmesidir. Örneğin, peygamberlik iddiasında bulunan Müseyleme, bir gözü kör olan çocuğun gözünün açılması için tükürüğünü sürüvermiş ancak çocuğun diğer gözü de kör olmuştur

BAZI KAVRAM VE TERİMLER	
Elfaz-ı Küfür	Söylendiği zaman, îmânı gideren, müslümanlıktan çıkmaya sebep olan sözlerdir
Müsebbibü'l esbab	Bütün sebeplere sahip olan hakiki müsebbip Cenab-ı Hak
Levh-i mahfuz	Olmuşların ve olacakların, zamandaki bütün anların ve mekandaki bütün varlıkların, kısacası, her şeyin yazılı bulunduğu bir İlâhî muhafaza levhası; İlahi ilmin aynası, kaderin defteri, kâinatın programıdır.
Mehdî	Sözlüklerde hidayette, doğru yolda olan, başkalarının hidayet ve doğru yolda gitmelerine vesile olan mânâsına gelen Mehdî, İslâmî bir terim olarak Efendimizin hadislerinde âhir zamanda geleceği müjdelenen, kendisine Allah tarafından özellikle doğru yol gösterilen, hakka yöneltilen, maddi ve manevi tasarruf gücü verilen insanları, bilhassa Müslümanları irşad eden, doğru yola sevk eden, zulüm ve haksızlıkların kol gezdiği bir dünyada adaleti tesis eden, Peygamber Efendimizin soyundan gelecek büyük zattır. Mehdî peygamber değil, veli bir kuldur.
Makam-ı Mahmud	Övülmüş makâm demektir. Kur'ân'da (İsrâ,17/79) zikredilmiştir. Makâm-ı Mahmûd; Peygamberimizin âhirette ümmetine şefaat makâmıdır. Ona "**Şefaat-ı Uzmâ**" yani en büyük şefaat yetkisi denir. (Tecrid, XI/128). Ezandan sonra okunan duada geçen Makâm-ı mahmûd da bu makamdır. Peygamberimiz "Kim müezzinin ezanını işittiği zaman, ".....onu kendisine vadettiğin makâm-ı mahmûd'a eriştir" diye dua ederse, o kişi kıyamette şefâate müstahak olur." Buyurmuştur. (Tirmizî, Salat, 175. No: 211; Ebû Dâvûd, Salat, 38)
Sidretü'l münteha	Kelime olarak "son ağaç" anlamında kullanılır. İslâm alimleri bu âyetleri yorumlarken iki görüş ileri sürmüşlerdir. **Birinci**sine göre sidre-i münteha, yedinci kat semada bir ağaçtır ve cennetteki dört ırmak bu ağacın altından kaynamaktadır. **İkinci** görüşe göre, sidre-i münteha, akılların hayrette kaldığı, bunun üstünde bir hayret tasavvur edilemeyeceği şey demektir. Diğer bir ifade ile bunun tarifi ve tavsifi mümkün değildir. Elmalılı Hamdi Yazır ise sidre-i münteha hakkında şunları söylemiştir: "Arşın sağından yedinci veya altıncı semada bir nebk ağacıdır ki, muttakilere mev'ud olan cennetteki nehirler onun altından kaynar... Ya da sidre-i münteha cennetin uçlarındandır. Üzerinde sündüs ve istebrekin etekleri vardır." İbn Abbas'ın anlattığına göre sidre-i münteha arşın tahtında bir sidredir ki Melek, Nebi veya insanlardan âlim olanların ilmi nihayet ona müntehi olur. Ondan ötesi gaybtır. Allah'tan başkası bilmez

ÜNİTE 3 - AKAİD TEST SORULARI

1. – "İnsanda bağımsız bir irade yoktur"
   – "Mürted (dinden dönen) yeniden iman ederse eski amelleri geri gelir"
   – "Yeis (ümitsizlik) halinde yapılan tevbe makbul değildir" **görüşünü savunan itikadi mezhep aşağıdakilerden hangisidir?**
   A) Selefiyye
   B) Eş'arî
   C) Maturidî
   D) Mürcie

2. **Aşağıdakilerden hangisi bir fıkıh terimi olan "İstihsân"ın anlamıdır?**
   A) Müctehidin daha kuvvetli gördüğü bir husustan dolayı, bir meselede benzerlerin hükmünden başka bir hükme başvurmasıdır
   B) Kur'an ve Sünnet'te hükmü açıkça belirtilmeyen bir meselenin hükmünü, aralarındaki ortak nitelik dolayısıyla, hükmü açıkça belirtilen diğer meseleye göre açıklamaktır.
   C) Müctehidin nasslardan hüküm çıkarmasıdır
   D) müctehid âlimlerin dînî bir işin hükmünde söz birliği etmeleri

3. **Aşağıdaki alimlerden hangisi Eş'ariliği benimseyip bu yönde eserler meydana getiren alimlerden <u>değildir</u>?**
   A) Fahreddin er-Râzi
   B) Bakıllanî
   C) İmam Gazzâlî
   D) Ebü'l Berekât en-Nesefi

4. **Ehl-i Sünnet vel-cemaat yolundan yani Peygamber Efendimiz ve Ashâbının yolundan ayrılmayan Müslümanlar olarak nitelendirilmiş, hadiste "kurtuluşa erenler" ifadesi ile belirtilen cemaatin/fırkanın ismi aşağıdakilerden hangisidir?**
   A) Fırka-i Adl
   B) Fırka-i Nâciye
   C) Fırka-i İslâhiye
   D) Fırka-i Hamîde

5. Bu kainatta, yerde-gökte ne varsa; iman-inkar, iyilik- kötülük, büyük-küçük, canlı- cansız her ne olmuş ve olacaksa bütün bunlar ezelde Allah tarafından bilinip Levh-i Mahfuz'a yazılmıştır. Levh-i Mah-fuz'a ana kitap manasında "..................."da denir.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Ümmü'l-Kitab
B) Seb`ul-Mesânî
C) el-Mübin
D) Hikmet

6. "İsrâ" kelimesi ıstılah olarak ne anlama gelmektedir?
A) Yukarı çıkmak
B) Aydınlığa kavuşmak
C) Gece yürüyüşü
D) Uykudan uyanmak

7. – "Husun-Kubuh ancak Allah'ın bildirmesiyle bilinebilir"
– "Erkek olmak Peygamberliğin şartlarından değildir"
görüşünü savunan itikadî mezhep aşağıdakilerden hangisidir?
A) Selefiyye B) Eş'arî
C) Maturidî D) Mu'tezile

8. "Allah'ın varlığı kendisindendir" **anlamına gelen ilahi sıfat aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Vahdaniyet
B) Tekvin
C) Kıyam bi nefsihi
D) Muhalefetün Li'l Havadis

9. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?
A) Kabir azabı sadece kâfir olanlar içindir
B) Kabir hayatı, kıyametin kopmasıyla biter
C) Dünyanın diğer ucunda yatmakta olan bir mevtaya bağışlanan sevap ulaşır
D) Kabirdeki kimse, kabrin dışındaki sesleri işitir; söylenenleri anlar. Selam verenin selamına karşılık verir

10. Aşağıdakilerden hangisi Hz. Muhammed'(s.a.v) in en büyük mucizesidir?
A) Ağaçların kendisine selam vermesi
B) Önceki kavimlerden haberler vermesi
C) Ayın ikiye bölünmesi
D) Kur'an-ı Kerim

11. Aşağıdakilerden hangisi cinlerle ilgili verilmiş doğru bilgi değildir?

A) Cinler, gözle görülmeyecek kadar ince, latif, hızlı varlıklardır

B) Şeytan da cin taifesindendir

C) Cinlerde insanlar gibi Allah'a ibadet etmekle mükelleftir

D) Cinler insanlardan sonra yaratılmışlardır

12. Aşağıdaki verilen bilgi lerden hangisi yanlıştır?

A) Cennetin en büyük nimeti (Ru'yetullah) Allah'ın cemalini göstermesidir.

B) Kâfirler cehennemde bir müddet azap gördükten sonra cennete gireceklerdir

C) Cennet ve Cehennem şu anda yaratılmış olup mevcutturlar

D) Bazı günahkar mü'minler velev ki cehennemde bir müddet azab çekseler bile nihayetinde Cennet'e gireceklerdir

13. Aşağıdaki mezheplerden hangisi re'y ve kıyastan daha çok ayet, hadis ve sahabe kavli gibi nakli delilleri esas almaktadır?

A) Hanefi

B) Şafiî

C) Mâlikî

D) Hanbelî

14. "Allah yarattığı hiçbir mahlukata benzemez"

Yukarıda Allah'ın hangi sıfatının tanımı verilmiştir?

A) Kıyâm bi-Nefsihî

B) Vahdaniyet

C) Muhâlefetün lil-havâdis

D) Tekvin

15. "Allah ezelidir, varlığı için bir başlangıç noktası düşünülemez"

Yukarıda Allahu Teâlâ'nın hangi sıfatının tanımı verilmiştir?

A) Vahdaniyet

B) Kıdem

C) Bekâ

D) Kelam

16. Kur'an-ı Kerim'in bir bütün olarak dünya semasına indirildiği yerin adı nedir?

A) Arafat
B) Beytü'l izze
C) Bezm-i elest
D) Baytü'l mamur

17. Aşağıdakilerin hangisinde İslam dininin kaynakları (Edille-i şer'iyye) doğru olarak verilmiştir?

A) Kitap, Sünnet, İcmâ, Kısas
B) Kitap, Sünnet, Kıyas
C) Kitap, Sünnet, İcmâ, Kıyâs
D) Kitap, Sünnet, Akıl

18. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) İncil'e Ahd-i cedîd' (Yeni ahid) de denir
B) İncil kelime olarak "inci, elmas, değerli taş" anlamlarına gelir
C) Tevrat'a Ahd-i Atîk ve Ahd-i Kadîm (Eski Ahid) de denir
D) Tevrat, İbrânice bir kelime olup "kanun, şeriat, ve öğreti" anlamına gelir

19. Aşağıdakilerden hangisi Allahu Teâlâ'nın Subûti sıfatlarından biridir?

A) Muhâlefetün li'l-havâdis
B) Semi'
C) Bekâ
D) Kıdem

20. – "Allah'ın fiillerinde sebep ve hikmet aranmaz"
– "İman bilgi ve kalp ile tasdik olup artar ve eksilir."
– "Allah ceza vermekten cayabilir"
görüşünü savunan itikadi mezhep aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eş'arî B) Selefiyye
C) Maturidî D) Müşebbihe

21. Aşağıdaki verilen bilgiler den hangisi yanlıştır?

A) Dinî tebliğat olmazsa akıl ile Allah bilinemez" görüşü Eş'ariyye mez-hebine aittir
B) İnsanın, bir fiili yapmayı dilemesi sonucunda seçim yaparak bir işi yapması cüz'i İrade ile ifade edilir
C) Kerrûbiyyûn, arşın etrafında bulunan meleklerin adıdır
D) "Husün ve kubuh akıl ile bilinebilir" görüşü Eş'ariyye mezhebine aittir

22. — İman esasları içinde yer alan imamet inancına göre imamların sayısı on ikidir ve on ikinci imam halen sağ olduğunu ve onun kurtarıcı (mehdî) olarak tekrar geri döneceğini söylerler.
— Mest üzerine meshetmeyi caiz görmemişlerdir.
— Sadece Ehl-i beyt'e mensup râvilerin hadis rivayetini kabul ederler.

Yukarıda özellikleri bahsedilen ehl-i bid'at mezhep aşağıdakilerden hangisidir?
A) Mu'tezile
B) Mürcie
C) Şîa
D) Cebriye

23. — "İnsan aklı ile Allah'ın varlığına ulaşabilir. Bunun için Allah'ı bilmek aklen vaciptir"
— "Husun-Kubuh akılla bilinir"
— "İnsanda bağımsız bir cüz'i irade vardır. İnsan işleyeceği fiilleri belirler Allah'da o fiili yaratır"
görüşünü savunan itikadi mezhep aşağıdakilerden hangisidir?
A) Eş'arî
B) Mu'tezile
C) Maturidî
D) Müşebbihe

24. **Bir insanın öldükten sonra tekrar başka bir bedenle dünyaya gelmesi inancına ne ad verilir?**
A) Meditasyon
B) Reenkarnasyon
C) Halüsinasyon
D) Yoga

25. **Zaman ve maddenin ebedîliği görüşünü benimseyenlere verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Dehriyyûn
B) Sekülerizm
C) Tûmaniyye
D) Meşşâiyyun

26. **İnsan olmaları hasebiyle bazen ya unutma, ya da yanılma hallerinde Peygamberlerde görülen bazı küçük kusurlara ne ad verilmektedir?**
A) Suç B) Cürüm
C) Zerre D) Zelle

27. İslâmî kaynaklarda "isabet-i ayn" **olarak geçen terim aşağıdakilerin hangisi için kullanılmaktadır?**

A) Nazar değmesi
B) Ezan okunurken "Eşhedü Enne Muhammeden Rasulullah" cümlesini işiten kişinin baş parmaklarını öpüp gözüne sürmesi
C) Aynaya bakmak
D) Gözü haramdan korumak

28. Olmuşların ve olacakların, zamandaki bütün anların ve mekandaki bütün varlıkların, kısacası, her şeyin yazılı bulunduğu kâinat programına ne ad verilir?

A) Mâlikü'l-Mülk
B) Bezm-i elest
C) Levh-i mahfuz
D) Sidretü'l münteha

29. Aşağıdakilerden hangisi Allahu Teâlâ'nın isimlerinden biri değildir?

A) el-Muiz
B) el-Müzil
C) el-Fakih
D) el-Hasib

30. Aşağıdakilerden hangisi Allahu Teâlâ'nın isimlerinden "el-Müheymin" isminin anlamıdır?

A) Her şeyi gözetip koruyan
B) Yumuşak davranan, Hilmi çok olan
C) Her şeyden önce var olan
D) İstediğini öne getiren, öne alan

31. Peygamber Efendimizin "küçük şirk" olarak nitelendirdiği günah aşağıdakilerden hangisidir?

A) Buğz B) Haset
C) İftira D) Riya

32. Aşağıdakilerden hangisi meleklerin özellikleri arasında sayılamaz?

A) Kıyametin ne zaman kopacağını melekler bilir
B) Meleklerin erkelik-dişilik gibi özelliği yoktur
C) Melekler insan suretine girebilirler
D) Melekler Allah'ın emir-lerini hiç yorulmadan ye-rine getirirler

33. – "İman dil ile ikrar kalp ile tasdiktir. İman artmaz ve eksilmez"
– "İnşallah mü'minim" denilemez."
– "Peygamberler ancak erkeklerden çıkar"
görüşünü savunan itikadî mezhep aşağıdakilerden hangisidir?
A) Eş'arî
B) Mu'tezile
C) Maturidî
D) Müşebbihe

34. **İnanç bakımından insanlar kaça ayrılır, sıralayınız?**
A) Üçe ayrılır: 1-Mü'min 2-Münafık 3-Kâfir
B) Üçe ayrılır: 1-Mü'min 2-Günahkar 3-Kâfir
C) Üçe ayrılır: 1-Mü'min 2-Kâfir 3- Ataist
D) Dörde ayrılır: 1-Mü'min 2-Münafık 3-Kâfir 4-Günahkar

35.Kabirde insanları sorguya çeken meleklere ...., kıyametin başlangıcı olarak sûra üfleyecek meleğe ...., Cennet kapılarında bekçilik yapan meleğe.........., Cehen-nem bekçileri olan zebânîlerin başkanı olan meleğe .... ismi verilir. İnsanların iyi-kötü bütün yaptıklarını amel defterlerine kaydedip korumakla görevli meleklere .... adı verilir.

Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangileri gelmelidir?
A) Münker-nekir, İsrâfil, Mâlik, Rıdvan, Kiramen Kâtibin
B) Münker-nekir, İsrâfil, Rıdvan, Mâlik, Kiramen Kâtibin
C) Münker-nekir, İsrâfil, Hafaza melekleri, Rıdvan, Kiramen Kâtibin
D) Hafaza melekleri, İsrâfil, Mâlik, Rıdvan, Kiramen Kâtibin

36. **Allahu Teâlâ'nın izni ve lütfu ile bazı Salih kullarından sadır olan olağanüstü hallere ne ad verilir?**
A) Keramet
B) Mucize
C) İlham
D) Feraset

37. Kur'an'da 25 Peygamberin ismi geçmektedir. Bunlardan başka Kur'an-ı Kerimde adları geçen .... , ... ve .... isimli üç zat daha vardır ki, bunların Peygamber veya velî oldukları ihtilaflıdır.
Yukarıdaki boşlukları aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?
A) Üzeyr, Lokman Yûşâ
B) Üzeyr, Lokman, Zeyd
C) Üzeyr, Lokman, Danyal
D) Üzeyr,Lokman,Zülkarneyn

38. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) İnsanların amellerini yazmakla memur olan "Kirâmen Kâtibîn" isimli meleklere "hafaza melekleri" de denilmektedir.
B) Peygamberimizin en büyük mucizesi Kur'-an-ı Kerim'dir
C) "Peygamber olabilmek için erkek olmak şart değildir" görüşü Maturîdiyye mezhebine aittir
D) Bu âlemin hâdis olduğuna, yani, sonradan var olduğu ve bu bakımdan evveli olmayan kadîm bir yaratıcıya muhtaç bulunduğuna dair delillere hudûs delili denir

39. Aşağıdaki dinlerden hangisi semavî dinler arasında sayılmaz?
A) Yahudilik
B) Budizm
C) Hristiyanlık
D) İslam

40. Allah'ın bazı kişiler üzerinde hulul ettiğini iddia eden, Kur'ân'da Allah için zikredilen el, yüz, arş ve kürsü gibi şeyleri, hakiki anlamında alarak, Allah'ı yaratılmışlara benzeten itikadî fırka aşağıdakilerden hangisidir?
A) Hâricîlik
B) Cebriyye
C) Mürcie
D) Müşebbihe

41. Aşağıdakilerden hangisi ilahi kitapların en büyük ortak özelliğidir?
A) İbadet çeşitleri
B) Tevhid inancı
C) Ahireti hatırlatması
D) Şeytandan sakınılması

42. Müctehitlerin bir mesele hakkında fikir birliğinde bulunmasına ne ad verilir?
A) İcma
B) İhtilaf
C) Kıyas
D) İstihsan

43. .... : Peygamberler doğrudur
.... : Peygamberler güvenilir, emindirler
.... : Peygamberler günahsızdırlar
.... : Peygamberler Allah'tan gelen emirleri insanlara aktarırlar
.... : Peygamberler zekidirler
Yukarıdaki karşısında açıklaması yapılan terimler sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?
A) Tebliğ, Fetanet, İsmet, Emanet, Sıdk
B) İsmet, Emanet, Sıdk, Tebliğ, Fetanet
C) Sıdk, Emanet, İsmet, Tebliğ, Fetanet
D) Emanet, Fetanet, Tebliğ, İsmet, Sıdk

44. Peygamberimiz, bir hadislerinde "Âdemoğlu, şu beş şeyden sorguya çekilmedikçe yerinden ayrılmaz, ..." buyurmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi Efendimizin hadisinde belirtilen bu 5 şeyden biri <u>değildir</u>?
A) Kur'an-ı Kerim'in hepsini hıfzedip hıfzetmediği
B) Malını nereden kazandığınıp ve nerelere sarfettiği
C) Ömrünü nerede geçirdiği
D) Gençliğini nerede tükettiği

45. **Allah'ın varlığının delillerinden sayılan "Hudûs delili"nin açıklaması aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Hadis-i şeriflerde Allah'ın sıfatlarından bahsedilmesi
B) Fıtrat olarak insanın bir yaratıcıya inanmak ihtiyacını hissetmesi
C) Evrenin yaratılmış olduğu ve her yaratılmışın bir yaratıcıya muhtaç olduğu
D) Evrendeki yaratılan şeylerin ahenk içinde olması

46. – Bu ekolün ilk kurucusu ***Cehm ibn Safvân***'dır
– İnsanların kendilerine has bir iradeye sahip olmadıklarını kulun Allah tarafından önceden takdir edilmiş fiilleri yapmak zorunda bulunduğunu ileri sürerler
– Kur'ân'ın mahluk olduğunu, Allah'ın ahirette görülemeyeceğini, ahirette belli bir müddet geçtikten sonra Cennet ve Cehennem içindekilerle beraber yok olacağını savunurlar
Yukarıda özellikleri verilen bid'at fırka aşağıdakilerden hangisidir?
A) Mu'tezile B) Mürcie
C) Cebriyye D) Müşebbihe

47. Herhangi bir mezhebe mensup bir kimsenin bazı konularda bir başka mezhebin görüşünden istifade etmesine ne ad verilir?

A) Teklif
B) Takip
C) Telfik
D) Tatbik

48. Peygamberlerin zeki olmasını ifade eden sıfat aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fetanet
B) İsmet
C) Sıdk
D) Tebliğ

49. Aşağıdaki delillerden hangisi "Edille-i Erbaa" arasında yer almaz?

A) Kur'an B) Sünnet
C) Kıyas D) İstihsan

50. İslam literatüründe "Allah'ı zatında, sıfatlarında, fiillerinde bir kabul etmek" anlamına gelen terim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tevhid B) Şehadet
C) İtikad D) İhsan

51. Peygamberlerin sıfatlarından olan "İsmet" ne anlama gelmektedir?

A) Peygamberlerin samimi olması
B) Peygamberlerin çok zeki olması
C) Peygamberlerin günahsız olması
D) Peygamberlerin güvenilir olması

52. Aşağıdakilerden hangisi Ehli Kitap olarak sayılmaktadır?

A) Hinduizm B) Budizm
C) Taoizm D) Hristiyanlık

53. — 18. Asrın başlarında oluşan bir ekoldür
— Bu ekolün mensubları başlangıçta Hanbelî Mezhebinin daha muhafazakâr bir görüntüsüyle ortaya çıkmışlardır. Kısa sürede Suudî hânedânının desteğini alarak hızla gelişmiş ve bir müddet sonra Suudî Arabistan'ın resmî mezhebi haline gelmiştir
— Vakıf müessesesinin batıl olduğunu, Mehdi gelecek, ya da Hızır ve İlyas sağdır demenin küfür olduğunu savunurlar.

Yukarıda özellikleri verilen itikadî ekol aşağıdakilerden hangisidir?

A) Müşebbihe B) Mu'tezile
C) Cebriyye D) Vehhâbîlik

54. Aşağıdakilerden hangisi Mu'tezile mezhebinin beş temel esasından biri değildir?

A)Tecsîm
B) Va'd ve Va'îd
C)Tevhîd
D)Adalet

55. Ku'ran'dan evvelki kutsal kitapların indiriliş sırası aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A)Zebur, İncil, Tevrat
B) İncil, Tevrat, Zebur
C)Tevrat, Zebur, İncil
D)Zebur, Tevrat, İncil

56. Peygamberlerin günahsız olmasını ifade eden sıfat aşağıdakilerden hangisidir?

A)Fetanet
B) İsmet
C)Sıdk
D)Tebliğ

57. Ölümden sonra başlayıp kıyametin kopmasına kadar devam eden kabir hayatı hangi kavram ile ifade edilir?

A) Mahşer B) Haşir
C) Berzah D) Ba's

58. Varlığı mutlaka lâzım olan, olmaması düşünülemeyen anlamındaki dinî kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) İrade-i kulliye
B) Vâcib-ül-Vücûd
C) Vahdaniyet
D) Kudret-i mutlak

59. Daha önce varlığı bilinen bir durumun varlığını koruduğuna hükmetme yöntemine ne ad verilir?

A) İstishab B) İstikak
C) İstihsan D) İstihza

60. İslami kaynaklarda İlahi vahye dayanan dinler için kullanılan terim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nihal
B) Akîde
C) Milel
D) Gabn

61. Bir Müslümanın İslam dininden çıkması veya başka bir dine girmesini ifade eden terim aşağıdakilerden hangisidir?

A) İltica B) İrtidat
C) İhtikar D) İrtifak

62. Önceleri Mu'tezile'ye mensup iken sonra bu mezhebin görüşlerini tenkit ederek ayrılıp Ehl-i sünnet kelâm ilminin sistematik yapıdaki kurucularından biri kabul edilen âlim aşağıdakilerden hangisidir?

A)Süfyan-ı Sevrî
B) Ebu'l-Hasan el-Eş'ârî
C)Hasan-ı Basri
D)Ebu Mansûr el-Mâtürîdi

63. —Hz.Ebu Bekir, Hz. Ömer ve Hz. Osman'ın hilâfetini reddetmezler
—Ehli Sünnete karşı en mûtedil olanıdır.
—Halen Yemen'de bu fırkanın mensupları revaçtadır
—İtikadî konularda Mu'tezile mezhebine, fıkıh sahasında ise Hanefî mezhebine yakın görüşlere sahiptir

Yukarıda özellikleri verilen Şîa mezhebinin bir kolu olan fırka aşağıdakilerden hangisidir?

A) Zeydiyye
B) Merîsiyye
C) İmâmiyye
D) İsmâiliyye

64. İctihadla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Hakkında hiçbir nass bulunmayan sahada ictihad yapılır
B) İctihad eden şayet isabet ederse iki sevap, hata ederse bir sevap alır
C) Nassın açık ve kesin olmadığı sahada ictihad yapılabilir
D) Nassın açık ve kesin bulunduğu yerde ictihad yapılabilir

65. Maliki mezhebinin en önemli fıkıh kitabı hangisidir?

A) el-Müdevvenetü'l-Kübrâ
B) el-Asl
C) Zahirü'r-Rivaye
D) el-Vasıyye

66. Aşağıdakilerden hangisi İmam Mâlik'in eserleri arasında yer almaz?

A) Utbiyye
B) el-Muvatta
C) el-Müsned
D) el-Müdevvenetü'l-Kübrâ

67. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) İstitâat, bir kelâm terimi olarak, kulun irâdî fiillerini gerçekleştirmesini sağlayan yetenek ve güç anlamında kullanılır

B) Ma'rifetullah, Allah'ı bilmek demektir

C) İhtikan, ahdi ve alış verişi bozmak demektir

D) Sedd-i zerâi, bir fıkıh terimi olarak harama düşmemek için bazı mübahları ve şüpheli şeyleri yasaklamak demektir

68. Şiîler genel itibariyle amelde hangi mezhebi tercih etmişlerdir?

A) Şâfiî B) Mâlikî

C) Caferî D)Hanbelî

69. – "Mürted (dinden dönen) yeniden iman ederse eski amelleri geri gelmez"

– "Yeis (ümitsizlik) halinde yapılan tevbe makbuldur"

– "Allah ceza vermekten caymaz."

görüşünü savunan itikadi mezhep aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eş'arî B)Mu'tezile

C) Müşebbihe D)Maturidî

70. – Hz. Ali ile Muaviye arasında cereyan eden Sıffin savaşı sonrası hakem meselesi yüzünden ortaya çıkmıştır.

– Hareketi ilk başlatanlar çölde yaşayan Temimli'ler ve taraftarlarıdır.

– Dinin emir ve yasaklarına uymayanları kâfirlikle suçlamışlardır

– Küçük yaşta ölenler, İman ve küfürde babalarına tabidir.

Yukarıda hakkında bilgi verilen itikadî fırka aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şîa B) Mu'tezile

C) Müşebbihe D) Haricîlik

71. Aşağıdakilerden hangisi "Bid'at" kavramının açıklamasıdır?

A) Gelecekten haber verdiğini iddia etmek

B) Dinden dönmektir

C) Küfrü ve günahı sabit kimselerde kendi isteklerine uygun olağanüstü hallerin zuhur etmesidir

D) Dinin aslından olmadığı halde dindenmiş gibi algılanan şeylerdir

72. "Vâsıl İbn Ata" aşağıdaki itikadi mezheplerin hangisinin kurucusudur?

A) Şîa B) Mu'tezile
C) Müşebbihe D) Cebriyye

73. "Sidretü'l-Müntehâ" tasviri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Göğsün yarılması
B) Devamlı nimet
C) Azametli son ağaç
D) Meyvesi bol ağaç

74. Ulul-Azm olan peygamberler aşağıdakilerin hangisinde doğru sıralanmıştır?

A) Hz. Nuh - Hz. İbrahim - Hz. Musa - Hz. İsa - Hz. Muhammed
B) Hz. İbrahim -Hz.Musa - Hz. Yusuf - Hz. İsa - Hz. Muhammed
C) Hz.Adem-Hz. İbrahim - Hz. Musa - Hz. İsa - Hz. Muhammed
D) Hz. Davud - Hz. Musa - Hz. Yusuf - Hz. İsa - Hz. Muhammed

75. Kulun irade hürriyetini inkar eden ve kulun fiillerini ilahi iradenin icbarı (zorlaması) altında işlediğini ileri süren bid'at fırka aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cebriye
B) Mu'tezile
C) Mürcie
D) Şia

76. Şîa'nın büyük çoğunluğunu bünyesinde toplayan ana koldur. Mezhebin siyaset ve imâmet görüşü on iki imam düşüncesi etrafında şekillendiğinden İsnâaşeriyye, akaid ve fıkıhta Ca`fer es-Sâdık'ın görüşlerini esas aldıklarından da Ca`feriyye adlarıyla da anılırlar. Hz. Ali ve Hüseyin soyundan gelen on iki imama inanma, hem iman esaslarından birini hem de mezhebin ana doktrinini teşkil eder. Akaid konularında yer yer Mu`tezile mezhebiyle paralellik arzeden görüşlere sahiptir. Sadece Ehl-i beyt'e mensup râvilerin hadis rivayetini kabul eder, ilk üç halifenin hilâfetini meşrû görmezler

Yukarıda hakkında bilgi verilen itikadî fırka aşağıdakilerden hangisidir?

A) İsmâiliyye
B) İmâmiyye
C) Zeydiyye
D) Haricîlik

77. – Büyük günah işleyen kimse ne mü'min nede kafirdir, ikisinin arasındadır
– Kur'an'ın mahluktur
– Allah ahirette görülemez
– Haram olarak yenilen şeyler rızık sayılmaz

Yukarıdaki görüşleri savunan ekol aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şia B) Müşebbihe
C) Mu'tezile D) Cebriye

78. – İnsan, özgür bir cüz'i iradeye sahiptir.
– İnsan aklı ile Allah'ın varlığına ulaşabilir
– Husun ve kubuh akıl ile bilinebilir
– Peygamberler sadece erkeklerden çıkar

Yukarıdaki görüşler aşağıdaki mezheplerden hangisine aittir?

A) Eş'ariyye B) Şafiî
C) Maturidiyye D) Selefiyye

79. – Peygamberler kadınlardan da çıkabilir
– İman bilgi ve kalp ile tasdik olup artar ve eksilir
– İnsanda bağımsız irade yoktur

Yukarıdaki görüşler aşağıdaki mezheplerden hangisine aittir?

A) Eş'ariyye B) Mâliki
C) Maturidiyye D) Selefiyye

80. Müçtehidin herhangi bir dînî mesele hakkında bir hükme ulaşabilmek için belli tekniklere başvurarak bütün gücünü harcamasına .... denir.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Himmet B) İstihsan
C) İctihad D) Fetva

81. Aşağıdakilerden hangisi bir fıkıh terimi olan "istinbat"'ın anlamıdır?

A) Müctehid âlimlerin dînî bir işin hükmünde söz birliği etmeleri
B) Kur'an ve Sünnet'te hükmü açıkça belirtilmeyen bir meselenin hükmünü, aralarındaki ortak nitelik dolıyısıyla, hükmü açıkça belirtilen diğer meseleye göre açıklamaktır
C) Müctehidin nasslardan hüküm çıkarmasıdır
D) Müctehidin daha kuvvetli gördüğü bir husustan dolayı, bir meselede benzerlerin hükmünden başka bir hükme başvurmasıdır

82. Allah'ın isimleri, sıfatları ve îmân esaslarıyla ilgili hususları te'vile gitmeden kitap ve Sünnette açıklandığı şekliyle kabul etmektedirler. Günümüzde amelî konularda Hanbelî mezhebine mensup olanlar çoğunlukla itikadî yönden bu ekolü benimsemektedirler.
Yukarıda özelliği belirtilen mezhep aşağıdakilerden hangisidir?
A) Eş'ariye
B) Hanefi
C) Selefiyye
D) Maturidiyye

83. **Hz. Ali'nin ilah olduğunu ileri süren aşırı Şii mezhep olan, İbnu'n Nusayr en-Nemirî tarafından kurulan fırka aşağıdakilerden hangisidir?**
A) İsmailik
B) Keysânilik
C) Zeydilik
D) Nusayrîlik

84. **Aşağıdakilerden hangisi Ebû Hanife'ye nisbet edilen eserlerden sayılmaz?**
A) Minhacu'tTalibîn
B) el-Fıkhü'l-ekber
C) el-Alim ve'l-müte'allim
D) el-Kasîdetü'n-Nu'mâniyye

85. **Kur'an'da Allah'ın elinden yüzünden bahseden bazı müteşabih ayetlere binaen Allah'ı insana benzeten insanda olduğu gibi Allah'a el ve yüz isnad eden bid'at fırka aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Müşebbihe
B) Mürcie
C) Mu'tezile
D) Cebriye

86. – Mezhep Abbâsîler döneminde ivme kazanmıştır.
– "Usûl-i hamse" diye bilinen (tevhid, adalet, va'd-va'îd, el-menzile beyne'l-menzileteyn, emr-i bil-maruf nehy-i ani'l-münker) beş temel prensip üzerine kurulmuştur.
– Öldürülen kimse, eceliyle değil, katilin fiilî sebebiyle öldürüldüğünü savunmuşlardır.
– İnsanın kendi fiilinin hem yaratıcısı hem de faili olduğunu belirtmişlerdir

Ehl-i sünnet çizgisi dışında bir yorum getiren bu ehl-i bid'at mezhep aşağıdakilerden hangisidir?
A) Şîa
B) Müşebbihe
C) Mu'tezile
D) Hâriciyye

87. – Yûnusiyye
– Gassâniyye
– Tûmaniyye
– Sevbâniyye

Yukarıdaki fırkalar hangi itikadî fırkaya bağlıdırlar?

A) Cebriyye
B) Mu'tezile
C) Mürcie
D) Şia

88. XIX. asırda Hindistan'da Mirza Gulam Ahmed tarafından kurulmuş olan ve tamamıyla kıyametle ilgili haberlere dayanan batıl mezhebin ismi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mürcie
B) Vehhabiyye
C) Müşebbihe
D) Kadiyânîlik

89. Tanrının insanda bedenleşmesi inancına ne ad verilir?

A) Reenkarnasyon
B) Hulül
C) Halüsinasyon
D) Meditasyon

90. Aşağıdakilerden hangisi Allah'ın isimlerinden "el-Mukaddim" isminin anlamıdır?

A) Dirilten, can bağışlayan
B) Varlığı sayısız delillerle açık olan
C) İstediğini öne getiren, öne alan
D) İstediğini sona alan

91. "Bir şeyi nümûnesi olmadan yaratan , vâr eden, îcât eden " anlamındaki esmaü'l-hüsnâ aşağıdakilerden hangisidir?

A) ed- Dârr
B) el-Bâkî
C) el- Mâni'
D) el- Bedî'

92. Aşağıdaki sıfatlardan hangisi Allah'ın ezelî olduğu, başlangıcının olmadığı anlamına gelmektedir?

A) Kıdem
B) Vahdaniyet
C) Vücûd
D) Muhâlefetün li'l-havâdis

93. "İnsan rüzgârın önünde bir yaprak gibidir" demek suretiyle insandan özgür iradeyi kaldıran ekol aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mürcie
B) Cebriye
C) Hâriciyye
D) Kaderiyye

94. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Kur'an'da isimleri geçtiği halde Peygamber olup olmadıkları ihtilaflı olan kişiler Zülkarneyn, Lokman ve Uzeyr'dir
B) Allah'ı insana benzeten bid'at mezhep Müşebbihe'dir
C) Kâfir ve günahkâr kişilerden arzu ve isteklerine uygun olarak meydana gelen olağanüstü olaylara keramet adı verilir
D) El-menzile beyne'l-menzileteyn görüşü Mu'tezile mezhebine aittir

95. Hz. Âdem'e ...... sahife
Hz. Şit'e .... sahife
Hz. İdris'e .... sahife
Hz. İbrahim'e .... sahife
verilmiştir.

Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) 30–10–50–10
B) 10–30–50–10
C) 10–50–30–10
D) 50–10–30–10

96. Muhammed b. Hasen eş-Şeybâni, Ebu Hanife'den ve onun seçkin talebesi Ebu Yusuf'dan tuttuğu notlarla kendi ictihadlarını kaleme almaya başladı.
Böylelikle İmam Azam'ın görüş ve fetvalarını tasnif ve tedvin işine girişti.
Önce "el-Asl" (el-Mebsût) adlı eserini yazdı. Devamında da "el-Câmiu's-Sağîr ", "el-Câmiu'l-Kebîr", "ez-Ziyâdât" ve "es-Siyerü's-Sağîr", "es-Siyeru'l-Kebîr" adlı eserlerini telif etti.
Bu yukarıdaki ismi anılan kitaplardaki meselelere ne ad verilmektedir?

A) el-Muvatta
B) Zahirü'r-Rivaye
C) Minhacu't-Talibîn
D) er-Risale

97. Aşağıdakilerden hangisi Allah'ın isimlerinden **"Mâlik-'ül-Mülk"** isminin anlamıdır?
A) Zillete düşüren, hor ve hakir eden
B) Hükmünde ve işlerinde adaletli olan
C) Her şeyin iç yüzünden, gizli tarafından haberdar olan
D) Mülkün ebedi ezeli sahibi

98. Aşağıdaki hangi ilahi kitabın bölümlerine "mezmur" adı verilir?
A) Zebur
B) İncil
C) Tevrat
D) Kur'an-ı Kerim

99. **"Te'vilatu'l-Kur'an"** ve **"Kitabu't-Tevhid" adlı eserler hangi mezhep İmamına aittir?**
A) İmam Ebu'l-Hasan Aliyyü'l-Eş'arî
B) Muhammed b. İdris eş-Şafiî
C) İmam Ebû Mansur Muhammed Matüridî
D) Ahmed b. Hanbel

100. Aşağıdakilerden hangisi İmam Ebu'l-Hasan Aliyyü'l-Eş'arî'nin eserleri arasında <u>yer almaz</u>?
A) Kitâbü'l-Bürhân
B) el-İbane an usûli'ddiyâne
C) el-Lum'a fi'r-reddi alâ ehli'z-zeyği ve'l-bid'a
D) Makâlâtu'l-İslamiyyîn

101. Mu'tezile mezhebinin benimsediği "el-Va'd ve'l-Va'îd" görüşünün tanımı aşağıdakilerden hangisidir?
A) İyiliği emretmek kötülükten nehyetmek
B) İyi amellerde bulunan-ların mükâfatlandırılması kötü amellerde bulunan-ların cezalandırılması
C) Allah birdir, eşi ve ben-zeri yoktur
D) Büyük günah isleyen kimsenin imanla küfür arasında bir yerde olması

102. Aşağıdakilerden hangisi Ehl-i sünnet mezheplerinden <u>değildir</u>?
A) Selefiyye
B) Mâturidiyye
C) Eş'ariyye
D) Vehhabiyye

103. İmameyn, sözlükte iki imam demektir. Bu itibarla Ebu Hanîfe'nin iki öğrencisi .... ve .... kastedilir.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Ebu Yusuf, Muhammed b. Hasen eş-Şeybâni
B) Ali Zeynelâbidîn, Ebu Yusuf
C) Ebu Yusuf, Hammad
D) İmam Züfer,

104. – İbnü'l-Hümâm (ö.861/ 1457)/**Fethu'l-Kadîr**
– en-Nesefi (ö.710/1310)/ **Kenzü'd-Dekâik**
– Molla Fenari(M.1430)/ **ed-Dürer**
– İbn Âbidîn (ö.1252/1836)/ **Reddü'l-Muhtâr ale'd-Dürri'l-Muhtâr**

Yukarıda yapılan eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?
A) en-Nesefi (ö. 710/1310)/ Kenzü'd-Dekâik
B) Molla Fenari(M.1430)/ ed-Dürer
C) İbn Âbidîn (ö.1252/1836)/ Reddü'l-Muhtâr ale'd-Dürri'l-Muhtâr
D) İbnü'l-Hümâm (ö.861/1457) /Fethu'l-Kadîr

105. İslami kaynaklarda vahye dayanan dinler için ...., bâtıl dinler için .... terimleri kullanılır.
Yukarıdaki boşlukları aşağıdaki kelimelerden hangileri doldurmalıdır?
A) ilâhî- beşerî
B) hak-batıl
C) milel-nihal
D) semavî-hurafe

106. Aşağıdakilerden hangisi Allah'ın isimlerinden "el- Musavvir" isminin anlamıdır?
A) Mülkün ebedi ezeli sahibi
B) Hükmünde ve işlerinde adaletli olan
C) Dilediğine darlık veren, dilediğini daraltan
D) Tasvir eden ,her şeye bir şekil ve hususiyet veren

107. Mensublarının genel olarak üzerinde birleştikleri ve kendi düşüncelerinin sistematik hale gelmesinde temel ilke kabul ettikleri beş önemli ilke; "**tevhid**", "**adl**", "**va'd ve vaîd**", "**el-menzile beyne'l-menzileteyn**" ve "**emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker**"dir
Yukarıda bahsi geçen itikadi mezhep aşağıdakilerden hangisidir?
A) Mu'tezile B) Mürcie
C) Cebriye D) Eş'ariye

108. Mu'tezile mezhebinin benimsediği "el-menzile beyne'l-menzileteyn" **görüşünün tanımı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İyiliği emretmek kötülükten nehyetmek
B) İyi amellerde bulunanların mükâfatlandırılması kötü amellerde bulunanların cezalandırılması
C) Allah birdir, eşi ve benzeri yoktur
D) Büyük günah işleyen kimsenin imanla küfür arasında bir yerde olması

109. Aşağıdakilerden hangisi Allah'ın selbî sıfatlarındandır?

A) İrade
B) Bekâ
C) İlim
D) Kelam

110. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Allah'ın isimlerinden "el-Bâsıt", dilediğinin rızkını daraltan anlamındadır
B) Mu'tezilenin kurucusu Vâsıl b. Atâ'dır
C) Ahmet b. Hanbel ve İmam Şâfîi istihsanı delil olarak kullanmazlar
D) Kabir hayatı, kıyametin kopmasıyla biter.

111. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Cennette ihtiyarlamak olacaktır
B) Genellikle fıkıhta Hanbelî olanlar akaidde Selefîdirler
C) İtikatla ilgili meseleler usul-i dinden, amel ile ilgili meseleler ise fürû'i dindendir.
D) Bir Peygamberin peygam-ber olmadan önce üzerinde görünen harikulade hallere irhasat denir

112. "Faydalı şeyleri yaratan, bütün yaratıklara faydası olan" **anlamındaki esmaü'l-hüsnâ aşağıdakilerden hangisidir?**

A) en-Nâfi'
B) el-Müzill
C) el-Vâris
D) es-Sabûr

113. Peygamberler hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Peygamberler günahtan korunmuşlardır
B) Peygamberlerin kendi aralarında derece farkları vardır
C) Peygamberler çok ibadet ederek Peygamberlik makamına ulaşmışlardır
D) Bütün Peygamberler beşer olarak gönderilmişlerdir

114. – Zeydiyye
– İsmâiliyye
– İmâmiyye-İsnâ-aşeriyye

Yukarıdaki fırkalar hangi itikadî fırkaya bağlıdırlar?

A) Cebriyye
B) Mu'tezile
C) Mürcie
D) Şia

115. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Mu'tezile'ye göre haram olarak yenen şeyler rızık sayılmaz
B) Tasavvuf, nefsi tezkiye için manevi terbiye metodudur
C) Allah'ın güzel isimlerinden olan -el-Bedi'- örneksiz ve eşsiz yaratan anlamındadır
D) Eş'arilere göre Husun-Kubuh akılla bilinir

Cevap anahtarı arka sayfadadır!

ÜNİTE 3 - AKAİD TEST SORULARI CEVAP ANAHTARI														KONTROL
1	**B**	19	**B**	37	**D**	55	**C**	73	**C**	91	**D**	109	**B**	Doğru adediniz
2	**A**	20	**A**	38	**C**	56	**B**	74	**A**	92	**A**	110	**A**	
3	**D**	21	**D**	39	**B**	57	**C**	75	**A**	93	**B**	111	**A**	....
4	**B**	22	**C**	40	**D**	58	**B**	76	**B**	94	**C**	112	**A**	
5	**A**	23	**C**	41	**B**	59	**A**	77	**C**	95	**C**	113	**C**	Yanlış adediniz
6	**C**	24	**B**	42	**A**	60	**C**	78	**C**	96	**B**	114	**D**	
7	**B**	25	**A**	43	**C**	61	**B**	79	**A**	97	**D**	115	**D**	......
8	**C**	26	**D**	44	**A**	62	**B**	80	**C**	98	**A**			
9	**A**	27	**A**	45	**C**	63	**A**	81	**C**	99	**C**			
10	**D**	28	**C**	46	**C**	64	**D**	82	**C**	100	**A**			
11	**D**	29	**C**	47	**C**	65	**A**	83	**D**	101	**B**			
12	**B**	30	**A**	48	**A**	66	**C**	84	**A**	102	**D**	www.yeterlik.com		
13	**D**	31	**D**	49	**D**	67	**C**	85	**A**	103	**A**			
14	**C**	32	**A**	50	**A**	68	**C**	86	**C**	104	**B**			
15	**B**	33	**C**	51	**C**	69	**D**	87	**C**	105	**C**			
16	**B**	34	**A**	52	**D**	70	**D**	88	**D**	106	**D**			
17	**C**	35	**B**	53	**D**	71	**D**	89	**B**	107	**A**			
18	**B**	36	**A**	54	**A**	72	**B**	90	**C**	108	**D**			

❑ **ÜNİTE 4**

➢ FIKIH

Fıkıh

Fıkıh, sözlükte ; anlama, bir şeyin inceliklerini, içyüzünü kavrama ve derinliklerine ulaşma anlamına gelir.

Terim olarak fıkıh, İslam'ın dini, siyasi ve medeni hayatın bütün yönlerini kapsamına almak üzere kısaca "şer'i-ameli" diye nitelendirilen hükümlerini inceleyen ilim dalını ifade eder. Bu ilimde uzman olan kişiye "**fakih**" denir.
Ebû Hanife de fıkhı şöyle tarif etmiştir; Fıkıh, ameli bakımdan insanın lehine ve aleyhine olan şeyleri bilmesidir.

Fıkıh literatürünün iki temel türü "**furû'ul-fıkıh**" ve "**usûlü'l-fıkıh**" dır. Furû'ul-fıkıh (furû) eserlerinde, doğrudan fıkhi meselelerin çözümleri ele alınır. Bu türden kısaca "fıkıh" diye de söz edilir. Onun için mutlak olarak fıkıh kitabı dendiğinde bu türe dahil eserler anlaşılmalıdır.

Furû'ul-fıkıh eserlerinin ilk örnekleri olarak İmam Zeyd b. Ali'nin çeşitli fıkhî konuları ihtiva eden "**el-Mecmû fi'l-fıkh**" isimli fıkıh kitabı başta olmak üzere, Hanefi fakihlerinden Muhammed b.Hasen eş-Şeybânî'nin eserlerini özellikle "**el-Asl**" ı, Malikî fıkhının temel kaynağı "**el-Müdevvene**" yi ve İmam Şâfiî'nin "**el-Ümm**" isimli eserlerini anmak gerekir.

"**Usûlü'l-fıkıh**' da ise fıkhi çözümlerin kaynakları ve kaynaklardan hüküm çıkarma metotları incelenir. Türkçemizde buna fıkıh usulü, İslâm hukuk metodolojisi de denilmektedir.
Usûlü'l-fıkıh türünde günümüze ulaşan en eski eser İmam Şafiî'nin "**er-Risâle**" adlı eseridir.

⇨ Fıkıh usûlü kitaplarının en ünlüleri şunlardır:

Kâdî Abdülcebbâr'ın (ö.415/1024) **el-Umed**'i, Ebû'l-Hüseyin el-Basrî'nin (ö.436/1044) **el-Mu'temed**'i, İmâmü'l-Haremeyn el-Cüveynî'nin (ö.478/1085) **el-Burhân**'ı ve Gazâlî'nin (ö.505/1111) **el-Mustasfâ**'sıdır. "Dört temel eser" anlamıda olmak üzere **el-erkânü'l-erba'** diye anılan bu kitapları esas alarak Fahreddîn Râzî (ö.606/1209) "**el-Mahsûl**" ve Seyfuddîn el-Âmidî (ö.631/1233) "**el-İhkâm**" isimli eserleri telif etmiştir.

Osmanlı döneminde yazılan fıkıh usûlü eserleri arasında Mollâ Fenârî'nin (ö.834/1431) kaleme aldığı **Füsûlü'l-bedâyi'** önemli bir yer tutar. Bu dönemde en çok şöhret yapmış eser ise Mollâ Hüsrev'in (ö.885/1480) "**Mir'atü'l-usûl şerh mirkâti'l-vusûl**"ü olmuştur.

Fıkıh usûlünün konuları dört bölüm altında toplanabilir.

1- Edilletu'l-ahkâm (şer'i deliller)
2- Hüküm teorisi
3- Hüküm çıkarma metotları
4- İctihad ve taklid

EFAL-İ MÜKELLEFİN

1- Farz 2- Vacip 3- Sünnet 4- Müstehap 5- Mübah. 6- Haram 7- Mekruh 8- Müfsit

1- Farz
Kat'î ve zannî diye ikiye ayrıldığı gibi, farz-ı ayn ve farz-ı kifaye olarak da kısımlara ayrılır.

Farz-ı Kat'î (Kesin farz): Kesin olarak şer'î bir delil ya Kur'an'ın açık bir ayeti yahut Peygamberimizin sahih bir hadisi ile yapılması emredilen ve istenen görevdir.

Farz-ı Zannî: Müctehidlerce kesin sayılan delile yakın bir derecede kuvvetli görülen ve böylece zannî bir delil ile sabit olan görevdir. Amel bakımından kesin farz kuvvetinde bulunur. Buna farz-ı amelî (amel bakımından farz) da denir. Aynı zamanda böyle bir farza, delilinin zannî

olmasından dolayı "Vacib" adı da verilir. Buna göre farz-ı amelî, farz kısımlarının zayıfı, vacib kısımlarının da kuvvetlisi bulunmuş olur. Nitekim abdest almakta başa mutlak olarak meshetmek kesin bir farzdır. Fakat başın dörtte biri kadarını meshetmek ise, amelî bir farzdır.

Farzlar kısım olarak; Farz-ı ayn ve farz-ı kifaye olmak üzere de 2 kısımdır.

a) Farz-ı Ayn: Kadın-erkek her mükellefin yapması gereken farzlardır.

b) Farz-ı Kifaye: Mükelleflerden bazılarının yapmasıyla diğerlerinden de sorumluluk kalkan farzdır. (Cenaze namazı kılmak gibi)

2- Vacip

Yapılması şeran kesin bir delille sabit olmayan ama kuvvetli bir delille sabit olan ibadettir. İşleyene sevap, özürsüz terk edene azap vardır. Vitir ve bayram namazları vaciptir.

3- Sünnet

Terim olarak Efendimizin (s.a.v) söz ve fiillerinin ve takrirlerinin tümü mânâsına gelir.

Sünnet-i müekkede ve gayr-i müekked sünnet olarak ikiye ayrılır.

1- Sünnet-i Müekkede: Peygamber Efendimizin devam edip de pek az yapmadıkları ibadetlerdir. (Sabah, öğle ve akşam namazlarının sünnetleri gibi)

2- Gayri Müekked Sünnet: Peygamber Efendimizin ibadet maksadı ile bazen yapmış oldukları şeylerdir (İkindi ve yatsı namazlarının ilk sünnetleri gibi)

4- Müstehap

Lügat manası, sevilmiş şey demektir. Din deyiminde, Peygamber Efendimizin bazen yaptıkları ve bazen da terk ettikleri ibadetlerdir. Müstehab olan şeylere; "mendub, fazilet, nafile, tatavvu', edeb" adı da verilir

5- Mübah

Yapılması ve yapılmaması dinde caiz görülen şeydir

6- Haram

Bir şeyin yapılması, kullanılması, yiyilip içilmesinin İslam dininde kesin bir delille yasaklanmış olmasıdır. Kendi içinde iki kısma ayrılır.

a) Haram Liaynihi: Aslı itibariyle herkes için haram olan şeydir. Şarab, akan kan ve lâşe gibi...

b) Haram Liğayrihi: Aslında meşrû ve serbest olduğu halde, haram kılınmasını gerekli kılan geçici durumla ilgili olan fiildir. Mesela bayram gününde oruç tutmak böyledir.

7- Mekruh

Lügatta sevilmeyen ve hoş görülmeyen şey demektir. Yapılması doğru olmayıp yapılmaması iyi olan bir iştir. 2 çeşit mekruh vardır.

a) Tahrimen mekruh (Harama yakın mekruh):

Yapılmaması kesin ve bağlayıcı tarzda istenen ancak hakkında zanni delil bulunan fiillere denir. Vacipleri yerine getirmemek gibi.

b) Tenzihen mekruh (Helale yakın mekruh):

Yapılmaması kesin ve bağlayıcı olmayan bir tarzda istenen fiillerdir. Sünnet ve müstehapları yapmamak gibi.

8- Müfsid

Başlanmış bir ibadeti bozan şeylere denir. Namaz kılarken konuşmak, oruçlu iken bilerek yiyip içmek gibi

TEMİZLİK

SULARIN HÜKMÜ
Sular şer'an iki kısımdır

A- Mutlak Sular: Tabii halini koruyan sulardır. Mutlak suyun üç özelliği ve iki tabiatı vardır. Özellikleri, rengi, kokusu ve tadıdır; iki tabiatı da inceliği ve akıcılığıdır.

1- Rengi, kokusu ve tadı bozulmamış, içine pis bir madde karışmamış, kullanılması mekruh ve şüpheli hale gelmemiş sular hem temiz hem de temizleyici sayılırlar.

2- Temiz ve temizleyici olmakla birlikte kullanılması mekruh olan sulardır. Kedi, tavuk, atmaca, yırtıcı kuşların şahin, doğan gibi hayvanların artığı gibi..

3- Abdest, gusül gibi hükmî temizlikte kullanılmış olan sular (mâ-i müsta'mel), maddî bakımdan temiz olsalar bile ikinci defa hükmî temizlikte kullanılamaz.

4- Temiz ve temizleyici olmayan sular: İçine pislik düşmesiyle rengi, tadı veya kokusu bozulan sulardır.

5- Eşek ve eşekten doğan katırın artığı suların hükmî temizlikte kullanılıp kullanılmayacağı ise şüphelidir. Temiz su bulunmadığında bunlarla abdest ve gusül alınır ve ayrıca teyemmüm yapılır

B- Mukayyed Sular: Aslî ve gayr-i aslî diye iki kısma ayrılırlar.

Aslen mukayyed olanlar: Kavun, karpuz, asma, suları gibi

Gayr-i aslî olan mukayyed sular; aslında mutlak su iken yabancı bir maddenin karışması ile meydana gelen sulardır. Mukayyed sularla abdest ve boy abdesti **alınmaz**

MADDÎ ve HÜKMÎ KİRLİLİK

Maddî kirlilik genelde "necâset", hükmî kirlilik de "hades" terimleriyle ifade edilir

1- NECÂSET: İkiye ayrılır

a) Ağır necaset (necâset-i galîza)

İnsanların sidikleri, tersleri, menileri, idrardan sonra gelen vedîleri (kalın akıntı) ve şehevî bir istekten sonra gelen mezîleri, ağız dolusu kusuntuları, eti yenmeyen hayvanların sidikleri, ağızlarından gelen salyaları, akan kanları ve kuşlardan başka bütün hayvanların tersleri, eti yenen hayvanlardan tavuk, kaz ve ördeklerin tersleri, lâşeler (ölü hayvanlar), şarap da pislik sayılır

★ (**Şafiî** ve **Hanbelî**lere göre menî temizdir.)

✓ Ağır sayılan necis madde eğer katı ise yaklaşık 3.5 gramı (1 dirhem), sıvı ise el ayasını (avuç içi) kapsayacak miktarı ve fazlası vücut, elbise veya namaz kılınacak yerde bulununca namazın sıhhatine engel olur.

b) Hafif necâset (necâset-i hafîfe)

Hanefîler'e göre sığır, koyun, geyik, at, eşek ve katır gibi hayvanların idrar ve dışkısı ile havada pislemeleri sebebiyle sakınılması zor olduğu için, atmaca, kartal, güvercin gibi kuşların dışkıları, hafif pislik grubundadır

✓ Hafif necâset bir uzvun veya onu örten elbisenin dörtte birinden az miktarına bulaşmış olması namazın sıhhatine engel olmaz.

2- HADES: Abdestsizlik veya cünüplük sebebiyle insanda meydana geldiği var sayılan hükmî kirliliktir. Gusülle giderilebilen cünüplük , hayız ve nifas gibi hükmî kirlilikler büyük hades, abdestle giderilebilen hükmî kirlilik de küçük hades sayılır.

☑ **BİLGİ NOTU !**

➢ Hanefî mezhebinin dışında kalan diğer üç mezhepte abdest ile ilgili bazı farklar şu şekildedir;

★★ **Malikî**lerle **Şafiî**lere göre, abdestin başında niyet etmek farzdır.

★**Hanbelî**lere göre de, niyet abdestin sıhhatinin şartıdır, abdeste başlarken besmele çekmek Hanbelîler'e göre, dört farzın âyette sayılan sıraya uygun yapılması (tertîp) Şâfiî ve Hanbelîler'e göre, bu işlemlerin ara verilmeden yapılması (muvâlât) Mâlikî ve Hanbelîler'e göre farzdır

not: Ca'ferîler, abdestle ilgili âyetin ifade tarzından hareketle ayakların yıkanmasının değil mesh edilmesinin farz olduğunu ileri sürmüşlerdir.

İstinca: İdrar ve dışkı gibi pisliklerin çıktığı yerlerin temizlenmesidir.

İstibra: Erkeklerin küçük abdestten sonra akıntıyı kesme amaçlı öksürmek, beklemek, yürümek gibi yapılan fiillerdir

Cünüplük Sebebiyle Yapılması Haram Olan Şeyler

1- Farz veya nâfile herhangi bir namaz kılmak, Tilâvet secdesi yapmak
2- Kâbe'yi tavaf etmek
3- Mushaf'ı eline almak
4- Bir zorunluluk olmadıkça camiye girmek
5- Kur'an niyeti ile Kur'an okumak

Cünüp olan kimseler dua ve zikir maksadıyla besmele çekip Fâtiha, İhlâs, Âyetü'l-kürsî gibi sûre ve âyetleri okuyabilirler. Cünüb ile hayız ve nifas halinde bulunanların Kur'an-ı Kerim'e bakmaları mekruh değildir. Bu, el ile tutmak hükmünde değildir.

KADINLARA ÖZEL HALLER

A) HAYIZ (Adet hali)

Kadınların rahminden bir hastalık veya çocuk doğurma sebebi **olmaksızın** belirli günler içinde gelen kandır. Kadınlar en az dokuz yaşlarında buluğ çağına erer ve adet görmeye başlarlar. Elli veya elli beş yaşlarında da "**Sinn-i İyas**" denilen adet görmeme devresine girerler. Bu yaştan daha önce adetten kesilen kadınlar da vardır.

Adet halinin en azı **3 gün,** en çoğu **10 gün**dür. İki âdet arasında kalan en az temizlik süresi de **15 gün**dür.

⋆ Şâfiî mezhebinde; hayzın en azı **1 gün**, çoğu **15 gün**dür.

Kadınlar hayız süresince terk ettikleri namazları kazâ **etmez**ler, tutamadıkları oruçları ise temizlendikten sonra kaza **eder**ler.

Adet (Hayız) Sebebiyle Haram Olan Şeyler

1- Namaz kılmak
2- Oruç tutmak
3- Tavaf yapmak
4- Kur'an Okumak
5- Kur'an'a dokunmak
6- Cinsel ilişkide bulunmak
7- Mescide girmek
8- (Boşama): Adet görmekte olan kadını boşamak caiz değildir. Buna rağmen boşama geçerlidir ve bid'i talâk adını alır.

B) NİFAS (Lohusalık hali)

Doğumdan hemen sonra kadının cinsel organından gelen kandır. Lohusalık hali en çok **40 gün** devam eder. Azının sınırı **yoktur.**

☑ **BİLGİ NOTU !**

➢ Hanefî ve Hanbelîler nifasın en uzun süresinin 40, Mâlikî ve Şâfiîler ise 60 gün olduğu görüşündedir.

Adet halinde yapılması haram olan şeyler lohusalık halinde de haramdır. Kadınlar lohusalık süresince terk ettikleri namazları kazâ etmezler, tutamadıkları oruçları ise temizlendikten sonra kaza ederler.

Adet veya lohusa olan bir kadın, dua ayetlerini dua niyeti ile okuyabilir.

C) İSTİHÂZE (Özür hali)

Rahim içi damarlardan hayız ve nifas hali dışında ve bir hastalık veya yapısal bozukluk sebebiyle gelen özür kanına denir. Bu hal guslü gerektirmez. Bu kişi her bir namaz vakti için ayrı ayrı abdest alıp ibadetlerini eda eder. Alınan bu abdestle o vakit içindeki bütün farz, vâcip ve nâfile, eda ve kazâ namazları kılabilir.
(★ Şâfiî ve ★ Mâlikîler'e göre her bir farz namaz için ayrıca abdest almak gerekir.)

ZEKÂT

✓ Zekât, sözlükte artma ve temizleme demektir.
✓ Hicretin 2. yılında oruçtan önce farz kılınmıştır.

YÜKÜMLÜLÜK ŞARTLARI	
A) Mükellef ile İlgili Şartlar	1-İslam 2- Akıl 3- Büluğ
B) Mal ile İlgili Şartlar	1-Tam mülkiyet 2-Nemâ (artıcı olması) 3- Nisap 4- İhtiyaç fazlası olması 5- Yıllanma (Havelânü'l-havl) (1 kameri yıl/354 gün) 6- Borç karşılığı olmama

Zekâtın Sahih Olmasının (geçerlilik) Şartları

1- Niyet 2- Temlik

ZEKÂTA TABİ OLAN MALLAR	
ALTIN-GÜMÜŞ	✓ Altının nisabı 20 miskal (80.18 gr) ✓ Gümüşün nisabı 200 dirhem (561.2 gr) dır Gümüş ve altın bu oranlara ulaşırsa 1/40'ı (%2.5) zekâta tabidir.
MADENİ VE KAĞIT PARALAR	✓ Altın veya gümüş nisap miktarına eş değer ulaşan paraların 1/40'ı zekâta tabidir. Toplam değerin %2.5 oranı zekât olarak verilir.
TİCARET MALLARI	✓ Ticaret malı da, altın veya gümüş nisap miktarına eş değer olunca Toplam değerin 1/40'ı yani %2.5 oranı zekât olarak verilir. ✓ Ticaret malının zekâtı mal olarak da para olarak da verilebilir. ✓ Şirketlerde, her ortak kendi hissesine düşen zekâtla mükelleftir. ✓ Hisse senetleri de zekâta tabidir. Hisselerin zekâtını vermek sahiplerine düşer. (Ancak bazen şirketin tüzüğünde her yıl zekât oranı hesaplanır, ayrılır şeklinde bir karar da olabilir) ✓ Emlakçıların ticari amaçlı olarak alıp sattıkları daireler zekâta tabidir

HAYVANLAR	**KOYUN ve KEÇİLER** ✓ Koyunlarda nisap miktarı 40 koyundur. ✓ Koyun 40 tane olup (120'ye kadar) üzerinden bir yıl geçerse 1 koyun zekât olarak verilir ✓ 121'den 200'e kadar (200 de dahil) 2 koyun zekât verilir ✓ 201'den 399'a kadar (399 da dahil) 3 koyun zekât verilir **SIĞIR ve MANDALAR** ✓ Saime olan (senenin çoğunda kırlarda meralarda otlanan) sığırlarda nisap miktarı 30'dur. ✓ 30 sığırdan 40 sığıra kadar iki yaşına girmiş erkek veya dişi buzağı verilir. ✓ 40 sığırdan 60 sığıra kadar üç yaşına girmiş erkek veya dişi dana verilir. **DEVELER** ✓ Saime olan develerde nisap miktarı 5'dir. ✓ 5 deve için 1 koyun zekât verilir. **ATLAR** ✓ Fakihler arasında atların zekâtı konusu ihtilaflıdır. Sebebi de Peygamber Efendimiz döneminde atların deve kadar çok olmadığı ve atların çoğunlukla savaşlarda kullanılması ve zekât uygulamasının tatbikatta görülememesidir. ✓ İmam-ı Azam'a göre dişi-erkek karışık veya sadece dişi olarak bulunan atlar zekâta tabidir. İmam Ebu Yusuf ve İmam Muhammed'e göre dişi-erkek karışık olsun olmasın veya saime olsun olmasın ticaret için olmayan atlar zekâta tabi değildir. ✓ Atlarda zekât nisabı aranmaz. Sahibi dilerse her at için bir dinar, dilerse atların değerini hesaplayıp ticaret malındaki gibi %2.5 oranında zekâtını verir.
MADENLER	✓ Madenlerin zekât oranı 1/5' dir. ✓ Hanefi mezhebine göre madenlerde nisap ve yıllanma şartı aranmaz. ★★★ **İmam Mâlik, İmam Şâfiî** ve **Ahmed b. Hanbel**'e göre ise madenlerde nisap miktarı aranır

DENİZ MAHSULLERİ	Deniz ürünleri İmâm-ı Âzam ve İmam Muhammed'e göre zekâta tabi değildir. Fakat İmam Ebû Yusuf'a göre inci, mercan ve amber gibi denizden çıkarılan madenler 1/5 nisbetinde zekâta tabidir.
TOPRAK ÜRÜNLERİ	Öşür, sözlükte onda bir, dini ıstılahta ise arazi ürünlerinin zekâtı demektir. Farziyeti kitap, sünnet ve icma ile sabittir. İmam-ı Azam'a göre ister tahıl, ister meyve ve sebze olsun her çeşit arazi ürünleri öşre tabidir. Buğday, arpa, mısır, pirinç, nohut, mercimek, fındık, fıstık, patlıcan, domates vb. Lakin İmam Ebu Yusuf ve İmam Muhammed'e göre ancak bir yıl çürümeden kalabilen arazi ürünleri öşre tabidir.

** İmam **Mâlik** ve **Şâfiî**'ye göre bir sene muhafaza edilebilen gıda maddesi özelliğine sahip toprak ürünleri zekâta tabidir.

İmam-ı Azam'a göre arazi ürünlerinde nisap şart değildir. İmam Ebu Yusuf ve İmam Muhammed'e ve çoğu fakihlere göre ise nisap şart olup nisap miktarı 5 vesk (5 vesk=653 kg) dir. Dayandıkları delil Peygamberimizin "Beş veskten az (üründe) zekât yoktur" (es-Sünen, Ebu Davut,2/94) hadisidir.

Altın ve gümüş nisabdan az ise nisabı tamamlamak için biri diğerine ilâve edilir mi?

⇨ Hanefîler'e göre ilâve edilmelidir.

** **Şâfiîler** ve **Hanbelîler** ise aksi görüştedir.

Arazi Ürünlerinin Zekât Oranı

Yağmur, ırmak, dere sularıyla sulanıyorsa ⟶ 1/10 (onda bir)

Kova, dolap, motor veya ücretle sulanıyorsa ⟶ 1/20 (yirmide bir)

Hem yağmur, ırmak, dere +
hem de emekle sulanıyorsa ⟶ Hangisi ile daha çok sulanıyorsa ona itibar **edilir.**

✓ Hanefi mezhebine göre toprak ürünlerinin zekâta tabi olabilmeleri için üzerlerinden bir yılın geçmesi (Havelânü'l-havl) şart değildir.

✓ Evlerin çevresinde bulunan bağ-bahçe gibi arazilerin miktarı öşre tabi olması için yarım dönümü geçmeleri gerekmektedir. (Din İşleri Yüksek Kurulunun 13/10/1994 tarih ve nolu karar)

✓ Zekât kimlere verilecekse Öşür de onlara verilir

✓ Öşür malın cinsinden verilebileceği gibi değeri kadar para da verilebilir.
★ **Şâfiî** mezhebine göre öşür ancak malın cinsinden verilir

➢ BALIN ZEKÂTI

✓ İmam-ı Azam'a göre balda yıl ve nisap şartı aranmaz.

✓ Balın zekât oranı 1/10 (onda bir) dir

★ **Şâfiî** mezhebine göre bal zekâta tabi değildir.

Zekâtın Verileceği Yerler

Zekât verilecek kimseler sekiz kısımdır. Bunlar Tevbe sûresinin 60. ayetinde şöyle belirtilmiştir.
"Zekâtlar ancak fakirlerin, miskinlerin, zekât tahsili işinde çalışanların (âmil), kalpleri İslam'a ısındırılmak istenenlerin (müellefe-i kulûb), kölelerin (rikâb), borçluların (ğârimîn), Allah yolunda cihad edenlerin (fî sebîlillah) ve yolcuların (ibnüssebîl) hakkıdır. Bu Allah tarafından farz kılınmıştır. Allah pek iyi bilendir, hikmet sahibidir."

Zekâtın Verilmediği Yerler

✓ Zenginler

✓ Gayr-i Müslimler

✓ Yakın akrabalar usulü (annesi, babası, dede ve ninelerine) ve fürûuna (çocukları ve torunlarına)

✓ Eş: Bir kimse eşine ve boşanma iddeti bekleyen hanımına da zekât veremez. İmam-ı Âzam'a göre kadın da zekâtını kocasına veremez. İmam Ebû Yusuf ile İmam Muhammed'e göre kadının kendi malından fakir kocasına zekât vermesi caizdir.

✓ Hâşimî soyundan olanlar (Peygamberimizin yakınları)

❑ **BİLGİ NOTLARI !**

- Hanefîlere göre; elde bulunmayan ve ele geçeceği de umulmayan malda zekât yoktur.
- Hanefîlere göre; büluğa ermemiş çocuğun ve delinin mallarına zekât yoktur.
- Hanefîlere göre altın ve gümüşten yapılmış süs eşyaları (bilezik, kolye gibi) zekâta tâbidir.

★ **Şâfiîler**'e göre, malın elde bulunmayışı zekât ödeme yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz

★ **Şâfiîler**'e göre; büluğa ermemiş çocuğun ve delinin mal varlığından veli ve vâsileri zekat ödemekle mükelleftir.

★ **Şâfiîler**'e göre; örfen zinet kabul edilen miktardaki altın ve gümüşe zekât yoktur.

★ **Şâfiîler**'e göre; meyvelerden sadece hurma ve üzüm zekâta tâbidir

FITIR SADAKASI

✓ Fıtr sözlükte "orucu açmak", fıtra da "yaratılış" anlamına gelir. Türkçemizde fitre şeklinde söylenen fıtır sadakası dini bir terim olarak, "Ramazan ayının sonuna yetişen ve temel ihtiyaçlarından başka en az nisap miktarı mala sahip bulunan her müslümanın vermesi gereken sadakadır"

✓ Fıtır sadakası Ramazan orucunun farz kılındığı Hicri 2. yılında zekâttan önce **vacip** kılınmıştır.

✓ Fitre Ramazan bayramının birinci günü tan yerinin ağarmasıyla vacip olur.

✓ Fitre zekât verilecek kimselere verilir.

✓ Fitre de zekâttaki gibi malın artıcı olması ve üzerinden bir yılın geçmesi şartı aranmaz.

✓ Buğdaydan yarım sâ' = 1460 gr
Arpa, üzüm ve hurmadan 1 sâ' = 2920 gr fitre verilir.

✓ Fitre yukarıda belirtilen gıda maddelerinden verilebileceği gibi onların değerleri de verilebilir.

★ **Şâfiî** mezhebine göre fitre vermek **farz**dır.

★ **Şâfiî** mezhebine göre fitre para ve elbise gibi şeylerle ödenmez. Ancak buğday, arpa, pirinç, hurma, nohut, mısır ve peynir gibi halkın çoğunun yedikleri şeylerden verilebilir.

⇨ **KAMERİ AYLAR**

1- Muharrem (**haram ay**) 2- Safer 3- Rebiülevvel 4- Rebiülahir
5- Cemazielevvel 6- Cemazielahir 7- Recep (**haram ay**) 8- Şaban
9- Ramazan 10- Şevval 11- Zilkade (**haram ay**) 12- Zilhicce (**haram ay**)

KURBAN

Kurban, dinî bir terim olarak, "ibadet maksadıyla belirli bir vakitte belirli şartları taşıyan hayvanı usulünce boğazlamak, ya da bu şekilde boğazlanan hayvan" demektir. Arapça'da bu şekilde kesilen hayvana udhiyye denilir.

Kurban kesmek, akıllı, buluğ çağına ermiş, dinen zengin sayılacak kadar mal varlığına sahipve misafir olmayan Müslüman'ın yerine getireceği mali bir ibadettir. Temel ihtiyaçlarından ve borcundan başka 20 miskal (80.18 gr.) (bazı kaynaklarda 85 gr) altın veya bunun değerinde para veya eşyaya sahip olan kişi Allah'ın kendisine bahşetmiş olduğu nimetlere şükran ifadesi olarak kurban kesmelidir. Hükmü **vaciptir**

⋆⋆ **İmam Malik** ile **İmam Şafiî**'ye göre, kurban vacip değil, müekked bir sünnettir

Kurban Kesme Yükümlülüğü

Bir kimsenin kurban kesmekle yükümlü olabilmesi için dört şart aranır:
1. Müslüman olmak.
2. Akıllı ve bulûğa ermiş olmak.
3. Mukim olmak, yani yolcu olmamak.
4. Belirli bir malî güce sahip bulunmak.

KURBANLIK HAYVANLAR

Dinen kurban olarak kesilmesi kabul edilmiş hayvan türleri şunlardır: Koyun, keçi, sığır, manda ve deve.

Koyun ve keçi cinsinden hayvanlar **1 yaşını** doldurduktan sonra kurban edilebilir. Hanefîler de dahil fakihlerin çoğunluğu, koyunun semizlik ve gösteriş olarak bir yaşındakilerle aynı olması halinde altı ayını tamamladıktan sonra da kurban olabileceği görüşündedir. Sığır ve manda cinsinden hayvanlar **2 yaşını**, deve ise **5 yaşını** tamamladıktan sonra kurban olarak kesilebilirler.

Kurbanın kesilme zamanı:

Kurban, bayram namazının kılınmasından, 3. günün yani Zilhicce ayının 10, 11 ve 12. günleri akşamına kadar ki süre zarfında kesilebilir.

☑ **BİLGİ NOTU!**

➢ Ebû Hanîfe ve Ebû Yûsuf ile Mâlikî ve Hanbelî mezheplerine göre kurbanla yükümlü sayılmak için akıl ve bulûğ şart olmayıp gerekli malî güce sahip olan küçük çocuklar ve akıl hastaları adına bunların velileri kurban keser.

Fakat **İmam Muhammed**'e göre, kurban yükümlülüğü için akıl ve büluğ şarttır. Bundan dolayı çocukların ve mecnun olanların mallarından kurban kesilmesi gerekmez. Fetva da buna göredir

KURBAN OLABİLECEK HAYVANLAR	KURBAN OLMAYAN HAYVANLAR
⇨Doğuştan boynuzsuz, şaşı, topal olanlar ⇨ Boynuzunun azı kırık olanlar ⇨Bir kulağı delinmiş veya yırtılmış olanlar ⇨ Uyuz ve deli, biraz hasta olanlar ⇨ Dişlerinin azı düşmüş olan ⇨ Cinsel organı olmayan hayvanların kurban olmasında bir **sakınca yoktur.**	⇨ Bazı âzaları eksik meselâ bir veya iki gözü kör olan ⇨Kulakları ve boynuzları kökün-den kesilmiş ⇨ Dili kesilmiş ⇨Dişlerinin tamamı veya çoğu dökülmüş, ⇨Boynuzlarının biri veya ikisi kökünden kırılmış ⇨Kuyruğu ve memesi kesik hayvanlar ⇨Kesileceği yere kadar gitmeye hasta, zayıf olanlar **kurban olmaz**.

Kurbanın yenmeyen yerleri

1- Akan kanı
2- Erkeklik-dişilik organı
3- Yumurtaları
4- İdrar torbası
5- Guddesi (bezesi)
6- Öd kesesi

Teşrik tekbirleri

Teşrik tekbirleri Arefe günü sabah namazında başlar bayramın 4. günü ikindide sona erer (ikindi vakti dahildir) Toplam 23 vakit Teşrik tekbirlerini söylemek vaciptir

ETİ YENEN HAYVANLARDAN BAZILARI	**ETİ YENMEYEN HAYVANLARDAN BAZILARI**
Sığır, manda, koyun, keçi, deve, tavşan, tavuk, kaz, ördek, hindi türünden evcil hayvanlar, yabani sığır, geyik, ceylan, dağ keçisi, zebra, zürafa, serçe, güvercin, kırlangıç, bıldırcın, sığırcık, tavus, papağan, balık türleri, çekirge (⋆ **Şafiîlere** göre papağan, tavus, kırlangıç kuşlarının eti haramdır)	Domuz, meyte (kendiliğinden ölmüş yada İslamî usule göre kesilmemiş), Allah'tan başkası adına kesilmiş hayvanın eti, kurt, aslan, kaplan, çakal, sincap, ayı, pars, samur, sansar, maymun, tilki, (**Şafiî**lere göre tilki eti helaldir) sırtlan, fil, kedi, köpek, keler, gelincik., atmaca, şahin, kartal, çaylak, martı, karga, yarasa, akbaba, kerkenez, fare, yılan, akrep, örümcek, kene, kaplumbağa, karasinek, sivrisinek, kertenkele, arı, pire, bit, kirpi, köstebek, balık türü dışında kalan hayvanlardan, midye, istiridye, istakoz gibi hayvanları yenmesi caiz değildir. (⋆ **Şafiî**lere göre kirpi eti helaldir) (⋆ **Şafiîlere** göre midye, istiridye ve istakoz gibi hayvanların yenilmesi helaldir) Hem karada hem suda yaşayan kurbağa, kaplumbağa, yengeç, yılan, timsah gibi hayvanlar Hanefîlere ve Şâfiîlere göre bunları yemek helâl değildir

Pislik yiyen tavuklar **üç** gün, koyunlar **dört** gün, sığır ve develer için **on** gün gibi süre hapsedilmeden kesildikleri takdirde mekruhtur. Belirtilen süreler kadar bekletilirse kerahat kalkmış olur.

KEFFARETLER	
1- Oruç Bozma Kefareti (kefâret-i savm)	İmkânı varsa bir köle âzat etmek, buna gücü yetmiyorsa ara vermeksizin iki ay süreyle oruç tutmak, eğer buna da gücü yetmiyorsa altmış fakiri sabahlı akşamlı doyurmaktır. Çağımızda kölelik kalktığına göre, oruç kefâretinde ilk sırayı oruç tutma, ikinci sırayı da fakiri doyurma alır. Benzeri bir hüküm diğer kefâretlerde de söz konusudur
2- Yemin kefâreti	İmkânı olanın bir köle âzat etmesi veya on fakiri sabahlı akşamlı doyurması ya da on fakiri orta seviyede giydirmesidir. Eğer bunlara gücü yetmezse üç gün oruç tutması gerekir. ⋆**Hanefî** ve **Hanbelî**lere göre bu **üç** gün orucun arka arkaya tutulması şarttır.
3- Zıhâr Kefâreti	İmkânı varsa bir köle âzat etmek. Buna imkân bulamayan kimse, cinsel temastan önce aralıksız olarak **iki** ay oruç tutar. Buna da gücü yetmeyen altmış fakiri doyurur.
4- Hacda Tıraş Olma Kefâreti	Hacda ihrama girip de bir mazeret (hastalık veya başında bir rahatsızlık) sebebiyle vaktinden önce tıraş olmak zorunda kalan kimsenin ödemesi gereken kefârettir. Ya **üç** gün oruç tutmak, ya **altı** fakiri doyurmak, ya da **bir** koyun kurban etmek gerekir
5- Hayızlı Kadınla Cinsî Münasebet Kefâreti	Ebû Hanîfe de dahil İslâm âlimlerinin çoğunluğuna göre, karısı ile hayızlı iken cinsî münasebette bulunan kimse günah işlemiştir. Allah'a bol tövbe ve istiğfar etmelidir. İbn Abbas, Katâde, Evzâî, Ahmed b. Hanbel gibi İslâm âlimlerine göre ise hayızlı kadınla ilk günlerde kurulan cinsî münasebet için bir dinar (4,25 gr. altın) kanamanın iyice azaldığı bir dönemde yapılan cinsî münasebet içinse yarım dinar kefâret gerekir
6- Adam Öldürmenin Kefâreti	İmkânı varsa bir köle veya câriye azat etmek, buna gücü yoksa iki ay oruç tutmaktır. Bir müslümanın müslüman, zimmî veya anlaşmalı (muâhid) gayri müslimi hataen (yanlışlıkla ve kaza ile) öldürmesi halinde, gereken diğer hukukî ve cezaî müeyyidelere ilâve olarak kefâret ödemesi de gerekir

ADAK (NEZİR)

Arapça'da **nezir** (nezr) diye ifade edilen **adak** fıkıh dilinde, "bir kimsenin dinen yükümlü olmadığı ibadet cinsinden bir şeyi kendisi için vâcip kılmasıdır.

Adaklar ikiye ayrılır.

1- Mutlak Adaklar: Şarta bağlı olmayan adaklardır.
Kendi içerisinde ikiye ayrılır

a) Muayyen Adak: Örnek: "Bu ayın son günü oruç tutayım" gibi..

b) Gayr-i Muayyen Adak: "Örnek: "Beş gün oruç tutayım" gibi..

2- Muallak Adaklar: Şarta bağlı olan adaklardır.
Kendi içerisinde ikiye ayrılır

a) Bazı hususların gerçekleşmesine bağlanan adaklar: Örnek: Yeterlik sınavını kazanırsam şu kadar oruç tutayım" gibi..

b) Olması isten**meyen** bir şarta bağlı adaklardır. " Eğer MBSTS' de 70'den az alırsam şu kadar oruç tutayım" gibi…

Adakta bulunan kişinin akıllı ve ergenlik çağına ulaşmış olması şarttır

Adak kurbanının etini nezreden kimse yiyemez.
Ayrıca Usulü (zevcesi, annesi, babası, dedeleri, nineleri), fürûu (çocukları, torunları) da yiyemez. (Şayet yerse yediklerinin kıymetini fakirlere tasadduk eder.)

YEMİN

Yemin, lûgatta kuvvet manasınadır. Yemin edene "**halif** = and içen", Yemini korumaya "**berr**" yemini koruyup sadık kalana "**barr**", Aksine olarak, yemini bozmaya veya gerçeğe aykırı yemin etmeye "**hins**" denildiği gibi, yemini bozan veya gerçeğe aykırı yemin eden kimseye de, "**hanis**" denir.

🗁 YEMİN ÇEŞİTLERİ

1- Gamus yemin (yalan yere yemin) : Kasten yalan yere yemin etmektir. Büyük günahtır. Kefaret vermek icap etmez. Çünkü keffaret bu günahı kurtarmaz. (**İmam Şâfiî**'ye göre kefaret gerekir) Tövbe etmek gerekir. Ayrıca bu yeminle başkasına haksızlık yapılmışsa helallik alınmalıdır.

2- Lağv yemin (boş yere yemin)**:** Yanlışlıkla doğru olduğu zannı ile gerçek dışı yapılan yemindir. Kefaret gerekmez.

3- Münakit yemin (şarta bağlı yemin)**:** Gelecekte mümkün olan bir şeyi yapacağına veya yapmayacağına dair yemin etmektir. " Vallahi ben falan kimseyle konuşmayacağım" denilmesi gibi. Bu kişi yeminini bozarsa kefaret öder.

Yemin kefareti:

1- Varsa ve gücü yeterse Müslim veya gayr-i Müslim bir köle veya cariye âzat etmek, veya
2- On fakiri sabah-akşam doyurmak, veya
3- On fakiri orta halde bir elbise ile giydirmek
4- Bu üç şeyden hiçbirine gücü yetmeyen üç gün peş peşe oruç tutar.

> **BİLGİ NOTLARI !**

- Yemin kefareti için tutulan üç gün orucun peş peşe olması şarttır. Ara verilirse baştan tutulması icap eder.

  * **Şâfiî** mezhebine göre ara verilerek de tutulabilir.

- Çocukların, delilerin, uykuda bulunanların yeminleri geçerli değildir. Fakat sarhoşluk veren içkilerden birini içmiş olan bir sarhoşun yemini, aklı başında onların yemini gibidir. Çünkü onun sarhoşluğu, kendi kasıd ve iradesine bağlıdır.

ORUÇ

Orucun Farz Olmasının Şartları

Ramazan ayına ulaşan akıllı, ergenlik çağına gelmiş erkek ve kadın her Müslüman oruç tutmakla yükümlüdür.
Genel vücûb şartları yanında kişinin ayrıca oruç tutmaya güç yetirecek durumda olması ve yolcu olmaması da şarttır. Bu şartlar orucun edasının vâciplik şartları olarak da adlandırılır.

Geçerlilik Şartları

Orucun sahih (geçerli) olması için, oruç tutmaya niyet etmiş ve orucu bozacak şeylerden kaçınmış olmak şarttır

Niyetin zamanı

Hanefîler'e göre ramazan orucu, nâfile oruçlar ve vakti belirtilmiş adak oruçlarının niyet etme vakti gün batımından başlayıp ertesi günün kuşluk vaktine hatta öğle namazı vaktinin girmesinden az önceki vakte kadar devam eder. Öğle vakti girdikten sonra artık hiçbir oruca niyet edilemez.

★**Şâfiîler**'e göre ise ramazan orucu, kazâ orucu ve adak orucuna geceden niyetlenmek şarttır. Fakat nâfile oruca zevalden önceye kadar niyetlenmek câizdir.

Oruç Tutmamayı Mubah Kılan Mazeretler

1- Hastalık, 2- Yolculuk, 3- Hamilelik, 4- Çocuk emzirmek, 5- Yaşlılık,
6- Dayanılmayacak derecede açlık ve susuzluk, 7- Düşmanla cihad,
8- Zorlama (ikrah) hali, 9- Hayz ve nifas hali

> ➢ **Ramazan orucunun kefareti hangi şer'i delil ile sabittir?**
>
> ✓ Sünnet ile sabittir.

ORUCUN ÇEŞİTLERİ

1- Farz Oruçlar:
a) Ramazan orucu
b) Tutulamayan Ramazan orucunun kazası
c) Kefâret oruçları

2- Vacip Oruçlar:
a) Nezredilmiş oruçlar
b) Başlanıp bozulan nafile oruçların kazası
c) Hac kurbanı yerine tutulan oruç

3- Nafile (Tatavvu') Oruçlar:
a) Aşure orucu
b) Pazartesi-Perşembe günleri tutulan oruçlar
c) Eyyam-ı Bîd orucu : Kamerî ayaların 13, 14 ve 15. günleri
d) Şevval ayı orucu
e) Haram aylarda tutulan oruçlar
f) Şaban ayı orucu
g) Dâvud orucu: Bir gün oruç tutup bir gün tutmamak
h) Zilhicce'nin ilk dokuz gününde tutulan oruç (Arefe günü dahil)
ı) Arefe günü orucu (Güçlük olacağı için Haccedenler hariçtir)

4- Mekruh Oruçlar:

a) Tahrimen mekruh oruçlar:

Ramazan Bayramı'nın birinci günü ile Kurban Bayramı'nın **4** gününde oruç tutmak, Kocasının izni olmadan kadının tutmuş olduğu nafile oruç tahrimen mekruhtur

b) Tenzihen mekruh oruçlar:

Ramazanı karşılama" adı altında oruç tutmak, Şek gününde oruç tutmak, Muharrem ayının (sadece) **10.** günü, Nevruz ve mihrican oruçları, Visal orucu (aralıksız iki-üç gün oruç tutmak), Yalnız cuma ve yalnız cumartesi günü, Hacılar için güçsüzlük verecek olduğu takdirde, "terviye" ve "arefe" günlerinde oruç tutmak mekruhtur

ORUCU BOZAN BAZI HALLER	ORUCU BOZMAYAN BAZI HALLER
Kaza ve Kefâret Gerektiren Şeyler	⇨Unutarak yemek-içmek, cinsel ilişkide bulunmak
⇨ Cinsel ilişkide bulunmak	⇨ Diş macununun ve suyun boğaza kaçmaması kaydıyla diş fırçalamak
⇨ Bilerek bir şey yemek ve içmek	
★**Şâfiîlere** göre kefâret sadece cinsel ilişkide bulunan kimse için gerekir	⇨ Kendiliğinden kusmak
⇨ Sigara içmek	⇨ Kulağa suyun kaçması
⇨ Ağza giren yağmur veya doluyu isteyerek yutmak	⇨ Yıkanmak, yüzmek
	⇨ İstemeden ağız dolusu kusmak
Sadece Kazâ Gerektiren Şeyler	⇨İsteyerek ağız dolusundan az kusmak
⇨ Oruçlu olduğu hatırında olan bir kimsenin abdest alırken boğazına hataen su kaçırması	⇨ Rüyada ihtilam olmak
	⇨ Kan aldırmak
⇨ Kabuklu fındık, kabuklu badem, kâğıt, pamuk gibi şeyleri bilerek, kasten yutmak	⇨ Ağza gelen balgamı yutmak
	⇨ Boğaza toz veya sineğin kaçması
	⇨ Göz damlası kullanmak
⇨ İsteyerek ağız dolusu kusmak ve isteyerek kusmuğu yutmak	
⇨ Burna ilaç damlatmak	
⇨ İstimna (el ile boşalmak)	
⇨ Fitil kullanmak	

✓ **Mâliki** mezhebine göre, oruç keffaretini yerine getirirken tertip şart **değil**dir

DİYANET KURUL KARARLARINDAN ÖZETLER

⇨ Estetik Ameliyat

Din İşleri Yüksek Kurulu, 28.11.2002 tarihinde Kurul Başkanı Doç. Dr. Şamil DAĞCI'nın başkanlığında; Estetik ameliyatın;

a) Salim fıtratı bozmak kastı olmamak,
b)Yapılmasında bir yarar veya yapılmamasında mevcut bir zarar bulunmak,
c) Hile, aldatma veya karşı cinse benzeme kastı bulunmamak,
d) Hukukî karışıklığa ve yanlış anlamaya yol açmamak,
kaydıyla bir tür tedavî olarak yaptırılmasında sakınca olmadığına karar verildi.

⇨ Sunî İlkah ve Tüp Bebek Hakkında

1986 yılında Amman'da yapılan toplantıda, İslâm Konferansı Teşkilâtı'na bağlı İslâm Fıkıh akademisinin almış olduğu kararın özeti şu şekildedir:

1. Kocanın sperminin yabancı yani arada evlilik bağı bulunmayan bir kadından alınan yumurta hücresiyle döllendirilmesiyle oluşan embriyonun karısının rahmine yerleştirilmesi,

2. Yabancı bir erkeğin spermi kullanılarak yapılan döllendirme sonucu oluşan embriyonun kadının rahmine yerleştirilmesi,

3. Eşlerden alınan yumurta ve sperm hücrelerinin dışarıda döllenmesi ile oluşan embriyonun, hamile kalmaya gönüllü bir başka kadının rahmine yerleştirilmesi,

4. Yabancı bir erkeğin spermi ile yabancı bir kadının yumurta hücresinin dışarıda döllendirilmesi ve embriyonun kadının rahmine yerleştirilmesi,

5. Kocanın spermi ile karısının yumurtasının dışarıda döllendirilmesiyle oluşan embriyonun, kocanın diğer karısının rahmine yerleştirilmesi şeklinde yapılan sunî döllenme ve tüp bebek uygulamaları, İslâm'ın bu konuda koyduğu temel ilke, yasak ve amaçlara ters düştüğü için şer'an câiz değildir.

Buna karşılık; kocanın spermi ile karısının yumurtası alınarak dışarıda döllendirilmesi ve oluşan embriyonun aynı kadının rahmine yerleştirilmesi ile kocanın sperminin alınıp karısının döl yatağı ya da rahminde uygun bir bölgeye bırakılarak iç döllenmenin sağlanması yöntemleri ise, ihtiyaç halinde başvurulabilecek, tedavi karakteri taşıyan ve dinî ilkelere de ters düşmeyen bir yol olup dinî sakınca taşımaz. Böyle olunca, döllenmenin üç unsuru olan sperm, yumurta ve rahimin her üçü de birbiriyle evli çifte ait olursa, tüpte aşılama yoluyla çocuk sahibi olmakta dinen bir mahzur yoktur.

Orucu Bozan ve Bozmayan Muayene ve Tedavi Yöntemleri Özet

Din İşleri Yüksek Kurulu, 22/09/2005 tarihinde Kurul Başkanı Vekili Prof. Dr. M. Saim YEPREM'in başkanlığında alınan kurul kararları:

⇨ **Astımlı** hastaların rahat nefes almalarını sağlamak amacıyla ağza püskürttükleri oksijenli sprey orucu bozmaz

⇨ **Göz damlası** orucu bozmaz

⇨ **Endoskopi** veya kolonoskopi yaptırmak; makat veya ferçten ultrason çektirmek; yeme, içme anlamına gelmemekle birlikte, çoğunlukla cihaz içinden su verildiği için oruç bozulur. Ancak söz konusu işlemlerde cihazların kullanımı sırasında sindirim sistemine su, yağ ve benzeri gıda özelliği taşıyan bir madde girmemesi durumunda endoskopi, kolonoskopi yaptırmak, makat veya ferçten ultrason çektirmek orucu bozmaz.

⇨ **İdrar kanal**larına giren cihazlar veya akıtılan ilaçlar orucu bozmaz. (Erkeğin tenasül aletine damlatılan su veya yağ, mesaneye kadar gitse bile, İmamı Azam ile İmam Muhammed'e göre orucu bozmaz.)

⇨ Üç türlü **anestezi** vardır: Lokal anestezi, orucun sıhhatine engel değildir. Bölgesel ve genel anestezide serum verildiği için oruç bozulur.

⇨ Böbrek yetmezliği hastalarına uygulanan **diyaliz**, periton diyalizi, hemodiyaliz olmak üzere iki çeşittir. Hastaya herhangi bir sıvı maddesi verilmeden gerçekleştirilen hemodiyalizde oruç bozulmaz. Diğer diyaliz çeşitlerinde ise, vücuda gıda içerikli sıvı verildiği için oruç bozulur.

⇨ Tahlil amacıyla vücudun herhangi bir organından parça alınması (**biyopsi**), orucu bozmaz.

⇨ Deri üzerine sürülen merhem, yapıştırılan **ilaçlı bant**lar orucu bozmaz

⇨ **Taburede namaz kılınır mı?**

-Ayakta durabilen ve yere oturabildiği halde secde edemeyen kimse namaza ayakta başlar, rükudan sonra yere oturarak secdeleri ima ile yapar.
-Ayakta durabildiği halde oturduktan sonra ayağa kalkamayan kişi namaza ayakta başlar, secdeden sonra namazını oturarak tamamlar.
-Ayakta durmaya ve rüku yapmaya gücü yettiği halde yere oturamayan kimse namaza ayakta başlar rükudan sonra secdeyi tabure ve benzeri bir şey üzerine oturarak ima ile eda eder.
-Ayakta durmaya gücü yetmeyen, yere de oturamayan kimse namazı tabure, sandalye ve benzeri bir şey üzerine oturarak rüku ve secdeleri ima ile yerine getirir.
(kaynak: http://www.diyanet.gov.tr/turkish/dy/Kurulkararlari.aspx?KonuId=1)

İhtilaf-ı metali

Ramazan hilalinin tespiti konusunda gündeme gelen başka bir problem de "**ihtilaf-ı metali**" meselesidir. İhtilaf-ı metali, dünyanın yuvarlak olması sebebiyle hilalin doğuş vaktinin ve yerinin farklı olması demektir. Bu küresel gerçeklik sebebi ile bir yerde görülen yeni hilal, aynı anda dünyanın başka bir bölgesinde görülemez.

İslâm âlimlerinin çoğu ihtilaf-ı metali'ye itibar edilmez, yani dünyanın bir yerinde hilal görülünce diğer yerlerde de görülmüş kabul edilir" cevabını vermişlerdir.

★ **Şafiî** mezhebine göre ise ihtilaf-ı metali'ye itibar edilir. Dünyanın farklı bölgelerinde yaşayan Müslümanlar, hilalin kendi bölgelerinde görülmesi ile oruca başlarlar

Uçakla seyahat edenler imsak-iftar zamanlarını nasıl belirlerler?

Cevap: Uçuş esnasında uçağın üzerinde bulunduğu yere göre imsak-iftar yaparlar

TİCARET

Satım akdinin rükünleri, **icap** ve **kabul**dür.
Satım akdinin şartları, in'ikad (meydana gelme), sıhhat (geçerlilik), nefaz (yürürlülük) ve luzüm (bağlayıcılık) olmak üzere dört kısımdır.

Alış Veriş İle İlgili Terimler

⇨ **Sarf:** Para çeşitlerinin birbiriyle mübadelesi

⇨ **Selem:** Para peşin mal veresiye şeklinde satış. (vadeli satışın tersi)

⇨ **Vazîa:** Maliyetinden aşağı bir bedelle zararına satış

⇨ **Müsâveme:** Satıcının sattığı malın kendisine kaça mal olduğunu söylemeden yaptığı satıştır.

⇨ **Mürâbaha:** Kâr miktarını söyleyerek yapılan satış

⇨ **Tevliye:** Kârsız yapılan satış, maliyetine satış

⇨ **Muzâraa:** Ziraat ortakçılığı

⇨ **Musâkât**: Bağ-bahçe ortakçılığı

⇨ **Mugârase**: Ağaç dikimi ortaklığı

⇨ **İkâle:** Karşılıklı rıza ile satışı bozmaktır

⇨ **Cüzâf:** Bir malın sayı, ölçü ve tartıya tâbi olmaksızın tahmin yoluyla alım satımı (Belirsizlik şeklinde mağduriyet vermemek kaydıyla caiz)

⇨ **İhtikâr (karaborsacılık)** : İnsanların ihtiyacı olan bir yiyecek maddesini pahalanması beklemek için depolarda saklamak ve satışa sunmaktır. İmam-ı Azam'a göre ihtikâr yalnız yiyecek maddelerinde, İmam Muhammed'e göre hem yiyecek hem giyecek maddelerinde, İmam Ebû Yusuf'a göre ise toplumun zararına olacak her şeyde söz konusudur.

⇨ **Iyne satışı:** Bir malı vadeli satıp peşin fiyatla geri almak. İmam Azam'a göre böyle bir satış faiz şaibesini taşıdığı için tahrimen mekruh olup fâsittir. İmam Muhammed'e göre tahrimen mekruh ise de akdin rükün ve şartları yerine geldiği için geçerlidir. İmam Ebû Yusuf'a göre ise ıyne satışı paraya ihtiyacı olana destek sağlayacağı için caizdir.
Şâfiî mezhebine göre tenzihi kerahetle caizdir. Maliki ve Hanbelîlere göre ise ıyne satışı batıldır. (el-Fıkhu'l İslâmî -4/467)

⇨ **Komisyon:** Komisyon bedeli ile faiz birbirinden farklıdır. Komisyoncu alıcı ile satıcıyı buluşturan malın satışında aracılık eden kimsedir. Komisyoncunun emeği karşılığında anlaşma veya örf gereğince alacağı ücret meşru sayılmıştır. (İbn Mâce, Ticârât-45)

⇨ **Vade farkı:** Vade farkı dışarıdan bakınca bazılarınca faize benzetilebilmektedir. Oysa ki bir mal peşin veya veresiye satılabilir. Fiyat belirlendikten ve ödeme tarihi belirlenip, icap ve kabul oluştuktan sonra bu satış şekli caizdir.

Vadeli satışın geçerli olabilmesi için aşağıdaki üç şartın bulunması gerekir:

1- Satılan mal mevcut ve belli olmalıdır.
2- Satış bedelinin belirlenmiş olması (Fiyat muallakta olursa satış fasit olur)
3- Vade ve taksitler belli olmalıdır.

Hisse Senedi

İslami kurallara uygun olarak çalışan şirketlerin hisse senetlerinin alım satımı caizdir. Şirketin faiz, içki imali ve ticareti, karaborsacılık, hile, yalan ve aldatma gibi dinen haram vasıtalarla kazanç sağlaması halinde hisse senetlerini alıp satmanın ve bundan gelir elde etmenin haram ve mâsiyete iştirak etmek olduğundan câiz değildir.

➢ SİGORTA ÇEŞİTLERİ

1. Sosyal Sigorta: Devletin bütün vatandaşlarını kapsayacak şekilde hastalık, kaza vs. gibi durumlarla karşı karşıya kalanları himaye edici sosyal dayanışma ve bütünleşmeyi sağlayıcı geniş bir sigorta sistemidir

2. Karşılıklı Üyelik Sigortası: Üyelerin ortak katılımıyla gerçekleşen ve içlerinden birisi bir felâketle karşı karşıya kaldığında onun zararını telâfi etmeyi amaçlayan bir sigorta sistemidir

3. Ücretli Ferdî Sigorta: Ücretli sigorta sistemidir. Bunda ise, sigortacı kaza, yangın, ölüm gibi durumlarda zararı telâfi etmeyi veya belli bir meblağı ödemeyi üstlenmekte, bunlar meydana gelmezse hiçbir ödeme yapmamakta, sigortalı taraf da periyodik olarak belli bir ödeme yapmayı (prim) üstlenmektedir. Bu nevi sigortada belirsizlik, aldanma, şansın belirleyici rol üstlenmesi gibi olumsuz öncelikler belli ölçüde de olsa mevcut olduğundan, son devir İslâm bilginlerinin önemli bir kısmı bu tür sigortayı İslâm hukukunun ilke ve amaçları ile bağdaşır bulmamaktadır.

Osmanlı şeyhülislâmlarından Mustafa Sabri Efendi, ücretli sigortayı kumar ve faizle ilişkisi sebebiyle câiz görmemiş, karşılıklı sigorta ile ticarî şirketin birleşmesinden ibaret yeni bir sigorta sistemi önermiştir. Mısırlı bilginlerden Muhibbüddin Hatîb, ücretli sigortayı kumara benzeterek reddetmekte, karşılıklı sigortayı ise İslâm'ın ruhuna uygun bir yardımlaşma olarak görüp bunu tasvip ve teşvik etmektedir.
Yûsuf Kardâvî, ücretli sigortanın karşılıklı yardımlaşma sayılamayacağını, şirket akdi de olmadığını, faizle yakın bağının bulunduğunu belirterek câiz görmemekte, sosyal ve genel sigortayı tavsiye etmektedir.

Mısırlı müslüman âlimlerden Muhammed Ebû Zehre, sosyal ve karşılıklı yardımlaşmaya dayanan sigorta sözleşmelerini mubah saymakta, ücretli primli sigortayı ise, kumar veya kumar şüphesi bulunduğu, bilinmezlik ihtiva ettiği, faizle yakın alâkası olduğu için mekruh görmektedir.

İslâm Konferansı Teşkilâtı'na bağlı İslâm Fıkıh Akademisi'nin 22-28 Aralık 1985 tarihleri arasında gerçekleştirilen II. Dönem Toplantısı'nda, sigorta ve reasürans konusunda sunulan araştırmalar, daha önce diğer fıkıh akademileri ve ilmî kurulların ortaya koyduğu görüşler derinlemesine incelenip tartışıldıktan sonra, 9 nolu karar ile **şu sonuçlara** ulaşılmıştır:

1. Ticarî sigorta şirketlerinin uygulamakta olduğu sabit prim esasına dayalı ticarî sigorta sözleşmesi, akdi geçersiz kılacak ölçüde büyük garar (belirsizlik) içermekte olup, dinen haramdır.

2. İslâmî muâmelât ölçülerine uygun olan alternatif sözleşme, teberru ve yardımlaşma esasına dayalı sigorta sözleşmesi ve yine aynı esasa dayalı reasürans sözleşmesidir.

3. Müslüman toplumların ekonomilerinin sömürü düzenlerinden kurtulabilmesi için, İslâm ülkelerini yardımlaşma esasına dayalı sigorta ve reasürans kurumları tesis etmeye çağırmak gerekir.

Din İşleri Yüksek Kurulu'nun sigorta ile ilgili, 07.04.2005 tarihli 64 nolu kararı da şu şekildedir:

Sigorta; sigortacının, bir prim karşılığında diğer bir kimsenin para ile ölçülebilir bir menfaatini halele uğratan bir tehlikenin (rizikonun) meydana gelmesi halinde tazminat vermeyi yahut bir veya birkaç kimsenin hayat müddetleri sebebiyle veya hayatlarında meydana gelen

belli bir takım hadiseler dolayısıyla bir para ödemeyi veya sair edalarda bulunmayı üstlendiği bir akittir (Türk Ticaret Kanunu Madde 1263).

Sigorta, İslâm'ın ilk dönemlerinde bilinmeyen, yakın zamanlarda ortaya çıkmış bir akittir. Bu nedenle sigorta konusunda fıkıh kaynaklarımızda bir açıklama bulunmamaktadır. Bu konuda ilk defa görüş beyan eden, İbn Âbidîn'dir. Adı geçen müellif sigorta konusunu, Reddü'l-Muhtâr adlı haşiyesinin Kitabu'l-Cihâd bölümünün Müste'men alt başlığı altında ele almıştır. Çağdaş araştırmacılar sigorta konusunu incelemiş ve dinî hükmünü açıklamaya çalışmışlardır. Sosyal sigortalar ve karşılıklı sigortanın caiz olduğu konusunda bu bilginler ittifak etmekle birlikte, ticarî sigortanın hükmü konusunda görüş ayrılığı içerisindedirler. Ticarî sigortanın hükmü konusunda üç ayrı görüş bulunmaktadır:

1. Birinci görüşe göre, ticarî sigortaların hiçbir çeşidi caiz değildir. Zîra ticarî sigortada bilinmeyen unsurlar bulunmakta, bu işlem kumar veya müşterek bahse benzemekte, faiz içermektedir. Ayrıca sigorta haksız tazmindir. Sigorta akdi, güvence gibi objektif olmayan bir şeyin satışıdır. Sigorta ve özellikle hayat sigortasında takdir-i ilâhîye meydan okuma vardır. İslâm'ın yasakladığı bu unsurları taşıyan sigortanın da haram olması gerekir. Buna göre, sigortacının prim, sigortalının da tazminat alması caiz değildir.

2. İkinci görüşe göre, hayat sigortası caiz değildir; mal ve eşya sigortası ise esas itibariyle caiz olmakla birlikte, dinen hoş değildir. Ayrıca faiz esasına dayanan sigortalar caiz değildir.

3. Üçüncü görüşe göre, sigortayı yasaklayan kesin bir nass bulunmadığından, faiz karışmaması ve genel ahlâka aykırı olmaması şartıyla sigortanın bütün çeşitleri caizdir.

> **BİLGİ NOTU**
>
> ✓ Osmanlı döneminde sigorta sistemine ilk defa 1864 tarihli Deniz Ticaret Kanunu'nda temas edilmiş, 1870 yılında İstanbul-Beyoğlu'nda vuku bulan büyük yangında şeyhülislâmlıktan sigortanın cevazı hakkında fetva alınmıştır. Yine 1327'de şeyhülislâmlıktan hayat sigortası hakkında fetva sorulmuş, verilen fetvada İslâm ülkesinde hayat sigortası câiz görülmemiş, yabancı ülkede ve yabancı sigortacı ile yapılan sigorta akdi ve bundan doğan tazminat ve ödeme câiz görülmüştür.

NİKAH ve BOŞANMA

Nikahın rükünleri **icap** ve **kabul**dür.

A- EVLİLİĞİN KURULUŞ (İn'ikad) ŞARTLARI

a) Ehliyet: Kendisinin veya velisinin isteği/yetkisi olmasıdır

b) Meclis Birliği: İcap ve kabullerin aynı toplantıda olmasıdır

c) Evlenme Engelinin Olmayışı: Arada kan veya süt hısımlığı veya sıhrî hısımlık gibi devamlı ya da başkasıyla evli olma, din farkı, üç kere boşanma gibi geçici bir evlenme engelinin olmamasıdır

d) Evliliğin Şartsız Olması: Evlilik akdinde geciktirici veya bozucu bir şartın olmamasıdır

e) Akdi yapanların birbirini işitip anlaması

B- EVLİLİĞİN GEÇERLİLİK (Sıhhat) ŞARTLARI

1. Şahitler:
Hanefîler'in dışındaki mezhep hukukçuları, şahitlerin ikisinin de erkek olmasını şart koşarken Hanefîler Bakara sûresinin 282. âyetini yorumlayarak nikâhta da bir erkek ve iki kadının şahitliğini yeterli kabul ederler

2. Evlenme Engelinin Olmaması
Örneğin, bâin talâk iddeti bekleyen kadınla evlenmenin yasak olması bu gruba girmektedir.

3. İkrahın Olmaması
* Hanefîler'in dışındaki mezheplere göre nikâhta herhangi bir cebir ve zorlamanın, bir diğer ifadeyle ikrahın olmaması da bir sıhhat şartıdır.

4. Evlenmenin Gizlenmemesi
Bu şart sadece Mâlikîler tarafından ileri sürülmüştür (Mâlikîler'e göre Şahitler huzurunda nikah kıyılarak ve bunun yanında şahitlerle anlaşarak yapılan evlenmenin gizlenmesi ve etrafa duyurulmaması sıhhat şartlarına aykırıdır; dolayısıyla böyle olan nikâhlar geçersizdir)

C- Yürürlük (nefaz) Şartları

Genel olarak bizzat evlenecek kimseler tarafından akdedilen evlilik velilerin, veliler tarafından akdedilen evlilik de tarafların izin veya icâzetine muhtaç olduğu durumlarda bu iznin alınması bir nefâz şartı olmaktadır.

D) Lüzum (bağlayıcılık) Şartları

Evliliğin bağlayıcı (lâzım) olması için aranan şartlardır. Lüzum şartını taşımayan evlilik tamamdır. Lakin taraflardan birinin veya velilerinin evliliği fesh etmeye talep hakkı vardır

EVLENME ENGELLERİ

A) Devamlı Evlenme Engelleri

1. Kan Hısımlığı (nesep sebebiyle): Kişinin kendi annesi, ninesi, kızı, kız torunları, kız yeğenleri veya onların kızları, teyze ve halasıyla evlenmesi yasaktır.

2. Evlilik (sıhrîye) sebebiyle: Kayınvalideler, üvey kızlar veya bu durumda olan kız torunlar, gelinler, üvey analar

3. Süt (rada') sebebiyle: Süt emme ile meydana gelen mahremiyet de, soyla sabit olan mahremiyet gibidir. Süt mahremiyetinin gerçekleşmesi için, süt emen çocuğun iki buçuk yaşından küçük olması ve emdiği sütün boğazından geçmiş olması şarttır. Bu iki buçuk yıldan sonra emilen veya içilen süt ile süt evlatlığı veya kardeşliği olmaz. Bu müddet İmam Azam'a göredir. İki İmama göre süt emme müddeti iki senedir.

B) Geçici Evlenme Engelleri

1. Başkasının eşi olma: Bir erkek başkasının eşi ile evlenemez.

2. Üç kere boşanma: Bakara sûresinin 227. âyetinde, *"Boşanma iki keredir; sonra ya iyilikle tutmak veya güzel bir biçimde bırakmak (gerekir)"* buyrulmuştur. İslâm hukukunda bu engelin ortadan kalkması için kadının bir başkasıyla geçerli bir evlilik yapması, bu evliliğin hileli olmaması ve zifaf ile fiilen başlaması daha sonra da boşanma veya ölümle sona ermesi gerekmektedir.

3. **İki hısımla birden evlenme**: Bir kadınla kız kardeşini, halasını veya teyzesini bir anda nikahlamak gibi

4- **İddet bekleyen kadın:** İddet süresi bitmesi gerekir

5. **Din Farkı**: Müslüman bir kadın ancak müslüman bir erkekle evlenebilir. İslam dinine tabi bir kadının, her nevi gayr-i Müslim bir erkekle evlenmesi haramdır.

Müslüman bir erkek ise ehl-i kitap olan bir kadınla evlenebilir. Lakin ehl-i kitap olmayan bir kadınla evlenmesi haramdır.

6. **Beşinci kadın**: Nikâhı altında dört kadın bulunan erkeğin beşinci kadınla evlenmesi haramdır

MEHİR

Erkeğin evlenirken karısına verdiği veya vermeyi taahhüt ettiği para veya sair bir mala **mehir** denmektedir. mehir nikâhın şartlarından değil sonuçlarından biridir; nikâh esnasında belirtilmemiş bile olsa, kadın mehire hak kazanır. Mehirin belirlenmemiş bulunması evlenmenin geçerliliğine halel getirmez. Mehir nikâh anında belirlenip belirlenmemesine göre ikiye ayrılmaktadır. Eğer nikâh anında belirlenmişse buna mehr-i müsemmâ, belirlenmemişse buna da **mehr-i misil** denir. Misil mehir evlenen kızın akrabaları arasında her bakımdan kendi konumundaki kızlara ödenen mehir demektir. Bir anlamda rayiç mehir olmaktadır.

Mehir, ödenme zamanına göre de muaccel veya müeccel mehir diye ikiye ayrılmaktadır. **Muaccel mehir** evlilik anında peşin olarak ödenen mehir demektir. Ödenmesi sonraya bırakılan mehire de veresiye mehir anlamında **müeccel mehir** denmektedir.
Mehirin en az miktarı Hanefîler'e göre 10 dirhem (ilk asırda 10 dirhem yaklaşık iki koyun bedeli idi), Mâlikîler'e göre ise 3 dirhem gümüştür. **Şâfiî** ve **Hanbelî** hukukçulara göre ise mehirin bir alt sınırı yoktur

EVLİLİĞİN SONA ERMESİ (Usul ve çeşitleri)

1) FESİH:
Fesih, evlilik birliğinin akid anında var olan veya sonradan meydana gelen bir eksiklik sebebiyle bozulmasıdır

2) BOŞAMA: (Talak)

Boşama ise evlilik birliğine eşlerden birisi veya her ikisi tarafından son verilmesidir. (Allah katında en sevimsiz helaldir)
Kadının malî bir ödeme yapması veya malî bir hakkından feragat etmesi suretiyle tarafların anlaşarak evlilik birliğine son vermelerine **hul'** veya **muhâlea**, mahkeme kararıyla meydana gelen boşanmaya da tefrik denir. Din İşleri Yüksek Kurulu ise, hâkim kararıyla gerçekleştirilen boşanmaların "**bir bâin talak**" olduğu görüşündedir.

BOŞAMA ÇEŞİTLERİ

İslâm hukukunda boşama dönülebilir olup olmamasına göre ric'î ve bâin, sünnete uygun olup olmayışına göre de Sünnî ve bid'î boşama adlarını alır.
1. Ric'î Talâk
Kocaya yeni bir nikâha ihtiyaç olmadan boşadığı karısına dönme imkânı veren boşama türüdür. Ric'i talâkta evlilik iddet süresince de devam ediyor kabul edilir. Bu sebeple dönüş hakkının da bu süre içinde kullanılması gerekir. Bu süre dönüş yapılmadan geçirilirse iddetin bitimiyle ric'î talâk bâin talâka dönüşür

2. Bâin Talâk
Kocaya boşadığı eşine ancak yeni bir nikâhla ve mehirle dönme imkânı veren boşanma şeklidir. Bâin boşama **iki** kısma ayrılır.

a) Beynunet-i suğra (küçük ayrılık) : Kocaya, boşadığı eşine iddet içinde veya daha sonra yeni bir nikâhla ve yeni bir mehir belirleyerek dönme imkânını veren boşamadır. Bu da bir veya iki bain talak ile meydana gelir.

b) Beynunet-i kübra (büyük ayrılık) : Kocanın eşini bir defa da veya ayrı ayrı zamanlarda üç talakla boşamasına beynunet-i kübra denir. Artık böyle bir kadının başka biriyle usulüne uygun olarak evlenip ondan ayrılmadıkça eski kocasına dönmesi caiz olmaz.

3. Sünnî Talâk

İsminden de anlaşılacağı üzere Sünnî boşama Hz. Peygamber'in bu konuda getirdiği ölçü ve sınırlamalara riayet edilerek yapılan boşama şeklidir. Her şeyden önce Sünnî boşanmanın ric'î talâk olması gerekmektedir. Burada evlilik birliğine geri dönüş kapısının kapatılmaması ve taraflara, daha doğrusu eşini tek taraflı irade beyanıyla boşayan kocaya yeni bir düşünme imkânı tanınmak istenmektedir.

4. Bid'î Talâk

Sünnî olmayan her talâk bid'î talâk kabul edilir.

D) KAZÂÎ BOŞANMA SEBEPLERİ

Boşanma sebepleri birbirinden farklıdır. Bu konuda en dar kabul Hanefî mezhebinin, en geniş yorum ise ★★Mâlikî ve Hanbelî mezheplerine aittir. Bütün Sünnî mezhepleri göz önüne alındığında İslâm hukukunda kabul edilen boşanma sebepleri şu başlıklar altında ele alınabilir:

1. Hastalık ve Kusur

Evlilik birliğinin devam ettirilmesini zorlaştırıcı nitelikteki hastalıklar

2. Kocanın Nafakayı Temin Etmemesi

Kocanın eşinin nafakasını temin etmemesi belirli şartlarla bir boşanma sebebidir.
Hanefî mezhebine göre kocanın eşinin masraflarını karşılamaması veya karşılayamaması bir boşanma sebebi değildir. Bu mezhepte koca nafaka yükümlülüğünü yerine getirmiyorsa kadın mahkemeye başvurarak kendisi için nafaka takdir ettirir.

3. Terk ve Gaiplik

Ebû Hanîfe ve **İmam Şâfiî**'ye göre gaiplik bir boşanma sebebi değildir. Gaip bir kocanın ölümüne hükmedilebilmesi için Ebû Hanîfe ve Şâfiî'ye göre kadın kocasının yaşıtları hayatta olduğu sürece bekler.

★★ **Mâlikî** ve **Hanbelî**'lere göre kaybolan kişinin hayatından ümit kesildiğinden itibaren dört yıl geçince eşi, kayıplığının tesbitini ve ayrılık kararını verilmesini isteyebilir. Kocanın sağ olduğunun bilinmesi durumunda evine dönmemesi gaip olma şeklinde değerlendirilmiştir.

★★**Hanefî** ve **Şâfiîler** bu durumu da bir boşanma sebebi olarak kabul etmezler.

Mâlikî ve **Hanbelîler** ise tam tersine bu durumda daha kolay bir tarzda terkedilen kadına boşanma hakkı tanımışlardır. Yalnız Hanbelîler bu gaipliğin bir mazeret sebebiyle olmamasını şart koşarlar. Kocanın eve dönmemekte kabul edilebilir bir mazereti varsa kadın boşanma talebinde bulunamaz. Mâlikîler'e göre gaiplik bir sene veya daha fazla, Hanbelîler'e göre altı ay veya daha fazla sürerse hâkim belirli şartlarla boşanmaya hükmeder. Bu ayrılık Mâlikîler'e göre bir bâin talâk, Hanbelîler'e göre fesihtir. Hukuk-ı Âile Kararnâmesi'nde Mâlikî mezhebinin görüşü tercih edilerek kadına tefrik hakkı verilmiş, kadın için gaip olan kocanın ölüm ihtimalinin kuvvet derecesine göre dört ve bir yıl bekleme süresi öngörülmüştür (md. 127)

4. Fena Muamele ve Geçimsizlik

★★**Hanefîler** ve **Şâfiîler'**e göre kocanın eşine fena muamele etmesi, eşler arasında şiddetli geçimsizlik bir boşanma sebebi değildir. Böyle bir durumda gerek iki tarafın akrabalarından oluşan hakem heyeti gerekse mahkeme tarafların arasını bulmaya çalışırlar.

★★**Mâlikî** ve **Hanbelî** hukukçulara göre ise kocanın karısına fena muamele etmesi ve aralarında geçimsizlik olması durumunda belirli şartlarla bu durum bir boşanma sebebidir

E) LİÂN

Karısının zina ettiğini veya çocuğunun zina mahsulü olduğunu iddia eden ve bu iddiasını gerektiği şekilde ispat edemeyen koca hâkim huzurunda hususi bir şekilde yeminleşir ve evlilik birliğine hâkim tarafından son verilmesidir.

Ebû Hanîfe ve İmam Muhammed'e göre bu bir bâin talâk hükmünde ise de Hanefîler'den Ebû Yûsuf'a ve diğer mezhep imamlarına göre taraflar birbirlerine ebedî olarak haram olurlar.

F) İLÂ

Kocanın dört ay veya daha fazla karısına yaklaşmayacağına dair yemin etmesi veya bu içerikte bir nezirde bulunmasına **îlâ** denilir. **Hanefîler**'e göre koca bu süre içinde karısıyla bir araya gelirse, yemin etmişse yemin kefâreti, nezirde bulunmuşsa adadığı o şey gerekli olur. Şayet koca bu süre içinde karısına dönmezse hâkimin kararına ihtiyaç kalmadan kadın bir bâin talâkla boşanmış sayılır.

G) ZIHÂR

"Zihâr", sırt anlamına gelen "zahr" kelimesinden türetilen bir kelimedir. ıstılahta erkeğin eşine, onu kendisine haram kılmak maksadıyla "sen bana anamın sırtı gibisin" demesidir. Zıhar kefâreti olarak; Kişinin imkânı varsa bir köle âzat etmek, buna imkân bulamayan kimse, cinsel temastan önce aralıksız olarak **iki ay** oruç tutar. Buna da gücü yetmeyen altmış fakiri doyurur. (el-Mücâdele- 58/2-4).

İDDET ÇEŞİTLERİ

a) Ölüm İddeti: Kadın hamile değilse dört ay on gün iddet bekler

b) Boşanma veya Fesih İddeti: Boşanmış kadın hamile değilse ve adet görüyorsa bunun iddeti üç hayız süresidir. (★Şâfiîlere göre üç temizlik süresidir)

c) Hamile kadının iddeti: Hamile olan kadının iddeti doğumla sona erer.

BİLGİ NOTLARI:

✓ **Hanefî** ve **Şâfiî** hukukçuları kadına boşanmayı talep hakkı veren sebepleri çok sınırlı tutarken Mâlikî ve Hanbelî hukuk ekolleri bu konudaki esnek ve hoşgörülü tavrı Osmanlı'nın son döneminde çıkarılan 1917 tarihli Hukuk-ı Âile kararnâmesinde yer almıştır.

✓ Hanefî hukukçular annenin çocuğunu emzirmeye dinen mecbur olduğunu, ancak hukuken olmadığını söylerler.

✓ Boşanma, evliliğin feshi ve ölüm gibi bir sebeple evliliğin sona ermesi durumunda kadının yeni bir evlilik yapmadan önce beklemesi gereken süreye iddet denir.

✓ İddet bekleyen kadınların nafakaları belirli şartlarla kocaları üzerindedir

ÜNİTE 4 - FIKIH TEST SORULARI 1

1. Aşağıdakilerden hangisi vacip oruçlardandır?

A) Aşure orucu
B) Adak orucu
C) Arefe günü oruç
D) Eyyam-ı Bîd

2. "Eyyam-ı Bîd" orucu hangi günler tutulan oruçtur?

A) Her kameri ayın 13-14-15. günleri
B) Zilhiccenin başından dokuz günde tutulan
C) Her kameri ayın başında, ortasında ve sonunda
D) Muharem ayının 10. günü

3. Aşağıdakilerden hangisi "imsak" ın kelime anlamıdır?

A) Kendini tutmak, engellemek
B) Erken davranmak
C) Sahura kalkmak
D) Sabah ezanını beklemek

4. Kölelikle ilgili verilen bilgilerden aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Kur'an ve sünnet köle azâd etmeyi teşvik etmiştir
B) Kölelerin şer'an cezaî mesulüyetleri hür insanlar gibi tam değildir
C) Kölelik bazen harp esirliği yoluyla da olabilir
D) Kölelik İslam'ın getirdiği bir müessesedir

5. Orucun farz olduğunu belirten ayet-i kerime aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bakara-188
B) Bakara-183
C) İbrahim-51
D) Neml-83

6. Aşağıdakilerden hangisi orucu bozar?

A) Dışarıdan az olarak susam yemek
B) Uyurken ihtilam olmak
C) Kan aldırmak
D) Havuza girmek

7. Hanefi mezhebine göre sehiv secdesinin hükmü nedir?

A) Sünnet B) Vacip
C) Farz D) Müstehap

8. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Nafile namazlar özürsüz de oturularak kılınabilir
B) Cenaze namazında cemaatin bulunması şart değildir. Sadece bir erkeğin veya bir kadının bulunması yeterlidir.
C) Başlanmış bir nafile namaz herhangi bir nedenle bozulacak olursa onun kaza edilmesi vaciptir
D) Mest üzerine mesh etmenin süresi yolcular için 4 gün 4 gecedir

9. Namazda kaç dereceden fazla kıbleden sapma olursa namaz sahih olmaz?

A) 20° B) 30°
C) 35° D) 45°

10. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Ebû Hanife'ye göre bir kimsenin namazda iken ezberinde olmayan ayetleri Mushaf'a bakarak okuması durumunda namazı bozulur.
B) Beş vakit namazlara bağlı farzından evvel ve sonra kılınan namazlara revâtib sünnetler denir
C) Revâtib sünnetler dışında kılınan nafile namazlar regaib adını alır
D) Ay tutulduğunda kılınan nafile namaza küsuf namazı denir

11. Aşağıdakilerden hangisi Cuma namazının sıhhat şartlarından biri değildir?

A) Cemaat bulunması
B) Hürriyet
C) Hutbe
D) Vakit

12. Aşağıdakilerin hangisi Yemin kefaretinde yapılması gerekenlerden biri değildir?

A) 10 fakiri giydirmek
B) 7 gün oruç tutmak
C) Köle azad etmek
D) 10 fakiri doyurmak

13. Aşağıdakilerden hangisi orucu bozar?

A) Uyurken ihtilam olmak
B) Üzerine parfüm sıkmak
C) Unutarak bir şey içmek
D) Hiçbirisi

14. Kur'an ve Sünnet'te hükmü açıkça belirtilmeyen bir meselenin hükmünü, aralarındaki ortak nitelik dolayısıyla, hükmü açıkça belirtilen diğer meseleye göre açıklamaya fıkıh literatüründe ne ad verilmektedir?

A) İstitaât
B) Kıyas
C) Nass
D) İcma

15. Aşağıdakilerden hangisi orucu bozar?

A) Kasden ağız dolusu kusmak
B) Uyurken ihtilam olmak
C) Kan aldırmak
D) Hiçbirisi

16. Hiç iftar etmeden üst üste birkaç gün tutulan oruca ne ad verilmiştir?

A) Savm-ı Ebrâr
B) Savm-ı Visal
C) Savm-ı Sükût
D) Savm-ı Davûd

17. Aşure günü orucu hakkında aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

A) Muharrem ayının 9-10. yada 10-11. günleri oruç tutulması tavsiye edilmiştir
B) Muharrem ayının sadece 10. günü tutulması tavsiye edilmiştir
C) Muharrem ayında oruç tutmak tavsiye edilmemiştir
D) Muharrem ayının 1. ve 10. günü oruç tutulması tavsiye edilmiştir

18. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Hanefîlere göre unutarak yemek içmek-cinsel ilişkide bulunmak halinde ne kefaret nede kaza gerekir.
B) Şâfiîlere göre kasten yemek-içmek halinde kefaret değil sadece kaza gerekir
C) Malikîlere göre, unutarak yemek-içmek, cinsel ilişkide bulunmak ile farz olan oruç bozulur, kazası gerekir.
D) Nezredilen bir orucun hükmü farzdır

19. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Her şirk bir küfürdür, fakat her küfür bir şirk değildir

B) Hanefilerde abdest azalarını sıra ile yıkamak farz değil, Şâfiî mezhebine göre farzdır

C) Hanefi mezhebine göre mahrem bir kadının eline arada bir engel olmaksızın dokunulması halinde abdest bozulur

D) Nass denilince ayet ve hadisler kastedilir

20. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Şâfiî mezhebinde bayram namazı müekked sünnettir

B) Şâfiî mezhebinde Fatihadan sonra zamm-ı sûre okumak sünnettir.

C) Şâfiî mezhebinde çocuk doğurmak orucu bozar

D) Şâfiî mezhebinde akîka kurbanın etinden sahibi yiyemez

21. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Şâfiî mezhebinde meshin müddeti seferi olanlar için 4 gün 4 gecedir

B) Şâfiî mezhebinde fıtır sadakası vermek farzdır

C) Şâfiî mezhebinde her şeyin gölgesi bir misli olduğu an ikindi vakti girmiş olur

D) Şâfiî mezhebinde çocuk ve delinin malı nisaba ulaşırsa mutlaka zekâta tabidir

22. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Namaz kılanın, önünden geçene engel olması için önüne koyduğu şeye "sütre" adı verilir

B) Rükudan doğrulduktan sonra secdeye gitmeden önce bekleyişe "kavme" denir

C) İkindi namazının sünnetinin birinci oturuşunda salli-barik okumadan 3. rekata kalkan kimseye sehiv secdesi gerekir

D) Seferde, yolculuk hâlinde dört rek'atli farzları iki rek'at kılmak Kasr-ı Salat olarak ifade edilir

23. Güneşin tepe noktasını geçip batıya doğru kaymasına ne ad verilir?

A) Fey-i Zeval
B) Asr-ı evvel
C) Asr-ı sâni
D) Fecr

24. Teşehhüt miktarı oturmak ne demektir?

A) Şehadet kelimesini söyleyecek kadar oturmaktır
B) Tahiyyatı okuyacak kadar oturmaktır
C) Tahiyyat, salli-barik ve Rabbena dualarını okuyacak kadar oturmaktır
D) Hiçbiri

25. Ezanı dinleyen bir kimseye müstehap sayılan iş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aziz Allah demesi
B) Hiçbir şey yapmadan susması
C) Müezzinin okuduğu ezan kelimelerini tekrarlaması
D) Dizlerinin üstünde oturması

26. Hanefi ve Şafiî mezhebinde başın tamamını mesh etmenin hükmü aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?

A) Sünnet-Sünnet
B) Sünnet-Farz
C) Farz-Sünnet
D) Farz-Farz

27. Seferilikle ilgili verilen bilgilerden aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Mukim olan kişi namazda seferi olana uyabilir
B) Hanefilerde 15 günden fazla kalmaya niyet eden namazını kısaltmaz
C) Şafiîlere göre sefer mesafesi on gün on gecedir
D) Hanefilerde seferinin namazı kısaltması azimettir

28. Bir kişi akşam namazını kılmaya başlarken kalben akşam namazının farzına, sehven diliyle yatsı namazının farzına niyet etse bu namazla ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Yatsı namazı yerine geçer
B) Akşam namazının farzı olarak geçerlidir
C) Namaz sonunda sehiv secdesi yapar
D) Namaz fasid olur

29. Abdestte niyetin hükmü 4 mezhepte ne şekildedir?

A) Hanefi mezhebinde sünnet, diğer üç mezhep de farzdır
B) Şafiî mezhebinde farz, diğer üç mezhep de sünnettir
C) Hanefi ve Şafiî mezhebinde farz, diğer iki mezhep de sünnettir
D) Maliki ve Şafiî mezhebinde farz, diğer iki mezhep de sünnettir

30. Aşağıdakilerden hangisi ilmi-hal kitaplarımızda bulunan "sahib-i tertip" terimini ifade etmektedir?

A) Namazlarını vaktin ilkinde kılan
B) En az altı vakit namazı kazaya kalmamış olan
C) Abdest alırken sırayı gözeten
D) Dünya ve ahiret işlerini yerli yerince yapan

31. Aşağıdakilerden hangisi namazın rükünlerinden biri değildir?

A) Kıraat
B) Secde
C) Kıyam
D) Salli-bârik okumak

32. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Tilavet secdesinde kıbleye dönmek farz değildir
B) Hanefi mezhebinde seferde namazı kısaltmak vacip ve aynı zamanda azimettir
C) Hayız halindeki bir kadın secde ayetini dinlese kendisine tilavet secdesi vacip olmaz
D) Sadece erkeklere namaz kıldıran bir İmam, imamete niyet etmeden namazı kıldırsa bütün cemaatin namazları sahih olur

33. Ay tutulunca kılınan namaza .... namazı, güneş tutulunca kılınan namaza .... namazı, akşam namazından sonra kılınan nafile namaza .... Namazı, ömürde bir kez olsun kılınması tavsiye edilen dört rekatlı mendup namaza .... namazı denir.
Yukarıdaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Küsuf – Hüsuf – Evvabin – Tesbih
B) Hüsuf – Küsuf – Evvabin – Tahiyyetü'l-mescid
C) Hüsuf – Küsuf – Evvabin – Duha
D) Hüsuf – Küsuf – Evvabin – Tesbih

34. Aşağıdaki fiillerden hangisi namazı bozmaz?
A) Esnemek
B) Dünya için ağlamak
C) Amel-i kesirde bulunmak
D) Göğsü kıbleden çevirmek

35. Aşağıdakilerden hangisi namazı bozan şeyler arasında yer almaz?
A) Göğsün kıble istikametinden çevrilmesi
B) Namazda gülmek
C) Namazda baş ile sağa sola bakmak
D) Fındık büyüklüğünde bir şey yemek

36. Hanefi mezhebinde cenaze namazında okunan dualar sırasıyla hangileridir?
A) Subhâneke, Fatiha, cenaze duası
B) Subhâneke, Fatiha, Salli-bârik, cenaze duası
C) Subhâneke, Salli-Bârik, Cenaze duası
D) Subhâneke, Fatiha, Salli-bârik, Rabbena duaları

37. Duhâ namazının dilimizde diğer ismi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Dua
B) Tevbe
C) Kuşluk
D) Tesbih

38. "Kasr-ı Salat" (Namazı kısaltmak) hicretin kaçıncı yılında meşru kılınmıştır?
A)4 B) 3 C) 2 D) 1

39. "Ezân-ı Muhammedî" hicretin kaçıncı yılında meşru kılınmıştır?
A)4 B) 3 C) 2 D) 1

40. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A)Ezan ve kamet vaktin değil, namazın sünnetidir
B)Kıyam vacip namazlarda bir rükun değildir
C)Farz namazlarda kıyam bir rükun, nafile namazlarda rükun değildir
D)Namazın vacipleri kasten terk edilirse namaz iade edilmelidir

41. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Namaza kalben niyet edip de dil ile niyeti söylemeden kılınan namaz sahih değildir

B) Tadil-i erkân'ın hükmü vaciptir

C) Namaza başlarken elleri kulak hizasına kaldırmanın hükmü sünnettir

D) Rüku, secde ve intikal tekbirlerinin ve tesbihlerinin hükmü sünnettir

42. Aşağıdaki vakitlerin hangisinde nafile namaz kılmak mekruhtur?

A) İkindi namazının farzından önce

B) Akşam ile yatsı namazı arasında

C) İkindi namazı farzı kılındıktan sonra

D) Bayram namazından sonra evde

43. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Şâfiîlerde namazı yalın ayak kılmak sünnettir

B) Şâfiîlerde seferi olana Cuma namazı farzdır

C) Şâfiîlerde tilavet secdesinde iftitah tekbiri alınır

D) Şâfiîlerde, devamında selam bulunan oturuşta teverrük etmek, yani sol ayağı sağ ayağın altından çıkarmak sünnettir

44. Şâfiî mezhebinde Cuma namazının sıhhatinin şartları arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Namazdan önce iki hutbe-nin okunması

B) Yerleşim yerinde kılınması

C) Cuma namazını kılan cemaatin en az 40 kişi olması

D) Mukîm olmak

45. İlmihal kitaplarımızın zekât bahsinde geçen "havâic-i asliyye" terimi neyi ifade etmektedir?

A) Temel ihtiyaç maddeleri
B) Zekâta tabi mallarda üzerinden bir kamerî yılın geçmiş olması şartı
C) Zekâtı kişilerin mülkiyetlerine geçirmek
D) Bir malın zekâta tâbi olabilmesi için şart olan tam mülkiyet

46. Zekâtın kimlere verileceğini beyan eden ayet-i kerime aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tevbe-60
B) Tevbe-50
C) Kamer-50
D) Bakara-188

47. Yağmur, nehir, dere, ırmak gibi sularla sulanan toprak ürünle-rinden ne kadar oranda öşür verilir?

A) 1/10 (Onda bir)
B) 1/20 (Yirmide bir)
C) 1/30 (Otuzda bir)
D) 1/40 (Kırkta bir)

48. Kişinin kendi gücü ve imkanları ile suladığı toprak ürünlerinden ne kadar oranda öşür verilir?

A) 1/10 (Onda bir)
B) 1/20 (Yirmide bir)
C) 1/30 (Otuzda bir)
D) 1/40 (Kırkta bir)

49. Fakir olmaları durumunda aşağıdaki akrabalardan hangisine zekât verilebilir?

A) Baba B) Anne
C) Dede D) Kardeş

50. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Malikilere göre seferi olanların namazlarını kısaltmaları müekked sünnettir
B) Kıraat esnasında ayet atlamakla namaz bozulmaz
C) Hanefilere göre koyun ve sığırın dışkısı necaset-i galizadır
D) Hanefilere göre tavuk ve kazın dışkısı necaset-i galizadır

51. Zekât hicretin kaçıncı yılında farz kılınmıştır?
A) Hicretin 3. yılında
B) Hicretin 1. yılında
C) Hicretin 2. yılında
D) Hicretin 4. Yılında

52. Zekatla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Zekât sadece Ramazan ayında verilir
B) Karı-koca birbirine zekât veremez
C) Farklı ayarda da olsa bizim için önemli olan altının asıl gramına bakılır
D) Ödenen vergiler zekât yerine geçmez

53. Aşağıdakilerden hangisi zekâtın farz olmasının şartlarından değildir?
A) Hür olmak
B) Evli olmak
C) Nisap miktarı mala sahip olmak
D) Akıllı olmak

54. İlmihal kitaplarımızın zekât bahsinde geçen "el-milkü't-tâm" terimi neyi ifade etmektedir?
A) Kuvvetli alacakların zekâtı
B) Define ve hazine gibi kendiliğinden yer altında bulunan her türlü kıymetli maden ve eşya
C) Bir malın zekâta tâbi olabilmesi için şart olan tam mülkiyet
D) Orta kuvvette alacakların zekâtı

55. Kur'an'da zikredilen zekâtın verileceği kimseler arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?
A) Yolda kalmışlar
B) Allah yolunda cihad edenler
C) Cami yapımına
D) Borçlular

56. Fıtır sadakası hakkında aşağıda verilen bilgiler arasında hangisi yanlıştır?
A) Kişi kendi zevcesinin fitresini vermekle mükellef değildir
B) Şâfiî mezhebine göre fitre para ve elbise gibi şeylerle de ödenebilir
C) Şâfiî mezhebine göre fitre vermek farzdır
D) Fitre zekât verilecek kimselere verilir

57. Aşağıdakilerden hangisi zekâtla ilgili bir kavram değildir?

A) Nisap
B) Öşür
C) Havl-i havelân
D) Hedy

58. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Zekâta tabi mallarda üzerinden 365 gün geçmiş olması şarttır
B) Kadınların üzerlerindeki ziynet altınlar zekâta tabidir
C) Hanefî mezhebine göre altın ve gümüşten yapılmış süs eşyaları zekâta tabidir
D) Ebû Yûsuf ve İmam Muhammed'e göre, toprak ürünlerinin zekâta tâbi olabilmeleri için hububatta olduğu gibi bir sene çürümeden kalabilme özelliğine sahip olmaları gerekir.

59. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Ebû Hanîfe'ye göre kocasından vadeli mehrini alınadıkça kadın zekâtla mükellef değildir
B) Saime olan develerde nisap miktarı 10'dur
C) Malı yanında olmayan yolcu zekâtla mükelleftir. Çünkü o, vekil aracılığı ile malında tasarrufta bulunabilir
D) Maden, define ve hazine gibi kendiliğinden yer altında bulunan veya insanlar tarafından yer altına gömülüp gizlenen her türlü kıymetli maden ve eşya rikâz olarak isimlendirilir

60. – Nifas halinin en çok müddeti;
– Hanbelîler'e göre …….. gündür
– Şâfiî'lere göre …….. gündür
– Hanefî'lere göre …….. gündür

Yukarıdaki boşlukları sırasıyla aşağıdakilerden hangisi tamamlamalıdır?

A) 40 - 60 - 40
B) 60 - 50 - 40
C) 60 - 60 - 50
D) 40 - 40 - 60

61. Aşağıdakilerden hangisi necâset-i galîza sayılmaz?
A) İnsan idrar ve dışkısı
B) Kan
C) Sığır, koyun ve geyik gibi dört ayaklı hayvanların dışkıları
D) Şarap

62. Sadece namaz abdesti almaya yetecek kadar suyu bulunan cünüp bir kimse nasıl hareket eder?
A)Su bulasıya kadar bir şey yapmaz
B) Bu suyla abdest alıp namazını kılar
C)Gusletme imkanı bulana kadar teyemmüm ederek namazını kılar
D)Bu suyla abdest alıp namazını kazaya bırakır

63. Rahim içi damarlardan hayız ve nifas hali dışında ve bir hastalık veya yapısal bozukluk sebebiyle gelen özür kanına ne ad verilir?
A) İstihâze B) Adet hali
C) Nifas hali D) Hiçbiri

64. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Kadınlar özel hallerinde tilavet secdesi yapabilirler
B) Cenazeyi yıkamak için su olmadığı zaman teyemmüm yaptırılır
C) Musalli namazda secde ayetini okudu ve daha kıraatini bitirmedi ise ve kıraate devam edecekse hemen direk secdeye gider bir kere tilavet secdesini yapar ayağa kalkar kıraatine devam eder
D) Musalli namazda kıraatinin son ayeti olarak secde ayeti okudu ise namazın rükûsunu ve secdesini normal olarak yapar bu arada tilavet secdesini de yapmış kabul edilir

65. Aşağıdakilerden hangisi orucu bozar?
A) Esans koklamak
B) Misvak kullanmak
C) Unutarak bir şey yemek
D) Hiçbirisi

66. Aşağıda vermiş olduğumuz kelimelerin hangisinin karşılığı yanlıştır?

A) Ukubat: Ahlak esasları
B) Metodoloji: yöntem bilimi
C) Mümeyyiz: iyiyi, kötüyü, doğru ve yanlışı seçebilen
D) Maslahat: insanlığın yararına olan şeyler

67. Ramazan orucunu tutmamayı mübah kılan özürler içerisinde hangisi yoktur?

A) Emzikli kadın
B) Yolculuk
C) Hastalık
D) Sınava girmek

68. Aşağıdakilerden hangisi abdesti bozar?

A) Namaz dışında kahkaha ile gülmek
B) Tırnak ve saç kesmek
C) Ağız dolusu kusmak
D) Pire veya sivri sineğin kan emmesi

69. Sıvı olan ağır necasetlerinin ne kadarı namaza engeldir?

A) Üç gramdan fazlası
B) El ayası kadarı
C) Necasetin bulunduğu uzvun dörtte biri
D) Parmak ucu kadarı

70. Aşağıdakilerden hangisi abdesti bozmaz?

A) Cenaze namazında sesli olarak gülmek
B) Hacamat yapmak
C) Bayılmak
D) Tükürükten çok olup ağızdan çıkan kan

71. Erkeklerin küçük abdestten sonra idrar sızıntısının kesilmesi için biraz bekleyerek, öksürerek veya yürüyerek yapmış oldukları fiile ne ad verilmektedir?

A) İstihâle
B) İstidrat
C) İstihâze
D) İstibra

72. Âdetli bayan aşağıdakilerden hangisini yapabilir?
A) Oruç tutabilir
B) Kabeyi tavaf edebilir
C) Kurban kesebilir
D) Nafile namaz kılabilir

73. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Lohusalığın en kısa süresi için bir sınır yoktur
B) Adetli kadın dua ayetlerini dua niyetiyle okuyabilir
C) Adetli iken neler yapılamazsa nifas halinde de yapılamaz
D) Adet ve nifas halinde neler yapılamazsa istihaze halinde de yapılamaz

74. Aşağıdakilerden hangisi "Vilâ" kavramının açıklamasıdır?
A) Abdest alırken uzuvları ovuşturmaktır
B) Ara vermeden abdest azalarını yıkamaktır.
C) Abdest alırken yüzük varsa yüzüğü oynatmaktır
D) Abdest alırken suyu israf etmemektir

75. Hanefi mezhebinde Nifas (lohusalık) müddeti en az kaç gündür?
A) 3
B) 5
C) 2
D) En az müddeti yoktur, anlık da olabilir

76. Aşağıda vermiş olduğumuz kelimelerin hangisinin karşılığı yanlıştır?
A) Teşmît: taziyede bulunmak
B) Yeis: ümitsizlik
C) Ucb: böbürlenmek
D) Tebyîn: açıklamak

77. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Deniz suyu ile abdest, gusül alınır
B) Kadınlar özel hallerinden sonra namazlarını kaza etmezler, tutamadıkları orucunu kaza ederler
C) Cünüp olarak oruca başlayan kimsenin orucu geçerli değildir
D) Abdestsiz ve gusülsüz olan kimselerin, başkaları tarafından okunan Kur'an'ı dinlemeleri caizdir

78. Şâfiî mezhebinde nifas (lohusalık) müddeti en az kaç gündür?

A)3
B) 5
C)2
D)En az müddeti yoktur, anlık da olabilir

79. Abdestin âdapları arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A)Sıcak suyla abdest almak
B) Abdestin sonunda bir veya birkaç defa "Kadir" suresini okumak
C)Abdest sularının elbiseye sıçramaması için, yüksek bir yerde durmak
D)Kıbleye yönelerek abdesti almak

80. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A)İmam Âzam'a göre özürlü olanların abdestleri, namaz vaktinin girmesi ile bozulmaz; vaktin çıkması ile bozulur
B) Mâlikî ve Şâfiîler ile Şîa'dan Ca'ferîler'e göre ağız ve burnun içini yıkamak sünnettir
C)Şâfiî mezhebinden bir kimse abdest aldığını kesin olarak bilse de abdestinin bozulup bozulmadığında tereddüt etse bu durumda abdesti bozulmuş sayılır
D)Mâlikîler'e göre vücudu ovalamak ve gusül işlemlerinin arasını açmamak da guslün farzlarındandır

81. Abdestin sünnetleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Uzuvları yıkarken sırayı gözetmek
B) Misvak kullanmak
C) Abdeste sağ uzuvlardan başlamak
D)Ayakları sağ el ile yıkamak

82. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Malikî mezhebine göre adetli kadının kanaması devam ettiği müddetçe ezbere yada el sürmeden yüzünden Kur'an okuması caizdir

B) Âdetli kadının hac menasikinden yalnız tavaf yapması caiz değildir

C) Bayram namazlarından sonra hutbe okunması vaciptir

D) Âdetli kadına secde ayetini dinlemesinden dolayı tilavet secdesi vacip olmaz

83. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Domuzdan başka olan hayvanların, boynuz, tırnak, kemik, kıl ve tüyleri gibi içlerine kan girmeyen organları ve tabaklanan derileri hayvanların ölümleriyle pis olmaz

B) Eti yenen hayvanlardan tavuk, kaz ve ördeklerin tersleri hafif pisliktir

C) Koyunun tersi hafif pislik olduğu gibi, onun öd kesesi ve işkembesi de hafif pisliktir

D) Eşek ve eşekten doğan katırın artığı suların hükmî temizlikte kullanılıp kullanılmayacağı ise şüphelidir. Temiz su bulunmadığında bunlarla abdest ve gusül alınır ve ayrıca teyemmüm yapılır

84. Aralarında devamlı evlenme engeli bulunmayan bir erkek ve kadının başkalarının muttali olamayacağı kapalı bir mekanda baş başa kalmalarına İslam hukukunda ne ad verilir?

A) Halâvet

B) Kurbet

C) Halvet

D) Havâtır

85. Nikah akdi sırasında mevcut iken sonradan medyana gelen bir eksiklik sebebiyle evliliğin sonlandırılmasına ne ad verilir?
A) Kabz
B) Fesih
C) İhraz
D) Talak

86. İslam hukuku literatüründe evlenecek eşler arasında dinî, iktisadî ve sosyal bakımdan denkliğin olması hangi kavram ile ifade edilir?
A) Kefâet
B) Mürüvvet
C) Kemalet
D) Kefâlet

87. Erkeğin evlenirken eşine verdiği yada vermeyi taahhüt ettiği para veya sair mala ne ad verilmektedir?
A) Başlık parası
B) Hediye
C) Hibe
D) Mehir

88. Aşağıdakilerden hangisi icmâ ile sabit olan hükme örnek olarak gösterilebilir?
A) Zinanın haram oluşu
B) Domuz etinin haram oluşu
C) İçkinin haram kılınması
D) Müslüman bir kadının gayrimüslim bir erkekle evlenemeyeceği

89. Fakihlerin çoğunluğuna göre toprak mahsulleri zekâtında da nisap miktarı ne kadardır?
A) 750 kg B) 966 kg
C) 653 kg D) 520 kg

90. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Ticaret mallarının zekâtı Hanefîler'e göre mal olarak verilebileceği gibi bu malın tutarı para olarak da ödenebilir
B) Şâfiîler'e göre, hangi mal zekâta tâbi ise zekâtın o maldan çıkarılıp verilmesi gerekir
C) Balın zekât oranı 1/20 (Yirmide bir)'dir
D) Evlerden, dükkânlardan vesair akarlardan, nakil vasıtalarından, kiralarından, nisap miktarı olup üzerlerinden tam bir sene geçtiği takdirde zekât verilir

91. "Şahitler huzurunda nikah kıyılarak ve bunun yanında şahitlerle anlaşarak yapılan evlenmenin gizlenmesi ve etrafa duyurulmaması sıhhat şartlarına aykırıdır; dolayısıyla böyle olan nikâhlar geçersizdir"
Yukarıdaki görüş aşağıdaki mezheplerin hangisine aittir?
A) Hanefî
B) Şâfiî
C) Hanbeli
D) Mâlikî

92. Aralarında mehir olmaksızın bir adamın kendi kızını diğerinin kızı karşılığında ona nikahlamasına ne ad verilir?
A) Şigar nikahı
B) Bedel nikahı
C) Mut'a nikahı
D) Hulle nikahı

93. Caiz olmadığı halde, üç talâkla boşanmış eşlerin tekrar bir araya gelmelerini sağlamak üzere hileli evliliklerin (ikinci eşiyle zifaf olmadan ondan boşanıp birinci eşiyle evlenme isteği) yapılmasına İslam hukukunda ne ad verilmektedir?
A) Gurre B) Hulle
C) Mut'a D) Tahlil

94. Erkek tarafından kadına boşama hakkının verilmesi ………………… terimi ile ifade edilmektedir.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A)Bâin talak
B)Tefviz-i talak
C)Telkin-i talak
D)Ric'i talak

95. **Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**
A) Müslüman bir erkek Ehl-i kitap bir kadınla evlene-bilir
B) Bir erkek, Müslüman iken din değiştirip Hristiyan olan bir kadınla evlenemez
C) Bir kimse nikahlayıp cinsel ilişkiden önce boşadığı kızın annesiyle evlenemez
D) Müslüman bir kadın gayr-i müslim bir erkekle evlenebilir

96.- Nikâh anında belirlen-miş mehire .... adı verilir.
- Nikâh akdi sırasında mehir zikredilmezse kadın ....'e hak kazanır
-Nikâh akdi sırasında peşin olarak ödenen mehire ....
-Ödenmesi sonraya bırakılan mehire de .... denir.
Yukarıdaki boş yerlere gelmesi gereken kelimeler aşağıdakilerden hangisidir?
A) mehr-i müsemmâ - mehr-i misil -mehr-i muaccel- mehr-i müeccel
B) mehr-i müsemmâ - mehr-i misil- mehr-i müeccel- mehr-i muaccel
C) mehr-i misil - mehr-i müsemmâ - mehr-i müeccel- mehr-i muaccel
D) mehr-i müsemmâ - mehr-i misil - mehr-i te'cil- mehr-i muaccel

97. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) İslâm hukukunda çocukların bakım ve yetiştirilmesine "hidâne" adı verilir

B) Evlilikte kişinin başkalarının evlenmeleri hususunda söz sahibi olmasına "velayet" adı verilir

C) Evlenecek eşler arasında sosyal durum ve ekonomik seviye bakımından yakınlık ve denklik bulunmasına "kefalet" adı verilir

D) Düğün dolayısıyla verilen yemeğe "velime" adı verilir

98. Üçüncü boşama hakkını da kullanan koca istese bile ne yeni bir nikâhla ne de nikâhsız eski eşine geri dönebilir. Bu tür bir ayrılığa .... denir.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Beynûnet-i kübrâ

B) Ric'i talak

C) Tefviz-i talak

D) Beynunet-i suğra

99. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Adet halinde olan bir bayanın nikahı kıyılabilir

B) Nikahı kıyan kişi aynı zamanda şahit yerine de geçer

C) Otuz iki farzı bilmeyenin nikahı kıyılmaz

D) Boşanıp da iddet bekleyen kadına nafaka gerekir

100. Satış akdi yapılırken taraflardan birinin söz ve davranışı ile diğer tarafı kasten aldat asına ne ad verilir?

A) Tağrir

B) Sağir

C) Tahkir

D) Gasp

Cevap anahtarı arka sayfadadır!

ÜNİTE 4 – FIKIH TEST-1 SORULARI CEVAP ANAHTARI														KONTROL
1	B	16	B	31	D	46	A	61	C	76	A	91	D	Doğru adediniz
2	A	17	A	32	A	47	A	62	C	77	C	92	A	
3	A	18	D	33	D	48	B	63	A	78	D	93	B	....
4	D	19	C	34	A	49	D	64	A	79	A	94	B	
5	B	20	D	35	C	50	C	65	D	80	C	95	D	Yanlış adediniz
6	A	21	A	36	C	51	C	66	A	81	D	96	A	
7	B	22	C	37	C	52	A	67	D	82	C	97	C	......
8	D	23	A	38	A	53	B	68	C	83	B	98	A	www.yeterlik.com
9	D	24	B	39	D	54	C	69	B	84	C	99	C	
10	D	25	C	40	B	55	C	70	A	85	B	100	A	
11	B	26	A	41	A	56	B	71	D	86	A			
12	B	27	C	42	C	57	D	72	C	87	D			
13	D	28	B	43	B	58	A	73	D	88	D			
14	B	29	A	44	D	59	B	74	B	89	C			
15	A	30	B	45	A	60	A	75	D	90	C			

ÜNİTE 4 - FIKIH TEST SORULARI 2

1. İslam hukukunda alış verişte aldatmak, eksik vermek, saklamak, gizlemek, anlamlara gelen terim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gabn
B) Narh
C) Kabz
D) Bey'

2. Alış-verişte malın mal ile değişimini aşağıdaki hangi terim ifade etmektedir?

A) Murâbaha
B) Gabn
C) Trampa
D) Terviye

3. İslam hukukunda altın, gümüş veya diğer nakit paraların kendi cinsiyle veya diğer para cinsleriyle değişimini ifade eden terim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bey'
B) Selem
C) Narh
D) Sarf

4. Bir malı alış fiyatına yada maliyetine satmayı ifade eden İslam hukuku terimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Murâbaha
B) Vadi'a
C) Tevliye
D) Narh

5. Bir malın alış fiyatından veya maliyetinden daha düşük bir bedelle satımını ifade eden İslam hukuku terimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tevliye
B) Vadîa
C) Selem
D) Gabn

6. <u>Daha sonra</u> teslim edilecek bir malın peşin para mukabilinde satımı demek olan İslam hukuku terimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Selem
B) Neceş
C) Vadi'a
D) Müsaveme

7. **Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**
   A) İslam hukukuna göre bir patentin satışı caizdir
   B) İslami kurallara uygun olarak faaliyet gösteren şirketlerin hisse senetlerinin alım satımı caizdir
   C) Telefonla yapılan alış veriş geçerli değildir
   D) Satış bedelini veya vadeyi belirlemeden yapılacak satım akdi fasit olur

8. **Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**
   A) Eyyam-ı Nahr Zilhicce ayının 10, 11 ve 12. günleridir
   B) Kurbanlık bir hayvanı kesmeyip değerini tasadduk etmek Kurban ibadeti yerine geçer
   C) Zengin olup fakat mukîm olmayan kişinin kurban kesmesi vacip değildir
   D) Akîka kurbanı çocuk akıl baliğ olasıya kadar kesilebilir

9. **Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**
   A) Kasten olmayıp unutularak besmele çekilmeden kesilen hayvanın eti yenir
   B) Bir şahsın bir şehre gelişi şerefine ona tazim, hürmet için kesilen hayvanın eti yenmez
   C) Mecûsîlerin, putlara tapanların, mürtedlerin kestiği hayvanlar yenmez
   D) Başka bir hayvanın boynuzuyla vurması sonucu kan akıtılarak kendiliğinden ölen bir hayvanın eti yenir

10. Kurbanlık hayvanlardan koyun, keçi .... , sığır ve manda ...,develer .... yaşını doldurmalıdır
    Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
    A) 1 - 2 - 5
    B) 1 - 2 - 4
    C) 1 - 3 - 5
    D) 1 - 2 - 3

11. Aşağıdakilerden hangisi fıtır sadakası ile ilgili doğru bilgi değildir?

A) Bir kimse, kendi zevcesinin ve akıl sağlığı yerinde büyük evladının fitre sadakasını vermekle yükümlü olmaz

B) İmam Şafiî'ye göre, zevcenin fitre sadakası, kendisi zengin olsa bile, kocasına aittir

C) Fıtır sadakasını vermek için erkek olmak şarttır

D) Fitre sadakası, Ramazan Bayramının birinci günü fecrin doğuşundan itibaren vacib olursa da, bundan önce ve bundan daha sonra da verilebilir

12. Kamerî ayların başlangıcını belirleyen Hilal'in görülmesi hangi kavram ile ifade edilmektedir?

A) Ruyetullah

B) İsfâr

C) Ru'yet-i Hilâl

D) Şakku'l-Kamer

13. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Bir kimsenin, haklı olarak kendisinden hoşlanmayan bir cemaate namaz kıldırması mekruhtur

B) İmam Şâfiî'ye göre cemaat olabilmek için, imam ve ona uyan iki kişi daha olmak üzere en az üç kişidir

C) Ezanı işiten kimse cünüb dahi olsa müezzine karşılıkta bulunur

D) Hayız ve nifas hallerinde olan kadınlar bu ezan çağrısına karşılık vermezler

14. Beş vakit namaza bağlı olmaksızın kılınan sünnet namazlara .... sünnetler adı verilir. Bunlar gönüllü olarak kılındığı için "gönüllü (tatavvu) namazlar olarak da adlandırılır. **Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?**

A) Revâtip

B) Teheccüt

C) Regaib

D) Zevâid

15. Belli bir düzen ve tertip içinde, beş vakit farz namazlarla birlikte ve belli bir devamlılık içinde kılınan sünnet namazlara .... sünnetler adı verilir.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Revâtip
B) Teheccüt
C) Regaib
D) Zevâid

16. Sabah yerinin açılıp aydınlanması, ortalığın aydınlanması" anlamlarına gelen ...., bir fıkıh terimi olarak, sabah namazının ortalığın aydınlanmasına kadar geciktirilmesi demektir.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) İstivâ
B) Fecr-i Sâdık
C) Tağlis
D) İsfâr

17. Aşağıdakilerden hangisi namazın vacipleri arasında yer almaz?
A) Secde yaparken yalnız alınla yetinmeyip alınla beraber burnu da yere koymak
B) Üç ve dört rekatlı namazlarda birinci oturuş
C) Vitir namazında kunut duasını okumak ve kunut tekbiri almak
D) Gerektiği hallerde sütre kullanmak

18. Aşağıdakilerin hangisi namazın vacipleri arasında yer almaz?
A) Farz namazların ilk iki rekatında, nafile namazların her rekatında zamm-ı sûre okumak
B) Ta'dil-i erkâna uymak
C) Kâ'de-i âhireyi yapmak
D) Bayram namazlarında zevâid tekbirlerini almak

19. Aşağıdakilerden hangisi namazı bozan fiiller arasında sayılmaz?

A) Sabah namazını kılarken güneşin doğması
B) Kıraat yaparken yanlış okuma sebebi ile ayetin anlamının bozulması
C) Mesh üzerine mesh yapan kimsenin namaz kılmaktayken mesh müddetinin dolması
D) Namazda iken vücudunu bir kere veya arka arkaya iki kere veya değişik rekatlarda birer, ikişer kere kaşımak

20. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) İki rekatlı farzların her rekatında kıraat farzdır
B) Nafile namazlar bir özür bulunmaksızın oturarak da kılınabilir
C) Hiçbir ses-harf çıkarmadan sadece dudakları oynatmak da kıraat yerine geçer
D) Vitir ve nafile namazların bütün rekatlarında kıraat farzdır

21. Kurban bayramının ilk gününde Müzdelife'de bulunacak hacıların, o günün sabah namazını hemen fecrin arkasından daha ortalık karanlık iken kılmaları daha faziletlidir. Buna ………….. denilmektedir.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Gurûb
B) İşrak
C) Tağlis
D) İsfâr

22. -Zekâtın bizzat fakirin eline ulaşması, yani mülkiyetine geçirilmesine ………..
-Fıkıh ilminin dört büyük kısımlarından biri olan cezalarla ilgili bölümüne ……….
-İslam hukukunda miras taksimini kendisine konu alan ilme …………… adı verilir.
Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) hibe–ahkâm-rikâz
B) Temlik-ferâiz-ukubat
C) Temlik-ukubat-ferâiz
D) Mülk-ecir-taksimat

23. -Rükudan doğrulduktan sonra secdeye gitmeden önce bekleyişe ....
-Namazda iki secde arasında oturmaya ....
-3 ve 4 rekatlı namazların ilk oturuşuna .... adı verilir.
Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Kıyam - kâde - kâde-i âhire
B) Kavme –teşehhüt – kâde
C) Kavme– celse -kâde-i ûlâ
D) Kıyam – şef - kâde-i ûlâ

24. **Türkçemizde kullanmış olduğumuz "Oruç" kelimesi Kur'an-ı Kerim'de hangi adla geçmektedir?**
A) Salat B) Savm
C) Hedy D) Hiçbiri

25. **Şiddetli ihtiyaç olduğu bir zamanda gıda maddesini satın alıp onu kıymeti daha fazla artsın diye onu saklayıp bekletmeye ne ad verilir?**
A) Lukata B) İnkişaf
C) İhtikar D) İstikraz

26. **Büyük abdest temizliği dediğimiz kan meni sidik ve gaita (büyük pislik) gibi pisliklerin çıkmış oldukları yerleri temizlemeye verilen isim nedir?**
A) İstinca B) İstirca
C) İstisna D) İstibra

27. **Namaz kılanın önünden geçene engel olması için önüne koyduğu şeye ne ad verilir?**
A) Tefrit B) Sükna
C) Hiçbiri D) Sütre

28. **Hacı adaylarının "vakfe" yapmak üzere arefe günü toplandıkları, Mekke'nin güneydoğusunda bulunan bölgenin adı aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Mina B) Müzdelife
C) Arasat D) Arafat

29. **Aşağıdakilerden hangisi ilmihal kitaplarımızda geçen "lukata" kavramının anlamıdır?**
A) Aranan eşyadır
B) Çalıntı eşyadır
C) Kaybolan eşyadır
D) Buluntu eşyadır

30. İslam hukukunda, devletin, bir kişinin mal varlığına el koymasına ne ad verilir?

A) Musâdere B) Kabz
C) İstimlâk D) Zimmet

31. " Hükmün kendisine bağlanması ve üzerine hüküm bina edilmesi insanlara bir fayda sağlayan veya onlar dan bir zararı gideren, fakat muteber veya geçersiz sayıldığına dair belirli bir delil bulunmayan durumlar" olarak tarif edilen fıkıh usulü terimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kıyas
B) Mesalih-i Mürsele
C) İllet
D) İstinbat

32. Mut'a nikahının hükmü nedir?

A) Haram B) Mekruh
C) Mübah D) Caiz

33. Müçtehidin Şer'i ameli hükümleri tafsili delillerden çıkarabilmesine imkân veren bilgi sistemine ne ad verilir?

A) Fıkıh B) İçtihat
C) Fıkıh Usulü D) İstinbat

34. Aşağıdakilerden hangisi orucu bozar?

A) Unutarak bir şey yemek-içmek
B) Unutarak cinsel ilişkide bulunmak
C) Kan vermek
D) Hiçbiri

35. Kazaya kalmış namazlarının toplamı altı vakti geçmemiş kişiye ne ad verilir?

A) Sahib-i namaz
B) Sahib-i dirayet
C) Sahib-i tertip
D) Sahib-i vakit

36. Dinde; beğenilmeyen, sevilmeyen, kerih görülen şeylere verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mübah
B) Müfsid
C) Müstehab
D) Mekruh

37. Caferi mezhebinin savunduğu görüşler içerisinde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Başvurulan dört delil: Kitap-Sünnet-İcmâ-Akıl'dır
B) İctihat kapısı kapalıdır
C) Kur'an-ı Kerim tahrif edilmemiştir, edilemez
D) Hz. Ali sahabenin en faziletlisidir

38. Abdestin farz olduğunu belirten ayet aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Nûr-35 B) Ahzab-30
C) Maide-6 D)Bakara-180

39. Aşağıdakilerden hangisi orucu bozar?

A) Uyurken ihtilam olmak
B) Üzerine parfüm sıkmak
C) Unutarak bir şey içmek
D) Hiçbirisi

40. Aşağıdakilerden hangisi namazın vaciplerinden biri değildir?

A) Fatiha suresini diğer okunacak sure ve ayetlerden önce okumak
B) Vitir namazında kunut tekbiri almak
C) Namazda yanılınca sehiv secdesi yapmak
D) Kıyamda elleri göbek üstünde bağlamak

41. Aşağıdakilerden hangisi namazın vaciplerinden biri değildir?

A) İftitah tekbirini alırken elleri yukarıya kaldırmak
B) Üç ve dört rekatlı namazlarda birinci oturuşu yapmak
C) Namazda fatiha sûresini okumak
D) Fatiha suresini diğer okunacak sure ve ayetlerden önce okumak

42. Usûlü'l-fıkıh türünde günümüze ulaşan en eski eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) el-Ümm/ İmam Şafiî
B) el-Asl/ Muhammed b. Hasen eş-Şeybâni
C) er-Risâle/ İmam Şafiî
D) el-Mecmû fi'l-fıkh/ İmam Zeyd b. Ali

43. Düşürülen bir cenine (ana rahmindeki çocuğa) karşılık verilmesi gereken mâlî tazmînât cezası aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gurre B) Kısas
C) Had D) Hapis

44. Kasıt dışı adam öldürme suçları ile ağır yaralama ve sakat bırakma halinde mağdura veya öldürülen kimsenin yakınlarına ödenmesi gereken bedelin adı nedir?

A) Gurre B) Kısas
C) Had D) Diyet

45. Aşağıdakilerden hangisi Hanefi fakihleri arasında <u>sayılmaz</u>?

A) İmam Ebû Yusuf
B) İbn Hacer el-Heytemî
C) İbn Abidin
D) İmam Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî

46. I- Namaz kılmak
II- Tesbih çekmek
III- Kur'an'a okumaksızın sadece bakmak
IV- Kuran'a el sürmek
V- Kâbe'yi tavaf etmek.

Cünüp olan bir kimseye yukarıdaki fiillerin hangisini yada hangilerini yapması caizdir?

A) V
B) II - III
C) IV - V
D) I - II

47. Sözlükte "kuyu kazmak suretiyle su çıkarmak, çalışıp düşünerek bir şeyi meydana çıkarmak,gizli ve örtülü bir şeyi ortaya çıkarmak" anlamlarına gelen, bir fıkıh terimi olarak, nasslardan hüküm çıkarmak anlamına gelen ıstılah aşağıdakilerden hangisidir?

A) İcraat B) Müctehid
C) İstidlâl D) İstinbat

48. Aşağıdakilerden hangisi Mâlikî imamlarından sayılmaktadır?

A) Ahmed b. Davud ed-Dîneverî
B) İmam Ebû Yusuf
C) Kadı Ebü'l-Velid el-Bâcî
D) İmam Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî

49. Bir kimsenin dört ay veya daha fazla bir zaman için hanımına yaklaşmayacağına dair yemin etmesi veya bu içerikte bir nezirde bulunmasına ne ad verilir?

A) İlâ B) Zihar
C) İyne D) İmâle

50. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Adetli bir kadının kestiği kurban eti yenir
B) Mürtedin kestiği kurban eti yenir
C) Ateistin kestiği kurban eti yenmez
D) Kasten olmayıp, besmeleyi unutarak kesilen kurbanın eti yenir

51. Hanefi mezhebinde hayız (adet) halinin en az ve en çok müddeti aşağıdaki şıklardan hangisinde doğru yazılmıştır?

A) 2-10 B) 3-7
C) 3-10 D) 1-10

52. Şâfii mezhebinde hayız (adet) halinin en az ve en çok müddeti aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) 1-9 B) 3-10
C) 3-15 D) 1-15

53. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Köpekbalığı eti yenmez
B) Ehli kitabın kestiği yenir
C) Hanefilere göre midye, istidre, ıstakoz gibi deniz hayvanları yenmez
D) Besmele çekmeden avlanan balık eti yenir

54. İslam hukukunda tarafların karşılıklı irade ile bir akde son vermelerini ifade eden ıstılah aşağıdakilerden hangisidir?

A) İkâle B) İzâle
C) İcâre D) İmâle

55. Ayağa giyilen meshin müddeti ne zaman başlar?

A) Abdestte ayaklar üzerine mesh ettikten itibaren
B) Yeni bir namaz vakti girdiği zaman
C) İçinde bulunduğu namaz vaktinin çıktığı an
D) Mestleri ayakta iken abdestin bozulduğu an

56. İslami hayatta sigorta ile ilgili ilk görüş beyan eden Hanefî fıkıh âlimi aşağıdakilerden hangisidir?
A) İbn Âbidîn
B) İmam Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî
C) Molla Fenari
D) İbn Hacer el-Heytemî

57. İlmihal kitaplarımızda "İmameyn" (iki imam) diye geçen Hanefi mezhebinde Ebu Hanîfe'nin iki öğrencisi olan ....
ve ....
kastedilir
Yukarıdaki boşlukları aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?
A) Ebu Yusuf, Muhammed b. Hasen eş-Şeybâni
B) Ebu Yusuf , Hasan bin Ziyad
C) İmam Züfer, Ebu Yusuf
D) Hammad, Muhammed b. Hasen eş-Şeybâni

58. Aşağıdaki kavramlardan hangisi cenaze ile ilgili değildir?
A) Telkin B) Telfik
C) Teşyî D) Muhtazar

59. Alış verişte satış bedelini arttırma, müşteri kızıştırma, iddia ile malı çoğaltma, yayma; bir kimsenin gerçek alıcı olmadığı halde, bir malın fiyatını yükseltmesi anlamında bir İslâm hukukundaki satış terimi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Neceş satış
B) İyne satışı
C) Açık arttırma ile satış
D) Vadeli satış

60. Fıkıh usulünde, daha önce varlığı bilinen bir durumun aksine bir delil bulunmadıkça varlığını koruduğuna hükmetme yöntemini belirtmek için kullanılan terim aşağıdakilerden hangisidir?
A) İstihsan B) İstidât
C) İstıshâb D) Karîne

61. Hanefi ve Şafi mezhebinde abdestte niyet etmenin hükmü aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?
A) Sünnet- Sünnet
B) Sünnet-Farz
C) Sünnet-Vacip
D) Vacip-Farz

62. Aşağıdaki isimlerden hangisi Ebu Hanife'nin talebeleri arasında yer almaz?
A) İmam Muhammed
B) İmam Ahmed b. Hanbel
C) İmam Ebû Yusuf
D) İmam Züfer

63. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Erkeklerin ipek takke takınması caizdir
B) Sargıyı bağlarken veya kırık bir kola alçı alırken gusül veya abdest şart değildir
C) Erkeklerin altın yüzük-kolye takınması caiz değildir
D) Hakkı gasp dilmiş birinin manevi hakaret tazminatı alması caizdir

64. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Vakit girmeden ezan okunursa vakit girince ezan iade edilir
B) Aynı toprak olan yere ikinci bir kişi elini koyup teyemmüm yapamaz
C) Sargıda meshin süresi yoktur iyileşinceye kadar sargı üzerine mesh edebilir
D) Kâde-i âhirede tahiyyatı okuduktan sonra selam vermeden abdest bozulsa namazın farzları yerine getirildiği için namaz geçerlidir

65. Miraç kandili hangi kameri ayın kaçıncı günüdür?
A) Recep ayının 17. gecesidir
B) Şaban ayının 25. gecesidir
C) Şaban ayının 15. gecesidir
D) Recep ayının 27. gecesidir

66. Teyemınüm ile ilgili aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Hanefî mezhebine göre namaz vakti girmeden teyemmüm edilebilir

B) Cünüp olan kimse teyemmüm yaptıktan sonra abdesti bozan bir durum meydana gelse, yalnızabdesti bozulmuş olur, cünüplük hali geri gelmez

C) Hanefî mezhebinde teyemmüm alırken sırayı gözetmek farzdır

D) Hanefî mezhebi dışındaki üç mezhebe göre, teyemmümün geçerli olabilmesi için namaz vaktinin girmiş olması gerekir

67. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Cünüb ile hayız ve nifas halinde bulunanların Kur'an-ı Kerim'e bakmaları mekruhtur

B) Teyemınüm hicretin 5. yıllanda meşru olmuştur

C) Cünüp iken el ve ağzı yıkamadan yiyip içmek mekruhtur

D) Abdestsiz bir kişi Kur'-an'a el sürmeden yüzünden okuyabilir

68. Aşağıdakilerin hangisi guslün sünnetleri arasında yer almaz?

A) Öncelikle elleri ve avret yerini yıkamak

B) Gusülden evvel sünnet üzere abdest almak

C) Dualar okumak

D) Gusle niyet ederek başlamak

69. Su bulunmadığı takdirde teyemmümün yapılmasına dair emir buyrulan ayet-i kerime aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nisâ-43
B) Maide-28
C) Maide-67
D) Nisâ-75

70. Ebû Hanîfe, aşağıda isimleri belirtilen fakihlerin hangisinden ilim öğrenerek istifade etmemiştir?

A) Yahyâ b. Yahyâ el-Leysî

B) Cafer-i Sâdık

C) Hammad b. Ebî Süleyman

D) Muhammed Bâkır

71. Fıkhi hüküm kaynaklarından aşağıdakilerden hangisi fer'i delillere örnek olarak gösterilebilir?

A) İcma
B) İstishab
C) Kıyas
D) Sünnet

72. Mesh ile ilgili aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Mest üzerine meshin süresi, yolcu olmayanlar için bir gün bir gece (24 saat), yolcular için üç gün üç gecedir (72 saat)

B) Üzerine meshedilmiş olan mestin ayaktan çıkması halinde abdest mevcut olsabile yeniden tam bir abdest almak gerekir

C) Mest ile yaklaşık 6 kilometre yürünebilmesi veya bırakıldığında dikdurabilmesi bu dayanıklılık ve sağlamlığın ölçüsü olarak zikredilir

D) Meshin süresi mestin abdestli olarak giyilmesinden sonra ilk hadesten yani abdesti bozan ilk durumdan itibaren başlar

73. Kurbanla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) İmam Malik ile İmam Şafiî'ye göre, kurban vacib değil, müekked bir sünnettir

B) Kurban kesme yükümlülüğü için, İmam Azam ile İmam Ebû Yusuf'a göre, akıl ve buluğ şarttır

C) Şâfiî mezhebine göre kurban, bayramın 4. günü akşamına kadar kesilebilir

D) Kurban, bayram namazının kılınmasından, 3. günün yani Zilhicce ayının 10, 11 ve 12. günleri akşamına kadarki süre zarfında kesilebilir

74. Kurban kesimi ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Kurban keserken Besmele kasten terk edilirse, havyanın eti yenmez

B) Kurban keserken Besmele unutularak terk edilirse, böyle kesilen hayvanın eti yenir

C) Âdetli bir kadının kestiği kurban eti yenmez

D) Mecûsîlerin, putlara tapanların, mürtedlerin kestikleri yenmez

75. Aşağıdaki fillerden hangisi namazı bozmaz?
A) Namaz içinde bayılma
B) Dili ile dışarıdan verilen selamı almak
C) Sadece başı sağa veya sola çevirip bakmak
D) Göğsü kıbleden çevirmek

76. Yemin kefâretine binaen tutulacak üç gün orucun arka arkaya tutulması .... ve .... mezhebine göre şarttır.
Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Şâfiî - Hanefî
B) Hanefî - Hanbelî
C) Malikî -Şâfiî
D) Şâfiî - Hanbelî

77. Kilo hesabı olarak 1 Sa' nın karşılığı ne kadardır?
A) 1,569 kg B) 3,869 kg
C) 4,623 kg D) 2,917 kg

78. Aşağıdakilerin hangisinde "mürüvvet" kelimesinin karşılığı verilmiştir?
A) Kuvvete ulaşmak
B) Muhtaçlara yardım etmek
C) Övülmeye değer her şey
D) Acıları paylaşmak

79. "Teyemmüm" kelimesi sözlükte ne anlama gelmektedir?
A) Toprağa vurmak
B) Ertelemek, geciktirmek
C) Gözleri yummak
D) Bir işe yönelmek, bir şeyi kastetmek

80. Regaib kandili hangi kameri ayın hangi günüdür?
A) Şaban ayının ilk Cuma gecesidir
B) Recep ayının ilk Cuma gecesidir
C) Ramazan ayının ilk Perşembe gecesidir
D) Recep ayının ilk Pazartesi gecesidir

81. Hanefî mezhebine göre âdetin en az süresi ....., en uzun süresi ...... gündür. İki âdet arasında kalan en az temizlik süresi de ...... gündür.
Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) 1 - 7 - 10 B) 3 - 10 - 15
C) 3 - 9 - 12 D) 3 - 10 - 10

82. İlişkilerin kötüye gitmesini önlemek maksadıyla huzursuzluk çıkarıp zarar verecek insanlar karşısında durumu idare edip vaziyeti kurtarma anlamına gelen ıstılah aşağıdakilerden hangisidir?
A) Münazara
B) İbaha
C) Müdâhane
D) Müdârâ

83. Yanlışlıkla doğru olduğu sanılarak yapılan yemine ne ad verilir?
A) Gamus yemin
B) Mün'akid yemin
C) Lağv yemin
D) Kazâ yemin

84. Yeni doğan çocuğun ilk günlerinde Cenab-ı Hakk'a bir şükran nişanesi olarak kesilen kurbana ne ad verilir?
A) Adak kurbanı
B) Hedy kurbanı
C) Akika kurbanı
D) Udhiyye kurbanı

85. Sıcak bölgelerde öğle namazını biraz erteleyip serinlikte kılmaya ne ad verilir?
A) Teenni B) İsfar
C) Tertil D) İbrad

86. Belli durumlarda oruç tutmamaya ruhsat veren ayet-i kerime aşağıdakilerden hangisidir?
A) Abese-38 B) Bakara-189
C) Bakara 184 D) Fâtır-45

87. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?
A) Bir kişi kardeşinin süt kardeşiyle evlenebilir
B) Telefonla boşama geçerlidir
C) Mehir belirlenmeden akdedilen nikah sahihdir
D) İddet süresi üç ay on gündür

88. Aşağıdakilerden fiillerden hangisi "Haram liaynihî" kapsamında bir örnek olarak verilebilir?
A) Cuma için ezan okunduğu sırada yapılan satış
B) Bayram günü oruç tutmak
C) Gasbedilen evde namaz kılmak
D) Faiz yemek

89. Aşağıdakilerden fiillerden hangisi "Haram liğayrihî" kapsamında bir örnek olarak verilebilir?
A) Adam öldürmek
B) Kumar oynamak
C) Cuma için ezan okunduğu sırada yapılan satış
D) Hırsızlık etmek

90. Aşağıda vermiş olduğumuz kelimelerin hangisinin karşılığı yanlıştır?

A) Nesih: hükmün kaldırılması
B) Teşri: yeni hüküm koyma
C) Buhl: cimrilik
D) Cebr: kolaylık

91. Câferî mezhebinin fıkhî konuları aşağıdaki mezheplerden hangisine en yakındır?

A) Hanefî B) Şâfiî
C) Mâlikî D) Hanbelî

92. Osmanlı devleti içinde şer'î mahkemelerde başvurulan "Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye" isimli hukukla ilgili kitapta aşağıdaki hangi mezhebin **görüşleri esas alınarak hazırlanmıştır?**

A) Hanefî B) Şâfiî
C) Mâlikî D) Hanbelî

93. Hicri yılın başlangıç günü aşağıdakilerden hangisidir?

A) 1 Ramazan
B) 1 Muharrem
C) 1 Ocak
D) 1 Rebiülevvel

94. İlmihal kitaplarımızın zekât bahsinde geçen "deyn-i kavî" terimi neyi ifade etmektedir?

A) Orta kuvvette alacakların zekâtı
B) Kuvvetli alacakların zekâtı
C) Bir malın zekâta tâbi olabilmesi için şart olan tam mülkiyet
D) Zekâta tabi mallarda üzerinden bir kamerî yılın geçmiş olması şartı

95. Adak etinden aşağıdakilerden hangisi yiyebilir?

A) Adakta bulunan kişinin annesi
B) Adakta bulunan kişinin zevcesi
C) Adakta bulunan kişinin torunu
D) Hiçbiri

96. Bir kimseye bedelsiz olarak belli bir süre kullanmak üzere bir malın verilmesini konu alan sözleşme türüne ne ad verilmektedir?

A) Âriyet
B) Mürâbaha
C) Selem
D) Musâkât

97. Fıkhî bir terim olarak .... "sahibine, satım akdine konu olan bir akarı, müşteriye mal olduğu bedel karşılığında mülkiyetine geçirme yetkisi veren bir hakkı" ifade eder.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Muzâraa B) İkâle
C) Şüf'a D) Narh

98. **Satın almak niyeti olmadığı halde, başkalarını kandırmak maksadıyla, satışa arz edilmiş bir malı överek veya benzeri şeyler yaparak fiyatını yükseltmeye çalışmak hangi kavram ile ifade edilmektedir?**
A) Vedîa B) Tevliye
C) Neceş D) İhtikar

99. Sözlükte "tehlike, risk, kişinin bilmeden canını veya malını tehlikeye sokması" gibi anlamlara gelen ...., bir fıkıh terimi olarak akdin haksız kazanca yol açacak ölçüde kapalılık taşıması manasına gelir.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Rızâ B) Garar
C) Âriyet D) Vedîa

100. - .... kelimesi, İslâm hukuk terminolojisinde genelde iki taraflı akidlerde karşılıklar arasında, özelde ise alım satımda satılan şeyle fiyatı arasında değer yönünden farklılık ve dengesizliği ifade eder.
- .... kelimesi ise, akid yapılırken taraflardan birinin söz ve davranışı ile diğer tarafı kasten aldatmasını ifade eder.
Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Tağrir- Garar
B) Gabn-Tağrir
C) Tevliye-Gabn
D) Garar-Tevliye

ÜNİTE 4 - FIKIH TEST-2 SORULARI CEVAP ANAHTARI														KONTROL
1	A	16	D	31	B	46	B	61	B	76	B	91	A	Doğru adediniz
2	C	17	D	32	A	47	D	62	B	77	D	92	A	
3	D	18	C	33	C	48	C	63	A	78	C	93	B	....
4	C	19	D	34	D	49	A	64	B	79	D	94	B	
5	B	20	C	35	C	50	B	65	D	80	B	95	D	Yanlış adediniz
6	A	21	C	36	D	51	C	66	C	81	B	96	A	
7	C	22	C	37	B	52	D	67	A	82	D	97	C	......
8	B	23	C	38	C	53	A	68	C	83	C	98	C	www.yeterlik.com
9	D	24	B	39	D	54	A	69	A	84	C	99	B	
10	A	25	C	40	D	55	D	70	A	85	D	100	B	
11	C	26	A	41	A	56	A	71	B	86	C			
12	C	27	D	42	C	57	A	72	B	87	D			
13	B	28	D	43	A	58	B	73	B	88	D			
14	C	29	D	44	D	59	A	74	C	89	C			
15	A	30	A	45	B	60	C	75	C	90	D			

❑ ÜNİTE 5

➢ İMÂMET ve HİTÂBET

➢ İmamlık

İmam, kendisine uyulan, önde bulunan ve önder olan kişi demektir. Fıkıh literatüründe imamlık (imâmet) terimi, hem devlet başkanlığını hem de namaz imamlığını ifade eder. Bu iki farklı konumu ayırmak için, devlet başkanlığına büyük imâmet anlamında "**imâmet-i kübrâ**", namaz imamlığına da küçük imâmet anlamında "**imâmet-i suğrâ**" denilmiştir. İlmihal dilinde ise imâmet terimi namaz imamlığını ifade eder.

İmametin başlıca şartları: İslâm, buluğ, akıl, erkek olmak, Kur'an okuyabilmek ve özürden beri olmaktır.

☑ **BİLGİ NOTU!**

➢ Fâsıkın ve bid'at sahibi olanın imameti geçerli olsa da tahrimen mekruhtur. Bid'at sahibine uymanın kerahetle caiz olması, inancı küfre varmadığı **takdirde**dir. Eğer inancı küfrü gerektiriyorsa ona uymak caiz olmaz.

İmam-Hatiplerin bazı görevleri şunlardır:

- Camilerde vakit namazları ile cuma, bayram, teravih ve cenaze namazlarını kıldırmak.
- Cuma ve bayram hutbelerini, zamanında ve usulüne uygun olarak okumak.

- Cami içinde, müftülükçe yapılacak programa göre cemaati dinî konularda aydınlatmak.
- İsteyen vatandaşlara müftülüğün izni ile camilerde veya uygun görülecek yerlerde Kur'an-ı Kerim okumayı öğretmek ve dinî bilgiler vermek; Yaz Kur'an kursları ile ilgili olarak verilen görevleri yapmak.
- Vakit namazlarından en az yirmi dakika, cuma namazlarından en az bir saat önce camide bulunmak, gerekli hazırlıkları yapmak ve ezan okunmadan önce yerini almak.
- Müftülükçe yapılacak programa göre mukabele okumak, gerektiğinde dinî gün ve gecelerde düzenlenecek programlarda görev almak.

➢ Müezzinlik

Müezzin kelime olarak ezan okuyan anlamına gelir. Müezzin; camide ezan okuyup namazın cemaatle kılınmasında ibadet düzenini sağlayan, Müslümanları camiye davet eden din görevlisidir

Müezzinlerin bazı görevleri şunlardır:

- Namaz vakitlerinde, vakit cetveline göre ezan okumak.
- Vakit namazları ile cuma, bayram, teravih ve cenaze namazlarında ibadetin gerektirdiği her türlü müezzinlik hizmetlerini yapmak, gereken hâllerde tekbir almak ve selâ vermek.
- Camilerdeki ses cihazları ile diğer teknik araç ve gereçlerin bakımını, korunmasını ve çalışır durumda bulundurulmasını sağlamak.
- Cami minaresi ve ses cihazının ibadet maksadı dışında kullanılmasına engel olmak.
- Ehil olmayan kimselere ezan okutmamak, müezzinlik yaptırmamak.
- İsteyen vatandaşlara Kur'an-ı Kerim okumayı öğretmek ve dinî bilgiler vermek konusunda İmam-hatibe yardımcı olmak
- İmam-hatibin bulunmadığı zamanlarda imam-hatiplik görevlerini de yapmak.
- Müftülükçe yapılacak program gereğince mukabele okumak, gerektiğinde dinî gün ve gecelerde düzenlenecek programlarda görev almak.

➢ Kur'an Kursu Öğreticiliği

Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Kur'an Kurslarında görev yapan din görevlilerine Kur'an Kursu Öğreticisi denilmektedir.

Kur'an Kursu Öğreticilerinin bazı görevleri şunlardır:

- Kurs öğrencilerine usulüne göre Kur'an-ı Kerim'i yüzünden okumayı öğretmek, tecvit konularında bilgiler vererek Kur'an-ı Kerim'i bu kurallara uygun okumayı öğretmek.
- Müfredat programına göre öğrencilere itikat, ibadet ve ahlak konularında bilgiler vermek ve ibadetlerin yapılışını uygulamalı olarak öğretmek.
- Kursun temiz ve düzenli tutulmasını sağlamak.
- Ramazan ayı ile dinî gün ve gecelerde müftülükçe verilecek görevleri yapmak.

Hitabet

Hitabet, belirli bir mekanda bir hatibin dinleyici kitlesine ulaştırmak istediği mesajı, etkili ve güzel bir konuşmasıyla sunmasıdır. Hitabetin çok farklı türleri bulunmaktadır.

HİTABET TÜRLERİ

Konuları yönünden hitabet

- Siyasi hitabet
- Askeri hitabet
- Akademik hitabet
- Hukuki hitabet
- Dini hitabet

Şekil yönünden hitabet

- Konferans
- Tören konuşmaları
- Nutuk
- Sohbet
- Açık oturum
- Münazara
- Panel
- Sempozyum
- Monolog
- Diyalog
- Seminer

⇒ **Hutbe:** Kelime olarak insanlara hitap etmek, söz söylemek anlamlarına gelir. Istılahta ise Cuma ve bayram namazlarında hatip tarafından minberden yapılan hitaptır.

⇒ **Nutuk:** Her düzeyden geniş halk kitlesine, siyasi veya millî konularda bir düşünceyi, bir duyguyu anlatmaktır.

⇒ **Panel:** Alanında uzman olan birkaç kişinin, bir konunun değişik yönlerini sırasıyla anlatmasıdır. Panelde tartışma havası değil, sohbet havası vardır. Panel sonrasında bazen dinleyicilerin soruları cevaplandırılır

⇒ **Münazara:** Karşılıklı olarak iki grubun, bir konuyu kendi aralarında tartışmalarıdır

⇒ **Monolog:** Genelde güncel konularda, esprili bir üslupla bir kişinin konuşma yapmasıdır. Monologda jest ve mimikler daha çok kullanılabilir, taklit yapılabilir

⇒ **Sempozyum:** Bir konunun değişik yönleri hakkında, alanında uzman insanların art arda konuşmalar yapmalarıdır. Konuşmacılar belirli sürelerde konuşurlar

⇒ **Diyalog:** Bir sahnede iki kişinin karşılıklı konuşmasıdır. Bu kimseler herhangi bir konu hakkında, belirli bir düzen içerisinde karşılıklı olarak düşüncelerini ifade ederler

Etkili Konuşmada Dikkat Edilecek Genel Özellikler

Bir Din görevlisi için etkili konuşabilmek son derece önemlidir. Ve bu sadece cami gibi mekanlarda da olmayabilir. İnsanların doğumundan ölümüne kadar bir Din görevlisi her zaman hayatın merkezinde kabul edilmektedir. Bunun için de çoğu kez insanlarla iletişim içerisinde olmamız gerekmektedir. Bir din görevlisi çocuğundan yaşlısına, yediden yetmişe farklı insanlarla diyalog içerisindedir. Din görevlisi bu farklılıkları göz önünde bulundurup dikkate alarak dini en güzel şekilde onlara ulaştırmalıdır.

Ne kadar bilgimiz olursa olsun hitabetimiz zayıfsa istenilen şey sonuca tam ulaşamayacaktır. Konuşurken ses tonumuz, göz temasımız, jest ve mimiklerimiz, beden dilimiz ile birlikte bir sunuş yapmalıyız.

Sohbetlerimizde, vaazlarımızda, hutbelerimizde, ders sunuşlarımızda şunlara dikkat etmeliyiz:

- İlk başta, Din görevlisi güler yüzlü ve tatlı dilli olmalı, konuşurken doğal olmalı, yapmacık ve abartıdan uzak durmalıdır
- Nefesinizi iyi ayarlayın, diyafram nefesi (doğru nefes şeklidir) almaya özen gösterin.
- İyi bir konuşma plânı yapılmalıdır. Konuşmaya ilgi çekici bir ifade ile başlamakta yarar vardır.
- Konuşmacı, fizikî görünüşüne (elbise temizliğine, saç ve sakalına, sarığına, cübbesine) çok önem vermelidir.
- Dinleyici kitleye sorular sorarak dikkatleri toplayabilirsiniz. Peygamber Efendimiz bir çok konuya bu şekilde giriş yapmıştır.
- Konu ile alakalı yaşanmış kıssalar, gerektiğinde bazı hikaye ve fıkralarla konuşmanızı güçlendirebilirsiniz.
- Eleştiri yapacaksanız bunu kişisel olmaktan uzak tutun.
- Diksiyonumuz yani kısaca kelimelerimiz doğru telaffuzlu ve cümlelerde doğru tonlama, doğru vurgularla yapılmalıdır.
- Gündem takip edilmeli ve konuştuğumuz mevzu ile alakası göz önünde bulundurulmalıdır.
- Empati kurmaya çalışın. İnsanların seviyelerine göre hitap edin.

Vaazı, hutbeyi, konuşmayı daha etkili kılan bazı önemli unsurlar şunlardır:

⇨ Empati kurmak
⇨ İşitilebilirlik
⇨ Akıcılık
⇨ Telaffuz
⇨ Ses tonu ve vurgular
⇨ Kelime hazinesi
⇨ Üslup
⇨ Mimikler

➤ EZAN VE KÂMET

⇨ Ezanın meşru kılınışına kadar geçen sürede geçici olarak namaza "es-salâh es-salâh" cümleleri ile çağrı yapılmaktaydı.

⇨ Ezan erkekler için vacib kuvvetinde bir müekked sünnettir

⇨ Cahillerin, fâsıkların, çocukların ve kadınların ezan okumaları veya kamet getirmeleri mekruhtur.

⇨ Sabah ezanında müezzin "Es-salâtü hayrün mine'n-nevm" dediği zaman dinleyenin, "**sadakte ve berirte**" (doğru ve iyi söyledin) demesi güzel görülmüştür.

⇨ Müezzin: "Hayye ales-salâh, Hayyealelfelâh" dediği zaman işiten bunların yerine: "Lâ havle ve lâ kuvvete illa billah" der.

⇨ Ezanı işiten kimse, birinci defa "Eşhedü enne Muhammeden Resûlüllah" denilince: "Sallallahu aleyke ya Resûlallah" der. İkinci defa müezzin tarafından: "Eşhedü enne Muhammeden Resûlüllah" denilirken: "**Garret aynî bike, Ya Rasûlallah**" der ve baş parmaklarının uçlarını öperek gözlerine sürer ki, bu müstahapdır. İkamette bu yapılmaz!

⇨ Vakit girmeden okunan ezanın vakit girince yeniden okunması (iadesi) gerekir.

⇨ Ezan okunurken her cümle arasında biraz bekleme yapılır ve ikinci cümlelerde ses biraz daha yükseltilir. Buna **teressül** veya **irtisâl** denilir.

⇨ Ezan ve ikamet, vakit namazları için sünnet olduğu gibi, kaza namazları için de sünnettir. Çünkü ezan ile ikamet, vakitlerin değil, **namazların sünnetidirler.**

⇨ Bir kısım kaza namazları başka başka yerlerde kaza olarak kılınacakları zaman, her biri için ezan ve ikamet gerekir. Fakat bir yerde kaza edilecekleri zaman her bir namaz için ezan ve ikamet daha faziletli ise de, ilk kaza edilecek namaz için ezan ve ikamet getirdikten sonra, diğer namazlar için yalnız ikamet yeterlidir.

❋ ❋ ❋

VAKİTLE İLGİLİ TERİMLER

- **Fecr-i Kâzib (birinci fecir-yalancı fecir):** Fecirden önceki vakittir. Gece hükmündedir.
- **Fecr-i Sâdık (ikinci fecir):** Sabah namazının vaktinin başlangıcıdır. Tan yerinin ağarmasıdır. İmsak vakti bu an ile başlar.
- **İsfâr:** Sabah namazının ortalığın aydınlanmasına kadar geciktirilmesi demektir. Müstehaptır.
- **İşrâk vakti**: Halk arasında güneşin bir mızrak boyu yükselmesi şeklinde tabir olunan, güneş doğduktan 45-50 dk. sonraki zamanı ifade eder.
- **İstivâ:** Güneşin gökyüzünde tepe noktasına gelmesidir. Tam zeval vaktidir.
- **Fey-i Zeval** : Güneşin tam tepeden batıya meyletmesi anıdır
- **Asr-ı evvel**: Fey-i Zeval hariç her şeyin gölgesi, kendisinin bir misline ulaştığı zamandır
- **Asr-ı sani**: Fey-i Zeval hariç her şeyin gölgesi kendisinin iki misline ulaştığı zamandır
- **Şafak:** Güneşin battığı taraftan gözüken ufuktaki kızıllıktır.

Namazda Mekruh Olan /Olmayan ve Namazı Bozan Okuyuşlar

✓ Namazın bir rekâtında bir sûre, diğer rekâtında da arada iki veya daha ziyade bulunmak üzere aşağıya doğru başka bir sûre okunması mekruh değildir. Fakat arada bir sûrenin bulunması mekruhtur.

✓ Namazda bir sûrenin bir âyetinden arada en az iki âyet bulunmak üzere diğer âyetine geçmek mekruh değildir

✓ Okunan âyetleri ve sûreleri namaz içinde parmakla saymak da İmam Azam'a göre mekruhtur. İki imama göre bunda bir sakınca yoktur

✓ İkinci rekâtta, birinci rekâtta okunan sûrenin üstündeki sûreyi okumak mekruhtur. Kasten yapılmazsa mekruh olmaz. Bununla beraber okunmaya başlanmış ise terk edilmemelidir.

Zelletü'l-kârî

Kur'an okurken çeşitli sebeplerle okuyuş hataları ve dil sürçmesine "**zelletü'l-karî**" denilmektedir.

1. Namazın rüknü olan kıraati ifa ederken Kur'an'ın bir kelimesinin dahi anlam bozulacak şekilde kasten değiştirilmesi halinde namaz bozulur.

2. Kasıtsız olarak yanlışlık yapmak durumunda esas alınacak ölçü, değiştirilen lafzın Kur'an lafızlarından olup olmadığına bakılmasıdır. Eğer okunan lâfzın benzeri Kur'ân'da bulunmaz, manası da Kur'ân'daki kelimenin manasından uzak olup aralarında fazla bir ayrılık bulunarak iki mana arasında bir ilgi bulunmazsa, bununla namaz ittifakla bozulur

3. Allahüekber" ifadesinin başına bir "e" harfi eklenecek olsa, anlam bütünüyle değişeceği ve inanç noktasından riskli bir anlam çıkacağı için namaz bozulur

4. Bir kimse namazda fâhiş hata ile okuduktan sonra, dönüp yeniden düzgün şekilde okursa namazı câiz olur.

5. Kıraat esnasında az veya çok miktarda âyet atlamakla namaz bozulmaz

6. -Sin ve sad- harfi gibi mahreç yakınlığı bulunan harflerden ise namaz bozulmaz. Meselâ, "Allahü'ssamed" yerine "Allâhü's-semed" demek gibi. Fakat âlimlerin çoğunluğu "Allahü ehad" yerine "Allahü ehat" okumanın namazı bozacağı görüşünde oldukları için, İhlâs sûresini okurken "dâl" harfini,"te" gibi okumamaya dikkat etmek gerekir

7. Yanılarak okunan bir lâfzın benzeri Kur'ân'da bulunmamakla beraber bununla mana değişmeyecek olsa, İmam Azam ile İmam Muhammed'e göre namaz bozulmaz. Çünkü mana asıldır, en çok manaya önem verilir. Fakat İmam Ebû Yusuf'a göre bozulur.

8. ★ **İmam Şafiî**'ye göre, Fatiha'nın gayrındaki hata namazı bozmaz.

NAMAZIN FARZLARI, VÂCİPLERİ ve SÜNNETLERİ

1- NAMAZIN FARZLARI

Namazın dışında ve içinde olmak üzere 12 farzı bulunur. Namazın dışındaki farzlar; "namazın şartları" (**şurûtü's-salât**) olarak adlandırılır. İçindeki farzlar ise; "namazın rükünleri" (**erkânü's-salât**) olarak adlandırılır.

a) Namazın Şartları : 1. Hadesten tahâret, 2. Necâsetten tahâret 3. Setr-i avret, 4. İstikbâl-i kıble, 5. Vakit, 6. Niyet

b) Namazın Rükünleri: 1. İftitah tekbiri, 2. Kıyam, 3. Kıraat, 4. Rükû 5. Secde, 6. Ka'de-i ahîre

Bu sayılan şart ve rükünlerde fakihler görüş birliğindedir. Namazın rükünlerinin düzgün bir şekilde yapılması demek olan ta'dîl-i erkân Hanefîlerden Ebû Yûsuf'a ve üç mezhebe göre (★★★Şâfiî, Hanbelî, Mâlikî) **rükün** kabul edilmiştir.

Ta'dîl-i erkân Hanefî mezhebine göre (Ebû Hanîfe ve Muhammed'e göre) ise **vâcip**tir.

Kişinin kendi isteği ve fiili ile namazdan çıkması da (**hurûc bi sun'ih**) Ebû Hanîfe'ye göre bir **rükün**dür. Farzlar arasında sıraya riayet etmek (tertip), **Şâfiî** ve **Hanbelî** mezheplerine göre namazın **rükün**lerindendir.

2- NAMAZIN VACİPLERİ

1. Namaza "**Allahüekber**" sözüyle başlamak.

2. Nafile ve vacip namazların her rek'atında, farz namazların ilk iki rek'atında Fâtiha sûresini okumak. Bu, çoğunluğa göre farzdır.

3. Farz namazların ilk iki rek'atında, vâcip ve nâfile namazların her rek'atında Fâtiha'dan sonra, Kur'an'dan kısa bir sûre veya buna denk düşecek bir veya birkaç âyet okumak (zamm-ı sûre), Fâtiha'ya bir küçük sûre veya en küçük sûreye denk üç kısa âyet ya da üç kısa âyete denk bir uzun âyet eklemek vâciptir (En küçük sûre Kevser sûresi [İnnâ a'taynâke'l-kevser] ve en kısa âyet "sümme nazar" âyetidir). (Fatihaya başka bir sure veya ayetin eklenmesi üç İmama göre sünnettir)

4. Farz olan kıraati ilk iki rek'atta yerine getirmek.

5. Fatiha suresini diğer okunacak sure ve ayetlerden önce okumak

6. Tek başına namaz kılarken öğle ve ikindi namazları ile gündüz kılınan nâfile namazlarda gizli okumak (kırâat-i hafî yapmak). Gizli okumanın ölçüsü, sadece kendisinin duyabileceği kadar kısık bir sesle okumaktır. Ses çıkmaksızın sadece dudakların kıpırdaması ile kıraat yerine gelmiş **olmaz**. Sabah, akşam ve yatsı namazları ile gece kılacağı nâfile namazlarda kişi serbesttir; dilerse aşikare (cehrî), dilerse gizli okuyabilir.

7. Cemaatle kılınan namazda imam, sabah namazı ile akşam ve yatsı namazlarının ilk iki rek'atında sesli okumalıdır. Cuma namazında, bayram namazlarında, cemaatle kılınan teravih namazında, teravihten sonra cemaatle kılınan vitir namazında da imam kıraati yüksek sesle yapar. İmam, öğle ve ikindi namazlarının bütün rek'atlarında, akşam namazının üçüncü ve yatsı namazının son iki rek'atında kıraati hafî yapar.

Kazaya kalan bir namaz, gündüzün cemaatla kılındığı takdirde, eğer sabah namazı gibi aşikare kıraat yapılması gereken bir namaz ise, yine aşikare kıraat yapılır. Gizli kıraat yapılması gereken bir namaz ise, gizli kıraat yapılır. Tek başına namaz kılan ise, aşikare kıraet yapılması gereken bir namazı kaza ederken dilerse hem aşikare, hem de gizli okuyabilir. Bir rivayete göre de, gündüz kaza edeceği herhangi bir namazda gizli okuması vacibdir; gizli veya aşikare okuma serbestisi yoktur.

8. Secdede alın ile birlikte burnu da yere koymak.

9. Üç ve dört rek'atlı namazlarda ikinci rek'atın sonunda oturmak (ka'de-i ûlâ = ilk oturuş).

10. Namazların her oturuşunda teşehhüdde bulunmak (Tahiyyatı okumak)

11. Farz olan fiillerin sırasına riayet etmek (kıyamdan sonra rükûa gitmek, iki secdeyi peş peşe yapmak gibi).

12. Farz olan fiili geciktirmemek. Meselâ, birinci oturuşta Tahiyyât'ı okuduktan sonra, "Allahümme salli alâ Muhammed" diyecek kadar bir süre bekledikten sonra üçüncü rek'ata kalkılacak olursa farz geciktirilmiş sayılır ve sehiv secdesi gerekir.

13. Vitir namazında Kunut (dua) okumak ve kunut tekbiri almak **Ebû Hanîfe**'ye göre vâcip, İmâmeyn'e (**Ebû Yûsuf** ve **İmam Muhammed**) göre sünnettir.

14. Ramazan ve kurban bayramı namazlarının her iki rek'atında ilâve (zâit) üçer tekbir almak (bayram namazının ikinci rek'atında rükûa giderken tekbir almak da vâciptir. İkinci rek'atta getirilen ilâve tekbirler rükûdan hemen önce olduğu için bu rek'atta rükûa giderken alınan tekbir de vâcip sayılmıştır).

15. Sehiv secdesi yapılmasını gerektiren bir fiilde bulunulmuşsa sehiv secdesi yapmak.

16. Ta'dîl-i erkâna riayet etmek. **Ebû Yûsuf**'a göre farz, **Ebû Hanîfe** ve **Muhammed**'e göre vâciptir.

17. Namaz içinde okunan secde ayetinden dolayı tilavet secdesinde bulunmak.

18. Namazların sonunda selam vermek. Önce sağ tarafa, sonra sol tarafa yüz çevirerek "**Esselâm**" demek vacibdir. "**Esselâmu aleyküm ve Rahmetullah**" denilmesinin vacib olduğu açık olarak belirtilmemiştir. Bir görüşe göre, sol tarafa selam verilmesi sünnettir. Namazdan çıkılması ise, bütün imamlara göre yalnız bir selam ile olur, bununla namaz biter.

3- NAMAZIN SÜNNETLERİ

1- Beş vakit namaz için ve cuma namazı için ezan okumak ve ikamet etmek sünnettir. (Kadınlar için ezan ve ikamet sünnet değildir) Şöyle ki: Vaktinde cemaatle yerine getirilen her farz namaz için ezan ve ikamet sünnet olduğu gibi, kazaya kalıp da cemaatle kılınacak farz namazlar için de sünnettir. Birçok namaz cemaatle kaza edileceği zaman, bunlardan yalnız ilk kılınacak namaz için ezan okunur. Sonra gerek bu namaz için ve gerek bunun arkasından kılınacak diğer kaza namazları için birer ikametle yetinilir.

2- İftitah (başlangıç) tekbirini alırken elleri yukarıya kaldırmak ve elleri zorlamaksızın biraz açık bulundurmak

3- İftitah tekbirinin hemen ardından el bağlamak (**itimat**). Erkekler göbek altından ve kadınlar göğüs üstünden sağ ellerini sol elleri üzerine koyarak el bağlarlar.

4- Kıyamda iken ayakların arasını dört parmak kadar açık bulundurmak

5- İlk tekbirden sonra namazın başında gizlice "**Sübhâneke**" okunması, bundan sonra Fatiha'dan önce yine gizlice "**Eûzü Besmele**" okunması ve diğer rekatlarda da Fatiha'dan önce besmele çekilip Fatiha'ların sonunda "**amîn**" denilmesi sünnettir. Burada imam ile cemaat ve yalnız başına kılanlar arasında bir fark yoktur. Yalnız cemaat Fatiha'yı okumayacakları için "Eûzü Besmele" okumazlar. Fatiha'dan sonra okunacak surelerin başlarında Besmele de okunmaz. (Yalnız **İmam Muhammed**'e göre, sessizce kılınacak namazlarda bu surelerin başlarında da besmele okunur)

6- Tek başına namaz kılarken Fâtiha'nın arkasından okuyacağı sûrenin, sabah ve öğle namazlarında **uzun** sûrelerden, ikindi ve yatsı namazlarında **orta** uzunluktaki sûrelerden ve akşam namazında **kısa** sûrelerden seçilmesi.

Uzun sûreler, **tıvâl-i mufassal** olarak anılır. Hucurât sûresi ile Bürûc sûresi arasındaki sûreler bu grupta yer alır. Orta uzunluktaki sûrelere de **evsât-ı mufassal** denir. Bürûc sûresi ile Beyyine sûresi arasındaki sûreler bu grupta yer alır. Kısa sûreler ise, **kısâr-ı mufassal** diye anılır. Bunlar Beyyine sûresinden Nâs sûresine kadar olan sûrelerdir.

7- İmam olan kimsenin, tekbirleri ve rükûdan kıyama kalkarken "**Semiallahu limen hamideh**" sözünü ve namazın sonunda her iki tarafa vereceği selamı ihtiyaç mikdarı aşikâre yapması sünnet olduğu gibi, cemaatın da rükûdan kalkarken: "**Rabbenâ leke'l-hamd**" veya "**Allahümme Rabbenâ leke'l-hamd**" demek (**tahmîd**) sözü ile tekbirleri ve selamı gizlice yapmaları sünnettir. (**Ebû Hanîfe**'ye göre imam tahmîd sözcüğünü söylemez).

8- Namaz aralarında kıyamdan rükûa ve secdelere giderken "**Allahü Ekber**" denilmesi, rükûdan kıyama kalkarken "Semiallahü limen hamideh" demek **(tesmî')**. (Bunu imam ve tek başına namaz kılan söyler; imama uyan kişi söylemez)

9- Rükûda erkeklerin inciklerini dik tutmaları, kadınların da dizlerini bükük bulundurmaları sünnettir. Bu halde erkeklerin sırtları düz bulunur. Kadınların sırtları ise yukarıya doğru meyilli olur.

10- Rükûdan doğruluşta (rükû kavmesinde), bayram tekbirlerinin arasında elleri yana salıvermek (**irsâl**).

11- Rükû ve secde tesbihleri, rükû halinde en az üç kere: "**Sübhane Rabbiye'l-azîm**" denilmesi, secde halinde de en az üç kere: "**Sübhane Rabbiye'l-alâ**" denilmesi.

12- Rükû halinde, erkeklerin ellerinin parmakları açık olacak şekilde elleriyle dizlerini tutmaları. Kadınlar bu halde parmaklarını açık tutmazlar ve dizlerini kavramazlar, ellerini dizleri üzerine koyarlar.

13- Ka'de (Tahiyyata oturuş) ve celse (secdeden doğrulup bekleme) hallerinde erkeklerin sol ayaklarını döşeyerek üzerlerine oturmaları ve sağ ayaklarını güçleri yettiğince kıbleye doğru dikmeleri, kadınların da sol ayaklarını sağ taraflarına yatık bulundurarak yere oturmaları sünnettir. Bu oturuşa "**Teverrük**" denir.

14- Secdeye varılırken önce dizleri, sonra elleri, sonra yüzü yere koymak ve secdeden kalkarken de önce yüzü, sonra elleri dizlerin üzerine koyduktan sonra dizleri yerden kaldırmak.

15- Erkeklerin, secdede iken karnı uyluklardan, dirsekleri yanlarından ve kolları yerden uzak tutması. Kadınlar ise, secdede alçalıp kollarını yanlarına bitiştirir ve karnı uyluklarına yapıştırırlar

16- İki secde arasında celse yapmak, yani kısa bir ara oturuşu yapmak. Bunun ta'dîl-i erkânın bir parçası olma ihtimaline binaen vâcip olduğu da söylenmektedir.

17- Ka'delerde (Tahiyyatlara oturuşlarda) ve celselerde (secdeler arasındaki bekleyişlerde) ellerin kıbleye yönelik olarak uyluklar üzerine konulması

18- Ka'delerdeki Teşehhüdlerde "La İlâhe" denirken, sağ elin şehadet parmağı kaldırılıp "İllallah" denirken indirilmesi sünnettir. Bunu yaparken baş parmak ile orta parmak halka edilip diğer iki parmak bükülmelidir. (Yapılış şeklinde farklı rivayetlerde mevcuttur)

19- Farz namazların, vitir namazının ve müekked sünnetlerin son oturuşlarında, gayr-i müekked sünnetlerle diğer nafilelerin her oturuşunda Tahiyyattan sonra Peygamber Efendimize Salat ve Selam okumak. (Salli-Bârik)

20- Bütün namazların son oturuşlarında Salat ve Selamdan sonra iki tarafa selam vermeden önce dua etmek.(Rabbenâ âtina duaları gibi..)

21- Rek'atı ikiden ziyade olan farzların ilk iki rek'atının dışında Fâtiha okumak.

22- Namazların sonunda selam verirken yüzü önce sağ tarafa, sonra sola çevirmek ve her iki tarafa selâm verirken "**es-Selâmü aleyküm ve rahmetullâh**" demek.

23- İmam olanın sol tarafa selam verirken sesini biraz yavaşlatması.

24- Önünden geçilme ihtimali varsa **sütre** (namaz kılanın önüne koyacağı bir cisim, eşya) kullanmak.

➤ CUMA NAMAZI

Cuma namazı farz-ı ayındır. Farz olduğu, Kitap, Sünnet ve icmâ ile sabittir. İlgili ayet (el-Cum'a 62/9-10)

Cuma Namazının Farz Olmasının (Vücûb) Şartları:

1. Akıl, Baliğ ve erkek olmak.
2. Hür ve serbest olmak.
3. Mukim olmak
4. Sağlıklı olmak
5. Kör olmamak (Götürecek kişi varsa İmameyne göre farz olur.)
6. Ayakların sağlam olması

Cuma Namazının Edasının (Sahih Olmasının) Şartları:

1. Şehir: Cuma namazı kılınan yerin şehir veya şehir hükmünde olması.

2. İzin: Cuma namazı kılınan yerin herkese açık olması.

3. Cemaat: İmamdan başka en az üç erkek cemaatin bulunması.
İmam Ebû Yusuf'a göre, imamdan başka iki kişidir. (İmam Malik'den bir rivayete göre otuz, İmam Şafiî ile İmam Ahmed'in mezheblerine göre de kırk kişidir.)

4. Vakit: Cumanın öğle vaktinde kılınması.

5. İdarecinin izni: Cuma namazı kıldıran kimsenin yetkili makamlarca görevlendirilmiş olması. Cuma namazını bulunan yerdeki idareci veya onun göstereceği kimse kıldırır.

6. Hutbe: Namazdan önce hutbe okunması.

Hutbenin Rüknü:

İmam-ı Azam'a göre hutbenin rüknü Allah'ı zikretmekten ibarettir. Onun için hutbe niyeti ile yalnız "Elhamdülillah" denilecek olsa yeterli olur. Fakat İmameyne göre hutbe denecek kadar uzun bir zikir olmalıdır.

Hutbenin vacipleri:

Hutbeyi ayakta ve insanlara karşı yönelerek okumak, hatibin taharet üzere bulunması, avret sayılan yerlerin kapalı olması.

Hutbenin Şartları:

Hanefîler'e göre cuma namazı hutbesinin sahih olabilmesi için şu şartları aranır:
1. Vakit içinde okunması 2. Namazdan önce olması. 3. Hutbe niyetiyle okunması. 4. Cemaatin huzurunda irad edilmesi (Hazırda bir kişide olsa kâfidir)

Hutbenin Sünnetleri:

1. Hatibin, hutbe için minbere kolayca ve kimseye eziyet etmeden çıkabilmesi için minbere yakın bir yerde bulunması

2. Hatibin minbere çıktıktan sonra cemaate dönük olarak oturması ve okunacak ezanı bu şekilde dinlemesi.

3. Ezanın, hatibin huzurunda okunması

4. Hutbe okurken hatibin yüzünün cemaate dönük olması

5. Hatibin ezandan sonra kalkıp, her iki hutbeyi ayakta okuması. Hutbenin ayakta okunmasının vâcip olduğu yönünde de görüş bulunmaktadır

6. Hutbeye gizlice eûzü çektikten sonra sesli olarak Allah'a hamd ve sena ile başlaması.

7. Kelime-i şehâdet okuması ve Hz. Peygamber'e salavat getirmesi.
8. Müslümanlara nasihatte bulunması.
9. Hutbeyi iki bölüm halinde yapması ve iki hutbe arasında kısa bir süre, ortalama üç âyet okuyacak kadar oturması.
10. İkinci hutbeye de birincide olduğu gibi Allah'a hamd ederek ve Hz. Peygamber'e salavat getirerek başlaması.
11. İkinci hutbeyi birinciye göre daha alçak sesle okuması.
12. Hutbeyi kısa tutması.
13. Hutbeyi cemaatin işitebileceği bir sesle okuması.
14. Abdestli olması ve avret yerleri örtülü bulunması. Bunların vâcip olduğu da söylenmiştir.
15. Hutbeden sonra namaz için kamet getirilmesi.

Telfîk ne demektir?

Teflîk, en geniş anlamıyla, gerektiğinde değişik mezheplerin görüşlerinden yararlanmaktır.

İMAMA UYANIN HALLERİ

1- **MÜDRİK:** Namazı bütünü ile imamla birlikte kılan kimsedir. İmama ilk rekatın rükûunda yetişen, o rekata yetişmiş sayılır.

2- **LÂHİK** : Namaza imamla beraber başladığı hâlde, uyku, dalgınlık ve abdesti bozan bir hâl sebebiyle namazın tamamını veya bir kısmını imamla beraber kılmayan kimsedir. Lâhik kılacak olduğu sonraki rekatlardaki yanılmalardan dolayı da sehiv secdeleri **yapmaz**

3- **MESBUK** : Mesbuk, bir rekat kılındıktan sonra imama uyan kimsedir ki, son oturuşta dahi imama uymuş olsa yine mesbuk sayılır.

CEMAAT HALİNDE NAMAZ KILMAK VE ÇEŞİTLİ MESELELER

İmam beşinci rekata kalktığı zaman nasıl hareket edilir?

A) Dört rekatlı farzlarda, İmam **son oturuşu** (ka'de-i âhire) **yaptıktan sonra** beşinci rekata kalkmışsa; cemaat beşinci rekata kalkmayıp "Sübhânallah" diyerek İmam'ı uyarır. İmam da buna mükâbil hemen dönüp teşehhüdü tekrar iade etmeksizin birlikte sehiv secdesi yaparak namazdan çıkarlar.
Fakat imam kalktığı beşinci rekat için secdeye varırsa, cemaat kendi başına selam verip namazdan çıkar. Bundan sonra imam buna bir rekat daha ilave eder. Bu durumda önceki dört rekat ile farz tamamlanmış olur; diğer iki rekat da nafile sayılır, istihsan olarak da sehiv secdesini yapar.

B) Dört rekatlı farzlarda, eğer İmam **son oturuşu** (ka'de-i âhire) **yapmadıktan sonra** beşinci rekata kalkmışsa, cemaat beşinci rekata kalkmayıp "Sübhânallah" diyerek İmam'ı uyarır. Eğer imam hemen kıyamdan ka'deye dönerse teşehhüdü yaptıktan sonra birlikte sehiv secdesi yaparak namazdan çıkarlar. Fakat imam beşinci rekatı secde ile bağlarsa, hepsinin namazı bozulmuş olur.

Vitir namazında, cemaat daha Kunut duasını bitirmeden İmam rükuya varsa, cemaat da varır. Ancak Kunut duasından henüz hiç bir şey okumamış olsalar, imam ile rükuda bulunmayı kaçırmayacak şekilde bir miktar okurlar.

☑ **BİLGİ NOTU!**

★**Şâfiî mezhebine göre** kıraatin sessiz yapıldığı namazlarda İmam ile birlikte Fatiha ve zamm-ı sûreyi cemaat de okur. Kıraatin sesli yapıldığı namazlarda ise İmam Fatiha sûresini bitirdikten sonra cemaat sessizce sadece Fatiha sûresini okur.

İmam terk edince cemaatin de terk edeceği şeyler şunlardır:

1. İmam kunut duasını terk edince cemaat de terk eder.
2. İmam birinci oturuşu terk edince cemaat de terk eder.
3. İmam bayram namazında fazla tekbirleri terk edince cemaat de terk eder.
4. İmam tilavet secdesini terk edince cemaat de terk eder.
5. İmam sehiv secdesini terk edince cemaat de terk eder.

İmamın terk ettiği hâlde cemaatin terk etmeyeceği şeyler şunlardır:

1. İmam iftitah tekbiri alırken ellerini kaldırmazsa, cemaat kaldırır.
2. İmam "Sübhaneke"yi okumazsa, cemaat okur.
3. İmam rükû tekbirini terk ederse, cemaat terk etmez.
4. İmam secde tekbirlerini getirmezse, cemaat getirir.
5. İmam rükû ve secde tespihlerini terk ederse, cemaat terk etmez.
6. İmam "Semiallahü limen hamideh" demeyi terk ederse, cemaat terk etmez.
7. İmam "Ettehiyyatü"yü okumayı terk ederse, cemaat okur.
8. İmam selâm vermeyi terk ederse, cemaat selâmı verir.
9. İmam teşrik tekbirlerini söylemeyi terk ederse, cemaat söyler.

Şu hallerde de cemaat İmama uymaz

İmam bir secde fazla yapsa veya bayram tekbirlerini ashabı kiramdan rivayet edilen mikdardan ziyade alsa veya cenaze namazında dörtten fazla tekbir getirse veya yanılarak beşinci rekata kalksa, cemaat bu işlerde imama uymaz.

➤ TİLAVET SECDESİ

Kur'an-ı Kerim'de bulunan 14 secde ayetlerinden biri okunur veya işitilir ise; bir defa secde yapmak **vacip**tir.
★ ★ ★ **Şâfiî, Malikîi, Hanbelî** mezheplerinde tilavet Secdesi **sünnet**tir

Namazı bozan şeyler, tilavet secdesini de bozar. Lakin sesli şekilde gülmek abdesti bozmaz, ayrıca kadınların da erkeklerle aynı hizada bulunmaları bu secdeyi bozmaz.

Tilavet Secdesi Gerekmeyen Haller

a) Secde ayeti dille okunmadığı hâlde, sadece yazılırsa,

b) Secde ayeti hecelenerek harf harf okunur, okutulur ya da dinlenirse,

c) Secde ayeti, yankı halinde duyulursa; Tilavet Secdesi yapmak gerekmez.

Radyo, TV veya hoparlör aracılığı ile gelen ses, yankı değil; doğrudan sesin nakli kabul edildiği için bu gibi cihazlardan duyulan Secde ayeti sonucu Tilavet secdesi yapmak gerekir.

Kur'an-ı Kerim'de bulunan 14 tane secde ayeti			
1	A'râf: 206	**8**	Neml: 25
2	Ra'd: 15	**9**	Secde: 15
3	Nahl:49	**10**	Sa'd: 24
4	İsrâ: 107	**11**	Fussilet: 37
5	Meryem: 58	**12**	Necm: 62
6	Hac: 18	**13**	İnşikâk: 21
7	Furkân: 60	**14**	Alak: 19

➤ SEHİV (Yanılma) SECDESİ

Namazın farzlarından birini unutarak geciktirmek, vaciplerden birini unutarak yapmamak veya geciktirmekten dolayı sehiv secdesini yapmak gerekir. Vaciptir. Farz ve vaciplerden birisi bilerek kasten terk edilirse namaza yeniden başlamak gerekir.

⋆⋆**Şâfiî** ve **Mâlikî**lere göre sehiv secdesini yapmak sünnettir. ⋆**Hanbelî**ler'e göre ise sehiv secdesi duruma göre bazen vâcip, bazen sünnet, bazen da mübah olur.

⇒ Namazda bir rükün yerine getirilecek (üç kere "Sübhanallah" diyecek) kadar dalgınlık sehiv secdesini gerektirir

⇒ Namazda birkaç defa yanılma olursa hepsi için yalnız bir sehiv secdesi yapılır.

⇒ Kılınan namaz farz olsun, vacip veya sünnet olsun, sehiv secdesi gerektiğinde bu secdenin yapılması icap eder.

⇒ İmama uyan kimse namazda iken kendi yanılması durumunda sehiv secdesi yapmaz

⇒ Namazın sünnetlerinden birinin veya bir kaçının terkinden dolayı sehiv secdesi yapılmaz

⇒ Namazın rükünlerinden birinin tekrarı halinde de sehiv secdesi yapılır. Mesela bir rek'atta iki defa rükû veya üç defa secde yapmak gibi..

⇒ Rüknün tehirinden dolayı sehiv secdesi lazım geldiği gibi takdiminden (öne geçirilmesinden) dolayı da sehiv secdesi gerekir. Kıraatten önce rükû etmek gibi..

⇒ Selam verdikten sonra sehiv secdesi yapması gerektiğini hatırlayan kimse (göğsü kıbleden çevrilmediyse, konuşup-gülmediyse vs.) hemen sehiv secdesini yapar.

⇒ İmamın açıktan okunacak namazları gizli, gizli okunacakları da açıktan okuması sehiv secdesine gerektirir.

⇒ Cuma ve Bayram namazlarında cemaat kalabalık olduğu takdirde, karışıklığa meydan vermemek için sehiv secdesi terk edilmesi daha uygun görülmüştür.

☑ **BİLGİ NOTU!**

➢ Namaz kılarken abdesti bozulan imam vakit geçirmeden burnu kanıyormuş gibi elini burnuna tutarak yerinden ayrılır ve cemaatten uygun gördüğü birini konuşmaksızın işaret ederek veya elbisesinden tutarak mihraba geçirir. Buna "**istihlâf**" denir. Eğer konuşursa hem kendisinin hem de cemaatin namazı bozulur.

➤ SEFERİLİK

90 km lik bir mesafeye 15 günden az kalmak niyetiyle giden kişi seferi sayılır. Bu kişi dört rek'atlı farz namazlarını ikişer rek'at olarak kılar. Buna "**kasrü's-salât**" denir. Peygamber Efendimizin hicretlerinin 4. yılında meşru kılınmıştır. Meşru oluşu, kitab, sünnet ve ümmetin icmai ile sabittir. Hanefi mezhebinde seferi olanın dört rekatlı namazı tam kılması mekruh görülmüştür.

Vatan 3 kısma ayrılır

a) **Vatan-ı Aslî:** Bir insanın doğup büyüdüğü veya çalışıp geçimini sağlamak için yerleştiği sürekli kalmaya niyetlendiği yerdir.
b) **Vatan-ı İkame:** İkamete elverişli bir yerde 15 gün ve daha fazla kalmaya niyet ettiği yerdir.
c) **Vatan-ı Sükna:** Bir yolcunun (vatan-ı aslî'sinin dışında) 15 günden az müddet kalmaya niyet ettiği yerdir. Burada seferi hükümler uygulanır

⋆ **İmam Şafiî**'ye göre misafir (yolcu) olan kimse serbesttir. Dilerse dört rekatlı farzları dört rekat olarak kılar.

✓ Misafir, Ramazanda dilerse orucunu tutar; dilerse sonraya bırakır. Ancak orucunu tutması daha faziletlidir.

✓ Misafir, ayağındaki mestleri dilerse 72 saatlik bir zaman içinde mesh edebilir.

✓ Misafire cuma ve bayram namazları kılmak gerekli değildir, fakat kılarsa daha faziletlidir.

✓ Misafire kurban kesmek vacip değildir, fakat keserse geçerlidir ve sevabına nail olur.

✓ Hanefî mezhebinde yolculuk sebebiyle iki vakit namazı bir vakitte kılmak caiz değildir.

not: Namazların birleştirilmesi ancak hac mevsiminde öğle ve ikindi namazını Arafat'ta öğle vaktinde (cem-i takdim: sünnet), akşam ile yatsı namazını da Müzdelife'de yatsı vaktinde (cem-i tehir: vacip) peş peşe kılınır.

Ancak bazı zarurî durumlarda iki vakti birleştirmeyi caiz gören mezhepleri taklit ederek amel edilebilir.

★ **Şâfiî** mezhebinde seferilikte öğle namazını ikindiye, akşam namazını yatsıya tehir edebildiği gibi, ikindi namazını öğleye, yatsı namazını da akşam vaktine getirip kılabilir. Buna "cem'-i takdîm ve cem'-i tehîr" denir

★ **Şâfiî** mezhebinde seferi sayılabilmek için giriş ve çıkış günleri hariç 4 günden az kalmaya niyetlenmek gerekmektedir.

➤ MEKRUH VAKİTLER

Hiçbir Namazın Kılınmayacağı Vakitler

1. Güneş doğarken, güneşin doğmaya başlamasından itibaren yaklaşık 40-45 dakika geçinceye kadar olan süre içinde.

2. Güneş zevalde iken, yani güneş tam tepe noktasına gelip de henüz batı tarafına meyletmeden (vakt-i istivâ)

3. Güneş batarken (gurûb), güneşin batına zamanından yaklaşık kırk dakika öncesinden güneş batana kadar. (O günün kılınmamış ikindi namazı müstesna)

Bu üç kerahet vaktinde ne kazaya kalmış farz namazlar, ne vitir gibi vacib olan namazlar, ne de önceden hazırlanmış bir cenaze namazı kılınabilir, ne de evvelce okunmuş bir secde ayeti için tilavet secdesi yapılabilir. Bunlar yapılırsa, iadeleri gerekir.

Bu üç vakitte nafile namaz da kılınmaz. Ancak kılınacak olsa, kerahetle caiz olur ve iadesi gerekmez. Çünkü bu kerahet, nafile namazların sağlıklı olmasına engel değildir. Bununla beraber bu vakitlerden birine raslayan bir nafile namazı bozup kerahet vaktinden sonra onu kaza etmek daha faziletlidir.

Nafile Namaz Kılınması Mekruh olan vakitler

1. Fecrin doğmasından yani sabah namazının vakti girdikten sonra (sabah namazının sünneti dışında nâfile namaz kılınmaz)
2. Sabah namazı kılındıktan güneş doğuncaya kadar
3. İkindi namazı farzı kılındıktan sonra
4. Akşam namazının farzından önce
5. Bayram namazlarından önce (evde, camide)
6. Bayram namazlarından sonra (camide)

7. Vaktin daralması sebebiyle farz için pek az zaman kalınca
8. Farza başlamak üzere kâmet getirilirken (Sabah namazının sünneti bundan müstesna)
9. Cuma günü hatibin hutbe okumak üzere minbere çıkışından itibaren cumanın farzı kılınıncaya kadar
10. Tuvalet için sıkıştığı vakitte
11. Arzu ettiği bir yemek hazır olduğu zaman
12. Hac zamanı Arafat'ta öğle ile ikindi namazları birlikte (Cem-i takdim) kılınırken iki farz arasındaki sünnetler, Müzdelife'de akşam ile yatsı namazları birlikte (Cem-i tehir) kılınırken iki farz arasındaki sünnetler kılınmaz

➤ CENAZE NAMAZI

Cenaze namazı **farz-ı kifaye**dir. Cenaze namazında cemaatın bulunması şart değildir. Yalnız bir erkeğin veya yalnız bir kadının cenaze namazını kılması ile de bu farz yerine getirilmiş olur. Cenaze namazının şartı **niyet**tir. Cenaze namazının rükünleri kıyam ile tekbirdir. Sünnetleri de, hamd ve sena etmek, salat ve selam getirmek, hem ölüye hem de diğer müslümanlara dua etmekten ibarettir.

Namaz sonunda selam vermek ise vaciptir. Diğer namazlarda, cemaat içinde kadın bulunması durumunda imamın, kadınlar için de imamlığa niyet etmesi gerekli olduğu halde, bu namazda kadınlar için ayrıca niyet etmesi **gerekmez**.

***Şâfiî mezhebine göre Cenaze namazının rükünleri 7 tanedir**

1- Niyet getirmek
2- Kıyam. Kılanın gücü yetiyorsa ayakta durmak
3- Dört tekbir almak (İftitah tekbiri de dahildir)
4- Birinci tekbirden sonra Fâtiha okumak
5- İkinci tekbirden sonra Hz. Peygamberimize salâtü selâm okumak
6- Üçüncü tekbirden sonra ölüye dua etmek
7- Dördüncü tekbirden sonra selâm vermek

☑ **BİLGİ NOTLARI!**

➢ Cenaze namazında en faziletli saf arka saftır.

➢ Bir kadın erkeklerle aynı hizada durup cenaze namazını kılmış olsa namazları bozulmaz. Çünkü bu namaz mutlak (rûku ve secdeli) bir namaz değildir.

➢ Mutlak namazlarda sesli bir şekilde gülmek abdesti bozduğu halde cenaze namazında gülme neticesinde abdest bozulmaz

Canlı olarak doğduğu bilinen bir çocuğun, yıkarıp cenaze namazı kılınır. Çocuk ölü olarak doğarsa, yıkanır ancak cenaze namazı kılınmaz.

Hanefî ve **Mâlikî** fakihleri, kıble yönünde sapma meydana geleceği gerekçesiyle, gaip yani orada bulunmayan bir cenaze üzerine namaz kılmayı caiz görmemişlerdir. Fakat **Şâfiîler**'e göre gaip üzerine cenaze namazı kılınabilir. **Hanbelîlere** göre de aradan bir ay geçmedikçe, gaip üzerine cenaze namazı kılınabilir

Güneşin doğması, batması ve zeval yaklaşması vakitlerinde cenaze namazı kılmak mekruhtur. Bununla beraber bu vakitlerde kılsalar, iade gerekmez. Bu vakitlerde cenazeyi gömmek ise mekruh değildir.
Bir ölü yıkanmadan kefenlenmişse veya ölünün bir uzvunun yıkanması unutulmuşsa, kefen açılır ve yıkanması tamamlanır. Eğer namazı kılındıktan sonra, yıkanmadan kefenlendiği anlaşılırsa, cenazenin kefeni açılır ve eksik kalan uzuvlar yıkandıktan sonra namazı yeniden kılınır. Kabre konulup üzeri toprakla örtülmediği sürece hüküm böyledir. Ancak kabre konulup üzeri toprakla örtüldükten sonra ölünün kabirden çıkarılması uygun değildir. Ölü hiç yıkanmamış bile olsa artık defnedildiği haliyle kalmalıdır.

✓ İntihar eden (kendini öldüren) üzerine namaz kılınır. İmam Ebû Yusuf'a göre ise, intihar hata ile veya şiddetli bir ağrıdan dolayı olmadıkça, intihar edenin namazı kılınmaz.

✓ Müslüman olmayanın, anasını veya babasını haksız olarak kasten öldüren kimsenin namazı kılınmaz.

✓ Savaş halinde öldürülen eşkiya ve yol kesiciler yıkanmaz ve üzerlerine namaz kılınmaz.

✓ İrtidat ettiğinden (İslâm'dan çıktığından) dolayı öldürülen bir kimsenin cenaze namazı kılınamayacağı gibi, cesedi de ne İslâm mezarlığına ve ne de döndüğü millet mezarlığına gömülür.

✓ Ancak recm (taşla öldürülme cezası) ile veya kısas yolu ile öldürülenlerin de cenazeleri yıkanır ve üzerlerine namaz kılınır.

(Cenaze namazında Fatiha süresinin okunması, Şafiîlerce ve Hanbelîlerce bir rükundür).

CENAZE İLE İLGİLİ TERİMLER

- **Muhtazar:** Ölmek üzere olan kişi
- **Teçhiz:** Ölen kişi için genel olarak yapılması gereken hazırlıklar
- **Tekfin:** Ölünün yıkandıktan sonra kefenlenmesi.
- **Teşyi:** Cenazenin tabuta konulup musallâya yani namazın kılınacağı yere ve namazdan sonra da kabristana taşınmasına denir.
- **Defin:** Ölünün kabre konulması
- **Telkin:** Muhtazarın yanında kelime-i tevhid ve kelime-i şehâdet okumaya denildiği gibi definden sonra, münker-nekir meleklerinin sorularına karşı ölü için bir hatırlatma ve kolaylık sağlama vesilesiyle okunan cevaplardır.

CENAZENİN TEÇHİZ VE TEKFİN İŞLEMLERİ

✓ Cenazenin yıkanması **farz-ı kifaye**dir.

✓ Erkek ölüyü erkek, kadın ölüyü de kadın yıkamalıdır. Bazen istisnalar da olabilmektedir. Şöyle ki; gerektiğinde bir kadın vefat eden kocasını yıkayabilir. Çünkü kadın iddet bekleyecektir. iddet çıkmadıkça evlilik devam halinde sayılır. Ancak koca, ölmüş hanımını yıkayamaz. Ancak yıkayacak kimse bulunmadığı takdirde, koca hanımına teyemmüm verebilir. (★ ★★ Üç İmama göre, kocanında zevcesini yıkaması caizdir)

✓ Diri olarak doğduğu bilinen bir çocuk yıkanıp namazı kılınır

✓ Ölü doğan çocuk, yıkanır, cenaze namazı kılınmaz.

✓ Hünsâ-i müşkil denilen (erkek mi kadın mı olduğu anlaşılmayan) kimse ölünce yıkanmaz, sadece teyemmüm ettirilir. Kefenleme hususunda kadın statüsünde değerlendirilir.

✓ Ölmüş olan bir müslümanın başı ile beraber vücudunun çoğu bulunuyorsa yıkanır; kefenlenir ve namazı kılınır. Fakat başsız olarak yalnız vücudun yarısı bulunsa veya gövdesinin çoğu kaybolmuş olsa yıkanmaz, kefenlenmez ve üzerine namaz kılınmaz. Bir beze sarılarak gömülür.

✓ Kefene sarıldıktan sonra ölüden çıkacak bir sıvı veya benzeri şeyler artık yıkanmaz

✓ Cenaze yıkayan erkek veya kadın yıkayıcı, farz olan yıkama görevini yerine getirmeyi niyet etmeli ve Besmele ile başlamalıdır. Yıkama bitinceye kadar da: "**Gufraneke ya Rahman!** = Ey Rahman olan Rabbim, senin mağfiretini dilerim" demelidir.

CENAZENİN KEFENLENMESİ

Ölünün kefenlenmesi farz-ı kifayedir. Kefen; **sünnet**, **kifâyet** ve **zarûret** miktarlarında olmak üzere üçe ayrılır.
Sünnet miktarı kefen: Birincisi, "Sünnet üzere olan kefenleme"dir ki, erkekler için Kamis, İzar ve Lifafe'den ibaret olmak üzere üç kattır.
Kadınlar için ise, bu **üç** parça ile beraber bir baş örtüsü ile bir göğüs örtüsünden ibaret **beş** kattır.

⇨ **Kifayet miktarı kefen:** Erkekler için izar ve lifafedir. Kadınlar için de bunlarla beraber bir baş örtüsü olur.

⇨ **Zarûret miktarı kefen**: Hem erkekler için, hem de kadınlar için bütün bedeni örtecek kadar yalnız bir kat kefendir.

✓ Hanefî mezhebinde fetvaya esas olan görüşe göre, arkada mal bıraksın bırakmasın kadınların kefenleri kocalarına aittir.. İmam Muhammed'e göre, yalnız mal bırakmayan kadınların techiz ve tekfin masrafları, nafakalarını vermekle yükümlü olan kimselere aittir. Eğer kadınların mallan varsa, masraflar o maldan karşılanır. (İmam Şafiî'ye göre de böyledir.)

Ölü yıkanıncaya kadar yanında Kur'an okunmaz. Yıkanma işlemi tamamlanmadan ölünün yanında Kur'an okumak **mekruh**tur. Fakat başka bir odada yüksek sesle okumak mekruh olmadığı gibi ölünün bulunduğu odada gizlice, içinden Kur'an okumakta da kerâhet yoktur.

DEFİNDEN SONRA TELKİN

Mükellef çağına girip de gömülen bir müslümanın mezarı başında "**Telkîn**" verilmesi meşru görülmüştür. Telkin, cenaze kabre konulup Kur'an okunduktan sonra geride kalan bir kimsenin kabrin başında yüksek sesle ve ölüye hitaben iman esaslarını hatırlatması işleminin adıdır. Bazı Hanefi fıkıh alimlerine göre bu konuda açık bir hüküm bulunmadığından dolayı, telkin vermek ne emredilir ne de yasaklanır.

⋆ Malikiler'e göre telkin, ölüm döşeğinde iken verilir (mendubdur), cenaze defnedildikten sonra telkin vermek mekruhtur

⋆⋆ Şafiîlerle Hanbelîlere göre telkîn yapılması müstahabdır.

HANEFİ VE ŞÂFİÎ MEZHEBİ ARASINDAKİ BAZI FARKLAR		
	HANEFİ	**ŞÂFİÎ**
Abdestin farzı	4	6 Niyet+tertip
Gusulde ağız ve burnun içini yıkamak	Farz	Sünnet
Abdestli iken bir uzuvdan kan çıkması	Abdesti bozar	Abdesti bozmaz
Son teşehhütte Salavat getirmek	Sünnet	Farz
Tilavet secdesi yapmak	Vacip	Sünnet
Sehiv secdesi yapmak	Vacip	Sünnet
Vitir namazı kılmak	Vacip	Sünnet
Kurban kesmek	Vacip	Sünnet
Bayram namazını kılmak	Vacip	Sünnet
Seferi kişinin 4 rekatlı farz namazları 2 rekat olarak kısaltınası	Vacip	Ruhsattır Dileyen 2 veya 4 olarak kılabilir
Seferi sayılabilmek için	15 günden az kalmaya niyetlenmek gerekir	Giriş ve çıkış günleri hariç 4 günden az kalmaya niyetlenmek gerekir
Akşam namazının farzından önce nafile namaz kılmak	Mekruh	Kılınabilir
Namazda fatiharın açıktan okunması halinde "Amin" kelimesinin açıktan söylenmesi	Mekruh	Söylenebilir
Namaza niyetin tekbire yakın olması	Şart değildir	Şarttır
Namazın sonunda ilk selamı vermek	Vacip	Farz
Tadil-i erkana uymak	Vacip	Farz
Fıtır sadakası vermek	Vacip	Farz
Cuma namazının sıhhat şartlarından sayılan cemaat sayısı	İmam dahil 4 kişi	İmam dahil 40 kişi
Bir erkeğin vücudunun mahrem olmayan bir kadının vücuduna dokunması	Abdest bozulmaz	Abdest bozulur

Kadın sütünün alım-satımı	Caiz değil	Caiz
Abdestte başı mesh etmek	Dörtte biri	Başın bir cüz'ü
Her rekatta Fatiha'ya başlarken besmele çekmek	Sünnet	Farz
Nafile namazların her rekatında, farz namazların ilk iki rekatında Fatiha sûresini okumak	Vacip	Farz
Secdede alınla beraber burnu da yere koymak	Vacip	Farz
Vitir namazı ile nafile namazların her rekatında, farz namazların ilk iki rekatında zamm-ı sûre okumak	Vacip	Sünnet
Teyemmümde tertibe riayet etmek	Sünnet	Farz
Kade-i âhirede tahiyyat duasını okumak	Vacip	Farz
Üç ve dört rekatlı namazların ilk teşehhüdünde tahiyyat okumak	Vacip	Sünnet
Meninin necaset kapsamında olması	Necistir	Necis değildir
Balın zekatı	Zekata tabidir	Zekata tabi değildir
Namaz vakti girmeden teyemmüm etmek	Edilebilir	Edilemez
Fatihadan sonra zamm-ı sûre okumak	Vacip	Sünnet
Yolculukta namazların (öğle-ikindi/akşam-yatsı) cem edilmesi	Cem edilmez	Cem edilebilir
Teravih namazı	İkişer rekat olarak kılınması şart değildir	İkişer rekat olarak kılınması gerekir
Öşür zekatı	Malın cinsi veya değeri olarak da verilebilir	Öşür, malın cinsinden verilmesi gerekir
Sabah namazının farzının ikinci rekatında rükûdan sonra kavme halinde Kunut duası okumak	---	Sünnet
Yalın ayak namaz kılmak	---	Sünnet
Teşehhüt de otururken sağ eli yummak	---	Sünnet

Cenaze namazında fatiha okumak	---	Rükun
Gıyabi cenaze namazı kılmak	Caiz değil	Caiz
Cenazeyi gömdükten sonra telkin verilmesi	Ne emredilir Ne yasaklanır	Müstehap
Ziyaret tavafının vakti	Kurban bayramının ilk günü fecr-i sadıktan başlar	Arefe günü gece yarısından sonra başlar
Bayramın ilk günü Akabe cemresine taş atma vakti	Tan yerinin ağarmasıyla başlar	Gece yarısı başlar
Bayram günleri Mina'da gecelemek	Sünnet	Vacip
Ziyaret veya umre tavafını abdestsiz yapmak	Ceza kurbanı gerekir	Yapılan tavaf sahih olmaz
Arafat'tan güneş batmadan ayrılmak	Ceza kurbanı gerekir	Ceza kurbanı gerekmez
Hac'da bedel göndermek	Vasiyet edilmemişse Mirasçılar vekil göndermekle mükellef değillerdir	Vasiyet şartı yoktur. Bedel göndermek vaciptir
İhrama girmiş sayılmak için	Niyet+Telbiye	Yalnızca niyet yeterli

Not: Hacla ilgili mezhep farklarının devamı kitabımızın 8. Ünitesindedir.

ÜNİTE 5 - İMAMET VE HİTABET TEST SORULARI

1. Hanefi ve Hanbeli mezheplerine göre abdestte başın tamamını kaplama mesh etmenin hükmü aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Hanefi: Mendup
Hanbeli: Sünnet

B) Hanefi: Sünnet
Hanbeli: Farz

C) Hanefi: Müstehap
Hanbeli: Vacip

D) Hanefi: Sünnet
Hanbeli: Sünnet

2. Hanefi mezhebinde; abdest alırken kıbleye dönmek .... abdest alırken sırayı gözetmek .... abdest alırken başın tamamını meshetmek.......... abdest alırken tırnaklardaki ojeyi çıkarmak ....
Yukarıdaki boşluklara gelmesi gereken kelimeler aşağıdakilerden hangisidir?

A) âdaptır - sünnettir - farzdır - menduptur

B) sünnettir - farzdır - mübahtır - farzdır

C) âdaptır - sünnettir - sünnettir - farzdır

D) âdaptır - farzdır - sünnettir - farzdır

3. Cenaze namazı kılınmayarak gömülen ve üzerine toprak atılmış bulunan bir cenazenin durumu için yapılması gereken aşağıdakilerin hangisidir?

A) Cenaze kabirden çıkarılır cenaze namazı kılınır.

B) Cenazenin henüz dağılmamış olduğuna dair kuvvetli bir kanaat varsa, ölünün hakkını ödemek için kabri üzerine namazı kılınır.

C) Artık cenaze namazı kılınmaz

D) Hiçbiri

4. Aşağıdakilerden hangisinin cenaze namazı kılınmaz?

A) İntihar edenin

B) Borçlu olanın

C) İrtidat edenin

D) Adam öldürenin

5. Ebu Hanife'ye göre namazda iktidâ konusuyla ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Abdestli kimse teyemmümlüye uyamaz

B) Mukîm olan seferiye uyabilir

C) Ayakta namaz kılan oturup namaz kılana uyabilir

D) Mesbuk, kade-i ahirede namaza yetişmiş olur

6. Cenaze namazı kılındıktan sonra, cenazenin yıkanmadan kefenlendiği anlaşılırsa bu durumda yapılması gereken aşağıdakilerin hangisidir?

A) Cenazenin kefeni açılır ve eksik kalan uzuvlar yıkandıktan sonra namazı yeniden kılınır.
B) Artık kefen açılmaz o şekilde defnedilir
C) Cenazenin kefeni açılır ve eksik kalan uzuvlar yıkandıktan sonra cenaze namazı iade edilmez, defnedilir
D) Bir uzvu bile yıkanmamış olsa cenazenin kefeni açılır baştan tekrar yıkanır, cenaze namazı iade edilmez, defnedilir.

7. "Telkin, sadece ölüm döşeğinde iken verilir, cenaze defnedildikten sonra telkin vermek mekruhtur" görüşü aşağıdaki mezheplerden hangisine aittir?

A) Hanefi mezhebi
B) Şâfî mezhebi
C) Hanbeli mezhebi
D) Mâliki mezhebi

8. Hangi iki mezhepte cenaze defnedildikten sonra telkin vermek "müstehap" sayılmıştır?

A) Hanefi-Mâliki
B) Mâliki-Hanbeli
C) Hanefi-Mâliki
D) Şâfî-Hanbeli

9. "Arkada mal bırakmayan kadınların tekfin ve teçhiz masrafları, bu kadınların nafakalarını temin etmekle yükümlü olan kimselere aittir. Kendilerine ait malları varsa, masraflar oradan karşılanır"

Yukarıdaki görüş hangi müçtehid yada müçtehidlere aittir?

A) Ebû Hanîfe
B) İmam Muhammed - İmam Şâfiî
C) Ebû Hanîfe - Ebû Yusuf
D) İmam Mâlik

10. İlmihal kitaplarımızda geçen "İstibra" terimi ne anlama gelmektedir?

A) Erkeklerin küçük abdestten sonra akıntıyı kesme amaçlı öksürmek, beklemek, yürümek gibi yapılan fiillerdir
B) Kan aldırmaktır
C) İdrarını tutamama özrüdür
D) Abdest bozduktan sonra su ile taharetlenmektir

11. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Yalnız bir erkeğin veya yalnız bir kadının cenaze namazını kılmasıyla farz yerine getirilmiş olur
B) Cenaze namazında en faziletli saf arka saftır
C) Cenaze namazında İmamın dördüncü tekbirinden sonra cemaate katılan kimse hemen tekbir alarak imama uyar, imamın selâmından sonra da üç tekbiri kazâ eder
D) Kefene sarıldıktan sonra ölüden çıkacak bir sıvı veya benzeri şeylerden dolayı ölü tekrar yıkanır

12. Namazda 1 rekat kılındık tan sonra İmama yetişen kişiye verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mesbuk B) Lâhık
C) Müdrik D) Misafir

13. Aşağıdaki durumlardan hangisinde sehiv secdesi gerekmez?

A) İlk teşehhüdü yapmamak
B) Vitir namazında kunut duasını okumayı unutmak
C) Gayr-i müekked sünnet namazlarının sünnetinin ilk teşehhüdünde sallibarik dualarını okumayı unutmak
D) Zamm-ı sûreyi fatihadan evvel okumak

14. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Belli sayıda cemaati bulunması cumanın vücup şartlarındandır
B) Hatibin hutbeyi iki kısma ayırarak arada oturması sünnettir
C) Bir İmam birinci teşehhüdü (ka'de-i ûlâ) terk etse cemaat de terkeder
D) Bir erkek sadece hanımı ile cemaat olsa her ikisi de cemaat sevabını alırlar

15. Aşağıdaki mezheplerden hangisi şahitlerin mutlaka nikâh esnasında hazır bulunmasını gerekli görmez?

A) Hanefî B) Şâfiî
C) Hanbeli D) Mâlikî

16. "Akıl-bâliğ olan bir kadın, aynen erkek gibi velisinin aracılığına gerek olmaksızın evlenebilir"
Yukarıdaki görüş aşağıdaki hangi mezhebe aittir?

A) Hanefî B) Şâfiî
C) Hanbeli D) Mâlikî

17. Aşağıdakilerden hangisi hutbenin sünnetlerinden biri değildir?

A) Hatibin 2. hutbesini 1. hutbedekinden daha hafif sesle okuması
B) Hatibin okumuş olduğu hutbeyi uzatmaması
C) Hatibin avret sayılan yerlerin örtülü olması
D) Ezanın hatibin huzurunda okunması

18. Aşağıdakilerden hangisi hutbenin vaciplerinden biri değildir?

A) Hatibin taharet üzere bulunması
B) Hatibin hutbeyi ayakta okuması
C) Hatibin avret sayılan yerlerin örtülü olması
D) Hatibin hutbeyi iki kısma ayırması

19. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Bir kimse "Falan zat beni yıkasın, namazımı kıldırsın veya beni kabre koysun" şeklinde vasiyet ederse, bu vasiyeti yerine getirmek gerekir
B) Şâfiîlere göre cenaze namazında fatiha okumak rükündür
C) Şâfiîler'e göre gâip üzerine cenaze namazı kılınabilir
D) Hanefî ve Mâlikî fakihleri gâip yani orada bulunmayan bir cenaze üzerine namaz kılınayı câiz görmezler

20. Aşağıdaki mezheplerin hangisinde Cuma namazı kılınabilmesi için gerekli olan cemaat sayısı yanlış verilmiştir?

A) Hanefi-5
B) Maliki-12
C) Şafiî-40
D) Hanbeli-40

21. Namazda kendi fiili ile çıkma hangi kavram ile ifade edilir?

A) İstihlaf
B) İzâle
C) Lâhik
D) Hurûc bi sunihi

22. Namaza imamla başlayan ama abdesti bozulup namazdan çıkıp abdestini alıp hiçbir şey konuşmadan tekrar aynı namazını tamamlayan kişiye ne ad verilir?

A) Lahik B) Müdrik
C) Muktedi D) Mesbuk

23. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Bayram namazları öğle vaktinden önce kılınacak olsa sahih olur
B) Mukim olmak Cuma namazının vücubunun şartıdır
C) Seferi olan birisi mukim olan bir cemaate Cuma namazını kıldıramaz
D) Abdestte ayakları yıkayan bir kimsenin, ayaklarını mesheden bir kimseye iktidası sahihdir

24. Akşam namazının farzının üçüncü rekatının secdesinde İmama uyan bir kişi İmam ile birlikte kaç rekat kılmıştır?

A) 0 B) 1 C) 2 D) 3

25. İmama rükuda yetişen kişi nasıl hareket eder?

A) Elleri kaldırmaksızın "Allahu Ekber" diyerek hemen rükuya gider
B) Rükudan doğrulmalarını bekler ondan sonra iftitah tekbiri alıp namaza katılır
C) Rüku ve secde yapmalarını bekler, ayağa kalktıklarında yada teşehhüt de bulundukları sırada namaza katılır
D) İftitah tekbirini alarak direk rükuya eğilir

26. Aşağıdakilerden hangisi Şafiîlere göre hutbenin rükünlerinden biri değildir?

A) Takvaya davet etmek
B) İki hutbe arasında oturmak
C) Peygambere salâvat getirmek
D) Allah'a hamd etmek

27. Karşılıklı olarak iki grubun bir konuyu tartışmalarına verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A) Monolog
B) Sempozyum
C) Diyalog
D) Münazara

28. Genelde güncel konularda esprili bir üslupla bir kişinin konuşma yapmasına verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nutuk B) Panel
C) Monolo D) Konferans

29. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Sefere niyet etmeden yola çıkan ve seferlik mesafesi kadar yol kat eden seferi sayılmaz
B) Mukîm iken kazaya kalmış bir öğle namazını seferi iken kılmak isteyen bir kimse öğle namazının farzını dört rekat olarak kaza eder
C) Mukîm bir kişi seferi bir İmama öğle namazında uyacak olsa bu namazını kendisi dört rekata tamamlar
D) Hanefilerde seferi iken dört rekatlı farz namazları kısaltarak iki rekat kılmak sünnettir

30. Aşağıdaki fiillerin hangisinden dolayı sehiv secdesi gerekir?

A) Bir farzın terkinden dolayı
B) Rekatlarda zamm-ı sûre okurken sıralamaya uyınama
C) İftitah tekbirini alırken elleri kaldırmayı unutmak
D) Farzın tehiri, unutarak vacibin terki veya tehiri

31. Aşağıdakilerin hangisinden dolayı sehiv secdesi gerekmez?

A) Fatihayı zamm-ı sûreden sonra okumak
B) Vitir namazında kunut duasını okumamak
C) Teşehhüt de Salli-Barik-Rabbenâ dualarını terk etmek
D) Teşehhüt de tahiyyat duasını okumamak

32. İki kişi cemaatle namaz kılacak olsa ikinci kişi İmamın neresinde durmalıdır?

A) Tam arkasında
B) Aynı hizada
C) Solunda
D) Sağında ve biraz gerisinde

33. Fıkıh literatüründe imamlık (imâmet) terimi iki farklı anlamda kullanılmaktadır. İlmihal dilinde bu farkı ayırmak için namaz imamlığına küçük imâmet anlamında " imâmet-i suğrâ" denilmiştir. İmâmet-i Kübrâ ise .... anlamında kullanılmıştır. **Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?**

A) Yaşça en büyük İmam
B) En bilgili İmam
C) Hâfız İmam
D) Devlet başkanı

34. Namazda abdesti bozulan bir İmam'ın arkadan cemaatten birini öne geçirmesine fıkıh dilinde ne ad verilmektedir?

A) İstihlaf B) İstikbal
C) Takdim D) İstihaze

35. Ülkemizde sabah ezanı yaygın olarak hangi makamda okunmaktadır?

A) Segah B) Uşşak
C) Saba D) Rast

36. İbadetlerde "özür sahibi" ne demektir?

A) Namazları kılamayan kimsenin özür beyan etmesidir
B) Kişinin bütün ibadetlerden muaf tutulmasıdır
C) Hac ibadetinde işlenen cinayet sebebiyle haccın ifsat olmasıdır
D) Abdesti bozan şeyin bir namaz vakti kesilmeden devam etmesidir

37. Teşrik tekbirlerinin başlangıç ve bitiş vakti aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) 23 vakittir; Arefe günü sabah namazında başlar bayramın 4. günü ikindi namazında (dahil) sona erer
B) 20 vakittir; Arefe günü sabah namazında başlar bayramın 3. günü yatsı namazında (dahil) sona erer
C) 21 vakittir; Arefe günü sabah namazında başlar bayramın 4. günü sabah namazında (dahil) sona erer
D) 18 vakittir; bayramın 1. günü sabah namazında başlar, bayramın 4.günü ikindi namazında (dahil) sona erer

38. Ramazan ve Kurban bayramı namazlarında okunan hutbenin hükmü nedir?

A) Vacip B) Farz
C) Sünnet D) Mübah

39. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Lâhık kendi başına kılacağı rekatlardaki sehvinden dolayı sehiv secdesi yapar
B) Öğle namazını kılan birisi kalben öğle namazına niyet ettiği halde dil sürçmesi ile ikindi namazına niyet etse bu namaz sahihtir
C) Vaktinden evvel ezan okunmuşsa bu ezan iade edilir
D) İmamın namaz içinde cehri okuduğu secde ayetini namaz kılmayan duyarsa ona da secde gerekir

40. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) İkindi namazında unutarak kıratı açıktan okuyan bir kişiye sehiv secdesi gerekir

B) Hanefi mezhebinde seferilerin 4 rekatlı farzı 2 rekat olarak kısaltmaları sünnettir

C) İmam Ebû Yûsuf'a göre, cuma namazı için imamın dışında en az iki kişinin bulunması gerekir.

D) İmam Ebû Hanîfe ve İmam Muhammed'e göre, cuma namazı için imamın dışında en az üç kişinin daha bulunması şarttır.

41. Aşağıdakilerden hangisi "Zellet'ül-kârî" kavramının tanımıdır?

A) Namazda kaçıncı rekatta olduğu hususunda yanılmaktır

B) Kıraat İmamlarının belirlediği usullerde okumaktır

C) Namaz esnasında Kur'an okuyanın dilinin sürçmesi, yanlış okumasıdır

D) Kıratı uzun tutmayıp kısa tutmaktır

42. Sehiv secdesi ile ilgili verilen bilgilerden aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Kıraat yaparken anlamı bozacak kadar fahiş hatalı okuyuş için sehiv secdesi yapılır

B) Mesbûkun, imamdan sonra kendi başına kılacağı rekatlardan birinde sehiv etmesi durumunda sehiv secdesi yapması gerekir.

C) Şâfiî mezhebine göre ilk teşehhütten sonra bilerek veya unutarak Peygamberimize salâvat getirilmezse sehiv secdesi gerekir

D) Sehiv secdesi yapmakta olan veya sehiv secdesinin teşehhüdünde bulunan imama uymak câizdir

43. Aşağıdakilerden hangisi muktedînin İmama uymasının geçerlilik şartları arasında <u>yer almaz</u>?

A) Muktedînin kendi mezhebindeki bir İmama uymuş olması

B) İmam ile muktedî arasında, kadın saffı bulunmaması

C) İmamın lâhik veya mesbûk olmaması

D) Muktedî namaza dururken hem namaz kılmaya hem de imama uymaya niyet etmesi

44- Aşağıdakilerden hangisi Cuma hutbesinin sünnetlerinden biri <u>değildir</u>?

A) Hatibin her iki hutbeyi ayakta okuması
B) Hutbenin cemaatin huzurunda irad edilmesi
C) Hatibin hutbeyi cemaate dönerek okuması
D) Müslümanlara nasihatte bulunmak

45. Bir musalli, namazda birden çok sehiv secdesini gerektiren haller yapsa bu kişinin durumu ne olur?

A) Yanılma sayısı kadar sehiv secdesi yapar
B) Bir defa sehiv secdesi yapar
C) Namazını iade eder
D) Hiçbiri

46. Tilavet secdesinin hükmü .... Kur'an'da .... tane secde ayeti vardır. Bu ayetleri okuyanın veya dinleyenin tilavet secdesini yapması ....
Yukarıdaki noktalı yerlere gelecek kelimeler aşağıdakilerden hangisidir?

A) farzdır – 14 – vaciptir
B) vaciptir – 14 – vaciptir
C) vaciptir – 15 – vaciptir
D) sünnettir- 15 – vaciptir

47. Aşağıdakilerden hangisi Şâfiîler'e göre cuma namazı hutbesinin sahih olabilmesi için gerekli şartlardan <u>sayılmaz</u>?

A) Hatibin hadesten ve necâsetten temiz olması
B) Hatibin, minbere doğru giderken minberin yanındakilere selam vermesi
C) İki hutbenin rükünlerini en az kırk kişinin dinlemesi
D) Hatibin kırk kişinin duyabileceği şekilde sesini yükseltmesi

48. Aşağıdakilerden hangisi Cuma namazının sıhhatinin şartlarındandır?

A) Hürriyet
B) Sağlıklı olmak
C) Erkek olmak
D) Hutbe okunması

49. Aşağıdakilerden hangisi Cuma namazının farz olmasının şartlarındandır?

A) Vakit
B) Belli sayıda cemaatin olması
C) Genel izin
D) Hür ve serbest olmak

50. Asr-ı evvel hangi vakittir?

A) İkindi vaktinin bitiş zamanıdır

B) Güneşin tam tepede olma anıdır

C) Her şeyin gölgesinin kendisinin bir misline ulaştığı zamandır

D) Her şeyin gölgesinin iki misline çıktığı zamandır

51. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Her şeyin gölgesi (fey-i zevâl) hariç, kendisinin iki misline ulaştığı zamana "asr-ı sânî" denir

B) Güneşin tam tepe noktasındaki anına "isfâr vakti" denir

C) Yere dikilen çıtanın güneş tam tepedeyken yere düşen gölgesinin uzunluğuna "fey-i zevâl" denir.

D) Güneş tam tepedeyken eşyanın yere düşen gölge uzunluğu (fey-i zevâl) hariç, her şeyin gölgesi kendisinin bir misline çıktığı zamana "asr-ı evvel" denir.

52. Aşağıdakilerin hangisi namazın sünnetleri arasında sayılmaz?

A) Subhaneke okumak

B) Tadil-i erkan

C) Fatihadan sonra "amin" demek

D) Kıyamda elleri göbek üstünde bağlamak

53. Sabah namazının farzı cemaatle kılındığı sırada namaza gelen kişi ne şekilde hareket eder?

A) Sünneti terk edip farza durur, farzdan sonra sünneti kılar

B) Sünneti terk edip farza durur, farzdan sonra artık sünneti kılmaz

C) Farza yetişebileceğini biliyorsa hemen sünneti kılarak farza yetişir, farzı kaçıracağı malumsa sünneti kılmadan farza katılır, farzdan sonra sünneti artık kılmaz.

D) Farza yetişebileceğini biliyorsa hemen sünneti kılarak farza yetişir, farzı kaçıracağı malumsa sünneti kılmadan farza katılır, farzdan sonra sünneti kılar

54. Aşağıdakilerin hangisi "Tadil-i Erkan" kavramını ifade eder?

A) Namazda rükunları düzgün biçimde yerine getirmektir
B) Namazı vaktinde kılmaktır
C) Namazda kolayına gelen sureleri okumaktır
D) Namaz kılanın önünden geçmemektir

55. Ezanda ikinci cümlelerde ses biraz daha yükseltilir. Buna................. denir.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Makam
B) Nida
C) Tevessül
D) Teressül (İrtisal)

56. İkindi vakti girdikten hemen sonra abdest alıp mestlerini giyen mukîm bir kimsenin yatsı vakti girince abdesti bozulsa mest müddeti ne zaman sona erer?

A) Ertesi gün yatsı vakti girince
B) Ertesi gün ikindi vakti girince
C) Ertesi gün akşam namazını kıldıktan sonra
D) 3 gün sonraki yatsı vakti girince

57. Ayağında sargı bulunan bir kimse abdest alırken bu sargı üzerine kaç kere meshetmek zorundadır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

58. Aşağıdakilerden hangisi cuma namazının vücûb şartlarından biri <u>değildir</u>?

A) Sıhhatli olmak
B) Cemaat
C) Hürriyet
D) Erkek olmak

59. Cemaatle namazda erkek lerle kadınların aynı saf ve hizada olması, fıkıh dilinde .... olarak ifade edilir.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerin hangisi gelmelidir?

A) İstihlaf
B) Muhâzâtü'n-nisâ
C) Muhtelifu'n-nisa
D) Cem-i nisâ

60. Güneşin tam tepe noktasında olduğu ve namaz kılmanın mekruh olduğu vakte ne ad verilir?

A) İşrak vakti
B) İstivâ vakti
C) Asr-ı Sânî
D) Fecr-i sadık

61. Hanefi mezhebinde;
Vitir namazında kunut duasını okumak ....
Namazı tadil-i erkan üzere kılmak ....
Teşehhüt de Tahiyyat duasını okumak ....
Teşehhüt de salli-barik dualarını okumak ....
Yukarıdaki boşluklara gelmesi gereken kelimeler aşağıdakilerden hangisidir?
A)vacip-vacip-vacip-sünnet
B)vacip-farz-vacip- sünnet
C)sünnet-vacip-sünnet-sünnet
D)sünnet-vacip-vacip-sünnet

62. İlmihal kitaplarımızda geçen "Kasr-ı salat" ifadesinin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Nafile namazları ikişer rekat olarak kılmaktır
B) Teravih namazını hızlı birşekilde kılmaktır
C) Ayakta namaz kılamayanların oturarak namaz kılmasıdır
D) Seferi olanların dört rekatlı farz namazları ikişer rekat olarak kılmasıdır

63. Şâfiî mezhebinde hutbenin rükünleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?
A) Her iki hutbeye Allah'a hamd ederek başlamak
B) Hutbenin minber veya yüksek bir şeyin üzerinde okunması
C) Her iki hutbede takvâ tavsiyesinde bulunmak
D) Her iki hutbede Peygamber Efendimize salât getirmek

64. Hanefi ve Şafi mezhebine sehiv secdesini yapmanın hükmü sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?
A) Hanefi:Vacip - Şafiî: Vacip
B) Hanefi:Vacip - Şafiî: Farz
C)Hanefi: Vacip-Şafiî: Sünnet
D) Hanefi:Sünnet-Şafiî: Sünnet

65. Hanefi mezhebinde;

Mezi gelmesinden dolayı gusul ....,
Gusulde niyet etmek ....
Gusulde ağza ve burna su vermek.............
Gusulden sonra bir uzvumuzu yıkamayı unuttuğumuzu hatırlarsak ....

Yukarıdaki boşluklara gelmesi gereken kelimeler aşağıdakilerden hangisidir?

A) gerekir - sünnettir - farzdır- baştan gusul abdesti alırız
B) gerekmez - sünnettir - farzdır - o uzvumuzu yıkarız
C) gerekir - farzdır - farzdır -o uzvumuzu yıkarız
D) gerekmez - farzdır - sünnettir - o uzvumuzu yıkarız

Cevap anahtarı arka sayfadadır!

ÜNİTE 5- İMÂMET VE HİTÂBET TEST SORULARI CEVAP ANAHTARI														KONTROL
1	**B**	11	**D**	21	**D**	31	**C**	41	**C**	51	**B**	61	**A**	Doğru adediniz
2	**C**	12	**A**	22	**A**	32	**D**	42	**A**	52	**B**	62	**D**	
3	**B**	13	**C**	23	**C**	33	**D**	43	**A**	53	**C**	63	**B**	....
4	**C**	14	**A**	24	**A**	34	**A**	44	**B**	54	**A**	64	**C**	
5	**A**	15	**D**	25	**D**	35	**C**	45	**B**	55	**D**	65	**B**	Yanlış adediniz
6	**A**	16	**A**	26	**B**	36	**D**	46	**B**	56	**A**	yeterlik.com		
7	**D**	17	**C**	27	**D**	37	**A**	47	**B**	57	**A**			......
8	**D**	18	**D**	28	**C**	38	**C**	48	**D**	58	**B**			
9	**B**	19	**A**	29	**D**	39	**A**	49	**D**	59	**B**			
10	**A**	20	**A**	30	**D**	40	**B**	50	**C**	60	**B**			

❑ ÜNİTE 6

➢ SİYER

İslamiyet Öncesi Arap Yarımadası ve Arapların durumu:

Yaşam: Araplarda bedevî ve hadarî olmak üzere başlıca iki çeşit hayat tarzı mevcuttu. Çöl ve vahalarda çadırlarda yaşayan Araplara bedevî; köy, kasaba ve şehirlerde yerleşik hayat yaşayanlara da hadarî deniliyordu. Cahiliye Araplarının takvimi "Ay Takvimi" idi.

Hicaz bölgesinde üç önemli şehirlerden; **Mekke**'de Kureyş kabilesi, **Yesrib (Medine)**'de Evs ve hazreç adlı Arap kabileleri ile Kaynukaoğulları, Nadiroğulları ve Kurayzaoğulları olmak üzere üç Yahûdi kabilesi **Taif**'te de Sakîf kabilesi bulunmaktaydı.

Yazı ve Edebiyat: İslamiyetten önce Arap Yarımadasının kuzeyinde (Sûriye'de) "**Nebtî**", güneyinde (Yemen'de) "**Himyerî**", Irak'ta ise "**Süryanî**" yazıları kullanılıyordu. Sonraları Nebtî yazısından "**Nesih**", Süryânî yazısından da "**Kûfî**" yazı sitilleri doğdu. Mekke'de çok az kişi okur-yazar durumundaydı. Araplar arasında İbranice ve Süryânice dinî kitaplar yanında muhtemelen bunların Arapçaları ve Arapça hikmet kitapları da bulunuyordu.

Ukâz panayırında şiir yarışmaları yapılır, en çok beğenilenler ödüllendirilir ve Kâbe duvarına asılırdı. Yedi Askı (**Muallakât-ı Seb'a**) bu yarışmalarda derece kazanmış meşhur kasidelerdir. İmriü'l-Kays, Nâbiğa ez-Zübyânî, Lebîd b. Rebîa, Ümeyye b. Ebü's-Salt, Züheyr b. Ebû Sülmâ, A'şâ (Meymûn b. Kays), Câhiliye döneminin meşhur şairleridir.
İyâd ve Temîm kabileleri üstün hitâbeti ile tanınmışlardır. İyâd kabilesinden Kus b. Sâide, Temîm'den Eksem b. Sayfiy, Kureyş'ten Süheyl b. Amr, Hz. Peygamber'in dedelerinden Ka'b b. Lüey, Hâşim b. Abdümenâf ve Abdülmuttalib b. Hâşim meşhur hatipler arasında yer alırlar.

Ahlâk: Arapların Câhiliye dönemindeki çirkin davranışlarına (içki-kumar, riba vs.) kaynaklarda "Arapların ayıpları" (**Mesâlibü'l-Arab**) denilir. Bunların yanında Arapların güzel davranışları da vardı. Bunlara "Arapların faziletleri" (**Fezâilü'l-Arab**) denilir.

Ekonomi: Ekonomik hayat genellikle hayvancılık, tarım ve ticaret den oluşmaktaydı. Düzenli yağış alan Yemen toprakları çok verimliydi; bundan dolayı Yemen'e yeşil toprak (**el-Arzu'l-Hadrâ**) denir. Yemen'de buğday, Hicaz'da hurma, Taif'de üzüm üretimi meşhurdu. Gelir kaynağı olarak ticaret, daima tarım ve hayvancılıktan öndeydi. Mekke konumu itibariyle hem dinî hem de ticaret merkeziydi.
Hicaz Araplarının kendilerine mahsus paraları yoktu. Para birimi olarak Dinar (Bizans'ın altın parası) ile Dirhem (İran ve Yemen'in gümüş paraları) kullanılıyordu.
Arabistan'da kurulan meşhur panayırlardan bazıları şunlardır: Ukâz, Dûmetülcendel, Mecenne, Muşakkar, Suhâr, Zülmecaz.

Dini hayat: Önceleri Kâbe, tevhid inancının simgesi idi. Putperestlik ise sonradan dışarıdan sokulmuştur. Sınıflandıracak olursak Arabistan'da bulunan semâvî ve semâvî olmayan dinler şunlardır.

Yahudilik: Arabistan'a giren semâvî dinlerden en önemlisi ve eskisidir.

Hristiyanlık: Bu dinin mensupları Necran'da yoğun bir şekilde bulunuyorlardı. Buraya Hristiyanlık Habeş hakimiyeti döneminde girmiştir. Hristiyanlık, Hicaz bölgesinde Mekke, Medine ve Tâif bölgelerinde yayılmamakla birlikte, biliniyordu.

Mecusîlik : İslâm'ın doğduğu sırada Sâsânî imparatorluğunun resmî dini olan Mecusîlik, Araplar arasında pek itibar görmemiştir.

Sâbiîlik: İslâm'ın geldiği asırda mevcut bir inanç idi. Sâbiîler hicrî ilk yüzyılda müslümanların hâkimiyeti altına girmiş ve onlara zimmîlik statüsü tanınmıştır.

Putperestlik: Meşhur putlar, Lat, Uzza, Menat idi. Kâbe'de 360 put vardı. Bunların en büyüğü ve önemlisi Hubel'di.

Hanîflik: Cahiliye döneminde Allah'ın birliğine inanan, putperestliği reddeden ve Kureyş'in yanlış âdet ve inançlarına karşı çıkan kimselere Hanîf denmekteydi. Varaka b. Nevfel, Ubeydullah b. Cahş, Osman b. Huveyris ve Zeyd b. Amr, güçlü bir hatip olan Kus b. Sâide ve Taifli şair Ümeyye b. Ebü's-Salt bu dönemin önde gelen Haniflerindendir.

Mekke ve Kâbe ile ilgili vazifeler

1- **Hicâbe:** Kâbe'nin perdedarlığı ve anahtarlarını taşıma görevidir.
2- **Sikâye:** Hacıların suyunu tedarik etmek.
3- **Rifâde:** Hacıları konaklayıp, ağırlamak
4- **Liva':** Savaş zamanında bayraktarlık vazifesi
5- **Kıyâde:** Kumandanlık
6- **Ezlâm:** Her iş için fal oku çekmek ve neticesini söylemek işiydi
7- **Nedve:** Kusayy b. Kilâb tarafından yapılan "***Dâru'n-Nedve***" adlı istişâre meclisi binâsında yapılan toplantılara başkanlık etme görevidir.
8- **Sefâre:** Aynı toplum içindeki fertler veya kabîleler arasında meydana gelen çekişmelerde hakem olarak arabulma hizmetidir.
9- **Hazine-i emvâl:** Savaş için hazırlanan silah ve teçhizatları muhafaza etme görevi
10- **Nezâre:** Bir yerden başka bir yere nakledilecek eşyaların kontrolü

Peygamberimizin soyu ve Ailesi:

Peygamberimiz Kureyş kabilesinin Hâşimoğulları koluna mensuptur. Soyu Hz. İbrahim (a.s) e kadar uzanır. Babası Abdullah b. Abdülmuttalib, annesi yine Kureyş kabilesinin Zühreoğulları koluna mensup Âmine bint Vehb'dir. Dedesi Abdülmuttalib b. Hâşim, büyük dedesi Hâşim b. Abdümenâf, babaannesi Fatıma bint Amr, anneannesi, Kureyş'in Abdüddâroğulları kolundan Berre bint Abdüluzzâ, annesinin babası ise Vehb b. Abdümenâf'dır.

Peygamberimizin halaları: Peygamberimizin halaları altı tanedir; isimleri; Beyzâ, Berra, Atike, Safiyye, Erva, Ümeyme'dir. Bunlardan Atike, Safiyye, Erva iman etmiştir.

Peygamberimizin teyzeleri: Peygamberimizin Ferîda ve Fahita adında iki teyzesi vardır. İkisi de onun peygamberliğinden önce vefat etmiştir.

Peygamberimizin doğumu ve gençliği:
Peygamber Efendimiz (s.a.v) Miladi 20 Nisan 571 tarihinde, kameri aylardan Rebîülevvel ayının 12. gecesinde Mekke'de dünyaya gelmiştir.

Peygamberimizin dünyaya teşrifleri sırasında meydana gelen bazı mucizerler:

- Efendimizin doğduğu gece bir yıldız doğdu
- Medâyin'deki Kisrâ Sarayından on dört burç yıkıldı
- Kâbe içindeki putlar yıkıldı
- Bin seneden beri yanmakta olan Mecûsîlerin ateşi söndü
- Takdis edilen Sâve (Taberiyye) gölü kurudu
- Semâve vadisi taşan seller altında kaldı.

Peygamberimiz yirmi yaşlarında iken Ficâr savaşlarına katılmış, Ficâr Savaşlarından kısa süre sonra Hâşim, Muttalib, Esed, Zühre ve Teymoğullarının ittifakı ile kurulan Hilfü'l-Fudûl Antlaşması'na da katılmıştır.

Peygamberimiz 25 yaşında iken, Kureyş'in Esedoğulları kolundan Huveylid b. Esed'in kızı Hz. Hatice ile evlenmiş ve Hz. Hatice'den olma ilk oğlu Kâsım'a nisbetle **Ebü'l-Kâsım** künyesini almıştır. Hz. Hatice'den ikisi erkek, dördü kız olmak üzere (Kâsım, Abdullah, Zeyneb, Rukıye, Ümmü Gülsüm, Fâtıma) altı çocuğu dünyaya geldi. Peygamberimizin yedinci çocuğu ise (İbrahim) mübarek hanımlarından Mısırlı eşi Hz. Mâriye'den dünyaya gelmiştir.

Peygamberimizin, Abdullah, Üneyse ve Şeymâ adlı sütkardeşleri vardır

Peygamberimizin zevcelerinin adları şöyledir:

Hz. Hatice, Hz. Sevde binti Zem'a, Hz. Aişe binti Ebû Bekir, Hz. Hafsa binti Ömer, Hz. Zeynep binti Huzeyme, Hz. Zeyneb binti Cahş, Hz. Ümmü Seleme, Hz. Ümmü Habîbe (Ebu Süfyan'ın kızı), Hz. Cüveyriye binti Hâris, Hz. Safiyye binti Huyey, Hz. Mâriyetü'l-Kıbtiyye (Ümmü İbrahim), Hz.Meymûne binti Hâris (r.anhünne)

İlk iman edenler:

Kuvvetli bir şekilde nakledildiğine göre; Hz. Hatice, Hz. Ali, Zeyd b. Hârise, Ebûbekir, Osman b. Affân, Zübeyr b. Avâm, Abdurrahman b. Avf, Sâ'd b. Ebû Vakkas, Talha b. Ubeydullah (Radıyallahü anhüm)

Peygamberimizin Müezzinleri:

Kaynaklardan öğrendiğimize göre Allah Rasulünün değişik yerlerde vazifeli 4 müezzini vardı, Biri ilk ve meşhur olan **Bilal-i Habeşi** , diğerleri ise **Abdullah b. Ümmi Mektûm**; genelde Medine'de kalırdı , **Sa'dul- Karaz**; Kuba'da kalırdı. Peygamberimiz sesini beğenmişti, Bilal olmayınca müezzinlik etmesini istedi.
Ebu Mahzure Semure; Mekke'nin fethinden sonra burada müezzinlik etmiştir.

Seriyyeler ve Gazveler

Peygamberimizin bizzat katılmadığı, bir sahâbînin kumandası altında gönderdiği askerî birliklere seriyye adı verilir.
Asker sayısı az veya çok olsun, savaş için, yahut başka maksatla hareket edilsin, çarpışma meydana gelsin veya gelmesin Hz. Peygamber'in katıldığı bütün seferlere gazve denir.

Seriyyelerin sayısı hakkında 35 ilâ 66 arasında çeşitli rakamlar verilmektedir. İlk seriyye (Sîfülbahr) Peygamberimizin amcası Hz. Hamza komutasındaki 30 kişilik seriyyedir.

İslam tarihçilerine göre Hz.Peygamberin emir ve kumandasında **27 gazve** gerçekleştirilmiştir. Bunlar; Ebvâ, Buvât, Bedru'l-ûlâ-Sefevân, Zü'l-Uşeyre, Bedir, Benî Kaynukâ', Sevîk, Karkaratülküdr, Gatafân, Benî Süleym, Uhud, Hamrâülesed, Benî Nadîr, Bedru'l-Mev'id, Zâtü'r-Rikâ', Dûmetülcendel, Müreysî' (Beni'l-Mustalik), Hendek, Benî Kurayza, Benî Lihyân, Gâbe, Hudeybiye, Hayber, Mekke'nin Fethi, Huneyn, Taif ve Tebük'tür. Bu gazvelerden sadece dokuzunda çarpışma meydana gelmiştir.

Rasulullah'ın **ilk gazvesi** 60 kişilik müfreze ile Ebvâ köyüne yapılan gazvedir.

Bi'r-i Maûne fâciası

Uhud savaşından dört ay sonra Safer 4/Temmuz 625'te Müslümanları üzüntüye boğan bir olay olan Bi'r-i Maûne fâciası meydana geldi. Bu olay şöyle gelişti: Âmir b. Sa'saa kabilesi başkanı Ebû Berâ (Âmir b. Mâlik) Medine'ye gelerek Hz. Peygamber'e bazı hediyeler takdim etti. Fakat Hz. Peygamber "Ben bir müşrikin hediyesini kabul etmem" diyerek bunu reddetti. Halbuki Ebû Berâ'nın hediyesini hiçbir Mudarlı reddetmemişti. Bundan sonra Hz. Peygamber, Ebû Berâ'yı İslâm'a davet etti. Fakat o kabul etmemekle birlikte yanından da uzaklaşmadı. Kabilesine İslâm'ı anlatacak kimseler göndermesini Hz. Peygamber'den rica etti. Peygamberimiz davetçilerin başlarına bir tehlike gelebileceğinden endişe ettiğini söyledi. Ebû Berâ'nın onların emniyetini garanti etmesi üzerine Ehl-i Suffe'den yetmiş kadar kurrâyı adı geçen kabileye gönderdi.

Davetçiler, Âmir b. Sa'saa kabilesine İslâmiyeti tanıtacak ve Kur'an-ı Kerim öğreteceklerdi. Heyet, Bi'r-i Maûne denilen kuyunun yanına varınca konakladı. İçlerinden Harâm b. Milhân adlı sâhâbî, Âmir b. Sa'saa kabilesinin başkanına Hz. Peygamber'in mektubunu götürdü. Bu sırada Ebû Berâ'nın öldüğüne dair bir şayia yayılması üzerine, elçi, mektubu Ebû Berâ'nın yeğeni Âmir b. Tufeyl'e verdi ve yanındakileri İslâm'a davet etti. Öteden beri İslâm'a karşı olan Âmir b. Tufeyl, mektubu okumadığı gibi elçiyi de öldürttü. Peşinden Bi'r-i Maûne'de bulunan İslâm davetçilerine saldırmak üzere kabilesinden adam toplamaya çalıştı. Ancak Ebû Berâ, davetçilere eman tanıdığını ilan ettiği için kimse onun sözüne kulak asmadı. Bunun üzerine Âmir b. Tufeyl'in Süleym kabilesinin kollarından topladığı askerler İslâm heyetine saldırarak Amr b. Ümeyye ve Ka'b b. Zeyd hariç hepsini öldürdüler. Esir edilen Amr b. Ümeyye, Âmir b. Tufeyl tarafından serbest bırakıldı. Amr b. Ümeyye Medine'ye gelirken Âmir kabilesinden yolda rastladığı ve Hz. Peygamber'in eman vermiş olduğu iki kişiyi bilmeden öldürdü. Daha sonra Hz. Peygamber bu iki maktulün diyetini ödeyecektir.

Hudeybiye Barış Antlaşması H.6 / M.628

Hudeybiye Barış Antlaşması İslâm tarihinde önemli bir dönüm noktasıdır. Antlaşma, ilk bakışta Müslümanların aleyhine görünmesine rağmen, lehlerinde gelişmelere vesile olmuştur. Bu gelişmelerin başında İslâm'ın hızla yayılması gelmektedir.

Hudeybiye Barışı, Hicaz bölgesinin iki önemli yerleşim merkezi olan Hayber'in ve daha sonra Mekke'nin fethine zemin hazırlamıştır. Ayrıca, Müslümanların Kureyş müşrikleri tarafından resmen tanınmasını sağlamıştır. Nitekim müşrikler, o zamana kadar tanımadıkları Müslümanları bu antlaşma ile siyâsî bir güç olarak kabul etmişlerdir. Hudeybiye Barış Antlaşması'ndan sonraki ortamda İslâmiyet hızla yayılmıştır. Öyle ki, antlaşmanın ardından gelen iki yıl zarfında İslâm'a girenlerin sayısı, o zamana kadar Müslüman olanlardan daha fazladır.

Antlaşma şartları:

1- Müslümanlar bu yıl Kâbe'yi ziyaret etmeden Medine'ye dönecekler
2- Gelecek yıl Müslümanlar Mekke'ye gelecekler fakat üç günden fazla kalmayacaklar
3- Müslümanlar yanlarında savaş silahı olmadan gelecekler
4- Müslümanların Mekke'de bulunduğu günlerde, Kureyşliler Mekke dışına çıkacaklar, Müslümanlarla temâs etmeyecekler.
5- Mekkeli Müslümanlardan veya müşriklerden biri Medine'ye gidecek olursa geri verilecek, Müslümanlardan biri Mekke'ye gelirse o teslim edilmeyecek.
6- Bu anlaşma on yıl geçerli olacak, bu müddet içinde iki taraf arasında tecâvüz ve savaş olmayacak.

🗁 İSLAM'A DAVET MEKTUPLARI

1- **Rum (Bizans) hükümdarı Hirakl'e**: Ashaptan Dihyetü'l-Kelbî gönderildi.
Netice: İmani durumu ihtilaflı olmakla birlikte, İmam Ahmed b. Hanbel Müsned'inde Hirakl'in Hristiyanlık üzere kaldığını belirtmiştir

2- **Habeş Meliki Necaşî Ashame'ye**: Ashaptan Amr b. Ümeyye ed-Demrî gönderildi.
Netice: Necaşî iman etmiştir.

3- **Kisra (İran) Meliki Hüsrev Perviz'e**: Ashaptan Abdullah b. Huzâfe gönderildi.
Netice: Kisrâ Meliki Hüsrev Perviz, Peygamberimizin mübarek mektubunu yırtıp haddini aşarak inkarını yineledi. Bir mucize olarak oğlu Şireveyh tarafından öldürüldü.

4- **(İskender) Mısır Padişahı Mukavkıs'a**: Ashaptan Hatıb b. Ebî Beltaa gönderildi.
Netice: Mukavkıs Efendimizin risaletini ikrar ettiyse de Efendimize hediyeler göndermekle yetinerek saltanat sevgisi onu imandan mahrum bıraktı.

5- **Gassan Kralı Hâris b. Ebî Şimr'e**: Ashaptan Şücâ' b. Ebû Vehb'i gönderildi.
Netice: Gassân Meliki Münzir b. Hâris b. Ebî Şimr iman etmedi hatta Efendimizin mektubuna küstahça davrandı.

6- **Yemame hakimi Hevze b. Ali'ye**: Ashaptan Salît b. Amr gönderildi.
Netice: Mektubu alan Hevze iman etmedi, kâfir olarak öldü.

7- **Bahreyn Emiri Münzir b. Sâvâ'ya**: Ashaptan Alâ b. Abdullah el-Hadramî gönderildi.
Netice : Münzir b. Sâve Müslüman olmuştur.

Bunların dışında Arap kabile başkanlarına ünlü ve nüfuzlu kişilere, Hristiyanlara, Yahudilere ve Mecusilere de mektup yollanmıştır.

Peygamberimizin vefatı

Peygamberimiz M.632/ H.11- 14 Rebîülevvel/8 Haziran Pazartesi günü kuşluk vaktinde Medine'de vefat etti.

Hz.Ali, Hz. Abbas, Fadl b. Abbas, Kusem b. Abbas, Usame b. Zeyd, Peygamberimizin azadlısı Şükrân (Salih), Peygamberimizin cenazesinin gasli ile meşgul oldular. Peygamberimizi Hz.Ali yıkadı diğerleride yardım ettiler.

Vahiy katipleri

Vahiy katipleri sayısı hakkında çeşitli görüşler vardır. Bunlardan en meşhurları; Dört halife Hz.Ebubekir, Hz.Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali, Zeyd b. Sabit, Übey b. Ka'b, Halid b. Sâid' (r.anhüm) dir

Aşere-i Mübeşşere ne demektir ve kimlerdir?

Cennetle müjdelenen 10 kişi demektir. Bunlar: 1- Ebu Bekir 2- Ömer b. Hattab 3- Osman b. Affân 4-Ali b. Ebû Talib 5- Talha b. Ubeydullah 6- Zubeyr b. Avam 7- Abdurrahman b. Avf 8- Sa'd b. Ebî Vakkâs 9- Saîd b. Zeyd 10- Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh (r.anhüm)

Ganimet ve Fey arasındaki fark :

Müslümanların savaşta kâfirleri yenerek sahip oldukları mallara **ganimet** denir. Ganimetlerin beşte dördü (5/4) savaşa katılan mücahitlere pay edilir. Beşte biri (5/1) ise Beytü'l-mâl'e (devlet hazinesine) bırakılır.
Düşmandan (kâfirlerden) savaşmadan barış ve anlaşma yolu ile elde edilen mallara ise "**fey**" adı verilir. Feyin tamamı Beytü'l-mâl'e aittir.

Peygamberimiz hayatta iken Beytü'l-mâl'e ait malların tasarrufu ona aitti. Bu sebeple savaşsız ele geçen Fedek arazisinin tamamı ile Hayber ve Vâdi'l-Kurâ topraklarının beşte biri Rasulullah (s.a.v) emrinde idi. Benî Nadîr arazisi de daha önce böyle olmuştu. Peygamberimizin mirasçıları Hz. Fâtıma ile Amcası Hz. Abbas ve hayatta olan zevceleri idi. "Biz Peygamberler cemaatine mirasçı olunmaz, bıraktığımız her mal sadakadır, vakıftır" (Buhari-4/42-43, 5/23-25; Tecrid tercemesi,8/498) Hz. Ebu Bekir (r.a) Peygamberimizin vefatından sonra Hz. Ebu Bekir'in halifeliği döneminde yukarıdaki hadise binaen bahsedilen fey arazileri mirasçılar arasında paylaştırılmamıştır.

HZ. PEYGAMBER DEVRİ KRONOLOJİSİ

Not: Bu kronoloji yeni bir çalışma olup, birden çok siyer kaynak eserler karşılaştırmalı taranarak baştan sona tarafımızca hazırlanmıştır. www.yeterlik.com

Miladi / (Bi'set'den Önce)

571---- ⇨ Peygamberimizin doğumu 12 Rebîülevvel/20 Nisan Pazartesi

577---- ⇨ Annesi Âmine'nin Ebvâ'da vefatı üzerine Hz. Muhammed'in dadısı Ümmü Eymen tarafından Mekke'ye getirilip dedesi Abdülmuttalib'e teslim edilmesi

579---- ⇨ Abdulmuttalib'in vefatı üzerine amcası Ebu Talib'in himayesinde kalması

583---- ⇨ Ticaret için Ebu Talib ile Şam seyahati, (Şam'ın 90 km kadar güneyinde olan) Busra'da Rahip Bahîra'nın Efendimizin son Peygamber olacağını sezmesi

591---- ⇨ Ficar harbine ve sonunda Hılfu'l-Fudûl (Fadıllar yemini) anlaşmasına katılması

595---- ⇨ Şam'a ikinci seyahati, (Hz. Haticenin kölesi) Meysere'nin yolculukta Peygamberimize hayranlığı, Nestura ismindeki Rahibin, Efendimiz üzerindeki Peygamberlik alametlerini müşahadesi ve Şam'a gitmesini uygun bulmayışı

596 ---- ⇨ Hz. Hatice ile izdivacı

Miladi / (Bi'set)

610/ 1

⇨ Hira mağarasında ilk vahiy; Alak sûresinin ilk beş âyetinin nüzûlü (Ramazan ayı)

613/ 3

⇨ Üç sene gizli davetten sonra, Peygamberimizin Safa tepesine çıkıp aleni davete başlaması

615/ 5

⇨ Habeşistan'a ilk hicret (M. 615): 12'si erkek, 4'ü kadın 16 kişi (bazı kaynaklarda 15 kişi) Habeşistan'a hicret etti. (Hz.Osman, eşi Rukiye, Zübeyr b. Avvâm, Osman b. Maz'un, Abdurrahman b. Avf ve Abdullah b. Mes'ud, bunlar içindedir)

616/ 6

⇨ Habeşistan'a ikinci hicret: (77'si erkek, 13'ü kadın olmak üzere toplam 90 kişi Habeşistan'a hicret etti. Kafile başkanı Cafer b. Ebu Talib idi) Hz. Hamza ve Hz. Ömer'in Müslüman olmaları

617/ 7

⇨ Müslümanlara boykotun başlaması

619/ 10

⇨ Boykotun sona ermesi

620/ 10

⇨ Ebû Tâlib'in ve Hz. Hatice'nin vefatı "**Senetü'l-huzn**" (hüzün yılı) (Hz. Hatice Cennetü'l-Muallâ'ya defnedildi)

⇨ Peygamberimizin İslamı tebliğ için Zeyd b. Hârise ile Tâif'e gitmesi

⇨ İsrâ ve Mi'rac hadisesi (Tarihi konusunda farklı görüşler vardır, Hicretten 1.5 sene evvel-Recep-27-)

⇨ Beş vakit namazın farz kılınması

621 / 12

⇨ Birinci Akabe biatı: Medine'den 12 kişinin Müslüman oluşu, Mus'ab b. Umeyr'in Yesrib'e (Medine'nin eski adı) gönderilmesi

622 / 13

⇨ İkinci Akabe biatı: 73'ü erkek 2'si kadın 75 Müslüman Peygamberimize biat ettiler.

Miladi / (Hicrî)

622/ H.1

⇨ Mekke'den Medine'ye hicret: Mekke'den Medine'ye herkesten önce İlk hicret eden Beni Mahzûm'dan Abdulesed oğlu Ebû Seleme'dir, en son hicret eden ise Peygamberimizin amcası Hz. Abbâs'dır)

⇨ Kubâ'ya varış, Kubâ Mescidi'nin inşası

⇨ Hicret esnasında Cuma namazı farz kılındı Peygamberimiz, Medine'ye yakın bulunan Beni Salim Yurdunda "Rânûnâ" vadisinde ilk cuma namazını kıldırmıştır.

⇨ Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin evinde misafir kalması

⇨ Mescid-i Nebevî'nin inşasına başlanması

⇨ Ezanın meşru kılınması (Bir rivayete göre H.2. (623) yılında ezan yürürlüğe konmuştur)

⇨ Muhacirlerle ensar arasında kardeşlik (**muâhât**) tesis edilmesi

⇨ Medine vesikasının (Medine Anayasası) tanzimi ve Medine hareminin sınırlarının tesbiti

623/ H.1

⇨ Mescid-i Nebevî'de Ashâbı Suffe'nin teşekkülü

⇨ Hz. Hamza'nın Îs (Sîfülbahr) Seriyyesi (İlk seriyyedir)

⇨ Medine'de ilk nüfus sayımı

623/ H.2

⇨ Ebvâ gazvesi

⇨ Buvât gazvesi

⇨ Uşeyre gazvesi

⇨ Kıble Mescid-i ksa'dan Kâbe'ye çevrildi. (Peygamberimiz Medine'de Selemeoğulları Yurdu'nda öğle namazı kıldırırken, ikinci rekatın sonunda Bakara sûresinin 144. ayeti nazil oldu. Hz. Peygamber yönünü hemen Kudüs'ten Mescid-i Harâm'a çevirdi. Cemâat da saflarıyla birlikte döndüler. Kudüs'e doğru yönelip başlanılan namazın, son iki rekatı, Kâbe'ye yönelerek tamamlandı. Bu yüzden Selemeoğulları Mescidine "Mescid-i Kıbleteyn" (iki kıbleli mescid) denilmiştir)

⇨ Peygamberimizin Hz. Aişe ile evliliği

⇨ Savaşa izin verildi (Hac-39. ayet)

624/ H.2

⇨ Abdullah b. Cahş'ın kumandasındaki Batn-ı Nahle Seriyyesi

⇨ Ramazan orucu farz kılındı

⇨ Bedir savaşı-17 Ramazan/13-Mart- (rap geleneğine göre savaş mübareze (teke tek vuruşma) şeklinde başladı. İslâm düşmanlarından yetmiş kişi öldü; bir o kadar sayıda asker de esir alındı. Müslümanlar, altısı muhâcirlerden, sekizi de ensardan olmak üzere toplam on dört şehit verdiler.)

⇨ Benî Kaynukâ Gazvesi (Müslüman bir kadın Yahudi bir kuyumcunun dükkanına alışveriş için gitmişti, Yahudiler bu kadının tesettürüne el uzattılar ve kadının eteği açılmıştı. Oradan geçmekte olan bir Müslüman bu kadının feryadına koşarak orda bulunan bir Yahudiyi öldürdü. Ve ordaki Yahudilerde bu Müslümanı şehit ettiler. Olay büyümüştü. Ve Benî Kaynukâ üzerine yüründü. Beni Kaynukâ'nın düşmanca davranışlarından dolayı Medine'den çıkarıldılar)

⇨ Sevik (Kavrulmuş un, kavut) Gazası: (Ebu Süfyan'ın bozguna uğratılması)

⇨ Zekat farz kılındı

⇨ Sadaka-ı fıtr emredildi

⇨ Bayram namazları vacip kılındı

⇨ Peygamberimizin kızı Rukiyye'nin vefatı

⇨ Hz.Ali ile Hz.Fatıma evlendi

624/ H.3

⇨ İslama dil uzatan şair Ka'b b. Eşref öldürüldü

⇨ Zûemer (Gatafân) Gazvesi

625/ H.3

⇨ Peygamberimizin Hz. Ömer'in kızı Hafsa ile evlenmesi

⇨ Hz. Hasan dünyaya geldi

⇨ Peygamberimizin Huzeyme kızı Zeynep ile evlenmesi

⇨ Uhud savaşı/11 Şevval-27 Mart
Hz. Peygamber Medine'de Abdullah b. Ümmü Mektûm'u vekil bırakarak bin kişilik bir kuvvetle yola çıktı. Hz. Peygamber ordusunu savaş düzenine koydu ve sancağı Mus'ab b. Umeyr'e verdi. Abdullah b. Cübeyr komutasındaki elli okçuyu Uhud dağının karşısındaki Ayneyn tepesine (daha sonra buna Okçular Tepesi, yani "Cebelü'r-Rumât" da denilmiştir) yerleştirdi. Savaş sonunda Müslümanlar yetmiş şehit verdi. Müşrikler ise yirmi iki (yirmi üç veya otuz yedi olduğu da söylenir) ölü vermişlerdir.

⇨ Uhud savaşında, Hz. Hamza Vahşî tarafından şehit edildi.

⇨ Hamrâü'l-Esed Gazvesi (Peygamber Efendimiz Uhud savaşının ertesi günü sabaha doğru, Kureyş ordusunun Medine'ye baskın düzenlemek istediğine dair bir haber aldı. Hem düşmanın baskınını önlemek ve hem de Müslümanların zayıf düşmediğini göstermek maksadıyla Kureyş ordusu takip edildi)

625/ H.4

⇨ Raci' vakası

⇨ Bir'-i Maûne faciası (Suffe ashabından irşad için gönderilmiş olan 40 veya 70 kişi şehit edildi)

⇨ Beni Nadir Gazvesi (Şımaran Yahudiler sürgün edilmiştir)

⇨ İçki ve kumarın haram kılınışı

⇨ Hz.Hüseyin'in doğumu

626/ H.4

⇨ Bedru'l-Mev'id gazvesi

626/ H.5

⇨ Zâtürrikâ Gazvesi (Salât-ı havf <korku namazı> kılındı)

⇨ Dûmetülcendel Gazvesi

⇨ Teyemmümün meşrû kılınması (Nisa: 43, Maide: 6)

627/ H.5

⇨ Benî Mustalık Gazvesi (Müreysi' savaşı), Dönüşte **İfk** (iftira) Hadisesi- (İftiracılara "**hadd-i kazf** " <iftira cezası> 80 değnek vurulmuştur)

⇨ Hendek savaşı ("Ahzap gazvesi" diye de anılır) hendek savaşı esnasında Peygamberimize Türk çadırı kurulmuştur

⇨ Kurayzaoğulları Gazvesi (Benî Kurayza, Tevrat kitabında kendi kanunlarına göre cezalandırıldı)

628/ H.6

⇨ Hudeybiye antlaşması (Zilkade)

⇨ Rıdvan biatı Hudeybiye'de gerçekleşmiştir. (1500 kadar sahabe biat etti)

⇨ Fetih sûresinin nâzil olması

⇨ Mut'a nikahı yasaklandı

⇨ Hz. Peygamber'in, civar ülke yöneticilerine ve kabile reislerine elçiler ve İslâm'a davet mektupları göndermesi

628/ H.7

⇨ Hayber'in fethi (Hayber'in fethi İslam tarihinde önemli bir yer işgal eder. Çünkü hemen hemen Arabistan'daki bütün Yahudiler İslam devletine tâbi duruma gelmiş sayılıyordu. Fedek ve Vâdi'l-Kurâ alındı Hayber'in fethi akabinde Yahudi liderlerinden Selâm b. Mişken'in karısı Zeyneb bint Haris Peygamberimizi zehirlemeye teşebbüs etti. Aynı sofrada bulunan Bişr b. Berâ lokmayı yutunca zehirlenip vefat etti.)

629/ H.7

⇨ Umretü'l Kazâ (Zilkâde)

629/ H.8

⇨ Benî Mürre Seferi: Bu seferde Hz. Usâme b. Zeyd, Mirdas b. Nehik adında birinin peşine düşmüş ve (öldürülme esnasında La İlâhe İllallah dediği halde) onu müşrik sanarak öldürmüştür. Bunu Efendimiz duyunca Hz.Usâme'ye hiddetlenmiştir.

⇨ Mûte savaşı (Bizanslılar ile Müslümanlar arasında yüzyıllar boyu sürecek olan silahlı mücadeleler bu savaş ile başlamıştır. Savaşın sebebi Peygamberimizin elçisi Hâris b. Amr el-Ezdî'nin öldürülmesi idi. Bu savaşta kumandanlardan sırasıyla Zeyd b. Hârise; Cafer b. Ebû Tâlib, ensarın büyük şairi Abdullah b. Revâha şehit oldu. Sonra sancağı Halid b. Velid aldı ve savaşı kahramanca sürdürdü. Mûte savaşı sonrasında Peygamberimiz Halid b. Velid'e "**Seyfullah**" (Allah'ın kılıcı) lakabını vermiştir. Kaynaklarda Mûte Savaşı'nın Bizans ordusunun yenilgisiyle sonuçlandığını belirten rivayetler bulunduğu gibi,[İbn Sa'd, II, 130.] Müslümanlar açısından yenilgi olarak değerlendiren ifadeler de mevcuttur.[Makrîzî, s. 349] Şu kadar var ki bu savaş, Halid b. Velid'in savaştığı bölgedeki düşman askerlerinin yenilmesi ve Müslümanların az (sekiz, on bir veya on beş kişi) kayıp vererek geri çekilmesi sonucunda elde edilmiş bir başarı olarak kabul edilmelidir. Ve Müslümanlar Bizanslılara bu savaşta güçlerini göstermiş oldular)

⇨ Amr b. Âs'ın kumandanlığını yaptığı Zâtüsselâsil Seriyyesi

630/ H.8

⇨ Mekke'nin fethi (Ramazan ayı, Cuma günü)

⇨ Huneyn gazvesi

⇨ Evtas savaşı (Bu zamana kadar en çok esir ve ganimet Huneyn ve Evtas savaşlarında ele geçirilmiştir, Hz. Peygamber'in, yanlarından ayrıldıktan sonra ilk defa süt kız kardeşi Şeymâ ile görüşmüştür)

⇨ Taif Kuşatması (Müslümanlar ilk defa bu muhasarada kale duvarlarını yıkmak için mancınık ve "**debbâbe**" kullanmıştır)

⇨ Hz.Mâriye'den olma Peygamberimizin son evladı İbrahim dünyaya geldi

630/ H.9

⇨ Elçiler (heyetler) yılı (**Senetü'l-vüfûd**).

⇨ Tebük Gazvesi: (Bu gazveye Kur'an-ı Kerim'de "**sâatü'l-usre**" -güçlük zamanı- denilmiştir. Bu deyimden alınarak bu sefere "**gazvetü'l-usre**", orduya da "**Ceyşü'l-usre**" adı verilmiştir. Münafıkların iç yüzleri ortaya çıktığı için Tebük seferine "**Gazve-i fâdıha**" (Rüsvaylık gazvesi) da denilmiştir. Bizanslılara karşı yapılmıştır.

⇨ Mescid-i Dırârın yıkılması

631/ H.9

⇨ Münafıkların reisi Abdullah bin Übeyy bin Selûl'ün ölümü.

⇨ Hac farz kılındı

⇨ Hz. Ebubekir'in Hac emirliği

632/ H.10

⇨ Peygamberimizin oğlu İbrahim'in ölümü

⇨ Vedâ Haccı (Zilhicce/Mart): Haccın farz olmasından sonra Efendimizin ilk yapmış olduğu hactır. Burada Peygamberimiz sahabelere hac ibadetinin bütün hükümlerini hem nazari hem de pratik olarak gösterdiği için bu hacca "Belağ Haccı" (**Haccetü'l-Belağ**), haccın farz olmasından sonra yapılan ilk hac olması dolayısıyla da "İslam haccı" (**Haccetü'l-İslam**) gibi isimler verilmiştir. Fakat Efendimizin bu haccı genelde "**Veda Haccı**" diye meşhur olmuştur. Vedâ hutbesi (9 Zilhicce/8 Mart Cuma)

632/ H.11

⇨ Peygamberimizin vefatı: (8 Haziran Pazartesi kuşluk vaktinde)

❁ ❁ ❁

ÜNİTE 6 - SİYER TEST SORULARI

1. **Hudeybiye antlaşması ne zaman ve kimlerle yapılmıştır?**
   A) M.630 yılında Bizanslılarla
   B) M.629 yılında Yahudilerle
   C) M.628 yılında Kureyşli müşriklerle
   D) M.631 yılında Yahudilerle

2. I. Tebük gazvesi
   II. Benî Mustalık Gazvesi
   III. Mûte savaşı
   IV. Beni Nadir gazvesi

   Yukarıdaki olayların kronolojik sıralaması aşağıdakilerin hangisinde doğru sıralanmıştır?
   A) IV, II, III, I
   B) I, III, II, IV
   C) IV, III, I, II
   D) II, III, IV, I

3. **Habeşistan'a ilk hicret hangi tarihte, kaç kişiyle gerçekleşmiştir?**
   A) M. 615'de, 16 kişi ile
   B) M. 616'da, 90 kişi ile
   C) M. 615'de, 20 kişi ile
   D) M. 616'de, 19 kişi ile

4. **Mekke'nin fethi hicretin kaçıncı yılında gerçekleşmiştir?**
   A) 8 B) 9 C) 10 D) 11

5. **Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**
   A) Peygamberimiz ilk defa Peygamberliğini açıkça Safa Tepesinde ilan etmiştir
   B) Hendek savaşına zorluğundan dolayı "gazvetü'l-usre" denilmiştir.
   C) Peygamberimizin en son katıldığı savaş Tebük savaşıdır
   D) Ebû Cehil Bedir savaşında öldürülmüştür

6. Peygamberimiz (s.a.v.) bir hadislerinde
   "................., ..., ..., ..., bütün kadınların seyyidesidir (efendisidir)". buyurmuştur. **Bu hadiste belirtilen 4 faziletli kadın aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?**
   A) Meryem, Asiye, Hatice ve Fâtıma.
   B) Meryem, Hatice, Hacer, Fâtıma
   C) Meryem, Aişe, Hatice, Fâtıma
   D) Havva, Meryem, Asiye, Fâtıma

7. Yaptıkları anlaşmayı bozarak, Müslümanlara düşmanlıkları sebebiyle Medîne'den çıkartılarak sürülen Yahûdî kabilesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Benî Kurayza
B) Benî Nadîr
C) Benî Mustalik
D) Benî Kaynukâ

8. Yeni evlenmesine rağmen, savaşa olan şevk ve gayretinden dolayı Uhud savaşına katılmak için evinden acele ile çıkıp ve savaşta şehit olan ve melekler tarafından yıkanan sahabî aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hassan b. Sâbit
B) Mus'ab b. Umeyr
C) Hanzale b. Ebû Âmir
D) Cafer b. Ebû Talib

9. Aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Hz. Peygamber'in savaşlarını konu edinen ilim dalına Megâzî denir
B) 25 yaşından 53 yaşına kadar tek eşle Hz. Hatice validemizle yaşamıştır
C) Peygamberimizin minberiyle kabri arasındaki kısma Ravda-i Mutahhara adı verilir
D) Peygamberimizin ikinci eşi Hz. Aişe'dir

10. Peygamber Efendimizin emriyle savaşa gidilen ancak Peygamberimizin iştirâk etmediği seferlere ne denir?

A) Gazve B) Seriyye
C) Sefer D) Fetih

11. Ebû Turâb (toprağın babası), Esedullah (Allah'ın aslanı), Murtaza (seçilmiş), Haydar (aslan) unvanları hangi sahabîye aittir?

A) Hz. Hamza
B) Hz. Osman
C) Hz. Ömer
D) Hz. Ali

12. Ridde hareketleri hangi halîfe döneminde ortaya çıkmıştır?

A) Hz. Ömer
B) Hz. Ebû Bekir
C) Hz. Osman
D) Hz. Ali

13. Hz.Peygamber'in sahabenin yaptığı güzel bir hareket karşısında güzel görüp sükut etmesi hangi sünnet çeşidi ile ifade edilmiştir?

A) Sünnet-i Hüda
B) Takriri sünnet
C) Sünnet-i zevâid
D) Kavli sünnet

14. Hz. Peygamber Efendimiz veda haccını hicretin kaçıncı yılında yapmıştır?
A) 8 B) 9 C) 10 D) 7

15. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Peygamberimiz ilk mescidi Taif'de yaptırmıştır
B) İslam tarihinde ilk yapılan mescid Kuba mescididir
C) Peygamberimizin nesli, kızı Fatıma'dan devam etmiştir
D) Peygamberimiz, Medine 'ye yakın bulunan Beni Salim Yurdunda "Rânûnâ" denilen vadi içerisinde ilk cuma namazını kıldırmıştır

16. Peygamberimiz (s.a.v.)'in en büyük kızı kimdir?
A) Zeynep
B) Fatıma
C) Ümmü Gülsüm
D) Rukiye

17. Hac hicretin kaçıncı yılında farz kılındı?
A) Hicretin 8. yılında
B) Hicretin 10. yılında
C) Hicretin 7. yılında
D) Hicretin 9. yılında

18. İlk başlarda Müslümanlar aleyhine şiirler okuyan ve sonradan Hicretin 9. yılında Peygamberimize gelip tevbe edip Müslüman olan ve Efendimizin yanında "**Banet Süâdü**" isimli meşhur kasidesini sundu. Peygamberimiz bu okunan kasideden çok memnun olmuş ve üzerinden çıkardığı hırkasını bu büyük şâire hediye etmiştir.Bundan sonra "**Banet Süâdü**" adlı kaside "**Kaside-i Bürde**" olarak anılmaya başlanmıştır.
Yukarıdaki şâir aşağıdakilerden hangisidir?
A) Ebû Leyla Abdurrahman b. Ka'b
B) Hassan b. Sâbit
C) Ka'b b. Züheyr
D) Lebid b. Rebia

19. Tebük gazvesinde Peygamberimize gelip sefere katılmak arzusunda olduklarını belirten bu sahabeler, kendilerinin binek, silah ve azık gibi şeylerlerden yoksu olmaları sebebiyle sefer alınmadıkları için Kur'an'da "Bekkâûn" olarak zikredilmişlerdir.
Aşağıdakilerden hangisi "Bekkâûn" kelimesinin karşılığıdır?
A) Ağlayanlar
B) Tövbe edenler
C) Pişman olanlar
D) Geç kalanlar

20. Uhud savaşı hicretin kaçıncı yılında olmuştur?
A) Hicretin 6 yılında
B) Hicretin 5. yılında
C) Hicretin 4. yılında
D) Hicretin 3. yılında

21. Oruç hicretin kaçıncı yılında farz kılınmıştır?
A) Hicretin 3. yılında Ramazan ayında
B) Hicretin 1. yılında Muharrem ayında
C) Hicretten (18 ay sonra) 1.5 yıl sonra, Şaban ayı başlarında
D) Hicretin 2. yılında Şevval ayında

22. Namaz ne zaman farz kılınmıştır?
A) Hicretten 1.5 yıl önce
B) Hicretin 2. yılında
C) Hicretin 1. yılında
D) Hicretten 3 yıl önce

23. Meşru bir özürleri olmaksızın Tebük seferine katılan orduya katılmayıp Medine'de kalan ve sonrada çok pişman olan ve bir müddet Peygamberimizin bunların selamını almalarını yasakladığı sahabîlerin isimleri aşağıdakilerden hangileridir?
A) Ka'b b. Mâlik /Mürâre b. Rebi' / Hassan b. Sâbit
B) Ka'b b. Mâlik /Mürâre b. Rebi' / Hilal b. Ümeyye
C) Ka'b b. Mâlik /Mürâre b. Rebi' / Hubeyb b.Adiyy
D) Ka'b b. Mâlik / Abdullah b.Zübeyr/Hilal b. Ümeyye

24. I. Peygamberimizin İslam'a davet için Taif'e gitmesi
II. Hudeybiye antlaşması
III. Uhud savaşı
IV. Mûte harbi
Yukarıdaki olaylar kronolojik olarak sıralandığında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
A) II-IV-III-I
B) I-III-II-IV
C) I-II-III-IV
D) I-II-IV-III

25. Namaz, oruç, zekat, hac ibadetinin (önceden sonraya) farz kılınma zamanı aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?

A) Namaz – Oruç –Zekat - Hac
B) Oruç - Namaz – Zekat – Hac
C) Namaz – Hac -Oruç - Zekat
D) Zekat -Namaz – Oruç – Hac

26. Peygamberimizin hem sütkardeşi aynı zamanda amcası olan aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hz.Hamza B) Haris
C) Hz.Abbas D) Kusem

27. Peygamber Efendimizin 2. eşinin ismi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hz. Aişe B) Hz. Sevde
C) Hz. Hafsa D) Hz. Mâriye

28. Peygamber Efendimizin 3. eşinin ismi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hz. Zeynep
B) Hz. Hafsa
C) Hz. Aişe
D) Hz. Sevde

29. İslamiyet de ilk yapılan mescid aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ğamame mescidi
B) Kuba Mescidi
C) Mescid-i Nebevi
D) Mescid-i Hayf

30. Hadis-i şerifte belirtilen "Ümmül habâis" (kötülüklerin anası) olan şey aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gıybet B) İf ira
C) Yalan D) Alkollü İçki

31. Hicretin 8. yılında olmuştur, Bizans ile Müslümanlar arasında yüzyıllarca sürecek savaşlar bu savaşla başlamıştır. Bu savaş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Uhud B) Hendek
C) Tebük D) Mûte

32. Allah yolunda ilk müşrik kanı döken sahâbî ünvânını alan, ve ok atmada meşhur olan sahabî aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sa'd bin Ebî Vakkâs
B) Ubeyy b.Kâ'b
C) Selmân-ı Fârisi
D) Talha b.Ubeydullah

33. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Ezan meşru olmadan önce aynı gece Abdullah b. Zeyd ve Ömer b. Hattâb ezanı rüyalarında görmüşlerdir.

B) Cuma namazı hicretin 3. yılında farz kılınmıştır

C) Peygamberimizin annesi Âmine Medine'de Mekke dönüşünde Ebvâ köyünde vefat etmiştir.

D) Hz. Ali'yi Abdurrahman b. Mülcem Mervânî şehit etmiştir

34. Kur'an-ı Kerim'i açıktan olarak okuyan ilk sahâbîdir. Ve Peygamberimiz onun hakkında "Kim Kur'ân-ı Kerîmi indiği andaki tazeliği ile okumaktan hoşlanıyorsa, ... gibi okusun" buyurmuştur. **Yukarıdaki boşluğa hangi sahabînin ismi gelmelidir?**

A) Abdullah b.Mes'ûd

B) Mus'ab b.Umeyr

C) Habbâb b.Eret

D) Sa'd b.Mu'az

35. Ezanı rüyasında ilk gören sahabî aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ali b.Ebî Tâlib

B) Abdullah b. Zeyd

C) Abdullah b.Zübeyr

D) Bilâl-i Habeşi

36. Hz.Ömer döneminde Mısır'ı fetheden komutan sahabe aşağıdakilerden hangisidir?

A) Halid b.Velid

B) Mus'ab b.Umeyr

C) Sa'd bin Ebî Vakkâs

D) Amr b.Âs

37. Cebrail (a.s) Peygamberimize vahiy getirdiğinde bazen yüzünün güzelliği ile meşhur bir sahabînin suretinde geldiği olurdu. Bu sahabînin ismi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ebû Zer Gıfârî

B) Dıhye-i Kelbî

C) Ebû Ducâne

D) Hubeyb b.Adiyy

38. Peygamberimiz Medine'ye hicret ettiğinde bu sahabenin evinde misafir olmuştu, yıllar sonra bu sahabe İstanbul'un kuşatması esnasında şehit oldu. Bu sahabe aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ebû Zer Gıfârî
B) Halid b.Velid
C) Ebû Musa el-Eş'ari
D) Ebû Eyyûb el-Ensâri

39. Müşrikler vücuduna işkence ederken ona soruyorlardı: "Muhammed'in senin yerinde olmasını istermisin?" O da her defasında şu cevabı veriyordu:
"Vallahi Muhammed'e bir diken batması karşılığında, ailem ve çocuğumla birlikte rahat olmak istemem" ve yine öldürülmeden önce izin isteyip 2 rekat namaz kılan (o zamandan beri idam edilen Müslüman-lar'ın infazdan önce namaz kılmaları âdet olmuştur)
Yukarıda belirtilen bu mübarek sahabî aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hubeyb Bin Adiyy
B) Âsım b. Sâbit
C) Habbâb b. Eret
D) Esad Bin Zürare

40. Peygamber Efendimiz bir sahabeye, bir sır olarak, münafıkların kimliklerini bildirmişti. Hatta Hz. Ömer de gelmiş "Acaba bende bu listede varmıyım" diye sormuştur. Peygamberimizin münafıkların isim listesini verdiği bu sahabî kimdir?

A) Huzeyfe b. Yemân
B) Hassan b. Sâbit
C) Selmân-ı Fârisi
D) Ka'b b. Mâlik

41. I. Teyemmümün meşru kılınması
II. Mescid-i Dırârın yıkılması
III. Savaşa izin verildi
IV. Habeşistana ilk hicret

Yukarıdaki olayların kronolojik sıralaması aşağıdakilerin hangisinde doğru sıralanmıştır?

A) IV, III, I, II
B) I, II, III, IV
C) IV, II, III, I
D) II, III, I, IV

42. Uhud savaşında Peygamberimizin öldüğü haberi yayıldığı sırada sonradan O'nun hayatta olduğu haberini yüksek sesle bildiren sahabî aşağıdakilerden hangisidir?
A) Enes b. Malik
B) Ebû Ducâne
C) Kâ'b b. Mâlik
D) Ubeyy b.Kâ'b

43. Peygamberimizin; "Fırlat Ey ...., anam, babam sana feda olsun" (Bu hitap başka bir sahabîye nasip olmamıştır) **hitabıyla lütuflanan sahabînin ismi aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Halid b. Velid
B) Ali b. Ebû Talib
C) Sa'd b. Ebû Vakkas
D) Sa'd b. Muaz

44. En çok hadis rivayet eden ve "kedilerin babası" diye meşhur olan sahabe aşağıdakilerden hangisidir?
A) Mus'ab b. Umeyr
B) Ebû Said el-Hudrî
C) Ebû Hureyre
D) Ebû Zer G fârî

45. Peygamberimizin Medine'ye hicretleri esnasında, Peygamberimizi öldürmek kastıyla atıyla iz süren ve atının ayakları birkaç kez kumlara saplanan ve bu işten vazgeçip pişman olup eman dileyen, Taif kuşatması sonrasında Peygamberimizin yanına gelip Müslüman olma şerefine nail olan sahabînin ismi nedir?
A) Es'ad b. Zürâre
B) Sürâka b. Mâlik b. Cu'şum
C) Kâb b. Züheyr
D) Süleym b. Milhan

46. Hendek savaşında savaş stratejisi olarak hendek kazma fikrini hangi sahâbî önermiştir?
A) Ebû Hureyre
B) Ebû Zer Gıfârî
C) Mus'ab b. Umeyr
D) Selman-ı Farisi

47. Peygamberimizin "Yalnız yaşayıp yalnız ölecek ve tek başına diriltilecek" dediği, adeta zühd ve takva sembolü olan sahabe aşağıdakilerden hangisidir?
A) Ebû Said el-Hudrî
B) Ebû Zer Gıfârî
C) Usâme b.Zeyd
D) Kâb b.Mâlik

48. İslam'ın ilk yayılma zamanlarında daha müslümanlar 40 olmadan gizli irşad ve ibadetlerini onun evinde yaptılar. İslam onun evinde anlatılmaya, tebliğ edilmeye başlandı. Bu misafirperver sahabî kimdir?

A) Erkam Bin Erkam
B) Ebû Zer Gıfârî
C) Enes b. Malik
D) Zeyd b.Sâbit

49. Uhud Harbinin en dehşetli anlarında Peygamberimizi korumak için çevreleyerek O'na etten siper olan kahraman hanım sahabe aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hafsa binti Ömer
B) Afra Hatun
C) Havle binti Kays
D) Nesîbe binti Kâ'b

50. Hz. Ömer (r.a.)'in Sad Bin Ebi Vakkas komutasında 8000 müslümanı 60000 kafire karşı gönderdiği ve İran ordusu komutanı Calinus'la, Rüstem'i öldürerek kazanılan savaş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ridde savaşı
B) Kadisiye savaşı
C) Puvatya savaşı
D) Hiçbiri

51. Hz. Muhammed (s.a.v.)'e Peygamberlik gelmeden önce, Ukaz panayırında içlerinde Peygamberimizin ve Hz. Ebu Bekir (r.a.)'in de bulunduğu bir sırada yakında bir Peygamber geleceğini bildiren şahıs aşağıdakilerden hangisidir?

A) Varaka b. Nevfel
B) Züheyr b. Ebû Sülma
C) İmru'l-Kays
D) Kuss Bin Saide

52. Hendek harbinde karşı düşman birliklerinden cesur ve silahşörlükte mahir bir süvari bulunmaktaydı. Bu süvari dövüşecek bir er dilemişti.Birkaç kez Hz.Ali dövüşmek istediyse de Efendimiz buna müsaade etmemişti. Bu süvarinin dövüşmek isteğini yenilemesiyle sonunda Peygamberimiz müsaade edince Hz.Ali onun karşısına çıktı ve bu meşhur silahşörü Zülfikar isimli kılıcı ile tek hamlede başını gövdesinden ayırmıştı.
Yukarıda bahsi geçen öldürülen kişinin ismi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Amr b. Abd-i Vedd
B) Merhab
C) İbni Mülcim
D) Übeyy bin Halef

53. **Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**
A)Uhut savasında Peygamberimizin kılıcıyla savaşan sahabî Ebu Dücâne'dir
B) Abdullah b.Mesud, Mekke'de Kur'an'ı Kerim'i ilk kez açıktan okuyan sahabîdir
C) Mekke hicretin 9. yılında M. 631 yılında fethedilmiştir
D) Savaşa hicretin 2. yılında izin verilmiştir

54. **Aşağıdaki sahabîlerden hangisi "Peygamber hatîbi" olarak adlandırılmıştır?**
A) Mus'ab b. Umeyr
B) Sabit b. Kays
C) Ubey b. Kâb
D) Kâb b.Mâlik

55. **Kudüs hangi halife zamanında fethedilmiştir?**
A) Hz.Ali B)Hz.Ebu Bekir
C) Hz.Ömer D)Hz.Osman

56. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Peygamberimiz ilk Cuma hutbesini Ranuna vadisinde okumuştur

B) İlk Müslüman şehit kadın sahabî Hz. Sümeyye'dir

C) Ridde savaşları, Hz. Ebû bekir döneminde irtidat hareketlerinin başlaması neticesinde olmuştur

D) Peygamberimizin vefat ettiği yıla "Senetü'l- vüfûd" denir

57. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Mekke'den Medine'ye herkesten önce ayrılıp hicret eden sahabî Ebû Seleme b. Abdi'l Esed'dir

B) Medine'de bekar olan Sa'd b. Hayseme'nin evinde muhacirlerin bekarları da kalırdı. Bu sebeple bu eve "Dârul-Uzzab"(bekarlar evi) denilirdi.

C) Peygamberimizin ilk çocuğu İbrahim'dir

D) Şakku'l-Kamer (ayın ikiye bölünmesi) mucizesi ile ayın bir bölümü Ebû Kubeys dağı üzerinde diğer yarısı ise Kuaykıan dağı üzerinde görülmüştür.

58. Peygamber Efendimiz Hicretin 9. Yılında zekat âmili aynı zamanda kadılık göreviyle Yemen'in yukarı kısmına gönderdiği, namazlarında uzun sureler okumasıyla tanınan Fakih, muallim ve komutan sahabî aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mus'ab b. Umeyr

B) Muaz b. Cebel

C) Sad. B. Ebi Vakkas

D) Halid b. Velid

59. Miladi 613 yılında Mekke'de dünyaya gelen, Ebû Hureyre'den sonra en çok hadis rivayet eden, Müslümanların nâsih-mensûh ayetler konusunda ihtilâfa düştüklerinde kendisine sık sık müracaat ettikleri, Kur'an tefsiri alanında otorite sayılan sahabelerden sayılan sahabî aşağıdakilerden hangisidir?

A) Zeyd b. Sâbit

B) Abdullah b. Ömer

C) Abdullah b. Mesud

D) Ebû Zer Gıfârî

60. Milâdî 570'li yıllarda Yesrib'de (Medine) dünyaya geldi. Hz. Peygamber'i müşriklerin hicivlerine karşı şiirleriyle savunması sebebiyle Şairu'n-Nebi adıyla tanınmıştır. İslâm'a ve Müslümanlara dil uzatan Kâ'b b. Eşref ve Rebî b. Ebi'l-Hukayk gibi Yahudi şairlere de karşılık vermiştir. Okuduğu şiirleriyle Gassânî saraylarında büyük itibar gören bu sahabî aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ubey b. Kâb
B) Kâb b. Züheyr
C) Hassân b. Sâbit
D) Kâb b.Mâlik

61. I. Mekke'den Mediye hicret
II. I. Akabe biatı
III. II. Akabe biatı
IV. Müslümanlara boykotun başlaması

Yukarıdaki olayların kronolojik sıralaması aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) I, II, III, IV
B) IV, II, III, I
C) IV, III, II, I
D) III, I, IV, II

62. İlk Türkçe siyer, ... tarafından .... yılında ....'da yazılmıştır.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Eyüp Sabri Paşa- 1870 - İstanbul
B) Erzurumlu Kadı Mustafa Darîr - 1388 - Mısır
C) Muhammed Hamidullah - 1930 - Hindistan
D) Süleyman Çelebi- 1400 - İstanbul

63. Asker sayısı az veya çok olsun, savaş için, yahut başka maksatla hareket edilsin, çarpışma meydana gelsin veya gelmesin Hz. Peygamber'in katıldığı bütün seferlere ne ad verilir?

A) Seriye
B) Gazve
C) Müfreze
D) Fetih

64. Hz. Peygamber'in bedeni özellikleri ve ahlâkî niteliklerini anlatan edebî eserler ve aynı konuda hüsnühatla yazılmış levhalar için kullanılan terim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sima
B) Hilye
C) Vücuh
D) Siyer

65. Mûte savaşında şehid olan, "Tayyar" ve "Ebu'l mesâkîn" (Fakirlerin babası) **gibi künyesi olan sahabî aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Cafer b. Ebu Talib
B) Zeyd b. Harise
C) Abdullah b. Revâha
D) Talha b. Ubeydullah

66. Hayberin fethi esnasında Hayber Yahudilerinin en cesuru kabul edilen .... ile Hz. Ali, teke tek vuruşmasında Hz. Ali'nin karşısında dayanamayıp Zülfikarla kafası ikiye bölünerek yere düşmüştür.
Yukarıda boşluğa aşağıdaki isimlerden hangisi gelmelidir?
A) Amr b. Abd-i Vedd
B) Merhab
C) Übeyy bin Halef
D) İbni Mülcim

67. Ümmü Ammar adındaki İslam düşmanı bir kadının azatlı kölesiydi. Kendisi demirci idi, kılıç yapardı. Müslüman olduğu için çok eziyet çekti.Ümmü Ammar ateşte kızdırttığı bir demirle başını dağlattı. Yine Kureyşli müşrikler bir gün kocaman bir ateş yaktılar . Onu ateşin üzerine yatırıp ayaklarıyla göğsüne bastılar. O yinede İslamiyetten zerre kadar taviz vermedi.
Bu mübarek sahabînin ismi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Ebû Said el-Hudrî
B) Habbâb b. Eret
C) Ebû Zer Gıfârî
D) Hubeyb Bin Adiyy

68. Peygamberimiz Taif'e İslamı tebliğ için gittiğinde yanında kimi götürmüştü?
A) Cafer b. Ebu Talib
B) Osman b. Affân
C) Abdullah b. Mesud
D) Zeyd b. Hârise

69. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Topkapı sarayı müzesinde bulunan Peygamberimizin mübarek dişi "Dendân-ı saâdet" olarak isimlendirilir

B) Topkapı sarayı müzesinde bulunan Peygamberimizin mührü "Kadem-i şerif" olarak isimlendirilir

C) Topkapı sarayı müzesinde bulunan Peygamberimizin sakal-ı şerifi "Lihye-i saâdet" olarak isimlendirilir

D) Topkapı sarayı müzesinde bulunan Peygamberimizin kılıçları "Seyf-i Nebevî" olarak isimlendirilir

70. Peygamberimiz Taif'e İslam'ı anlatmak için gittiğinde Taifliler kendisine eziyet ettiğinde bir bağa sığınmıştı. Bağ sahipleri bu menfur saldırıyı uzaktan görmüşler ve köleleri .... ile Efendimize biraz üzüm göndererek ikramda bulunmuşlardı. Efendimiz ile biraz sohbet ettikten sonra bu köle Müslüman olmuştur.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Bilâl-i Habeşî

B) Zeyd b. Hârise

C) Addâs

D) Âsım b. Sâbit

71. En son vefat eden sahabî olarak bilinen sahabî aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sehl b.Sa'd

B) Osman b. Maz'un

C) Lebid b.Rebia

D) Ebü't-Tufeyl Âmir el-Leysî

72. İlk Müslümanlardan ....'in evi, Müşriklerinin baskısı altında, Rasulullahın gizlice islamı yayarken, inananların bir araya gelip İslam'ı öğrendikleri yer olmuştur. Buraya .... denilmiştir. Burası bugün Kâbe karşısında .... adıyla dini bir okula tahsis edilmiş bulunmaktadır.

Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Abdullah b. Mesud / Dârü'l-Erkam / Dârü'l-Hayzûran
B) Erkâm b. Ebi'l-Erkâm b. Esed / Dârü'l-Erkam / Dârü'l-Hayzûran
C) Ebû Zer Gıfârî / Dârü'l-Karar /Dârü'l-Hayzûran
D) Erkâm b. Ebi'l-Erkâm b. Esed / Dârü'l-Erkam / Dârü'l-Hayr

73. **Müslüman erkeklerden ve kadınlardan ilk şehit olma şerefine nail olan kişilerin isimleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?**

A) Yâsir - Sümeyye binti Habbat
B) Yâsir - Sümeyra Binti Kays
C) Ammar b. Yâsir - Sümeyra Binti Kays
D) Ammar b. Yâsir - Süveybe

74. **Aşağıdakilerden hangisi Hudeybiye Barış Antlaşmasının maddelerinden birisi değildir?**

A) Müslümanlar ancak 3 yıl sonra Beytullah'ı ziyaret edebilecekler
B) Bu antlaşma 10 yıl boyunca geçerli olacaktır
C) Müslümanlar bu yıl Beytullah'ı ziyaret etmeksizin geri dönecekler
D) Müslümanlardan Mekke'ye sığınacak olanlar geri döndürülmeyecek

75. Ümeyye b. Halef'in kölesi iken gizli davet devresinde Müslüman olan ve bu yüzden efendisinden şiddetli işkencelere maruz kalan vebu halde iken Hz. Ebûbekir'in satın alması neticesinde kurtulan sahabînin ismi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Zeyd b. Hârise
B) Selman-ı Fârisi
C) Talha b. Ubeydullah
D) Bilâl-i Habeşî

76. Aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Hafsa binti Ömer, "Ümmü'l-Mesâkîn" lakabı ile lütuflanmıştır.
B) Ebû Cehil ve Ümeyye b. Halef Bedir savaşında öldürülmüşlerdir.
C) Abdullah Bin Ubey Bin Selul, münafıkların başıdır
D) Peygamberimiz Bedir ve Uhud savaşında iken Medine'de yerine Abdullah b. Ümmi Mektûm'u bırakmıştır

77. Bedir savaşı esirlerinin öldürülmesi yada azad edilmesi hakkında bir karara bağlanamaması durumunda hangi sahabî esirlerin fidye karşılığı bırakılmasını teklif etmiştir?

A) Hz. Ebû Bekir
B) Hz. Ömer
C) Hz. Ali
D) Hz. Osman

78. Bedir savaşında bir sahabînin kılıcı kırılmıştı. Peygamberimiz bunu görünce Yerden bir hurma dalı aldı ve bu sahabînin eline verdi. "var bununla kâfirlere hücum et" buyurdu. Sahabî değneği eline alınca bir mucize olarak bu dal onun elinde çok keskin bir kılıca döndü. Bu kılıçla çarpışmaya devam etti.
Yukarıda bahsi geçen sahabînin ismi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ebû Said el-Hudrî
B) Mersed b. Ebû Mersed
C) Talha b. Ubeydullah
D) Ukkâşe b. Mihsan el-Esedî

79. Gatafan kabilesinden yeni Müslüman olan Nu'aym b. Mes'ud Peygamberimizin de bilgisi dahilinde savaş taktiği olarak (Harp hiledir mantığıyla) savaşta düşmanlara hile yollu aldatıcı bilgiler vermek suretiyle Müslümanlara büyük destek vermiştir. Bu olay aşağıdaki hangi savaşta gerçekleşmiştir?

A) Uhud B) Hendek
C) Bedir D) Hayber

80. Peygamberimizin bizzat katılmadığı, bir sahâbînin kumandası altında gönderdiği askerî birliklere ne ad verilir?

A) Seriye B) Fetih
C) Müfreze D) Gazve

81. Hicret olayının takvim başlangıcı olarak belirlenmesi hangi halife döneminde gerçekleşmiştir?

A) Hz.Ebû Bekir
B) Hz.Ömer
C) Hz.Osman
D) Hz.Ali

82. Mûte savaşında orduyu komuta eden ve sırasıyla şehit olan sahabeler aşağıdakilerin hangisinde doğru sıralanmıştır?

A) Zeyd b. Hârise - Cafer b. Ebû Tâlib - Abdullah b. Revâha
B) Zeyd b. Sâbit - Cafer b. Ebû Tâlib – Abdullah b. Revâha
C) Zeyd b. Hârise - Cafer b. Ebû Tâlib – Halid b. Velid
D) Cafer b. Ebû Tâlib - Abdullah b. Revâha – Talha b. Ubeydullah

83. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) "Zinnûreyn" Hz. Osman'a verilen ünvandır
B) İçki ve kumar hicretin ikinci yılında haram kılınmıştır
C) Peygamber Efendimizin künyesi Ebu'l-Kâsım'dır
D) Hicri 9. yıl (Senetü'l-vüfûd) heyetler yılıdır

84. Uhud harbinde kahramanca cesur bir şekilde çarpışan biri vardı. Onun ismi anıldığı zaman ise Peygamberimiz "O cehennemliktir" buyurmuştu. Sahabîler ise bu durumu anlamakta zorlandılar. Ve bu kişi ölmek üzere iken kavminin gayreti için ve Medine hurmalıklarına zarar verilmesin diye çarpıştığını söyledi ve yarasının acısından dolayı da intihar ederek öldü. Böylelikle sahabîler olayın iç yüzünü anlamış oldular. **Yukarıda bahsi geçen kişinin ismi aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Ümeyye bin Halef
B) Kuzman
C) Musafî
D) Cülas

85. **Peygamberimize süt emziren kadınlar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?**
A) Ebu Leheb'in cariyesi Süveybe
B) Halîme bint Ebû Züveyb
C) Ümmü Habibe
D) Âmine Hatun

86. "Seyfullahi's-Sarim" (Allah'ın keskin kılıcı) **ünvânını alan sahabî aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Amr b. Âs
B) Sad. B. Ebi Vakkas
C) Talha b. Ubeydullah
D) Halid b. Velid

87. Hudeybiye antlaşması akabinde Kureyş temsilcisi Suheyl b. Amr'ın oğlu .... ayağına zincir vurularak işkence yapanların elinden kaçmayı başarıp çıkageldi. Peygamberimize sığınmak isteyince, Peygamberimiz ona imzalamış oldukları antlaşmayı hatırlattı ve biraz daha sabretmesini istedi.
Yarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Ebû Cendel
B) Ebû Basîr
C) Usâme b.Zeyd
D) Ammar b. Yâsir

88. **Aşağıdakilerden hangisi Peygamberimizin süt kardeşleri arasında sayılmaz?**
A) Hamza b. Abdulmuttalib
B) Ebu Seleme b. Abdu'l-Esed
C) Osman b.Maz'un
D) Şeyma binti Haris

89. Peygamberimizin vefatından sonra sahabelerin toplaıup Hz. Ebu Bekir'e biat ettikleri mahallin adı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Selemeoğulları Yurdu
B) Mescid- Haram
C) Hudeybiye
D) Sakîfetü beni Sâide

90. Habeş Kralı Necaşi'nin huzurunda Müslümanları temsil ederek konuşan sahabî aşağıdakilerden hangisidir?

A) Osman b. Affân
B) Osman b. Avf
C) Talha b. Ubeydullah
D) Cafer b. Ebû Tâlib

91. "Resûlü's-sakaleyn" tabiri aşağıdakilerden hangisini ifade etmektedir?

A) Rasulullah'ın sakal-ı şerifi
B) İnsanların ve cinlerin Peygamberi
C) İnsanların ve cinlerin övüncü
D) İnsanların ve cinlerin efendisi

92. Hudeybiye antlaşmasından sonra Mekke'den kaçıp Peygamberimize sığınmak istemişti. Peygamberimiz de antlaşmaya binaen onu geri çevirip az daha sabretmesini istemişti. Bu sahabî de geri dönerek Mekke civarında kervan yollarını keserek kafirlere karşı ilk olarak gerilla savaşı başlatarak kafirlere bir çok zayiat verdirmiştir.
Yukarıda bahsi geçen sahabînin ismi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ebû Cendel
B) Zeyd b. Desinne
C) Ebû Basîr
D) Osman b.Maz'un

93. Peygamberimizin elçisinin şehit edilmesi üzerine Hristiyanlarla yapılan savaşın ismi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mûte savaşı
B) Hendek savaşı
C) Huneyn savaşı
D) Tebük savaşı

94. Kıble (Mescid-i Aksa'dan Mescid-i Haram'a) hicretin kaçıncı yılında değişmiştir?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

95. Kabetullah'a yönelerek kılınan ilk tam namaz hangi vakit namazıdır?

A) Sabah B) Öğle
C) İkindi D) Akşam

96. Peygamberimizin emrine binaen kısa zaman içinde İbranice ve Süryanice'yi öğrenen sahabî kimdir?

A) Zeyd b. Harise
B) Mus'ab b. Umeyr
C) Selman-ı Farisi
D) Zeyd B. Sabit

97. Raci' vakasında şehit olan ve ölmeden önce "Allah'ım cesedimi müşriklerden muhafaza eyle" diye dua eden ve arı sürülerinin cesedinin etrafında peyda olmasıyla Allah'ın cesedini müşriklerin elinden koruduğu sahabî kimdir?

A) Hubeyb b. Adiyy
B) Zeyd b. Desinne
C) Mersed b. Ebî Mersed
D) Âsım b. Sâbit

98. Uhud savaşında Rasulullah'ın miğferinin demir halkalarının mübarek yüzüne batması üzerine, dişleriyle halkaları çıkartan, bunu yaparken iki dişi kırılan sahabe aşağıdakilerden hangisidir?

A) Talha b. Ubeydullah
B) Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh
C) Mus'ab b. Umeyr
D) Abdurrahman b. Avf

99. Peygamberimiz ve ashabı Mescid-i Aksa'ya yönelip namaz kıldıkları vakit "...Yüzünü Mescid-i Haram'a çevir" ayeti nazil olunca namazın kalan kısmını Mescid-i Haram'a dönerek kılmışlardır.

Yukarıda bahsi geçen olay hangi vakit namazı esnasında olmuştur?

A) Sabah namazında
B) Öğle namazında
C) İkindi namazında
D) Yatsı namazında

100. Âl-i İmrân suresi 124.ayet de bildirildiğine göre Bedir savaşında Allah Mü'minlere kaç bin melekle yardım etmiştir?

A) 1000 B) 2000
C) 3000 D) 4000

101. Peygamberimiz hayatta iken hangi hanımları vefat etmiştir?

A) Hz. Hatice - Zeyneb Bint-i Cahş

B) Hz. Hatice - Hz. Zeynep binti Huzeyme

C) Hz. Hatice - Cuveyriye Bint-i Haris

D) Hz. Hatice - Meymune bint-i Haris

102. "............... savaşı akabinde Zeynep adlı bir Yahudi kadın, zehirli bir koyun kızartarak Peygamberimize suikast düzenlemişti."
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Hendek B) Uhud

C) Hayber D) Mûte

103. Medine-i Münevvere'de müslümanların ilk ve en eski tarihi kabristanı olan ve içinde Hz.Osman, Hz. Abbas, Sad b. Ebi Vakkas, Abdullah b. Mes'ud gibi sahabelerin medfun bulunduğu kabristanın ismi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bakî kabristanı

B) Mualla kabristanı

C) Nur kabristanı

D) Me'menullah kabristanı

104. -Hanînü'l-Ciz'- **mucizesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ağaçların Efendimize selam vermesi

B) Hurma kütüğünün ağlaması hadisesi

C) Peygamberimizin elindeki taşların şehadeti

D) Devenin dile gelip sahibinden şikayetçi olması

105. Mekke-i Mükerreme'de Beytullah'ın iki kilometre kuzeyinde bulunan ve içinde Peygamberimizin dedesi, eşi Hz. Hatice'nin medfun bulunduğu kabristanın ismi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bakî kabristanı

B) Me'menullah kabristanı

C) Nur kabristanı

D) Mualla kabristanı

106. Aşağıdakilerden hangisi Peygamberimizin amcalarından değildir?

A) Kilab

B) Haris

C) Zübeyr

D) Ebu Leheb

107. Medine'de bir Yahudi tarafından işletilen "Rûme" adlı kuyuyu satın alarak Müslümanların istifadesine sunan sahabî kimdir?

A) Mus'ab b. Umeyr
B) Cafer b. Ebû Tâlib
C) Osman b. Affân
D) Sad. B. Ebi Vakkas

108. Tebük seferi kimlere karşı düzenlenmiştir?

A) Sasaniler
B) Mâinliler
C) Bizanslılar
D) Himyeriler

109. Mekke fethedildiğinde Peygamberimiz Kabe'-nin anahtarını kime vermişti?

A) Osman b. Talha b. Abdüddar
B) Abdurrahman İbni Avf
C) Osman b. Affân
D) Osman b.Maz'un

110. Aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Müşriklerin Hâşimoğullarına uyguladıkları boykot üç yıl sürdü
B) Peygamberimizin bizzat orduya komutan olarak ilk katıldığı gazvenin adı Ebvâ gazvesidir
C) Peygamberimizin en son katıldığı savaş Huneyn savaşıdır
D) Asker sayısı az olsun, çok olsun, çarpışma olsun veya olmasın Hz. Peygamber'in bizzat katıldığı seferlere gazve adı verilir

111. Aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Peygamberimizin dedesi Abdulmuttalib'in gerçek ismi Şeybe'dir
B) Peygamberimiz ile Hz.Hatice'nin evliliğinde nikahı Varaka b. Nevfel kıymıştır
C) Arap geleneğine göre savaşlar genelde mübareze (teke tek vuruşma) şeklinde başlardı
D) Şakku'l-Kamer, Peygamberimizin göğsünün yarılması hadisesidir

112. Devamlı yoksul ve muhtaçlara şevkat ve merhametle davrandığı, onlara devamlı yemekler yedirdiği ve sadakalar verdiği için "Ümmü'l-Mesakîn" (Miskinlerin annesi) diye yâd edilen Peygamberimizin hanımının ismi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cuveyriye Binti Haris
B) Aişe binti Ebubekir
C) Hafsa binti Ömer
D) Zeynep binti Huzeyme

113. Aşağıdaki bilgilerden hangisi Miraç hadisesi ile ilgili doğru bilgi değildir?

A) Beş vakit namaz farz kılındı
B) Zekat farz kılındı
C) Bakara sûresinin son iki ayeti nazil oldu
D) Allah'a ortak koşmayanların bağışlanacağı müjdesi verildi

114. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Peygamberimiz Medine' ye hicret edince Halid Bin Zeyd (Ebû Eyyûb el-Ensârî)'in evinde 7 ay kadar misafir kalmıştır
B) Uhud ve hendek savaşlarında müşriklerin komutanı Ebû Süfyan idi.
C) Peygamberimiz Hendek savaşından sonra Mescid-i Dırar'ı yıktırdı
D) Bilal-i Habeşi'yi kızgın kumlara yatırıp eziyet eden müşrik Ümeyye b. Halef'dir.

115. Peygamberimiz ashab-ı kiramdan ………………… 'i Yemen'e kadı tayin etmişti. Peygamberimiz ona hitaben: "Ne ile hükmedeceksin?" diye sorunca:
- Kitab ile hükmedeceğim, onda bulamazsam sünnet ile hükmedeceğim, onda bulamazsam ictihadımla hükmedeceğim cevabını vermişti Peygamber Efendimiz de bu cevap üzerine:"Yüce Allah'a hamd olsun ki, peygamberinin görevlendirdiği elçisini, peygamberinin razı olduğu şeye kavuşturmuştur," buyurarak memnuniyetini açıklamıştı.

Yukarıdaki boşluğa gelecek olan isim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mus'ab b. Umeyr
B) Ali b. Ebu Talib
C) Abdullah b. Mesud
D) Muaz b. Cebel

116. İslam'dan önce cahiliye devrinde bazı Arap kabileleri arasında haram aylarda meydana gelen iç savaşlara ne ad veriliyordu?

A) Toprak savaşları
B) Ficar savaşları
C) Haram savaşlar
D) Haçlı savaşları

117. Hz.Peygamberin düşmana göz dağı vermek üzere Uhud savaşından sonra yetmiş kişi ile Kureyş müşriklerini takibe çıktığı yerin adı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hamra'ül Esed
B) Rânûnâ Vadisi
C) Akabe mevki
D) Okçular tepesi

118. Rıdvan biatı ve Hudeybiye'den barışından bahseden sure aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nasr B) Hucurat
C) Fetih D) Rahman

119. Kur'an dilinde "güçlük zamanı" (saatü'l-usre) olarak geçen, bu nedenle bu sefere "Güçlük gazvesi" (Gazvetü'l-Usre) denilmiştir.
Bahsi geçen gazve aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tebük B) Huneyn
C) Hendek D) Mûte

120. Kendisine "Zatü'n-Natakayn" (Çift kemerli) **lakabı takılan hanım sahabî aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Havle binti Kays
B) Esmâ binti Ebubekir
C) Hafsa Binti Ömer
D) Ümmü Râfi Selmâ

Cevap anahtarı arka sayfadadır!

ÜNİTE 6 - SİYER TEST SORULARI CEVAP ANAHTARI														KONTROL
1	**C**	19	**A**	37	**B**	55	**C**	73	**A**	91	**B**	109	**A**	Doğru adediniz …….
2	**A**	20	**D**	38	**D**	56	**D**	74	**A**	92	**C**	110	**C**	
3	**A**	21	**C**	39	**A**	57	**C**	75	**D**	93	**A**	111	**D**	
4	**A**	22	**A**	40	**A**	58	**B**	76	**A**	94	**B**	112	**D**	
5	**B**	23	**B**	41	**A**	59	**B**	77	**A**	95	**C**	113	**B**	Yanlış adediniz ……
6	**A**	24	**B**	42	**C**	60	**C**	78	**D**	96	**D**	114	**C**	
7	**D**	25	**A**	43	**C**	61	**B**	79	**B**	97	**D**	115	**D**	
8	**C**	26	**A**	44	**C**	62	**B**	80	**A**	98	**B**	116	**B**	www.yeterlik.com
9	**D**	27	**B**	45	**B**	63	**B**	81	**B**	99	**B**	117	**A**	
10	**B**	28	**C**	46	**D**	64	**B**	82	**A**	100	**C**	118	**C**	
11	**D**	29	**B**	47	**B**	65	**A**	83	**B**	101	**B**	119	**A**	
12	**B**	30	**D**	48	**A**	66	**B**	84	**B**	102	**C**	120	**B**	
13	**B**	31	**D**	49	**D**	67	**B**	85	**C**	103	**A**			
14	**C**	32	**A**	50	**B**	68	**D**	86	**D**	104	**B**			
15	**A**	33	**B**	51	**D**	69	**B**	87	**A**	105	**D**			
16	**A**	34	**A**	52	**A**	70	**C**	88	**C**	106	**A**			
17	**D**	35	**B**	53	**C**	71	**D**	89	**D**	107	**C**			
18	**C**	36	**D**	54	**B**	72	**B**	90	**D**	108	**C**			

❑ **ÜNİTE 7**

➢ **HADİS**

Hadis

Söz, haber, yeni şey anlamlarına gelen hadis, terim olarak, Hz. Peygamber'in söz, fiil ve takrirleridir. Bu tanıma göre hadis, sünnetle eş anlamlıdır.

Hadis ve Sünnetin Tespiti Yolunda Yapılan Çalışmalar

Peygamberimizin hadisleri, kendi hayatında sistemli bir şekilde tespit edilip kayda geçirilmiş değildi. Kendisi böyle bir talepte bulunmamış (Kur'an ayetleri ile karıştırılmaması bir sebep olabilir), ancak bir kısım sözlerini kaydetmek isteyen bazı sahabelere de engel olmamıştır.

Hicrî ikinci asrın başlarından itibaren bir araya getirilmeye başlanan (tedvin edilen) dağınık rivayet malzemesi, bu asrın ortalarına doğru ilk ürünlerini vermiş ve konularına göre düzenlenmiş (tasnif edilmiş) ilk hadis mecmuaları bu asır içinde ortaya çıkmıştır. Bunlardan günümüze intikal eden ilk örnekler, Ma'mer b. Râşid'in (ö. 153/770) "**Câmi'**,i Mâlik b. Enes'in (ö. 179/795) **Muvatta'ı** , Ebû Yûsuf (ö. 182/798) ve Muhammed b. Hasen'in (ö. **189/804)** "**el-Âsâr'larıdır. Hicrî üçüncü asrın başlarından itibaren hadis** nakleden sahabi ravilerin isimleri altında toplanan "**müsned**" türü hadis mecmualarının yanı sıra, "**musannef**" adı verilen konularına göre düzenlenmiş büyük hadis koleksiyonları oluşturulmuştur.

Bunların günümüze ulaşan en önemli örnekleri ise Abdurrezzâk b. Hemmâm (ö. 211/826) ve İbn Ebî Şeybe'nin (ö.235/849) ***Musannef***'leriyle Ahmed b. Hanbel'in (ö.241/855) ***Müsned***'idir. ***Kütüb-i Sitte*** olarak ünlenen ve hadis tarihinin en meşhur mecmuaları olarak kabul edilen altı hadis kitabı da bu asır içinde oluşturulmuştur. Bu eserlerin musannifleri olan **Buhârî** (ö. 256/870), **Müslim** (ö. 261/874), **Ebû Dâvûd** (ö. 275/888), **Tirmizî** (ö. 279/892), **Nesâî** (ö. 303/915) ve **İbn Mâce** (ö. 273/886), Orta Asya'nın çeşitli bölgelerinde yetişmiş ve hadis öğrenimi için belli başlı İslam beldelerini dolaşarak, topladıkları rivayetler arasından seçtikleriyle eserlerini meydana getirmişlerdir.

⇒Buhârî ve Müslim'in eserleri "***el-Câmiu's-Sahîh***" adıyla tanınmıştır.

⇒Ebû Dâvûd, Tirmizî, Nesâî ve İbn Mâce'nin eserleri "***Sünen***" adıyla tanınmıştır.

⇒*Sünen*'ler ise daha çok ibadet ve muamelatla ilgili konularda fıkhi hükümlere kaynaklık eden hadis ve sünnete yer verirler.

➤ Hadis Usulü

Hadis rivayeti, hadis türleri ve râvilerde aranan şartlarla ilgili kurallardan bahseden ilim dalına "**Hadis Usulü**" adı verilir.

İbn Hacer el-Askalânî (852/1448)'nin "**Nuhbetu'l-fıker Şerhi**" Mukaddimesinde, hadis usûlü Edebiyatı alanında gayret sarf eden kişilerin listesi şöyle sıralanmıştır:

1. el-Muhadisü'l-fâsıl beyne'r-râvî ve'l-vâ'î, Ebu Muhammed el-Ha-sen Abdirrahmân b.Hallâd er-Râmehurmuzl (360/971)

2. Ma'rifetu ulûmi'l-hadîs, el-Hakim Ebu Abdillah en-Neysâbûri (405/1014)

3. el-Müstahrac, Ebû Nuaym el-Isfehânî (430/1038)

4. el-Kifâye fî ilmi'r-rivâye, el-Hatîb Ebû Bekr el-Bağdâdî (463/1071)

5. el-İlma' ilâ ma'fîreti usûli'r-rivâye ve takyûdi's-sema', el-Kaadî İyaz (544/1149)

6. Mâ lâ yese'u'l-muhaddise cehluh, Ebû Hafs Ömer b.Abdilmecid el-Meyânci (580/'1184)

7. Ulûmu'l-hadîs, İbnu's-Salah, Ebu Amr Osman b. Abdirrahman eş-Şehrizûrî (643/1245)

8. et-Takrîb ve't-teysîr, Muhyiddîn Yahya b. Şeref en-Nevevî (676/1277)

9. İhtisara Ulûmi'l-hadîs, el-Hafız îbn Kesîr (774/1373).

10. Nuhbetu'l-fiker fî muşta lalı ı ehli'l-eser, îbn Hacer el-Askalânî (852/1448).

11. Tedrîbu'r-râvî fî şerhi Takrîbi'n-Nevevî, Celâleddin es-Suyûti (911/1505).

12. Kava'idu't-tahdîs, es-Seyyid Cemaleddin el-Kaasımî (1332/1914).

13. Tevcîhu'n-nazar ilâ usûli'l-eser, Tahir el-Cezâirî (1338/1920)

Hadislerin Tedvin ve Tasnif Faaliyetleri

Tedvin, kelime olarak; derleme, bir araya toplayıp kitap hâline getirmek demektir. Peygamberimiz döneminden itibaren sahabe ve tabiînden birçok kişi kendilerine özel sahifeler oluşturmuşlardı.
Tabiîn döneminde hadislerin tamamının bir araya toplanmasına yönelik çabalar yoğunlaştı. İşte tabiîn döneminde hicri II. asırda hadislerin tamamının sözlü ve yazılı kaynaklardan resmî olarak bir araya toplanıp kitaplar hâlinde yazılması faaliyetine hadislerin tedvini denir.

Başta Emevî halifesi Ömer b. Abdulaziz, İbn Şihab ez-Zührî, Said b. Cübeyr, Said b. el-Müseyyib ve Şube b. el-Haccac gibi hadis âlimleri tedvinde önemli katkıları olmuştur.
Hadislerin tedvininden sonra hadislerin tasnif aşaması başlamıştır.

☑ **BİLGİ NOTU!**

➤ Hadisleri ilk defa tedvin eden kişi İbn Şihab ez-Zührî'dir

Tasnifin kelime anlamı, sınıflamak, sınıflara ayırmaktır. Tedvinden sonraki hadis çalışmalarının ortak adı olarak kullanılan tasnif, daha önce sıhhat durumu ve içeriği dikkate alınmadan yazıya geçirilmiş karışık hadis rivayetlerinin okunmasını kolaylaştıracak şekilde konularına ya da râvilerine göre yeni düzenlemelere tabi tutulması ve sistemleştirilmesi demektir.

Mekke'de **İbn Cüreyc** (ö.150/767), Basra'da **Said b. Ebi Arube** (ö.156/773) ve **Hammad b. Seleme** (öl. 167/784), Kûfe'de **Süfyan es-Sevrî** (ö.161/778), Horasan ve Merv'de **Abdullah b. Mubarek** (ö.181/797), Rey'de **Cerir b. Abdulhamid** (ö.188/804), Şam'da **Velid b. Müslim** (ö.195/811) tasnif çalışmasını yapan ilk âlimler arasında sayılırlar.

HADİS İLMİ İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR	
• **Hadis ilmi**	Hz. Peygamberle ilgili rivayetleri senet ve metin yönüyle inceleyen, hadisleri değişik biçimleriyle değerlendiren ve bu değerlendirmenin usul ve kaidelerini belirleyen ilim dalıdır. Hadis ilminin amacı, Hz. Peygamberin söz, fiil ve takrirlerini, ahlak ve vasıflarını doğru olarak tespit edip sonraki kuşaklara aktarmaktır.
• **Hadis**	"*Hadis*" kelimesi sözlükte, "yeni olan", "sonradan meydana gelen", "söz" ve "haber" anlamlarında kullanılır. "Hadis" kelimesi başlangıçta, "Hz.Peygamberin sözü" anlamında kullanılmıştır. Ancak hadis bir ilim dalı hâline geldikten sonra bu kavram; "Hz. Peygamberin sözleri, fiilleri ve takrirleri (onay)" olarak tarif edilmiştir. Türkçemizde hadis denilince genel olarak Hz. Peygamber'in sözleri anlaşılmaktadır.
• **Sünnet**	"***Sünnet***" sözlükte "yol, gidişat, hâl, tavır, yaşam biçimi, çığır, kanun" gibi anlamlarda kullanılmaktadır. Sünnet kelimesinin çoğulu "sünen"dir. Hicrî ilk üç asırdan sonra hadis ve sünnet terimleri genellikle eş anlamlı olarak kullanılmıştır. "Sünnet"; Hz. Peygamberin sözlerinden oluşan "Kavlî/sözlü sünnet", Hz. Peygamberin davranışlarından oluşan "fiilî sünnet" ve Hz. Peygamberin karşılaştığı olaylar karşısında susarak takındığı tavrı ifade eden "takrirî sünnet" olmak üzere üç bölümden oluşur.
• **Haber**	Haber sözlükte; "bir konuyu duyurmak, hakkında bilgi aktarmak" demektir. Çoğulu "*ahbar*" olarak kullanılır. Hadis ıstılahı olarak haber kelimesi birkaç manada kullanılmıştır. "Hadis" terimiyle eş anlamlı olan kullanımı yaygındır. Bu şekli ile Hz. Peygamberin hadislerine "haber" denmiştir. Bu anlamda "haber" rivayet şekline ve râvilerine göre genel olarak "mütevâtir haber" ve "âhâd haber" olarak ikiye ayrılmaktadır.

	Bununla birlikte "haber" ve "eser" kavramlarını daha çok sahabe ve tabiin sözleri için; "hadis" kavramını ise Hz. Peygamberin sözleri için kullananlar da olmuştur.
• **Râvi**	Sözlükte, bir haberi anlatan, nakleden kimseye râvi denir. Çoğulu "*ruvât*"tır. Bir hadis terimi olarak "râvi", "hadisi senedi ile usulüne uygun olarak nakleden kimse" demektir. Râvi'de *adalet* ve *zabt* denilen iki temel vasıf ararır. Râvi'de adalet ve zabt sıfatları birleşince ona ***sika*** denir ve hadisiyle amel etmek gerekli olur.
• **Rivayet-Mervi**	"*Rivayet*" sözlükte, "bir haberi nakletmek, su taşımak" gibi anlamlarda kullanılmaktadır. Hadis ilimlerinde "Râvi-ruvât", "mervî-merviyyât" gibi çokça kullanılan kavramlar "rivayet" kökünden gelir. Bir hadis terimi olarak "rivayet"; "Hz. Peygambere ait söz, fiil ve takrirleri nakletme, aktarmak" demektir. Aktarılan habere ise "**mervî**" denir.
• **Sened-İsnad**	*Sened* sözlükte; "dayanılan, güvenilen şey, belge" anlamlarında kullanılır. Bir hadis terimi olarak "sened", hadisi nakleden râvilerin isim zinciridir. Bu anlamıyla sened, bir sözün Peygamberimize ait olduğunu gösteren belgedir. Senette yer alan râviler zinciri ile sözü Rasulullah'a kadar dayandırmaya "**isnad**" denir. (Artık sened ve isnad birbirinin yerine kullanılmaktadır) Başlangıçta sahabenin kendi aralarında sened araştırması yapmadıkları, tabiînin de sahabeye sened sormadıkları bilinmektedir. Ancak İbn Sirin (ö.110/728)'in bildirdiğine göre, Müslümanlar arasındaki anlaşmazlıklar artıp fitne zuhur edince hicri birinci asrın sonlarına doğru, hadis rivayet eden kimselerden sened sorulmaya başlanmıştır. Bunun sonucu olarak da hadisleri mümkün olduğunca ilk duyan kimseden almak amacıyla "**rıhle**" denilen ilim yolculukları yapılmıştır. Örneğin, Ebû Eyyub el-Ensarî'nin, kendi bildiği bir hadisi Peygamberimizden duyan kişi olarak tanıdığı Ukbe b. Amir'den de duymak için Medine'den Mısır'a gittiği bilinmektedir. İsnad sistemi hadis rivayetinde uygulanmış köklü ve bilimsel bir tedbirdir. Müslümanlara mahsus bir uygulamadır ve amacı uydurma hadisleri ayıklamaktır.
• **Metin**	"*Metin*" hadiste, râviler zincirinden sonra gelen, Hz. Peygamberin sözünün yer aldığı asıl kısımdır. Hadis metinden ibarettir. Sened ise yalnızca o metnin Hz. Peygambere ait olup olmadığını bilmemize yardımcı olur

• **Tarîk-Tabaka**	"*Tarîk*" sözlükte; yol anlamındadır. Bir hadis terimi olarak seneddeki râvilerin isimlerinin sırayla zikredildiği kısma "*tarîk*" denir. Bu anlamda "sened" ve "isnad" kavramlarıyla eş anlamlıdır. Ancak farklı bir özellik olarak "tarîk" bazen ana senedin farklı kollarını ya da bir râviden sonraki ayrışan kollarını ifade etmek için de kullanılır. Hadis kitaplarında yer alan "Bu hadis bu tarîkten hasendir." gibi ifadelerle kast edilen budur. "Tabaka" ise aynı dönemde yaşamış, birbirine yaşça yakın olan râvilerin oluşturduğu gruplara denir. Örneğin, "sahabe tabakası", "tabiin tabakası", "etbâu't-tâbiin tabakası" gibi.
• **Tedvin**	Lügat olarak cem edip kitap hâline koymak mânasına gelir. Bir hadîs ıstılahı olarak, hadîslerin toparlanıp yazılıp kitap haline konması demektir.
• **Râvinin Zabtı**	Zabt; râvinin duyduğu hadisi başka bir râviye nakledinceye kadar iyi bir şekilde muhafaza etmesidir.
• **Fiten**	Gelecekte ortaya çıkacak sosyal kargaşa, savaş gibi önemli vakalar ve kıyamet olaylarına ilişkin hadis kitaplarındaki haberlerdir.
• **Hadîs-i Cibrîl**	Cebrail (a.s) in, Peygamberimiz ve sahabe topluluğun da hazır bulunduğu bir zamanda, insan suretinde gelip, iman, İslâm, ihsan ve kıyamet alâmetleri gibi bazı soruları Allah Rasûlüne sorarak cevaplarını almıştır. İşte Cebrail (a.s.)'in bizzat soru sorarak ve cevaplarını tasdik ederek telkin ettiği bu hadise "***Cibril hadîsi***" adı verilmiştir
• **Muttefekün aleyh**	Sözlükte "üzerinde ortak karara varılan şey" anlamına gelen müttefekun aleyh tabiri, hadis ıstılahında Buhârî ile Müslim'in Câmi'u's-Sahih adlı eserlerinin her ikisinde de yer alan hadislere denir. Bu tür hadisler, sahih hadisler arasında ilk sırayı alır.
• **Muhaddis**	Rivayet edilen haberin metnini ve senetlerini hıfz etmekle birlikte, o haberde isimleri geçen zatların belli usûlüne göre ne dereceye kadar itimada lâyık olduklarını da bilen, hadis ilminde şeyh, üstad sayılan zattır. Bir muhaddis yüz bin hadisi metinleri ve senedleri ile birlikte hıfz eder, senedlere dahil zatları, hal tercümeleri, cerh ve tadil bakımından durumları ile tanırsa *hâfız* adını alır.

<table>
<tr><th colspan="2">Hadiste Şerh ve Yorum Dönemi</th></tr>
<tr><td colspan="2">✔ Şerh; bir şeyi açmak, açıklamak, genişletmek ve hadisi yorumlamak anlamlarına gelir. Hadisin anlaşılmasını kolaylaştırmak için îzâh etmek, açıklamaktır.

✔ İbn Hacer el-Askalanî (öl. 852/1449)'nin Buharî şerhi olan "Fethu'l-Bâri" ve İmam Nevevî (ö.676/1277) 'nin Müslim şerhi olan "el-Minhâc fî Şerhi Sahîh-i Müslim b. Haccâc" ı şerh çalışmalarının en meşhurlarıdır. Bunlara ilave olarak şunları da sayabiliriz: el-Hattâbî (388/998)'nin "Me'âlimu's-sünen"i, el-Beğavî (516/1122)'nin "Şerhu's-sünne"si, Aliyyu'l-kaarî (1014/1605)'nin "Mirkâtu'l-mefâtih"i ..</td></tr>
<tr><th colspan="2">Şerh döneminde yapılan diğer bazı çalışmalar</th></tr>
<tr><td>• Mustahreçler</td><td>Hadis kitaplarındaki hadisleri güçlendirmek için yapılan çalışmaları içeren eserlerdir.</td></tr>
<tr><td>• Müstedrekler</td><td>Sözlükte "gözden kaçmış bir şeyin hatırlanması, eksik bir bilginin tamamlanması" anlamlarına gelir, terim olarak da, herhangi bir hadis âliminin hadis almak için ileri sürdüğü şartları taşıdığı halde, kitabına almadığı hadislerin, bir başkası tarafından toplanarak oluşturulan eserlere denir</td></tr>
<tr><td>• Rical Çalışmaları</td><td>Hadis tarihinde sırf râvîleri inceleyen, hayat ve durumlarını konu edinen kitaplar.</td></tr>
<tr><td>• Etraf Kitapları</td><td>Pratik olarak kolaylık olsun diye hadisleri çeşitli açılardan alfabetik olarak derleyen eserlerdir.</td></tr>
<tr><td>• Garîbu'l-hadis</td><td>Hadislerin anlaşılması yolunda oluşturulan hadis lügatlarıdır. "Garîbu'l-hadis" (hadis lügati) olarak ilk eseri Ebu Ubeyde Ma'mer b. el-Müsannâ (210/825) yazmıştır</td></tr>
<tr><td>• Tahriçler</td><td>Sözlükte "çıkarmak" anlamına gelen tahric, hadis terimi olarak, bir hadisi isnadıyla birlikte bir kitapta nakletmeye denir. Hadis ilminde tahric son derece önemlidir. Tahric çalışmalarından bazıları şunlardır: Süleyman ibn İbrâhim el-İsbahânî'nin (ö.486/1093) "et-Tahric ale's-Sahîhayn", Zeylaî'nin (ö.762/1263) "Nasbu'r-Râye li-Ehâdisi'l-Hidâye" adlı eserleri.</td></tr>
</table>

HADİS İLİMLERİ

1- Cerh ve Ta'dîl İlmi

"**Cerh ve ta'dil**", râvilerin dinî-ahlakî karakterleri ile onların hafıza kapasitelerini inceleyen hadis dalıdır.

Sözlükte "***cerh***", "yaralamak, kınamak" gibi anlamlarda kullanılır. Bir hadis terimi olarak "cerh"; bir râvinin adalet ve zabt yönünden eksik olduğunun, bu nedenle de rivayetlerinin kabul edilemeyeceğinin belirlenmesidir. Cerh edilmiş râviye "***mecruh***" denir.

"***Ta'dîl***" ise sözlükte, "doğrultmak, düzeltmek, bir kimsenin suçsuzluğunu açıklamak, adaletini bildirmek" gibi anlamalara gelir. Cerh ve ta'dil, hadis terimi olarak ise râvinin rivayetlerinin güvenilir olduğunu belirlemek için adalet ve zabt sıfatlarını taşıyıp taşımadığını değerlendiren bir ilim dalıdır. Ta'dîl edilmiş râvi, sika (güvenilir), sebt (sağlam) ve hüccet (delil) gibi olumlu vasıflarla anılır.

Cerh Sebepleri:

Râvilerin cerhine sebep olan belli başlı haller aşağıdaki tabloda verilmiştir. Bunlardan beşi adalet, diğer beşi de zabt ile ilgilidir.

Hadis ilminde, râvîleri dönem dönem ele alarak tanıtan kitaplara **tabakat** adı verilir.

Hadisçilere Yöneltilen Bazı Eleştiri İfadeleri

"Hadiste gevşektir" anlamında "leyyinu'l-hadîs"
"Kuvvetli değildir" anlamında "leyse bi kavî"
"Hadisi zayıf" anlamında "zaîfu'l-hadîs"
"Hadisleri terkedilmiştir" anlamında "metrûku'l-hadîs"

Hadisçileri Tezkiye Eden İfadeler

"Güvenilir, mutemet kimse"anlamında "sika"
"Son derece doğru" anlamında "Sadûk"
"Hadisi iyi sayılır" anlamında "sâlihu'l-hadîs"

Adalete Yönelik

- **Kizbu'r-Râvi:** Râvinin yalan söylemesi
- **İttihamu'r-râvi bi'l-kizb:** Râvinin yalancılıkla itham edilmesi
- **Fısku'r-râvi:** Râvinin günahla itham edilmesi
- **Cehâletü'r-râvi**: Râvinin bilinmemesi
- **Bid'atü'r-râvi**: Râvinin bid'atla itham dilmesi

Zabta Yönelik

- **Kesretü'l-galat**: Râvinin rivayet ettiği hadislerde çok fazla hata yapması
- **Fartu'l-gaflet**: Râvinin rivayetlerde dikkatli olmaması
- **Vehm:** Râvinin yanılması
- **Muhalefetü's-sikât**: Râvinin rivayetinde güvenilir Râvilere ters düşmesi
- **Sûu'l-hıfz**: Yanlış ezberlemektir.

2- Rical İlmi

Sırf râvilerin hayat ve durumlarını konu edinen, onları hadis rivayeti bakımından tetkik eden hadis dalıdır.

3- Muhtelifu'l-Hadîs İlmi

Birbiriyle çelişkili gibi hadisleri inceleyen daldır.

4- İlelü'l-Hadîs İlmi

Hadislerin sıhhatini zedeleyen gizli kusurların tetkik edildiği sahadır. Bu gizli kusurlar; munkatı' hadisi mevsul, mevkûf hadisi merfû göstermek gibi kusurlardır.

5- Garîbu'l-Hadîs İlmi

Hadislerde geçen kullanımı sınırlı ve az bilinen müphem kelimeleri konu edinen bilgi alanıdır.

6- Vurûd Sebepleri İlmi

Hadislerin hangi sebeplere binaen ortaya çıktığını ele alır.

7- Nâsih ve Mensûh İlmi

Peygamberimizin hangi hadisinin nâsih, hangisinin mensûh olduğunu tespitle ilgilenen bilgi alanıdır. Hükmü yürürlükten kaldırana nâsih; hükmü kaldırılana da mensûh denir.

➤ Hadislerin Konu Bablarına Göre Tasnifleri

1. Cami':

Akâid, ahkâm, siyer, adab, tefsir, tarih, fiten, yerlerin ve kişilerin fazileti gibi konuları kapsayan kitaplardır. Buhârî, Müslim ve Tirmizî'nin kitapları bu gruptandır. İlk iki kitaba **Sahihân** (Sahihayn) denilmektedir.

2. Musannef:

Hadisleri konularına göre tertipleyen eserlere genel olarak musannef denir. Terim olarak, ilk bakışta mevzularına göre tasnif edilmiş hadis mecmuası anlamına gelir. Sünenlerdeki merfu' hadislere ilâveten mevkuf ve maktu' hadisleri de ihtiva eden eserlerdir.
En meşhur olanları, Abdurrezzak b. Hemmâm'ın (211/826) "***el-Musannef***" i ve İbn Ebî Şeybe'nin (235/849) "***el-Musannef***" idir.

3. Sünen:

Merfu' nitelikli ahkâm hadislerini fıkıh konularına göre tertip eden eserlerdir. Sünenler çoğunlukla temizlik konusuyla başlar, sonra sırasıyla ibadet, muamelat ve ukûbât konularına yer verirler.
Hadisleri konularına göre tertip eden eserlerde örneğin; imanla ilgili hadisler "Kitâbu'l-İman" adı altında, namazla ilgili hadisler de "Kitâbu's-Salat" adı altında yazılmıştır. Bu gruba örnek verecek olursak en başta geleni Ebû Davud, Nesâî ve İbn Mâce, Dârimi'nin sünenleridir.
Sünen-i erba'a Ebû Davud, Tirmizî, Nesâî ve İbn Mâce'nin kitaplarıdır.

⇒ Tasnif döneminden günümüze ulaşan en eski hadis mecmuası, Yemenli Ma'mer b. Raşid (ö.153/770)'in ***el-Câmi'*** isimli eseridir.

⇒ Maliki mezhebinin kurucusu İmam Mâlik (öl. 179/795)'in derlediği "***el-Muvatta***" adlı eseri de bu dönemde tasnif edilen eserlerdendir.

⇒ Ebu Hanife (öl. 150/767)'nin görüşlerinin kaynaklarını gösteren ve onun iki öğrencisi Ebu Yusuf (öl. 182/798) ve İmam Muhammed (öl. 189/805)'in derledikleri "***Kitâbu'l-Âsâr***" şeklinde isimlendirilmiş iki eser de bu dönemde tasnif edilmişlerdir.

⇒ Celâleddin es-Suyûtî (ö. 911/1505), hadis metinlerini kelimelerine göre alfabetik olarak sıralayarak "**el-Cami'u's-sağîr**"de 10031 hadisi kaynaklarına ve sıhhat durumlarına göre toplamıştır.

⇒ Birçok hadis mecmuası arasında sahih hadisleri konularına göre tasnif eden altı tanesi "**Kütüb-i sitte**" adıyla meşhur olmuştur. Kütüb-i sitte adıyla şöhret bulan bu eserler ve yazarları sırasıyla şunlardır:

1. *el-Câmiu's-Sahîh*: Muhammed b. İsmail el-Buharî (ö.256/870)
2. *el-Câmiu's-Sahîh*: Müslim b. Haccac el-Kuşeyrî (ö.261/874)
3. *es-Sünen*: Ebu Davut, Süleyman b. Eş'as es-Sicistânî (ö.275/888)
4. *es-Sünen*: Muhammed b. İsa et-Tirmizî (ö.279/892)
5. *es-Sünen*: Ahmed b. Şuayb en-Nesâî (ö.303/915)
6. *es-Sünen*: İbn Mace, Muhammed b. Yezid el-Kazvînî (ö.273/886)

Hadis âlimleri hadis ilmini rivayetü'l-hadis ve dirayetü'l-hadis olmak üzere iki kısma ayırmışlardır:

a. Rivayetü'l-Hadis: Rivayet bakımından hadisleri ele alan bu kısım, Peygamberimize atfedilen söz, eylem ve davranışların bilinmesini, kaydedilmesini ve rivayetini konu edinmektedir. Hadis tarihinin ilk iki yüzyılında yoğun olarak görülen hadis faaliyeti budur.

b. Dirayetü'l-Hadis: Hadisleri dirayet (yetkinlik) yönünden ele alan bu kısım ise rivayetlerin şartlarını, çeşitlerini, hükümlerini, râvilerin durumunu, rivayetlerin sınıflarını ve bu konuları içeren eserleri araştıran bir ilim dalıdır. Hadisleri kaynağı, râvi sayısı, râvilerinin güvenilirlikleri, senedleri bakımından (kabul ve red yönünden) değerlendiren kuralların ele alındığı ve açıklandığı bu hadis yöntem bilimine "**hadis usulü**" denilir.

Hadis usulüne dair ilk sistematik ve müstakil eser, Hasen b. Abdurrahman er-Râmehürmuzî (ö.360/971)'nin *"el-Muhaddisu'l-Fâsıl Beyne'r-Râvi ve'l-Vâi"* isimli eseridir.

Hadis usulü ile ilgili sonraki dönemde yazılan eserlerden bazıları da şunlardır:

- Kadı İyaz (ö.544/1149): kısa adı **el-İlma', (el-İlma' ilâ ma'rifeti usûli'r-rivâye ve takyîdi's-semâ)**
- Ebû Amr Takiyyuddin Osman b. Abdirrahman eş-Şeyhirûzî (ö.643/1245) **"Ulûmu'l-Hadîs"**
- İbn Hacer el-Askalânî (ö.852/1448)*"Nuhbetu'l-Fiker fî Mustalahi Ehli'l-Eser"*,
- Celâleddin es-Suyûtî (ö. 911/1505): ***"Tedrîbu'r-Râvî"***

➤ 40 HADİS

"Ümmetimin dinî hayatına dâir kırk hadis öğrenen ve öğreten kimseyi Allah Tealâ fakihler ve alimler arasında diriltir." (Hadis-i şerif: Beyhakî; İbn Mâlik)

Efendimiz'in bu sözü sahabilerin hadis rivayetine rağbetini artırmış ve hadis yazıcılığı içinde de özel bir alan oluşturmuştur. Bu alan "**40 hadis**" yazma geleneğidir. Bu gelenek o kadar yaygınlaşmıştır ki geçmişten günümüze binlerce alim bu müjdeye mazhar olmak için kırk hadis derlemiş yahut derlenmiş kırk hadisi şerh etme, açıklama yoluna gitmiştir.

Kaynaklarda belirtildiğine göre, İlk Erbeûn müellifi olarak bilinen zat Abdullah b. El-Mubarek' (181/797)dir. Ne var ki bu tür Nevevi'nin (676/1277) kırk hadisi ile tanınmıştır. "**El-Erbaûn**" (kırk) isimli bu eser, daha sonra yazılacak 40 hadis derlemelerine öncülük etmiştir.

➤ HADİS ÇEŞİTLERİ

1. **Hadisler kabul ve red açısından,** makbul (kabul) ve merdud (kabule şâyân olmayan),
2. **Senedin müntehası (İlk kaynağı) açısından;** kudsî, merfû, mevkuf ve maktu,
3. **Ravi sayıları açısından;** mütevâtir, âhâd,
4. **Sıhhat ve hüküm açısından;** sahih, hasen, zayıf gibi kısımlara ayrılmıştır.

Şimdi bunları sırasıyla açıklamaları ile birlikte görelim…

1. KABUL VEYA RED AÇISINDAN HADİS ÇEŞİTLERİ

Kabul veya red açısından hadisler iki kısma ayrılır:

a) Makbul: Ravisinin doğruluğu kabul edilen ve kendisiyle amel edilmesi gereken hadislerdir.

b) Merdud: Ravisinin doğruluğu kabul edilmeyen ve kendisiyle amel etmek gerekmeyen hadistir.

2. KAYNAĞINA GÖRE (Senedin müntehası) HADİS ÇEŞİTLERİ

a) Kudsî Hadisler: Kudsî hadis, manası Allah'a, lafzı Hz. Peygambere ait olan hadislerdir. Bunlara "ilahî" ve "rabbanî" hadisler de denir. Bu hadislerin mevzuları genellikle Allah'ın sıfatlarıyla, akâid ve ahlakla ilgilidir.

b) Merfû Hadisler : Hz. Peygambere isnat edilen bütün söz, fiil ve takrirlere merfû hadis denir.

c) Mevkuf Hadisler: Sahabilerden söz, fiil ve takrir olarak rivayet edilen haberlerdir. Buna göre bir râvinin, "Falan sahabi şöyle dedi, şunu yaptı, yanında şöyle bir olay meydana gelince sesini çıkarmadı." Diye naklettiği rivayetler mevkuftur.

d) Maktu Hadisler: Sahabeden sonraki nesil olarak bilinen tabiînden söz, fiil ve takrir olarak rivayet edilen haberlere maktu hadis denilmiştir.

3. RÂVİLERİN SAYILARINA GÖRE HADİS ÇEŞİTLERİ

Râvi sayısı açısından hadisler mütevatir ve âhâd olmak üzere iki kısma ayrılmaktadır.

a) Mütevatir Hadisler: Yalan üzerinde birleşmeleri aklen mümkün olmayan çok sayıda râviler topluluğunun, her nesilde, yine kendileri gibi bir topluluktan rivayet ettiği, işitme ve görmeye dayanan hadise mütevatir hadis denir. Kendi içinde ikiye ayrılır:

1- Lafzen mütevatir: Senedin başından sonuna kadar her tabakada bütün râvilerin aynı lafızlarla rivayet ettikleri hadistir.

2- Manen mütevatir: Lafızları değişik olduğu halde aynı anlamı ifade eden rivayetlerdir.

b) Âhâd Hadisler : Râvî sayısı bakımından mütevâtir hadis şartlarını taşımayan hadistir. Bu tür rivayetlere haber-i vâhid ve haber-i âhâd da denir. Âhâd hadisler her tabakada onları rivayet eden râvilerin sayılarına göre de kendi içinde üç gruba ayrılmaktadır.

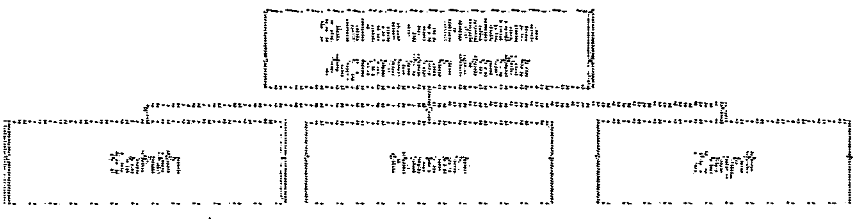
1- Meşhur Hadis: Herhangi bir tabakada en az üç râvîsi olan hadîslerdir.

2- Aziz Hadis: Herhangi bir tabakada Râvî sayısı ikiye düşmüş olan hadîslerdir.

3- Garib Hadis: Herhangi bir tabakada bir tek râvîsi bulunan hadîslerdir.

4. SIHHAT VEYA HÜKÜM AÇISINDAN HADİS ÇEŞİTLERİ

Hadisler, sıhhat derecelerine göre sahih, hasen ve zayıf olmak üzere üç kısma ayırmışlardır.

a) Sahih Hadis: Peygamberimize ait olduğunda usül bakımından herhangi bir tereddüt bulunmayan, sıhhatine hükmedilmiş olan hadistir. Sahih hadis, Adalet ve zabt sahibi râvilerin muttasıl senetle rivayet ettikleri, şâz ve muallel olmayan hadistir.

Sahih hadisleri ilk defa toplayan ve tasnif eden İmam Buharî (ö.H 256) ve onun talebesi İmam Müslim (ö.H 261) olmuştur.

b) Hasen Hadis: Sahih ile zayıf arasında yer alan, ancak sahihe daha yakın olan bir hadis çeşididir. İlk olarak Tirmizî (ö.H 279) tarafından kullanılan hasen terimi, "Sahihlik şartlarını taşımakla birlikte râvileri zabt yönünden güvenilir râviler derecesine çıkamayan/zayıf râvilerin rivayet ettikleri hadislerdir." diye tarif edilmiştir. Hasen hadisin, sahih hadisten ayrıldığı tek yönü râvinin zabt açısından kusurlu olmasıdır.

c) **Zayıf Hadis:** Zayıf hadis, sahih ve hasen hadiste bulunması gereken şartları taşımayan fakat uydurma olarak da isimlendirilemeyen hadistir. Zayıflık, ya hadisin senedindeki kopukluk ya râvisinin adalet ve zabtındaki bir kusur ya da metnin şâz ve illetli olması gibi hususlarda söz konusu olur. Zayıf hadis çeşitlerinin bir kısmı senetteki kopukluktan diğer bir kısmı da râvinin kusurundan kaynaklanır.

Hadiste Zayıflık Alametleri:

Sahih veya hasen olmayan hadisler zayıf sayılırlar. Zayıf hadislerde sahih hadislerdeki özelliklere rastlanmaz. Bununla birlikte bir hadisin zayıf olduğunu ortaya çıkaran belli başlı ölçüler şunlardır:

a) Zayıf hadislerin çoğu senedinde veya ravilerinde bulunan bir kusur yüzünden zayıf olandır. Öyle ise zayıf hadisin senedini teşkil eden ravilerde adalet veya zabt kusuru vardır.
b) Senedi kopuktur. Bir veya iki yerinde atlama vardır.
c) Râvisi meçhuldür veya müphem bir şekilde söylenmiştir.
d) Sahih ve sağlam rivayetlere aykırıdır.
e) Râvisi tektir. Yani birçok kimsenin bilmesi lazım gelen bir konuyu bir râvi haber vermiştir.
f) Sözlerinde Hz. Peygamber'in sözlerindeki ahenk ve açıklık yoktur.

Zayıf Hadis Çeşitleri

Zayıflık, ya hadisin senedindeki kopukluk ya râvisinin adalet ve zabtındaki bir kusur ya da metnin şâz ve illetli olması gibi hususlarda söz konusu olur

A - Senetteki Kopukluktan (inkıta') **dolayı zayıf hadisler:**

1. Mürsel Hadis: Tabiînin, sahabeyi atlayarak doğrudan Hz. Peygambere isnadla "Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle dedi" veya "şöyle yaptı" gibi ifadelerle rivayet ettikleri hadislerdir.

2. Munkatı' Hadis: Senedi muttasıl olmayan hadistir.

3. Mu'dal Hadis: Senedinde peş peşe iki ve daha fazla râvinin düştüğü ve bu sebeple zayıf sayılan hadistir.

4. Muallak Hadis: Senedinin baş tarafından bir veya birkaç râvi ya da müntehasına kadar senedin bütünüyle hazf olunduğu hadistir. Günümüzde bilhassa halk için yazılan hadis kitaplarında sadece sahabe râvisi zikredilerek yapılan rivayetler hep muallaktır. Ancak bunların asıl kaynaklarda senetleri muttasıl olarak yer almış olduğundan sıhhatlerinden bir şey kaybetmezler.

5. Müdelles Hadis: Râvisi tarafından bir kusuru gizlenerek ve bu kusurun bulunmadığını vehmettirecek şekilde rivâyet edilmiş hadîs türüdür.

B- Râvinin Kusuru (cerhi gerektiren bir hal)ile İlgili olan zayıf hadisler:

1. Münker Hadis: Zayıf bir râvinin, güvenilir bir râviye veya râvilere aykırı olarak rivayet ettiği ve bu rivayetiyle tek kaldığı hadise münker hadis denilir.

2. Metruk Hadis: Yalancılıkla itham olunan; çok yanılma, fısk, gaflet gibi kusurlardan birini taşıyan râvinin tek başına rivayet ettiği hadislere denir.

3. Muallel Hadis: Dış görünüşü bakımından sahih olmakla beraber bu sıhhati yok edebilecek gizli bir illete sahip olan hadislere muallel denir.

4. Müdrec Hadis: Senet veya metinde, râvilerin hadisin aslından olduğunu zannettikleri bir ilave yapılarak rivayet edilen hadislere denir.

5. Mevzû Hadis: Hz. Peygamber adına yalan uydurmakla cerh edilmiş kişilerin rivayetleridir. Buna hadis değil, uydurulmuş söz demek daha doğru olur. Uyduran şahıslar hadis dediği için burada zikredilmiştir.

6. Maklûb Hadis: Râvîsi, metni ya da senetleri değiştirilmiş hadisdir

7. Muztarib Hadis: Birden çok rivâyeti bulunduğu halde rivâyetlerinin birini diğerine tercih edecek sebep bulunamayan hadislere muzdarib hadis denir.

8. Şâz Hadis: Makbul bir râvinin kendinden daha makbul olan bir râviye muhalif olarak rivayet ettiği hadistir.

9. Muharref Hadîs: Kelimesi hareke değişikliğine uğramış hadîstir.

☑ **BİLGİ NOTU!**

➤ Rivayet ettikleri hadis sayısı bakımından sahâbeler iki gruba ayrılmaktadırlar. Binden fazla hadis rivâyet etmiş olanlara Müksirûn; binden az hadis rivâyet etmiş olanlara da mukıllûn denilmektedir. İbnu'l Cevzî'nin (597/1200) "**Telkihu fuhûmi ehli'l-eser**" adlı eserinde bildirdiği gibi Sahabelerden en çok hadis rivayet eden 9 kişi (muksirûn) şu şekildedir

1. Ebu Hüreyre (58/672) : → 5.374 hadis
2. Abdullah b. Ömer (73/692): → 2.630 hadis
3. Enes b.Mâlik (93/712): → 2286 hadis
4. Aişe bint Ebû Bekir (58/678): → 2.210 hadis
5. Abdullah b. Abbas (68/687): → 1660 hadis
6. Câbir b. Abdullah (74/693): → 1540 hadis
7. Ebû Saîd el-Hudrî (64/683): → 1170 hadis
8. Abdullah b. Mesud (32/652): → 848 hadis
9. Abdullah b. Amr b. el-As (65/684) : → 700 hadis

☑ **BİLGİ NOTU!**

➤ Bazı sahabîler tarafından yazılarak meydana getirilen veya Tabiûn tabakasından bazı râvilerce sahabîlerden öğrendikleri hadisleri not alarak küçük hacimli vesikalara (ilk yazılı hadis metinleri) "**sahife**" denilmektedir. Bu sahifelerden en meşhuru Abdullah b. Amr b.el-As'ın (65/685), "**es-Sahîfetu's- Sâdıka**" adlı eseridir.

➤ Yakın zamanda Türkiye'de Hadis usûlü çalışmaları

Sahih-i Buharî'den seçmeler yapılarak oluşturulan muhtasarların bazıları da Türkçeye tercüme edilmiştir. Örneğin;

⇒ 1950'li yıllara kadar Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından tercüme ve şerh ettirilen "**Sahih-i Buhârî Muhtasarı *Tecrîd-i Sarih*"** adlı muhtasarı Atatürk'ün emriyle Babanzade Ahmed Nâim tarafından tercüme ve şerh edilerek Diyanet İşleri Başkanlığınca yayımlanmış ve kullanım kolaylığı için kılavuz oluşturulmuştur. Ahmed Nâim'in vefatı üzerine tercümenin ancak üç cildi bitirilmiş, eseri bundan sonra Kâmil Miras tamamlamıştır.

⇒ Hadis usûlü çalışmaları Türkiye'de, ciddî şekilde Ahmed Naim (1934) Bey'in Tecrid Tercemesi'ne yazdığı gerçekten kıymetli mukaddime ile başlamıştır.

Ahmed Naim Bey, usûl konularını daha önce tanıttığımız usûl edebiyatından en çok Nuhbetu'l-fiker'e benzerlik gösteren bir tertib içinde **58** ana başlık altında, klasik Usûl edebiyatında bulunmayan konuları ("metodolojiden bir bahis" gibi...), asrın münakaşa ettiği noktaları da ilâve ederek kendine has güzel bir Osmanlı Türkçesi ile dile getirmektedir.

Ahmed Naim'in bu çalışmasının çok rahatlıkla, şimdiye kadar kaleme alınmış Türkçe hadis usûlü eserlerinin muhteva açısından en zengini olduğunu söyleyebiliriz. Tecrid Mukaddimesi'nin iyi anlaşılması, hadis usûlüne dair temel noktaların kavranmasına yetecektir. Dağıstânî (ö.1920)'nin ***"Zübdetü'l-Buharî"*** adlı muhtasarı da kendisi tarafından Türkçeye çevrilmiştir.

⇒ Ahmed Naim Bey'den sonra Türkçe Hadis Usûlü çalışmalarının "kaynak" değeri taşıyan eseri, "**Bazı Hadis Meseleleri Üzerinde Tetkikler**"dir. Merhum Prof.Dr. Tayyib Okiç Bey'in "hayat eseri" denebilecek kitap, ele aldığı konular hakkında verdiği zengin bibliyografya ile bilhassa dikkat çekmektedir.

⇒ Buharî'nin ***"el-Câmiu's-Sahîh"*** adlı eseri Mehmed Sofuoğlu tarafından ***"Sahîh-i Buhâri ve Tercemesi"*** adıyla Türkçeye tercüme edilmiş on altı cilt olarak yayımlanmıştır.

⇒ Ebu Davut'un "*es-Sünen*"i ilk defa İbrahim Koçaşlı tarafından tercüme edilmiştir.

⇒ Bu arada özellikle zikredilmesi gerekli olan bir eser de Prof. Dr. Fuad Sezgin'in "**Buhârî'nin Kaynakları**" adlı araştırmasıdır. Usûl eseri olmamasına rağmen konusu gereği hadis ilminin başlangıç dönemine ait pek önemli meselelere temas etmiş olması ve bilhassa konu etrafındaki müsteşrik iddialârı çürütmesi açısından önem arz etmekte, ilmî araştırmalara örnek niteliktedir.

⇒Bütün hadisleri toplayan hadis ansiklopedisi "*Kütüb-i Sitte*", İbrahim Canan tarafından tercüme edilmiştir.

⇒ Eserleriyle Türkçe hadis edebiyatında önemli bir hizmet payına sahip bulunan Prof. Dr. Talat Koçyiğit tarafından kaleme alınmış olan "**Hadis Istılahları**", müellifin belirttiği gibi, özellikle Türkçe'de hadis terimlerini alfabetik olarak ihtiva eden ve yayınlanmış ilk eserdir. Bir çeşit alfabetik hadis usûlü kitabıdır. Üçyüz otuz kadar ıstılahı 480 sayfa içinde tanıtmaktadır. Terimler hakkında, hadis usulü edebiyatında yer alan bilgileri toplu halde vermekte ayrıca dipnotlarda kaynaklara atıflarda bulunmaktadır

⇒ Dr.Abdullah Aydınlı'nın kaleme almış olduğu "**Hadis Istılahları Sözlüğü**" ıstılahlar hakkında kısa yoldan bilgi edinme ihtiyacına büyük ölçüde imkan veren bir çalışmadır. Hadis Istılahlarından daha fazla terimi çok daha küçük bir hacimle ve her terimin geniş olarak tetkik edilebileceği kaynakları da gösterecek şekilde hazırlanmış bulunan bu değerli çalışma, hadis ilmi alanında öğrenim gören ve araştırma yapanlara büyük ölçüde yardımcıdır.

Ve diğer bazı Hadis usulü çalışmaları:

⇒ **Hadis usûlü,** Hayreddin KARAMAN, İstanbul,1965
⇒ **Hadis Ricâli,** Ali ÖZEK, İstanbul,1967
⇒ **Ana hatlarıyla Hadis,** İsmail Lütfi ÇAKAN, İstanbul,1983
⇒ **Hadis Usûlü,** Prof. Dr. İsmail Lütfi ÇAKAN, İstanbul- 2010
⇒ **Hadis Edebiyatı,** Prof. Dr. İsmail Lütfi Çakan, İstanbul -2009

ÜNİTE 7 - HADİS TEST SORULARI

1. İbadet, muamelat ve ukûbata dair hadislerin yanı sıra, Kur-ân-ı Kerimin fazileti, yaratılış, menâkıb ve benzer konuları ihtiva eden hadis mecmualarına ne ad verilmektedir?

A) Cüz B) Maklûb
C) Câmi D) Mürsel

2. Yalan üzerinde birleşmeleri aklen mümkün olmayan çok sayıda râviler topluluğunun, her nesilde, yine kendileri gibi bir topluluktan rivayet ettiği, işitme ve görmeye dayanan hadise .... denir.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Âhâd Hadis
B) Garib hadis
C) Mütevatir hadis
D) Aziz hadis

3. "Kuvvetli kimse güreşte başkalarını yenen kimse değildir. Öfkelendiğinde iradesine hakim olan kimsedir."
Yukarıdaki hadiste aşağıdaki **ahlâki değerlerden** hangisine vurgu yapılmaktadır?

A) Adalet B) Cesaret
C) Hoşgörü D) Sabır

4. Buharî'nin "**el-Câmiu's Sahîh**" adlı eseri .... tarafından "**Sahîh-i Buhâri ve Tercemesi**" adıyla Türkçeye tercüme edilmiş on altı cilt olarak yayımlanmıştır.
Yukarıdaki boşluğa aşadakilerden hangisi gelmelidir?

A) Mehmed Sofuoğlu
B) İbrahim Koçaşlı
C) Kâmil Miras
D) Talat Koçyiğit

5. Sözlükte "yol, gidişat, hâl, tavır, yaşam biçimi, çığır, kanun" gibi anlamlara gelen dini terim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ayet B) Sünnet
C) Sened D) Vacip

6. Dış görünüş itibariyle sahih denebilecek bir hadisin sıhhatini zedeleyen ve ancak konunun uzmanlarınca anlaşılabilecek gizli kusurlarını bulmaya çalışan hadis ilmine .... denir.

A) Garîbu'l-hadîs
B) Tedvin
C) İlelü'l-hadîs
D) Cerh ve ta'dîl

7. Hadis usûlünde "Cerh ve ta'dîl" **hangi alanda çalışma içerisindedir?**

A) Râvilerin güvenilir olup olmadığının tespiti
B) Herhangi bir hadis kitabındaki metindeki kelime hatalarını bulma
C) Hadis kitaplarındaki hadisleri alfabetik sıraya koyma
D) Merfu' nitelikli ahkâm hadislerini fıkıh konularına göre tertip etme

8. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Hocanın, kendisinden nakil ve rivâyet etmesi için öğrencisine bir kitap ya da yazılı bir metin vermesine münavele (elden verme) denilir.
B) Ebu Davut'un "*es-Sünen*"i ilk defa Prof. Dr. Fuad Sezgin tarafından tercüme edilmiştir
C) Hz. Peygamber aleyhine yalan olarak uydurulmuş sözlere mevzû hadis denir
D) Sahih hadisleri ilk defa toplayan ve tasnif eden İmam Buharî (ö.H 256) ve onun talebesi İmam Müslim (ö.H 261) olmuştur.

9. Rivayet ettikleri hadis sayısı bakımından sahâbîler iki gruba ayrılmaktadırlar.
Binden fazla hadis rivâyet etmiş olanlara .... ; binden az hadis rivâyet etmiş olanlara da ....
denilmektedir.
Yukarıdaki boşluğu sırasıyla aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?

A) mukıllûn - müksirûn
B) Manen mütevatir - Lafzen mütevatir
C) müksirûn - mukıllûn
D) lafzen mütevatir - manen mütevatir

10. Hz. Peygambere nispet edilerek uydurulmuş yalan sözlere ne ad verilir?

A) Müteşabih hadis
B) Mevzû hadis
C) Muallâk hadis
D) Münker hadis

11. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Hadisleri topladıktan sonra sınıflara ayırmak ve gruplamak anlamına gelen hadis terimine "tasnif" adı verilir

B) Sahabeden sonraki nesil olarak bilinen tabiînden söz, fiil ve takrir olarak rivayet edilen haberlere merfû hadis denilmiştir

C) *Sünen*'ler daha çok ibadet ve muamelatla ilgili konularda fıkhi hükümlere kaynaklık eden hadis ve sünnete yer verirler

D) Daha önce dağınık olan hadislerin, toplanarak kitap haline getirilmesine "Tedvîn" adı verilir

12. "Ben cevâmiu'l-kelim ile gönderildim"

Yukarıdaki hadiste belirtilen "cevâmiu'l-kelim " **ifadesi için hadis âlimleri yorum olarak aşağıdaki manalardan hangisini <u>vermemişlerdir</u> ?**

A) Peygamberimizin fiilleriyle ümmetine örnek olması

B) Kısa engin manalar ifade eden hadis-i şerifler

C) Kur'an-ı Kerim ayetleri

D) Peygamberimizin fasîh olması

13. Kelimesi hareke değişikliğine uğramış hadislere ne ad verilir?

A) Merdud hadis

B) Mensuh hadis

C) Muharref hadis

D) Muallâk hadis

14. **"İnsanların en hayırlısı insanlara en çok faydalı olanıdır"** hadisinde vurgulanan **<u>ahlaki değer</u>** aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cesaretli olmak

B) Yardımsever olmak

C) Güvenilir olmak

D) Merhametli olmak

15. Hz. Aişe'den rivayetle gelen bir hadis de Peygamberimizin eve geldiğinde ve uyandığında <u>ilk</u> <u>evvel</u> ne ile meşgul olduğu belirtilmiştir?

A) Koku sürünmesi

B) Namaz kılması

C) Misvak kullanması

D) Kur'an okuması

16. "Dört şey Peygamberlerin sünnetlerindendir;
..............................."
Bu meşhur hadisinin devamında aşağıdakilerden hangisi yoktur?
A) Misvak kullanmak
B) Koku sürünmek
C) Evlenmek
D) Terzilik yapmak

17. Kütüb-ü sitte **ismi verilen hadis kitapları aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?**
A) Muvatta- Müslim - Ebû Dâvûd – Tirmizî - İbn Mâce – Nesaî
B) Buhârî - Dârimî - Müslim - Ebû Dâvûd - Beyhakî – Dârimî
C) Müsned- Mücemus Sağir – Ebû Dâvûd – Tirmizî – İbn Mâce - Nesaî
D) Buhârî – Müslim – Ebû Dâvûd– Tirmizî - İbn Mâce - Nesaî

18. Peygamberimizin kişileri herhangi bir şeye teşvik etmek veya sakındırmak için söylemiş olduğu hadislere ne ad verilir?
A) Hadis-i nâsih
B) Tergîb ve terhîb hadisleri
C) Ahkâm hadisleri
D) Hadis-i Hâs

19. Sahihlik şartlarını taşımakla birlikte râvileri zabt yönünden güvenilir râviler derecesine çıkamayan/ zayıf râvilerin rivayet ettikleri hadis çeşidine .... denir.
Bu hadislerin sahih hadislerden ayrıldığı tek yönü râvinin zabt açısından kusurlu olmasıdır.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Hasen hadis
B) Mürsel hadis
C) Sahih hadis
D) Zayıf hadis

20. "Allâhu Teâlâ sizden birinizin bir iş yaptığı zaman, onun sağlam ve güzel yapmasını sever" **hadisinde istenen şey aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Yapılan işin çabuk yapılması
B) Yapılan işin ciddi ve özenle yapılması
C) Yapılan işin yavaş yapılması
D) Yapılan işin süslü yapılması

21. Aşağıdakilerden hangisi kaynağına göre hadis çeşitlerinden birisi değildir?
A) Kudsî hadis
B) Maktu hadis
C) Merfû hadis
D) Müdelles Hadis

22. "El-Muvatta"**adlı hadis kitabı aşağıdaki mezhep imamla rından hangisine aittir?**
A) İmam Mâlik b. Enes
B) İmam Şâfii
C) İmâm-ı Âzam Ebû Hanîfe
D) İmâm-ı Ahmed b.Hanbel

23. İlk erbeûn (kırk hadis) müellifi olarak bilinen zât aşağıdakilerden hangisidir?
A) Abdullah b. el-Mübârek
B) Kâtip Çelebi
C) Allâme Haskefî
D) Ebû Bekr el-Cassâs

24. Tabiînin, sahabeyi atlayarak doğrudan Hz. Peygambere isnadla "Hz. Peygamber (s.a.v) şöyle dedi" veya "şöyle yaptı" gibi ifadelerle rivayet ettikleri hadise ne ad verilir?
A) Müdelles B) Muallak
C) Muallel D) Mürsel

25. Medine'de Mescid-i Nebevîde Peygamberimizin kabri ile minberi arasındaki 200 metrekarelik alana ne ad verilir?
A) Ravza-i mutahhara
B) Misk-i reyhan
C) Cennetü'l-muallâ
D) Cennetü'l-bâkî

26. Peygamberimizin her hangi bir sözü söylemesine veya fiili yapmasına yol açan sebep aşağıdakilerden hangisi ile tarif edilmektedir?
A) Esbâbu Vürûdi'l-Hadîs
B) Âlî İsnad
C) Esbâb-ı Nüzûl
D) Nâzil İsnad

27. Aşağıdaki hadis kitaplarından hangileri "sahihayn" olarak kabul edilmektedir?
A) Buhârî ve Müslim
B) Ebû Davud ve İbn Mâce
C) Cami'u's-sağîr ve Muvatta
D) Tirmizî ve Nesâî

28. I - Abdullah b. Ömer (73/692)
II - Ebû Saîd el-Hudrî (64/683)
III- Câbir b. Abdullah (74/693)
IV- Abdullah b. Mesud (32/652)

Yukarıdaki sahabîlerden hangileri <u>sırasıyla</u> daha fazla hadis rivayet etmiştir?

A) I, III, II, IV
B) II, III, I, IV
C) IV, III, II, I
D) III, I, II, IV

29. Peygamberimizin ahlakının sorulması üzerine *"O'nun ahlakı Kur'ân ahlakı idi"* şeklinde cevap veren kişi kimdir?

A) Osman b. Affân
B) Aişe binti Ebûbekir
C) Enes b. Mâlik
D) Hafsa binti Ömer

30. Râvinin rivayetlerinin güvenilir olduğunu belirlemek için adalet ve zabt sıfatlarını taşıyıp taşımadığını değerlendiren hadis ilim dalına ne ad verilir?

A) Vecih
B) Sünnet
C) Cerh ve ta'dil
D) İsnad

31. Bir hadîs ıstılahı olarak, hadîslerin toparlanıp yazılıp kitap haline getirilmesi demek olan terim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Neşr B) Tedvin
C) Hâşiye D) Şerh

32. Peygamber Efendimiz bir hadislerinde <u>on şeyin</u> fıtrattan olduğunu belirtmiştir. Aşağıdakilerden hangisi bu on şeyden biri <u>değildir</u>?

A) Sünnet olmak
B) Sakal bırakmak
C) Misvak ile dişleri temizlemek
D) Yüzük takmak

33. Aşağıdakilerden hangisi manası Allah'a, lafzı Peygambere ait olan hadis çeşididir?

A) Mürsel hadis
B) Mevkuf hadis
C) Kudsî hadis
D) Cibrîl hadisi

34. Hadisleri ilk defa tedvin eden kişi aşağıdakilerden hangisidir?

A) İbn Şihab ez-Zühri
C) Ebû Bekr el-Cassâs
B) İbn Ebî Şeybe
D) İmam Nevevî

35. Aşağıdakilerden hangisi "müksirûn" diye isimlendirilen 1000' den fazla hadis rivayet eden sahâbîler arasında yer almaz?
A) Câbir b. Abdullah
B) Aişe binti Ebûbekir
C) Enes b. Mâlik
D) Halid b. Velid

36. Hadisleri, rivayet eden sahâbîlere göre tasnif eden kitaplara .... adı verilir.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?
A) Musannef B) Fiten
C) Müsned D) Câmi

37. Tevatür şartlarını taşımayan topluluğun naklettiği ve her nesilde râvîsi ikiden aşağı olmayan hadis çeşitlerine ne ad verilir?
A) Mütevâtir hadis
B) Mevkuf hadis
C) Maktu' hadis
D) Meşhur hadis

38. – .... , hadis kitaplarındaki hadisleri güçlendirmek için yapılan çalışmaları içeren eserlerdir.
– .... , hadis tarihinde sırf râvîlerin hayat ve durumlarını konu edinen, râvileri inceleyen eserlerdir.
– .... , pratik olarak kolaylık olsun diye hadisleri çeşitli açılardan alfabetik olarak derleyen eserlerdir.
Yukarıdaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Mustahreçler, Rical çalışmaları, Etraf kitapları
B) Müstedrekler, Mustahreçler, Rical çalışmaları
C) Müstedrekler, Rical çalışmaları, Rical çalışmaları
D) Etraf kitapları, Mustahreçler, Rical çalışmaları

39. Peygamberimiz bir hadislerinde kabir azabının çoğunun "iki fiilden"den dolayı olduğunu belirtmiştir.
Hadiste geçen iki fiil aşağıdakilerden hangisidir?
A) İsraf ve cimrilik
B) Gıybet ve sidik sıçrantısı
C) Kumar ve içki
D) İftira ve şahitliği gizlemek

40. Hadis râvilerini tenkit etmekte kullanılan "Leyyinu'l-hadis" terimi ne anlama gelmektedir?
A) Hadiste hünerlidir
B) Hadiste gevşektir
C) Hadiste zayıftır
D) Hadiste güvenilirdir

41. İçinde 40 bin kadar hadis olan "Müsned**" adlı hadis kitabını derleyen mezhep imamımız aşağıdakilerden hangisidir?**
A) İmam Ahmed b. Hanbel
B) İmam Malik
C) Ebû Hanife
D) İmam Şafiî

42. Hadis alimlerinin, bildikleri bir hadisi te'kid etmek yada bilmedikleri hadisi öğrenmek için bir yerden baş ka bir yere yolculuğa çıkmalarına ne ad verilmektedir?
A) Rihle B) Sefer
C) Talim D) Tedvin

43. "Her Peygamberin bir havarisi vardır. Benim havarim de ....'dir"
Yukarıdaki hadis de boşluğu hangi isim doldurmalıdır?
A) Zeyd b. Harise
B) Mus'ab b. Umeyr
C) Selmân-ı Fârisî
D) Zübeyr b. Avvam

44. Hadisteki bir kelimeyi açıklamak ve hüküm çıkarmak gibi bir amaçla yada yanılarak başka kimselerin sözlerinin karıştığı, sened veya metninde aslından olmayan bazı sözlerin eklendiği hadislere ne ad verilir?
A) Müdrec B) Müphem
C) Münker D) Muztarib

45. "Hadis İlimleri" değişik isimler ile anıla gelmiştir. Aşağıdaki isimlerden hangisi bunlardan biri değildir?
A) İlmü'l-Ahbâr
B) İlmu'l-Havâss
C) İlmü'r-Rivâye
D) İlmü'l-Âsâr

46. "Riyâzü's-Salihîn" **isimli hadis kitabı aşağıdakilerden hangisine aittir?**
A) İmam Buhari
B) İmam Şârânî
C) Allâme Haskefî
D) İmam Nevevî

47. "Her kim tam temiz olarak abdest alır ve bu mescide iki rekat namaz kılarsa bir umre sevabına nail olur"
Bu hadiste zikredilen mescid aşağıdakilerden hangisidir?
A) Mescid-i Gamâme
B) Kubâ mescidi
C) Mescid-i Aksa
D) Mescid-i Hayf

48. — Bir hadis terimi olarak seneddeki râvilerin isimlerinin sırayla zikredildiği kısma ………… denir. Aynı zamanda "sened" ve "isnad" kavramlarıyla eş anlamlıdır.
— Sözlükte, "yaralamak, kınamak" gibi anlamlarda kullanılır. Bir hadis terimi olarak ………………, bir râvinin adalet ve zabt yönünden eksik olduğunun, bu nedenle de rivayetlerinin kabul edilemeyeceğinin belirlenmesidir.
Yukarıdaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangileri gelmelidir?
A) metin, şerh
B) cerh, ta'dil
C) tarîk, ta'dil
D) tarîk, cerh

49. **Hadislerin anlaşılması yolunda oluşturulan "Garîbu'l-hadis" (hadis lügati) olarak ilk eseri kim yazmıştır?**
A) Aliyyu'l-kaarî (1014/1605)
B) Ali b. el-Medînî (234/848)
C) Ebu Ubeyde Ma'mer b. el-Müsannâ (210/825)
D) İbn Kuteybe (276/889)

50. **Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**
A) Peygamber Efendimizin kişiyi herhangi bir şeye teşvik etmek veya sakındırmak için söylediği hadislerine Tergîb ve terhîb hadisleri denir
B) Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in söz ve fiillerini rivayet eden her kişiye Râvi denir
C) Hadis-i Şerif'i rivayet eden kişiler zincirine sened denir
D) Sahabelerden en çok hadis rivayet eden Abdullah b. Ömer'dir

51. **Aşağıdakilerden hangisi sıhhat açısından hadis çeşitlerinden değildir?**
A) Zayıf B)Mevzu
C) Mürsel D)Hasen

52. Ülkemizde neşredilmiş bazı hadis usûlü eserleri aşağıdakilerden hangisinde yazarı yanlış verilmiştir?
A) Hadis Ricâli/ Ali ÖZEK
B) Hadis Istılahları/ Talat KOÇYİĞİT
C) Hadis İlimleri ve Hadis Istılahları / Hayreddin KARAMAN
D) Ana hatlarıyla Hadis/ İsmail Lütfi ÇAKAN

53. Aşağıdakilerden hangisi Râvi'nin adalete yönelik tenkid noktalarından biri değildir?
A) Kizbu'r-Râvi
B) Bid'atü'r-râvi
C) Kesretü'l-galat
D) Fısku'r-râvi

54. Aşağıdakilerden hangisi Râvi'nin zabta yönelik tenkid noktalarından biri değildir?
A) Cehâletü'r-râvi
B) Vehm
C) Sûu'l-hıfz
D) Muhalefetü's-sikât

55. Kütüb-i Sitte içerisinde yer alan Buhârî ve Müslim'in eserleri .... adıyla tanınmıştır.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?
A) Musannef
B) el-Câmiu's-Sahîh
C) Müstedrek
D) Sünen

56. Kütüb-i Sitte içerisinde yer alan Ebû Dâvûd, Tirmizî, Nesâî ve İbn Mâce'nin eserleri .... adıyla tanınmıştır.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Musannef
B) el-Câmiu's-Sahîh
C) Sünen
D) Müstedrek

57. Hadis usulüne dair ilk sistematik ve müstakil eser müellifi ile birlikte aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?
A) Dağıstânî /Zübdetü'l-Buharî
B) Celâleddin es-Suyûtî/ Tedrîbu'r-Râvî
C) Zebidî /et-Tecridü's-Sarih
D) Hasen b. Abdurrahman er-Râmehürmuzî /el-Muhaddisu'l-Fâsıl Beyne'r-Râvi ve'l-Vâi

58. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Peygamberimizin küçük şirk olarak nitelendirdiği günah riyadır

B) Peygamberimizin kişiyi herhangi bir şeye teşvik etmek veya sakındırmak için söylediği hadislere Tergib ve terhib hadisleri denir.

C) Kuba mescidi, Cuma mescidi, Mescidi kıbleteyn Mekke'dedir.

D) Peygamberimizin en son vefat eden eşi Hz. Aişe'dir

59. Peygamberimiz bir hadislerinde "iki hususta" insanların aldandığını belirtmiştir.

Hadiste geçen iki husus aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cömertlik ve cimrilik

B) Günah ve tövbe

C) Sağlık ve boş vakit

D) Gençlik ve yaşlılık

60- — Senedi muttasıl olmayan hadis çeşidine ….................. denir.

— Senedinde peş peşe iki ve daha fazla râvinin düştüğü ve bu sebeple zayıf sayılan hadis çeşidine .... denir.

Yukarıdaki boşlukları sırasıyla aşağıdakilerden hangileri doldurmalıdır?

A) Müdelles hadis – Münker hadis

B) Munkatı' hadis - Mu'dal hadis

C) Müdrec hadis - Metruk hadis

D) Muztarib hadis - Şâz hadis

61. Genel olarak hadis rivayeti, hadis türleri ve râvilerde aranan şartlarla ilgili kurallardan bahseden ilim dalına ne ad verilir?

A) Muhtelifu'l-hadîs

B) Hadis Usulü

C) Tedvin

D) Cerh ve Ta'dîl

62. Aşağıdakilerden hangisi mevzû hadisleri tanıma yollarından biri değildir?
A) Akla ve sağ duyuya aykırı olması
B) Sünnete aykırı olması
C) Daha evvel hiç böyle hadis duymamış olmak
D) Kur'an-ı Kerim'e aykırı olması

63. Hadis ilminde ıstılah olarak, "Bir kimsenin, bir muhaddis veya bir şeyhin hattıyla yazılmış bir kitabı veya bazı hadisleri ele geçirmesi" anlamındaki terim aşağıdakilerden hangisidir?
A) Lukata
B) İcazet
C) Münavele
D) Vicâde

64. Aşağıdaki hadis kitaplarından hangisi "Kütüb-ü sitte" içerisinde yer almaz?
A)Müslim/el-Câmiu's-Sahîh
B) Ebu Davut / es-Sünen
C)Buhari / el-Câmiu's-Sahîh
D)Celâleddin es-Suyûtî / el-Cami'u's-sağîr

65. Sahabelerden en çok hadis rivayet eden ....'dir
Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?
A) Aişe bint Ebû Bekir
B) Enes b.Mâlik
C) Ebu Hüreyre
D) Abdullah b. Abbas

66. — Sözlükte, bir haberi anlatan, nakleden kimseye .... denir.
— Râvi'de adalet ve zabt sıfatları birleşince ona .... denir ve hadisiyle amel etmek gerekli olur.
— Rivayet; "Hz. Peygambere ait söz, fiil ve takrirleri nakletme, aktarmak" demektir. Aktarılan habere ise .... denir
Yukarıdaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangileri gelmelidir?
A) râvi, sika, mervî
B) muhaddis, hafız, mervî
C) fakih, hafız, hadis
D) râvi, hafız, ahbâr

67. Sözlükte; "dayanılan, güvenilen şey, belge" anlamlarında kullanılır. Bir hadis terimi olarak, hadisi nakleden râvilerin isim zinciridir. Bu anlamıyla da bir sözün Peygamberimize ait olduğunu gösteren belgedir
Yukarıda tanımı yapılan hadis terimi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Metin
B) Rivayet
C) Sened
D) Haber

68. "İman, yetmiş küsur derecedir. En üstünü "Lâ ilâhe illallah (Allah'tan başka ilah yoktur)" sözüdür, en düşük derecesi de .... Haya da imandandır."(Buhârî, İmân, 3; Müslim, İmân, 57, 58)

Yukarıdaki hadis-i şerif metninde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) selam vermektir
B) rahatsız edici bir şeyi yoldan kaldırmaktır
C) tebessüm etmektir
D) "elhamdülillah" demektir

69. İki göz vardır ki, cehennem ateşi onlara dokunmaz: Allah korkusundan ağlayan göz, bir de gecesini .... geçiren göz.
(Tirmizî, Fedâilü'l-Cihâd, 12)

Yukarıdaki hadis-i şerif metninde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Kur'an okuyarak
B) Abdestli uyuyup
C) Allah yolunda nöbet tutarak
D) Tesbih çekerek

70. —Akâid, ahkâm, siyer, adab, tefsir, tarih, fiten, yerlerin ve kişilerin fazileti gibi konuları kapsayan kitaplara .... denir.
—Merfu' nitelikli ahkâm hadislerini fıkıh konularına göre tertip eden eserlere .... adı verilir.
Yukarıdaki boşlukları sırasıyla aşağıdakilerden hangileri doldurmalıdır?
A) sünen, cami'
B) sünen, cami'
C) tedvin, sünen
D) cami', sünen

71. Tasnif döneminden günümüze ulaşan en eski hadis mecmuası, ... (ö.153/770)'in *el-Câmi'* isimli eseridir.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?
A) Muhammed b. Yezid el-Kazvînî
B) Celâleddin es-Suyûtî
C) Yemenli Ma'mer b. Raşid
D) Hasen b. Abdurrahman er-Râmehürmuzî

72. Kabul veya red açısından hadisler .... ve .... olmak üzere iki kısma ayrılır.
Yukarıdaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) mütevâtir - âhâd
B) sahih - hasen
C) mevkuf ve maktu
D) makbul - merdud

73. Aşağıdakilerden hangisi hadis uydurma girişimlerine bir tedbir olarak bu alanda bilgilendirme mahyetinde, hadis diye uydurulmuş sözleri bir arada toplayan eserlerden birisi <u>değildir</u>?
A) Tezkiratu'l-mevzûat/ el-Makdisî (ö.507/11139
B) Nuhbetu'l-fiker/ İbn Hacer el-Askalâni (ö. 852/1448)
C) Kitâbu'l-mevzûat/ İbnu'l-Cevzî ((ö.597/1200)
D) Tenzihu'ş-şeri'a'/ İbnArak (ö.963/1556)

74. Râvisi tarafından bir kusuru gizlenerek ve bu kusurun bulunmadığını vehmettirecek şekilde rivâyet edilmiş hadîs türüne .... denir.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?
A) Müdelles hadis
B) Müdrec hadis
C) Metruk hadis
D) Mu'dal hadis

75. Makbul bir ravinin kendinden daha makbul olan bir raviye muhalif olarak rivayet ettiği hadis çeşidine ne ad verilir?
A) Şâz hadis
B) Munkatı' hadis
C) Metruk hadis
D) Muallel hadis

76. Hadislerin anlaşılması yo - lunda oluşturulan "hadis lügatleri" hangi ıstılah ile tarif edilmektedir?
A) İlelü'l-hadîs
B) Garîbu'l-hadîs
C) Ulûmul-hadis
D) Rical çalışmaları

77. Bugün basılmış olarak elde mevcut bulunan <u>en eski</u> (hadis lügati) **"Garîbu'l-hadis"** …………………….. (ö.223/838)'a aittir.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Ebu Ubeyd Kasım b. Sellâm
B) İbn Kuteybe
C) es-Suyûtî
D) Mahmud Muhammed et-Tanâhî

78. Aşağıdakilerden hangisi râvinin kusuru (cerhi gerektiren bir hal)ile İlgili olan zayıf hadis çeşitlerinden biri <u>değildir</u>?
A) Maklûb Hadis
B) Mu'dal Hadis
C) Muharref Hadîs
D) Muallel Hadis

79. …………………….., en son râviyi haberin kaynağına en az râvi sayısı ile ulaştıran en kısa yoldur. Senette bulunan râvilerin sayısının az olması hata yapma ihtimalini azaltacağı için isnâdda aranan bir özelliktir. Bunun içindir ki kaynağa daha yakın olmak için rıhle seferleri yapılmıştır.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Nâzil İsnad
B) Sened
C) Âli isnâd
D) Tarîk

80. Eserleriyle Türkçe hadis edebiyatında önemli bir hizmet payına sahip bulunan .... tarafından kaleme alınmış olan "**Hadis Istılahları**", müellifin belirttiği gibi, özellikle Türkçe'de hadis terimlerini alfabetik olarak ihtiva eden ve yayınlanmış ilk eserdir.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?
A) Prof. Dr. Talat Koçyiğit
B) Prof.Dr. İsmail Lütfi ÇAKAN
C) Prof. Dr. İbrahim Canan
D) Dr.Abdullah Aydınlı

81. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?
A) Hadisler, sıhhat derecelerine göre sahih, hasen ve zayıf olmak üzere üç kısma ayırmışlardır
B) Mütevatir Hadisler, lafzen mütevatir ve manen mütevatir olmak üzere ikiye ayrılır
C) Kelimesi hareke değişikliğine uğramış hadislere mensuh hadis denir
D) Senedin müntehası (İlk kaynağı) açısından hadisler, kudsî, merfû, mevkuf ve maktu gibi kısımlara ayrılır

82. Ahkâma dair sadece Peygamberimizden gelen rivayetleri fıkıh konularına göre tertip eden eserlerdir. Çoğunlukla temizlik konusuyla başlar, sonra sırasıyla ibadet, muamelat ve ukûbât konularına yer verirler.
Yukarıda tanımı yapılan konu bablarına göre tasnif (Ale'l-Ebvâb) edilen hadis eseri türüne ne ad verilir?
A) Musannef
B) Sünen
C) Cami
D) Müsned

83. İnanç, ibadet, ahlak, adab, tefsir, tarih, yerlerin ve kişilerin fazileti gibi konularda rivayetleri içeren en kapsamlı hadis eserleridir
Yukarıda tanımı yapılan konu bablarına göre tasnif (Ale'l-Ebvâb) edilen hadis eseri türüne ne ad verilir?
A) Musannef
B) Sünen
C) Cami
D) Mu'cem

84. Hadisleri râvi adlarına, râvilerin yaşadığı şehirlere, râvilerin kabilelerine ya da müellifin hocalarının isimlerine göre tertip edilmiş eserlerdir

Yukarıda tanımı yapılan Râvilerine göre tasnif (Ale'r-Rical) edilen hadis eseri türüne ne ad verilir?

A) Musannef
B) Müsned
C) Cami
D) Mu'cem

85. — Senedin başından sonuna kadar her tabakada bütün râvilerin aynı lafızlarla rivayet ettikleri hadislere .... denir.

— Lafızları değişik olduğu hâlde aynı anlamı ifade eden rivayetlerdir. Bu tür haberlerde bütün râviler ortak bir anlamda birleşirler. Bu hadislere de .... adı verilir.

Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Âhâd hadis- Meşhur hadis
B) Manevî mütevatir hadis- Mürsel hadis
C) Lafzî mütevatir hadis- Manevî mütevatir hadis
D) Garib hadis- Aziz hadis

ÜNİTE 7 - HADİS TEST SORULARI CEVAP ANAHTARI														KONTROL
1	**C**	14	**B**	27	**A**	40	**B**	53	**C**	66	**A**	79	**C**	Doğru adediniz
2	**C**	15	**C**	28	**A**	41	**A**	54	**A**	67	**C**	80	**A**	
3	**D**	16	**D**	29	**B**	42	**A**	55	**B**	68	**B**	81	**C**	....
4	**A**	17	**D**	30	**C**	43	**D**	56	**C**	69	**C**	82	**B**	
5	**B**	18	**B**	31	**B**	44	**A**	57	**D**	70	**D**	83	**C**	Yanlış adediniz
6	**C**	19	**A**	32	**D**	45	**B**	58	**C**	71	**C**	84	**D**	
7	**A**	20	**B**	33	**C**	46	**D**	59	**C**	72	**D**	85	**C**	......
8	**B**	21	**D**	34	**A**	47	**B**	60	**B**	73	**B**			
9	**C**	22	**A**	35	**D**	48	**D**	61	**B**	74	**A**			
10	**B**	23	**A**	36	**C**	49	**C**	62	**C**	75	**A**	www.yeterlik.com		
11	**B**	24	**D**	37	**D**	50	**D**	63	**D**	76	**B**			
12	**A**	25	**A**	38	**A**	51	**C**	64	**D**	77	**A**			
13	**C**	26	**A**	39	**B**	52	**C**	65	**C**	78	**B**			

❑ ÜNİTE 8

➤ HAC İBADETİ

Hac

Sözlükte "kastetmek ve yönelmek" anlamına gelen hac, fıkıh terimi olarak, "Mekke şehrindeki Kâbe'yi ve civarındaki kutsal sayılan özel yerleri (Kâ'be, Arafat, Müzdelife ve Mina gibi), özel vakit içinde usulüne uygun olarak ziyaret etmek ve yapılması gereken dinî görevleri yerine getirmek" demektir. İslam'ın beş temel ibadetinden biri olan hac, hicretin 9. yılında farz kılınmıştır. Farz oluşu **Kitap, sünnet** ve **icmâ-ı ümmet** ile sabittir. Haccın farz oluşunun **Kur'ân'daki delili** şu âyetlerdir: Al-i İmrân, 3/ 97, Hac, 22/27

Bir kimseye haccın farz olması için, Müslüman, akıllı, ergen, hür olması ve hac görevini yapma imkânına sahip olması gerekir. Yani, gidip dönünceye kadar, hem kendisinin, hem de bakmakla yükümlü olduklarının sosyal seviyelerine uygun biçimde geçimlerini sağlayacak mali gücü olmalıdır. Ayrıca, sağlıklı olması, yol ve can güvenliğinin olması gibi bazı eda şartları da vardır.

➤ Haccın Farz Olmasının Şartları

1- Müslüman Olmak
2- Akıllı olmak
3- Buluğa Ermiş Olmak
4- Hür olmak
5- Haccın farz olduğunu bilmek
6- Aslî ihtiyaçları dışında hacca gidip dönünceye kadar kendisinin ve bakınakla yükümlü olduğu kimselerin geçimlerini sağlayacak imkana sahip olmak
7- Kendi durumuna uygun binek vasıta ve yolda yapacağı harcamaları karşılayacak parası bulunmak
8- Vakit (Vakte erişmek)

Not: Yukarıdaki 8 şarttan biri eksik olsa kişiye hac ibadeti farz olmaz. Bedel göndermesi veya hac vasiyeti yapması da gerekmez

➢ Vücûb-u Edâsının şartları	➢ Sahih Olmasının (Geçerlilik) Şartları
1- Sağlıklı olmak	**1- İhrama girmek:** **Niyet** edilir ve **telbiye** getirilir. Böylece ihrama girilmiş olur. **2- Belirli mekan:** Hac menâsikinin yapıldığı mekanlar; Metaf, Mes'a, Arafat, Müzdelife ve Mina'dır. **3- Belirli zaman:** Hac ayları; şevval ve zîlkâde ayları ile zîlhicce ayının ilk 10 günüdür
2- Tutuklu veya yurt dışına çıkmaktan men edilmiş olmamak	
3- Yol güvenliğinin bulunması	
4- Kadınların yanlarında eşleri veya mahremlerinden birini bulundurması: Kadınların can, mal ve namus güvenliğinin sağlanmış olması: **Hanefî** ve **Hanbelî** mezheplerine göre bir kadına haccın farz olabilmesi için kendisine refakat edecek **eşi** veya bir **mahremi** bulunması gerekir. Kadın, yanında eşi ya da mahremi olmadan hacca gidemez. **Şâfiî** ve **Malikî** mezheplerine göre kadına **haccın farz olabilmesi** için, yanında eşinin ya da bir mahreminin bulunması şart değildir. Kadın güvenilir bir gurup kadınla birlikte hacca gidebilir.	
5- Eşi ölmüş veya boşanmış kadınların iddet süresini doldurmuş olmaları.	
Not: Eda şartlarını taşıyan kimselerin bizzat hac yapmaları, bu şartlardan herhangi birinin gerçekleşmemesi durumunda bedel (vekil) göndermeleri veya bunu vasiyet etmeleri gerekir.	

☑ **BİLGİ NOTU!**

İmam Ebû Hanîfe, Ebû Yûsuf, İmam Mâlik ve Ahmed b. Hanbel, kendisine hac farz olan kimsenin bu görevi, ilk hac mevsiminde yapması gerektiğini (fevrî) savunurken;
İmam Şâfiî ile **Muhammed eş-Şeybânî** ise, (Terâhî) ileride yerine getirmeye azmetmesi hâlinde tehir edebileceğini söylemişlerdir

HÜKMÜ İTİBARİYLE HACCIN ÇEŞİTLERİ	EDASI İTİBARİYLE HACCIN ÇEŞİTLERİ
1- Farz Hac	**1- İfrad Haccı:** Umresiz yapılan hacdır.
2- Vacip Hac	**2- Temettü Haccı:** Hac ayları içinde umre ve haccı ayrı ayrı niyet ve ihramlarla yapmaktır.
3- Nafile Hac	**3- Kıran Haccı:** Hac ve umreye birlikte niyet ederek ikisini bir tek ihramla birleştirmektir

Temettu ve Kıran Haccı Yapmanın Şartları

a) Hacceden kimsenin âfâkî olması
b) Umre ve haccın her ikisinin aynı yılın hac aylarında yapması
c) Hac aylarında yapılan umreden sonra memlekete dönülmemesi

İFRAD, TEMETTU VE KIRAN HACCI ARASINDAKİ BAZI FARKLAR

1. İfrad haccında, hacdan önce umre yapılmazken, Kıran ve temettu haccında yapılır.

2. İfrad haccında sadece hacca; temettu haccında sadece umreye, kıran haccında ise hem umreye hem hacca niyet edilir.

3. İfrad haccında şükür kurbanı kesmek vacip **değil**dir. Temettu ve kıran haccında **vacip**tir.

4. İfrad haccını herkes yapabilir. Kıran ve temettu haccını ise sadece âfakiler yapabilir.

☑ **BİLGİ NOTU!**

➢ **Mezheplere Göre En Fazîletli Hac**

Şâfiî ve **Malikî** mezheplerine göre ifrad haccı, **Hanefî** mezhebine göre kıran haccı, **Hanbelî** mezhebine göre temettu haccı daha fazîletlidir

🗁 HACCIN FARZLARI, VACİPLERİ VE SÜNNETLERİ

Farzlar, şart ve rükün olmak üzere iki kısma ayrılır: .

"Şart", hükmün varlığı kendisine dayanan şeydir. Şart bulunmazsa hüküm de bulunmaz, ancak şartın bulunması hükmün bulunmasını gerektirmez. Meselâ abdest namazın şartıdır, abdest bulunmazsa namaz olmaz, ancak abdestli olunca namaz kılınmış olmaz. Aynı şekilde, ihram haccın şartıdır. İhrama girilmeden haccın diğer farzları geçerli olmaz.

"Rükün", ibâdetlerin ve akitlerin aslî unsurları demektir. Mesela namaz ibadetinde, kıyam, kıraat, rüku ve secde rükündür. Aynı şekilde hac ibadetinde Arafat vakfesi ve ziyaret tavafı rükündür. Şartlar, rükünlerden önce yerine getirilir.

MEZHEPLERE GÖRE HACCIN FARZLARI (Şartları Ve Rükünleri)	
Hanefî Mezhebi	Hanefi mezhebine göre, ihrama girmek haccın şartı, "Arafat'ta vakfe yapmak" ve "Kâ'be'yi tavaf etmek" ise haccın rükünleridir.
Şâfiî Mezhebi	1. İhrama girmek (niyet), 2. Arafat'ta vakfe yapmak, 3. Kâ'be'yi tavaf etmek, 4. Sa'y yapmak, 5. Saçları tıraş etmek veya kısaltmak, 6. Bu rükünlerin çoğu (en az dördü) arasında tertibe uymak.
Mâlikî-Hanbelî Mezhebi	1. İhrama girmek, 2. Arafat'ta vakfe yapmak, 3. Kâ'be'yi tavaf etmek, 4. Sa'y yapmak

MEZHEPLERE GÖRE HACCIN VACİPLERİ A) Haccın Müstakil Vacipleri	
Hanefî Mezhebi	1. Sa'y yapmak 2. Müzdelife'de vakfe yapmak 3. Şeytan taşlamak 4. Saçları tıraş etmek veya kısaltmak 5. Veda tavafı yapmak
Şâfiî ve Hanbelî Mezhebi:	1. İhrama mîkatta girmek 2. Cemrelere taş atmak 3. Müzdelife'de vakfe yapmak 4. Bayramın 1, 2 ve 3. günlerinde Mina'da gecelemek 5. Veda tavafı yapmak
Mâlikî Mezhebi	1. Telbiye 2. Müzdelife'de gecelemek 3. Tıraş olmak veya saçları kısaltmak 4. Eyyam-ı teşrikde Mina'da gecelemek
B) Hac Menâsikinin Kendi İçindeki Vacipleri Bir de haccı her bir menâsikine ait vacipleri vardır ki bunların her biri ilgili bölümlerde açıklanacaktır. Vaciplerden biri terk edilirse hac sahih olur ancak terkinden dolayı ceza gerekir, telafi edilirse ceza düşer.	

HACCIN SÜNNETLERİ

a) Müstakil Sünnetler

1. Kudüm tavafı
2. Mekke, Arafat ve Mina'da hutbe okunması
3. Arefe gecesi Mina'da gecelemek
4. Bayram gecesi Müzdelife'de gecelemek
5. Bayram günlerinde Mina'da kalmak. (★Diğer mezheplere göre vaciptir)

b) Hac Menâsikinin Kendi İçindeki Sünnetleri

Hac menâsikinin kendi içindeki sünnetleri ilgili kısımlarda anlatılacaktır.

➢ İHRAM

İhram, bir kimsenin, hac veya umre ya da hem hac hem umre yapmak niyeti ile, sair zamanlarda helal olan bazı davranışları kendisine haram kılması demektir. İhram, haccın **geçerli olmasının şartı**dır.

☑ **BİLGİ NOTU!**

⋆⋆⋆**Şâfiî, Mâlikî** ve **Hanbelî** mezheplerine göre ihram, haccın **rüknü**dür.

➢ İHRAMIN FARZLARI

1- Niyet: Yapılacak ibadetin **umre** veya **hac**, ya da hem **umre** hem **hac** olduğunun kalben belirlenmesidir.

2- Telbiye: Sözlükte emre icabet etmek anlamına gelen "**telbiye**", bir hac terimi olarak *"Buyur Allah'ım buyur! Buyur, senin hiçbir ortağın yoktur. Buyur, şüphesiz her türlü övgü, nimet, mülk ve hükümranlık sana mahsustur. Senin ortağın yoktur" anlamındaki* **Lebbeyk**" diye başlayan arapça cümleleri söylemektir.

Telbiye, namazın peşinden yapılabileceği gibi, mîkat sınırını geçmemek kaydıyla daha sonra da yapılabilir. Telbiye yapılmadan mîkat sınırı geçilirse **Hanefî** mezhebine göre ihrama **girilmiş olmaz**.

⋆**Şâfiî** mezhebine göre telbiye ihramın sünneti olduğu için ihrama girilmiş olur, bir ceza gerekmez.

☑ **BİLGİ NOTU!**

➢ **Telbiye; Şâfiî** ve **Hanbelî** mezheplerine göre ihramın **sünneti; Mâlikî** mezhebine göre **vacib**idir.

➢ İHRAMIN VACİPLERİ

a) Mîkât sınırlarını ihramlı olarak geçmek

b) İhram yasaklarına uymak (İhram yasakları ileriki sayfalarda yer alacaktır)

İhrama girilecek yerler, "**Harem**", "**Hıll**" ve "**Âfâk**" olmak üzere üç bölgedir.

➢ İHRAMIN SÜNNETLERİ

a) İhrama girmeden evvel gerekiyorsa tıraş olmak, koltuk altı ve kasık kıllarını temizlemek, tırnakları kesmek

b) Temizlik maksadıyla gusletmek veya abdest almak

c) Erkeklerin, iç çamaşırları dahil giysilerini, çorap ve ayakkabılarını çıkararak ihram için beyaz ve temiz iki parçadan ibaret örtüye bürünmesi (Belden aşağısını örten kısma "**izâr**", baş hariç vücudun belden yukarısın örten kısma da "**rida**" denir)

d) İhramdan (niyet ve telbiyeden) önce vücuda güzel koku sürünmek müstehaptır. İhrama girdikten sonra bedende kokunun kalması ihrama zarar vermez. Elbiseye koku sürmek ise caiz değildir.

e) "İzar" ve rida" ya büründükten sonra, kerahet vakti değil ise, ihrama girmeden önce iki rekat ihram namazı kılmak.

f) Niyeti dil ile (sesli olarak) yapmak

g) İhramlı bulunulan süre içinde her fırsatta telbiye söylemek

h) Hac için ihrama, hac ayları başladıktan sonra girmek

☑ **BİLGİ NOTU!**

Hanefi, Malikî ve **Şâfiî** mezhepleri "Hac ve umreyi Allah için tamamlayın" anlamındaki âyeti delil getirerek haccın feshedilip umreye dönüştürülmesini caiz görmemişlerdir.

İHRAMA GİRİLECEK YERLER

1. Harem Bölgesi:

Harem bölgesinin sınırlarını ilk defa Cebrail (a.s)'in rehberliğiyle Hz. İbrâhim (a.s.) belirlemiştir. Sınırları gösteren işaretler daha sonra Peygamberimiz tarafından yenilenmiştir.

Kâ'be'ye en yakını, Mekke'ye 8 km mesafede Medine istikametinde "**Ten'îm**", en uzak olanları ise Tâif yönünde "**Ci'râne**" ve Cidde istikametinde Hudeybiye yakınlarında "**Aşâir**"dir.

Harem bölgesinde ikamet edenler (Mekkîler), hac için bulundukları yerde; umre için "Hıll" bölgesine çıkarak mesela Ci'râne ve Ten'îm gibi Harem bölgesi dışındaki bir yerde ihrama girerler.

2. Hıll Bölgesi

"Hıll"; harem bölgesini çevreleyen, Zülhuleyfe, Cuhfe, Karn, Yelemlem ve Zât-ı Irk adındaki yerleşim yerlerini birleştiren itibâri daire ile harem sınırları arasında kalan bölgedir

☑ **BİLGİ NOTU!**

Bu bölgeye "hıll" adı verilmesinin sebebi, harem bölgesinde haram olan davranışların burada helal olmasıdır

3. Âfâk Bölgesi

Mekke'ye uzak ve hıll dışında kalan bölgelere "âfâk" ismi verilmiştir. Bu bölgede yaşayanlara "**âfakî**" denir.

MÎKÂT YERLERİ (İhrama Girme Yerleri)	
1- Zülhuleyfe	Medine üzerinden Mekke'ye gelenlerin mîkât yeridir.**Âbâr-ı Ali** diye bilinen yerdir. Yaklaşık 450 km.lik mesafesi ile Mekke'ye **en uzak** mîkât yeridir.
2- Cuhfe	Mekke'ye Şam cihetinden gelen Mısırlılar ile Kuzey Afrikalıların mîkatıdır. Mekke'ye yaklaşık 187 km. uzaklıktadır.
3-Karnülmenâzil	Necd ve Kuveyt bölgesinden gelenlerin mîkatıdır. Mekke'ye yaklaşık 96 kilometredir. Günümüzde bu Mîkat, "**Seyl**" diye anılmaktadır.
4- Zât-ü Irk	Mekke'ye Irak yönünden gelenlerin mîkatıdır. Mekke'ye uzaklığı yaklaşık 94 kilometredir
5- Yelemlem	Yemenlilerin mîkatıdır. Mekke'ye **en yakın** mîkat yeri budur. Mekke'ye yaklaşık 54 km dir

⇘ **Hanefî** mezhebinde Mîkat **sınırlarından önce** ihrama girilebilir.
★★**Şâfiî**, **Mâlikî** ve **Hanbelî** mezheplerine göre ise mîkâttan önce ihrama girmek mekruhtur.

⇘ **Hanefî**, **Malikî** ve **Hanbelî** mezheplerine göre, mekruh olmakla birlikte hac aylarından önce de ihrama girilebilir. **Şâfiî** mezhebine göre ise, bu vakitten önce hac için ihrama girilmez, girilirse bu ihram, hac için değil umre için geçerli olur.

⇘ **Hanefî** ve **Mâlikîlere** göre ister hac ve umre, ister ticaret ve ziyaret gibi maksatlarla direk Mekke'ye veya Harem bölgesine girecek olan âfâkîlerin mîkat sınırını geçmeden ihrama girmeleri vaciptir.

⇘ **Şâfiî** mezhebinde ise hac veya umre kastı olmadığında âfâkîlerin Mekke'ye veya Harem bölgesine ihramsız girip çıkmaları câizdir.

İHRAM YASAKLARI

1- Giyim ile ilgili yasaklar
2- Vücutla ilgili yasaklar (Koku sürünme, saç ve tüyleri koparma, tırnak Kesme vs.)
3- Cinsel İlişki ile ilgili yasaklar
4- Kara hayvanlarını avlama ile ilgili yasaklar
5- Harem bölgesi bitkileri ile ilgili yasaklar

HAC VE UMRE'NİN CİNAYETLERİ

Hac terimi olarak cinayet nedir?

Hac veya Umre'de vâcip olan menâsikten birinin terk edilmesi, zamanında yapılmaması veya ihramlı iken yasak olan fiillerin yapılmasına "**cinâyet**" denir. İşlenen bu cinâyetler cezayı gerektirir. Bu ihlaller sebebiyle ceza gerekmesi için; yapılan işin ihlal olduğunu bilerek veya bilmeyerek, kasten veya hatâen veya unutarak yapmak arasında bir fark yoktur. Ancak bu ihlallerin kasten yapılması günahtır. Bu itibarla cezanın dışında ayrıca tövbe ve istiğfar etmek de gerekir.

Cinayetlerin Ceza ve Kefâretleri

1. Hac veya Umre'nin fasit olması (kazası)
2. Bedene (deve veya sığır kesmek)
3. Dem (koyun veya keçi kesmek)
4. Sadaka-i fıtır
5. Tasadduk (Miktarı belirsiz sadaka-i fıtırdan az)
6. Oruç (muhayyerlik halinde)
7. Bedelini ödeme

☑ **BİLGİ NOTU!**

➢ Hanefî mezhebinde kıran haccı yapan bir kimseye, ihram yasaklarından birine riayet etmemesi halinde biri umrenin, diğeri de haccın ihramı için <u>iki ceza</u> gerekir.

★★★ **Şâfiî, Mâlikî** ve **Hanbelî** mezheplerine göre, ihram yasaklarıyla ilgili ihlaller için <u>tek ceza</u> yeterlidir.

Yukarıda belirtilen cezalar iki bölüm halinde değerlendirilir.

A) İhram yasaklarının ihlali ve cezaları
B) Hac ve Umre'nin Vaciplerini terk etmenin cezaları

İHRAM YASAKLARININ İHLALİ ve HAC VE UMRE'NİN VACİPLERİNİ TERK ETMENİN CEZALARI

1- HAC VEYA UMRE'NİN FASİT OLMASI (KAZASI)

✓ Hac için ihrama girdikten sonra, henüz Arafat vakfesini yapmadan cinsi ilişkide bulunmak (bütün mezheplere göre haccı fasit olur, bu kimse, haccı tamamlar ayrıca kazası gerekir, Ayrıca ihram yasağına uymadığı için kendisine **dem** gerekir)

✓ Umre için ihrama girdikten sonra, tavafın **dört şavtını tamamlamadan** cinsi ilişkide bulunmak. (Bu halde Umre fasit olur, umreyi bırakmayıp tamamlar, ayrıca kazası ve dem gerekir)

2- BEDENE (deve, sığır) Gerektiren cezalar

✓ Arafat vakfesinden sonra, tıraş olup ihramdan çıkmadan (yani ilk tahallülden) önce cinsel ilişkide bulunan kimsenin haccı fasit olmaz ancak **bedene** gerekir.

(★★★**Şâfiî, Mâlikî ve Hanbelî** mezheplerine göre Arafat vakfesinden sonra, birinci tahallülden önce cinsel ilişkide bulunan kimsenin **haccı fasit** olur. Bu kimse haccını tamamlar. Daha sonra haccını kaza eder ve ihram yasağını ihlal etmesi sebebiyle **bedene** gerekir)

✓ **Ziyaret** tavafının tamamını veya şavtlarının yarıdan çoğunu **cünüp, adetli** ve **loğusa** olarak yapan kimseye **bedene** gerekir.

3- DEM (Koyun, keçi) Gerektiren cezalar

İhram Yasaklarına Uymamakla İlgili Cezalar:

✓ İhramlı iken **bir gündüz veya bir gece** süreyle her hangi bir giysi ve ayakkabı giymek, sarık takmak, şapka ve takke giymek; dörtte birini kaplayacak şekilde başa sargı sarmak veya bandaj geçirmek ve yüzü örtmek. (ihramlıyken kadınlarda yüzlerini örtmezler)

✓ İhramlı iken; vücuda, yatılacak yere veya ihram örtüsüne koku sürmek, jöle, ruj, oje, briyantin, parfüm gibi kullanılan bu maddelerin etkisinin **bir gündüz veya bir gece** sürmesi

✓ İhramlı bir kimsenin uzuvlarından birinin tamamına koku sürmesi veya muhtelif organlardan koku sürülen yerlerin toplamı **bir organ kadar** olması.

✓ Göze **üç defa** kokulu sürme çekmek

✓ Erkeklerin ihram örtülerinin, kadınların da elbiselerinin eni boyu birer **karıştan fazla** bir kısmına koku sürmeleri

✓ İhramlı iken saçları boyamak veya kına yakmak
(⋆**Şâfiî** mezhebine göre kına, koku cinsinden sayılmadığı için ceza gerektirmez)

✓ Başın yahut sakalın tamamını veya en az dörtte birini tıraş etmek ya da kısaltmak

✓ İhramlı iken eşini şehvetle öpmek, okşamak, sarılıp kucaklamak gibi davranışlar

✓ İstimna sonucu boşalma olursa **dem** gerekir, boşalma olmazsa her hangi bir ceza gerekmez.
(⋆**Şâfiî** mezhebine göre ihramlı kimsenin eşiyle sevişınesi veya istimna yaparak boşalması halinde **dem**; üç gün oruç tutma veya fakirlere altı fitre miktarı sadaka verme seçeneklerinden birini tercih etme muhayyerliği vardır)

✓ Başın, sakalın, koltuk altlarının ve bedendeki bütün tüylerin aynı mekânda birlikte tıraş edilmesi durumunda bunların tamamı için bir **dem;** bunların ayrı ayrı mekânlarda tıraş edilmeleri halinde her biri için ayrı bir **dem** gerekir

✓ Ensenin tamamını tıraş etmek

✓ Koltuk altlarından birinin veya her ikisinin tüylerini gidermek

✓ El ve ayakların bütün tırnaklarının aynı zaman ve mekânda bir defada kesilmesi halinde bir **dem;** ayrı ayrı yerlerde kesilmesi halinde her bir el ve ayak için ayrı ayrı **dem** gerekir.

✓ İhrama girdikten sonra Arafat vakfesini yapmadan önce cinsel ilişkide bulunan hacı adayının haccı bütün mezheplerin ittifakı ile **fasit** olur. Bu

kimse, haccı tamamlar. Ertesi yıl veya imkân bulduğu en kısa zamanda ifsad ettiği haccını kazâ eder. Ayrıca ihram yasağına uymadığı için kendisine **dem** gerekir.

(Bu durumda ★★★**Şâfiî, Mâlikî** ve **Hanbelî** mezheplerine göre **bedene** gerekir)

✓ İlk tehallülden sonra (traş olduktan sonra) henüz ziyaret tavafını yapmadan önce cinsel ilişkide bulunan kimsenin **Hanefi, Şâfii** ve **Hanbelî** mezheplerine göre haccı bozulmaz, ancak **dem** gerekir

✓ Umre için ihrama girdikten sonra umre tavafının en az dört şavtı yapmadan önce cinsel ilişkide bulunan kimsenin umresi fasit olur. Bu kimse umresini tamamlar ve ihramdan çıkar. Daha sonra bozulan umresini kaza eder ve yapılan ihlal sebebiyle bir **dem** gerekir.

✓ Tavaf ve say'ini yaptıktan sonra traş olup ihramdan çıkmadan önce cinsel ilişkide bulunan kimsenin umresi geçerli olur. Ancak **dem** gerekir.

Haccın Mustakil / Aslî Vacipleri

a) Sa'y,
b) Müzdelife vakfesi,
c) Remy-i cimar (Şeytan taşlama),
d) Saçları tıraş etme veya kısaltma,
e) Veda tavafı,

☑ **BİLGİ NOTU!**

Hac veya umrenin biri "mustakil (aslî)" diğeri de her bir menâsikin vacibi (fer'î) olmak üzere iki çeşit vacibi vardır. Bu vaciplerden birinin, bir mazeret bulunmaksızın terk edilmesi halinde **dem** gerekir. Semâvi bir engel terk edilmesi veya geciktirilmesinden dolayı ceza gerekmez.

Sa'y, tıraş olma ve saçları kısaltma aynı zamanda umrenin de vaciplerindendir. Bu müstakil vaciplerin dışında hac ve umre menâsikine bağlı **(fer'î) vacipler de vardır.** Bu vaciplerin de bir mazeret olmaksızın terk edilmesi halinde **dem** gerekir.

Hac ve Umre'nin Vaciplerini Terk Etmekle İlgili Cezalar

Dem Gerektiren Cezalar

✓ Mîkatı ihramsız geçmek dem gerektirir. (Hac veya Umre menâsikinden bir şey yapmadan mîkat sınırına dönülerek ihrama girilirse ceza düşer)

✓ Bir kimse, avret yerleri bir rüku veya secde yapacak süre bir uzvun 4'te bir kadar açık olarak tavaf etse tavafı geçerli olur. Ancak **vacibi** terk etmesi sebebiyle **dem** gerekir. Usulüne uygun olarak tavaf yeniden yaparsa ceza ortadan kalkar.
(★★★Şâfiî, Mâlikî ve **Hanbelî** mezheplerine göre tavafta avret yerlerinin örtülü olması şarttır. Dolayısıyla avret yeri açık olarak yapılan tavaf **geçerli olmaz)**

✓ Tavafı geri geri yürüyerek yapmak **dem** gerektirir. Yeniden yapılması durumunda bu ceza ortadan kalkar.

☑ **BİLGİ NOTU!**

Tavaf namazı müstakil bir vaciptir, terk edilmesiyle her hangi bir ceza gerekmez, ancak bu kimse vitir namazı kılmamış gibi günahkâr olur.

★ **Mâlikî** mezhebine göre tavaf namazını kılmayan kimseye **dem** gerekir

✓ **Kudüm** tavafının tamamı veya şavtlarının yarıdan fazlası cünüp ve adetli olarak yapılırsa **dem** gerekir.

✓ **Umre** tavafının tamamını veya bir kısmını, hatta bir şavtını cünüp, abdestsiz, loğusa veya adetli olarak yapmak **dem** gerektirir.

✓ **Kıran** haccına niyet eden bir kimse, umrenin tavafını abdestsiz yaparsa **dem** gerekir. (Tavafı yeniden yaparsa ceza düşer)

✓ Veda tavafının cünüp veya adetli olarak yapılması veya yarıdan çoğunun terk edilmesi halinde **dem** cezası gerekir.

✓ Ziyaret tavafını **abdestsiz** olarak yapan kimseye **dem** gerekir. (Mekke'de bulunduğu süre içinde tavafı yeniden yaparsa ceza düşer)

✓ Ziyaret veya umre tavafının son üç şavtını veya daha az şavtını terk eden kimseye **dem** gerekir.

✓ Mazeretsiz olarak sa'yi veya şavtlarının yarıdan çoğunu terk etmek veya gücü yettiği halde sa'yi yürüyerek yapmamak **dem** gerektirir. (Yürüyemeyecek kadar hasta olmak, kötürüm ve felçli olmak gibi bir mazeret sebebiyle terk edilmesi halinde her hangi bir ceza gerekmez)

☑ **BİLGİ NOTU!**

➢ **Ebu Hanife**'ye göre ziyaret tavafı, başlangıç vaktinden itibaren ömrün sonuna kadar her hangi bir zamanda yapılabilir. Ancak bayramın üçüncü günü güneş batıncaya kadar yapılmazsa **dem** gerekir

✓ **Hanefi** ve **Hanbeli** mezheplerine göre gündüz Arafat'a gelip vakfe yapan bir kimse güneş batmadan önce Arafat'tan ayrılırsa **dem** gerekir. (Güneş batmadan önce Arafat'a geri dönerse ceza düşer. Güneş battıktan sonra dönerse artık ceza düşmez)

✓ Mazeretsiz olarak Müzdelife vakfesinin yapılmaması **dem** gerektirir.

✓ Mazeretsiz olarak şeytan taşlamayı tamamen terk etmek veya bir günde atılması gereken taşların yarıdan çoğunu atmamak **dem** gerektirir.

✓İhramlı bir kimse tıraş olmadan veya saçları kısaltmadan ihramdan çıkamaz.

Ebu Yusuf ve **İmam Muhammed ile Şâfiî** ve **Hanbelî** mezheplerine göre tıraşın bayramın ilk üç günü yapılması **sünnet** olduğundan tıraşın ertelenmesi durumunda her hangi bir ceza gerekmez.

Ebu Hanife'ye göre Harem bölgesi dışında veya bayramın üçüncü günü güneşin batmasından sonra tıraş olup ihramdan çıkılması halinde, tıraş vaktinden sonraya ertelendiği için **dem** gerekir.

Hanefî mezhebine göre saçların en az dörtte biri tıraş edilmeden veya kısaltılmadan; ★★**Mâlikî** ve **Hanbelî** mezheplerine göre saçların tamamı tıraş edilmeden veya kısaltılmadan, ★**Şâfiî** mezhebine göre en

az üç saç tel kesilmeden ihramdan çıkılmaz: bu durumda ihram yasaklarının ihlali halinde ceza gerekir.

✓ **Ebû Yûsuf** ve **İmam Muhammed** ile **Şâfiî, Mâlikî** ve **Hanbelî** mezheplerine göre Akabe Cemresine taş atmak, kurban kesmek ve tıraş olmak arasındaki tertibe uymak **sünnet** olduğundan tertibe uyulmaması halinde herhangi bir ceza gerekmez. **Ebû Hanîfe**'ye göre, bu tertibe uyulması **vacip** olduğundan terk edilmesi halinde **dem** gerekir.

4- Sadaka-i Fıtır Gerektiren Cezalar

✓ İhramlı iken **bir gündüz veya bir geceden az** süreyle her hangi bir giysi ve ayakkabı giymek, sarık takmak, şapka ve takke giymek; dörtte birini kaplayacak şekilde başa sargı sarmak veya bandaj geçirmek ve yüzü örtmek.
(★★ **Şâfiî** ve **Hanbelî**'lere göre erkeklerin yüzlerini örtmeleri ceza gerektirmez)

✓ İhramlı iken; vücuda, yatılacak yere veya ihram örtüsüne koku sürmek, jöle, ruj, oje, briyantin, parfüm gibi kullanılan bu maddelerin etkisinin **bir gündüz veya bir geceden daha az** olması

✓ İhramlı bir kimsenin uzuvlarından birinin tamamından **az kısmına** veya muhtelif organlardan koku sürülen yerlerin toplam bir organdan **az olması**

✓ Göze **bir iki** defa kokulu sürme çekmek

✓ Erkeklerin ihram örtülerinin, kadınların da elbiselerinin eni boyu birer **karıştan az** bir kısmına koku sürmeleri

✓ Başın yahut sakalın dörtte birinden az kısmını tıraş etmek ya da kısaltmak

✓ Ensenin bir kısmını, bıyığın tamamını veya bir kısmını tıraş etmek

✓ Koltuk altlarından birinin tüylerinden bir kısmını veya miktarı ne olursa olsun göğüs, bacak ve kollardaki tüyleri gidermek

✓ El veya ayakların her birinin dörder veya daha az sayıda tırnaklarının kesilmesi halinde kesilen her bir tırnak için bir sadaka-ı fıtır gerekir

✓ İhramlı kimsenin, ihramlı veya ihramsız başka birinin tırnaklarını kesmesi

✓ Harem Bölgesinde kendiliğinden yetişen ağaç ve bitkileri koparan ve kesen kimsenin bunların bedelini sadaka olarak dağıtması gerekir

✓ **Kudüm** tavafının tamamı veya şavtlarının yarıdan fazlası abdestsiz olarak yapılırsa her şavf için bir sadaka gerekir.

✓ Kudüm tavafının son üç şavtı veya daha azı terk edilirse her şavt için bir **sadaka** gerekir

✓ Veda tavafının abdestsiz yapılması durumunda her şavt için **sadaka** gerekir

✓ Ziyaret tavafının son üç veya daha az sayıda şavtını abdestsiz, cünüp, loğusa veya âdetli olarak yapan kimseye, her şavt için bir fitre miktarı **sadaka** gerekir.

✓ Sa'yin şavtlarından üç veya daha azının terk edilmesi halinde her bir şavt için bir **sadaka-i fıtır** gerekir

✓ Cemrelere eksik taş atmak, eksik kalan her bir taş için ayrı **sadaka** gerekir.

☑ **BİLGİ NOTU!**

➢ **Şâfiî, Mâlikî** ve **Hanbelî** mezheplerine göre sa'y, haccın bir **rüknü**dür. Terk edilmesi halinde hac geçerli olmaz. Her hangi bir ceza ile telafisi de mümkün değildir. Mutlaka yapılması gerekir.

5- Tasadduk (sadaka-i fıtırdan az) Gerektiren Cezalar

✓ Üçten az haşere, bit veya çekirge öldürmek

✓ Kaşınırken saçtan veya sakaldan üç tel düşmesi (Hastalıktan dolayı dökülen saçlar için ceza gerekmez)

6- Bedel Ödeme Gerektiren Cezalar

✓ İhramlı kimse karada yaşayan her hangi bir av hayvanını avlasa; Bu hayvanın kıymeti takdir edilir. Belirlenen meblağ her birine bir fitre miktarı olmak üzere Harem'deki fakirlere dağıtılır. Veya her fitre miktarı için bir gün oruç tutulur.

✓ Harem bölgesinin avını avlayan ve harem bölgesinde kendiliğinden biten ve insanlar tarafından ekilip dikilen cinsten **olmayan** ağaç ve bitkileri koparan kimse bunların bedellerini sadaka olarak vermesi gerekir.

7- Oruç (muhayyerlik anında) Gerektiren cezalar

İhramlı kimse karada yaşayan her hangi bir av hayvanını avladığında, bu hayvanın kıymeti takdir edilir. Bu kişi muhayyerdir. Dilerse belirlenen meblağ her birine bir fitre miktarı olmak üzere Harem'deki fakirlere dağıtır. Veya her fitre miktarı için bir gün oruç tutar

İhramlıya Mübah Olan Şeyler

Hac veya umre ihramında bulunan kimsenin yapması mübah olan bazı şeyler şöyle sıralanabilir:
1. Balık ve su ürünlerini avlamak.
2. Kümes hayvanlarını kesmek.
3. Kokusuz sabun kullanmak.
4. Sürme çekmek.
5. Sünnet olmak.
6. Şemsiye kullanmak, ağaç ve çadır gibi şeylerin altında gölgelenmek.
7. Bele kemer ve para çantası bağlamak.
8. Çanta ve benzeri şeyleri boyuna asmak.
9. Silah taşımak, yüzük ve kol saati takmak.
10. Yılan, akrep, fare, kara sinek, bit, pire ve yırtıcı hayvanları öldürmek.
11. İhram örtülerini çıkarıp yıkamak, başka bir örtü ile değiştirmek.
12. Dişleri fırçalamak.
13. Kırılan tırnağı kesip atmak.
14. Kan aldırmak,
15. Diş çektirmek.
16. İğne vurdurmak.
17. Yara üzerine sargı sarmak.
18. Boyundan aşağısını yorgan ve battaniye gibi bir şeyle örtmek.
19. Palto ve ceket gibi bir şeyi giymeden omuzlara almak.
20. İhramsız kişi tarafından avlanan kara avının etinden yemek.
21. Koku satılan dükkana girmek ve oturmak.
22. **Şâfiî, Mâlikî** ve **Hanbelî** mezheplerine göre ihramlı olmayan kimseleri tıraş etmek ve onların tırnaklarını kesmek

☑ **BİLGİ NOTU!**

➢ İhramlı iken dikişli de olsa bele kemer ve kuşak bağlamak, boyunda çanta taşımak, kol saati, künye, yüzük ve benzeri şeyler taşımak, ceket veya pardesüyü giymeksizin omuza almak başkalarına elbise giydirmek, terlik bulunamaması halinde ayakkabının arka kısmının topuklarını ve aşık kemiklerini açıkta bırakacak şekilde kesilerek giyilmesi ve kadınların eldiven giymeleri ceza gerektirmez.

Cezalarda Muhayyerlik

Hanefî bilginler, **dem, üç gün oruç tutma** ve **altı fakire birer sadaka-i fıtır verme** cezalarından birini seçme muhayyerliğini) "hastalık" ve "eza" bulunması şartlarına bağlamışlardır.
Dem gerektiren bir ihram yasağını mazeretsiz olarak ihlal eden kimse muhayyer değildir, kendisine mutlaka **dem** gerekir.

★★ **Şâfiî** ve **Mâlikî** mezheplerine göre mazeretli veya mazeretsiz, bilerek veya bilmeyerek elbise giyen, koku sürünen; eşini şehvetle öpmek, okşamak ve sarılıp kucaklamak gibi davranışlarda bulunan, istimna yapan, tıraş olan veya tırnaklarını kesen ihramlı kimseler **dem, üç gün oruç tutma** ve **altı fakire birer sadaka-i fıtır verme** seçeneklerinden birini seçmekte muhayyerdirler.

★ **Hanbelî** mezhebine göre sadece tıraş olan ve tırnaklarını kesen kimseler bu muhayyerlikten yararlanabilirler

Cezaların Ödenme Zamanı Ve Yeri

Hac ve umrede ihlal edilen bir kuralın cezasını ödemek için belirli bir zaman **yoktur.** Ömrün sonuna kadar her zaman ödenebilir. Ancak, cezaların bir an önce yerine getirilmesi faziletlidir.

Oruç, sadaka ve bedel ödeme cezalarının belirli bir yeri **yoktur**, istenilen her yerde eda edilebilirler. Ceza kurbanları ise (hac ile ilgili diğer kurbanlar gibi) ancak Harem bölgesinde kesilir.

TAVAF ÇEŞİTLERİ

HÜKMÜ İTİBARİYLE	UYGULAMASI İTİBARİYLE
1- Farz tavaf 2- Vacip tavaf 3- Sünnet tavaf 4- Nafile tavaf	**1- Kudûm tavafı**: "İfrad haccı" yapanların Mekke'ye geldiklerinde yaptıkları ilk tavaftır. (**Sünnet**tir) **2- Veda tavafı:** Âfâkî hacıların (Mîkât sınırları dışından gelenler) Mekke'den ayrılmadan yapmaları gereken son tavaftır. (Buna Sader tavafi da denir, haccın aslî **vacip**lerindendir) **3- Ziyaret tavafı:** Diğer adıyla ifâza tavafıdır (haccın **farz**ıdır) **4- Umre tavafı:** Bütün mezheplere göre **farz**dır **5- Nezîr tavafı:** Adanmış olan tavaftır. **Vacip**tir **6- Nafile tavaf:** Farz ve vacip tavaflar dışında yapılan tavaflardır. (Tatavvu tavaf da denir) **7- Tahiyyetü'l-mescîd tavafı:** Mescid-i Haram'a her girildiğinde yapılan tavaftır. Yukarıdaki tavafları yapmak da Tahiyyetü'l-mescîd tavafi yerine geçer. (**Müstehap**tır)

TAVAFIN GEÇERLİ OLMASININ ŞARTLARI

- ✓ Niyet
- ✓ Tavafı Belirlenen Vakitte Yapmak
- ✓ Tavafı Kâ'be'nin çevresinde ve Mescid-i Haram'ın içinde yapmak
- ✓ Tavafın en az dört şavtını yapmak

- ⇨ **Yevmi terviye**: Zilhicce ayının 8. günü
- ⇨ **Yevm-i arefe** : Zilhicce'nin 9. günü – vakfe günü
- ⇨ **Yevm-i Nahr**: Kurban kesme günleri, Zilhicce'nin 10-11 ve 12. günleri
- ⇨ **Eyyam-ı Teşrik**: Teşrik günleri: Zilhicce'nin 9-10-11-12-13. günleri
- ⇨ **Eyyam-ı Mina**: Mina günleri: Zilhicce'nin 10-11-12 ve 13. günleri

TAVAFIN VACİPLERİ

a) Tavafı abdestli yapmak
b) Tavafı avret mahalli örtülü olarak yapmak
c) Teyamün (Tavafı Kâ'be'nin sağından, sol omuz Kâ'be'ye dönük olarak yapmak)
d) Tavafın ilk şavtına Hacer-i esved'in hizasını geçmeden başlamak
e) Tavafı yürüyerek yapmak
f) Tavafı Hatim'in dışından yapmak
g) Tavafı yedi şavta tamamlamak
h) Tavaf namazı kılmak

TAVAFIN SÜNNETLERİ

a) Tavafa başlarken Hacer-i Esved veya hizasına "Rükni Yemânî" tarafından gelmek ve Hacer-i Esved'in hizasında tavafa başlamak
b) Tavafın başlangıcında ve her şavtın sonunda Hacer-i Esvedi istilâm etmek
c) Remel yapmak (koşmaksızın çalımlı ve süratli bir şekilde yürümektir)
d) Iztıba yapmak (omuzlara alınan "rida"nın bir ucunu sağ koltuk altından geçirip sol omuz üzerine atıp sağ omuzu ve sağ kolu açık bırakmaktır)
e) Tavafı mümkün oldukça Kâ'be'nin yakınında yapmak
f) Müvâlât (Tavafın şavtlarını ara vermeden peş peşe yapmak)
g) Duâ etmek
h) Tavafı huşu ile yapmak
i) Tavaftan sonra zemzem içmek
j) Tavaf eden kimsenin bedeninde, giysilerinde veya metafta pislik bulunmaması

SA'YİN FARZLARI (Şart ve rükünleri)
a) Hac sa'yini, ihrama girdikten sonra yapmak b) Hac sa'yini, hac ayları girdikten sonra yapmak c) Geçerli bir tavaftan sonra yapmak d) Sa'yi Safa ve Merve tepeleri arasında yapmak e) Sa'ye Safa tepesinden başlayıp Merve tepesinde bitirmek f) Sa'yin en az dört şavtını yapmak (ilk dört şavtı rükün, şavtı yediye tamamlamak ise vaciptir)

SA'YİN VACİPLERİ
a) Gücü yeten kimsenin sa'yi yürüyerek yapması b) Sa'yi yedi şavta tamamlamak c) Umre'nin sa'yini ihramlı olarak yapmak d) Safa ile Merve arasındaki mesafenin tamamını yürümek

SA'YİN SÜNNETLERİ
a) Sa'yi abdestli olarak yapmak b) Sa'yi, tavafı yaptıktan ve tavaf namazını kıldıktan sonra ara vermeden yapmak c) Hacer-i Esvedi istilâm ettikten sonra safa tepesine doğru ilerlemek d) Elbisede ve bedende namaza mani pislik (necaset) bulunmaması e) Safa ve Merve tepelerine çıkıldığında Kâ'be'ye yönelerek tekbir, tehlil ve salavat getirmek ve dua etmek f) Sa'yin her şavtında Kâ'be'yi görebilecek şekilde Safa ve Merve tepeleri üzerine çıkmak g) Her şavtta, Safa ile Merve tepeleri arasındaki iki yeşil ışık arasında **hervele** (kısa adımlarla çalımlı koşmak) yapmak h) Sa'y sırasında tekbir, tehlil ve dua ile meşgul olmak i) Sa'yin şavtlarını peş peşe yapmak

ARAFAT VAKFESİ

✓ Arafat vakfesi haccın aslî rüknüdür.
✓ Vakfenin yapılacağı zaman, Arefe günü (9 Zilhicce) güneşin zevalinden sonra başlar, kurban bayramın birinci günü (10 Zilhicce) fecr-i sadığa kadar devam eder.

Arafat Vakfesinin Sünnetleri

a) Arefe günü sabahı güneş doğduktan sonra Mina'dan Arafat'a hareket etmek.
b) Zeval vaktinden önce Arafat bölgesinde bulunmak.
c) Mümkünse vakfe için gusletmek.
d) Öğle namazı öncesinde Nemîre Mescidi'nde hutbe okunması.
e) Oruçlu **olmamak**.
f) Vakfe esnasında abdestli ve kıbleye yönelik bulunmak.
g) Mümkün olduğu kadar vakfeyi "Cebelü'r-Rahme" denilen tepenin yakınında yapmak
h) Öğle vakti olunca öğle ve ikindi namazlarını birleştirerek kılmak (cem'-i takdîm)
ı) Vakfeyi, cem'-i takdîm ile kılınan namazdan sonra yapmak
i) Gün boyunca Kur'an okumak, telbiye, zikir, tehlîl, tekbir, dua gibi ibadetleri yapmak

☑ **BİLGİ NOTU!**

➢ **Ebû Hanîfe**'ye göre öğle ile ikindi namazının cem'-i takdîm ile kılınabilmesi için; Arefe günü hac için ihramlı olarak Arafat'ta bulunmak ve namazı Mescid-i Nemîre'de "cemâat-i kübrâ" ile kılmak gerekir. Aksi halde her namaz kendi vaktinde kılınır.

MÜZDELİFE VAKFESİ

✓ Müzdelife'de vakfe yapmak haccın **vacip**lerindendir

✓ Ebû Hanîfe ve İmam Muhammed'e göre Müzdelife'de akşam ve yatsı namazlarını ister münferit ister cemaatle olsun, yatsı vakti içinde cem'-i te'hîr ile kılmak **vâcip**tir.

Müzdelife Vakfesinin Geçerli Olmasının Şartları

a) Hac için ihramlı olmak
b) Arafat vakfesini yapmış olmak
c) Vakfeyi Müzdelife sınırları içinde yapmak
d) Vakfeyi belirli zaman içinde yapmak

Müzdelife Vakfesinin Yapılma Zamanı

Hanefi mezhebinde Müzdelife vakfesinin zamanı, bayramın birinci günü fecr-i sadıktan güneşin doğmasına kadar olan süredir. **Şâfiî** ve **Hanbelî** mezheplerine göre Arefe gününü bayrama bağlayan gecenin yarısından güneşin doğmasına kadar geçen süredir. Gece yarısı, güneşin batışı ile fecr-i sâdık arasındaki sürenin ortasıdır. **Mâlikî** mezhebine göre arefe günü akşamı güneşin batışından bayram sabahı güneşin doğmasına kadar olan süredir.

MÜZDELİFE VAKFESİNİN SÜNNETLERİ

a) Arefe gününü bayram gününe bağlayan geceyi burada geçirmek
b) Vakfeyi Kuzeh dağı üzerindeki Meş'ar-i Harâm civarında yapmak
c) Sabah namazını erkence kılmak
d) Sabah namazından sonra telbiye, tekbir, tehlîl, zikir, dua ve istiğfar ile vakfeyi ortalık aydınlanıncaya kadar sürdürmek
e) Ortalık iyice aydınlandıktan sonra güneş doğmadan Mina'ya hareket etmek

MİNA'DA YAPILAN VAZİFELER

✓ Kurban bayramı günleri (Zilhicce 10, 11, 12 ve 13) Mina'da şeytan taşlama, kurban kesme ve tıraş olmak üzere 3 görev îfa edilir.

✓ Şeytan taşlama günlerinde Mina'da gecelemek **sünnet**tir

✓ **Remy-i cimar** (şeytan taşlama vazifesi), Mina'da Kurban bayramı günlerinde îfa edilir

✓ Şeytan taşlama ittifakla haccın **aslî vacip**lerindendir.

Şeytanın taşlandığı "Cemerat" diye anılan yerler

1. "**Cemre-i Suğrâ**" (Küçük Cemre): Mescid-i Hayf tarafındadır. Bu cemreye halk arasında "Küçük Şeytan" denir.

2. "**Cemre-i Vustâ**" (Orta Cemre): Mekke cihetinde Küçük Cemreden sonra 150 m. mesafede yer alır. Bu cemreye halk arasında "Orta Şeytan" denir.

3. "**Cemre-i Akabe**" (Büyük Cemre): Mina'nın Mekke istikametindeki sınırında yer alır. Bu cemreye halk arasında "Büyük Şeytan" denir.

Bayramın Birinci Günü

Akabe Cemresi'ne yedi taş atılır. Bu taşların atılma zamanı; **Hanefi** ve **Mâlikî** mezheplerine göre **fecr-i sadıktan** itibaren başlar, ikinci gün, **fecr-i sadığa** kadar devam eder. Bu zaman diliminde taşlar atılmazsa **dem** gerekir.

Cemre-i Akabe'ye ilk taşın atılmasıyla **telbiye**ye son verilir. Temettu veya kıran haccı yapan kimse, bayramın birinci günü Akabe Cemresi'ne taş attıktan sonra kurbanını keser veya vekâleten kestirir. Tıraş olup ihramdan çıkar. Böylece birinci "**tehallül**" gerçekleşir. Bundan sonra "cinsel ilişki" dışındaki bütün ihram yasakları sona erer. Bundan sonra Mescid-i Haram'a gidip ziyaret tavafını yapar. Böylece "**ikinci tehallül**" de gerçekleşmiş ve ihramla ilgili bütün yasaklar kalkmış olur

Bayramın İkinci ve Üçüncü Günleri

Bayramın ikinci ve üçüncü günleri cemrelere taş atma **zamanı**, zevalden sonra başlar, fecr-i sadığa kadar devam eder. Bayramın ikinci ve üçüncü günü sırasıyla küçük, orta ve büyük şeytana yedişer taş atılır. Bu sıraya uymak **sünnet**tir.
★★★**Şâfiî, Mâlikî** ve **Hanbelî** mezheplerine göre sıraya uyulması ise **vacip**tir. Bu mezheplere göre sıraya uyulmadığı takdirde dem gerekir.
Bayramın üçüncü günü Mina'dan ayrılmaya "**Nefr-i Evvel**" denir.

Bayramın Dördüncü Günü

Bayramın 4. günü Mina'da kalmayacak olan kimseler bu günün taşlarını atmakla mükellef değillerdir.

Cemrelere Atılan Taşların Sayısı

Birinci gün, Akabe Cemre'sine 7,
İkinci gün, küçük, orta ve büyük cemrelere yedişerden 21,
Üçüncü gün, küçük, orta ve büyük cemrelere yedişerden 21,
Dördüncü gün, küçük, orta ve büyük cemrelere yedişerden 21 olmak üzere toplam 70 taş atılır

Atılmayan Taşların Kazası

Taşlar, her gün için belirlenen zamanda atılmazsa ertesi günü veya en geç dördüncü gün güneş batımından önce atılmalıdır, aksi takdirde **dem** gerekir.
Sadece **Ebû Hanîfe**'ye göre her gün atılması gereken taşlar zamanında atılmazsa daha sonra kaza edilmez. Zamanında atılmadığı için **dem** gerekir.

Şeytan Taşlamanın Sünnetleri

- Önce küçük, sonra orta, daha sonra büyük cemreye taş atarak tertibe uymak
- Akabe cemresine atılacak taşları Müzdelife'de toplamak
- Mina'ya varır varmaz ilk iş olarak cemreyi taşlamak
- Akabe cemresine ilk taşı atmakla birlikte telbiyeye son vermek
- Taşları atarken yedi taşı peş peşe atmak

- Bayramın birinci günü Akabe cemresine kuşluk vaktinde atmak
- Küçük ve orta cemreleri taşladıktan sonra uygun bir yerde kıbleye yönelerek dua etmek
- Atılan taşların temiz olması, nohut tanesi büyüklüğünde olması
- Taşları sağ elin işaret ve baş parmaklarının ucuyla tutup atmak
- Taşlama yaparken sağ eli, başın hizasını geçmeyecek kadar kaldırmak

Şeytan Taşlamanın Mekruhları

- Cemrelere nohut tanesinden büyük taş, terlik, şemsiye ve benzeri şeyler atmak.
- Cemre mahallinden taş alıp atmak
- Belirlenenden fazla sayıda taş atmak
- Taşları fırlatmaksızın elle bırakmak
- Temiz olmayan taşları atmak
- Büyük taş parçalarını kırarak atmak
- Cemerat arasında tertibe uymamak

SAÇLARI TIRAŞ ETMEK VEYA KISALTMAK

A) Tıraş Olmanın Zamanı

Hacda saçları tıraş etme veya kısaltmanın zamanı, bayramın ilk günü fecr-i sâdıktan sonra başlar. **Ebû Hanîfe**'ye göre, bayramın üçüncü günü güneş batıncaya kadar tıraş olmak veya saçları kısaltmak **vacip**tir. Geciktirilmesi durumunda **dem** gerekir.

B) Saçları Tıraş Etmenin veya Kısaltmanın Yeri

Ebû Hanîfe ve **İmam Muhammed**'e göre, ister hac, ister umre için olsun, saçları tıraş etmenin veya kısaltmanın yeri Harem bölgesidir. Harem bölgesi dışında yapılan tıraş geçerli ise de **vacip** terk edildiği için **dem** gerekir.

C) Tıraş Edilecek Veya Kısaltılacak Saçın Miktarı

Saçların tıraş edilmesi veya kısaltılmasında vacip olan miktar, başın en az dörtte biridir. Saçı olmayanların tıraş aletini başlarının üzerinde dolaştırmaları **vaciptir**.

★Şâfiî mezhebine göre saçtan üç telin kesilmesi, koparılması veya ucundan kesilmesi de yeterli olur

Saçların tıraş edilmesi veya kısaltılması ile ihramdan çıkılmış olur. Buna "**ilk tehallül**" denir Cinsel ilişki dışında elbise giyme, koku sürünme, saç, sakal, bıyık ve tırnak kesme gibi ihram yasakları sona erer.

⋆ **Şâfiî** mezhebine göre **ilk tahallül**; cemerata taş atmak, tıraş olmak veya farz tavaftan herhangi ikisini yapmakla gerçekleşir.

İkinci tehallül, ziyaret tavafının da yapılmasıyla gerçekleşir. Cinsel ilişki dahil bütün ihram yasakları sona erer.

HAC VE UMRE İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Âfak: Âfâk sözlükte ufuklar anlamına gelir. Mîkât sınırları dışında kalan bölgelerdir, Bu bölgede yaşayanlara "**âfakî** denir.

Altınoluk (Mizâb-ı Kâbe): Kâ'be'nin damında biriken yağmur sularının dışarıya akmasını sağlamak amacıyla Hatîm'in bulunduğu taraftaki duvarın üstüne yerleştirilen altından yapılmış oluktur.

Arefe günü: Zilhicce ayının 9. (kurban bayramından bir önceki) gününe verilen isimdir. Arafat vakfesinin yapıldığı gündür.

Bedel (Naib): Üzerine hac farz olduğu halde bu ibadeti hastalık ve yaşlılık gibi şer'î bir mazeret sebebiyle bizzat yapamayan kimsenin yerine hac yapan kimse demektir.

Bedel Yolu İle Hac yapmanın Şartları

1- Vekil olarak hacca gönderilecek kimsenin müslüman ve akıllı olması
2- Vekilin, müvekkil adına hac yapmaya niyet etmesi
3- Sağ olan müvekkilin vekile hac yapmasını bizzat söylemesi
4- Müvekkile haccın önceden farz olmuş olması
5- Vekil için ücret şart koşulmuş olmaması
6- Vekilin masraflarının tamamı yahut da çoğu müvekkilin malından karşılanması
7- Vekilin, müvekkilin memleketinden yola çıkması
8- Vekilin, müvekkilin hac ile ilgili şartlarına aykırı davranmaması
9- Vekilin, haccı bizzat kendisinin yapması

Bedene: Hacda bazı ihram yasaklarının ihlal edilmesi sebebiyle Harem bölgesinde kurban olarak kesilen deve veya sığırlar demektir.

Cem-i takdim: Arafat'ta öğle namazı ile ikindi namazını, öğle vaktinde peş peşe kılmak demektir. (Sünnettir)

Cem-i tehir: Müzdelife'de akşam namazı ile yatsı namazını, yatsı vaktinde peş peşe kılmak demektir (Vaciptir)

Cemre: Haccedenlerin kurban bayramı günleri Mina'da, halk arasında şeytan diye isimlendirilen yerlere attıkları küçük taşların her birine denir.

Cemre-i Akâbe: Mekke yönündeki cemrelerin ilkine verilen isimdir. Bu cemreye Büyük Cemre, halk arasında ise "Büyük Şeytan" denir.

Cemre-i vusta: Orta Cemre demektir. Mekke yönündeki ikinci cemredir. Halk arasında "Orta Şeytan" denir.

Cemre-i suğra: Birinci cemre demektir. Mekke yönünden üçüncü cemredir. Halk arasında bu cemreye "Küçük Şeytan" denir.

Dem: Hac ve umre esnasında ibadet maksadıyla veya bir vacibin terki, geciktirilmesi ya da bir ihram yasağının ihlal edilmesi sonucu ceza olarak koyun veya keçi kesilmesi anlamına gelir.

Fevat: Arafat vakfesine yetişememek, vakfenin zamanını kaçırmak demektir.

Fevâtın Sonuçları

a) **İfrad haccı** için ihrama giren kimse, fevât durumunda, umre yaparak ihramdan çıkar. Daha sonraki yıllar haccı kaza eder.

★★★ **Şâfiî, Mâlikî** ve **Hanbelî** mezheplerine göre, ifrad haccı için ihrama giren ve Arafat vakfesine yetişemeyen kimse tıraş olup ihramdan çıkar. Haccını daha sonra kaza eder ve kaçırdığı hacdan dolayı da fevât kurban keser.

b) **Kıran haccına** niyet eden ancak umre yapamayan ve Arafat vakfesine yetişemeyen kimse önce umre yapar, tıraş olmadan fevt ettiği hac için tavaf ve sa'y yapar, sonra tıraş olup ihramdan çıkar. Böylece kıran hedyi kesmesi gerekmez.

c) **Temettü haccına** niyet eden kimse umresini yapıp ihramdan çıkmış daha sonra hac için ihrama girmiş ancak Arafat vakfesini kaçırmış ise bir umre yapıp ihramdan çıkar. Temettu hedyi kesmez.

Hatîm: Kâ'be'nin kuzeyinde Rükn-i Irâkî ile Rükn-i Şâmî arasındaki batı duvarının karşısında, yerden 1 m yükseklikte 1.5 m kalınlığında yarım daire şeklindeki duvara denir.

Hedy: Hac ve umre sırasında Harem'de kesilen kurbanlık hayvanlar, Kâ'be'ye ve Harem bölgesinde hediye olmak üzere kesilen kurban demektir. Temettu ve kıran haccı yapanlar ile ihram yasaklarına veya hacla ilgili bazı kurallara aykırı davrananlar "**hedy**" kurbanı kesmekle yükümlüdürler. İfrad haccı veya sadece umre yapanların, ceza kurbanı kesmeyi gerektiren bir durum olmadıkça hedy kurbanı kesmeleri gerekmez. Hedy, vacip ve nafile olmak üzere **iki türlü**dür.

A) Vacip Olan Hedy (5 kısımdır)

1- Temettu Ve Kıran Hedyi
2- Ceza Hedyi
3- İhsâr Hedyi
4- Fevât Hedyi
5- Adak Hedyi

B) Nafile Olan Hedy
Yükümlü olmadığı halde kişinin Allah rızası için kesmiş olduğu kurbandır. Vacip veya nafile bütün hedy kurbanlarının Harem bölgesinde kesilmesi **vacip**tir.

Hervele: Safa ile Merve tepeleri arasında sa'y yaparken yeşil ışıklar arasında kısa adımlarla koşarak çalımlı yürümektir.

Hicr-i Ka'be: Kâ'be'nin kuzey-batı duvarı ile Hatim arasındaki boşluğa denir.

İhsar: Hac veya umre yapmak üzere ihrama girdikten sonra, hac ve umrenin tamamlanmasının engellenmesi; herhangi bir sebeple tavaf ve vakfe yapma imkânının ortadan kalkması demektir. İhsardan dolayı İhrama son vermek için İmam Âzam ile İmam Muhammed'e göre ihsar kurbanı kesmesi gerekir. İhsar kurbanının harem bölgesi dışında kesilmesi caiz değildir.
★ **Şâfiî** mezhebine göre; İhsar kurbanının Harem bölgesinde kesilmesi şart değildir.

İstilam: Kâ'be'yi tavaf ederken izdiham nedeniyle Hacer-i Esved'i öpmenin mümkün olmaması durumunda el işareti ile selamlamak demektir.

İzar: İhrama giren erkeklerin belden aşağısını kapatmak üzere büründükleri örtüdür.

Iztıbâ: Sözlükte bir şeyi koltuğun altına sokmak anlamına gelen ıztıbâ, peşinden sa'y yapılacak tavafta erkeklerin omuzlarına aldıkları "rida"nın bir ucunu sağ koltuk altından geçirip sol omuzları üzerine atıp sağ omuzu ve sağ kolu açık bırakmak demektir. Ardından sa'y yapılmayan tavaflarda ıztıbâ yapılmaz.

Makam-ı İbrahim: Hz. İbrâhim (a.s)'ın Kâ'be'yi inşâ ederken iskele olarak kullandığı veya halkı hacca davet ederken üzerine çıktığı taşın bulunduğu yerdir. Bu yer, Kâ'be'nin doğu tarafında, zemzem kuyusu ile Kâbe'nin kapısı arasındadır.

Menâsik: Hac esnasında yerine getirilmesi gereken ibadetlerdir.

Mes'a: Safa ile Merve arasında, sa'y ettikleri yere verilen isimdir.

Mescid-i Nemîre: Mekke'de Arafat bölgesinin kuzey-batı tarafında Müzdelife istikametinde Urene vadisi sınırları içinde bulunan mescidîn adıdır. Hacda arefe günü arefe hutbesi bu mescitte okunur.

Meş'ar-i Harâm: Mekke'de, Arafat ile Mina arasında, Müzdelife'nin sonunda Kuzeh tepesinin civarına verilen isimdir.

Metaf: Mescid-i Haram içerisinde tavaf edilen yer anlamına gelir.

Mîkat: Harem Bölgesine veya Mekke'ye gelmek isteyen "Âfâkîlerin" ihrama girmeden geçemeyecekleri sınırları belirleyen noktalara denir.

Muvalat: Tavafın şavtlarını ara vermeden peş peşe yapmaktır.

Muhrim: Hac veya umre ibadetini yapmak için "ihram"a giren kimseye denir.

Mültezem: Hacer-i Esved'in bulunduğu köşe ile Kâ'be kapısı arasındaki kısımdır.

Müzdelife: Arafat ile Mina arasında Harem sınırları içinde bir bölgenin adıdır. Mina ile Müzdelife arasında "Muhassır Vadisi", Müzdelife sınırları içerisinde Kuzeh dağı üzerinde "Meşar-i Harem" adında bir tepe vardır. Akşam ile yatsı namazı cem edilerek kılındığı için Müzdelife bölgesine 'cem' ismi de verilmiştir

Ravza-i Mutahhara: Temiz bahçe demektir. Bu tâbir; Medîne'de Mescid-i Nebevî'de Peygamberimiz (a.s.)'in kabri ile minberi arasındaki bölüme denir. 10x20 = 200 metrekarelik bir alandır.

Remel: Tavafta kısa adımlarla koşarak ve omuzları silkerek çalımlı bir şekilde yürümektir.

Remy-i Cimar: Mina'da şeytan taşlamaktır

Rida: Hacıların örtmüş olduğu iki parça havlu türü örtüden baş hariç vücudun belden yukarısını örten kısma denir. Belden aşağısını örten kısma da "izâr" denir.

Sa'y: Hac ve umre esnasında Kâ'be'nin doğusunda bulunan Safâ ve Merve tepeleri arasında, Safâ'dan başlayıp Merve'de tamamlanmak üzere, yedi defa gidip gelmektir.

Şavt: Kâ'be'nin etrafında bir defa dolaşmayı; sa'yde ise, Safa ile Merve arasındaki her bir gidiş veya gelişi ifade eder.

Tahallül: İhram yasaklarının sona ermesi, ihram'dan çıkma demektir. İki tahallül vardır. Kurban bayramının birinci günü tıraş olduktan sonra **birinci tahallül** gerçekleşir. Bu durumda cinsel ilişki dışında bütün ihram yasakları sona erer. Ziyaret tavafından sonra **ikinci tehallül** gerçekleşir. Bununla cinsel ilişki yasağı da kalkar.

Taksir: Umre veya hac yapmak için ihram giren kimsenin belli menâsiki yaptıktan sonra ihramdan çıkması için saçlarını kısaltmasına denir.

Telbiye: Sözlükte emre icabet etmek anlamına gelen "telbiye", bir hac terimi olarak "Lebbeyk Allahümme lebbeyk.." diye başlayan cümlelerdir

Terviye: Sözlükte "suya kandırmak" anlamına gelen tevriye, Zilhicce ayının 8. günü, yani Kurban Bayramı arefesinden bir önceki gündür.

Teyâmün: Tavaf esnasında kabeyi sol tarafına alarak yürümektir.

Udhiyye:Kurban bayramı günlerinde Allah rızası için kesilen kurbandır.

Umre: Belirli bir zamana bağlı olmaksızın ihrama girip tavaf ve sa'y yaptıktan sonra tıraş olup ihramdan çıkarak yapılan ibadete denir. **Umre yapmak** Hanefî ve Mâlikî mezheplerine göre müekked **sünnet, İmam Şafiî'ye göre**, Terâhî farz (hemen yerine getirilmesi gerekmeyen)'dır, **Hanbelî'lere göre**, fevrî (hemen yerine getirilmesi gereken bir farzdır.)
Umre için belirlenmiş her hangi bir zaman yoktur. Arefe ve bayram günleri (teşrik tekbirlerinin getirildiği 5 gün) dışında her zaman umre yapılabilir.

Umre'nin farzları ikidir. İhrama girmek ve Kâ'be'yi tavaf etmek. İhrama girmek şartı, Kâ'be'yi tavaf etmek ise rüknüdür.

Umre'nin vacipleri ikidir Safa ile Merve arasında sa'y yapmak ve saçları tıraş ettirmek veya kısaltmak.

Vakfe: Zîlhicce ayının 9. günü öğleden sonra Arafat'ta (farz) ve aynı gece Müzdelife'de (vacip) bir müddet beklemektir.

Günümüzde Medine'deki Bazı Ziyaret Mekanları ve Mescidler

1- Kuba mescidi
2- Cuma mescidi
3- Bakî Mezarlığı (Cennetü'l-Bakî)
4- Mescidü'l-Kıbleteyn (İki Kıbleli Mescid)
5- Uhud Şehitliği
6- Mesâcid-i Seb'a (Yedi Mescidler)
7- Ğamame Mescidi ve civarı
8- Mescid-i Nebevî

Günümüzde Mekke-i Mükerreme'de Bilinen Bazı Ziyaret Mekanları ve Mescidler

1- Cennetü'l-Mualla (Mekke kabristanı)
2- Hira Nur dağı
3- Sevr mağarası
4- Cin mescidi
5- Cebel-i Ebî Kubeys
6- Mescid-i Hayf
7- Mescid-i Nemîre
8- Hudeybiye

HAC HUTBELERİ

Hacda üç yerde hutbe okunması sünnettir.

1- Birinci hutbe, Zilhiccenin 7. günü Mekke'de Harem-i Şerif'te öğle namazından önce okunur.
2- İkinci hutbe, Arefe günü Arafat'ta Nemire mescidinde zevalden sonra cem-i takdim ile kılınan öğle ve ikindi namazlarından önce Cuma hutbesinde olduğu gibi arada oturularak iki hutbe halinde okunur.
3- Üçüncü hutbe ise bayramın 2. günü öğle namazından önce Mina'da irad edilir.

★ **Şâfiî**lere göre hutbeler dörttür. Zilhicce'nin yedinci, dokuzuncu, onuncu ve on ikinci günlerinde okunur.

HAC İBADETİNDE MEZHEPLER ARASINDAKİ BAZI FARKLAR

KONU	Hanefi	Şâfiî	Mâlikî	Hanbelî
Haccın hükmü	Fevrî farz (hemen yapılmalı)	Terâhî farz (tehir edilebilir)	Fevrî farz (hemen yapılmalı)	Fevrî farz (hemen yapılmalı)
Eyyam-ı Teşrik gecelerini Mina'da geçirmek	Sünnet	Vacip	Vacip	Vacip
Hac ve Umre'de sa'y etmek	Vacip	Rükun	Rükun	Rükun
Müzdelife'de akşam ile yatsı namazlarını cem-i te'hîr ile kılmak	Vacip	Sünnet	Sünnet	Sünnet
İhramlı kimsenin evlenmesi	Evlenebilir	Yasaktır	Yasaktır	Yasaktır
Tavaf eden kimsenin bedeninde, giysilerinde veya metafta pislik **bulunmaması**	Sünnet	Şart	Şart	Şart
Tavaf eden kimsenin cünüp, âdetli ve loğusa **olmaması** ve abdestli bulunması	Vacip	Tavafın geçerli olmasının şartıdır	Tavafın geçerli olmasının şartıdır	Tavafın geçerli olmasının şartıdır
Tavafı yedi şavta tamamlamak	Vacip	Şart	Şart	Şart
Sa'yi yedi şavta tamamlamak	Vacip	Şart	Şart	Şart
En faziletli hac	Kıran	İfrad	İfrad	Temettu
Umre yapmanın hükmü	Sünnet	Terâhî farz	Sünnet	Fevrî farz
Tavafın şavtlarını peş peşe yapmak	Sünnet	Sünnet	Vacip	Vacip
İhramdan hemen sonra telbiye getirmek	Vacip	Sünnet	Vacip	Sünnet
Tavafa niyet etmek	Şart	Sünnet	Vacip	Sünnet
Tavafa hacer-i esved hizasından başlamak	Vacip	Şart	Vacip	Şart
Teyamün (Tavaf esnasında kabeyi sol tarafına alarak yürümek)	Vacip	Şart	Şart	Şart
Gücü yetenlerin tavafı yürüyerek yapması	Vacip	Sünnet	Vacip	Şart
Gücü yetenlerin sa'yi yürüyerek yapması	Vacip	Sünnet	Vacip	Şart
Tavafı Hatim'in dışından yapmak	Vacip	Şart	Şart	Şart

Tavaf esnasında avret yerlerini örtmek	Vacip	Şart	Şart	Şart
Tavaf namazı kılmak	Vacip	Sünnet	Vacip	Sünnet
Sa'yi tavaftan sonra yapmak	Vacip	Şart	Vacip	Şart
Sa'ye Safa'dan başlayıp, Merve'de bitirmek	Vacip	Şart	Şart	Şart
Sa'yin şavtlarını peş peşe yapmak	Sünnet	Sünnet	Şart	Şart
Hac'da tıraş olmak veya saçları kısaltmak	Vacip	Rükun	Vacip	Vacip
Tıraş dilecek yada kısaltılacak saçın miktarı	En az dörtte biri	En az üç tel	Tamamı	Tamamı
Küçük, orta ve büyük cemrelere sırasıyla taş atmak	Sünnet	Vacip	Vacip	Vacip
Ziyaret tavafi	İlk dört şavt rükun, son üç şavt vacip	Rükun	Rükun	Rükun

Özel hâli sebebiyle umresini yapamayan kadın, doğrudan Arafat'a çıkabilir mi?

Hanefi mezhebine göre, temettu haccı yapmak üzere umre ihramına girdikten sonra âdet gördüğü için umre tavafını yapamayan ve Arafat'a çıkma zamanına kadar temizlenemeyen kadınlar, umre ihramını iptal ederler. Arafat'a çıkarken hac için ihrama girerler. Bu şekilde hareket eden kadınlar, ifrat haccı yapmış oldukları için şükür kurbanı kesmeleri gerekmez. Hacdan sonra iptal ettikleri umreyi kaza ederler. Bundan dolayı da ceza kurbanı olarak bir küçükbaş hayvan keserler.

Şafii, Maliki ve **Hanbeli** mezheplerine göre bu durumdaki bir kadın, umresini iptal etmez, kıran haccına niyet eder ve vakfesini yapmak üzere Arafat'a gider. Arafat dönüşünde hac ve umre niyetiyle bir tavaf ve bir sa'y yapar. Ayrıca kıran haccı için kurban keser.

(Diyanet Aylık Dergi-Eylül-2012)

ÜNİTE 8 - HAC İBADETİ TEST SORULARI

1. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Erkeklerin tavafın ilk üç şavtında koşarak kısa adımlarla omuzları silkerek yürümelerine "hervele" adı verilir

B) Müzdelife vakfesini yapmak haccın müstakil vaciplerindendir

C) Ridanın bir ucunu sağ koltuk altından geçirip sol omuz üzerine atmaya "ıztıba" adı verilir

D) Hac da, hastalık, düşman tarafından engelleme gibi mazetden dolayı ihramason verilmesine "ihsar" adı verilir

2. Aşağıdakilerden hangisi hac için mikat mahalli değildir?

A) Karn

B) Zülhuleyfe

C) Ranûna

D) Yelemlem

3. Nezredilen bir haccı yapmak ...., arafatta vakfe yapmak ...., arafattan indikten sonra yapılan tavaf .... tavafıdır.

Yukarıdaki boşluklara gelmesi gereken kelimeler aşağıdakilerden hangisidir?

A) Vacip - Farz - Ziyaret

B) Vacip - Farz - Kudüm

C) Sünnet - Farz - Ziyaret

D) Vacip - Vacip - Veda

4. Mekke'ye en yakından uzağa doğru mîkât yerleri aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?

A) Zülhuleyfe - Cuhfe - Yelemlem–Zât-ü Irk - Karn

B) Zât-ü Irk–Karn– Zülhuleyfe-Cuhfe - Yelemlem

C) Yelemlem - Zât-ü Irk - Karn - Cuhfe - Zülhuleyfe

D) Yelemlem - Zât-ü Irk - Karn - Zülhuleyfe - Cuhfe

5. **Aşağıdakilerden hangisi** "teyamün" **teriminin anlamıdır?**

A) Tavafı ara vermeden yapmak

B) Tavaf esnasında kabeyi sol tarafına alarak yürümek

C) Hacer-ül Esved'i selamlamak

D) Su bulunmadığında teyemmüm yapmak

6. Kabe kapısı ile hacer-i esved arasında kalan kısmına ne ad verilir?

A) Hatim
B) Mizâb-ı kâbe
C) Mültezem
D) Makam-ı İbrahim

7. Aşağıdakilerden hangisi hacla ilgili bir kavram değildir?

A) Muvalat B) İstihare
C) Muhrim D) İstilam

8. Ridanın bir ucunu sağ koltuk altından geçirip sol omuz üzerine atınanın tanımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Iztıba B) Remel
C) Hervele D) Hiçbiri

9. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Tavafın ilk dört şavtı farz, tavafı yedi şavta tamamlamak vaciptir
B) Dört şavtı yapan kimsenin tavafı geçerli olur, eksik kalan şavtlar usulüne uygun olarak telafi edilirse her hangi bir ceza gerekmez
C) Hanefi mezhebinde tavafı yedi şavta tamamlamak sünnettir
D) Şâfiî, Mâlikî ve Hanbelî mezheplerinde ise tavafı yedi şavta tamamlamak farzdır

10. Erkeklerin kabeyi tavaf ederken tavafın ilk üç şavtında koşarak kısa adımlarla omuzları silkerek yürümelerine ne ad verilir?

A) Iztıba B) Remel
C) İstilam D) Hervele

11. Aşağıdaki tavaf çeşitlerinden hangisi haccın farz olan tavafıdır?

A) Ziyaret (ifaza) tavafı
B) Kudüm tavafı
C) Veda (sader) tavafı
D) Tahiyyetü'l-mescid Tavafı

12. Hacıların Sefa ile Merve tepeleri arasında yeşil ışıkla işaretli sütunlar arasında erkeklerin süratli çalımlı yürümelerine ne ad verilir?

A) Hervele B) Şavt
C) Remel D) Iztıba

13. Hac da, hastalık, düşman tarafından engelleme gibi mazeretle ihrama son verilmesine ne ad verilir?

A) Fevat B) Taksir
C) Hapis D) İhsar

14. Arafat vakfesini herhangi bir nedenle kaçırmanın, yetişememenin tanımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İhsar B) Fevat
C) Hiçbiri D) Taksir

15. Tavafın şavtlarını ara vermeden peş peşe yapmanın tanımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Teverruk B) Müvalat
C) Teberru D) Taksir

16. Remy-i cimar ile ilgili verilen bilgilerden aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Hanefi mezhebinde şeytan taşlamada kurumuş çamur tuğla, kiremit ve mermer parçası taş hükmündedir
B) Şâfiî, Mâlikî ve Hanbelî mezheplerine göre şeytan taşlamada atılan şey mutlaka taş olmalıdır
C) Akabe cemresine son taşı atmakla birlikte telbiyeye son verilir
D) Sadece Ebû Hanîfe'ye göre her gün atılması gereken taşlar zamanında atılmazsa daha sonra kaza edilmez. Zamanında atılmadığı için dem gerekir

17. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Hacıların Sayda Sefa ile Merve arasında yeşil ışıkla işaretli sütunlar arasında erkeklerin süratli çalımlı yürümelerine "hervele" adı verilir

B) "Eyyam-ı nahr" denilen kurban kesme günleri Zilhicce ayının 9, 10 ve 11. günleridir

C) Arafat vakfesini herhangi bir nedenle kaçırmaya, yetişememeye"fevat" adı verilir

D) Erkeklerin tavafın ilk üç şavtında koşarak kısa adımlarla omuzları silkerek yürümelerine "remel" adı verilir

18. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Büluğ çağından önce hac eden bir kişinin büluğa erdikten sonra (zengin ise) tekrar hac etmesi gerekir

B) Nezredilen bir haccı ifa etmenin hükmü vaciptir

C) Kabe kapısı ile haceri esved arasında kalan kısma mültezem adı verilir

D) Veda tavafını yapmak sünnettir

19. Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre büyük ağaçlar kesen bir kimseye ....; küçük ağaçları kesen kimseye ise .... ceza gerekir.

Yukarıdaki boşlukları aşağıdakilerden hangisi tamamlamalıdır?

A) bedene - dem

B) dem - sadaka-i fıtır

C) 10 kişiye sadaka-i fıtır - üç gün oruç

D) dem – üç gün oruç

20. Aşağıdakilerden hangisi sa'yin vacipleri arasında yer almaz?

A) Umre'nin sa'y'ini ihramlı olarak yapmak

B) Sa'yi abdestli olarak yapmak

C) Gücü yeten kimsenin sa'yi yürüyerek yapması

D) Sa'yi yedi şavta tamamlamak

21. Aşağıdakilerden hangisi tavafın geçerli olmasının şartları arasında yer almaz?
A) Niyet
B) Tavafa başlarken Hacer-i Esved veya hizasına Rükni Yemânî tarafından gelmek ve Hacer-i Esved'in hizasında tavafa başlamak
C) Tavafın en az dört şavtını yapmak
D) Tavafı belirlenen vakitte yapmak

22. Aşağıdakilerden hangisi Haccın rükünlerinden biridir?
A) Safa ile Merve arasında yürümek
B) Arafat'ta vakfe yapmak
C) Veda tavafı yapmak
D) Traş olmak

23. Aşağıdakilerden hangisi ihramın yasaklarından değildir?
A) Diş fırçalamak
B) Geyik avlamak
C) Traş olmak
D) Koku sürünmek

24. Sa'yin son üç şavtını yapmamanın cezası aşağıdakilerden hangisidir?
A) Bedene
B) Her bir şavt için bir sadaka-i fıtır vermek
C) Dem
D) Bir ceza gerekmez

25. "Eyyâm-ı Mina" Zilhicce ayının hangi günleridir?
A) Zilhicce ayının 8. 9. 10. ve 11. günleridir
B) Zilhicce ayının 9. 10. 11. ve 12. günleridir
C) Zilhicce ayının 10. 11.12.ve 13. günleridir
D) Zilhicce ayının 9.10. ve 11. günleridir

26. Mekke'ye en yakın mîkât yeri neresidir?
A) Yelemlem
B) Zülhuleyfe
C) Zati Irk
D) Karn

27. Mekke'ye en uzak mîkât yeri neresidir?
A) Cuhfe
B) Zülhuleyfe
C) Zati Irk
D) Karn

28. Aşağıdakilerden hangisi haccın müstakil vaciplerinden biridir?
A) Tavafı Hatim'in dışından yapmak
B) Saçları tıraş etmek veya kısaltmak
C) Tavaf namazı kılmak
D) Tavafı yedi şavta tamamlamak

29. Aşağıdakilerden hangisi haccın rükünlerinden birisidir?
A) Şeytan taşlama
B) Kurban kesmek
C) Müzdelife vakfesi
D) Arafat vakfesi

30. Aşağıdakilerden hangisi haccın rükünlerinden birisidir?
A) Sader (veda) tavafı
B) Kudüm tavafı
C) Ziyaret (ifada) tavafı
D) Şeytan taşlama

31. İlk tahallülden sonra aşağıdaki ihrâm yasaklarından hangisi sona ermez?
A) Cinsel ilişki
B) Tırnak kesmek
C) Kıl koparmak
D) Koku sürünmek

32. Aşağıdakilerden hangisi edası itibariyle haccın çeşitlerindendir?
A) Nafile hac
B) Vacip hac
C) İfrad haccı
D) Farz hac

33. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?
A) Şâfiî, Mâlikî ve Hanbelî mezheplerine göre Eyyam-i Teşrik gecelerini Mina'da geçirmek vaciptir
B) Hanefi ve Mâlikî mezheplerine göre Akabe Cemresi'ne taş atma zamanı fecr-i sadıktan itibaren başlar
C) Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre, Akabe Cemresine taş atma zamanı Arefe gününü birinci gününe bağlayan gece yarısından itibaren başlar
D) Kudüm veya her hangi bir nafile tavafı abdestsiz yapmak dem cezasını gerektirir

34. Aşağıdakilerden hangisi sa'yin sünnetleri arasında yer almaz?

A) Sa'yi abdestli olarak yapmak

B) Her şavtta, Safa ile Merve tepeleri arasındaki iki yeşil ışık arasında hervele yapmak

C) Hacer-i Esvedi istilâm ettikten sonra Safa tepesine doğru ilerlemek

D) Gücü yeten kimsenin sa'yi yürüyerek yapması

35. Aşağıdakilerden hangisi "remel'in tanımıdır?

A) Cemrelere taş atmak

B) Sa'y ederken iki yeşil direk arasında koşmak

C) Tavafta kısa adımlarla ve omuzları silkerek çalımlı yürümek

D) Tavaf ederken sağ omuzu açık bırakmak

36. Aşağıdakilerden hangisi "ihsar"ın tanımıdır?

A) Arafat vakfesine yetişememek

B) Mîkat mahallini ihramsız olarak geçmek

C) İhram yasaklarını çiğnemek

D) Hac veya umre yapmak üzere ihrama girdikten sonra, bir sebeple ibadetinin tamamlanmasının engellenmesi

37. Hanefi mezhebine göre umrenin farzları aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tavaf-traş

B) Sa'y-traş

C) Tavaf- Sa'y

D) İhram ve tavaf

38. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Bayramın üçüncü günü Mina'dan ayrılmaya Nefr-i Evvel denir
B) Birinci gün, Akabe cemresine 21 taş atılır
C) İhramda bulunan birkaç kişi, bir av hayvanını öldürecek olsa, İmam Âzam'a göre, bunlardan her birine tam bir ceza gerekir
D) Şeytan taşlamada her gün için atılması gereken taşların yarıdan azı atılmamış ise,eksik bırakılan her bir taş için bir sadak-i fıtır gerekir

39. Hac ve umrenin ayrı ayrı ihramla yapılmasına ne ad verilir?
A) İfrad Hac
B) Temettü Hac
C) Kıran Hac
D) Mebrur Hac

40. Safa ile Merve arasındaki iki yeşil direk arasında erkeklerin hızlı yürümelerine ne ad verilir?
A) Hervele B) Remel
C) Iztıba D) Rida

41. Aşağıdakilerden hangisi "ıztıba"nın tanımıdır?
A) Tavafta kısa adımlarla ve omuzları silkerek çalımlı yürümek
B) Sa'y yaparken iki yeşil direk arasında koşmak
C) Tavaf ederken hacer-i evsedi selamlamak
D) Tavafta iken sağ omuzu açık bırakmaktır

42. Şafiî mezhebine göre aşağıdakilerden hangisi haccın vaciplerindendir?
A) Veda tavafı yapmak
B) Tavaftan sonra namaz kılmak
C) Traş olmak
D) Kudüm tavafı yapmak

43. "Eyyam-ı Teşrik" **hangi günlerdir?**
A) Zilhicce ayının 9, 10, 11, ve 12. günleridir
B) Zilhicce ayının 9, 10, 11, 12 ve 13. günleridir
C) Zilhicce ayının 10, 11, 12 ve 13. günleridir
D) Zilhicce ayının 10, 11, ve 12. günleridir

44. İhram yasaklarını unutarak çiğneyen bir kimse için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Hanefilere göre böyle hatalar bağışlanır
B) Bütün mezheplere göre sadece sadaka yeterlidir
C) Hanefilere göre, kasten yapılmış gibi ceza gerekir
D) Bütün mezheplere göre sadece tevbe yeterlidir

45. Aşağıdakilerden hangisi ikinci tahallülün tanımıdır?

A) Cinsel ilişki dahil bütün ihram yasaklarının kalkmasıdır
B) Cinsel ilişki hariç diğer yasakların kalkmasıdır
C) Evlenme yasağının ortadan kalkmasıdır
D) Avlanma yasağı haricinde diğer yasakların kalkmasıdır

46. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Umre tavafı bütün mezheplere göre umrenin farzlarından biridir
B) Umre tavafının ilk dört şavtı rükündür. Yedi şavta tamamlanması ise vaciptir
C) Kudûm tavafı, hac ihramına girdikten sonra ve Arafat vakfesinden önce yapılır
D) Tavafın geçerli olması için niyet etmek şart değildir

47. Aşağıdakilerden hangisi haccın müstakil sünnetlerinden biri değildir?

A) Bayram gecesi Müzdelifede gecelemek
B) Arefe gecesi Mina'da gecele mek
C) İzar ve ridaya büründükten sonra, kerahet vakti değil ise, ihrama girmeden önce iki rekat ihram namazı kılmak
D) Mekke, Arafat ve Mina'da hutbe okunması

48. Veda tavafının hükmü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sünnet B) Mendup
C) Farz D) Vacip

49. Şeytan taşlamada tertibe uymak yani önce küçük, sonra orta, daha sonra büyük cemreye taş atmanın hükmü Hanefi, Şâfiî, Malikî, Hanbelî mezheplerine göre sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Vacip-Sünnet-Sünnet-Sünnet
B) Sünnet-Vacip- Vacip-Vacip
C) Sünnet-Sünnet-Vacip-Vacip
D) Vacip- Vacip-Sünnet-Sünnet

50. Aşağıdaki cümlelerden hangisi "hıll" kavramının tanımıdır?
A) Telbiyenin sona ermesidir
B) Mîkat sınırlarının dışında kalan bölgenin adıdır
C) İhram yasaklarının sona ermesidir
D) Harem bölgesi ile mîkat sınırları arasında kalan bölgenin adıdır

51. Haccın farziyetini bildiren ayet aşağıdakilerden hangisidir?
A) Âl-i İmran-97
B) Hac-15
C) Duhan-57
D) Lokman-30

52. "Farz haccı eda etmeden ölen kimsenin adına hac yapılması konusunda vasiyet şartı aranmaz. Ölenin vasiyeti bulunmasa bile, tıpkı borçlarının mirasından ödendiği gibi, genel vasiyet kuralları dikkate alınmadan, hacca veki l gönderme masrafları da malının tamamından harcanarak hac görevi yaptırılır"
Yukarıdaki görüş hangi mezhebe yada mezheplere aittir?
A) Malikî
B) Şâfi- Hanbelî
C) Hanefî
D) Hanefi-Malikî

53. Hangi mezhebe veya mezheplere göre bedel olarak hac yapacak kimsenin, kendi adına farz olan haccı yapmış olması gerekir?
A) Hanefi-Malikî
B) Malikî
C) Hanefî
D) Şâfiî ve Hanbelî

54. Umre yapmak;
Hanefi mezhebinde ....,
Şafiî mezhebinde .... ,
Mâlikî mezhebinde .... ,
Hanbelî mezhebinde
.... dır

Yukarıdaki boşluklar nasıl doldurulmalıdır?

A) Sünnet - Farz - Sünnet - Farz
B) Sünnet- Sünnet-Sünnet- Farz
C) Sünnet - Sünnet - Farz - Farz
D) Farz - Farz - Sünnet - Sünnet

55. Aşağıdakilerden hangisi sadece Hanefilere göre ihramın rükünlerindendir?

A) Niyet B) Hervele
C) Remel D) Telbiye

56. Aşağıdaki mezheplere ait verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Şâfii, Mâliki ve Hanbelî mezheplerine göre ihramsız bir kimsenin tırnağını kesmek ceza gerektirmez
B) Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre sa'yi yürüyerek yapmak vaciptir
C) Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre kokulu da olsa sabun kullanılması caizdir
D) Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre tavaf namazı kılmak sünnettir.

57. Hz. Peygamber Efendimiz, hicretin 10.yılında yüz bini aşan sahâbî ile birlikte hac yapmıştır.
Peygamberimizin yaptığı bu hacca, son haccı olduğu ve sahabelerle vedalaştığı için "................"; Müslümanlara hac ibadetinin bütün hükümlerini hem nazarî olarak bildirdiği, hem de pratik olarak gösterdiği için "...........
..............", haccın farz kılınmasından sonra ilk haccı olması dolayısıyla da "......................." denilmiştir.
Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Veda Haccı–İrşad Haccı - Hacc-ı Ekber
B) Veda haccı–Tebliğ Haccı - Hacc-ı Âhir
C) Veda Haccı-Belağ Haccı - İslâm Haccı
D) Veda haccı–Ta'lim Haccı - Hacc-ı Evvel

58. Bayramın üçüncü günü Minadan ayrılmaya .... denir.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdaki seçeneklerden hangisi tamamlamalıdır?
A) Nefr-i âhir
B) Nefr-i sânî
C) Nefr-i evvel
D) Tehallül

59. Şâfiî, Mâlikî ve **Hanbelî** mezheplerine göre, bayramın birinci gününden sonraki taşlamalarda küçük, orta ve büyük şeytan şeklindeki sıraya uyulmaması halinde **hangi ceza gerekir?**
A) Sadaka-i fıtır
B) Yarım sadaka-i fıtır
C) Dem
D) Bir ceza gerekmez

60. Aşağıdakilerden hangisi tavafın sünnetlerinden biri <u>değildir</u>?
A) Müvâlât (Tavafın şavtlarını ara vermeden peş peşe yapmak)
B) Remel yapmak
C) Hervele yapmak
D) Iztıba yapmak

61. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Remel sadece sonunda sa`y yapılacak tavaflarda yapılır

B) İlk tehallülden sonra ihram yasaklarından olan cinsel ilişki yasağı sona erer

C) Vücudun tamamına veya birkaç organına aynı yerde bir seferde koku sürülürse bunların hepsi için bir dem yeterlidir

D) Vücudun birkaç organına ayrı ayrı mekanlarda koku sürülmesi halinde her bir organ için bir dem gerekir

62. Tavafla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

A) Şafilere göre tavafın en az dört şavtı farzdır

B) Hanefilere göre tavafın son üç şavtından birini yapmayana ceza gerekir

C) Şafilere göre tavaf namazı farzdır

D) Hanefilere göre tavafı Mescid-i Haram'ın üst katında yapmak caiz değildir

63. Hanefi mezhebinde; Hac'da şeytan taşlamak ...., ihram niyetiyle iki rekat namaz kılmak ...., afakî hacıların sader (veda) tavafını yapmaları ...., ziyaret tavafını yapmak .... dır

Yukarıdaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Vacip - Sünnet - Vacip - Farz

B) Sünnet - Sünnet - Vacip - Farz

C) Vacip - Vacip - Sünnet - Farz

D) Vacip - Sünnet - Vacip - Vacip

64. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) İhrama mikattan önce girilemez

B) Yol emniyeti haccın edasının şartıdır

C) Sıhhatli olmak haccın edasının şartıdır

D) Bâkî kabristanı Medine'dedir

65. Aşağıdaki verilen bilgi lerden hangisi yanlıştır?

A) Şeytan taşlama günle rinde Mina'da gecelemek vaciptir

B) Temettu ve kırân hedyleri ile nâfile olarak kesilen hedylerin etlerinden kesen dahil zengin ve fakir herkes yiyebilir

C) Sa'yin dördüncü şavtından sonra terk edilen her şavt için ceza olarak sada ka-i fıtır gerekir

D) Ceza hedyi, adak, fevât ve ihsâr hedylerinin etlerinden, kurbanları kesenler ile bakmakla yükümlü oldukları kimseler ve zenginler yiyemezler

66. Temettu veya kıran hedyi kesmesi vacip olan ancak kurbanlık hayvan bulamayan veya bulup da satın alacak imkânı olmayan kimselerin, ... gün hac esnasında, ... gün de hacdan sonra olmak üzere toplam ..... gün oruç tutmaları gerekir.

Yukarıdaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) 3-7-10 B) 3- 6-9

C) 1-3-4 D) 7- 3-10

67. Ziyaret tavafının son üç veya daha az sayıda şavtları abdestsiz, cünüp, loğusa veya âdetli olarak yapan kimseye ceza olarak ne gerekir?

A) Dem

B) Her şavt için bir fitre miktarı sadaka

C) Bedene

D) Hiçbiri

68. .... ve .... 'e göre, vaktinde atılamayan taşlar, taşlama süresi içinde kazâ edilse de cezası düşmez. .... ve ....'e göre ise taş atma süresi içinde kazâ edildiği takdirde cezası düşer.

Yukarıdaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Ebû Hanîfe-İmam Mâlik/ Ebû Yûsuf- İmam Muhammed

B) İmam Muhammed- Ebû Hanîfe / İmam Mâlik - Ebû Yûsuf

C) İmam Şâfiî -İmam Mâlik/ Ebû Hanîfe - Ahmed b. Hanbel

D) Ebû Yûsuf- İmam Muhammed / Ebû Hanîfe - İmam Mâlik

69. Müzdelife vakfesini özürsüz olarak terk etmenin cezası aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sadaka-i fıtır
B) Dem
C) Bedene
D) Sadaka-i fıtırdan az tasadduk

70. Aşağıdaki mezheplere ait verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Şafiî mezhebine göre kesilen saç az da olsa dem cezası gerekir
B) Mâlikî mezhebine göre ihramlının ihramsız kimseyi tıraş etmesi halinde dem gerektirir
C) Malikî mezhebine göre sakalın tamamı kesildiği zaman dem gerekir
D) Hanefî mezhebine göre ihramlı bir kimsenin, ihramsız bir kimseyi tıraş etmesi halinde bir ceza gerekmez

71. Arafat vakfesinin geçerli olmasının şartları arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Öğle vakti olunca öğle ve ikindi namazlarını birleştirerek cem'-i takdîm olarak kılmak
B) Vakfeyi Arafat'ta yapmak
C) Hac için ihrama girmiş olmak
D) Vakfeyi Arefe günü güneşin zeval noktasına gelmesinden kurban bayramın birinci günü fecr-i sadığa kadar olan süre içinde yapmak

72. …………… vadisi dışında Arafat'ın her yerinde vakfe yapılabilir
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Rânûnâ
B) Urene
C) Muhassır
D) Semâve

73. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre ihrama girmek, Kâ'be'yi tavaf etmek, sa'y yapmak ve tıraş olup ihramdan çıkmak Umre'nin rüknüdür

B) Hacıların, Müzdelife'de akşam ve yatsı namazlarını yatsı vakti içinde cem'i tehîr ile kılmaları sünnettir

C) Adetliyken ihrama giren veya ihrama girdikten sonra adet görmeye başlayan kadınlar, tavafın dışında haccın bütün menâsikini yerine getirebilirler

D) Mâlikî mezhebine göre, ihrama girmek, Kâ'be'yi tavaf etmek ve sa'y yapmak Umre'nin rüknü, tıraş olmak ise vaciptir

74. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Hanefi mezhebine göre bedel olarak hac yapacak kimsenin, kendi adına daha önce farz olan haccı yapmış olması gerekmez

B) Şâfiî mezhebine göre sa'y yapmak, saçları tıraş etmek veya kısaltmak haccın farzları arasındadır

C) Hanefi mezhebine göre nafile hacda vekaletin geçerli olması için vekilin kendi adına farz haccı yapmış olması şarttır

D) Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre bedel olarak hac yapacak kimsenin, kendi adına daha önce farz olan haccı yapmış olması gerekir

75. Hac ihramına giren bir kimsenin, Arafat vakfesini yapamadığı için haccı kaçırınası sebebiyle kesmesi vacip olan kurban aşağıdakilerden hangisidir?

A) İhsâr hedyi

B) Fevât hedyi

C) Temettu-Kıran hedyi

D) Adak hedyi

76. Tavaf namazını terk etme halinde aşağıdaki cezalardan hangisi gerekir?
A) Bedene
B) Sadaka-i fıtır
C) Dem
D) Bir ceza gerekmez

77. **Şâfiî** mezhebine göre tıraş olmak veya saçları kısaltmak, haccın .... , **Mâlikî** ve **Hanbelî** mezheplerine göre, saçların tamamının tıraş edilmesi veya kısaltılması ....
Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Vacibidir - Sünnettir
B) Rüknüdür - Sünnettir
C) Rüknüdür - Vaciptir
D) Sünnetidir - Rüknüdür

78. Aşağıdakilerden hangisi Müzdelife vakfesinin sünnetleri arasında yer alır?
A) Arefe gününü bayram gününe bağlayan geceyi burada geçirmek
B) Vakfeyi Müzdelife sınırları içinde yapmak
C) Öğle ve ikindi namazlarını cem'-i takdîm ile kılmak
D) Akşam ile yatsı namazlarını cem'-i te'hîr ile kılmak

79. Aşağıdakilerden hangisi haccın edâsının şartlarından biridir?
A) İhrama girmek
B) Tutuklu veya yurt dışına çıkmaktan men edilmiş olmamak
C) Belirli mekan
D) Belirli zaman

80. Mekke'ye en yakın ve en uzak mîkât yerleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?
A) Zât-ü Irk - Yelemlem
B) Yelemlem - Zülhuleyfe
C) Cuhfe - Karn
D) Yelemlem - Cuhfe

81. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) İhramlı bir kimsenin; yılan, akrep, kuduz köpek ve fare gibi zararlı hayvanları öldürmesi,kurumuş ot ve ağaçları kesip koparması yasak değildir

B) İhramlı kimsenin,ihramlı veya ihramsız başka birinin tırnaklarını kesmesi herhangi bir ceza gerektirmez

C) Arafat vakfesinden sonra, tıraş olup ihramdan çıkmadan önce cinsel ilişkide bulunan kimseye ceza olarak bedene gerekir

D) Şâfiî, Mâlikî ve Hanbelî mezheplerine göre Medine ve civarındaki bitki ve ağaçların koparılması veya kesilmesi yasaktır. Ancak yasağın ihlal edilmesi halinde maddî her hangi bir ceza gerekmez

82. Aşağıdakilerden hangisi şeytan taşlamanın sünnetlerinden değildir?

A) Büyük taş parçalarını kırarak atmak

B) Bayramın birinci günü Akabe cemresine kuşluk vaktinde taş atmak

C) Akabe cemresine ilk taşı atmakla birlikte telbiyeye son vermek

D) Akabe cemresine atılacak taşları Müzdelife'de toplamak

83. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Müzdelife vakfesi yapmak dört mezhebe göre vaciptir

B) Cemrelere taş atmak dört mezhebe göre vaciptir

C) Hac ve Umre'nin sa'yi dört mezhebe göre vaciptir

D) Arafat vakfesini yapmak dört mezhebe göre rükundur

84. Telbiye; Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre, ihramın .... ; Mâlikî mezhebine göre .... dir. Hanefi mezhebine göre ise ihramın ....'ıdır.
Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Vacip- Sünnet - Farz
B) Farz – Sünnet - Mendup
C) Sünnet- Vacip - Farz
D) Vacip- Farz - Vacip

85. **Mekke'ye Şam cihetinden gelen Mısırlılar ile Kuzey Afrikalıların mîkât mahalli aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Cuhfe
B) Zât-ü Irk
C) Zülhuleyfe
D) Yelemlem

86. **Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**
A) Kadınlar özel halleri halinde tavaftan başka haccın tüm menâsikini yapabilirler
B) Temettu ve kıran haccı yapanların hedy kurbanı kesmeleri vaciptir
C) Şâfiî mezhebinde hayız ve nifaslı kadın ile cünüp olan kimsenin Arafat vakfesi yapması caiz değildir
D) Şâfiî mezhebinde, ihramdan evvel iki rekat namaz kılmak, telbiye getirmek,kadının ellerine kına yakması ihramın sünnetlerindendir.

87. **Aşağıdakilerden hangisi sa'yin vacipleri arasında yer almaz?**
A) Elbisede ve bedende namaza mani pislik (necaset) bulunmaması
B) Safa ile Merve arasındaki mesafenin tamamını yürümek
C) Umre'nin sa'y'ini ihramlı olarak yapmak
D) Sa'yi yedi şavta tamamlamak

88. Aşağıdakilerden hangisi Müzdelife vakfesinin geçerli olmasının şartları arasında yer almaz?

A) Arafat vakfesini yapmış olmak

B) Vakfeyi belirli zaman içinde yapmak

C) Vakfeyi Kuzeh dağı üzerindeki Meş'ar-i Harâm civarında yapmak

D) Vakfeyi Müzdelife sınırları içinde yapmak

89. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Şâfiî mezhebine göre en faziletli hac kıran haccıdır

B) Arafat vakfesinin zamanı Zilhiccenin 9. günü zeval vaktinden bayramın 1.günü fecr-i sadık'a kadardır

C) Şâfiî, Mâlikî ve Hanbelî mezheplerine göre mîkâttan önce ihrama girmek mekruhtur

D) Hangi maksatla olursa olsun harem bölgesine girecek olan âfâkîlerin Mîkat sınırlarında ihrama girmeleri gerekir

90. Aşağıdakilerden hangisi dem cezasını gerektiren hallerden biri değildir?

A) Başın yahut sakalın tamamını veya en az dörtte birini tıraş etmek ya da kısaltmak

B) Ziyaret tavafının tamamını veya şavtlarının yarıdan çoğunu cünüp, adetli ve loğusa olarak yapmak

C) İhramlı iken saçları boyamak veya kına yakmak

D) Göze üç defa kokulu sürme çekmek

91. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Sa'y etmenin hükmü Hanefi mezhebinde vacip, Şâfiî mezhebinde farzdır

B) Ziyaret tavafının vakti Kurban bayramının ilk günü fecr-i sadığın doğması ile başlar

C) Ziyaret tavafı, Şafiî ve Hanbelî mezheplerine göre Zilhicce ayının dokuzunu onuna bağlayan gecenin yarısından itibaren yapılabilir

D) Vacip veya nafile bütün hedy kurbanlarının Harem bölgesinde kesilmesi mübahtır

92. Aşağıdakilerden hangisi dem cezasını gerektiren hallerden biri değildir?
A) Ziyaret tavafının son üç şavtını terk etmek
B) Başın yahut sakalın dörtte birinden az kısmını tıraş etmek yada kısaltmak
C) Kudûm tavafının tamamı veya şavtlarının yarıdan fazlası cünüp ve adetli olarak yapmak
D) Koltuk altlarından birinin veya her ikisinin tüylerini gidermek

93. Aşağıdakilerden hangisi Şâfiî mezhebinde Umre'nin farzları içerisinde yer almaz?
A) Umre niyetiyle ihrama girmek
B) Kurban kesmek
C) Saçı tıraş etmek veya kısaltmak
D) Safâ ile Merve tepeleri arasında sa'y yapmak

94. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Hanefi mezhebine göre sa'yin şavtlarını yediye tamamlamak sünnettir
B) Şâfiî, Mâlikî ve Hanbelî mezheplerine göre sa'yi yedi şavta tamamlamak rükündür
C) Şâfiî mezhebine göre, tavafın yürüyerek yapılması sünnettir
D) Hanefi mezhebine göre, tavafın yürüyerek yapılması vaciptir

95. Aşağıdakilerden hangisi Şâfiî mezhebinde haccın vaciplerinden sayılmaz?
A) Müzdelife'de gecelemek
B) Hacerü'l-Esvedi selamlamak
C) Mina'da gecelemek
D) Veda tavafı yapmak

96. Aşağıdakilerden hangisi hükmü itibariyle hac çeşitleri arasında yer almaz?
A) Farz Hac
B) Temettu Hac
C) Vacip Hac
D) Nafile Hac

97. Temettu ve Kıran haccı yapmak isteyende aşağıdaki şartlardan hangisi aranmaz?

A) Hac aylarında yapılan umreden sonra memlekete dönülmemesi
B) Umre ve haccın her ikisinin aynı yılın hac aylarında yapması
C) Daha evvelki yıllarda ifrad haccı yapmış olmak
D) Hacceden kimsenin âfâkî olması

98. Aşağıdakilerden hangisi Şâfiî mezhebinde haccın rükunları arasında yer almaz?

A) Safâ ile Merve arasında sa'y yapmak
B) Arafatta vakfe yapmak
C) Veda tavafını yapmak
D) Niyetle beraber ihrama girmek

99. Aşağıdakilerden hangisi ihramın vaciplerindendir?

A) İhramlı bulunulan süre içinde her fırsatta telbiye söylemek
B) Mîkât sınırlarını ihramlı olarak geçmek
C) Hac için ihrama, hac ay ları başladıktan sonra girmek
D) İzar ve ridaya büründükten sonra, kerahet vakti değil ise, ihrama girmeden önce iki rekat ihram namazı kılmak

100. Aşağıdaki ihramla ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) İhramlının çiçek ve meyve koklaması cezayı gerektirir
B) İhram örtüsüne koku sürmek cezayı gerektirir
C) Şâfiî mezhebine göre ihramlının kokulu sabun kullanması caizdir
D) İhramlının eldiven giymesi cezayı gerektirir

101. Aşağıdakilerden hangisi Arafat vakfesinin sünnetleri arasında yer almaz?

A) Vakfe esnasında abdestli bulunmak

B) Oruçlu olmak

C) Öğle vakti olunca öğle ve ikindi namazlarını birleştirerek kılmak

D) Zeval vaktinden önce Arafat bölgesinda bulunmak

102. "Öğle ile ikindi namazının cem'i takdîm ile kılınabilmesi için; Arefe günü hac için ihramlı olarak Arafatta bulunmak ve namazı Mescid-i Nemîre'de "cemâat-i kübrâ" ile kılmak gerekir. Aksi halde her namaz kendi vaktinde kılınır."

Yukarıdaki görüş hangi müctehide aittir?

A) Ebû Yûsuf

B) İmam Şâfiî

C) İmam Muhammed

D) Ebû Hanîfe

103. Aşağıdakilerden hangisi tavafın vacipleri arasında yer almaz?

A) Tavafı avret mahalli örtülü olarak yapmak

B) Tavafın başlangıcında ve her şavtın sonunda Hacer-i Evsedi istilâm etmek

C) Tavafı yürüyerek yapmak

D) Tavaf namazı kılmak

104. İfrad ve Kıran haccı yapanların kudüm tavafı yapmaları Hanefi mezhebinde ...., Şâfiî mezhebinde .... , Malikî mezhebinde ...., Hanbeli mezhebind...........' tir.

Yukarıdaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Sünnet - Sünnet - Vacip- Sünnet

B) Vacip - Sünnet - Vacip- Sünnet

C) Sünnet - Vacip - Sünnet- Farz

D) Sünnet- Sünnet- Sünnet- Sünnet

105. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Şâfiî mezhebinde tavafa niyet etmek sünnettir
B) Hanefî mezhebinde tavafa niyet etmek şarttır
C) İhramdan önce boy abdesti almak dört mezhepte sünnettir
D) Hanefî mezhebinde Arefe gecesini Mina'da geçirmek vaciptir

106. I- İhramlı olmayana nikah şahitliği yapmak
II- Diş çektirmek
III- Kan aldırmak
IV- Nikah kıymak

Yukarıdakilerden hangisi Şâfî mezhebinde ihramlıya yasak olan şeyler arasındadır?

A) I B) II C) IV D) I-III

107. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Şâfiî mezhebinde traş olmak veya saç kısaltmak terk edilirse dem kesmek suretiyle bu ceza telafi edilir
B) Şâfiî mezhebinde sa'y etmek haccın rüknüdür
C) Şâfiî mezhebinde tavafın 7 şavtı da farzdır
D) Şâfiî, Mâlikî ve Hanbelî mezheplerine göre kurban bayramının 1. gününü 2. gününe, 2. gününü 3. gününe ve eğer dördüncü günü kalacaksa 3. gününü 4. gününe bağlayan gecenin yarıdan çoğunu Mina'da geçirmek vaciptir

108. Aşağıdakilerden hangisi "**âfâkî**" teriminin karşılığıdır?

A) Hıll bölgesinde ikamet edenlerdir
B) Mikat bölgesi içinde ikamet edendir
C) Arafat vakfesini kaçırandır
D) Mikat sınırlarının dışından gelen hacılardır

109. Veda tavafını yapmadan yola çıkan kimse, mîkât mahallini geçmişse bu kişiye hangi ceza gerekir?

A) Bir ceza gerekmez
B) Sadaka-i fıtır
C) Dem
D) Bedene

110. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Ebû Hanîfe'ye göre bayramın üçüncü günü güneş batıncaya kadar tıraş olmak veya saçları kısaltmak vaciptir. Geciktirilmesi durumunda dem gerekir.
B) Ebû Yûsuf ile Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre, bu vecîbenin Harem bölgesinde yapılması sünnettir
C) Mâlikî ve Hanbelî mezhebinde göre saçların tamamının kısaltılması veya tıraş edilmesi sünnettir
D) Ebû Hanîfe ve İmam Muhammed'e göre, saçları tıraş etmenin veya kısaltmanın yeri Harem bölgesidir. Harem bölgesi dışında yapılan tıraş geçerli ise de vacip terk edildiği için dem gerekir

111. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır ?

A) Ka'be'nin kuzey köşesine Rüknü Irâki adı verilir
B) Ka'be'nin güney köşesine Mîzâb-ı Kâ'be adı verilir
C) Hacer-i esved Ka'be'nin doğu köşesindedir
D) Ka'be'nin batı köşesine Rüknü Şâmî adı verilir

112. Vakfeyi abdestli yapmanın hükmü nedir?

A) Farz
B) Sünnet
C) Vacip
D) Hiçbiri

113. İhramın rükünleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Niyet ve telbiye
B) Telbiye ve say
C) Niyet ve tavaf
D) Sadece niyet

114. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Şâfiîlere göre Arafattan güneş batmadan ayrılmak halinde ceza hedyi gerekmez

B) Şâfiîlere göre ziyaret veya umre tavafının abdestsiz yapılması halinde tavaf geçerlidir

C) Hanefîlere göre Arafattan güneş batınadan ayrılmak halinde ceza hedyi gerekir

D) Hanefîlere göre ziyaret veya umre tavafını abdestsiz yapmak halinde ceza hedyi gerekir

115. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Şâfiî mezhebine göre ihrama girmiş sayılmak için sadece niyet yeterlidir

B) Hanefî mezhebine göre bayram gecelerini Mina'da gecelemek vaciptir

C) Şâfii mezhebine göre hac ve umre dışında başka bir maksatla Harem bölgesine ihramsız olarak girilebilir

D) Hanefî mezhebine göre kurban bayramı günlerinde Umre yapmak tahrimen mekruhtur

ÜNİTE 8 - HAC İBADETİ TEST SORULARI CEVAP ANAHTARI														KONTROL
1	**A**	19	**B**	37	**D**	55	**D**	73	**B**	91	**D**	109	**C**	Doğru adediniz
2	**C**	20	**B**	38	**B**	56	**B**	74	**C**	92	**B**	110	**C**	
3	**A**	21	**B**	39	**B**	57	**C**	75	**B**	93	**B**	111	**B**	....
4	**C**	22	**B**	40	**A**	58	**C**	76	**D**	94	**A**	112	**B**	
5	**B**	23	**A**	41	**D**	59	**C**	77	**C**	95	**B**	113	**A**	Yanlış adediniz
6	**C**	24	**B**	42	**A**	60	**C**	78	**A**	96	**B**	114	**B**	
7	**B**	25	**C**	43	**B**	61	**B**	79	**B**	97	**C**	115	**B**	......
8	**A**	26	**A**	44	**C**	62	**B**	80	**B**	98	**C**			
9	**C**	27	**B**	45	**A**	63	**A**	81	**B**	99	**B**			
10	**B**	28	**B**	46	**D**	64	**A**	82	**A**	100	**A**			
11	**A**	29	**D**	47	**C**	65	**A**	83	**C**	101	**B**			
12	**A**	30	**C**	48	**D**	66	**A**	84	**C**	102	**D**			
13	**D**	31	**A**	49	**B**	67	**B**	85	**A**	103	**B**			
14	**B**	32	**C**	50	**D**	68	**A**	86	**C**	104	**A**			
15	**B**	33	**D**	51	**A**	69	**B**	87	**A**	105	**D**			
16	**C**	34	**D**	52	**B**	70	**D**	88	**C**	106	**C**			
17	**B**	35	**C**	53	**D**	71	**A**	89	**A**	107	**A**			
18	**D**	36	**D**	54	**A**	72	**B**	90	**B**	108	**D**			

❑ ÜNİTE 9

➢ İSLAM TARİHİ ve ESERLER

DÖRT HALİFE DÖNEMİ (632- 661)	
Hz. Ebûbekir Dönemi (632- 634)	✓ Ridde seferleri düzenlendi. (İrtidat edenlerle mücade edildi) ✓ Peygamberlik iddiasında bulunanlarla mücade edildi. ✓ Zeyd b. Sâbit başkanlığında Kur'an Mushafları toparlanıp kitap haline getirildi. ✓ 633 yılında Halid b. Velid komutasında Yemâme savaşı yapıldı. (Müseylimetü'l-Kezzab taraftarlarına karşı) ✓ 634 yılında Halid b. Velid komutasında Yermük savaşı ile Suriye civarları Müslümanlar'ın eline geçti. ✓ Ecnadeyn Savaşı çıktı. Savaş sürerken Hz. Ebubekir vefat etti.
Hz. Ömer Dönemi (634-644)	✓ Hicri takvim uygulamaya konuldu ✓ Bizans ile Ecnâdeyn savaşı yapıldı, Bizans yenildi ✓ Irak, İran, Horasan, Suriye, Filistin ve Mısır İslam topraklarına dahil edildi. ✓ 636 yılında Sa'd b. Ebû Vakkas komutasında İranlılarla (Sasanilerle) Kâdisiye savaşı yapıldı ✓ 637 yılında Celûlâ savaşı yapıldı ✓ 642 yılında İranlılarla (Sâsânîlerle) Nihâvend savaşı yapıldı. Bu savaş Sâsânî İmparatorluğunun sonu oldu. Bu savaşa İslam tarihinde "Fethu'l-Fütûh" (fetihlerin fethi) denir. ✓ Hz. Ömer gayr-i Müslim bir köle Ebû Lü'lü Firuz tarafından şehit edildi.
Hz. Osman Dönemi (644-656)	✓ Kuzey Afrika'ya seferler düzenlendi. ✓ Kur'an-ı Kerim çoğaltıldı ✓ Kıbrıs Adasına fetih düzenlendi
Hz. Ali Dönemi (656-661)	✓ 656 yılında Cemel vak'ası oldu ✓ 657 yılında Sıffin savaşı ve hakem olayı ✓ Hz. Ali, 661 yılında Bir hâricî olan Abdurrahman b. Mülcem tarafından şehit edildi.
www.yeterlik.com	

EMEVİLER DÖNEMİ (661-750)
✓ 10 Ekim 680 (H.61/ 10 Muharrem) Kerbela olayı ✓ 711 yılında Halife Velid döneminde Tarık Bin Ziyad komutasında İspanya fethedildi. ✓ Emevi devleti yıkılınca İspanya'da Endülüs Emevileri devleti olarak varlıklarını devam ettirirler.
ABBASİLER DÖNEMİ (750-1258)
✓ Abbasilerin en parlak dönemi Harun Reşit ve oğulları dönemidir. ✓ 751 yılında Çinlilerle Orta Asya Hakimiyeti için Talas Savaşı yapıldı. ✓ Mu'tezile Mezhebi bu dönemde ortaya çıktı. ✓ Bizans sınırlarında "Avasım" denilen Türk ordugahları kuruldu
BÜYÜK SELÇUKLU DEVLETİ (1038-1157)
✓ 1040 yılında Gaznelilerle Selçuklular arasında Dandanakan Savaşı oldu. Savaşı Selçuklular yendi. ✓ 1048 yılında Bizans ordusu ile Pasinler savaşı yapıldı. Savaşı Selçuklular yendi. ✓ 1071 yılında Sultan Alparslan zamanında Bizanslılarla Malazgirt savaşı yapıldı. Bizanslılar yenildiler. Bizans İmparatoru Romen Diyojen tutsak alındı. ✓ 1072-1092 Melikşah dönemi, Büyük Selçuklu Devleti'nin en parlak dönemi oldu.
ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİ (1077-1308)
✓ 1176 yılında Bizanslılarla Miryokefalon savaşı yapıldı. Bizanslılar bozguna uğratıldı ✓ 1230 yılında Erzincan yakınlarında Eyyubiler ittifakı ile Harzemşahlar arasında Yassı Çemen savaşında Harzemşahlar yenildi. ✓ 1243 yılında Kösedağ Savaşı'nda Moğollar, Selçukluları yenilgiye uğratarak Anadolu'yu istila ettiler.

OSMANLI TARİHİ: OLAYLAR ÖZETLER..

		Süre	Yıllar
1	**Sultân I. Osman Gâzi Hân** ✓ 1302 Koyunhisar savaşı. (Bizaslılarla yapılan ilk savaştır, Bizanslılar yenildi) - İlk Osmanlı parası bu dönemde basılmıştır.	27	1299/ 1326
2	**Sultân Orhan Gâzi Hân** ✓ 1326'da Bursa, 1329'da İznik fethedildi. ✓ 1330'da ilk medrese kuruldu.	33	1326/ 1359
3	**Sultân I. Murâd-ı Hüdâvendigâr** ✓ 1364'de Sırpsındığı savaşında Haçlılar yenildi. ✓ 1389'da I. Kosova Meydan savaşı kazanıldı. ✓ Yeniçeri teşkilatı kuruldu.	30	1359/ 1389
4	**Sultân I. Bâyezîd Hân** (Yıldırım Bâyezîd) ✓ 1396'da Niğbolu savaşında Haçlılar yenildi. ✓ 1396-1400 yılları arasında Bursa Ulu Camii yapıldı. ✓1402'de Timur ile Ankara savaşı yapıldı ve Yıldırım Beyazid yenildi. Anadolu Hisarı yaptırıldı. 1 l yıl fetret dönemi yaşandı.	13	1389/ 1403
5	**I.Mehmed (Çelebi) Hân**(Osmanlı Devletinin 2. kurucusu sayılır) ✓ Bozulan birlik yeniden sağlandı. ✓ 1416'da Venediklilerle ilk deniz savaşı yapıldı.	8	1413/ 1421
6	**Sultân II. Murad Hân** ✓ 1444'de Macarlarla Segedin antlaşması yapıldı. ✓1444'de Varna zaferi kazanıldı. ✓ 1448'de II.Kosova savaşında haçlılar yenildi.	30	1421/ 1451
7	**II. Mehmed (Fatih Sultan) Hân** ✓ 29 Mayıs 1453'de İstanbul fethedildi. 1453'de Ayasofya camiye çevrildi. Rumeli hisarı yaptırıldı.1470'de Fatih Külliyesi kuruldu. 1472'de Topkapı sarayının yapımı başladı. ✓1473'de Akkoyunlularla Otlukbeli savaşı oldu, Osmanlı yendi. Karadeniz Türk gölü haline geldi. Fâtih tarafından "Kanunname-i Âli Osman" adlı kanun oluşturuldu.	30	1451/ 1481
8	**Sultân II. Bâyezîd Hân** ✓ 1511'de Şahkulu ayaklanması bastırıldı. ✓ Cem olayı oldu. Osmanlı-İran ilişkileri bozuldu.	31	1481/ 1512
9	**Sultân I. Selim Hân** (Yavuz Sultân Selim) ✓ 1514'de Çaldıran savaşında Şah İsmail yenildi. ✓1516'da Mercidabık savaşında Memlûkler Osmanlılara yenildi. ✓1517'da Ridaniye savaşında Memlûkler Osmanlılara yenildi. ✓1517'de Mısır fethedildi. Halifelik Osmanlılara geçti. Kutsal emanetler İstanbul'a getirildi.	8	1512/ 1520

10	**<u>Sultân I. Süleyman Hân</u>** (Kânuni Sultân Süleyman) ✓Macaristan ve Haçlı ordusu, 1526'da Mohaç Meydan Muhârebesinde yenildi. ✓1522'de Rodos fethedildi. ✓1529'da Viyana kuşatıldı. Bu dönemde Belgrat, Cezayir, Trablusgarp Osmanlı topraklarına katıldı. ✓1566'da Kanuni'nin son seferi olan Zigetvar Savaşı yapıldı.	46	1520/ 1566
11	**<u>Sultân II. Selim Hân</u>** ✓1570'de Lefkoşe, 1571'de Magosa alınarak Kıbrıs fethedildi. ✓1571'de İnebahtı deniz savaşında Osmanlılar Haçlılara yenildi. ✓1574'de Tunus alındı. ✓İran'la 12 yıl (1577-1589) süren Çıldır Savaşı savaş oldu.	8	1566/ 1574
12	**<u>Sultân III. Murâd Hân</u>** ✓1575'de Lehistan, 1577'de Fas Osmanlı himayesine alındı. ✓1590'da İran'la Ferhat Paşa (İstanbul) antlaşması yapıldı.	21	1574/ 1595
13	**<u>Sultân III. Mehmed Hân</u>** ✓1596'da Haçova zaferi ile Avusturya yenildi.	8	1595/ 1603
14	**<u>Sultân I. Ahmed Hân</u>** ✓ Sultan Ahmed Camii bina ettirildi. ✓1606'da Zitvatorok ant.imzalandı. ✓1612 Nasuh Paşa antlaşması yapıldı. ✓Bu dönemde celali isyanları oldu.	14	1603/ 1617
15	**Sultân I. Mustafa Hân** ✓1622'de Abaza Paşa İsyanı.	İki Dönem 1617/1618 1622/1623	
16	**<u>Sultân II. Osman Hân</u>** (Genç Osman) ✓1618'de İran'la Serav antlaşması yapıldı. ✓Lehistan ile 1621'de Hotin antlaşması yapıldı	5	1618/ 1622
17	**<u>Sultân IV. Murâd Hân</u>** ✓1638'de Bağdat fethedildi. ✓İran ile 1639'da Kasr-ı Şirin Antlaşması yapıldı.	17	1623/ 1640
18	**<u>Sultân İbrahim Hân</u>**	8	1640/ 1648
19	**<u>Sultân IV. Mehmed Hân</u>** ✓1656'da Vak'ay-ı Vakvakiye (Çınar olayı) oldu. ✓Lehistan (Polonya) ile 1672 Bucaş Antlaşması yapıldı.	39	1648/ 1687
20	**<u>Sultân II. Süleyman Hân</u>** ✓1688'de Eğriboz zaferi kazanıldı.	4	1687/ 1691
21	**<u>Sultân II. Ahmed Hân</u>**	4	1691/ 1695

22	**Sultân II. Mustafa Hân** ✓1699'da Karlofça Antlaşması imzalandı. ✓Ruslarla 1700'de İstanbul antlaşması yapıldı.	8	1695/ 1703
23	**Sultân III. Ahmed Hân** ✓1711'de Rusya ile Prut savaşı yapıldı. ✓1718'de Pasarofça Antlaşması imzalandı. ✓Lale devri başladı (1718-1730) ✓1727'de ilk Türk Matbaası açıldı. ✓1730'da Patrona Halil İsyanı oldu.	27	1703/ 1730
24	**Sultân I. Mahmud Hân** ✓1732'de İran ile Ahmetpaşa antlaşması yapıldı. ✓1739'da Belgrad Anlaşması yapıldı ve Belgrad alındı.	24	1730/ 1754
25	**Sultân III. Osman Hân** ✓1755'de Haliç dondu.	3	1754/ 1757
26	**Sultân III. Mustafa Hân** ✓ Kara ve Deniz Mühendishaneleri kuruldu. Tüfeklere süngü bu dönemde takıldı. ✓1768'de Rusya ile savaş başladı ve 1774'de kadar sürdü.	17	1757/ 1774
27	**Sultân I. AbdulHamid Hân** ✓1768-1774 yılları arasında Rusya ile yapılan savaşlar sonucunda 1774'de Küçük Kaynarca Antlaşması yapıldı. ✓1787'de Almanya ile savaş başladı, Almanya yenildi. ✓1779'da Aynalıkavak Anlaşması yapıldı.	15	1774/ 1789
28	**Sultân III. Selim Hân** ✓1789'da Fransız ihtilali oldu. ✓1791'de Avusturya ile Ziştovi, 1792'de de Rusya ile Yaş anlaşmâsı yapıldı. ✓1793'de Nizam-ı Cedid askeri teşkilâtı kuruldu. ✓1798'de Napolyon'un Mısır'a saldırmasıyla, Fransa ile savaş başladı. 1799'da Rusya ve İngiltere ile ittifak yapıldı.Napolyon'a karşı meşhur Akka müdafaası yapıldı. ✓1802'de Fransa ile Paris Anlaşması yapıldı.	18	1789/ 1807
29	**Sultân IV. Mustafa Hân**	1	1807/ 1808
30	**Sultân II. Mahmud Hân** ✓1812'de Ruslarla Bükreş Antlaşması yapıldı. ✓1831 târihinde Takvim-i Vekâyi adlı gazete çıkarıldı. ✓1826'da Yeniçeri ocakları **"Vaka-i Hayriye"** adı verilen olayla ortadan kaldırıldı. ✓Bando okulu açıldı. Yurt dışına öğrenciler gönderildi.	31	1808/ 1839

31	**Sultân Abdulmecid Hân** ✓1839'da Tanzimat fermanı ilan edildi. ✓1840'da Posta nezareti kuruldu. ✓1840'da Londra anlaşması imzâlandı. ✓1840'da ilk olarak kâğıt para çıkarıldı. ✓1844'te Mecidiye (Galata) Köprüsü yapıldı. ✓1856'da Islahat fermanı yayınlandı. ✓Kırım harbi sonunda 1856'da Paris Anlaşması yapıldı. ✓Dolmabahçe Sarayı yapıldı. ✓Kırım harbi sırasında 1854'de ilk defa Avrupa'dan borç para alındı	21	1839/ 1861
32	**Sultân Abdulaziz Hân** ✓1869'da Süveyş Kanalı açıldı.	15	1861/ 1876
33	**Sultân V. Murad Hân**	93 Gün	1876
34	**Sultân II. Abdulhamid Hân** ✓1876'da Kanun-i Esasi ilan edildi, I.meşrutiyet dönemi başladı. ✓Polis teşkilâtı geliştirdi. Arkeoloji, Askeri Müze, Yıldız Müzesi, Yıldız ve Beyazıt Kütüphaneleri açıldı. Gureba Hastanesi, Hamidiye Etfal Hastanesi, Yıldız Askeri Hastanesi bu devirde hizmete girdi. ✓"93 Harbi" diye isimlendirilen (Osmanlı-Rus) savaş yapıldı. ✓1878'de Ruslar ile Ayestefanos antlaşması imzalandı. ✓Şam ile Medine arası (Hicaz) Demiryolunun inşası başladı. ✓1908'de II.Meşrutiyet ilan edildi. ✓1909'da 31 Mart vakası yaşandı.	33	1876/ 1909
35	**Sultân Mehmed Reşat Hân** ✓1911'de İtalya ile Trablusgarp savaşı oldu.(1912'de Uşi antlaşması) ✓1912'de I.Balkan Harbi başladı. 1913'de II. Balkan savaşı oldu. ✓1914'de Birinci Dünya Savaşına girildi. ✓1915'de Çanakkale zaferi oldu.	9	1909/ 1918
36	**Sultân Vahideddin Hân** ✓30 Ekim 1918 Mondros antlaşması. ✓10 Ağustos 1920 Sevr Antlaşması	4	1918/ 1922
.: www.yeterlik.com :.			

Osmanlı Devleti Dîvân-ı Hümâyûn Üyeleri	
Vezir-i Azam (Sadrazam)	Padişahtan sonraki en yetkili devlet adamıdır. Günümüzdeki Başbakan'a benzetebiliriz.
Kubbealtı Vezirleri	Veziriâzamdan sonra gelen bu vezirler tecrübeli ve yaşlı Devlet adamları arasından seçilirlerdi. Bilgi ve tecrübelerinden divan toplantılarında yararlanılırdı. Bunları bu günkü Bakanlara benzetebiliriz.
Şeyhülislam	Verilen kararların İslam'a uygun olup olmadığına karar verirdi. Divana direkt katılmaz, çağrılırsa giderdi. Günümüzdeki Diyanet İşleri Başkanına benzetebiliriz.
Kazasker	Adalet işlerine bakardı. Ayrıca kadı ve müderrislerin atamasını ya da görevden alma işini yapardı. Günümüzdeki Adalet bakanına benzetebiliriz.
Defterdar	Devletin maliye işlerini yapardı. Bugünkü Maliye bakanlığı görevini yürütürdü.
Nişancı	Tapu, kadastro ve fethedilen yerleri gelirlerine göre deftere kaydetmek işlerine bakardı. Günümüzdeki İç İşleri Bakanına benzetebiliriz
Kaptan-ı Derya	Donanma ve denizcilikle ilgili işlerden sorumluydu. Günümüzdeki Deniz Kuvvetleri Komutanına benzetebiliriz.
Yeniçeri Ağası	İstanbul'un güvenliğinden sorumluydu. Yeniçerilere emir verirdi. Divan toplantılarına katılabilme yetkisi vardı. Günümüzdeki Merkez Ordusu Komutanına benzetebiliriz.
Not: Dîvân-ı Hümâyûn II.Mahmut döneminde kaldırılarak yerine nazırlıklar (bakanlıklar) kurulmuştur	

BAZI ESERLER VE MÜELLİFLERİ	
Edebü'd-dünyâ ved-dîn	İmam Mâverdî (ö.450/1058)
Uyûnü'l-ahbâr	İbn Kuteybe (ö.276/889)
Kitâbü'z-Zühd ve'r-rekâik	Abdullah b. Mübarek (ö.181/707)
Ez-Zühd	Ahmed b. Hanbel (ö.241/855)
El-Edebü'l-Müfred	Buhârî (ö.256/877)
İ'câzü'l-Kur'an	Mustafa Sâdık er-Râfiî (ö.1356/1937)
El-Ahlâk ve's-siyer fi müdâvâti'n-nüfus	İbn Hazm (ö.456/1064)
Mekârimü'l-ahlâk	Ebû Nasr et-Tabersî (ö.548/1153)
Ez-Zerî'a ilâ mekârimi'ş-şerî'a	Râgıb el-İsfehânî (ö. 425/1033)
Edebü'l-kâtib	İbn Kuteybe (ö.276/889)
Ravzatü'l ukalâ ve nüzhetü'l-Fuzalâ (Ahlak kitabı)	İbn Hibbân el-Büstî (ö. 354/965)
Et-Tıbbü'r-rûhânî	Ebû Bekir er-Râzî (865-932)
El-Edebü'l-kebîr ve el-Edebü's-sagir	Abdullah b. Mukaffa (ö.142 /759)
Âdâbü'n-nüfûs	Hâris b. Esed el-Muhâsibî (ö.243/857)
Er-Risale fi İlmi't-Tasavvuf	Kuşeyrî (ö. 465/1072)
Hilyetü'l-Evliya ve Tabakatu'l Asfiya	Ebû Nuaym el-İsfehânî (ö. 430/1038)
Et-Ta'arruf li mezhebi ehli't-Tasavvuf	Kelabâzî (ö. 380/990)
Tabakatu's-Sufiyye	Sülemî (ö. 412/1021)
Tezkiratü'l-Evliya	Feridüddin Atar (ö.627/1229)
Levakihu'l-Envar fi Tabakati'l-Ahyar (Tabakatu'l Kubra)	eş-Şa'ranî (ö.973/1565)
el-Mebsut	İmam Serahsi (ö.483/1090)
Hukuk-ı Islamiyye ve Islahât-ı Fıkhıyye Kâmûsu	Ömer Nasuhi BİLMEN(1882-1971)
Delalilu'l-İ'câz	Abdulkahir el-Cürcanî (ö.471/1078)
Tenâsuku'd-Durer fi Tenâsübi's-Süver	Celaleddin es-Suyûtî (ö.911/1505)
Nuhbetu'l-fiker	İbn Hacer el-Askalâni (ö.852/1448)
Mekârimü'l-ahlâk	Ebû Nasr et-Tabersî (ö. 548/1153)
Ahlak kitaplarımız	Bursalı Mehmed Tahir (1861-1924)
Ahlâk-ı Alâî	Kınalızâde Ali Efendi (ö.979/1572)

Avârifü'l- maârif	Ebû Hafs Ömer es-Sühreverdî (ö.H.632)
Siyeru âlâmi'n-nübelâ	Zehebî (ö.697/1347)
El-Yavâkit ve'l-cevâhir	Eş-Şârânî (ö.973/1565)
El-Milel ve'n-nihal	Şehristânî (ö.548/1153)
Er-Riâye li Tacvîdil-Kırâe ve Tahkîki Lâfzi't-Tilâve	Mekkî b. Ebû Tâlib (ö.437/1045
Bedâyi'u's-Sanâyî fî Tertibi'ş-Şerâî	Kâsânî (587/1191)
Muğnî'l-Muhtaç	Hatîb Şirbînî (ö.977/1569)
Bidâyetü'l-Müçtehid ve Nîhâyetü'l-Muktesıd	İbn Rüşd (1126 – 1198)
el-Muğnî	İbn Kudâme (620/1223)
Şerhu maâni'l-âsâr =Şerhu müşkili'l-âsâr	Tahavî (ö.321/933)
Minhâcü'l-vusûl	Kâdî Beyzâvî (ö.685/1286)
Tehâfütü'l-felâsife	Gazâlî (ö.505/1111)
Ma'rifetu ulûmi'l-hadîs	Hakim en-Neysâbûrî (ö.405/1014)
Muhît ve Mir'atu'l-memâlik	Seydi Alî Reîs (1498/1562)
Bedî'u'n-nizâm	Muzafferüddîn ibnü's-Sâ'âtî (ö.694/1294)
Er-Riâye li-hukûkillah	Hâris el-Muhâsibî (ö.243/857)
Resâil	Cüneyd-i Bağdâdî (ö.297/909)
Kitâbü't-Tavâsin	Hallâc-ı Mansûr (ö.309/921)
Gülşen-î Râz	Şebüsterî (ö.720/1320)
Divân-ı Hikmet	Ahmed Yesevî (ö.562/1166)
Müzekki'n-nüfûs	Eşrefoğlu Rûmî (ö.874/1469)
"Keşfü'z-zünun" – "Fezleke" – "Cihannüma"	Katip Çelebi (ö.1657)
Medârikü't-Tenzîl	en-Nesefî (537/1147)
et-Tibyân fî âdâbi hamelat'il-Kur'an	Ebû Zekeriyya en-Nevevî (677/1278)
Riyazü's-sâlihîn	Ebû Zekeriyya en-Nevevî (677/1278)
Tehzîbü'l-Esmâ' ve'l-lûgât	Ebû Zekeriyya en-Nevevî (677/1278)
www.yeterlik.com	

ÜNİTE 9- İSLAM TARİHİ VE ESERLER TEST

1. XIV. asrın büyük sufi Şairi, "Müzekki'n-Nüfus" adlı eserin sahibi, 1484 (H.889) yılında İznik'de vefat eden mutasavvıf aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şair Nâbî
B) Eşrefoğlu Rumi
C) Ebus-Suûd Efendi
D) Süleyman Çelebi

2. 1781 senesinde Siirt'in Tillo kasabasında vefat etti. "İlahiname" adındaki divanı meşhurdur. Bundan daha meşhur olan Fıkıh, tıp, ahlak, tasavvuf, matematik, biyoloji, uzay bilimleri,sosyoloji, akâid ve kelâma dâir konuları içine alan meşhur "Mârifetnâme" isimli eserin de müellifi olan âlim kimdir?

A) Ebus-Suûd Efendi
B) Akşemseddin
C) Erzurumlu İbrâhim Hakkı
D) Muhyiddin-i Arabi

3. Aşağıdaki eserlerden hangisinin yazarı <u>yanlış</u> yazılmıştır?

A) İhya-u Ulûmiddin / İmâm Gazali
B) Muvatta / İmâm Dârimî
C) Fıkh-ı Ekber/İmâm Âzam
D) Mektûbât/ İmâm Rabbânî

4. 1126 yılında Endülüs'ün Kurtuba şehrinde doğdu. 1198 yılında Merrakuş'da vefat etti. Rasyonalist bir filozoftur. Aynı zamanda zamanının en büyük doktorlarından sayılmıştır. Tıp sahasında 16 eser vermiştir. Bunlar arasında "**Külliyat fi't-Tıb**" en tanınmış olanıdır. Bu kitap yüzyıllarca Av rupa'da ders kitabı olarak okutulmuştur. "**Mukaddemat**", "**Kitab'ül Hayevan**" diğer eserleri arasındadır. Felsefi düşünceleri İslam dünyasında büyük tenkitlere uğramıştır.
Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen bilgin aşağıdakilerden hangisidir?

A) İbn-i Sina
B) Farabi
C) İbn-i Battuta
D) İbn-i Rüşd

5. Doğum tarihi kesin olarak bilinmiyor. 1465-1470 yılları arasında Gelibolu'da doğdu. 1554 yılında Kahire'de öldü. "Kitab-ı Bahriye"(Denizcilik Kitabı) meşhur eseridir. 400 sene önce bugünküne çok yakın dünya haritasını çizen büyük coğrafyacı ve denizci aşağıdakilerden hangisidir?

A) Oruç Reis
B) Hızır Reis
C) Pirî Reis
D) Turgut Reis

6. 873 yılında Türkistan'da doğdu. Başta Felsefe, matematik, fizik mantık alanında bir çok eserler yazdı. Aristo'yu en iyi şekilde yorumladığı için "**Muallim-i Sâni**" (ikinci öğretmen) unvanını almıştır. Aynı zamanda bir musiki üstadıdır. Sesin fiziki izahını ilk defa o yapmıştır. "**İhsa'el- Ulûm**" (ilimler ansiklopedisi) adlı eserinde devrin tüm fizik ilimlerini özetledi. Kendisi aynı zamanda iyi bir doktordu. "**Kitabü'l Mağnu fi Edviyetü'l-Müfrede**" adlı eseri tıbba dairdir. Ayrıca "**Tahsilü's-Saade**", "**El- Musika'l- Kebir**", "**Füsûlü'l medenî**" adlı eserleri yazmıştır.

Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen bilgin aşağıdakilerden hangisidir?

A) Farabi
B) Gıyaseddin Cemşid
C) Biruni
D) İbn-i Battuta

7. el-Mebsût **isimli eser aşağıdaki fıkıh âlimlerinden hangisine aittir?**

A) Şâtıbî
B) Serahsî
C) Gazali
D) Ebû Hanîfe

8- .... tarafından, Karahanlılar zamanında Miladi 1069 yılında yazılmış olan "mutluluk veren bilgi" anlamına gelen ...., Hâkâniye lehçesiyle (Türkçesiyle) kaleme alınmış olup, ideal bir devlet yönetiminin nasıl olması gerektiği üzerinde durulmuştur.
Yukarıdaki boşluğa gelecek olan kelimeler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?
A) Kaşgarlı Mahmud/ Kutatgu Bilig
B) Ahmet Yesevî/Divan-ı Hikmet
C) Yusuf Has Hâcib/ Kutatgu Bilig
D) Yunus Emre/Divan

9. **Aşağıdaki eserlerden hangisinin yazarı <u>yanlış</u> yazılmıştır?**
A) Kutatgu Bilig /Yusuf Has Hâcip
B) Divan-ı Lügati't Türk/ Ahmed Yesevi
C) el-Fethu'r Rabbânî/ Abdulkdir-i Geylânî
D) Mektûbât/ İmâm Rabbânî

10. **Âbidler Yolu (Minhâcü'l Âbidin) ve Esrâru Muâmelâti'd-din adlı eser aşağıdaki alimlerden hangisine aittir?**
A) Muhyiddin-i Arabi
B) İbn-i Âbidin
C) İmam Gazalî
D) İmam-ı Rabbani

11. **İtikadi meselelerle ilgili olan "Kitâbu't-Tevhîd" isimli eser kime aittir?**
A) İmam-ı Şâfii
B) İmam Maturidi
C) İmam Eş'ari
D) Ebu Hanife

12. "Vesiletü'n-Necât" **adlı eser kime aittir?**
A) Mevlâna Celâleddîn-i Rûmi
B) Evliya Çelebi
C) Süleyman Çelebi
D) Şair Nâbî

13. 1611 yılında İstanbul'da doğdu. Seyyah, hattat,nakkaş, musıkişinas ve şair olan ömrünü seyahatle geçiren ve hiç evlenmeyen, Seyahatnâme" adlı eserin sahibi, 1682'de vefat eden bu seyyah kimdir?
A) Evliya Çelebi
B) Süleyman Çelebi
C) Yunus Emre
D) Ahmet Yesevi

14. Tasavvuf hayat tarzını ve düşüncesini Türkçe ifâde etmeye başlayan, tasavvuf şiirlerini bir eserde toplayan, Türkistan'da yaşayan ünlü tasavvufçumuz ve meşhur eseri hangisidir?
A) İmam-ı Rabbâni- Mektûbat
B) Mevlânâ Celâleddîn Rûmî- Mesnevî
C) Yûnus Emre- Risâletü'n-Nushiye
D) Ahmed Yesevî - Dîvân-ı Hikmet

15. "Divan-ı Hikmet" **adlı eser aşağıdaki kişilerden hangisine aittir?**
A) Yusuf Has Hâcip
B) Ahmed Yesevî
C) Yunus Emre
D) Kaşgarlı Mahmud

16. "el-Muvatta" **adlı eser aşağıdaki hangi alime aittir?**
A) İmam Şafiî
B) İmam Muhammed
C) İmam Ahmed b. Hanbel
D) İmam Malik

17. 980 senesinde Buhara yakınlarındaki Afşan'da doğdu. Felsefeci ve tıp bilginidir. Farabi'den etkilenmiştir. Batı dünyasında "**Avicenne**" adıyla tanındı."**Kanun fi' Tıb**"meşhur eseridir. Hâlâ Avrupa ansiklopedi ve lugatlarında "Doktorların sultanı" olarak anılmaktadır. Civa ile tedavi metodunu ortaya koy muştur. "**Hikme-i A'la**", "**El-Hidaye**", "**Şifâ**" ve "**Necât**" diğer eserleri arasında sayılır. Başta İmam-ı Gazali olmak üzere bazı İslam alimleri felsefi düşüncelerini tenkit etmiştir.
Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen bilgin aşağıdakilerden hangisidir?
A) Hârizmi
B) İbn-i Sina
C) Farabi
D) İbn-i Rüşd

18. "el-Ümm" ve "er-Risâle" adlı eserler aşağıdaki hangi âlime aittir?

A) İmam Şafiî
B) İmam Muhammed
C) İmam Ahmed b. Hanbel
D) İmam Malik

19 .... XII. Yüzyılda .... tarafından aruz ölçüsü ve dörtlüklerle yazılmıştır. Eserin adı "Hakikatler Basamağı" anlamındadır. Hakaniye lehçesiyle (Türkçesiyle) yazılmış olan eserde, bilginin faydası, cehaletin zararları, cömertlik, cimrilik, iyi ve kötü huylar anlatılarak halka yararlı olmak amacı güdülmüştür. Dini ahlaki bir eser dir.

Yukarıda boşlukları aşağıdakilerden hangisi tamamlamalıdır?

A) Kutatgu Bilig /Yusuf Has Hâcip
B) Divan-ı Hikmet / Ahmet Yesevî
C) Divan /Yunus Emre
D) Atabetü'l Hakayık/ Edip Ahmet Yükneki

20. H.543/1149 yılında Rey şehrinde dünyaya geldi. Zamanındaki sapık mezheplerden özellikle Mücessime ve Kerramiye ile büyük bir mücadele vermiştir. Fıkıhta Şâfiî, akaidde Eş'arî ekolünü benimsemiştir. Fıkıh, kelâm, felsefe, tabii bilimlere dair bir çok eserler yazmıştır. "Mefâtihu'l-Gayb" diğer adıyla (et-Tefsîru'l-Kebîr) adlı tefsiri yazmıştır. Herat'ta H. 606/ 1210 yılında vefat etmiştir.

Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen âlim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Celaleddin es-Süyutî
B) Zemahşeri
C) İsmail Hakkı Bursevi
D) Fahreddin er-Râzî

21. Peygamberimizin neslinden Hz. Hasan'ın torunlarından bir şeriftir. Tunus'un Sûs şehrinde H.870 senesinde vefat etmiştir. Değişik ülkelerdeki binlerce salavat-ı şerifleri toplayıp bunları bir kitap da cem etmiştir. Kitabına "Delâil-u'l-Hayrât" ismini vermiştir. Asırlarca Müslümanlar bu kitaptan istifade etmiştir.
Yukarıda hakkında kısa bilgileri verilen kişi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Ahmet Yesevî
B) Muhammed b.Süleyman el-Cezûlî
C) Ebû Talib el-Mekkî
D) Seyyid Şerif Cürcânî

22. Edirne Selimiye Camii, 1568 - 1574 yıllarında .... tarafından ....' a inşa ettirilmiştir.

Yukarıda boşlukları aşağıdakilerden hangisi tamam lamalıdır?
A) Sultan I. Selim- Mimar Sinan
B) Kânuni Sultân Süleyman - Mimar Sinan
C) Sultan II. Selim- Mimar Sinan
D) I. Ahmed Han- Atik Sinan (Azatlı Sinan)

23. .... 12. yüzyılda Ahmet Yesevî tarafından dörtlüklerle ve hece ölçüsüyle yazılmış dini, tasavvufi ve öğretici bir eserdir. Dörtlüklerin her birine "hikmet" adı verilmiş ve bu hikmetler Orta Asya ve Anadolu'da yayılarak halkı derinden etkilemiştir.
Yukarıda boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Divan-ı Hikmet
B) Atabetü'l Hakayık
C) Divan-ı Lügat-it Türk
D) Kutatgu Bilig

24. 1396- 1402 yılları arasında .... tarafından ....'a inşa ettirilen Bursa Ulu Camii, ülkemizin şaheserleri arasındadır
Yukarıda boşlukları aşağıdakilerden hangisi tamamlamalıdır?
A) Sultan I. Selim- Mimar Sinan
B) Yıldırım Beyazid- Mimar Ali Neccar
C) Sultan II.Murat Han- Mimar Ali Neccar
D) Sultan Orhan Gazi- Mimar Ali Neccar

25. Abbasi döneminin önemli bilim adamlarındandır. 9. yüzyılın ilk yarısında matematikte önemli bir devri başlatmış, orta çağın en büyük Türk matematik bilginidir. Astronomi ve coğrafya alanında da söz sahibidir. Cebir ilmini metodik ve sistematik olarak ilk defa ortaya koyan ve Batı'ya cebiri öğreten odur **"Kitab'ül-Muhtasar fi Hisab'il-Cebri ve Mukabele"** adlı eseri meşhurdur. 850 yılında Bağdat'ta vefat etmiştir.

Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen ünlü matematikçi bilgin aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cabir b. Hayyan
B) Harezmî
C) İbn Haldun
D) Ali KUŞÇU

26. .... tarafından XI. yüzyılda yazılan .... Edebiyatımızda aruz ölçüsünün ilk kullanıldığı eser olarak kabul edilmektedir. Hakaniye Türkçesiyle (lehçesiyle) yazılmış olan eserde 7500 civarında Türkçe sözcük Arapça olarak açıklanmıştır. Araplara Türkçe'yi öğretmek amacıyla yazılmıştır. Ayrıca Türk boylarının dilleri ve Türk illeri hakkında bilgi vermektedir.

Yukarıda boşlukları aşağıdakilerden hangisi tamamlamalıdır?

A) Yusuf Has Hâcib/ Kutatgu Bilig
B) Yunus Emre/ Divan
C) Kaşgarlı Mahmut/ Divan-ı Lügat-it Türk
D) Ahmet Yesevî/Divan-ı Hikmet

27. 1339 yılında doğdu. 1413 yılında Şiraz'da vefat etti. Tefsir, hadis, astronomi ve Hanefi mezhebi fıkıh alimidir. **"Şerh-i Mevakıf"** en kıymetli eseridir. **"Sarf-ı Mir ve Nahv-i Mir"**, **"Muntasar-ı Ebheri"**, **"Şerhu'l-Metâli"** bazı eserlerindendir.

Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen âlim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Muhyiddin-i Arabi
B) Seyyid Şerif Cürcânî
C) İbn-i Haldun
D) Cabir b. Hayyan

28. .... 1210 (H. 607) yılında doğdu. 1288 (H.687) yılında Mısır'da vefat etti. Kahire Mansuriyye merdesesesinde Şâfiî fıkhına dair dersler verdi. Hayatının büyük bir bölümünü tıbbi araştırmalarla geçirdi. Kalbin ve teneffüs yollarının anatomisi üzerinde çalıştı. Küçük kan dolaşımının kâşifidir. **"Eş- Şamil fit-Tıb", "Kitab-ül Muhazzab fi'l-Kuh", "Mücez"** belli başlı eserlerindendir. Hadis, fıkıh, tıp, lügat, mantık, siyer ve bir çok ilimde söz sahibi olan bu bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Cezeri
B) Gıyaseddin Cemşid
C) İbn Nefis
D) Hârizmi

29. **Son devrin büyük din bilgini, şair, gazeteci ve aynı zamanda milletvekilliği de yapmış olan, "Kur'an-ı Hakim ve Meali Kerim" isimli üç ciltlik meal çalışması bulunan kişi aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Necip Fazıl Kısakirek
B) Hamdullah Suphi
C) Mehmet Akif Ersoy
D) Hasan Basri Çantay

30. **1480 yıllarında yazılmış olan , içinde Nasreddin Hoca hikayelerinin geçtiği <u>ilk kitap</u> aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Saltukname/ Ebu'l-Hayr Rumi
B) Seyahatname/Evliya Çelebi
C) Letaif-i Rivayet/ Ahmet Mithat Efendi
D) Tuhfetü't-Türk fîmâ Yecibû en Yu'mele fi'-Mülk/ Necmeddin Tarsûsî

31. "Metâlip ve Mezâhib " **adlı felsefe tarihi tercümesi aşağıdaki yazarlardan hangisine aittir?**
A) Elmalılı Hamdi YAZIR
B) Hasan Basri ÇANTAY
C) İmam-ı Gazali
D) İbn Abidin

32. 1882'de Erzurum'da doğdu. 1960 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti'nin beşinci Diyanet İşleri Başkanı olarak atandı. 1971'de İstanbul'da vefat etti. **"Hukuk-ı Islamiyye ve Büyük İslam İlmihali"**, **"Kur'an-ı Kerim'in Meâl-i Âlisi ve Tefsiri"** ve **"Islahât-ı Fıkhıyye Kâmûsu"**, **"Büyük Tefsir Tarihi"** başlıca eserleridir.

Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen âlim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Elmalılı Hamdi YAZIR
B) Ömer Nasuhi BİLMEN
C) Eyüp Sabri HAYIRLIOĞLU
D) Hasan Basri ÇANTAY

33. Fıkıhla tasavvufu, ilimle marifeti, zahirle batını bir arada işleyen, İmam Gazzâli ve Abdulkâdir Geylânî gibi büyük şahsiyetleri de etkilemiş olan "Kûtü'l Kulûb" (Kalplerin azığı) adlı büyük eserin sahibi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cüneyd Bağdadî
B) Ebû Talib el-Mekkî
C) Maruf Kerhî
D) Abdullah b. Mübarek

34. M.1234 (Hicri 631) yılında Güney Suriye'nin Havran bölgesindeki Nevâ köyünde doğmuştur. Büyük Hadis ve Şâfî fıkıh alimidir. **"Riyazu's-Salihin"**, **"El-Ezkâr"**, **"Minhâcu't Talibîn"**, **"Büstânu'l-Ârifîn"** isimli eserlerin sahibidir.

Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen âlim aşağıdakilerden hangisidir?

A) İbn-i Âbidîn
B) İbn Hacer el-Askalani
C) İmam Nevevî
D) Muhyiddin-i Arabi

35. (Tahminen) 1490 yılında Kayseri'nin Ağırnas köyünde doğdu. 1588 yılında İstanbul'da vefat etti. Usta bir mimarbaşıdır. Halep'de Hürseviye Külliyesi, Gebze'de Çoban Mustafa Paşa Külliyesi ve İstanbul'da Hürrem Sultan için yapılan Haseki Külliyesi, İstanbul'da Şehzade camii, İstanbul'da Süleymaniye camii, Edirne'de Selimiye camii başlıca meşhur yapıtlarıdır.

Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen mimar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mimar Ali Neccar
B) Mimar Sinan
C) Mimarbaşı Alâedin
D) Mimar Süleyman

36. 13. yüzyıl bilim adamlarından .... Diyarbakır'da hakim devlet olan Artukoğulları sarayında hizmet vermiş ve Artuklu emiri için **"San'ati'l-hiyel"** (Kitab-ül Hiyel) adıyla bilinen eserinde su gücüyle işleyen çeşitli aletleri, onların mekanizmalarını anlatmıştır. Onu üne kavuşturan husus da sibernetik ve elektronik sistemle ilgili mekanik robotlar, makineler yapmış olmasıdır.

Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ali Kuşçu
B) Cezeri
C) İbn-i Haldun
D) Hârizmi

37. İlk defa mikrobu keşfeden, kendisine **"Hastalıkların ve ruhların doktoru"** manasına gelen **"Tabîbü'l-Emrâz"** ve **"Tabîbü'l-Ervâh"** unvanı verilen, **"Maddetü'l-Hayât"**, **"Risâletü'n-Nuriye"** adlı tıbba ve tasavvufa dair eserleri olan âlim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ebussuud Efendi
B) Akşemseddin
C) Molla Fenari
D) Hacı Bayram-ı Velî

38. 15. yüzyılda Semerkant'da yetişmiş ünlü Türk astronom ve matematikçisi ...., Fatih Sultan Mehmet tarafından kendisine İstanbulda kalması rica edildiğinde kabul edip Ayasofya merde sesinde müderrislik yapmıştır. 1474 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. **"Risale Fi'l Fethiye"**, **"Şerh-i Tici Uluğ Bey"**, **"Risale Fi'l Muhammediye"** eserlerinden bazılarıdır.

Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?

A) Hazerfan Ahmet Çelebi
B) Gıyaseddin Cemşid
C) Hayrullah Efendi
D) Ali Kuşçu

39. 1623-1640 yılları arasında saltanat sürmüş IV. Murat zamanında yaşamıştır. Takmış olduğu kanatlarla Galata kulesinden Üsküdar'a kadar uçmuştur. Uçma tasarısını ilk gerçekleştiren bir bilgin olarak havacılık tarihinde yerini almıştır. Sonraları Cezayir'e giderek orada vefat etmiştir.
Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen bilgin aşağıdakilerden hangisidir?
A) Ali KUŞÇU
B) Evliya Çelebi
C) Hezarfen Ahmet Çelebi
D) Cabir b. Hayyan

40. 973 tarihinde doğdu. 16 maddenin özgül ağırlığını hesaplamıştır. "**el-Aşarü'l-bakiye ani'l-kanuni'l-haliye**","**el-Camahir fi'l- cevahir**","**el- Kanunü'l-Mes'udi**" **Gurre-tü'z zicat**", "**eş-Şaydele fi't-Tıb**" isimli çeşitli astronomi,matematik, fizik, tıp, coğrafya, tarih ve dinler tarihi başta olmak üzere çeşitli alanlarda eserler veren ünlü bilgin aşağıdakilerden hangisidir?
A) Cabir b. Hayyan
B) Biruni
C) İbn Sina
D) Farabi

41. 26 Mayıs 1904 yılında İstanbul'da doğdu. 25 Mayıs 1983'te İstanbul'da vefat etti. "Çile" "O ve Ben" "Sakarya Türküsü" isimli şiirleri bulunan, Edebiyat tarihimize "Sultanu'ş-Şuara" ünvanıyla geçen büyük şair aşağıdakilerden hangisidir?
A) Arif Nihat ASYA
B) Necip Fazıl KISAKÜREK
C) Ahmed Hamdi TANPINAR
D) Fazıl Hüsnü DAĞLARCA

42. 1332'de Tunus'da doğdu. 1406' da Kahire'de vefat etti. Sosyolojinin kurucusu sayılır. Psikolojiyi tarihe uygulamış ilk defa tarih felsefesi yapan büyük bir İslam tarihçisidir. En önemli eseri 7 ciltten ibaret olan tarihidir. Bu tarihin uzun adı "**Kitabü'l İber ve Divan'ül Mübteda ve'l Haber fi Eyyam'il Arab ve'l A'cem ve'l Berber**" yani "Araplar, Acemler ve Berberilerin tarihi ile ilgili haber ve konularının arşivi ve öğretici ibretli meseleler kitabı"dır. Bu eserin 1.Cildi"**Mukaddime**" adıyla şöhret bulmuştur.
Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen tarihçi aşağıdakilerden hangisidir?
A) İbn-i Haldun
B) Cabir b. Hayyan
C) İbn-i Battuta
D) İbn-i Âbidîn

43. 1642'de İstanbul'da dünyaya geldi. Küçük yaşta hıfzını tamamladı. Devrinin kudretli bir hattatı olarak temâyüz etti. Şöhreti saraya kadar ulaştı. Hüsn-i hat muallimi tâyin edildi.

Yukarıda özellikleri verilen bu kişi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hamid Aytaç El-Amidi
B) Nakkaş Ferhat
C) Hattat Hâfız Osman
D) Ahmed Şemseddin Karahisari

44. **Reddü'l-Muhtar Ale'd-Dürrül-Muhtar, Bugyetü'l-Menâsik, Tenbihü'l- Vüfûd, El-İbâne isimli eserler aşağıda kilerden hangisine aittir?**

A) İmam-ı Rabbani
B) Muhammed Bin Hasan eş-Şeybani
C) İbn-i Âbidin
D) Muhyiddin-i Arabi

45. ....'in Hilye-i Saadet adlı eseri, "**Hilye**" türünün ilk örneği olarak İslami Türk edebiyatında önemli bir yere sahiptir. Bu eserden sonra, birçok şair ve müellif tarafından hilye türünde eserler verilmiştir.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Hakanî Mehmet Bey
B) Hayrullah Efendi
C) Seyyid Şerif Cürcânî
D) İbn Hacer el-Askalani

46. **<u>İlk devir</u> sûfîliğinin en güçlü temsilcilerinden olan, tasavvuf terimlerini, usul ve esaslarını tesbit etmede öncülük eden meşhur tasavvuf ehli âlim aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İmam-ı Rabbanî
B) Cüneyd-i Bağdadi
C) Mevlâna Halid-i Bağdadî
D) Mevlâna Celâleddin-i Rûmî

47. **"Nuhbetü'l-Fiker fî Mutsalahi Ehl-i'l-Eser" ve "Fethu'l Bari" adlı eserler aşağıdakilerden hangisine aittir?**

A) İbn-i Âbidîn
B) İbn Hacer el-Askalani
C) İmam Gazali
D) Muhammed Bin Hasan eş-Şeybani

48. İran, el-Cezîre, Horasan, Suriye ve Mısır hangi halife döneminde fethedilmiştir?

A) Hz.Ebubekir
B) Hz.Ömer
C) Hz.Osman
D) Hz.Ali

49. 1913 tarihinde Kayseri Develi ilçesinde doğdu. 1998 tarihinde vefat etti. "İslam Tarihi", Peygamberler Tarihi", Hz. Hüseyin ve Kerbela faciası" isimli kitapların yazarı olan büyük ilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Necip Fazıl Kısakürek
B) Arif Nihat ASYA
C) Mustafa Âsım KÖKSAL
D) Mehmet Akif Ersoy

50. 965 senesinde Basra'da doğdu. 1051 senesinde Kahire'de vefat etti. Fizik, matematik ve astronomide önemli çalış maları olmuştur. En önemli eseri "**Kitab'ül-Menazir**" (Görüntüler kitabı) dir. Optik ilmini 10. yüzyılda yeni temeller üzerine inşa etmiş ve "Optiğin babası" unvanını almıştır. Bugün fotoğraf makinelerinde kullanılan ve fotoğraf makinesinin keşfine temel olan esaslar onun keşfidir. Bir bakıma teleskopun keşfine de zemin hazırla mıştır. Işıkla ilgili olarak kırılmayı incelemiştir. "**Kitab'ül Cami fi Usûl-il Hisab**", **Kitab'ül Ezlâl**" eserlerinden bazılarıdır.
Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen bilgin aşağıdakilerden hangisidir?

A) İbn-i Rüşd
B) Hârizmi
C) İbn-i Heysem
D) İbn-i Battuta

51. "es-Sîretü 'n-Nebeviyye" adlı eseriyle meşhur olan, H. 218/ M. 833 tarihinde vefat eden tarihçi, âlim aşağıdakilerden hangisidir?

A) İbn Hişâm
B) İbn-i Âbidîn
C) İbn Haldun
D) İmam Nevevî

52. "Kitabu'l-Harac" adlı kitap aşağıdakilerden hangisine aittir?
A) Ebû Hanife
B) İmam Ebû Yusuf
C) İmam Muhammed
D) İmam Gazali

53. İslamda Devlet ve Hilafet Hukuku ile ilgili olan "el-Ahkamu's-Sultaniyye" adlı kitap aşağıdakilerden hangisine aittir?
A) İbn Hacer el-Askalani
B) Muhammed Bin Hasan eş-Şeybani
C) İbn-i Âbidîn
D) İmam Maverdi

54. "Rûhu'l-Beyan" tefsiri aşağıdaki alimlerden hangisine aittir?
A) İsmail Hakkı Bursevî
B) İbn-i Âbidîn
C) Hasan Basri ÇANTAY
D) İmam Kurtubi

55- "Mîzânü'l-Kübrâ" adlı fıkhî hükümlerin açıklandığı eser aşağıdakilerden hangisine aittir?
A) İmam Şârânî
B) Süfyân-ı Sevrî
C) İmam Şafiî
D) İmam Katâde

56. Ebu Bekir Razi, Ibn-i Sina, Mesleme el-Macriti, Farabi ve daha birçok bilgin onun eserlerinin gölgesinde yetişmiştir. "Atom bombası fikrinin ilk mucidi ve başta kimya olmak üzere, tıp, astronomi, matematik, felsefe gibi ilimlerde meşhur olan, aynı zamanda Cafer-i Sadık Hz.lerinden dini ilimleri öğrenen 815 yılında vefat ettiği kabul edilen, Modern kimyanın babası sayılan ünlü İslam bilgini aşağıdakilerden hangisidir?
A) İbn Haldun
B) Ebü'l-Kasım el-Iraki
C) Cabir b. Hayyan
D) İbn Rüşd

57. .... Oğuz Türklerinin Rum, Abaza ve Gürcülerle yaptıkları savaşlara ait destani hikayelerdir. Halk arasında söylene söylene 14. yüzyılda son şeklini almış ve 15. ve 16. yüzyılda yazıya geçirilmiştir. Hikayelerin yazarı belli değildir. Eser, on iki hikaye ile bir önsözden oluşmaktadır. Destan geleneğinden halk öykücülüğüne geçiş dönemi ürünleridir. Hikayelerde olaylar nesir, kahramanların duygu ve düşünceleri nazımla dile getirilmiş, arı bir dil kullanılmış, olağanüstü olaylar yer verilmiştir

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Manas Destanı
B) Nasreddin Hoca Hikayeleri
C) Ergenekon Destanı
D) Dede Korkut Hikayeleri

58. Arap edebiyatının en büyük nesir yazarlarındandır. Devrinin en büyük zooloji, ve antropoloji alimiydi. Biyoloji çalışmalarında bulunmuştur. Zooloji dalında yazdığı en önemli eseri "**Kitâb el-Hayevân**" dır. Bu eserinde hayvan türleri hakkında bilgi vermiştir. "**Kitab-ül Maadin**" (Madenler kitabı), "**Kitab-ül Mesail**" (Kibir ve kıskançlık konularını işler), "**Kitab-üz-Zer ve'n-Nahl**" (Buğday ve Hurma) eserlerinden bazılarıdır. 869 yılında Basra'da vefat etmiştir.

Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Câhız
B) İbn Nefis
C) Cezeri
D) Râzî

59. **"Tuhfetü't-Türk fîmâ Yeci bû en Yu'mele fi'l-Mülk"** adlı eser aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Necmeddin Tarsûsî
B) İmam Nevevî
C) İbn Hacer el-Askalani
D) Ahmed Yesevî

60. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Malazgirt savaşı 1071 yılında yapıldı
B) Talas savaşı 751 yılında yapıldı
C) Halifelik Osmanlılara 1576 yılında geçti
D) Mohaç savaşı 1526 yılında yapıldı

61. 1044 yılında doğdu. 1132 yılında Nişabur'da vefat etti. Astronomi, cebir ve geometriyle ilgili bir çok eser yazdı. Bunlardan en önemlisi **"Fil-Berahin Ala Mesa-il-il Cebr vel-Mukabele"** dir. Cebirin gelişmesinde çok önemli rol oynadı. Bir çok cebir denkleminin çözümünü geometrik olarak açıklamıştır. Binom açılımını ilk defa kullanan bilim adamıdır. **"Ziyc-i Melikşahi"**, **"Muhtasar fit- tabiyyat"**, **Mizan-ül Hikme"** eserlerinden bazılarıdır. Şairlik yönüyle daha çok tanınmıştır.
Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Ömer Hayyam
B) İbn-i Battuta
C) Ali Kuşçu
D) İbn-i Heysem

62. 1303 senesinde Kuzey-Batı Afrika (Fas) şehirlerinden Tancada doğdu. Mâliki mezhebine mensuptur. 29 sene kıta kıta dolaşmış , Sudan'ı ilk defa keşfetmiş bir seyyah tır. **"Tuhfet-ün-Nüzzar fi Garaib-il-Emsal ve Acaib-il Efsar"** adı verilen ve kısaca Rıhle veya Seyahatname diye bilinen bir eseri mevcuttur. 1368 senesinde memleketi Tanca'da vefat etmiştir.
Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen seyyah aşağıdaki lerden hangisidir?
A) Piri Reis
B) Evliya Çelebi
C) Nasıruddin Tusi
D) İbn-i Battuta

63. 864 yılında Rey şehrinde doğdu. 925 yılında vefat etti. Tıb ilminde ilerlemiştir. Bir hekim olarak klinik gözlemlere büyük önem vermiştir. Onun iyi bir gözlemci olduğunu gösteren en önemli kanıt ise çiçek ve kızamık hastalığını karşılaştırmalı açıklamasıdır. Bundan dolayı ona "İslam dünyasının Hipokratı" adı verilmiştir. Civalı merhemleri ilk defa bulup tedavide kullanmıştır. Sülfürik asit ve saf suyun mucididir."**Kitab-ül Esrar**", "**Kitab el-fahri**", "**Kitab el-Cederi vel-hasbeh**" eserlerinden bazılarıdır. En önemli eseri "**El-Havi fi Tıb**'dır.

Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen bilim adamı aşa ğıdakilerden hangisidir?

A) Cabir b. Hayyan
B) İbn-i Battuta
C) İbn-i Nefis
D) Râzî

64. 1078 yılında doğdu. 1166 tarihinde Bağdat'ta vefat etti. Gavs-ı Âzam olarak meşhur olan büyük bir tasavvuf ehlidir. Önceden Şafii mezhebinde idi. Hanbeli mezhebi unutulmak üzere olduğundan, Hanbeli mezhebine geçti ve bu tercihi mezhebin yayılmasında etkin bir yeri olmuştur. "**el-Fethü'r-Rabbânî**", "**Fütûhu'l-Gayb**","**Gunyet'üt Talibin**" eserlerinden bazılarıdır.

Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen meşhur mutasavvıf âlim aşağıdakilerden hangisidir?

A) İmam-ı Rabbanî
B) İmam-ı Gazali
C) Abdulkadir Geylani
D) Şah-ı Nakşibend

65. H.450/M. 1058 yılında doğdu. H. 505/ M.1111 yılında vefat etti.Özellikle Eski Yunan felsefesinden kaynaklanan Kuran'a uygun olmayan inanç ve fikirleri çok etkili bir üslupla çürütmüştür. İlmi derinliğinden dolayı, "İslam'ın delili, İslam'ın hak olduğunun ispatı" anlamına gelen "Hüccetü'l-İslam" sıfatıyla anılmıştır. En mühim eseri olan **İhyâu Ulûmi'd-Din**, başta iman ve ibadet olmak üzere, ahlâk sahasında çok ciddî bir hizmet görmüş, dokuz asırdır tazeliğinden bir şey kaybetmemiştir. "**Kimyâ-ı Saâdet**", "**El-Munkızu Aniddalâl**", "**Mizân-ül-Amel**" eserlerinden bazılarıdır.

Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen meşhur mutasavvıf âlim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şah-ı Nakşibend
B) İmam-ı Gazali
C) Abdulkadir Geylani
D) Muhyiddin-i Arabi

66. (M.1165) - H.560'da İspanya'da doğdu. (M.1240) H.638'de Şam'da vefat etti. Kendisi büyük bir mutasavvıftır. Şeyh-i Ekber diye meşhur olmuştur. "**Füsûs-i Hikem**" ve "**Fütûhât-ı Mekkiyye**" adlı eserlerin sahibidir.

Yukarıda hakkında kısa bilgi verilen meşhur mutasavvıf âlim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Abdulkadir Geylani
B) Mevlana Halid-i Bağdadi
C) İmam-ı Rabbani
D) Muhyiddin-i Arabi

67. I- Ankara Savaşı
II- I. Kosova Savaşı
III- II. Kosova savaşı
IV- Niğbolu Savaşı

Yukarıdaki olayların kronolojik sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) III- IV- I- II
B) I- IV- III- II
C) II- IV- I- III
D) IV- I- II- III

68. -Hindistan'daki en önemli Türk-İslam devleti olmuştur
- Hindistan'da İslamiyet'in yayılmasını sağlamışlardır.
- En önemli eserleri Tac-Mahal olmuştur.
-19. yüzyılın ortalarında İngilizlerin ingilizlerin işgaliyle yıkılmıştır.

Yukarıda hakkında bilgi verilen devlet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Memlükler
B) Harzemşahlar
C) Germiyanoğulları
D) Babürler

69. **Usûlü'l-fıkıh türünde günümüze ulaşan en eski eser aşağıdakilerden hangisidir?**

A) "el-Asl" / Muhammed b.Hasen eş-Şeybânî
B) "el-Mecmû fi'l-fıkh"/ İmam Zeyd b. Ali
C) "er-Risâle"/İmam Şafiî
D) "el-Ümm" / İmam Şafiî

70. **Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) "Reddü'l-Muhtar Ale'd-Dürrül-Muhtar" adlı eser Muhyiddin-i Arabî'ye aittir
B) "Unvânu'l-İber" adlı eser İbn Haldûn'a aittir
C) "Nuhbetu'l-fiker" adlı eser İbn Hacer el-Askalâni'ye aittir
D) "el-Bidâye ve 'n-Nihâye" adlı eser İbn Kesir'e aittir

Cevap anahtarı arka sayfadadır!

ÜNİTE 9 - İSLAM TARİHİ ve ESERLER TEST SORULARI CEVAP ANAHTARI														KONTROL
1	**B**	11	**B**	21	**B**	31	**A**	41	**B**	51	**A**	61	**A**	Doğru adediniz
2	**C**	12	**C**	22	**C**	32	**B**	42	**A**	52	**B**	62	**D**	
3	**B**	13	**A**	23	**A**	33	**B**	43	**C**	53	**D**	63	**D**	....
4	**D**	14	**D**	24	**B**	34	**C**	44	**C**	54	**A**	64	**C**	
5	**C**	15	**B**	25	**B**	35	**B**	45	**A**	55	**A**	65	**B**	Yanlış adediniz
6	**A**	16	**D**	26	**C**	36	**B**	46	**B**	56	**C**	66	**D**	
7	**B**	17	**B**	27	**B**	37	**B**	47	**B**	57	**D**	67	**C**	......
8	**C**	18	**A**	28	**C**	38	**D**	48	**B**	58	**A**	68	**D**	
9	**B**	19	**D**	29	**D**	39	**C**	49	**C**	59	**A**	69	**C**	
10	**C**	20	**D**	30	**A**	40	**B**	50	**C**	60	**C**	70	**A**	

❑ ÜNİTE 10

➢ GENEL KÜLTÜR

(KISALTILMIŞ ÖZET)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI
BİRİNCİ KISIM

I. Devletin Şekli:

MADDE 1- Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.

II. Cumhuriyetin nitelikleri:

MADDE 2- Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir.

III. Devletin bütünlüğü, resmî dili, bayrağı, millî marşı ve başkenti:

MADDE 3

✓ Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür.
✓ Dili Türkçedir.
✓ Bayrağı, şekli kanununda belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayraktır.
✓ Millî marşı "İstiklal Marşı"dır.
✓ Başkenti Ankara'dır.

IV. Değiştirilemeyecek hükümler:

MADDE 4- Anayasanın 1 inci maddesindeki Devletin şeklinin Cumhuriyet olduğu hakkındaki hüküm ile, 2. maddesindeki Cumhuriyetin nitelikleri ve 3 üncü maddesi hükümleri değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez.

Yasama yetkisi:

Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir.

Yürütme yetkisi ve görevi:

Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır.

Yargı yetkisi:

Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.

Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı:

✓ İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler.

✓ Memurlar ve diğer kamu görevlileri, toplu sözleşme yapma hakkına sahiptirler.

Grev hakkı ve lokavt:

✓ Toplu iş sözleşmesinin yapılması sırasında, uyuşmazlık çıkması halinde işçiler grev hakkına sahiptirler.

✓ Grev hakkı ve lokavt iyi niyet kurallarına aykırı tarzda, toplum zararına ve millî serveti tahrip edecek şekilde kullanılamaz.

Seçme, seçilme ve siyasî faaliyette bulunma hakları:

✓ **18 yaşını** dolduran her Türk vatandaşı seçme ve halkoylamasına katılma haklarına sahiptir.

✓ Silah altında bulunan er ve erbaşlar ile askerî öğrenciler, taksirli suçlardan hüküm giyenler hariç ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler oy kullanamazlar. Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde oy kullanılması ve oyların sayım ve dökümünde seçim emniyeti açısından alınması gerekli tedbirler Yüksek Seçim Kurulu tarafından tespit edilir ve görevli hâkimin yerinde yönetim ve denetimi altında yapılır.

Siyasî Partilerle İlgili Hükümler

A. Parti kurma, partilere girme ve partilerden ayrılma

✓ Parti üyesi olabilmek için **18 yaşını** doldurmuş olmak gerekir.

✓ Hâkimler ve savcılar, Sayıştay dahil yüksek yargı organları mensupları, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri, yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, Silahlı Kuvvetler mensupları ile yükseköğretim öncesi öğrencileri siyasî partilere üye olamazlar.

B. Siyasî partilerin uyacakları esaslar

▪

✓ Siyasî partiler, ticarî faaliyetlere girişemezler.

✓Siyasî partilerin kapatılması, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının açacağı dava üzerine Anayasa Mahkemesince kesin olarak karara bağlanır.

Cumhuriyetin Temel Organları
Birinci Bölüm
YASAMA

I. Türkiye Büyük Millet Meclisi

A. Kuruluşu

✓ Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen **550** milletvekilinden oluşur.

B. Milletvekili seçilme yeterliliği

✓ **25 yaşını** dolduran her Türk milletvekili seçilebilir.

✓ En az ilkokul mezunu olmayanlar, kısıtlılar, yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış olanlar, kamu hizmetinden yasaklılar, taksirli suçlar hariç toplam bir yıl veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar; zimmet, ihtilâs, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, terör eylemlerine katılma ve bu gibi eylemleri tahrik ve teşvik suçlarından biriyle hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile milletvekili seçilemezler.

✓ Hâkimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve Silahlı Kuvvetler mensupları, görevlerinden çekilmedikçe, aday olamazlar ve milletvekili seçilemezler.

C. Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçim dönemi

✓ Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçimleri **4 yılda** bir yapılır.

D. Seçimlerin genel yönetim ve denetimi

✓ Seçimlerin genel yönetim ve denetim görevi Yüksek Seçim Kurulunundur.

✓ Yüksek Seçim Kurulu **7** asıl ve **4** yedek üyeden oluşur.

II. Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri

⇨ Kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak;

⇨ Bakanlar Kurulunu ve bakanları denetlemek;

⇨ Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek;

⇨ Bütçe ve kesin hesap kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek;

⇨ Para basılmasına ve savaş ilânına karar vermek;

⇨ Milletlerarası antlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak,

⇨ Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilânına karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde öngörülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir.

III. Türkiye Büyük Millet Meclisinin faaliyetleri ile ilgili hükümler

A. Toplanma ve tatil

✓ Türkiye Büyük Millet Meclisi, her yıl **Ekim** ayının ilk günü kendiliğinden toplanır.

✓ Meclis, bir yasama yılında en çok **üç ay** tatil yapabilir.

B. Gensoru

✓ Gensoru önergesi, bir siyasî parti grubu adına veya en az **20** milletvekilinin imzasıyla verilir.

C. Meclis soruşturması

✓ Başbakan veya Bakanlar hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az onda birinin (10/1) vereceği önerge ile, soruşturma açılması istenebilir.

İkinci Bölüm
YÜRÜTME

Cumhurbaşkanlığı Görev ve Yetkileri
A. Nitelikleri ve Tarafsızlığı

✓ Cumhurbaşkanı, kırk yaşını doldurmuş ve yüksek öğrenim yapmış Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri veya bu niteliklere ve milletvekili seçilme yeterliğine sahip Türk vatandaşları arasından, halk tarafından seçilir.
✓ Cumhurbaşkanının görev süresi **5** yıldır. Bir kimse en fazla **2** defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.
✓ Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisi ile ilişiği kesilir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer.

B. Seçimi

✓ Cumhurbaşkanı seçimi, Cumhurbaşkanının görev süresinin dolmasından önceki **60** gün içinde; makamın herhangi bir sebeple boşalması halinde ise boşalmayı takip eden **60** gün içinde tamamlanır. Genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilmiş olur.

C. Cumhurbaşkanlığı Görev ve Yetkileri

a) Yasama ile ilgili olanlar:

⇨ Türkiye Büyük Millet Meclisini gerektiğinde toplantıya çağırmak,

⇨ Kanunları yayımlamak,

⇨ Kanunları tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri göndermek,

⇨ Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğü takdirde halkoyuna sunmak,

⇨ Kanunların, kanun hükmündeki kararnamelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İç tüzüğünün, tümünün veya belirli hükümlerinin Anayasaya şekil veya esas bakımından aykırı oldukları gerekçesi ile Anayasa Mahkemesinde iptal davası açmak,

⇨ Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin yenilenmesine karar vermek,

b) Yürütme alanına ilişkin olanlar:

⇨ Başbakanı atamak ve istifasını kabul etmek,

⇨ Başbakanın teklifi üzerine bakanları atamak ve görevlerine son vermek,

⇨ Gerekli gördüğü hallerde Bakanlar Kuruluna başkanlık etmek veya Bakanlar Kurulunu başkanlığı altında toplantıya çağırmak,

⇨ Yabancı devletlere Türk Devletinin temsilcilerini göndermek, Türkiye Cumhuriyetine gönderilecek yabancı devlet temsilcilerini kabul etmek,

⇨ Milletlerarası antlaşmaları onaylamak ve yayımlamak,

⇨ Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını temsil etmek,

⇨ Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar vermek,

⇨ Genelkurmay Başkanını atamak,

⇨ Millî Güvenlik Kurulunu toplantıya çağırmak,

⇨ Millî Güvenlik Kuruluna Başkanlık etmek,

⇨ Başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu kararıyla sıkıyönetim veya olağanüstü hal ilân etmek ve kanun hükmünde kararname çıkarmak,

⇨ Kararnameleri imzalamak,

⇨ Sürekli hastalık, sakatlık ve kocama sebebi ile belirli kişilerin cezalarını hafifletmek veya kaldırmak,

⇨ Devlet Denetleme Kurulunun üyelerini ve Başkanını atamak,

⇨ Devlet Denetleme Kuruluna inceleme, araştırma ve denetleme yaptırtmak,

⇨ Yükseköğretim Kurulu üyelerini seçmek,

⇨ Üniversite rektörlerini seçmek,

c) Yargı ile ilgili olanlar:

Anayasa Mahkemesi üyelerini, Danıştay üyelerinin dörtte birini, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcı vekilini, Askerî Yargıtay üyelerini, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi üyelerini, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyelerini seçmek.

d) Sorumluluk hali

Cumhurbaşkanı'nın resen imzaladığı kararlar ve emirler aleyhine Anayasa Mahkemesi dahil, yargı mercilerine başvurulamaz.

Cumhurbaşkanı, vatana ihanetten dolayı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte birinin teklifi üzerine, üye tamsayısının en az dörtte üçünün vereceği kararla suçlandırılır.

e) Cumhurbaşkanına vekillik etme

Cumhurbaşkanının hastalık ve yurt dışına çıkma, ölüm, çekilme veya başka bir sebeple Cumhurbaşkanlığı makamının boşalması halinde de yenisi seçilinceye kadar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Cumhurbaşkanlığına vekillik eder.

BAŞBAKANLIĞIN GÖREV VE SİYASÎ SORUMLULUKLARI

⇨ Başbakan, Cumhurbaşkanınca, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri arasından atanır.
⇨ Başbakan, Bakanlar Kurulu'nun Başkanı olarak, Bakanlıklar arasında işbirliğini sağlar ve Bakanların görevlerinin yerine getirilmesini gözetir ve düzeltici önlemleri alır.
⇨ Hükümet'in genel siyasetinin yürütülmesini gözetir. Bakanlar Kurulu bu siyasetin yürütülmesinden birlikte sorumludur.
⇨ Türkiye Cumhuriyetinin yüksek hak ve menfaatlerini korumak ve gözetmek, milletin huzur ve güvenini sağlayıcı önlemleri almak, genel ahlakı ve kamu düzenini muhafaza etmek, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı sağlamak, refahı yaygınlaştırmak.
⇨ Kanun, kanun hükmünde kararname tüzük, yönetmelik ve karar tekliflerinin Anayasaya ve diğer mevzuata uygunluğunu incelemek ve Yasama Organı ile olan münasebetleri yürütmek,

Bakanlıkların kurulması ve Bakanlar:

✓ Bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri veya milletvekili seçilme yeterliğine sahip olanlar arasından Başbakanca seçilir ve Cumhurbaşkanınca atanır; gerektiğinde Başbakanın önerisi üzerine Cumhurbaşkanınca görevlerine son verilir.

✓ Açık olan bakanlıklarla izinli veya özürlü olan bir bakana, diğer bir bakan geçici olarak vekillik eder. Ancak, bir bakan birden fazlasına vekillik edemez.

✓ Türkiye Büyük Millet Meclisi kararı ile Yüce Divana verilen bir bakan bakanlıktan düşer.

✓ Başbakanın Yüce Divana sevki halinde hükümet istifa etmiş sayılır.

✓ Herhangi bir sebeple boşalan bakanlığa en geç **15 gün** içinde atama yapılır.

İ. Millî Savunma

1. Başkomutanlık ve Genelkurmay Başkanlığı

Genelkurmay Başkanı, Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine, Cumhurbaşkanınca atanır.

Genelkurmay Başkanı, bu görev ve yetkilerinden dolayı Başbakana karşı sorumludur.

2. Millî Güvenlik Kurulu

Millî Güvenlik Kurulu; Cumhurbaşkanının başkanlığında, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Başbakan yardımcıları, Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından kurulur.

Cumhurbaşkanı katılamadığı zamanlar Millî Güvenlik Kurulu Başbakanın başkanlığında toplanır.

III. Olağanüstü yönetim usulleri

A. Olağanüstü haller

1. Tabiî afet ve ağır ekonomik bunalım sebebiyle olağanüstü hal ilânı

Tabiî afet, tehlikeli salgın hastalıklar veya ağır ekonomik bunalım hallerinde, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde süresi **6 ayı** geçmemek üzere olağanüstü hal ilân edebilir.

2. Şiddet olaylarının yaygınlaşması ve kamu düzeninin ciddî şekilde bozulması sebepleriyle olağanüstü hal ilânı

Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, Milli Güvenlik Kurulunun da görüşünü aldıktan sonra yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde, süresi **6 ayı** geçmemek üzere olağanüstü hal ilân edebilir.

F. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, radyo ve televizyon kuruluşları ve kamuyla ilişkili haber ajansları

Radyo ve televizyon faaliyetlerini düzenlemek ve denetlemek amacıyla kurulan Radyo ve Televizyon Üst Kurulu **9 üye**den oluşur.

Üçüncü Bölüm
YARGI

Hâkimlik ve savcılık mesleği

Hâkimler ve savcılar idarî görevleri yönünden Adalet Bakanlığına bağlıdırlar. Hâkimler ve savcılar **65** yaşını bitirinceye kadar hizmet görürler.

II. Yüksek mahkemeler

A. Anayasa Mahkemesi

1. Kuruluşu

✓ Anayasa Mahkemesi **17** üyeden kurulur.

✓ Anayasa Mahkemesine üye seçilebilmek için, **45** yaşın doldurulmuş olması kaydıyla; yükseköğretim kurumları öğretim üyelerinin profesör veya doçent unvanını kazanmış, avukatların en az **20** yıl fiilen avukatlık yapmış, üst kademe yöneticilerinin yükseköğrenim görmüş ve en az **20** yıl kamu hizmetinde fiilen çalışmış, birinci sınıf hâkim ve savcıların adaylık dahil en az **20** yıl çalışmış olması şarttır.

B) Üyelerin görev süresi ve üyeliğin sona ermesi

Anayasa Mahkemesi üyeleri **12** yıl için seçilirler. Bir kimse iki defa Anayasa Mahkemesi üyesi seçilemez. Anayasa Mahkemesi üyeleri **65** yaşını doldurunca emekliye ayrılırlar.

C) Görev ve yetkileri

✓ Anayasa Mahkemesi, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler ve bireysel başvuruları karara bağlar. Anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler.

✓ Anayasa Mahkemesi Cumhurbaşkanını, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanını, Bakanlar Kurulu üyelerini, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkan ve üyelerini, Başsavcılarını, Cumhuriyet Başsavcı vekilini, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ve Sayıştay Başkan ve üyelerini görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan sıfatıyla yargılar.

✓ Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ile Jandarma Genel Komutanı da görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divanda yargılanırlar.

B. Yargıtay

Yargıtay, adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adlî yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir.

Yargıtay Birinci Başkanı, birinci başkanvekilleri ve daire başkanları **4 yıl** için seçilirler; süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

C. Danıştay

✓ Danıştay, idarî mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idarî yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar.

✓ Danıştay, davaları görmek, Başbakan ve Bakanlar Kurulunca gönderilen kanun tasarıları, kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmeleri hakkında iki ay içinde düşüncesini bildirmek, tüzük tasarılarını incelemek, idarî uyuşmazlıkları çözmekle görevlidir.

✓ Danıştay Başkanı, Başsavcı, başkanvekilleri ve daire başkanları, **4 yıl** için seçilirler. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

D. Askerî Yargıtay

Askerî Yargıtay, askerî mahkemelerden verilen karar ve hükümlerin son inceleme merciidir.

III. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu **22** asıl ve **12** yedek üyeden oluşur; üç daire halinde çalışır.

IV. Sayıştay

Sayıştay, merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamakla görevlidir.

Son Hükümler

I. Anayasanın değiştirilmesi, seçimlere ve halkoylamasına katılma

Anayasanın değiştirilmesi Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte biri (3/1) tarafından yazıyla teklif edilebilir. Anayasanın değiştirilmesi hakkındaki teklifler Genel Kurulda iki defa görüşülür. Değiştirme teklifinin kabulü Meclisin üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun gizli oyuyla mümkündür.

EDEBİYATIMIZDA İLKLER	
İlk yerli roman	Şemsettin Sami / Taaşşuk-ı Talat ve Fıtnat
İlk yerli tiyatro eseri	Şinasi / Şair Evlenmesi /1859
İlk çeviri roman	Yusuf Kamil Paşa/ Fenelon'dan Telemak /1859
İlk köy romanı	Nabizade Nazım / Karabibik
İlk realist roman	Recaizade Mahmut Ekrem / Araba Sevdası
İlk resmi Türkçe gazete	Takvim -i Vakayi (II. Mahmud zamanında)
İlk özel gazete	Tercüman-ı Ahval / Şinasi ile Agah Efendi
İlk şiir çevirisini yapan, noktalama işaretlerini ilk kez kullanan Türk gazeteci	Şinasi
İlk hatıra kitabı	Babürşah /Babürname
İlk atasözleri kitabı	Şinasi /Durub-i Emsal-ı Osmaniye
İlk fıkra yazarı	Ahmet Rasim
Sahnelenen ilk tiyatro	Namık Kemal / Vatan yahut Silistre
İlk seyahatname	Mir'at-ül Memalik
Dünya edebiyatındaki ilk modern roman	Cervantes/Don Kişot
www.yeterlik.com	

Dünya çapında üç asır içerisinde bilinen
İnsan Hakları Beyannamesi veya Sözleşmeleri

1- Fransız İnsan Hakları Beyannamesi (1789)
2- Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (1948)
3- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (1950)

İLK TÜRK DESTANLARI

Dönem	Destanlar
1. Altay – Yakut Dönemi	Yaradılış Destanı
2. Sakalar (İskitler)	a. Alp Er Tunga Destanı b. Su Destanı
3. Hun Dönemi	a. Oğuz Kağan Destanı b. Atilla Destanı
4. Gök Türk Dönemi	a. Bozkurt Destanı b. Ergenekon Destanı
5. Uygur Dönemi	a. Türeyiş Destanı b. Göc Destanı

İslamiyet'in Kabulünden Sonraki Türk Destanları

Dönem	Destanlar
1. Karahanlı Dönemi	Satuk Buğra Han Destanı
2. Kazak–Kırgız Kültür Dâiresi	Manas Destanı
3. Türk-Moğol Kültür Dâiresi	Cengiz-name Destanı
4. Tatar – Kırım	Timur ve Edige Destanları
5- Selçuklu – Beylikler ve Osmanlı Dönemleri Destanları	a. Seyyid Battal Gazi Destanı b. Danişmend Gazi Destanı c. Köroğlu Destanı

ÜLKE	PARA BİRİMİ	DEVLET İŞARETİ
A.B.D.	A. DOLARI	USA
ALMANYA	EURO	D
ARJANTİN	A.PESOSU	RA
ARNAVUTLUK	LEK	AL
AVUSTRALYA	AV.DOLARI	AUS
AVUSTURYA	EURO	A
BELÇİKA	EURO	B
BREZİLYA	B.Reali	BR
ÇİN	YUAN (RENMİNBİ)	RC
DANİMARKA	D.KRONU	DK
FAS	DİRHEM	MA
FİNLANDİYA	EURO	SF
FRANSA	EURO	F
HİNDİSTAN	RUPİ	IND
HOLLANDA	EURO	NL
İNGİLTERE	STERLİN	GB
IRAK	I. DİNARI	IRQ
İRAN	RİAL	IR
İSPANYA	EURO	E
İSRAİL	İ.ŞEKELİ	IL
İSVEÇ	İ.KRONU	S
İSVİÇRE	İ.FRANGI	CH
İTALYA	EURO	I
İZLANDA	İ. KRONU	IS
JAPONYA	J. YENİ	J
KANADA	K.DOLARI	CND
MEKSİKA	PESO	MEX
PAKİSTAN	P.RUPİSİ	PAK
POLONYA	EURO	PL
PORTEKİZ	EURO	P
RUSYA	RUBLE	RUS
SUUDİ ARABİSTAN	S.A.RİYALİ	KSA
TAYLAND	BAHT	T
TÜRKİYE	TÜRK LİRASI	TR
VENEZÜELLA	BOLİVAR	YV
VİETNAM	DONG	VN
YENİ ZELANDA	Y.Z.DOLARI	NZ
YUGOSLAVYA	DİNAR	YU
YUNANİSTAN	EURO	GR

Türkiye' nin Üye Olduğu Bazı Uluslararası Örgüt ve Kuruluşlar	
KURULUŞ	**KISA YAZILIŞI**
Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı	AGİT- OSCE
Asya Karşılıklı Tedbir ve Güvenlik Önlemleri Konferansı	CICA
Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Uluslararası bir teşkilat olan Avrupa Konseyi'ne bağlı olarak kurulmuş uluslararası bir mahkemedir	AİHM, ECHR
Avrupa Konseyi: 1949 yılında insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğünü savunmak amacıyla Avrupa çapında kurulmuş hükümetler arası bir kuruluştur. Şu an Avrupa Konseyi'nde 47 üye ülke bulunmaktadır	CE
Birleşmiş Milletler : Dünya barışını, güvenliğini korumak ve uluslar arasında ekonomik, toplumsal ve kültürel bir iş birliği oluşturmak için kurulan uluslararası bir örgüttür.	BM
Uluslararası Polis Teşkilatı	INTERPOL
İslam Konferansı Örgütü	İKÖ
Dünya Ticaret Örgütü	DTÖ-WTO
Gelişmekte Olan 8 Ülke: Bu sekiz ülke Türkiye, İran, Pakistan, Bangladeş, Malezya, Endonezya, Mısır ve Nijerya. Bu kuruluşun oluşmasında Türkiye öncülük etmiştir.	D-8
Ekonomik İşbirliği Teşkilatı	EİT
Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü	OECD
Karadeniz Ülkeleri Ekonomik İşbirliği Teşkilatı	BSEC
Uluslararası Para Fonu	IMF
Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü	FAO
Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatı	NATO
Karadeniz Deniz İşbirliği Görev Grubu	BLACKSEAFOR
Karadeniz Ekonomik İşbirliği	KEİ
Birleşmiş Milletler Eğitim-Bilim ve Kültür Örgütü	UNESCO
Uluslararası Ceza Divanı	UCD
Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi	TÜRKSOY
Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı	UNDP
Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı	UNIDO
Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı	WFP
Birleşmiş Milletler Filistin Mültecileri Yardım Komisyonu	UNRWA
Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü	ICAO

Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası	EBRD
Dünya Meteoroloji Teşkilatı	WMO
Nükleer Enerji Kurulu	NEA
Avrupa Yayın Birliği	EBU
Uluslararası Posta Birliği	UPU
Avrupa Futbol Federasyonları Birliği	UEFA
Ekonomik İşbirliği Teşkilatı	ECO
Uluslar arası Futbol Federasyonları Birliği	FIFA
Uluslar arası Göçmen Teşkilatı	IOM
Uluslar arası Çalışma Örgütü	ILO
Uluslararası Olimpiyat Komitesi	IOC
İslam Kalkınma Bankası	IDB

DİĞER BAZI KURULUŞLAR VE KISALTMALARI	
Türkiye Seyahat Acentaları Birliği	TÜRSAB
Uluslararası Standartlar Örgütü	ISO
Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi	CERN
Avrupa Konseyi	CE
Birleşmiş Milletler Çevre Programı	UNEP
Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu	UNICEF
Avrupa Birliğine üye ülkelerin ortak para birimi	EURO
Uluslararası Güreş Federasyonu	FILA
Gelişmiş 8 Ülke : ABD, Japonya, Almanya, İngiltere, Fransa, İtalya, Kanada, Rusya	G-8
Dünya Bankası	WB
Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü	OPEC
Avrupa Birliği: (Şu an için) **27** bağımsız devletten oluşmaktadır. Bunlar Almanya, Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Kıbrıs (GKRY), Hollanda, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsveç, İtalya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovakya, Slovenya ve Yunanistan'dır. Birliğe katılmayı bekleyen üç adet aday ülke vardır bunlar: Hırvatistan, Makedonya Cumhuriyeti ve Türkiye'dir.	AB

BAZI ÜLKELERİN BAŞKENTLERİ

ÜLKE İSMİ	BAŞKENTİ	ÜLKE İSMİ	BAŞKENTİ
AFGANİSTAN	Kâbil	KIRGIZİSTAN	Bişkek
ALMANYA	Berlin	KOSOVA	Priştine
AMERİKA	Washington	KÜBA	Havana
ARJANTİN	Buenos Aires	KKTC	Lefkoşe
ARNAVUTLUK	Tiran	LETONYA	Riga
AVUSTURYA	Viyana	LİBYA	Trablus
AVUSTRALYA	Canberra	LÜBNAN	Beyrut
AZERBAYCAN	Bakü	MACARİSTAN	Budapeşte
BANGLADEŞ	Dakka	MALEZYA	Kuala Lumpur
BAHREYN	Manama	MISIR	Kâhire
BELÇİKA	Brüksel	MOĞOLİSTAN	Ulan Batur
BOSNA-HERSEK	Saraybosna	MAKEDONYA	Üsküp
BULGARİSTAN	Sofya	MOLDOVA	Kişinev
ÇİN	Pekin	MORİTANYA	Nouakchott
DANİMARKA	Kopenhang	NEPAL	Katmandu
ERMENİSTAN	Erivan	NİJERYA	Abuja
ENDONEZYA	Cakarta	NORVEÇ	Oslo
FİLİSTİN	Kudüs	ÖZBEKİSTAN	Taşkent
FİNLANDİYA	Helsinki	PAKİSTAN	İslamabad
FRANSA	Paris	POLONYA	Varşova
GÜRCİSTAN	Tiflis	PORTEKİZ	Lizbon
HIRVATİSTAN	Zagreb	RUSYA	Moskova
HİNDİSTAN	Yeni Delhi	SENEGAL	Dakar
HOLLANDA	Amsterdam	SIRBİSTAN	Belgrad
IRAK	Bağdat	SOMALİ	Mogadişu
İNGİLTERE	Londra	SUDAN	Hartum
İRAN	Tahran	SURİYE	Şam
İRLANDA	Dublin	S. ARABİSTAN	Riyad
İSVİÇRE	Bern	TACİKİSTAN	Duşanbe
İSRAİL	Tel Aviv	TAYLAND	Bangkok
İSPANYA	Madrid	TÜRKMENİSTAN	Aşkabat
İSKOÇYA	Edinburgh	UKRAYNA	Kiev
İTALYA	Roma	ÜRDÜN	Amman
JAPONYA	Tokyo	VİETNAM	Hanoi
KANADA	Ottawa	YEMEN	San'a
KATAR	Doha	YENİ ZELENDA	Wellington
KAZAKİSTAN	Astana	YUNANİSTAN	Atina
KENYA	Nairobi	ZAMBİYA	Lusaka

S. NO	HALİ HAZIRDAKİ GÖREVLİ BAKANLAR LİSTESİ (EKİM-2012 !)	
1	Recep Tayyip ERDOĞAN	Başbakan
2	Bülent ARINÇ	Başbakan Yardımcısı
3	Ali BABACAN	Başbakan Yardımcısı
4	Beşir ATALAY	Başbakan Yardımcısı
5	Bekir BOZDAĞ	Başbakan Yardımcısı
6	Sadullah ERGİN	Adalet Bakanı
7	Recep AKDAĞ	Sağlık Bakanı
8	Binali YILDIRIM	Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme B.
9	Ahmet DAVUTOĞLU	Dışişleri Bakanı
10	Mehmet ŞİMŞEK	Maliye Bakanı
11	Faruk ÇELİK	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
12	Taner YILDIZ	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
13	Ertuğrul GÜNAY	Kültür ve Turizm Bakanı
14	Suat KILIÇ	Gençlik ve Spor Bakanı
15	Fatma ŞAHİN	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı
16	İdris Naim ŞAHİN	İçişleri Bakanı
17	Nihat ERGÜN	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı
18	İsmet YILMAZ	Milli Savunma Bakanı
19	Mehmet Zafer ÇAĞLAYAN	Ekonomi Bakanı
20	Veysel EROĞLU	Orman ve Su İşleri Bakanı
21	Cevdet YILMAZ	Kalkınma Bakanı
22	Ömer DİNÇER	Milli Eğitim Bakanı
23	Erdoğan BAYRAKTAR	Çevre ve Şehircilik Bakanı
24	Mehmet Mehdi EKER	Gıda-Tarım ve Hayvancılık Bakanı
25	Hayati YAZICI	Gümrük ve Ticaret Bakanı
26	Egemen BAĞIŞ	Avrupa Birliği Bakanı

..: TARİHİ ÖNEMLİ OLAYLAR KRONOLOJİSİ :..	
1409	Süleyman Çelebi tarafından ilk mevlid örneği olan "Vesiletü'n-Necat" adlı eserin yazılışı
1486	Musiki ile tedavi yapan ilk devlet hastanesi yapıldı (Edirne, II. Bayezid Külliyesi Şifahanesi)
1727	İbrahim Müteferrika, Lale Devri olarak bilinen dönemde, matbaayı kurdu. Matbaasında basılan ilk kitap Kitab-ı Lügat-ı Vankulu'dur (Vankulu Sözlüğü)
1807	İlk buharlı geminin Robert Fulton tarafından yapılması
1927	Türkiye'de İlk nüfus sayımı yapıldı
1831	Devlet tarafından ilk Osmanlı Türkçe gazete Takvim-i Vekayi yayımlanmaya başladı.
1839	Tanzimat Fermanı'nın ilanı
1840	Posta Nezareti'nin kurulması
1840	Abdulmecit döneminde ilk kâğıt para "Kaime-ı Nakdiye-ı Mutebere" adıyla basıldı
1856	Bank-ı Osmani'nin kurulması
1856	Islahat fermanı
1860	İlk basılı yerli tiyatro, Şinasi'nin Şair Evlenmesi'nin tefrika edilmesi
1860	Şinasi ve Agâh Efendi tarafından ilk özel Türkçe gazete Tercümân-ı Ahvâl çıkarıldı.
1869	Süveyş Kanalı'nın açılması
10 Nisan 1845	Polis (zabıta) teşkilatının kuruluşu
24 Temmuz 1908	II.Meşrutiyet'in ilanı
1909	31 Mart Olayı
1909	Fecr-i Ati Edebi topluluğunun kuruluşu
1914	I.Dünya Savaşı'nın başlaması (1914-1918)
1914	Sarıkamış hadisesi
18 Mart 1915	Çanakkale zaferi
30 Ekim 1918	Mondros Ateşkes Antlaşması
19 Mayıs 1919	Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışı
23 Tem-7Ağus. 1919	Erzurum Kongresi

4-11 Eylül 1919	Sivas kongresi
1919	Amasya Genelgesi yayımlanması
23 Nisan 1920	Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılışı
10 Ağustos 1920	Sevr Antlaşması
1920	Gümrü Antlaşması – İlk Sağlık Bakanlığı kuruldu
12 Mart 1921	İstiklal Marşı'nın kabulü
1921	Sakarya Zaferi
1921	Birinci ve İkinci İnönü savaşları
1921	Londra Konferansı
1922	Mudanya Ateşkes Antlaşması
1 Kasım 1922	Saltanatın kaldırılması
30 Ağustos 1922	Başkumandan Meydan Muharebesi Zaferi
24 Temmuz 1923	Lozan Barış Antlaşması'nın imzalanması
13 Ekim 1923	Ankara'nın başkent oluşu
3 Mart 1924	Halifeliğin kaldırılması
3 Mart 1924	Tevhid-i Tedrisat yasasının kabulü
1924	Cumhuriyet döneminde Atatürk'ün direktifleriyle kurulan ilk özel banka olan İş Bankası'nın kurulması
1925	Türk Hava Kurumu kuruldu – Şapka yasası çıkarıldı
25 Kasım 1925	Şapka giyilmesi hakkında kanunun TBMM'de kabulü
30 Kasım 1925	Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması
1 Ocak 1926	Miladi Takvimin kullanımına ve Uluslar arası saat dilimine geçilmesi
17 Şubat 1926	Türk Medeni Yasasının kabulü (İsviçre Medeni Yasası alınmıştır)
1 Kasım 1928	Türk harflerinin kabulü
1930	Kadınlara belediye seçimlerine katılma hakkının verilmesi
12 Nisan 1931	Türk Tarih Kurumu'nun açılması (Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti)
1931	Ölçülerde metre ve kilo sistemine geçilmesi
1932	Türkiye'nin Milletler Cemiyeti'ne üye olması (Cemiyet-i Akvam)

12 Temmuz 1932	Tük Dil Kurumu'nun açılması (Türk Dili Tetkik Cemiyeti)
1933	Kadınlara muhtarlık seçimlerine katılma hakkı verilmesi
1933	Darülfünun kapatıldı, yerine İstanbul Üniversitesi açıldı
21 Haziran 1934	Soyadı Kanunu'nun kabulü
1936	Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin imzalanması
1934	Kadınlara milletvekili seçme ve seçilme hakkı tanındı
1935	Hafta sonu tatili Cuma gününden Pazar gününe alındı
1939	Hatay'ın anavatana katılması
1939	II.Dünya Savaşı'nın başlaması (1939-1945)
1945	Birleşmiş Milletler' in kuruluşu
1945	Türkiye'nin Birleşmiş Milletler' e üye olması
1945	Hiroşima'ya ve Nagazaki'ye atom bombalarının atılması
1946	Türkiye'de çok partili hayata geçiş
1949	NATO' nun kurulması
1952	Türkiye'nin NATO'ya üye olması
1964	TRT kuruldu
1969	ABD uzay gemilerinin ay'a inip dönmeyi başarmaları
www.yeterlik.com	

AVRUPA KÜLTÜR BAŞKENTLERİ (Avrupa Kültür Başkenti kavramı ilk kez, 1980'lerde ortaya çıkmıştır. Dönemin Yunanistan Kültür Bakanı Melina Mercouri'nin önerisinin Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi tarafından benimsenmesiyle Avrupa kültürüne değer katan, Avrupa'ya katkı sağlayan kentlere verilmeye başlanan bu unvana ilk kez 1985'te Atina sahip olmuştur.)	
2012	Guimarães (Portekiz) ve Maribor (Slovenya)
2011	Turku [Finlandiya] - Tallinn [Estonya]
2010	İstanbul [Türkiye]- Peç [Macaristan] - Essen [Almanya]
2009	Linz [Avusturya] - Vilnius [Litvanya]
2008	Stavanger [Norveç] - Liverpool [İngiltere]

YAKIN ZAMANDA ALINAN NOBEL ÖDÜLLERİ SAHİPLERİ
(Nobel Fizik ve Kimya ödülleri İsveç Kraliyet Akademisi, Tıp ve Fizyoloji ödülleri Karolinska Enstitüsü (Stokholm), Edebiyat ödülü İsveç Akademisi, Barış ödülü de Norveç Parlamentosu (Storting) tarafından seçilen komisyon tarafından dağıtılmaktır. İlk Nobel Ödülleri 1901 tarihinde verilmeye başlanmıştır)

SON YILLARDA VERİLEN NOBEL ÖDÜLLERİ	
EDEBİYAT	2010- Peru'lu yazar Mario Vargas Llosa
	2011- İsveçli şair Tomas Tranströmer
KİMYA	2010'da ödülü 3 isim paylaştı. Amerikalı Richard F. Heck ve Japonya'dan Akira Suzuki ve Ei-ichi Negishi
	2011- İsrailli bilimadamı Dan Shechtman
FİZİK	2010'da ödülü 2 isim paylaştı. Konstantin Novoselov ile Hollandalı Andre Geim
	2011'de üç bilim adamı ödülü paylaştı. Saul Perlmutter, Brian Schmidt ve Adam Riess
TIP	2010- Robert G. Edwards (İngiltere)
	2011'de üç kişi ödülü paylaştı. Bruce A. Beutler, Jules A. Hoffmann, Ralph M. Steinman
EKONOMİ	2010'da ödülü 3 isim paylaştı. Peter A. Diamond ve Dale T. Mortensen ile Kıbrıs Rum Kesimi'nden Christopher A. Pissarides
	2011'de iki isim ödülü paylaştı. Thomas Sargent ve Christopher Sims
BARIŞ	2010- Liu Şiaobo (Çin Halk Cumhuriyeti
	2011'de üç isim paylaştı. Ellen Johnson-Sirleaf, Leymah Gbowee ve Tawakkul Karman
www.yeterlik.com	

(2012 yılında dağıtılan) 84. OSCAR ÖDÜLLERİ (1929'dan beri ödüller verilmeye başlanmıştır. Törenler yılda bir kez ve çoğunlukla Şubat ayında yapılmaktadır)	
EN İYİ FİLM	
2011	The Artist
EN İYİ YÖNETMEN	
2011	Michel Hazanavicius / "The Artist" filminde
EN İYİ ERKEK OYUNCU	
2011	Jean Dujardin / "The Artist" filminde
EN İYİ ANİMASYON	
2011	Gore Verbinski / Rango
EN İYİ BELGESEL	
2011	Undefeated

ÖNEMLİ GÜNLER VE HAFTALAR	
1 - 7 Mart	Deprem haftası
8 Mart	Dünya Kadınlar Günü
14 Mart	Tıp Bayramı
21-26 Mart	Orman Haftası
7 Nisan	Dünya Sağlık Günü
14 Nisan	Şehitler Haftası
10-16 Mayıs	Engelliler Haftası
1-7 Ekim	Camiler ve Din Görevlileri Haftası
29 Ekim - 4 Kasım	Kızılay Haftası
24 Kasım	Öğretmenler Günü
2-9 Aralık	Mevlana Haftası
3-9 Aralık	Vakıf Haftası
10 Aralık	Dünya İnsan Hakları Günü
9 Mayıs	Avrupa günü
18 - 24 Mayıs	Müzeler Haftası

CUMHURBAŞKANLARIMIZ		
S. NO	**AD SOYAD**	**GÖREV SÜRESİ**
1	M. Kemal ATATÜRK	29 Ekim 1923 - 10 Kasım 1938
2	İsmet İNÖNÜ	11 Kasım 1938 - 22 Mayıs 1950
3	Celal BAYAR	22 Mayıs 1950 - 27 Mayıs 1960
4	Cemal GÜRSEL	27 Mayıs 1960 - 28 Mart 1966
5	Cevdet SUNAY	28 Mart 1966 - 28 Mart 1973
6	Fahri KORUTÜRK	6 Nisan 1973 - 6 Nisan 1980
7	Kenan EVREN	9 Kasım 1982 - 9 Kasım 1989
8	Turgut ÖZAL	9 Kasım 1989 - 17 Nisan 1993
9	Süleyman DEMİREL	16 Mayıs 1993 - 16 Mayıs 2000
10	Ahmet Necdet SEZER	16 Mayıs 2000 - 28 Ağustos 2007
11	Abdullah GÜL	28 Ağustos 2007- ....

DEVLET BAŞKANLARI VE BAŞBAKANLAR (Ekim-2012)	
AMERİKA	✓ Devlet Başkanı: Barack OBAMA
ALMANYA	✓ Devlet Başkanı: Joachim Gauck ✓ Başbakan: Angela MERKEL
ÇİN	✓ Devlet Başkanı: Hu JİNTAO ✓ Başbakan: Wen JİABAO
İNGİLTERE	✓ Devlet Başkanı: Kraliçe II. ELİZABETH (Monark) ✓ Başbakan: David Cameron
İSPANYA	✓ Devlet Başkanı: Kral Juan Carlos ✓ Başbakan: Mariano Rajoy Brey
İTALYA	✓ Devlet Başkanı: Giorgio NAPALİTANO ✓ Başbakan: Mario Monti
JAPONYA	✓ Devlet Başkanı: (İmparator) Emperor Akihito ✓ Başbakan: Yoshihiko Noda
RUSYA	✓ Devlet Başkanı: Viladimir PUTİN ✓ Başbakan: Dmitri Medvedev
FRANSA	✓ Devlet Başkanı: François Hollande ✓ Başbakan: Jean-Marc Ayrault
İSRAİL	✓ Devlet Başkanı: Shimon Peres ✓ Başbakan:Benjamin Netanyahu

BAZI TERİMLER VE AÇIKLAMALARI

Arbitraj	Bir malı varlığın ucuz olduğu piyasadan satın alınıp pahalı olan piyasada satılarak kâr sağlanmaya çalışılması
Asimilasyon	Bir toplumun kültürünün unutturulması ve kültür birikimlerinin eritilerek yok etme sürecinin sonu
Cari açık	Bir ülkenin ihraç ettiği mal ve hizmetlerden elde ettiği gelirin, ülkenin yurt dışından ithal ettiği mal ve hizmetlere yaptığı ödemelerden az olmasıdır
Deflasyon	Enflasyon durumundan fiyat yükselişini durdurmayı ya da yavaşlatmayı veya enflasyon eğilimi karşısında fiyatları düşürmeyi öngören iktisat siyaseti.
Devalüasyon	Sabit döviz kuru sisteminde hükümetin aldığı bir kararla resmi döviz kurunun yükseltilmesidir.
Dogmatizm	Kendi görüş ve düşüncesini (başka kaynakları aldırmaksızın) kesin doğru kabul etme. (Şüpheciliğin zıddıdır)
Düalizm	(İkicilik) Herhangi bir alanda birbirlerine indirgenemeyen iki karşıt ilkenin varlığını ileri sürme
Enflasyon	Ekonomik istikrarsızlık. Genel fiyat düzeyinin devamlı artması ve para değerinin düşmesidir
Entegrasyon	Bütünleşme demektir. Uluslararası ilişkilerde aralarında karşılıklı bağımlılık bulunan birimlerin ayrıyken sahip olamadıkları özellikleri bir araya gelip elde etme girişimidir
Feminizm	Kadınların hakları daha iyi savunmak, kadının toplumdaki yerinin iyileştirilmesini sağlamak amacıyla yapılan bir girişim
Hipotez	Belli bir süre için doğru olduğu varsayılan kuram.
Konvertibilite	Bir ülke parasının, döviz piyasalarında başka bir ülke parası ile serbestçe değiştirilebilmesi ve uluslararası ticari işlemlerde değişim aracı olarak kullanılabilmesidir.
Liberalizm	Hürriyet ve serbestlikle ilgili. Siyasal, dinsel ve ekonomik alanlarda müdahaleleri istemeyen, hak ve özgürlükleri savunan öğretilerin genel adı
Materyalizm	Evrendeki tek cevherin madde olduğunu ve bütün varlıkların maddeden türediğini öne süren görüş
Mistisizm	Bir felsefe görüşüdür. Tanrı konusunda manevi yollarla yahut da iradeyi zorlayarak gerçeğe ulaşılabileceğini kabul eden görüş
Pozitivizm	Olgularla desteklenen ya da olgularla ilgili verilere dayanan bilginin tek sağlam bilgi türü olduğu görüşüdür. Bilimsel bilginin sağlam bilgi olduğunu vurgular

Panteizm	Evrenin bütününü Tanrı olarak kabul eden görüştür
Rasyonalizm	(Akılcılık) Hakikatın ölçütünü duyularda değil, düşünmede ve tümdengelimli çıkarımlarda bulan öğretilerin genel adı.
Realizm	(Gerçekçilik) Bilinçten bağımsız bir gerçekliğin var olduğunu kabul eden öğreti
Revalüasyon	Ulusal paranın yabancı paralar karşısındaki değerinin artmasını ifade eder.
Sekülerizm	Dinden bağımsız olan ve dini mahiyeti olmayan manasına gelir

BÖLGELERİMİZİN ÖZELLİKLERİ NELERDİR?	
EGE BÖLGESİ	✓ Zeytin, üzüm, haşhaş, tütün ve incir üretiminde birinci sırada yer alır. ✓ En uzun deniz kıyısına sahip ve kıyıda girinti ve çıkıntının en fazla olduğu bölgemizdir. ✓ Sıcak su (jeotermal) kaynakları bakımından en zengin bölgedir
AKDENİZ BÖLGESİ	✓ Mısır, yer fıstığı, soya fasulyesi, anason, muz ve turunçgillerde üretiminde birinci sırada yer alır. ✓ Yıl boyunca mutlak nem miktarı en fazladır. ✓ Tarım ürünlerinin en erken olgunlaştığı bölgemizdir. ✓ Deniz suyu sıcaklığı ve tuzluluğu en fazla olan bölgemizdir. ✓ Seracılığın en yaygın olduğu bölgemizdir.
İÇ ANADOLU BÖLGESİ	✓ Platoların en geniş yer kapladığı bölgemizdir. ✓ En az yağış alan bölgemizdir ✓ Fasulye, buğday, arpa, nohut, patates, şeker pancarı, elma üretiminde birinci sırada yer alır. ✓ En fazla küçükbaş hayvancılığın yapıldığı bölgemizdir. ✓ En fazla kapalı havzanın bulunduğu bölgemizdir. ✓ Nadas toprakları en fazla olan bölgemizdir
GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ	✓ Yüzölçümü bakımından en küçük bölgemizdir. ✓ Antep fıstığı, mercimek, pamuk ve susam üretiminde birinci sırada yer alır. ✓ Buharlaşma şiddetinin en fazla olduğu bölgemizdir. ✓ Bulutluluk oranı ve ormanlık alanı en az olan bölgemizdir.
KARADENİZ BÖLGESİ	✓ Heyelan olayının en fazla olduğu bölgemizdir. ✓ Taşkömürünün çıkarıldığı tek bölgemizdir. ✓ Fındık, çay, keten, kenevir üretiminde birinci sıradadır. ✓ Nem, yağış miktarı ve bulutluluk oranı en fazla olan bölgedir. ✓ Buharlaşma şiddeti en az olan bölgemizdir. ✓ Orman bakımından en zengin bölgemizdir.

MARMARA BÖLGESİ	✓ Ortalama yükseltisi en az olan bölgemizdir. ✓ Ekili-dikili arazisi en çok olan bölgemizdir. ✓ İpekböcekçiliği yetiştiriciliği, ayçiçeği, şeftali, pirinç üretiminde birinci sırada yer alır. ✓ Enerji tüketimi en fazla olan bölgemizdir ✓ İklim çeşitliliği en fazla olan bölgemizdir
DOĞU ANADOLU BÖLGESİ	✓ Yüzölçümü bakımından en geniş bölgemizdir. ✓ Tarım ürünlerinin en geç olgunlaştığı bölgemizdir. ✓ Doğu Anadolu bölgesinde, ekili-dikili alanların oranı düşüktür. Bunun başlıca nedeni, bölgenin ortalama yükseltisinin fazlalığı ve dağların geniş yer tutmasıdır. ✓ Maden zenginlikleri en fazla olan bölgemizdir ✓ Hidroelektrik potansiyeli en yüksek olan bölgemizdir.
www.yeterlik.com	

TÜRKİYE'NİN "EN.." LERİ		
Yüzölçümü En Büyük İlerimiz	1- Konya 2- Sivas 3- Ankara	www.yeterlik.com
Yüzölçümü En Küçük İlerimiz	1- Yalova 2- Kilis 3- Bartın	
En uzun akarsularımız	1- Kızılırmak 2- Fırat 3- Sakarya	
En büyük adalarımız	1- Gökçeada (İmroz) 2- Marmara 3- Bozcaada	
Yüzölçümü en büyük göller	1- Van gölü 2- Tuz gölü 3- Beyşehir gölü	
En büyük baraj göllerimiz	1- Atatürk 2- Keban 3- Karakaya	
En yüksek dağlarımız	1- Ağrı dağı (Ağrı) 2- Cilo dağı (Hakkari) 3- Süphan dağı (Bitlis)	

DEVLET YÖNETİM BİÇİMLERİ	
Cumhuriyet	Egemenliğin bir kişiye veya zümreye değil toplumun tümüne ait olduğu devlet biçimidir.
Monarşik	Bir hükümdarın devlet başkanı olduğu bir yönetim biçimidir.
Oligarşik	Sadece belirli bir grubun bir ülkeyi yönetmesiyle ortaya çıkan yönetim biçimidir.
Plütokrasi	Yönetimin (üstü örtülü) bir biçimde maddi açıdan üstün kişilerce (zenginlerce) paylaşılmasını öngören oligarşik bir yönetim biçimidir
Teokrasi	Siyasal iktidarın dine dayalı yönetim biçimidir.
Üniter	Bir merkeze bağlı tek bir hukukun yürürlükte olduğu idari yapılanma.
Meritokrasi	Yönetimin, yetenek ve kişilerin bireysel üstünlüğüne yani liyakata dayandığı yönetim biçimidir.
Feodal	Toprak düzenine bağlı devlet. Ortaçağ'da imparatorluklar bir feodal devlet özelliğindedir

UNESCO Dünya Miras Listesi'ne 10 adet varlığımızın alınması sağlanmıştır. Bu varlıklardan;

- İstanbul'un Tarihi Alanları,
- Safranbolu Şehri (Karabük),
- Hattuşaş (Boğazköy)-Hitit Başkenti (Çorum),
- Nemrut Dağı (Adıyaman-Kahta),
- Xanthos-Letoon (Antalya-Muğla),
- Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası (Sivas),
- Truva Antik Kenti (Çanakkale)
- Edirne Selimiye Camii ve Külliyesi (Edirne)

Kültürel olarak;

- Pamukkale-Hierapolis (Denizli),
- Göreme Milli Parkı ve Kapadokya (Nevşehir) hem kültürel, hem doğal miras olarak listeye alınmıştır.

GÜNÜMÜZ İSLAM ÜLKELERİ

ASYA KITASI	AVRUPA KITASI	AFRİKA KITASI
1-Afganistan: Başkenti Kabil'dir. **2-Azerbaycan:** Başkenti Bakü, para birimi Manat, Müslümanların %70'i Şii Caferi mezhebine mensuptur. **3-Bahreyn:** Başkenti Manama'dır. **4-Bangladeş:** Başkenti Dakka, para birimi Taha'dır. **5-Birleşik Arap Emirlikler:** Başkenti Abu Dabbi'dir. **6-Brunei Sultanlığı:** Başkenti Bender Seri Begawan'dır **7-Endonezya:**Başkenti Cakarta, para birimi Rupi'dir. **8-Filistin:** Önemli şehirleri Kudüs, Ya-fa, Hayfa, Gazze, Nablus'tur. 1948 yılında İsrail'in işgali sonucu Filistinliler göçe zor-landı. **9-Irak:** Başkenti Bağdat, para birimi Irak dinarı. **10-İran:** Başkenti Tahran, para birimi İran riyali. **11-Katar:** Başkenti Doha, para birimi Katar riyali **12-Kazakistan:** Başkenti Almaata, para birimi Tenge **13-Kırgızistan:** Başkenti Bişkek'tir **14-Kuveyt:** Başkenti Kuveyt, para birimi Kuveyt Dinarı **15-Lübnan:** Başkenti Beyrut'tur **16-Malezya:** Başkenti Kuala Lumpur, para birimi Ringgit'tir **17-Maldiv Cumhuriyeti:** Başkenti Male'dir.	**1-Türkiye:** Başkenti Ankara, para birimi Lira'dır. ———— **2-Arnavutluk:** Başkenti Tiran, para birimi Lek'tir. ———— **3-Bosna-Hersek:** Başkenti Saray Bosna, para birimi Marka'dır. ————	**1-Benin:** Başkenti Porto Novo, para birimi CFA frangı'dır. **2-Burnika Faso:** Ülkenin yarısı Müslüman, geri kalanı Hristiyan ve Politeist'tir **3- Cezayir:** Başkenti Cezayir'dir **4- Cibuti:** Başkenti Cibuti, para birimi Cibuti Frankı. **5-Çad:** Başkenti N'DJamena, para birimi CFA frangı'dır. **6- Eritre:** Başkenti Asmara **7-Fas:** Başkenti Rabat'tır. Monarşi ile yönetilmektedir. **8- Gambia:** Başkenti Banjul'dur **9-Gine:** Başkenti Konarki, para birimi Gine frangı'dır **10-Gine Bissau:** Başkenti Bissau, para birimi Gine Piasosu'dur. **11-Komorolar:**Başkenti Moroni, para birimi Afrika frangı'dır. **12-Libya:** Başkenti Tropoli, para birimi Libya dinarı'dır **13-Mali:** Para birimi CFA frangı'dır **14-Mısır:** Başkenti Kahire, para birimi Mısır Paund'udur **15-Moritanya:** Başkenti Nuakşot, para birimi Ugiya'dır. **16-Nijer:** Para birimi CFA frangı'dır **17-Nijerya:** Başkenti Abuja, para birimi Naira'dır.

18-Suriye: Başkenti Şam'dır. **19-Suudi Arabistan:** Başkenti Riyad, Monarşi ile yönetilmektedir. **20-Özbekistan:** Başkenti Taşkent, para birimi Som'dur. **21-Pakistan:** Başkenti İslamabat, para birimi Rupi'dir **22-Tacikistan:** Başkenti Duşambe, para birimi Somoni. **23-Türkmenistan:** Başkenti Aşkabat, para birimi Manat'tır **24-Umman:** Başkenti Muskat, para birimi Umman riyali'dir. Krallıkla yönetiliyor. **25- Ürdün:** Başkenti Amman'dır. Monarşi ile yönetilmektedir. **26-Yemen:** Başkenti San'a, para birimi Yemen riyali'dir.		**18-Senegal:** 1960'da bağımsızlığına kavuşmuştur. **19-Sierra Leone:** Başkenti Freetown, para birimi Leone'dir. **20-Sudan:** Başkenti Hartum'dur **21-Somali:** Başkenti Mogadişu'dur **22-Togo:** Başkenti Lome'dir. **23-Tunus:** Başkenti Tunus, para birimi Tunus dinarı'dır

BAZI KURUM ve KURULUŞLARIN BAŞKANLARI

- ◇ İSEDAK Başkanı : Abdullah GÜL
- ◇ NATO Başkanı : Anders RASMUSSEN
- ◇ İslam Konferansı Teşkilatı Gn.Sekreteri: Ekmeleddin İHSANOĞLU
- ◇ BDDK Başkanı : Tevfik BİLGİN
- ◇ Merkez Bankası Başkanı : Erdem BAŞÇI
- ◇ Dünya Bankası Başkanı : Jim Yong Kim
- ◇ BM Genel Sekreteri : Ban Ki -Moon
- ◇ ABD Merkez Bankası (FED) Başkanı : Ben BERNANKE

☑ **BİLGİ NOTLARI!**

- Uygurlar, yerleşik hayata geçen ilk Türk devletidir.
- İskitler, at kültürü ile ünlüdürler.
- Avarlar (Sasanilerle birlikte), İstanbul'u ilk kuşatan Türklerdir.
- Kıpçaklar, en savaşçı Türk topluluğudur.

ÜNİTE 10 - GENEL KÜLTÜR TEST SORULARI

1. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun başkanı kimdir?
A) Sayıştay Başkanı
B) Anayasa Mahkemesi Başkanı
C) Danıştay Başkanı
D) Adalet Bakanı

2. Aşağıdaki devletlerden hangisinin başkenti yanlış verilmiştir?
A) Arabistan: Riyad
B) Türkmenistan: Aşkabad
C) Özbekistan: Taşkent
D) Kırgızistan: Duşanbe

3. "UNEP" olarak kısa yazılışı olan Uluslararası kuruluşun açılımı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Uluslararası Denizcilik Örgütü
B) Birleşmiş Milletler Eğitim -Bilim ve Kültür Örgütü
C) Birleşmiş Milletler Çevre Programı
D) Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

4. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Nato Genel Sekreteri Javier Solana'dır
B) Expo (Dünya Fuarı) 2015 yılında İtalya'nın Milano kentinde yapılacaktır
C) Türkiye'nin ilk nükleer santrali Rusya tarafından Mersin Akkuyu'da yapılması planlanıyor
D) 2014 Kış Olimpiyatları Rusya'nın Krasnodar bölgesindeki Sochi kentinde düzenlenecektir

5. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Nizam-ı cedit ordusu I. Mahmut zamanında kurulmuştur
B) İstanbulu ilk kuşatan Türk devleti Avarlar'dır
C) Osmanlı padişahlarının imzasına tuğra denir
D) Fas'tan İspanya'ya geçerken gemileri yakan büyük İslam kumandanı Tarık Bin Ziyaddır

6. Kırgız Türkleri'nin millî destanıdır. Kırgızların bir bakıma ansiklopedisi gibidir. Kırgızların bütün gelenek ve göreneklerini, törelerini, inanışlarını, görüşlerini, başka milletlerle olan ilişkilerini, masallarını ve ahlak anlayışlarını bulmak mümkündür. Ayrıca destanda Müslüman Kırgızlarla Putperest Kalmuklar arasında mücâdeleler anlatılır.
Yukarıda bahsi geçen destan aşağıdakilerden hangisidir?
A) Alp Er Tunga destanı
B) Manas destanı
C) Ergenekon destanı
D) Bozkurt destanı

7. **Aşağıdakilerden hangisi daha önce gerçekleşmiştir?**
A) Türkiye'nin Milletler Cemiyeti'ne üye olması
B) Türk harflerinin kabulü
C) Soyadı Kanunu'nun kabulü
D) Türk Hava Kurumu'nun kurulması

8. I. Büyük Selçuklu Devletinin en parlak dönemidir
II. Nizamiye medreseleri yaygınlaştırılmıştır
III. Celali takvimi hazırlanmıştır
Yukarıdaki olaylar aşağıdaki hükümdarlardan hangisinin zamanında olmuştur?
A) Alparslan B) Melikşah
C) Tuğrul Bey D) I.Kılıçarslan

9. **Aşağıdakilerin hangisi Haçlı seferlerinin nedenleri arasında yer almaz?**
A) Doğunun zenginliğini ele geçirmek
B) Kudüs kentinin Müslümanlardan alınmak istenmesi
C) Müslümanların kiliseleri tahrip etmesi
D) Müslümanların ilerlediğini gören Bizans'ın Batıdan yardım istemesi

10. Selçuklular zamanında yapılan kendine özgü yapısı olan anıtmezarlardır. En çok Van gölü havzası ile Kayseri civarında bulunmaktadır.
Bu anıt mezarların ismi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Tuğ B) Yuğ
C) Otağ D) Kümbet

11. I. Mudanya Ateşkes antlaşması
II. Sevr Antlaşması
III. Hatay'ın ana vatana katılması
IV. Sivas kongresi

Yukarıdaki olayların kronolojik sıralaması aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?
A) IV – II – III - I
B) III - I - IV - II
C) IV - II - I- III
D) II - I - III - IV

12. ………… yılında Yahudiler tarafından Filistin'de kurulan devlete İsrail adı verilmiştir.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) 1945 B) 1948
C) 1952 D) 1960

13. **Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**
A) 2010 Basketbol şampiyonası Türkiye'de yapıldı
B) Domuz gribi hastalığı ilk kez Meksika'da görüldü
C) 2008 Yaz Olimpiyatları Çin'in Pekin şehrinde gerçekleştirilmiştir
D) 2011 Kış Olimpiyatları Moskova'da yapıldı

14. **Aşağıdakilerden hangisi Hollanda'nın başkentidir?**
A) Amsterdam
B) Rotterdam
C) Berlin
D) Moskova

15. **Osmanlı döneminde dîvânda büyük davalara bakan, kadı ve müderrisleri atayan devlet görevlisinin unvânı hangisidir?**
A) Sadrazam
B) Kazasker
C) Vezîr-i âzam
D) Reis-ül Küttap

16. **Yüz ölçümü en küçük olan ilimiz aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Siirt B) Bartın
C) Bitlis D) Yalova

17. **Resmî yazışmalarda tarihin yazılış şekli, aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?**
A) 15-11-2011
B) 15/11/2011
C) 15.11.2011
D) 15 Kasım 2011

18. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Yüzölçümü en büyük ilimiz Ankara'dır

B) Türkiye'nin ilk kadın bakanı Türkan Akyol'dur

C) Ülkemizde ilk şeker fabrikası Uşak'ta açılmıştır

D) Ülkemizde ilk demir-çelik fabrikası Karabükde açılmıştır

19. IMF'nin para birimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) SMF B) PESO

C) BAHT D) SDR

20. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Gılgamış destanı,Sümerlerin yaşayışları hakkında bilgi verir ve ilk yazılı destan olma özelliğini taşır

B) Tarihte bilinen ilk Türk devleti Avarlar'dır

C) Anadolu Hisarını Yıldırım Beyazıt yaptırmıştır

D) Rumeli hisarını Fatih Sultan Mehmet yaptırmıştır

21. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Türkiye ekvatorun kuzeyinde 36° 42° kuzey paralelleri ile 26° 45° doğu meridyenleri arasında yer alır.

B) Türkiye'nin en doğusu ve en batısı arasında 45 dakikalık zaman farkı vardır

C) İki meridyen arasındaki uzaklık ekvator üzerinde 111 km'dir. İki meridyen arasındaki zaman farkı 4 dakikadır

D) Bütün kolları ile birlikte bir akarsuyun suyunu topladığı alana havza denir

22. "OPEC" olarak kısa yazılışı olan Uluslararası kuruluşun açılımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Türkiye Petrol Rafinerileri Anonim Şirketi

B) Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü

C) Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü

D) Türkiye Atom Enerjisi Kurumu

23. Aşağıdakilerden hangisi günümüz Müslüman nüfûsunun en kalabalık olduğu ülkedir?
A) Suudî Arabistan
B) Irak
C) Endonezya
D) Türkiye

24. Bugün İslâm ülkelerinin tek çatı altında toplandığı tek kurum hangisidir?
A) İslâm Konferansı Örgütü
B) İslâm Ülkeleri Örgütü
C) Müslüman Devletler Birliği
D) İslâm Kalkınma bankası

25. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) "Kaplumbağa terbiyecisi" isimli resim Osman Hamdi Bey'e aittir
B) Orhun Abideleri 1893 yılında Danimarkalı bilim adamı William Thomsen tarafından okunmuştur.
C) Osmanlı devletinde ilk kağıt para II.Mahmud zamanında basılmıştır
D) Museviliği kabul eden ilk ve tek Türk Devleti Hazarlardır

26. Diyanet İşleri Başkanı Cumhuriyetin ilk yıllarında protokolde kaçıncı sıradaydı?
A) Beşinci sırada
B) Üçüncü sırada
C) Onuncu sırada
D) İkinci sırada

27. Nasreddin Hoca fıkraları ilk kez ...... yılında, ...'da "Letaif-i Hoca Nasreddin Efendi" adı ile yayınlanmıştır.

Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) 1888-Konya
B) 1933- İstanbul
C) 1837-İstanbul
D) 1837-Ankara

28. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Mondros Mütarekesi 1918'de imzalanmıştır
B) Sakarya Meydan Savaşı 1921'de yapılmıştır
C) Erzurum kongresi 1921'de yapılmıştır
D) Sivas kongresi 1919'da yapılmıştır

29. UNESCO, ... yılını "Dünya Nasreddin Hoca Kahkaha Yılı" olarak kabul etmiştir, ayrıca ülkemizde Konya/Akşehir'de .... tarihleri arasında "Uluslar arası Nasreddin Hoca Şenlikleri" yapılmaktadır.

Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) 1990/ 1-5 Temmuz
B) 1996/ 5-10 Temmuz
C) 2000/ 5-10 Temmuz
D) 2004/ 1-5 Aralık

30. İstiklal marşı hangi tarihte TBMM'de milli marşımız olarak kabul edilmiştir?

A) 12 Mart 1921
B) 20 Mart 1920
C) 29 Ekim 1923
D) 12 Mart 1920

31. "OECD" olarak kısa yazılışı olan Uluslararası kuruluşun açılımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ekonomik İşbirliği Teşkilatı
B) Uluslararası Kalkınma Birliği
C) Kimyasal Silahları Yasaklama Organizasyonu
D) Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü

32. "UNESCO" olarak kısa yazılışı olan Uluslararası kuruluşun açılımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Uluslararası Kalkınma Birliği
B) Birleşmiş Milletler Eğitim-Bilim ve Kültür Örgütü
C) Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
D) Birleşmiş Milletler Çevre Programı

33. Osmanlı padişahı II. Mahmut döneminde gerçekleştirilen "Vaka-i Hayriye"olarak isimlendirilen olay aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sekban-ı Cedit ordusunun kurulması
B) İlk resmi gazetenin çıkarılması
C) Yeniçeri Ocağının kaldırılması
D) İlk posta örgütünün kurulması

34. Atatürk ilkelerinin, yeni Türk devletinin ilkeleri olarak Anayasa'ya girmesi hangi yılda gerçekleşmiştir?

A) 1924 B) 1927
C) 1937 D) 1939

35. Cumhuriyet Dönemi'nin ilk muhalefet partisi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası
B) Millet Partisi
C) Cumhuriyet Halk Partisi
D) Serbest Cumhuriyet Fırkası

36. Türkiye'de kadınlara belediye seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı hangi tarihte verilmiştir?
A) 1928 B) 1934
C) 1932 D) 1930

37. Türkiye'de kadınlara ilk defa milletvekili seçme ve seçilme hakkı hangi tarihde verilmiştir?
A) 1935 B) 1937
C) 1934 D) 1930

38. Türkiye'de ilk olarak hangi tarihte kadınlar milletvekili olarak TBMM'ne girebimiştir?
A) 1935 B) 1930
C) 1934 D) 1940

39. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Pakistan'ın milli şairi Muhammed İKBAL'dir
B) Kılıç türü silahlarla belli kurallara göre iki kişi arasında bir pist üzerinde yapılan bir nevi saldırı ve savunma sporun "eskrim" denir
C) Parti üyesi olabilmek için on dokuz yaşıru doldurmuş olmak gerekir
D) Milletvekilliği yaşı 2006 yılında 25'e düşürüldü

40. Osmanlı devletinin ilk şeyhülislamı kimdir?
A) Molla Gürânî
B) Molla Fenarî
C) Ebussud Efendi
D) Akşemseddin

41. Uluslararası Adalet Divanı nerede bulunmaktadır?
A) Portekiz'in Lizbon kentinde
B) Danimarka'nın Kopenhang kentinde
C) Hollanda'nın Lahey kentinde
D) Almanya'nın Hamburg kentinde

42. Aşağıdakilerden hangisi "İlyeda destanı" hakkında doğru bilgidir?

A) Eski Türklerin yazmış olduğu kahramanlık destanıdır

B) Homeros'un Truva savaşını anlatan destanıdır

C) Kırgızların yazmış oldukları destandır

D) Hiçbiri

43. Osmanlı Devletinde "Nakîbü'l-Eşrâf"ın görevi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Seyyidlerin ve şerîflerin doğum ve vefât kayıtlarını tutan ve işleriyle ilgilenen müessesedir

B) Gelir vergisini toplayan memurlardır

C) Ticari esnaf erbabını bir çatı altında toplayan müessese

D) Ülkede yaşaya insanların nüfus sayımını yapan birimdir

44. Aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) Türkiye NATO'ya 1955 yılında girmiştir

B) Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyelerini Cumhurbaşkanı seçer

C) Bir parti üyesi olabilmek için 18 yaşını doldurmuş olmak gerekir

D) Türkiye IMF'ye 1947 yılında katılmıştır

45. Mondros Mütarekesi hangi tarihte imzalanmıştır?

A) 1 Kasım 1922

B) 30 Ekim 1918

C) 22 Ekim 1920

D) 30 Ekim 1920

46. TBMM hangi tarihte açılmıştır?

A) 23 Nisan 1920

B) 3 Mart 1924

C) 1 Kasım 1922

D) 29 Ekim 1923

47. Cumhuriyet'in ilanı hangi tarihte gerçekleşmiştir?

A) 1 Kasım 1922

B) 29 Ekim 1923

C) 3 Mart 1924

D) 23 Nisan 1920

48. Saltanatın kaldırılması hangi tarihte gerçekleşmiştir?
A) 29 Ekim 1923
B) 1 Kasım 1920
C) 1 Kasım 1922
D) 9 Eylül 1922

49. Halifeliğin kaldırılması hangi tarihte gerçekleşmiştir?
A) 3 Mart 1924
B) 25 Kasım 1925
C) 1 Kasım 1922
D) 23 Nisan 1920

50. Yeni Türk harflerinin kabulü hangi tarihte gerçekleşmiştir?
A) 1 Kasım 1928
B) 23 Nisan 1920
C) 3 Mart 1924
D) 29 Ekim 1923

51. Atatürk ilkelerinden "Laiklik" ilkesi hangi yıl Anayasamıza konmuştur?
A) 1937 B) 1928
C) 1929 D) 1935

52. Şapka kanunu hangi tarihte kabul edilmiştir?
A) 1922 B) 1923
C) 1924 D) 1925

53. Yeni Türk Lirasındaki "<u>Yeni</u>" sözcüğü hangi tarihte kaldırılmıştır?
A) 01/01/2008
B) 01/01/2009
C) 01/01/2010
D) 01/01/2011

54. "UNICEF" olarak kısa yazılışı olan Uluslararası kuruluşun açılımı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
B) Birleşmiş Milletler Eğitim-Bilim ve Kültür Örgütü
C) Uluslararası Savaş Karşıtları
D) Birleşmiş Milletler Çevre Programı

55. 1963 yılından beri kapalı olan, KKTC ile Güney Kıbrıs Rum Kesimi arasında olan "Lokmacı Sınır Kapısı" hangi tarihte tekrar açılmıştır?
A) 2007 B) 2008
C) 2009 D) 2010

56. Aşağıdakilerin hangisinde Bulgaristan, Kırgızistan ve Belçika'nın başkentleri doğru sıralanmıştır?
A) Sofya, Bişkek, Astana
B) Saraybosna, Dakka, Havana
C) Sofya, Bişkek, Brüksel
D) Saraybosna, Bişkek, Brüksel

57. Çin'in para birimi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Kron B) Sterlin
C) Euro D) Yuan

58. Soyadı kanunu, lâkap ve unvanların kaldırılması hangi tarihte kabul edilmiştir?
A) 1930 B) 1934
C) 1937 D) 1925

59. Hicrî ve Rumî takvim hangi tarihte kaldırılarak Miladi takvime geçilmiştir?
A) 1925 B) 1927
C) 1930 D) 1934

60. Semerkand, aşağıdaki ülkelerin hangisinde yer almaktadır?
A) Hindistan
B) Kırgızistan
C) Özbekistan
D) Tacikistan

61. Meksika'nın para birimi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Ruble B) Sterlin
C) Rupi D) Peso

62. Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile Öğretimin birleştirilmesi hangi tarihte gerçekleşti?
A) 1924 B) 1925
C) 1930 D) 1937

63. Baştan sona tamamen Arapça olan hutbeler hangi tarihte kısmi olarak Türkçeleştirilmiştir?
A) 1930 B) 1932
C) 1934 D) 1928

64. Şu anki Milli Savunma Bakanı'nın ismi aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?
A) Beşir ATALAY
B) Cevdet YILMAZ
C) İsmet Yılmaz
D) Mehmet ŞİMŞEK

65. Rusya'nın para birimi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Kron B) Yuan
C) Ruble D) Euro

66. Papa XVI. Benedikt'in 12 Eylül 2006 tarihinde yapmış olduğu bir konuşması, bütün İslam coğrafyasında tepkiyle karşılan – mıştı. Bu konuşma nerede gerçekleşmişti?
A) İtalya'nın Başkenti Roma'da
B) Almanya'nın Başkenti Berlin'de
C) Almanya'nın Regensburg kentinde
D) Amerika'nın Başkenti Washington

67. Ülkemizde hangi yıl "Mehmet Akif yılı" olarak ilan edilmiştir?
A) 2008 B) 2009
C) 2010 D) 2011

68. Dilimize çevrildiğinde; "Bir toplumun kültürünün unutturulması ve kültür birikimlerinin eritilerek yok etme sürecinin sonu" anlamına gelen terim aşağıdakilerden hangisidir?
A) Mistisizm
B) Asimilasyon
C) Entegrasyon
D) İzolasyon

69. TBMM'de siyasi parti grubu oluşturabilmek için en az kaç milletvekili gereklidir?
A) 15 B) 20 C) 25 D) 30

70. Aşağıdakilerden hangisi Anayasa'da sayılan yüksek mahkemelerden biri değildir?
A) Yargıtay
B) Ağır ceza mahkemesi
C) Askeri Yargıtay
D) Danıştay

71. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, 10 Aralık 1948-de, BM Genel Kurulunun Paris'te yapılan oturumunda kabul edilen 30 maddelik bildiridir
B) Cumhurbaşkanının görev süresi 4 yıldır
C) Başbakan veya Bakanlar hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsa yısının en az onda birinin (10/1)vereceği önerge ile soruşturma açılması istenebilir.
D) Para basılmasına karar vermek, savaş ilan etmek, kanun koymak ve değiştirmek,uluslar arası anlaşmaları onaylamak TBMM'nin görevleri arasındadır

72. ………….. yılında Gazneliler ile Selçuklular arasında Dandanakan savaşı oldu. Bu savaşta Selçuklular Gaznelileri yendiler.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) 1040 B) 1080
C) 1071 D) 1070

73. Kraliyet Uluslararası İlişkiler Enstitüsü "Chatham House" adlı düşünce kuruluşunun "2010 Devlet Ada mı"ödülü, düzenlenen törenle İngiltere Kraliçesi 2. Elizabeth tarafından kime takdim edilmiştir?
A) Başbakan Recep Tayip ERDOĞAN
B) Cumhurbaşkanı Abdullah Gül
C) ABD Başkanı Barack Obama
D) İngiltere Başbakanı David Cameron

74. "Dini mahiyeti olmayan, dünyanın nesnel halinin göz önünde tutulması, dünyacılık" anlamına gelen terim aşağıdakilerden hangisidir?
A) Rasyonalizm
B) Nihilizm
C) Sekülerizm
D) Panteizm

75. Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçimleri kaç yılda bir yapılır?
A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

76. Aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden daha önce gerçekleşmiştir?
A) İstiklal marşının kabulü
B) Halifeliğin kaldırılması
C) Saltanatın kaldırılması
D) Tevhid-i Tedrisat yasasının kabulü

77. .... yılında Selçuklarla Bizanslılar arasında yapılan Malazgirt savaşında Türkler Hristiyanlık (Bizans) dünyasına karşı başarılı olmuştur, bu savaşla Anadolu kapıları Müslümanlara tamamen açılmıştır.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) 1040 B) 1080
C) 1071 D) 1070

78. Ankara'nın başkent olarak kabulü aşağıdaki tarihlerden hangisidir?
A) 29 Ekim 1920
B) 13 Ekim 1923
C) 23 Nisan 1923
D) 23 Ekim 1922

79. İlk Müslümanların, maruz kaldıkları sıkıntılardan kurtulmak için hicret ettikleri Habeşistan bölgesinin bugünkü adı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Etiyopya B) Zambiya
C) Finlandiya D) Şili

80. Aşağıdakilerden hangisi, Anayasa'nın 2. madde sinde sayılan Cumhuriyetin nitelikleri arasında yer almaz?
A) Demokratik B) Sosyal
C) Irkçı D) Laik

81. Nüfusu en kalabalık 5 şehrimiz aşağıdakilerin hangisinde doğru sıralanmıştır?
A) İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Bursa
B) İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Adana
C) İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Antalya
D) İstanbul, Ankara, İzmir, Konya, Adana

82. En büyük yüzölçümüne sahip 3 ilimiz aşağıdakilerin hangisinde doğru sıralanmıştır?
A) Ankara, Konya, Kayseri
B) Ankara, Konya,Erzurum
C) Konya, Sivas, Erzurum
D) Konya, Sivas, Ankara

83. I. Alp Er Tunga Destanı
II. Şu Destanı

Yukarıdaki Türk destanları aşağıdaki hangi ilk Türk devletlerine aittir?
A) Uygurlar
B) İskitler
C) Avarlar
D) Kırgızlar

84. Üniversite rektörleri hangi makam tarafından atanırlar?
A) Milli Eğitim Bakanı
B) Cumhurbaşkanı
C) Yükseköğretim Kurulu Başkanı
D) Başbakan

85. Herhangi bir sebeple boşalan Bakanlığa en geç kaç gün içinde atama yapılır?
A) 15 B) 20 C) 10 D) 5

86. İlk resmi Türkçe gazete olan "Takvim-i Vakayi" hangi padişah döneminde çıkarılmıştır?
A) II. Mahmud
B) II. Abdulhamid
C) III. Selim
D) III. Ahmed

87. Aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>yanlıştır?</u>
A) İlk düzenli Türk ordusunu kuran Asya Hun devletidir
B) İlk bakır parayı Fatih Sultan Mehmet basmıştır
C) Türk ordu teşkilatını ilk kez kuran Mete Han'dır
D) Göktürkler tarihte ilk Türk adını kullanan devlettir

88. Aşağıdaki ülkelerden hangisi dünyanın en gelişmiş (G-8) Ülkeleri içinde yer almaktadır?
A) Fransa
B) İsviçre
C) Hollanda
D) İran

89. Aşağıdakilerin hangisinde Kazakistan, Hollanda ve Sırbistan'ın başkentleri doğru sıralanmıştır?

A) Amman, Amsterdam, Üsküp
B) Astana, Amsterdam, Belgrad
C) Saraybosna, Havana, Bişkek
D) Astana, Amsterdam, Bişkek

90. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) İlk Türk devletlerinde hükümdar çadırına Yabgu adı verilirdi
B) Uygurlar yerleşik düzene geçen ilk Türk devletidir
C) Karahanlılar İslamiyeti kabul eden ilk Türk devletidir
D) Karluklar İslamiyeti kabul eden ilk Türk boyudur

91. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Osmanlı devletinde hazırlanan ilk iki Türkçe musiki kitabı Hızır b. Abdullah'ın Edvar'ı ve Bedr-ı Dilşad'ın Muradnamesi" dir.
B) Şu an Türkiye'de 61. Hükümet görev yapmak tadır
C) TBMM tarafından kabul edilen kanunlar 20 gün içinde Cumhurbaşkanlığı tarafından yayımlanır
D) Cumhurbaşkanlığı forsundaki 16 yıldız, tarihteki 16 büyük Türk imparatorluğunu, ortadaki güneş ise Türkiye Cumhuriyeti'ni simgeler

92. Şu anki İçişleri Bakanı'nın ismi aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) İdris Naim ŞAHİN
B) Hayati YAZICI
C) Suat KILIÇ
D) Ömer DİNÇER

93. Aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanlığının Yürütme ile ilgili görevleri arasında yer almaz?

A) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyelerini seçmek

B) Başbakanın teklifi üzerine Bakanları atamak ve görevlerine son vermek

C) Kararnameleri imzalamak

D) Genelkurmay Başkanını atamak

94. I- Mohaç Savaşı

II- İstanbul'un fethi

III- Otlukbeli savaşı

IV- Mercidabık Savaşı

Yukarıdaki olayların kronolojik sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) III-I-IV-II

B) II-III-I-IV

C) IV-II-I-III

D) II-III-IV-I

95. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Anayasa Mahkemesi 17 üyeden kurulur.

B) Anayasa Mahkemesi üyeleri 60 yaşını doldurunca emekliye ayrılırlar

C) Anayasa Mahkemesi üyeleri 12 yıl için seçilirler

D) Anayasa Mahkemesi Başkanının görev süresi 4 yıldır

96. Peygamber Efendimizin Kaside-i Bürde'nin sahibi Şair Ka'b bin Züheyr'e hediye ettiği hırka bugün nerede muhafaza edilmektedir?

A) İstanbul/Hırka-i Şerif Camii

B) İstanbul/Eyüp Sultan Camii

C) İstanbul/Topkapı Sarayı Hırka-i saadet dairesinde

D) İstanbul/ Dolmabahçe Sarayı Müzesi

97. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?
A) 1932'de Ezan Türkçe okutuldu
B) Cumhuriyet'in ilanından sonra ilk nüfus sayımı 1927'de yapıldı
C) 1926'da Türk Medeni Kanunu kabul edildi.
D) Türk Dil Kurumu 1930-da kuruldu

98. Osmanlı döneminde bugünkü yargı görevini yürüten, adalet işlerine bakan, kadı ve müderrisleri atayan devlet görevlisinin unvanı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Kazasker
B) Vezir-i azam
C) Nişancı
D) Sadrazam

99. Dünya Bankası Başkanı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Horst Köhler
B) Nelson Mandela
C) Jim Yong Kim
D) John Lipsky

100. 2009 Dünya 5. Su Platormu nerede yapılmıştır?
A) Almanya B) Fransa
C) İstanbul D) Afrika

101. Aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>yanlıştır?</u>
A) 2010 Basketbol şampiyonası Yunanistan'da yapılmıştır
B) 2013 Akdeniz oyunları Mersin'de yapılacaktır
C) Nato Genel Sekreteri Anders Fogh Rasmussen'dir
D) 2010 FIFA Dünya Kupası final maçını İspanya kazanmıştır

102. Amerikan Sinema Sanatları ve Bilimleri Akademisinin, 27.02.2011 günü ABD' nin Los Angeles kentinde Kodak Tiyatrosu'nda düzenlediği gecede **<u>kaçıncı</u> Oscar ödüllerinin dağıtımı yapılmıştır?**
A) 80 B) 81 C) 82 D) 83

103. Peygamber Efendimiz, vefâtına yakın sırtlarında ki hırkanın Veysel Karânî' ye verilmesini Hz.Ömer ile Hz. Ali'ye vasiyet ettiler. Peygamberimizin vefâtından sonra Hz.Ömer ile Hz. Ali bu mübârek emâneti götürüp Veysel Karânî'ye teslim ettiler.
Bu hırka bugün nerede muhafaza edimektedir?
A) İstanbul/Hırka-i Şerif Camii
B) İstanbul/ Veysel Karânî Camii
C) İstanbul/Topkapı Sarayı Hırka-i saadet dairesinde
D) İstanbul/ Dolmabahçe Sarayı Müzesi

104. Aşağıdakilerden hangisi İçişleri Bakanlığı'na bağlı değildir?
A) Sahil Güvenlik Komutanlığı
B) Emniyet Genel Müdürlüğü
C) Jandarma Genel Komutanlığı
D) Konsolosluk İşleri Genel Müdürlüğü

105. Aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>yanlıştır?</u>
A) 2010 yılında Medeniyetler ittifakı 3. Forumu Brezilyada yapıldı
B) 2006 yılında Edebiyat'ta Nobel ödülünü Türkiye'den Orhan Pamuk almıştır
C) 2010 yılında Nobel Barış ödülünü ABD başkanı Barack Obama almıştır
D) Oscar ödül törenleri yılda bir kez ve çoğunlukla Şubat ayında yapılır

106. Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi (CERN)'nin evrenin oluşumundaki bazı sırları ortaya çıkartabilmek için yapmış olduğu dünyanın en büyük deneyi hangi yıl yapılmıştır?
A) 2008 B) 2009
C) 2010 D) 2011

107. Dünya Ekonomik Forumu (World Economic Forum-WEF) **her yıl nerede yapılmaktadır?**
A) İsviçre'nin Davos kentinde
B) Ankara'da
C) İstanbul'da
D) Çin'in Pekin başkentinde

108. Osmanlı Devletinin ilk toprak kaybettiği antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?

A) Belgrat Antlaşması/ 1739
B) Kasr-ı Şirin Antlaşması/ 1639
C) Karlofça Antlaşması/ 1699
D) Küçük Kaynarca Antlaşması/1774

109. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kofi Annan
B) Franklin D. Roosevelt
C) Ban Ki-Moon
D) Nelson Mandela

110. Uluslararası Para Fonu (IMF) Başkanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Christine Lagarde
B) Dominique Strauss-Kahn
C) John Lipsky
D) Horst Köhler

111. 1 Mart 1999 tarihinde yürürlüğe giren, yüzlerce ülkenin de katılarak Dünyadaki mayınları yok etmeyi amaçlayan antlaşmanın adı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Atina B) Triyanon
C) Ottowa D) Nöyyi

112. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Anayasa Mahkemesi üyeleri 5 yıl için seçilirler
B) Milli Güvenlik Kurulu toplantısı, Cumhurbaşkanının başkanlığın da, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Başbakan yardımcıları Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından oluşur
C) Merkez bankası başkanı Bakanlar Kurulu kararı ile seçilir
D) Devalüasyon, sabit döviz kuru sisteminde hükümetin aldığı bir kararla resmi döviz kurunun yükseltilmesidir

113.Türkçe dilinin güzelliği ve tanıtılması hususunda üstün çabalar sarf eden ve doğumunun 1000. Yılında Diyanet Aylık dergi 2008- Mayıs sayısında özel konu edilerek işlenen şahsiyet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmed Yesevî
B) Yusuf Has Hâcip
C) Kaşgarlı Mahmud
D) Yunus Emre

114. Türkiye'de yeni doğan bir bebeğin en fazla kaç gün içinde nüfus müdürlüğüne bildirilmesi zorunludur?

A) 15 B) 25 C) 30 D) 40

115. Mizahi yönüyle dikkat çeken , Anadolu'da yaşamış din adamı olan ve doğumunun 800. yılında Diyanet Aylık dergi 2008-Eylül sayısında özel konu edilerek işlenen şahsiyet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nasreddin Hoca
B) Mevlana Celaleddin Rûmî
C) Yunus Emre
D) Hiçbiri

116. 1884 yılında Üsküp'te dünyaya gelen, tedavi için Paris'e giden, "Sessiz gemi", "Mohaç Türküsü", "Süleymaniye'de Bayram Sabahı" isimli şiirleri yazan, Türk edebiyatının en önemli şairlerinden biri olan vefatının 50. yılında Diyanet Aylık dergi 2008-Ekim sayısında özel konu edilerek işlenen şahsiyet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Necip Fazıl Kısakürek
B) Mehmet Akif Ersoy
C) Yahya Kemal Beyatlı
D) Arif Nihat Asya

117. Osmanlı Devleti'nin ilk halife padişahı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fatih Sultan Mehmet
B) I. Murat
C) Yavuz Sultan Selim
D) Kanuni Sultan Süleyman

118. Aşağıdakilerden hangisi I. Dünya savaşı sonucunda imzalanan barış antlaşmalarından biri değildir?

A) Trianon B) Nöyyi
C) Versay D) Mondros

119. Aşağıdakilerden hangisi Cumhurbaşkanlığının görevleri arasında <u>yer almaz</u>?

A) Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinin yenilenmesine karar vermek
B) Bütçe ve kesin hesap kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek
C) Kanunları yayımlamak
D) Türkiye Büyük Millet Meclisini gerektiğinde toplantıya çağırmak

120. Radyo ve televizyon faaliyetlerini düzenlemek ve denetlemek amacıyla kurulan Radyo ve Televizyon Üst Kurulu kaç üyeden oluşur?

A) 7 B) 8 C) 9 D)10

121. "Taç Mahal" hakkında verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>doğrudur</u>?

A) Safevilere aittir. Bağdat'da bulunur. Şah İsmail, Müslümanlar için mescid olarak yaptırmıştır
B) Karakoyunlulara aittir. Azerbaycan'da bulunur. Yolcular için kervansaray olarak yaptırılmıştır
C) Babürlülere aittir. Hindistanda bulunur. Şah Cihan, eşi Mümtaz Mahal'ın anısına yaptırmıştır
D) Babürlülere aittir. Hindistanda bulunur. Şah Cihan, kendisi için türbe olarak yaptırmıştır

122. Aşağıdakilerden hangisi İslamiyet'ten önce ölen kişinin eşyalarıyla birlikte gömüldüğü mezara verilen isimdir?

A) Yarlığ B) Yuğ
C) Sorguç D) Kurgan

123. Aşağıdakilerden hangisi kavimler göçünün sonuçlarından biri <u>değildir</u>?

A) Batı Roma yıkıldı
B) Kliselere rağbet azaldı
C) Avrupa Hun Devleti kuruldu
D) Roma ikiye ayrıldı

124. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) UNICEF'in (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu) merkezi New York'tur

B) 25. Dünya Üniversiteler Kış olimpiyatları, 2011 tarihinde Erzurum'da yapılmıştır

C)İlk fıkra yazarı Şinasi'dir

D)Doğa sporları olimpiyatı 2011 yılında Antalya'da gerçekleştirilmiştir

125. Aşağıdakilerden hangisi Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun görevleri arasında yer <u>almaz</u>?

A) Adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılarına disiplin cezası verme

B) Adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılarını atama ve nakletme

C) Askerî mahkemelerden verilen karar ve hükümleri son olarak incelemek

D) Adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılarını görevden uzaklaşt rma

Cevap anahtarı arka sayfadadır!

ÜNİTE 10 - GENEL KÜLTÜR TEST SORULARI CEVAP ANAHTARI														KONTROL
1	**D**	19	**D**	37	**C**	55	**B**	73	**B**	91	**C**	109	**C**	Doğru adediniz
2	**D**	20	**B**	38	**A**	56	**C**	74	**C**	92	**A**	110	**A**	
3	**C**	21	**B**	39	**C**	57	**D**	75	**B**	93	**A**	111	**C**	....
4	**A**	22	**C**	40	**B**	58	**B**	76	**A**	94	**D**	112	**A**	
5	**A**	23	**C**	41	**C**	59	**A**	77	**C**	95	**B**	113	**C**	Yanlış adediniz
6	**B**	24	**A**	42	**B**	60	**C**	78	**B**	96	**C**	114	**C**	
7	**D**	25	**C**	43	**A**	61	**D**	79	**A**	97	**D**	115	**A**	......
8	**B**	26	**B**	44	**A**	62	**A**	80	**C**	98	**A**	116	**C**	www.yeterlik.com
9	**C**	27	**C**	45	**B**	63	**B**	81	**B**	99	**C**	117	**C**	
10	**D**	28	**C**	46	**A**	64	**C**	82	**D**	100	**C**	118	**D**	
11	**C**	29	**B**	47	**B**	65	**C**	83	**B**	101	**A**	119	**B**	
12	**B**	30	**A**	48	**C**	66	**C**	84	**B**	102	**D**	120	**C**	
13	**D**	31	**D**	49	**A**	67	**D**	85	**A**	103	**A**	121	**C**	
14	**A**	32	**B**	50	**A**	68	**B**	86	**A**	104	**D**	122	**D**	
15	**B**	33	**C**	51	**A**	69	**B**	87	**B**	105	**C**	123	**B**	
16	**D**	34	**C**	52	**D**	70	**B**	88	**A**	106	**A**	124	**C**	
17	**B**	35	**A**	53	**B**	71	**B**	89	**B**	107	**A**	125	**C**	
18	**A**	36	**D**	54	**A**	72	**A**	90	**A**	108	**C**			

❑ ÜNİTE 11

➢ DİNLER TARİHİ

➤ YAHUDİLİK

Yahudilik M.Ö.15. yüzyılda Hz. Musa'ya gelen vahiyle başlayan bir dindir. Yahudi olmanın temel ön şartı Yahudi bir anne ve babadan veya en azından Yahudi bir anneden doğmaktır. Yahudiler başta İsrail olmak üzere Amerika, ve dünyanın diğer bölgelerinde yaşamaktadırlar. Yahudilik, tarihini Hz. İbrahim ile başlatır. Onlara göre ilk Yahudi Hz. İbrahim'dir. Tarih boyunca Yahudiler pek çok isimle anılmışlardır. İbrani, İsrail ve Yahudi bu isimlerin başında gelmektedir. Bu terimleri açıklayacak olursak;

Yahudi: Bu isim İsrailoğulları Babil sürgününde iken ortaya çıkmıştır. Babil'in yerli halkı, İsrailoğullarına geldikleri Yahuda bölgesinin adından dolayı "Yahudalı" anlamında "Yahudi" demiştir.

İbrani: M.Ö.15. yüzyılda Filistin'de göçebe olarak yaşayan kabilenin adıdır. İbrani, "öte tarafın insanları" anlamına gelmektedir. Bununla da Fırat ve Ürdün nehirlerinin öte kıyısından gelmiş olan göçmenler kastedilmiştir.

İsrail: Bu isim Hz. Yakub'un lakabıdır. Hz. Yakup'un bu ünvanından sonra İbraniler, İsrailoğulları adını almıştır. Bu kelime Hz. Süleyman'dan sonra kuzeyde kurulmuş olan devletin adı olmuştur. 1948 yılında Filistin'de kurulan devlete bu ad verilmiştir.

On Emir

Hz. Musa'ya Sina dağında vahyedilen on emir Tevrat'ın iki ayrı bölümünde geçer.

Yahudilikteki On Emir şunlardan oluşmaktadır:

1- Seni Mısır diyarından, esirlik evinden çıkaran Tanrı'n benim. Benden başka Tanrı'n olmayacak.
2- Kendin için yontma put yapmayacaksın. Hiçbir şeyin resmini yapıp tapmayacaksın.
3- Tanrı'nın adını boş yere ağzına almayacaksın.
4- Cumartesi gününü daima hatırlayıp onu kutsal bileceksin. Haftanın altı günü çalışacak, yedinci gün dinleneceksin. Cumartesi, Rabb'ine tahsis edilmiş genel dinlenme günüdür. O gün ne sen ne oğlun ne kızın ne hizmetçilerin ne de hayvanların iş yapacaktır.
5- Babana ve annene hürmet edeceksin.
6- Öldürmeyeceksin.
7- Zina yapmayacaksın.
8- Çalmayacaksın.
9- Komşuna karşı yalan şahitlik yapmayacaksın. Komşunun evine tamah etmeyeceksin. Komşunun eşine, kölesine, cariyesine, öküzüne, eşeğine, hiçbir şeyine göz dikmeyeceksin.
10- Komşuna karşı yalan şahitlikte bulunmayacaksın

☑ **BİLGİ NOTU !**

➢ Yahudilik tarihinde önemli bir isim olan Ezra, Yahudiliğin bugünkü yapısını almasında ciddi bir rol oynamıştır. Yahudi din bilginleri onu Hz. Musa ile mukayese etmiş ve onun da Hz. Musa gibi Tevrat'ı almaya layık olduğunu ileri sürmüşlerdir.

Tevrat'ın usta yazıcısı olarak bilinen Ezra, mabedin yeniden yapılmasına öncülük etmiştir. Ezra'nın yaptığı bu reform niteliğindeki faaliyetler, Yahudiliği yeniden sistematize etmiştir. Ezra, Babil'den geldikten sonra İsrail topraklarında yaşayan Yahudiler arasında sözlü yorumu ile birlikte tamamen unutulan Tevrat'ı Hz. Musa'dan yaklaşık sekiz asır sonra yeniden yazmıştır.
Ezra, bundan başka yine senenin başlangıç ayını değiştirmiştir.

Kur'an'da Yahudilerle İlgili şu hususlara değinilmiştir

✓ Allah tarafından Yahudilere verilen nimetler ve onların bunlardan yüz çevirmeleri. (Bakara suresi, 47. ayet.)

✓ Bir zamanlar bereketli topraklara vâris kılınmaları. (A'râf suresi, 138. ayet.)

✓ Yahudilerin uymaları gereken dinî hükümler ve Yahudilerin bunlara uymamaları. (A'râf suresi, 163. ayet.)

✓ Peygamberlerine karşı gelmeleri ve bazılarını öldürmeleri. (Âl-i İmrân suresi, 112. ayet.)

✓ Allah'a verdikleri sözü tutmamaları ve ahdi bozmaları. (Nisâ suresi, 47. ayet.)

✓ İşittikleri vahiy ifadelerini çarpıtmaları. (Mâide suresi, 13. ayet.)

✓ Kendilerini Allah'ın seçkin milleti kabul edip diğer kavimleri hor görmeleri. (Mâide suresi, 18. ayet.)

✓ Haddi aşmaları nedeniyle üzerlerine ağır hükümlerin konması. (Nisâ suresi, 155. ayet.)

➤ Yahudiliğin Kutsal Metinleri

✓ Kutsal metinler yazılı ve sözlü olmak üzere iki kısma ayrılmaktadır. Tevrat'a Ahd-i Atîk ve Ahd-i Kadîm de (Eski Ahit) denilir.Yazılı kutsal metinler, Hristiyan geleneğinde Eski Ahit (**Old Testament**) olarak bilinen **Tanah** adıyla anılmaktadır.

✓ Tanah; Tevrat .(**Tora**), Peygamberler (**Nevim**) ve Kitaplar (**Ketuvim**) bölümlerinden oluşmaktadır.
Sözlü metinler ise yazılı metinlerin yani Tanah'ın tefsirleridir. Bunlar da Mişna ve Gemara'dır. Mişna Tanah'ın, Gemara'da Mişna'nın yorumudur. Mişna üzerine yapılan tefsîr ve yorumlara da **Talmud** denilmiştir.

➤ Yahudilikte İbadet

✓ Günümüzde Yahudiler, sabah, ikindi ve akşam olmak üzere üç vakitte ibadet ederler.

✓ **Süddur** adı verilen dua kitabından bölümler okurlar. İbadet esnasında eğilme, ileri geri gitme gibi eylemleri olur. Ancak ibadetin asıl kısmını **amida** oluşturur. Amida ayakta durmaya denir. Amida'da Yahudiler sağ elleriyle göğüslerine hafifçe vurarak günahlarından pişman olduklarını belirtirler. Secde hareketi sadece Yılbaşı günlerinde (**Roş Haşana**) ve kefaret gününde (**Yom Kipur**) yapılan ibadetlerde olur. Günlük ibadetlerinde secde etmezler.

✓ İbadette kullandıkları bir takım objeleri, **Siddur**, **Tefilin**, **Tallit** ve **Kipa**'dır

YAHUDİLİKTE KUTSAL GÜNLER	
Şabat	Haftalık ibadet günü: Cuma günü ikindiden sonra başlayıp cumartesi akşama kadar devam eder. (Kur'an'da bu gün **Sebt** olarak zikredilmiştir)
Roş Haşana	Yılbaşı: Eylül-Ekim aylarında başlayıp iki gün devam eder.
Yom Kippur	Roşaşana bayramından on gün sonra 26 saat sürecek olan oruç günü gelir, ki buna Kefaret Günü anlamına gelen (Yom Kipur) adı verilir.
Sukkot	Yahudilerin Mısır'dan çıktıktan sonra 40 yıl çölde dolaşmaları anısına yapılan sekiz gün bayramdır. Eğlence yönü ağırlıklıdır
Şavuot	Haziran-Temmuz aylarında (haftalar bayramı olarak da bilinen) Tevrat'ın Yahudilere verilişini kutlama bayramıdır
Simha Tora	Tevrat'ın hatim bayramıdır
Fısıh	Mısır'dan çıkışın anısına kutlanan Hac bayramıdır
Hanuka (Hanukkah)	Dini ve milli bir bayramdır. Sekiz gün sürer
Pesalı (Hamursuz bayramı)	Mısır'daki kölelikten kurtuluşun anısına her yıl 8 gün kutlanan bayram.

Hrisitiyanlığın Çıkışına Kadar Görülen Yahudi Mezhepleri

⇒ **Ferisilik:** Bunlar modern dönemdeki Ortodoks Yahudilerin öncüleridir. Din bilginlerinin yapmış olduğu çalışmaları kabul ederler. Ahirete iman ederler.

⇒ **Sadukilik:** İtikatta ve amelde Ferisilere karşıdırlar. Tevrat'ın dışında hiçbir otorite kabul etmezler. Tevratta olmadığı gerekçesiyle ahirete de inanmazlar.

⇒ **Essenilik:** Bu mezhebe "Ölü Deniz Mezhebi" de denir.

GÜNÜMÜZDE YAHUDİLİK ÇEŞİTLERİ

Günümüzde Yahudiler arasında en yaygın olan mezhepler Ortodoks ve Reformist Yahudiliktir. Ortodoks Yahudilik anlayışı günümüzde İsrail'de hâkim olan unsurdur

A) Ortodoks Yahudilik

✓ On emire uyma konusunda titizdirler.

✓ Tanrının adını (**Yahve**) lüzumsuz yere ağza almama emrini ihlal etmek korkusuyla ibadetlerde bile Tanrı'nın adını telaffuz etmezler. Onun yerine "Efendimiz" anlamındaki "**Adonay**" derler.

✓ Cumartesi günü bir iş yapmazlar.

✓ Ortodoks Yahudiler arasında en katı olanlar Hasidilerdir

B) Hasidilik

✓ Hayatlarını dine adarlar, dünyaya önem vermezler

✓ Hasidi çocuklar dini ilimlerle uğraşırlar askerlik çağına gelseler bile askere gitmezler

✓ İsrail'deki Hasidiler Yahudi nüfusun %5'ini oluşturur

C) Reformist Yahudilik

✓ 19. yüzyıl başlarında Alman Yahudileri arasında çıkmıştır.

✓ Kutsal toprak (**arz-ı mevud**) ilkesini benimsemezler, onlar için her yer kutsaldır

✓ Mesihçiliği kabul etmezler, Onlara göre **Talmud**'un (Yahudi din adamlarının sözlü yorumları) kutsal bir değeri de yoktur

✓ Kadın-erkek dini açıdan eşittir, sinagogda yan yana bile ibadet edebilirler.

D) Muhafazakâr Yahudilik

✓ Reformistlere tepki olarak doğmuştur

E) Samiriler (Samaritanlar)

✓ Dini merkezleri **Nablus**'tur, Yahudi ismini kullanmazlar

✓ Samirilerin kıblesi Kudüs değil, Nablus'taki **Gerizim Dağı**'dır

✓ İbadetleri (rüku ve secde vardır) namaza benzer

F) KARAİLİK

✓ Talmud'u (Yahudi din adamlarının sözlü yorumları) reddederler

YAHUDİLİKLE İLGİLİ BİLGİ NOTLARI

✓ Yahudiliği, İslam, Hristiyanlık ve diğer dünya dinlerinden ayıran **seçilmişlik**, **kutsal toprak**, **mabet** ve **Mesihçilik** gibi bazı özellikler vardır.

✓ Tevrat'ın ilk tefsiri **Mişna**'dır. Tevrat'tan sonra Yahudilikte ikinci nass kaynağı haline geldi.

✓ Yahudiler yaklaşık iki bin yıllık sürgün hayattan sonra 1948 yılında kutsal topraklarda bağımsız bir Yahudi devleti kurabilmişlerdir.

✓ Yahudilikte Kudüs'te bulunan Hz. Süleyman mabedinden kalan batı duvarı Yahudiler için önemlidir. Adı İbranice'de "**Kotel**" dir. Yahudiler bu duvar önünde ağıt yakarlar, dua ederler.

✓ Meleklere iman Yahudi iman esasları arasında yer almaz.

✓ Sinagoglarda (**Havra**) resim ve heykel bulunmaz. İbadeti haham veya cemaatten biri yönetir. Bütün sinagoglarda mutlaka üç şey bulunur. Bunlar; **Aron-Hakodeş** (içinde el yazması Tevrat tomarlarının bulunduğu kutsal dolap), **Ner-Hatamid** (devamlı yanan ışık) ve **Teva**'dır. Sinagogda erkekler kipa denilen takke benzeri bir şey giyerler, kadınlar da baş örtüsü örterler.

✓ Hz. Musa kendisine vahyedilen ayetleri kitap haline getirip, onu iki levhayla birlikte Ahit Sandığının (**Tâbûtu'l-ahd**) içine koymuştur. Bu sandığı İsrailoğulları göç yolunda daima yanlarında taşırlardı.

✓ Yahudilikte önemli semboller; Süleyman mabedi, Yedi kollu şamdan, sütuna sarılı yılan, altı köşeli **siyon yıldızı** (Davud'un yıldızı)

✓ On üç yaşına giren erkek çocuk için "şeriatın oğlu" anlamına gelen "**Bar Mitzva**" töreni düzenlenir. Kızlar içinde (şeriatın kızı) "**Bat Mitzva**" töreni düzenlenir

✓ Osmanlıların Yahudilerle ilk karşılaşması Orhan Gazi'nin Bursa'yı fethiyle gerçekleşmiştir (1326).

✓ Hahambaşılık müessesesi II. Mahmud döneminde teşekkül etti.

✓ 1953'te Türkiye'nin ilk seçimle göreve gelen hahambaşısı **Rafael Saban**'dır

Türkiye'de bulunan bazı sinagoglar

- Neve Şalom Sinagogu
- Aşkenaz Sinagogu
- İtalyan Sinagogu (Kal de los Frankos)
- Hasköy Maalem Sinagogu
- Şişli Bet Israel Sinagogu
- Ortaköy Etz Ahayim Sinagogu
- Balat Ahrida Sinagogu
- Balat Yanbol Sinagogu
- Sirkeci Bet Avraam Sinagogu
- Kal Kadoş, Çorapçı Han Sinagogu
- Bakırköy Sinagogu
- Haydarpaşa Hemdat Israel Sinagogu
- Kuzguncuk Bet Yaakov Sinagogu
- Kuzguncuk Bet Nissim Sinagogu
- Caddebostan Sinagogu
- Büyükada Hesed Le Avraam Sinagogu
- Heybeliada Bet Yaakov Sinagogu
- Burgazada Sinagogu

Türkiye Hahambaşılığı

Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan Sefarad ve Aşkenaz Musevilerinin dinî önderi Hahambaşı'nın yönettiği kuruma verilen addır. Merkezi Beyoğlu, İstanbul'da bulunmaktadır.

Şu an Türkiye Hahambaşılığı görevini yürüten kişi (2002 tarihinden itibaren..) **Rav İzak Haleva**'dır.

➤ HRİSTİYANLIK

Hristiyan, Mesih'e bağlı demektir. Kur'ân-ı Kerîm'de Hristiyanlar için "Nasrânî", "Nasârâ" kelimeleri kullanılmıştır

Hıristiyanların Kutsal Kitapları / Kaynakları

- Hristiyanlıkta kutsal kitap "Bible" (Kitab-ı Mukaddes) olarak adlandırılmaktadır.
- Rivayete dayanan kutsal yazılar: Markus (ilk rivayet incili kabul edilir), Matta, Luka ve Yuhanna İncilleri ve Resullerin İşleri adlı kitaplardır.
- Pavlus'un 13 mektubu
- Apokaliptik yazılar

☑ BİLGİ NOTLARI

➤ Hristiyanlığın bugünkü şeklini almasında önemli rolü bulunan Pavlus,'dur. Aslen Yahudi olan bir Roma vatandaşı olan Pavlus, MS. 10. yıllarında Türkiye sınırları içerisinde Tarsus'da doğmuştur. Hristiyanlığı yaymak için Türkiye'nin birçok yerini dolaşmıştır. Pavlus'un öğretisinin merkezini Mesih merkezlilik (kristosentrizm) teşkil etmektedir.

➤ Pavlus'un gittiği bu yerler, Katolik Hristiyalarca hac mekânları olarak kabul edilmiştir. Bunların en önemlisi Efes'tir. Katolik ve Ortodoks Hristiyanlar Hz. İsa'nın annesi Hz. Meryem'in Efes'te öldüğüne inanmaktadırlar. Bundan dolayı her yıl binlerce Hristiyan Efes'e hacı olmak amacıyla gelmektedir. Türkiye'yi Hristiyanlık tarihi açısından önemli kılan etkenlerden biri de ilk yedi konsülün İznik, İstanbul, Efes ve Kadıköy'de yapılmış olmasıdır.

➤ Hristiyanlığı Roma'nın tek resmi dini haline getiren Theodosius'dur.

☑ BİLGİ NOTU!

➤ Günümüzde Doğu Ortodoks Kliseleri 4 eski patrikliği kapsar: (İstanbul/Fener, İskenderiye, Antakya ve Kudüs) Son dönemlerde buna Moskova, Sırp, Romanya ve Bulgaristan patrikleri de eklenmiştir. Ayrıca bu birlik içerisinde bağımsız Yunanistan, Kıbrıs, Gürcistan, Arnavutluk, Finlandiya, ve Polonya Kliseleri de yer alır.

Hristiyanlık da ilk Dört Konsiller	
İznik Konsülü 325	▪ Hristiyanlığın temel inanç öğretilerinin şekillendiği konsüldür. Bu konsül sonucunda baba ve oğulun tanrılığına karar verilmiştir. İsa'nın bir beşer olup herhangi bir tanrısal özelliğinin bulunmadığını söyleyen Arius aforoz edilmiştir.
İstanbul Konsülü 381	▪ Hristiyan Roma ve İstanbul piskoposlukları liderlik konusunda bir rekabet içindeydiler. Bu konu 381 yılında İstanbul konsilinde beş önemli –Roma, İstanbul, İskenderiye, Antakya ve Kudüs- kilise merkezi veya diğer bir deyimle patriyarklık olduğu kabul edilerek (geçici) çözüme ulaşılmıştır. ▪ Teslisin üçüncü unsuru olan kutsal ruhun tanrılığına karar verilmiştir
Efes Konsülü 431	▪ İsa'nın tanrısal ve beşerî iki yönünün bulunup bunların birbirine karışmadığını söyleyen Nestoryus aforoz edilmiş ve bugün bildiğimiz Nesturi mezhebi ortaya çıkmıştır.
Kadıköy Konsülü 451	▪ Bu konsilde İsa'da insânî ve ilâhî iki tabiatın birleştiğini savunanlar (Monofizitler) bu konsilde alınan kararları kabul etmeyip ayrıldılar. Böylelikle Hristiyan dünyasında ilk ciddi bölünme çıkmış oldu

HRİSTİYANLIĞIN ÜÇ TEMEL DOGMASI

1- Teslis

Hristiyanlar, Baba, Oğul, ve Kutsal Ruh adı altında "üç kişilikte tek bir Tanrı" nın varlığını tasdik ederler. Buna göre; Baba, kainatı yaratmış; Oğul, insanlığı kurtarmak için kendini çarmıha feda etmiş; Kutsal Ruh ise ilahi sevgiyi insana vermektedir.

2- İnkarnasyon/ Hulul

Tanrı'nın İsa Mesih'de bedenleşerek yeryüzünde yaşamasıdır. 325 İznik konsilinde İsa'nın beşeri hayat yaşayan Tanrı'nın oğlu ve kelamı (logos) olduğu vurgulanmuştır.

3- Kefaret (Atonement)

Hristiyan inancına göre Âdem Allah'a itaatsizliği ile Allah ile insanların arasını açmış, İsa ise bunu çarmıha gerilerek telafi etmiştir. Böylelikle tanrı ile insanların uzlaşmasını sağlamıştır.

İnciller

İncil kelime olarak müjde, iyi haber anlamına gelir. Dört İncil; **Matta, Markos, Luka** ve **Yuhanna** İncilleridir.

HRİSTİYAN SAKRAMENTLERİ	
1- Vaftiz	Sakramentlerin ilkidir. Aslî suçun günahından kurtulup Hristiyanlığa geçiştir. Suya dalma veya vücudun bazı yerlerine su dökmektir.
2-Konfirmasyon (kuvvetlendirme)	Vaftiz edilen çocuğun takdis edilmiş yağla vücudunun yağlanması. Kutsal Ruhun inayetinin verilmesidir
3- Tövbe / Günah itirafı	Kaybolan vaftiz inayetini yeniden kazanmak için yapılan ayindir.
4-Evharistya/ Komünyon	Çarmıha gerilmeden önce Hz. İsa'nın havarilerle yediği son akşam yemeği hatırasınadır. İsa'nın kanını ve bedenini temsil eden "Ekmek ve şarap" ayini olarak da bilinen bu sakrament tüm Katolik, Ortodoks ve Protestan Hristiyanlarca Pazar günleri yapılır.
5- Evlilik	Evlenecek çiftler için kilisede dualarla yapılan bir ayindir. Katolikler boşanmaya kesinlikle izin vermezken Ortodokslar boşanmayı, belli şartlara bağlı olarak kabul ederler.
6- Rahip takdisi	Din adamlarının Rahip olarak atanma seremonisidir. Takdis Piskopos tarafından yapılır. Ruhbanlık hayatını dinî hizmetlere adamayı gönüllü olarak kabul etmektir. Ruhbanlığı en canlı bir şekilde yaşayan Hristiyan mezhepler, Ortodoks ve Katoliklerdir. Protestanlar ise ruhbanlığı kabul etmezler.
7- Son yağlama (Hasta gizemi)	Hastalıkta ve özellikle ölüm anında kişiyi hem şifa, hem günahların bağışlanması için rahatlatmak için yapılan bir ayindir.

HRİSTİYANLIKTA DİNİ FESTİVALLER	
6 Ocak	(Epifani) Hz. İsa'nın mucizeleri ile alakalıdır
7 Ocak	Doğu Ortodoks Kristması / Noeli
24 Şubat - 10 Mart	Kül Çarşambası
22 Mart - 25 Nisan	Easter / Paskalya pazarı
30 Nisan – 3 Haziran	İsa'nın göğe yükseliş günü
10 Mayıs – 13 Haziran	Pentakost Pazarı / Beyaz Pazar
Kasım – Aralığın ilk haftası	Advent
25 Aralık	Kristmas/Noel: Hristiyanların kutladıkları en önemli dini gün Hz. İsa'nın doğum günüdür

HRİSTİYAN MEZHEPLERİ Hristiyanlakta birçok mezhep ortaya çıkmıştır. Katolik, Ortodoks ve Protestan mezhepleri bunların başında gelmektedir.	
Katolik Mezhebi	■ Katolik, evrensel demektir ■ Günümüz Hristiyan dünyasının büyük çoğunluğu Katoliklerden oluşmaktadır ■ Katolik Kilisesi'nin merkezi Vatikan'dır. Bu kilisenin başında papa bulunmaktadır. Papayı kardinaller seçer ve görevleri ölünceye kadar devam eder ■ Papa, yanılmaz otoritedir. Dinî başkan papadır. Papa İsa'nın vekili, Petrus'un halefidir ■ Noel'i 25 Aralık'ta kutlarlar ■ Boşanmak yasaktır ■ Katolik Kilisesi, Ruhban sınıfının bekârlığını zaruri görmektedir ■ Hac işaretini soldan sağa doğru yaparlar ■ İbadet dili Latince'dir. (Ancak II. Vatikan konsilinden sonra değişik dillerle yapılmasına izin verildi) ■ Kilise başkanına piskopos denir ■ Katoliklerin büyük kesimi Güney ve Orta Amerika ülkeleriyle İtalya'da baştadır. ■ Günümüzde Katolik Kilisesinin en büyük ruhani lideri Papa XVI. Benedictus (Benedict)'dir.

Ortodoks Mezhebi	▪ Ortodoks, doğru inanca sahip anlamına gelir. Bu mezhep, İstanbul ve Roma kiliselerinin siyasal çekişmeleri ve dinî ihtilafları sonucu ortaya çıkmıştır. ▪ Ortodoks dünyasının dört büyük patrikliği (İstanbul-İskenderiye, Antakya, Kudüs) bulunur. Diğer, bölgelerdeki millî kiliseler idari yapı itibariyle bu dört patrikliğe bağlıdır. ▪ Kutsal Ruh'un sadece baba'dan çıktığını kabul ederler ▪ Ruhani lideri patriktir. Patrik, papa gibi tek otorite değildir ▪ Papanın yanılmazlığını kabul etmezler. ▪ Rahipler istedikleri takdirde evlenebilir. Ancak piskoposlar ve patrikler evlenemezler ▪ Hz. İsa, Meryem ve Hristiyan azizlerinin resim ve heykellerinden oluşan ikonlara önem verirler. ▪ Boşanmak serbesttir. Ancak belli şartlara bağlıdır. ▪ İbadet her ülkenin diliyle yapılır. ▪ Haç sağdan sola çıkarılır ve Haç'ın kolları birbirine eşittir ▪ Cennet ve cehennemi kabul ederler, ancak günahkarların arınma yeri olarak telakki edilen arafı reddederler ▪ Noel'i 6 Ocak'ta kutlarlar ▪ Günümüzde İstanbul Rum Ortodoks Patriği I.Bartholomeos'tur.
Protestan Mezhebi	▪ Protestan "başkaldıran, itiraz eden" anlamına gelir ▪ Alman Rahip Martin Luther (1483-1546), Roma Katolik Kilisesi'nin günahları bağışlayıp bunu mali bir kaynak hâline getirmesi, kutsal kitap yorumunu sadece kendi yetkisinde görmesi ve ayin dilinin sadece Latince olması gibi hususlara karşı çakarak ilk itirazı başlatmıştır ▪ Papanın yanılmazlığı ve otoritesini kabul etmezler ▪ Sadece vaftiz ve evharistiya sakramentlerini kabul eder, diğerlerine değer vermezler. ▪ Ruhbanlığı kabul etmezler ▪ Kiliselerinde resim ve heykel bulundurmazlar ▪ Günah çıkarma kabul edilmez ▪ Rahipler evlenebilirler ▪ İbadet ve ayinler her ülkenin diliyle yapılır. ▪ Azizleri kabul etmezler ▪ Haç çıkarma geleneklerine inanmazlar ▪ Protestan Mezhebi öncelikle kendi bünyesinde üç ana kola ayrılmıştır: 1- Lutheryanizm, 2- Kalvinizm, 3- Anglikanizm.

REFORM ÖNCÜLERİ	
Almanya'da Lutheranizm	Lutheryanizm, Protestanlığın ilk şeklidir. Alman Rahip Martin Luther (1483-1546), Roma Katolik Kilisesi'nin günahları bağışlayıp bunu mali bir kaynak hâline getirmesi, kutsal kitap yorumunu sadece kendi yetkisinde görmesi ve ayin dilinin sadece Latince olması, Papa'nın dinsel üstünlüğü gibi hususlara karşı çakarak reform başlattı. Evlilik yasağına da eski bir rahibe ile evlenerek karşı çıkmıştır. Kurtuluşun sadece iman aracılığı ile elde edilebileceğini savunmuştur.
İsviçre'de Zwinglianizm	Luther'in reform hareketleri Almanya'da devam etmekteyken bir yandan da İsviçre'de reformcu Huldrych (Ulrich) Zwingli'nin (1484-1531) hareketleri başlamıştır. Luther gibi o da Zürih'te endüljanslara karşı koymuş ve çok geçmeden rahiplerin evlilik yasağını, manastır yaşamını, Katolik kilisesinin pek çok ibadet şekillerini eleştiren vaazlar vermiştir.
Fransa'da Kalvinizm	Fransız reformcu John Calvin (1509-1564) ikinci nesil reformcu sayılır. Kendisi hukuk eğitimi almış ve bu yönüyle de önceki reformcuların ideal öğretilerini daha akılcı ve uygulanabilir şekilde düzenleyip Protestanlığı sistemleştirmiştir. Bu dönemde **"The Institutes of the Christian Religion"** (Hristiyan dininin öğretimi) adlı eserini Roma Katolik doktrinine karşı hazırlamıştır.

..: REFORMUN NETİCELERİ :..
✓ Kilisenin her dediği doğru değildir ve onlar da tenkit edilebilir
✓ Yanılmaz bir otorite yoktur ve Hristiyanlığı bilen herkes otoritedir
✓ Hristiyanlıkta temel esas Kitab-ı Mukaddes'tir. Ve ondan herkes istifade edebilir.
✓ Evharistiya'da yenilen ekmek ve şarabın İsa'nın vücudu ile bir ilgilisi yoktur, bir hatıra niteliğindedir.

☑ BİLGİ NOTU!

➢Kuruluş dönemlerinde bütün Doğu Ortodoks Kiliseleri, İstanbul Ortodoks Kilisesi'nin idare ve kontrolü altında iken, daha sonraları parçalanmalar olmuş aşağıdaki kiliseler doğmuştur

Adventizm: Hz. İsa'nın bir kez daha yeryüzüne geleceğini savunan bir Hristiyan mezhebidir.

Ayrılmış Doğu kiliseleri

Hristiyanlık bünyesinde en büyük ayrılık 1054'de Doğu-Batı bölünmesinden sonra genel olarak Doğu Hristiyanlığı üçe bölünmüştür.

A- **Doğu Ortodoks Kilisesi** (Yunan-Rus Ortodoks Kilisesi)

B- **Ayrılmış Doğu Kiliseleri:** Toplam 6 mezhep yada kiliseyi bünyesinde barındırmaktadır

1- Nesturi kilisesi
2- Antakya Süryani Ortodoks kilisesi (Batı Süryânileri yada Yakubiler de denir)
3- Hint Süryani Ortodoks kilisesi
4- Kıpti Ortodoks kilisesi
5-Ermeni Ortodoks kilisesi
6- Habeş (Etyopya) Ortodoks kilisesi

C- Birleşik Doğu Kiliseleri

Ülkemizde bugün Hristiyan gruplar olarak **Rumlar, Ermeniler, Süryaniler ve Arap Ortodoksları yer alır.**

Rumlar

Türkiye'de Fener Patrikhanesine bağlı iki bin Ortodoks Rum yaşamaktadır. Fener Rum Patrikhanesi'nin idaresi patrik ve sinot (yüce meclis) tarafından sağlanmaktadır. Patrikhanenin Türkiye'de dört metropolitlik merkezleri vardır. Bunlar Kadıköy, Tarabya, Adalar ve Gökçeada-Bozcaada Metropolitliğidir

Ermeniler

Türkiye'de yaşayan Ermeniler, Hristiyan gruplar arasında en kalabalık topluluğu oluşturmaktadır. Ermenilerin büyük çoğunluğu (yaklaşık %90'ı) Gregoryan mezhebindendir. Geri kalan ise %7'si Katolik ve %3'ü Protestan'dır. Türkiye'de Ermenilerin çoğunluğu İstanbul'dadır.

Ermenilerin büyük çoğunluğu, İstanbul'daki Ermeni Patrikliğine bağlıdır. Bu patrikliğin Anadolu'da Kayseri, Diyarbakır ve İskenderun olmak üzere üç metropolitliği bulunmaktadır. Ayrıca İstanbul'da bir metropolitliği vardır. İstanbul Ermeni Patrikhanesi'ne bağlı olan Ermenilerin haricinde ana kiliseden ayrılmış olan Katolik ve Protestan Ermeniler de vardır. İstanbul Ermeni Patriği ve Türkiye Ermenileri ruhanî reisi (1998'den günümüze) **II. Mesrob Mutafyan**, 2008'de Alzheimer hastalığına yakalanmış ve hâlen patrik ve başpiskopos olsa da, fiilen tüm görevlerinden çekilmiştir.

Süryaniler

Türkiye'de Süryani grupların içerisinde üç grup vardır. Bunlar Süryani Kadim, Süryani Katolik ve Süryani Ortodoks kiliselerinin mensuplarıdır. Katolik ve Protestan Süryanilerin sayısı oldukça azdır. Süryani Kadim Kilisesi mensuplarının büyük çoğunluğu Mardin ilimizde yaşamaktadır. Bu şehirdeki Süryani nüfusu İstanbul'a yapılan göçlerin sonucunda oldukça azalmıştır. Türkiye'deki Süryaniler, Suriye Şam Patrikliğine bağlıdır ve din işleri başrahiplerce yönetilir.

Arap Ortodokslar

Antakya Patrikliğine bağlıdır. İlk dönemlerdeki kilise tartışmalarında İstanbul Patrikliğinin görüşlerini benimsemediği için uzun yıllar bu patrikhane Bizans'ın baskılarına maruz kalmıştır. Bugün Türkiye'de yedi bin civarında Arap Ortodokslar yoğun olarak Hatay'da yaşamaktadırlar. Hatay'ın dışında Adana, Mersin ve İstanbul'da az sayıda Arap Ortodoks bulunmaktadır.

☑ **BİLGİ NOTU!**

➢ **Patriklik**

Hristiyanlıkta, Doğu Kiliselerinde o mezhebe bağlı din adamlarının en yüksek rütbesi ve temsil makamıdır. Rum Ortodoks Patriği, Ermeni Patriği, Yakubî Patriği, Türk-Ortodoks Patriği Doğu Kilisesinin belli başlı liderleridir

➤ HİNDUİZM (Brahmanizm)

Hinduizmin en belirgin özelliklerinden biri kast sistemidir. Hindulara göre kast sistemi dinî bir inançtır ve **Rigveda'**ya dayanır. **Kast**, aynı işle meşgul olan, görev ve gelenekleriyle birbirine sımsıkı sarılan insanların meydana getirdiği birlik anlamına gelir

✓ **Tenasüh –samsara-** anlayışı yaygındır (Ruhun bir bedenden başka bedene geçtiği inancı)

✓ **Nirvana/Mokşa**: Kişinin ölüm-doğum girdabından, her türlü sıkıntıdan kurtulup, mutlak huzura kavuşması demektir.

✓ Bugün dünyada 600-650 milyon mensubu ile dünyada en fazla taraftarı olan üçüncü veya dördüncü din durumundadır.

✓ Üç temel mezhebi **Vişnuculuk** (Vaisnavizm), **Sivacılık** (Saivizm), **Sakta/Sakti'** dir. (Bunların haricinde yaklaşık on beş kadar mezhep bulunur)

✓ Hint dinlerinde ahiret inancı; karma, tenasüh (ruh göçü) ve defalarca dünyaya gelme (**reenkarnasyon**) inancıyla bağlantılıdır. Hinduizmde bu kavram "**samsara**" terimi ile ifade edilir

✓ Yoga ve meditasyon da Hinduizmde önemli dinî kavramlardandır. Yoga, insanın beden, zihin ve manevi gücünü bir araya getirme egzersizidir. Meditasyon zihni olumsuz düşüncelerden arındırma ve bir rahatlama yöntemidir. Hulul ise tanrı **Vişnu**'nun insan şekline girmesidir.

✓ Hintlilerde ortak ibadet sembolü, "**om**"dur. Om kelimesi, Vedaları okumaya başlamadan,
duadan, yemekten ve herhangi bir işe başlamadan önce söylenir.

✓ Hindular, ruhun ölmezliğine inandıkları için ölülerini gömmezler. Cesetleri yakarak küllerini kutsal kabul edilen Ganj Nehri'ne dökerler.

✓ Kast sisteminin amacı ve farklı kastlara ait görevler **Manu Kanunnamesi**nde belirtilmiştir.

✓ "Karma" (bir sebep-sonuç kanunu, geçmişte ne yapılmışsa gelecekte onu görme) inancı hakimdir.

✓ İnek kutsal hayvan olarak görülür

✓ Hindistan'ın en eski kutsal metinleri Veda'lardır. Veda'lar dört bölümden meydana gelmiştir: **1- Rigveda**, **2-Samaveda**, **3-Yajurveda**, **4- Atharvaveda**

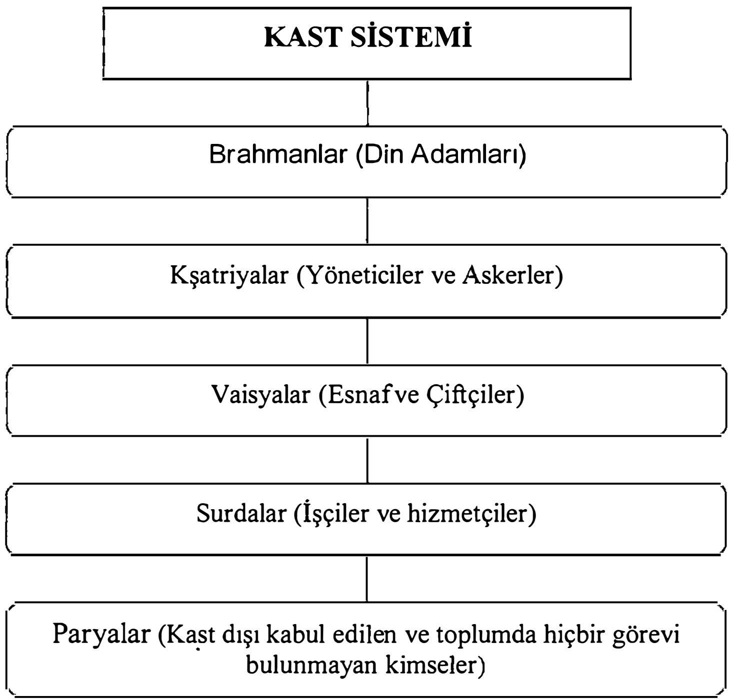
1- Rigveda: Tanrıları tazim için yazılmış on kitaptan ibarettir. 1028 ilâhiyi ihtiva etmektedir. Vedaların en eskisi ve en önemlisidir. Dünya dinleri içinde en eski belge özelliğini taşımaktadır.

2- Samaveda: Kurban esnasında söylenen ilâhileri ihtiva eder.

3- Yajurveda: Bu da Kurbanla ilgili formüllerden meydana gelmiştir.

4- Atharvaveda: Kâinat ve büyü ile ilgili dualardan ibaret olan Atharvaveda'yı Brahmanlar hayatın belirli pozisyonlarında okumak zorundadırlar.

Genellikle hemen bütün vedalarda ilâhi, niyaz, dua, hayat kaideleri, tılsım ve büyü ile ilgili konular iç içedir. Kutsal metinleri sadece Veda'lardan ibaret değildir. Bunun yanında **Brahma, Upanişad** ve **Aranyaka**'lar da Vedaların tamamlayıcısı niteliğindedirler.

➤ BUDİZM

✓ Hindistan'da Buda tarafından kurulmuş bir dindir. Buda (Guatama, Gotama) (M.Ö.563-483) Kuzey Hindistan'da Lumbini koruluğunda doğmuş bir filozoftur

✓ Günümüzde en çok mensubu Hindistan dışında (Çin, Japonya başta) Doğu ve Güney doğu Asya'dır

✓ İlk Budist manastırı MS 449'da Tibet'te kurulmuştur.

✓ "**Pali kanon**" kutsal metinleridir.

✓ "**Sekiz Dilimli Yol**" takip edilmesi ön görülmektedir.

✓ Hayatın nihai gayesi "**Nirvana**" (Mutlak huzur) dır.

✓ Budizm'de ibadetin objesi **Budda**'dır.

✓ Budist dini yapılar için "**Vihara**" ismi kullanılır.

✓ Budizm'de Hinayana ve Mahayana olmak üzere iki temel mezhep bulunur.

✓ Budizmde iman ikrarına "**tri-ranta**" (üç cevher) denir. Bu ikrar, "Buda'ya sığınırım, dhammaya (doktrin) sığınırım ve sanghaya sığınırım" şeklinde ifade edilir.

✓ **Bodhi ağacı**, Budda'nın altında aydınlanmaya kavuştuğuna inanılan ağaçtır

Budizm'de başlıca kutsal ziyaret mekanlar:

1- Buda'nın doğum yeri (Lumbin)
2- Bodhi Gaya (Aydınlanma yeri)
3- Buda'nın ilk vaaz verdiği geyik parkı (Sarnath'da)
4- Buda'nın öldüğü Uttar-Prades şehri
5- Ganj nehri.

☑ **BİLGİ NOTU!**

➤ **Budizm'de kutsal kitap**

Buda kendisi bir kitap bırakmamıştır. Onun sözleri yüz yıllar sonra Pali dilinde yazıya geçirilmiştir. Bu kitaba üç sepet anlamında **"Tipitaka"** denir

➤ CAYNİZM

✓ Hindistan 'da yaklaşık M.Ö.4 yüzyılda ortaya çıkan dini akımlardan biridir. Kurucusu Mahavira (M.Ö.599 - 527)'dır

✓ Caynizm, Budizm'e yakın benzerliği nedeniyle çoğu zaman onun bir kolu gibi görülmüştür.

✓ Kaynaklara göre Caynizm'in kurucusu **Vardhamana**'dır

✓ Kutsal metinleri: **Purvalar**, **Angalar**, **Upangalar**, **Prakirnalar**, **Cheda Sutralar**, **Mula Sutralar**

✓ Caynistler, züht hayatına daha fazla önem verirler

➤ SİH DİNİ

✓ Sihizm, 16. yüzyılda Hindistan'da ortaya çıkmış, İslam ve Hinduizm dinlerinden hatta mutasavvıflardan da etkilenmişlerdir.

✓ Resimlere, heykellere tanzim etmenin küfür olduğuna inanırlar

✓ Sihler katı monoteist yapılarıyla dikkat çeker

✓ Her Sih'in "**beş hırsız**" olarak adlandırılan kibir, öfke, hırs, tutku, ve şehvetten uzak durması ve bunlara karşı "beş silah" olarak tanımlanan kanaat, hayırseverlik, şefkat, iyi davranış ve alçak gönüllülük ahlak sisteminin temellerini oluşturur.

✓ Kutsal metinleri **Adi Granth**'dır

✓ En dikkat çeken dinsel merkezleri **Amritsar**'dır

✓ Çocuğa isim takma töreni (**Nam Karan**) tapınakta yapılır.

✓ Sihizm 'in inanç esasları; Gars 'tan başkasının önünde eğilmemek, Amritsar 'da yıkanmak, Bir birlerine **Singh** diye hitap etmek, Traş olmamak, Kama-kılıç taşımak

✓ Sihizm 'de kişinin bu dünyada yaptıklarının öteki alemdeki hayatına tesir edeceğine (**Karma**) ve ruh göçü (Tenasuh) 'ne inanmaktadır.

➤ KONFÜÇYANİZM

✓ Çin'in büyük filozoflarından biri olan Konfüçyüs (**Kung Fu- Tzu**, MÖ 551- 478) Konfüçyanizmin kurucusudur.

✓ Konfüçyanizm, 1912 yılına kadar Çin'in resmî devlet dini olmuştur

✓ Kutsal metinleri oluşturan iki koleksiyon vardır. Bunlar, "**Beş Klasik**" (Wou King) ve "**Dört Kitap**" (Se Chou) dır

✓ Çinlilerde "**Yin**" (olumsuz), "**Yang**" (olumlu) prensibi alemin düzeni için gereklidir

✓ Konfüçyüsçülükte Yüce varlık, yaratıcı için "**Tien**" ve "**Tao**" kelimeleri kullanılmıştır.

➤ TAOİZM

✓ Çinin en eski dinlerinden biri olan Taoizm, Şintoizm ve Konfüçyanizm 'e reaksiyondan doğmuştur

✓ Taoizmin kurucusu "**Lao-Tzu**'dur. Lao-Tzu Konfüçyüs ile aynı yüzyılda yaşamıştır

✓ Taoizm ismini "yol" anlamına gelen Tao'dan almıştır.

✓ Başta gelen kutsal metini "**Tao Te King**" (Tao ve Fazilet) klasiğidir.

➤ ŞİNTOİZM

✓ Dünyanın en eski dinlerinden olan Şintoizm, Japonya'nın yerli dinidir

✓ Şintoizm 'in 2 temel özelliği kısaca; Milli bir dindir ve Tabiata tapmaya önem verirler. Cenazeleri yakılır.

✓ Bir kurucusu da bulunmayan Şintoizm'de tabiat güçlerine ve ruhlara tapınma vardır.

✓ Şintoistlerin kutsal kabul ettikleri iki tane **Kojiki** ve **Nihongi** denilen vakayinameleri vardır

✓ Ruh ve Tanrı'yı ifade etmek için "**kami**" kelimesi kullanılır.

✓ Tanrılarının sayıları çoktur. Bunların en büyüğü Güneş Tanrıçası "**Amaterasu**'dur.

✓ Şintoizm 'de ilahlar hem erkek (izanagi) hem de dişi (izanami) 'dir

🗁 BATIDA ORTAYA ÇIKAN YENİ DİNÎ AKIMLAR

1- Yehova Şahitleri

✓ 19. yüzyılın ikinci yarısında Amerika Birleşik Devletlerinde ortaya çıkan ve Mesihçi karakteri olan bir dinsel akımdır. İsa'nın ikinci gelişinin olduğuna inanırlar.

✓ Yehova Şahitleri hareketinin kurucusu **Charles Taze Russell**'dir.

✓ Teslise karşıdırlar, cehennemi kabul etmezler.

✓ Yehova şahidi olmayan herkes "keçi" dir ve onlara karşıdır. Yine Yehova şahidi olmayanların dirilmeyeceklerine inanırlar.

✓ Yehova Şahitleri bütün dünyada faaliyetini sürdürmektedirler. En az İsrail'de bulunurlar.

2- Mormonlar

✓ Hıristiyan dini hareketlerinden biri olarak ortaya çıkan ve zamanla bağımsız bir din görünümünde olan Mormonluk 1830 'da NewYork 'ta Joseph Simith tarafından kurulmuştur.

✓ Hıristiyanlıktan doğduğu için Hıristiyanlıkla benzer yönleri oldukça fazladır. Baba Tanrı'ya, Oğlu İsa Mesih'e ve Kutsal Ruha inanırlar (Hıristiyanlıktaki üçleme). Kitab-ı Mukaddes 'e inanırlar.

✓ Her 24 Temmuz gününü festival olarak kutlarlar.

3- Moonculuk

✓ Moonculuk Kuzey Koreli **Sun Myung Moon** tarafından Güney Kore 'de kurulmuş bir harekettir. Kore de " **Tong** " Batıda ise " Birleşik Kilise " , " Kutsal ruh Birliği ", "Birleşik Aile ", "Moon Teşkilatı " vb. isimlerle anılır.

✓ 20. asrın ikinci yarısında Sun Myung Moon'un kurduğu Mesihçi nitelikte bir senkretik dindir.

✓ "İlahi ilke" (Divine Principle) kutsal kitap olarak tazim görmüştür.

✓ Mooncular 'ın sigara, içki kullanmaları, zina yapmaları kesinlikle yasaktır.

4- Satanizm

✓ Satanizm hareketi 1960'larda ABD'de başlamıştır. Bu hareketin kurucusu **Anton Szander LaVey** (1930-1997), 1966'da San Fransisko'da "Şeytan'ın kilisesi"ni kurmuş ve onun başrahibi olmuştur.

✓ Başta Hristiyanlık olmak üzere bütün dinlere ve kutsal değerlere başkaldırıyı temsil etmektedir.

✓ **"Black mass"** Ölmüş kişilerin hatırasına düzenlenen ayindir. (Ayinde siyah giyildiği için bu isim verilmiştir)

➤ İSLAM DÜNYASINDA ORTAYA ÇIKAN SENKRETİK AKIMLAR

1- Bâbilik ve Bahâilik

✓ Bâbiliğin kurucusu **Mirza Ali Muhammed Rıza**'dır (1819-1849).

✓ Mirza Ali, Peygamberliğin son bulmadığını, Mehdî'ye açılan bir "bâb" (kapı) olduğunu iddia etmiştir.

✓ Çağımızda Bâbiler daha çok (yasaklanmasına rağmen) İran'ın muhtelif bölgelerinde azınlık halinde bulunmaktadır

✓ Cenaze namazı hariç cemaatle namaz kılınmaz.

✓ Uydurma kutsal kitapları **"el-Akdes"** dir.

✓ Zekat olarak mallarının beşte biri verilir.

✓ Bâb'a göre 19 rakamı kutsaldır.

✓ Bâbîlik ve ondan türemiş olan bütün kolları bazı İslâmî ıstılahları kullanmalarına rağmen, İslâm ile ilgisi olmayan uydurulmuş bir dindir.

2- Kadiyanilik

✓ 19. yüzyıl sonlarına doğru Hindistan'da Kadiyanlı Mirzâ Gulam Ahmed tarafından kurulmuştur.

✓ İslam kültüründeki kıyametle ilgili haberlere dayanan bir harekettir.

✓ Gulam Ahmed, kendisinin sırasıyla mesih, mehdi, Peygamber olduğu iddialarını atmıştır.

✓ En çok Pakistan'da yaygındırlar

🗁 DİĞER DİNİ OLUŞUMLAR

➤ Sabilik

✓ **Nasaruta** ve **Mandayuta** terimleri, Sabilerce özelde kendi dinlerini ifade etmek için kullanılır.

✓ Sabiler taptıkları Yüce varlığa kendi dillerinde **Malka d Nhura** (Işık kralı) adını vermektedirler

✓ **Ginza, Draşia d Yahya** (Yahya'nın öğretileri) ve **Kolasta** adlı kutsal kitapları bulunur.

✓ Sabi ibadetleri arasında en önemli olanı boy abdesti ya da vaftizdir. **Masbuta, tamaşa** ve **rişama** şeklinde üç çeşit dini yıkanma şekli vardır.

✓ Ayin yemeklerinde hazırlık aşamasında güvercin ve koç kurban ederler.

✓ Yılın çeşitli zamanlarını uğursuz (**mbattal**) sayıp o günlerde hiçbir iş yapmazlar.

✓ En önemli bayramları **Panja** yada **Parvania**'dır.

✓ Her Sabinin bir dünyalık ismi bir de gizli dinî ismi bulunur.

➤ Maniheizm

✓ MS 3. yüzyılda Mani tarafından kurulmuş Gnostik bir dinî gelenektir.

✓ Mani öğretilerini yedi kitapta toplamıştır. Bunlar: 1- Hayat İncili 2- Hayat Hazinesi 3- Pragmateia 4- Sırlar Kitabı 5- Devler Kitabı 6- mektuplar 7- İlahiler ve Dualar

✓ Maniheistler, "**Beş Emir**" ve "**Üç Mühür**" (eline, diline, gönlüne hakim olmak) kuralına uymakla yükümlüdürler.

✓ "**Bema**" en önemli bayramlarıdır.

➤ Mecusilik

✓ MÖ 6. asırda ortaya çıkmıştır. Zerdüşt, Mecusiliğin (Zerdüştlük) kurucusudur. Zerdüşt, İran dinleri üzerinde önemli bir etki bırakmıştır

✓ Tek tanrı inancı hakimdir. Tanrı olarak "**Ahura Mazda**" ismini kullanırlar.

✓ Mecusiliğin kutsal kitabı "**Avesta**" dır. Üç bölümden oluşur. **Yasna** (dini törenlerde okunan ilahiler), **Yaşt** (çeşitli tanrılara yöneltilen ilahiler), **Videvdat** (şeytanlara karşı kanun).

✓ Ahlak sisteminin özü "**Humuta, hukhta, huvarşta**" yani iyi düşünce, iyi söz ve iyi davranış esasına dayanır.

✓ En önemli bayramları **No Ruz** "Nevruz" adı verilen yeni yıl bayramıdır.

✓ Ateş Mecusi tapınaklarında önemli bir yer tutar.

☑ **BİLGİ NOTU!**

➢ Yaygın olarak inanıldığının aksine Mecusilikte ateş bir tapınma objesi yada bir Tanrı değildir; Tanrısal saflığın, temizliğin ve iyiliğin sembolüdür.

➤ ESKİ TÜRK DİNLERİ

✓ Bazıları eski Türk dinine Şamanizm adını vermiştir. Oysaki kaynaklarda bununla ilgili net bir bilgi mevcut değildir.

✓ Eski Türk dininin temel unsurları incelendiğinde başta Gök Tanrı inancının oluştuğu görülmektedir.

✓ Türkler farklı bölgelerde, tanrı için **Ülgen**, **Ülgön**, **Kuday**, **Tanara**, **Tura**, **İdi**, **Çalap** ve **Bayat** gibi terimler de kullanmışlardır.

✓ Eski Türklerde ayin ve törenleri yönetip ruhlarla temas kurduğuna inanılan kimselere "**kam**" denilirdi.

✓ Türklerin İslam'ı benimsemelerinde en önemli nokta daha önceki tek Tanrılı inanışa devam etmeleridir.

✓ **Fu-yun-se**, Çin kaynaklarında Göktürklerin tapınaklarına verilen addır.

☑ **BİLGİ NOTU !**

ŞAMANİZM

Şaman, büyücü ve sihirbaz anlamlarına gelir. Türk kavimleri Şamanlara genellikle Kam demektedirler. Çok geniş bir alana yayılan Şamanlık, Türk Moğol eski kültür tarihinde önemli bir yer tutar. Şamanizmin bir din olmadığı ileri sürülmüştür. Çünkü Şamanizm'de, en geniş çerçevesiyle bir dinde bulunması gereken bir din kurucusu, kutsal kitap veya kitapları, inanç esasları, ibadetleri ve cemaat gibi net özellikleri yoktur. Onun için Şamanizın, bir çeşit sihirbazlık ve büyücülük şeklinde yaygın olmuştur.

ÇEŞİTLİ AKIMLARLA İLGİLİ TERİMLER:

- **Monoteizm:** Tek tanrıcılık
- **Politeizm:** Çok tanrıcılık
- **Mistisizm:** Gizemcilik
- **Pozitivizm:** Olguculuk
- **Nihilizm:** Hiççilik (felsefî bir akımdır)
- **Ateizm:** Tanrı tanımazlık
- **Satanizm:** Şeytana tapıcılık
- **Helenizm:** Eski Yunan felsefî ve dinî geleneği
- **Siyonizm:** Yahudi siyasal düşüncesi
- **Hümanizm:** insancılık, insanları sevme ülküsü
- **Senkretik dinler:** Melez dinler

Türkiye'de Dinler Tarihi Çalışmaları

Ülkemizde genel dinler tarihi kapsamında hazırlanan Ahmed Midhat Efendi'nin "**Tarih-i Edyân**" adlı eseri ilk olarak kayıtlara geçer.

Bundan sonra yine aynı isimde "**Tarih-i Edyân**" Mahmud Esad Seydişehri ve M.Şemsettin (İstanbul,1912-1919) adlı eseri zikredebiliriz.

Cumhuriyet döneminde ise bu türde;

⇨ "**Karşılaştırmalı Dinler Tarihi**" (Ankara-1966), Mahmut Toplamacıoğlu
⇨ "**Dinler Tarihi**" (Ankara-1978). Hüseyin Gazi Yurdaydın-Mehmet Dağ
⇨ "**Başlangıcından Günümüze Dinler Tarihi**" (Ankara-1983), Ekrem Sarıkçıoğlu

ÜNİTE 11 - DİNLER TARİHİ TEST SORULARI

1. 16. yüzyılda Hindistan'da ortaya çıkmış, İslam ve Hinduizm dinlerinden etkilenmişlerdir. Resimlere, heykellere tanzim etmenin küfür olduğuna inanırlar. "Beş hırsız" olarak adlandırılan kibir, öfke, hırs, tutku, ve şehvetten uzak durmak ve bunlara karşı "beş silah" olarak tanımlanan kanaat, hayırseverlik, şefkat, iyi davranış ve alçak gönüllülük ahlak sisteminin temellerini oluşturur. Kutsal metinleri **Adi Granth** dır. En dikkat çeken dinsel merkezleri Amritsar'dır.
Yukarıda özellikleri verilen dini akım aşağıdakilerden hangisidir?
A) Shizm
B) Şintoizm
C) Kadiyanilik
D) Taoizm

2. **Beşikte konuşma, amaların gözlerini açma, ölüleri diriltme gibi mucizeler aşağıdaki Peygamberlerden hangisine verilmiştir?**
A) Hz. İsa
B) Hz. Musa
C) Hz. İsmail
D) Hz. Yakup

3. **Günümüzde İstanbul Rum Ortodoks Patriği aşağıdakilerden hangisidir?**
A) I.Bartholomeos
B) Patrik V. Maksimus
C) Patrik I. Athenagoras
D) I. Demetrios

4. **İngiltere'de yaygın olan Hristiyan mezhebi aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Anglikan mezhebi
B) Ortodoks mezhebi
C) Protestan mezhebi
D) Katolik mezhebi

5. **Yahudilerde, sadece erkekler tarafından kullanılan kenarları saçaklı, üzerinde Tevrattan parçalar yazılı olan şal aşağıdakilerden hangisi ile adlandırılmaktadır?**
A) Tallit
B) Kipa
C) Şofar
D) Tefilin

6. – 1912 yılına kadar Çin'in resmî devlet dini olmuştur.
– Kutsal metinleri oluşturan iki koleksiyon vardır. Bunlar, "Beş Klasik" (Wou King) ve "Dört Kitap" (Se Chou) dır
– Yüce varlık, yaratıcı için "Tien" ve "Tao" kelimeleri kullanılmıştır.
Yukarıda kısa özellikleri verilen dini akım aşağıdakilerden hangisidir?
A) Taoizm
B) Konfüçyanizm
C) Budizm
D) Şintoizm

7. **Hizduizm'in kutsal kitaplarının dili aşağıdakilerden hangisidir?**
A) İbranice
B) Latince
C) Unanganca
D) Sankritçe

8. **Hristiyanlarca kutlanan "noel" günü batılı ülkelerde hangi isimle anılmaktadır?**
A) Bible B) Kotel
C) Christmas D) Evharist

9. **Tanrı olarak "Ahura Mazda" ismini kullanan, "Avesta" adında kutsal kitapları olan, dini akım aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Mecusilik B) Hinduizm
C) Şamanizm D) Caynizm

10. **2002 tarihinden itibaren şu an Türkiye Hahambaşılığı görevini yürüten kişi aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Rav İzak Haleva
B) David Asseo
C) Rafael Saban
D) İsak Şaki

11. **Aşağıdakilerden hangisi Hristiyanların kutladıkları önemli dini festivallerden birisidir?**
A) Pesah(Hamursuz bayramı)
B) Thaipusam Bayramı
C) Easter (Paskalya)
D) Matsa (Mayasız Ekmek)

12. – Dünyanın en eski dinlerindendir
– Japonya'nın yerli dinidir
– Kutsal kabul ettikleri iki tane **Kojiki** ve **Nihongi** denilen vakayinameleri vardır
– Ruh ve Tanrı'yı ifade etmek için "kami" kelimesi kullanılır.
– Cenazeleri yakılır.

Yukarıda özellikleri verilen dini akım aşağıdakilerden hangisidir?
A) Taoizm
B) Şintoizm
C) Budizm
D) Konfüçyanizm

13. **Hristiyanlıkta kilise hukukuna göre suçlu görülen bir kişinin cemaatten çıkarılması olayına ne ad verilmektedir?**
A) Aforoz
B) Konfirmasyon
C) Veda
D) Vaftiz

14. **Şamanizm'de "Şaman" kelimesi hangi anlama gelmektedir?**
A) Büyücü ve sihirbaz
B) Tövbekar
C) Boyun eğen
D) Arınmış

15. **Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**
A) Yahudi mezhebi Samiriler (Samaritanlar)'in kıblesi Kudüs değil, Nablus'taki Gerizim Dağı'dır
B) Ortodoks Yahudiler Pazartesi günü bir iş yapmazlar
C) Yahudi mezhebi Samiriler (Samaritanlar)'in dini merkezleri Nablus'tur
D) Reformist Yahudiler kutsal toprak (arz-ı mevud) ilkesini benimsemezler, onlar için her yer kutsaldır

16. **İneğin ve Ganj nehrinin kutsal kabul edildiği batıl din aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Mecusilik
B) Şintoizm
C) Sihizm
D) Hinduizm

17. **Türkiye'de çıkartılan ve Yahudilere ait olan haftalık siyasi ve kültürel gazetenin adı aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Moşe B) Şalom
C) Yomtov D) Elie

18. 19. yüzyılın ikinci yarısında Amerika Birleşik Devletlerinde ortaya çıkan ve Mesihçi karakteri olan bir dinsel akımdır. İsa'nın ikinci gelişinin olduğuna inanırlar .... hareketinin kurucusu **Charles Taze Russell**'dir. Teslise karşıdırlar, cehennemi kabul etmezler
Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?
A) Mormonlar
B) Maniheizm
C) Satanizm
D) Yehova Şahitleri

19. Aşağıdakilerden hangisi eski Yunan felsefî ve dinî bir geleneğidir?
A) Ateizm
B) Helenizm
C) Shizm
D) Siyonizm

20. Aşağıdakilerden hangisi Kur'an'da geçen "Hanif" kelimesinin tanımıdır?
A) Yalnız bir Allah'a inanan, O'na ibadet eden İslâm'a sımsıkı bağlı bulunan kişi
B) Hanefi mezhebinde bulunan kişidir
C) Devamlı oruç tutanlardır
D) Gizli açık infak edenlerdir

21. Hz. Salih (a.s.) hangi kavme peygamber olarak gönderilmiştir?
A) Semud B) Ad
C) Lut D) Medyen

22. Hıristiyan dini hareketlerinden biri olarak ortaya çıkan ve zamanla bağımsız bir din görünümünde olan ...., 1830' da NewYork 'ta Joseph Simith tarafından kurulmuştur. Hıristiyanlıktan doğduğu için Hıristiyanlıkla benzer yönleri oldukça fazladır. Baba Tanrı'ya, Oğlu İsa Mesih'e ve Kutsal Ruha inanırlar (Hristiyanlıktaki üçleme). Kitab-ı Mukaddes'e inanırlar. Her 24 Temmuz gününü festival olarak kutlarlar.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?
A) Mormonluk
B) Maniheizm
C) Satanizm
D) Moonculuk

23. Hz. Yakub'un babasının ismi aşağıdakilerden hangisidir?
A) İsmail B) Zekeriya
C) İshak D) İbrahim

24. İlk dönem insanların ruhlara özellikle de ecdat ruhlarına tapındıkları inanış biçimine ne ad verilir?
A) Animizm
B) Reenkarnasyon
C) Moonculuk
D) Politeizm

25. - Samskara
- Yoga
- Hulûl
- Karma
- Vedalar

Yukarıdaki dini terimler hangi dine mensup olanların kullandıkları kavramlardır?
A) Budizm B) Hinduizm
C) Musevilik D)Zerdüştîlik

26. Yahudilikte doğumdan ölüme kadar hayatın değişik devrelerinde okunan dualar bir kitapta toplanmıştır. Bu kitaba ne ad verilir?
A) Siddur B) Tamah
C) Tomar D) Tallit

27. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Arap Ortodokslar İstanbul'daki Ermeni Patrikliğine bağlıdır
B) Bugün ülkemizde bulunan Hristiyan gruplar; Rumlar, Ermeniler, Süryaniler ve Arap Ortodokslarıdır
C) Türkiye'deki Süryaniler, Suriye Şam Patrikliğine bağlıdır ve din işleri başrahiplerce yönetilir.
D) Ülkemizde Süryani Kadim Kilisesi mensuplarının büyük çoğunluğu Mardin ilimizde yaşamaktadır.

28. Kur'an-ı Kerim'de geçen "Mesih" kelimesi hangi Peygamber için kullanılmaktadır?
A) Hz. Musa
B) Hz. İsa
C) Hz. Süleyman
D) Hz. İbrahim

29. Yahudilerin haftalık ibadet gününe ne ad verilir?
A) Sukkot
B) Yom Kipur
C) Roş-Haşana
D) Şabat

30. İlk dönemlerde insanların tabiat olayları etkisi altında kalıp onlara kutsallık atfettikleri inanış biçimine ne ad verilir?
A) Monoteizm
B) Animizm
C) Natürizm
D) Totemizm

31. Yahudilerin yılbaşında (Roş-Haşana) kullandıkları boynuzdan yapılmış nefesli çalgıya ne ad verilmektedir?
A) Tefilin B) Şofar
C) Tallit D) Siddur

32. Hz. Meryem'in babasının ismi nedir?
A) Zekeriyya B) Yahya
C) İmran D) Yakup

33. Mescidi Aksa'yı <u>ilk</u> olarak inşa eden Peygamber aşağıdakilerden hangisidir?
A) Hz. İsmail
B) Hz. Zekeriyya
C) Hz. İbrahim
D) Hiçbiri

34. Aşağıdakilerden hangisinde hayvanların dilinden anlayıp onlarla konuşan Peygamberin ismi doğru olarak verilmiştir?
A) Hz.Yusuf
B) Hz. İdris
C) Hz. Davud
D) Hz. Süleyman

35. Yahudilikte Allah'ın kendilerine vermeyi vaad ettiğine inanılan bölge için kullanılan terim aşağıdakilerden hangisidir?
A) Arz-ı ma'bed
B) Filistin
C) Arz-ı mev'ud
D) Arz-ı mesken

36. Yahudilikten, Hristiyanlıktan, diğer din ve kültürlerden, İslâmiyete giren rivâyetlere ne ad verilmektedir?
A) Hikaye
B) İsrâiliyyât
C) Emsâlu'l Kur'ân
D) Garîbu'l Kur'ân

37. – Haham
– Sinagog
– Ağlama duvarı
– Tanah
Yukarıdaki terimler hangi dine ait kavramlardır?
A) Budizm
B) Hinduizm
C) Hristiyanlık
D) Mûsevîlik

38. Mûsevîlerin ibadethanelerine ne ad verilir?
A) Kilise B) Tapınak
C) Havra D) Pagoda

39. Musevilikte din adamlarına verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?
A) Papa B) Brahman
C) Haham D) Rahip

40. Hindularda görülen kast sisteminde "Paryalar" hangi sınıf insanlardır?
A) Kast dışı kabul edilen ve toplumda hiçbir görevi bulunmayan kimseler
B) İşçiler ve hizmetçiler
C) Yöneticiler ve askerler
D) Din adamları

41. Aşağıdakilerden hangisi Yahudi mezhepleri arasında <u>yer almaz</u>?
A) Ferisilik B) Sadukilik
C) Essenilik D) Kalvinizm

42. Aşağıdakilerden hangisi Hindu kastlarından biri <u>değildir</u>?
A) Vaisya B) Sudra
C) Kşatriya D) Kama

43. Kur'an-ı Kerim'de Hristiyanlar için kullanılan isim aşağıdakilerden hangisidir?
A) Nasranî B) Sabiî
C) İsevî D) Mesih

44. Günümüzde Katolik Kilisesinin en büyük ruhani lideri aşağıdakilerden hangisidir?
A) Papa II. Ioannes Paulus
B) Papa XVI. Benedictus
C) Papa XXIII. Ioannes
D) Papa XII. Pius

45. .... Tevrat'ın hatim bayramıdır.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdaki kelimelerden hangisi gelmelidir?
A) Simha Tora
B) Yom Kippur
C) Tanah
D) Hanuka

46. Hz. Nuh'un kendisine iman ederek gemiye binen oğullarının isimleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?
A) Yemliha- Mekselina - Sam
B) Yemliha- Yasef - Ham
C) Kenan- Ham- Yasef
D) Sam- Ham- Yafes

47. İncil'in kelime anlamı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Müjde B) Öğüt
C) Ahit D) Hediye

48. .... Mısır'dan çıkışın anısına kutlanan Hac bayramıdır .... Sekiz gün süren dini ve milli bir bayramdır.
Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Hanuka - Fısıh
B) Şavuot - Hanuka
C) Hanuka - Hanuka
D) Fısıh - Hanuka

49. Aşağıda sıralanan Hristiyan sakramentlerinden (gizemler-ayinler) hangileri tüm Hristiyan mezheplerince kabul edilmiştir?
I- Evlilik
II- Hastayı yağlama
III-Günah itirafı
IV-Vaftiz
V- Konfirmasyon
VI- Evharistiya
VII-Rahip takdisi

A) I-II-V
B) IV-VI
C) II-III-V-VII
D) I-II-III-V-VII

50. Budizmin temel ilkelerinden birini oluşturan sonsuz ve acısız bir huzuru "Nihaî kurtuluş"anlamını ifade eden terim aşağıdakilerden hangisidir?
A) Evharistiya
B) Nirvana
C) Yoga
D) Karma

51. "Ağlama duvarı" aşağıdaki dinlerden hangisinde kutsal kabul edilmiştir?
A) Hristiyanlık
B) Yahudilik
C) Şintoizm
D) Hinduizm

52. Türkiye'deki Süryanî Kadim Kilisesi aşağıdaki patriklerden hangisine bağlıdır?
A) İstanbul Patrikliği
B) Moskova Patrikliği
C) Antakya Patrikliği
D) Şam Patrikliği

53. Kudüs'deki Mescid-i Aksâ' yı ilk kez inşa eden Peygamber aşağıdakilerden hangisidir?
A) Hz. İbrahim
B) Hz. Zekeriyya
C) Hz.Süleyman
D) Hz.Yahya

54. Mecusîliğin kutsal sayılan kitabı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Bhagavadgita
B) Veda
C) Avesta
D) Mazda

55. İslam'ın doğduğu sıralarda Arap Yarımadasında aşağıdaki dini akımlardan hangisi mevcut <u>değildir</u>?
A) Hristiyanlık
B) Haniflik
C) Musevilik
D) Budizm

56. Âd kavmine aşağıda ismi yazan Peygamberlerden hangisi gönderilmiştir?
A) Hz. Salih
B) Hz. Hûd
C) Hz. Şuayb
D) Hz. Nuh

57. Hz.Yakub'un oniki oğlu ve onların soyundan gelenlere verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?
A) Yakupoğulları
B) Âl-i İmran
C) İsrailoğlulları
D) Nuh kavmi

58. Aşağıdakilerden hangisi dört İncil arasında yer almaz?
A) Luka B) Yuhanna
C) Markos D) Yahve

59. Osmanlı Devletinin son dönemlerinde "Tarih-i edyân" adı altında bazı kitaplar yayımlanmıştır.
"Tarih-i edyan" terimi aşağıdakilerden hangisinin karşılığıdır?
A) Dinler tarihi
B) Dünya tarihi
C) İslam tarihi
D) Tıp tarihi

60. Tevratta geçen on emir de aşağıdakilerden hangisi yoktur?
A) Zina etmeyeceksin
B) Katletmeyeceksin
C) Hayvanları seveceksin
D) Komşunun hiçbir şeyine göz dikmeyeceksin

61. Aşağıdaki mezhep akımlardan hangisi Batıda yaygın olan Hristiyan Protestanlık çerçevesindeki akımlardan biri değildir?
A) Evanjelizm
B) Baptizm
C) Caynizm
D) Adventizm

62. Ülkemizde genel dinler tarihi kapsamında ilk olarak hazırlanan özellikle ders kitabı mahiyetinde hazırlanmış olan "Tarih-i edyân" adlı eser aşağıdaki yazarlardan hangisine aittir?
A) Ahmet Cevdet Paşa
B) Mehmet Toplamacıoğlu
C) Ekrem Sarıkçıoğlu
D) Ahmed Midhat Efendi

63. Mecusilik'te ahiret köprüsüne ne ad verilmektedir?
A) Saoşyant köprüsü
B) Raşnu köprüsü
C) Sırat köprüsü
D) Çinvat köprüsü

64. Ortodoks Yahudiler, Tanrının adını (Yahve) lüzumsuz yere ağza alınama emrini ihlal etmek korkusuyla ibadetlerde bile Tanrı'nın adını telaffuz etmezler. Onun yerine "Efendimiz" anlamındaki "............" derler.
Yukarıdaki boş yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Adonay
B) Ahura Mazda
C) Fısıh
D) Sabatay

65. Aşağıdakilerden hangisi "Tanrı'nın bedenleşmesi" inancını ifade eder?
A) Tenasüh B) Yoga
C) Meditasyon D) Hulûl

66. İbranice Kitab-ı Mukaddes'de "Şelomo" olarak geçen Peygamber aşağıdakilerden hangisidir?
A) Hz. Davud
B) Hz. Süleyman
C) Hz.Yakup
D) Hz. İdris

67. Hristiyanlıkta dini festivallerden olan "Easter/Paskalya pazarı" her sene hangi tarihlerde kutlanmaktadır?
A) 24 Ocak - 10 Şubat
B) 10 Temmuz – 10 Ağustos
C) 22 Mart - 25 Nisan
D) 10 Mayıs – 13 Haziran

68. Aşağıdakilerden hangisi Hristiyanların ilk yedi konsilinin düzenlendiği yerlerden birisi <u>değildir</u>?
A) İznik B) Kadıköy
C) Rize D) İstanbul

69. - Budda
- Vihara
- Nirvana
- Sekiz Dilimli Yol

Yukarıdaki terimler hangi dine ait kavramlardır?

A) Budizm
B) Hinduizm
C) Musevilik
D) Zerdüştîlik

70. **Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Bu günkü Hristiyanlığın kurucusu Calvin'dir
B) Günümüzde dünya dinleri arasında nüfusu en fazla olan din Hristiyanlıktır
C) Tevrat "Ahd-i Atîk" olarak da anılmaktadır
D) İncil "Ahd-i Cedîd olarak da anılmaktadır

71. **Hristiyanlıkta kutsal kitap (Kitab-ı Mukaddes) ne olarak adlandırılmaktadır?**

A) Tanah B) Tora
C) Bible D) Nevim

72. **Noel, Hristiyanların çoğunluğu tarafından her yıl hangi günde kutlanır?**

A) 7 Ocak
B) 25 Aralık
C) 31 Aralık
D) 1 Ocak

73. Çarmıha gerilmeden önce Hz. İsa'nın havarilerle yediği son akşam yemeği hatırasınadır. İsa'nın kanını ve bedenini temsil eden "Ekmek ve şarap" ayini olarak da bilinen bu sakrament tüm Katolik, Ortodoks ve Protestan Hristiyanlarca Pazar günleri yapılmaktadır.

Yukarıda bahsedilen sarkament aşağıdakilerden hangisidir?

A) Vaftiz
B) Evharist / Komünyon
C) Tövbe/Günah itirafı
D) Son yağlama/Hasta gizemi

74. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Misyonerlik, dünyada sadece Hristiyanlık dinini yaymak için yapılan faaliyettir
B) Hristiyanlığın bugünkü şeklini almasında önemli rolü bulunan kişi Pavlusdur
C) Hristiyanlığı Roma'nın tek resmi dini haline getiren Theodosius'dur
D) Mûsevîlikte ibadet yerinin ismi Havra (Sinagog) 'dır

75. Aşağıdakilerden hangisi Yahudiliğin kutsal kitabı Tevrat'ın diğer adıdır?
A) Ahd-i Atik
B) Ahd-i Cedit
C) Markos
D) Ahd-i Ferman

76. .... Sakramentlerin ilkidir.Aslî suçun günahından kurtulup Hristiyanlığa geçiştir. Suya dalma veya vücudun bazı yerlerine su dökmektir.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdaki kelimelerden hangisi gelmelidir?
A) Son yağlama
B) Vaftiz
C) Evharist
D) Konfirmasyon

77. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Katolik Hristiyanlar Noel'i 29 Aralık'ta kutlarlar
B) Günümüz Hristiyan dünyasının büyük çoğunluğu Katoliklerden oluşmaktadır
C) Katolik Kilisesi, Ruhban sınıfının bekârlığını zaruri görmektedir
D) Katolik Hristiyanlarda boşanmak yasaktır

78. Vaftiz edilen çocuğun takdis edilmiş yağla vücudunun yağlanması. Kutsal Ruhun inayetinin verilmesine .... adı verilir.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdaki kelimelerden hangisi doldurmalıdır?
A) Son yağlama
B) Vaftiz
C) Evharist
D) Konfirmasyon

79. "Hristiyan inancına göre Âdem Allah'a itaatsizliği ile Allah ile insanların arasını açmış, İsa ise bunu çarmıha gerilerek telafi etmiştir. Böylelikle bu kefaret vesilesiyle tanrı ile insanların uzlaşmasını sağlamıştır"
Yukarıda açıklanan inanış şekli hangi terim ile ifade edilmektedir?
A) Atonement
B) Şavuot
C) Konfirmasyon
D) Evharist

80. Hristiyan ....
boşanmaya kesinlikle izin vermezken, ...
boşanmayı, belli şartlara bağlı olarak kabul ederler.
Yukarıdaki boşlukları aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?
A) Protestanlar, Katolikler
B) Katolikler, Ortodokslar
C) Ortodokslar, Protestanlar
D) Ortodokslar, Katolikler

81. **Hristiyanların yapmış oldukları konsüllerden aşağıdakilerden hangisinin tarihi <u>yanlış</u> verilmiştir?**
A) İznik Konsülü - 325
B) Efes Konsülü - 481
C) İstanbul Konsülü - 381
D) Kadıköy Konsülü - 451

82. **Miladî 325 yılında toplanan İznik Konsülü'nün kararıyla incelemeye tabi tutulan bu risalelerden, oluşturan dört kitap seçilmiştir. Bunlar; Matta, Markos, Luka Yuhanna'dır. Bunların hepsine aşağıdakilerden hangi isim verilmiştir?**
A) Ahd-i Cedîd
B) Ahd-i Ferman
C) Tora
D) Ahd-i Atîk

83. Hristiyanlıkta, "son yağlama" (hasta gizemi) ayini aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yağlı yiyecekler yememek için yapılan yemindir
B) Din adamlarının Rahip olarak atanma seremonisidir
C) Kaybolan vaftiz inayetini yeniden kazanmak için yapılan ayindir
D) Hastalıkta ve özellikle ölüm anında kişiyi hem şifa, hem günahların bağışlanması için rahatlatmak için yapılan bir ayindir.

84. Hindistan 'da yaklaşık M.Ö. 4. yüzyılda ortaya çıkan dini akımlardan biridir. Kaynaklara göre ……………..'in kurucusu Nataputta Vardamana yada diğer adıyla Mahavir (M.Ö. 599-527)'dir. Kutsal metinleri ise; Purvalar, Angalar, Upangalar, Prakirnalar, Cheda Sutralar'dır

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Shizm
B) Şintoizm
C) Caynizm
D) Taoizm

85. Ruhbanlığı en canlı bir şekilde yaşayan Hristiyan mezhepler, …………………. ve………… …………. dir. ………………. ise ruhbanlığı kabul etmezler

Yukarıdaki boşlukları aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?

A) Ortodokslar, Katolikler, Protestanlar
B) Protestanlar, Ortodokslar, Katolikler
C) Katolikler, Protestanlar, Ortodokslar
D) Katolikler, Protestanlar, Ortodokslar

86. Dulizm'in diğer adı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nihilizm
B) Meditasyon
C) Seneviyye
D) Toteizm

87. Katolik Kilisesi'nin merkezi ....'dır. Bu kilisenin başında papa bulunmaktadır. Papayı kardinaller seçer ve görevleri ölünceye kadar devam eder.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdaki kelimelerden hangisi doldurmalıdır?
A) Moskova B) Cakarta
C) Vatikan D) Viyana

88. – Hac işaretini soldan sağa doğru yaparlar
– Noel 25 Aralık'ta kutlanır
– Boşanmak yasaktır
– Günümüz Hristiyan dünyasının büyük çoğunluğunu oluştururlar
– Papa, yanılmaz otoritedir
– Dinî başkan papadır.
– Papa İsa'nın vekili, Petrus'un halefidir

Yukarıda özellikleri verilmiş olan Hristiyan mezhebi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Ortodoks B) Süryani
C) Protestan D) Katolik

89. – Noel'i 6 Ocak'ta kutlarlar
– İbadet her ülkenin diliyle yapılır
– Boşanmak serbesttir. Ancak belli şartlara bağlıdır
– Rahipler istedikleri takdirde evlenebilir
– Ruhani başkan Patrik'tir
– Hz.İsa, Meryem ve Hristiyan azizlerinin resim ve heykellerinden oluşan ikonlara önem verirler

Yukarıda özellikleri verilmiş olan Hristiyan mezhebi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Ortodoks
B) Süryani
C) Protestan
D) Katolik

90. – Sadece vaftiz ve evharistiya sakramentlerini kabul eder, diğerlerine değer vermezler
– Ruhbanlığı kabul etmezler
– Kiliselerinde resim ve heykel bulundurmazlar
– Günah çıkarma kabul edilmez
– Papanın yanılmazlığı ve otoritesini kabul etmezler

Yukarıda özellikleri verilmiş olan Hristiyan mezhebi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Katolik B) Süryani
C) Protestan D) Ortodoks

91. Roma Katolik Kilisesi'nin günahları bağışlayıp bunu mali bir kaynak hâline getirmesi, kutsal kitap yorumunu sadece kendi yetkisinde görmesi ve ayin dilinin sadece Latince olması, Papa'nın dinsel üstünlüğü gibi hususlara karşı çakarak reform başlattı. Evlilik yasağına da eski bir rahibe ile evlenerek karşı çıkmıştır. Kurtuluşun sadece ima aracılığı ile elde edilebileceğini savunmuştur.
Yukarıdaki gelişmelerin sonucunda Protestan'lığın kurulmasına öncülük eden kişi aşağıdakilerden hangisidir?
A) John Calvin
B) Martin Luther
C) Papa VI. Paul
D Huldrych (Ulrich) Zwingli

92. Aşağıdakilerden hangisi Ayrılmış Doğu Kiliseleri arasında yer almaz?
A) Kıpti Ortodoks kilisesi
B) Arap Ortodokslar
C) Ermeni Ortodoks kilisesi
D) Hint Süryani Ortodoks kilisesi

93. Türkiye'de yaşayan Hristiyan gruplar arasında en kalabalık topluluğu Ermeniler oluşturmaktadır. Ermenilerin büyük çoğunluğu (yaklaşık %90'ı) .... mezhebindendir. Geri kalan ise %7'si Katolik ve %3'ü Protestan'dır. Türkiye'de Ermenilerin çoğunluğu .... 'dadır.
Yukarıdaki boşlukları aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?
A) Gregoryan, İstanbul
B) Ortodoks, Trabzon
C) Ortodoks, Hatay
D) Gregoryan, Ankara

94. Yahudilerin yazılı kutsal metinleri, Hristiyan geleneğinde Eski Ahit (Old Testament) olarak bilinen .... adıyla anılmaktadır.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Bible
B) Ahd-i cedid
C) Tanah
D) Kitab-ı Mukaddes

95. – Tanah
– Tora
– Nevim
– Ketuvim
– Mişna
– Gemara
Yukarıdaki terimler hangi dine ait kavramlardır?
A) Hristiyanlık
B)Hinduizm
C) Yahudilik
D)Budizm

96. – Siddur
– Tefilin
– Tallit
– Kipa
Yukarıdaki ibadette kullanılan objeler hangi din mensuplarına aittir?
A) Yahudilik
B) Hinduizm
C) Hristiyanlık
D) Budizm

97. **Mûsevîlerin, Haziran-Temmuz aylarında (haftalar bayramı olarak da bilinen) Tevrat'ın Yahudilere verilişini kutlama bayramının adı aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Şavuot
B) Roş-Haşana
C) Sukkot
D) Fısıh

98. **Mûsevîlerin kutladıkları, en önemli yılbaşı bayramı aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Şavuot
B) Roş-Haşana
C) Noel
D) Fısıh

99. **Mûsevîlerin, Mısır'dan çıktıktan sonra 40 yıl çölde dolaşmaları anısına yapılan sekiz gün bayramın adı aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Şavuot
B) Roş-Haşana
C) Sukkot
D) Fısıh

100. **Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**
A) Ortodoks Yahudiler arasında en katı olanlar Hasidilerdir
B) Hasidiler, hayatlarını dine adarlar, dünyaya önem vermezler
C) İsrail'deki Hasidiler Yahudi nüfusun %50'sini oluşturur
D) Hasidi çocuklar dini ilimlerle uğraşırlar askerlik çağına gelseler bile askere gitmezler

101. Tevrat'ın ilk tefsiri .... 'dır. Tevrat'tan sonra Yahudilikte ikinci nas kaynağı haline gelmiştir. **Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?**
A) Angalar B) Gemara
C) Purvalar D) Mişna

102. **Yahudilikle ilgili aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**
A) On üç yaşına giren erkek çocuk için "şeriatın oğlu" anlamına gelen "Bar Mitzva" töreni düzenlenir. Kızlar içinde (şeriatın kızı) "Bat Mitzva" töreni düzenlenir
B) Meleklere iman Yahudi iman esasları arasında yer almaz.
C) Osmanlıların Yahudilerle ilk karşılaşması II. Murat Hân zamanında 1448'de II.Kosova savaşı sırasında gerçekleşmiştir
D) Yahudilikte önemli dini semboller; Süleyman mabedi,Yedi kollu şamdan, sütuna sarılı yılan, altı köşeli siyon yıldızı (Davud'un yıldızı)'dır

103. **1953'te Türkiye'nin ilk seçimle göreve gelen hahambaşısı aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Moşe Fresko
B) Rafael Saban
C) Moşe Fresko
D) Samuel Haim

104. **Hizduizmle ilgili aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**
A) Tenasüh-samsara anlayışı yaygındır
B) Yoga ve meditasyon da Hinduizmde önemli dinî kavramlardandır
C) Hindular, ruhun ölmezliğine inandıkları için ölülerini toprağa gömerler
D) Hinduizmin en belirgin özelliklerinden biri kast sistemidir. Hindulara göre kast sistemi dinî bir inançtır ve Rigveda'ya dayanır

105. – Vedalar
– Brahmanalar
– Aranyakalar
– Upanişadlar
Yukarıdaki kutsal metinler hangi dine aittir?
A) Yahudilik B) Hinduizm
C) Şamanizm D) Caynizm

106. Hindularda görülen kast sisteminde "Brahmanlar" hangi sınıf insanlardır?
A) Esnaf ve çiftçiler
B) Din adamları
C) Yöneticiler ve askerler
D) İşçiler ve hizmetçiler

107. Hindularda görülen kast sisteminde "Vaisyalar" hangi sınıf insanlardır?
A) Din adamları
B) Esnaf ve çiftçiler
C) İşçiler ve hizmetçiler
D) Yöneticiler ve askerler

108. – "Pali kanon" kutsal metinleridir
– "Sekiz Dilimli Yol" takip edilmesi ön görülmektedir
– Hayatın nihai gayesi "Nirvana" (Mutlak huzur) dır
– Dini yapılar için "Vihara" ismi kullanılır

Yukarıdaki verilen bilgiler hangi dine mensup olanlarındır?
A) Hristiyanlık
B) Hinduizm
C) Yahudilik
D) Budizm

109. Hz. Yahya'nın babasının ismi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Hz. Uzeyr
B) Hz. Zekeriyya
C) Hz. İshak
D) Hz. İbrahim

110. Budizmle ilgili aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Lumbini, Bodhgaya, Sarnath ve Kushinagar başlıca kutsal ziyaret mekanlarıdır
B) Budizm'de Hinayana ve Mahayana olmak üzere iki temel mezhep bulunur
C) Kutsal metinleri: Purvalar, Angalar, Upangalar'dır
D) Budist dini yapılar için "Vihara" ismi kullanılır.

111. "Satanizm hareketi" ile ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Bu hareketin kurucusu Anton Szander LaVey-'dir

B) Satanistler diğer dinlerin değerlerine saygı götserip onları da kabul ederler

C) Anton Szander LaVey, 1966'da San Fransisko'da "Şeytanın kilisesi"ni kurmuş ve onun başrahibi olmuştur.

D) "Black mass" Ölmüş kişilerin hatırasına düzenlenen ayindir

112. – Kurucusu Mirza Ali Muhammed Rıza'dır (1819-1849)
– Günümüzde daha çok (yasaklanmasına rağmen) İran'ın muhtelif bölgelerinde azınlık halinde bulunmaktadır
– Kutsal metinleri "el-Akdes" dir
– 19 rakamı kutsaldır
– Bazı İslâmî ıstılahları kullanmalarına rağmen, İslâm ile ilgisi olmayan uydurulmuş bir dindir

Yukarıdaki bazı özellikleri verilen dini akım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kadiyanilik
B) Bâbilik
C) Maniheizm
D) Sabilik

113. – Nasaruta
– Ginza
– Parvania
– Kolasta

Yukarıdaki terimler hangi dini akıma aittir?

A) Kadiyanilik B) Bâbilik
C) Maniheizm D) Sabilik

114. .... taptıkları Yüce varlığa kendi dillerinde **Malka d Nhura** (Işık kralı) adını vermektedirler. **Kolasta** adlı kutsal kitapları bulunur. İbadetleri arasında en önemli olanı boy abdesti yada vaftizdir. En önemli bayramları **Panja** yada **Parvania**'dır.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?
A) Sabiler
B) Mecusiler
C) Yehova şahitleri
D) Mormonlar

115. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?
A) Yahudilik de en önemli, en yüce dua "Kadiş duası" dır
B) Mecusilerin en önemli bayramları Hanuka'dır
C) Maniheistlerin en önemli bayramları "Bema"dır
D) Mecusiler Tanrı olarak "Ahura Mazda" ismini kullanırlar

Cevap anahtarı arka sayfadadır!

ÜNİTE 11 - DİNLER TARİHİ TEST SORULARI CEVAP ANAHTARI														KONTROL
1	**A**	19	**B**	37	**D**	55	**D**	73	**B**	91	**B**	109	**B**	Doğru adediniz
2	**A**	20	**A**	38	**C**	56	**B**	74	**A**	92	**B**	110	**C**	
3	**A**	21	**A**	39	**C**	57	**C**	75	**A**	93	**A**	111	**B**	....
4	**A**	22	**A**	40	**A**	58	**D**	76	**B**	94	**C**	112	**B**	
5	**A**	23	**C**	41	**D**	59	**A**	77	**A**	95	**C**	113	**D**	Yanlış adediniz
6	**B**	24	**A**	42	**D**	60	**C**	78	**D**	96	**A**	114	**A**	
7	**D**	25	**B**	43	**A**	61	**C**	79	**A**	97	**A**	115	**B**	......
8	**C**	26	**A**	44	**B**	62	**D**	80	**B**	98	**B**			www.yeterlik.com
9	**A**	27	**A**	45	**A**	63	**D**	81	**B**	99	**C**			
10	**A**	28	**B**	46	**D**	64	**A**	82	**A**	100	**C**			
11	**C**	29	**D**	47	**A**	65	**D**	83	**D**	101	**D**			
12	**B**	30	**C**	48	**D**	66	**B**	84	**C**	102	**C**			
13	**A**	31	**B**	49	**B**	67	**C**	85	**A**	103	**B**			
14	**A**	32	**C**	50	**B**	68	**C**	86	**C**	104	**C**			
15	**B**	33	**D**	51	**B**	69	**A**	87	**C**	105	**B**			
16	**D**	34	**D**	52	**D**	70	**A**	88	**D**	106	**B**			
17	**B**	35	**C**	53	**C**	71	**C**	89	**A**	107	**B**			
18	**D**	36	**B**	54	**C**	72	**B**	90	**C**	108	**D**			

❑ ÜNİTE 12

➢ DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI TEŞKİLAT İÇİ MEVZUAT

Diyanet İşleri Başkanlığı
Kuruluş ve Tarihi Gelişimi Özet:

✓ Osmanlı Devleti'nde Din İşleri Meşihat Makamlığı'nca Şeyhülislam eliyle yürütülürdü. 1920 yılında Ankara'da kurulan Meclis Hükümetinde Meşihat, "Şer'iye ve Evkaf Vekâleti" adıyla "Bakanlık" olarak yer almış, 1924 'e kadar da bu statüde aynen devam etmiştir.

✓ **3 Mart 1924** tarihinde Şer'iye ve Evkaf Vekâleti kaldırılarak yerine, Diyanet İşleri Reisliği, bugünkü adıyla Diyanet İşleri Başkanlığı kurulmuştur.

✓ Mehmet Rıfat Börekçi, 1 Nisan 1924 tarihinde Diyanet İşleri Reisliğine (ilk olarak) getirilmiştir.

✓ Diyanet İşleri Reisliğinin merkez teşkilatı, kuruluşunun ilk yıllarında Heyeti Müşavere, Memurin ve Sicil Müdüriyeti, Müessesatı Diniye Müdüriyeti, Evrak Müdüriyeti ve Levazım Müdüriyeti birimlerinden oluşturulmuştur.

✓ 14 Haziran 1935 tarihinde kabul edilerek 22 Haziran 1935 'de yürürlüğe giren 2800 Sayılı "**Diyanet İşleri Reisliği Teşkilat ve Vazifeleri Hakkında Kanun**", Başkanlığın ilk teşkilat kanunu olmuştur. Bu kanunla teşkilatın yapısı, kadro oluşumu, merkez ve taşra görevlilerinin nitelikleri ve tayin usulleri gösterilmiştir.

✓ 1961 Anayasasının öngördüğü doğrultuda 22.06.1965 tarih ve 633 sayılı "Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun" ile Başkanlık yeni bir düzenlemeye kavuşturulmuştur. Diyanet İşleri Başkanlığı Merkez Teşkilatına bugünkü organik yapısını kazandıran ve Diyanetin tarihi gelişimi içerisinde yeni bir dönemi başlatan da bu kanun olmuştur.

✓ 30.04.1979 tarihinde yürürlüğe giren 26.04.1976 tarih ve 1982 sayılı Kanunla, 633 Sayılı "Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun"da geniş çapta değişiklik yapılmış ve Diyanet İşleri Başkanlığının yurtdışında da teşkilatlanması sağlanmıştır. Ancak 1982 sayılı Kanun, Anayasa Mahkemesi'nin 18.02.1979 tarih ve E.1979/25, K.1979/46 sayılı kararı ile iptal edilmiştir. Bu iptal sonucu, 633 sayılı Kanunun 1982 sayılı Kanunla değiştirilen maddeleri yürürlükten kalkmıştır. Ayrıca, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile çeşitli kanun ve kanun hükmünde kararnameler, 633 sayılı Kanunun bazı maddelerini hükümsüz kılmıştır. Ancak **1/7/2010 tarihinde** TBMM'de kabul edilen 6002 sayılı yasa ile; öncelikle iptalden doğan boşluğun giderilmesi sağlanırken aynı zamanda, toplumumuz açısından son derece önemli görevleri yerine getiren Diyanet İşleri Başkanlığının teşkilat yapısının çağın gerekleri doğrultusunda yeniden şekillendirilmesi sağlanmıştır.

Kuruluşundan bugüne Diyanet İşleri Başkanlarımız

1- Mehmet Rıfat Börekçi .... (1924-1941)
2- Ord. Prof. M.Şerafettin Yaltkaya .... (1942-1947)
3- Ahmet Hamdi Akseki .... (1947-1951)
4- Eyüp Sabri Hayırlıoğlu .... (1951-1960)
5- Ömer Nasuhi Bilmen .... (1960-1961)
6- Hasan Hüsnü Erdem .... (1961-1964)
7- Mehmet Tevfik Gerçeker .... (1964-1965)
8- İbrâhîm Bedreddin Elmalı .... (1965-1966)
9- Ali Rıza Hakses .... (1966-1968)
10-Lütfi Doğan .... (1968-1972)
11-Dr. Lütfi Doğan .... (1972-1976)
12-Prof. Dr. Süleyman Ateş .... (1976-1978)
13-Dr. Tayyar Altıkulaç .... (1978-1986)
14- Prof. Dr. Mustafa Sait Yazıcıoğlu .... (1987-1992)
15-Mehmet Nuri Yılmaz .... (1992-2003)
16-Prof. Dr. Ali Bardakoğlu .... (2003- 2010)
17-Prof. Dr. Mehmet Görmez .... (2010 -.... ..)

DİN ŞÛRASI

Din Şûrası, **beş** yılda bir toplanmaktadır. Şûra kararları, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yürüttüğü hizmet alanlarındaki karşılaşılan sorunların çözümüne dair stratejik bir önemi haiz olup şûraya katılan üyelerin oy çokluğuyla alınmakta ve bu kararlar gelecekteki uygulamalara mesnet teşkil etmektedir. Bu çerçevede Din Şûra'sının amacı, bilimsel yeterlikleri ve dini hizmetleriyle tanınmış olan bilim ve din adamlarının katılımıyla Diyanet İşleri Başkanlığınca yürütülen hizmetlerin geliştirilmesi konusunda görüş oluşturmaktır.

Bu itibarla Başkanlığımız şimdiye kadar dört şûra düzenlemiştir. Bunlar,

I. Din Şûrası (01-05 Kasım 1993, ANKARA)
II. Din Şûra'sı (23-27 Kasım 1998, ANKARA)
III. Din Şûra'sı (20-24 Eylül 2004, ANKARA)
IV. Din Şûrası ise Din ve Toplum ana başlığı altında 12-16 Ekim 2009 tarihleri arasında Ankara Bilkent Otel Ve Konferans Merkezi'nde toplanmıştır.

IV. DİN ŞURASI KARARLARINDAN KESİTLER..

1- Bid'at ve hurafelere karşı, dinin ana kaynaklarının sahih bilgisi esas alınarak mücadele edilmelidir.

2- Camiler, ibadetlerin edası yanında, cami hizmetleri çeşitlendirilmeli ve cami müştemilatında özellikle öğrencilerin yararlanabileceği kütüphane ve okuma salonları oluşturulmalıdır.

3- Merkezi vaaz ve ezan uygulaması, kadro imkanları da dikkate alınarak tekrar değerlendirilmeli, irşad faaliyetlerinin daha etkili olabilmesi için tedrici olarak yüz yüze vaaz uygulamasına geçilmeli, hutbelerin hazırlanmasında din görevlilerinin daha aktif rol alması sağlanmalı

4- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) ile imzalanan iş birliği protokolü, hizmetteki yeni ihtiyaçlar, tarafların görev, sorumluluk ve etkinlikleri doğrultusunda tekrar gözden geçirilerek geliştirilmelidir.

5- Diyanet İşleri Başkanlığı web sayfasında, ilk ve orta öğretimdeki öğrencilerin araştırmalarında başvurabilecekleri müfredata uygun bilgi ve materyallere de yer verilmelidir.

6- Diyanet İşleri Başkanlığı ve YÖK arasında işbirliği sağlanarak Dînî Hitabet ve Meslekî Uygulama dersinin uzun süreli olarak okul deneyimi dersine benzer şekilde düzenlenmesi konusunda çalışmalar yapılmalıdır.

7- İlahiyat Uzaktan Eğitim uygulamalarının (İÖP ve Lisans Tamamlama) işlevselliği sorgulanarak yeniden ele alınmalı, hedef ve amaçlar gözden geçirilmeli, kontenjanlar yeniden değerlendirilerek, örgün ilahiyat eğitimine alternatif oluşturmasına karşı tedbirler alınmalıdır.

DİN HİZMETLERİ

➤ KUTLU DOĞUM HAFTASI

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından **1989 yılında** "Kutlu Doğum Haftası" programı gerçekleştirilmeye başlanmıştır. İlk beş yıl içinde hicrî takvime göre Mevlid kandiline tekabül eden hafta Kutlu Doğum Haftası olarak kutlanılırken, Diyanet İşleri Başkanlığınca **1994 yılından** itibaren de Peygamberimizin mîlâdî doğum günü olan 20 Nisan tarihi esas alınarak Kutlu Doğum Haftası etkinlikleri yapılmaya başlanmıştır. Başkanlıkça her yıl **14-20 Nisan** tarihleri Kutlu Doğum Haftası olarak kutlanmaktadır.

➤ CAMİLER VE DİN GÖREVLİLERİ HAFTASI

1986 yılından beri **Ekim ayının ilk haftasını "Camiler Haftası olarak"** kutlayan Diyanet İşleri Başkanlığımız, doğumundan ölümüne kadar toplumda din ve sosyal hizmet gönüllüleri olarak çalışan Din Görevlilerimize de gereken önemin verilmesi amacıyla, **2003 yılından itibaren** bu haftayı **"Camiler ve Din Görevlileri Haftası"** olarak kutlamaya başlamış ve bunu bir gelenek haline getirmiştir. Ülkemizde 01-07 Ekim tarihleri Camiler ve Din Görevlileri Haftası olarak kutlanmaktadır.

➤ Dini Yayınlar Dairesi Başkanlığı

✓ Diyanet İşleri Başkanlığı yayın hizmetleri 1924 yılından 1950 yılına kadar **Zât İşleri** Müdürlüğü tarafından yürütülmüştür

✓ Diyanet İşleri Başkanlığı, ilk kitabını, kurulduğu yıl olan **1924'te** yayınlamıştır. Yayınlanan bu ilk eser, merhum **A. Hamdi Akseki'nin "Ahlak Dersleri"** adlı eseridir. Aynı müellifin **"Askere Din Dersleri"** adlı kitabı ikinci eserdir. **"Türkçe Hutbe"** adlı kitap, Başkanlık yayınları arasında üçüncü sırayı almıştır. **"Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi"** ve **"Hak Dini Kur'an Dili Yeni Mealli Türkçe Tefsir"** adlı eserler ise yayınlandığı yıllardan günümüze kadar kaynak eser olarak Başkanlık yayınları arasında önemli bir yer tutmuştur.

✓ Diyanet İşleri Başkanlığı, süreli yayınlar kapsamında **1962 yılında Diyanet Dergisi, 1968 yılında Diyanet Gazetesi, 1979 yılında Diyanet Çocuk Dergisini, 1999 yılında Diyanet Avrupa Dergisini** yayın hayatına kazandırmıştır. Süreli yayın faaliyetleri, günümüzde Diyanet İlmi Dergi, Diyanet Aylık Dergi, Diyanet Avrupa Dergi ve Diyanet Çocuk Dergisi adlarıyla yayın hayatına devam etmektedir. 1928 yılında, Başkanlıkça kütüphane hizmetleri de verilmeye başlanmıştır.

✓ Başkanlığımız, 1988 yılından itibaren sesli ve görüntülü yayın faaliyetlerine başlamıştır.

EĞİTİM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

➤ Kur'an Kursu Hizmetleri

a) Uzun Süreli Kur'an Kursları:

➢ Toplumun her kesiminin istediği gün ve zaman dilimlerinde bu hizmetlerden istifade edebilmeleri için Uzun Süreli Kur'an Kurslarında, Hizmet çeşitliliği projesi ile (bazı pilot illerde), Din İşleri Yüksek Kurulu'nun 02.09.2010 tarihli 2010/81 nolu kararıyla değişiklikler yapılmıştır.

Hizmet çeşitliliği projesi 2010-2011 yılı eğitim dönemi itibariyle; pilot olarak seçilen 8 ilde (Ankara, Düzce, İstanbul, İzmir, Kayseri, Rize, Tekirdağ ve Van) bulunan Kur'an kurslarının tamamında, Büyükşehir statüsünde olan 12 büyük illerde (Adana, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Mersin, Kocaeli, Konya, Samsun ve Sakarya) illerinde 10, diğer illerde ise 5 Kur'an kursunda, uygulanması kararlaştırılmıştır.

D.İ.B. Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 04.07.2011 tarih 532 sayılı yazısında Kur'an Kursları Öğretim Programlarında Pilot uygulamaya devam edilmesi hususu yinelenmiştir.

➢ Hizmet çeşitliliği projesinin uygulanacağı Kur'an kurslarında, Eylül ayı içerisinde belirlenen bir tarihte, diğer kurslarda ise Ekim ayında başlanması planlanmıştır. Her eğitim-öğretim dönemi, kendi içinde müstakildir, 4 dönem ve 9 haftadan oluşmaktadır.

➢ Kurs açılabilmesi için en az **12 öğrenci**nin kayıtlı olması şarttır

b) Yaz Kur'an Kursları:

✓ Yaz Kur'an Kursları, öğrencilerin Kur'an-ı Kerim'i ve mealini öğrenebilmeleri, dini bilgilerini geliştirebilmeleri amacıyla' Mili Eğitim Bakanlığı'nın denetim ve gözetiminde, yaz aylarında camiler, Kur'an kursları ve belirlenen diğer mekanlarda açılan haftada beş günü geçmemek kaydıyla **2** ay süreli kurslardır.

✓ Öğrenme alanları Kur'an, İtikat, ibadet, Ahlak ve Siyer derslerini kapsamaktadır.

➢ Bu kurslar evvelce 5. sınıfı bitirmiş olan öğrencilere yönelik iken, 17/09/2011 tarihli ve 28057 sayılı Resmi Gazete'de, 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'da değişiklik yapan 653 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yaş sınırı kaldırılmış böylelikle 5. sınıfı bitirme şartı bundan sonra aranmamaktadır. Kararname ile Kur'an-ı Kerim ve mealini öğrenmek, hafızlık yapmak, dini bilgiler almak isteyenlerin, zorunlu temel eğitime devam ederken, dershane, sanat ve spor etkinliklerine ilişkin çeşitli kurslara devam edebildikleri gibi bu kurslara da katılabilmelerine imkân sağlanmıştır.

☑ **BİLGİ NOTU !**

➢ Diyanet İşleri Başkanlığı, uzun yıllardan beri devam eden Yaz Kur'an Kurslarında 2005 yılından itibaren yeniden yapılandırma çalışmalarına başlamış ve Kur sistemine geçilmiştir.
Yaz kurslarında görev alan din hizmetleri personeline Bakanlar Kurulu Kararı ile, 01.07.2005 tarihinden itibaren ek ders ücreti ödenmeye başlanmıştır.

c) Hafızlık Eğitimi: Hafızlık eğitim-öğretim hizmetleri de bazı Kur'an kursları vasıtasıyla verilmektedir.

➢ İHTİSAS KURSLARI

Diyanet İşleri Başkanlığınca, din hizmetlerini yürüten personelin mesleki bakımdan daha iyi yetişmelerini sağlamak, verimliliklerini artırmak ve başta Kur'an-ı Kerim olmak üzere tefsir, hadis, fıkıh gibi temel dini kaynaklara doğrudan başvurma yeteneğini elde etmelerini temin etmek amacıyla açılan kurslardır;

EĞİTİM MERKEZLERİ

1. Ankara Rıfat Börekçi Eğitim Merkezi
2. Antalya H.Mehmet Gebizli Eğitim Merkezi
3. Bolu -Bolu Eğitim Merkezi
4. Bursa - Bursa Eğitim Merkezi
5. Elazığ - Harput Eğitim Merkezi
6. Erzurum- **Ömer Nasuhi Bilmen Dini Yüksek İhtisas Eğit.Mrk.**
7. İstanbul - **Haseki Dini Yüksek İhtisas Eğitim Merkezi**
8. İzmir - Tire Eğitim Merkezi
9. Kastamonu- Kastamonu Eğitim Merkezi
10. Kayseri - Kayseri Eğitim Merkezi
11. Konya - **Selçuk Dini Yüksek İhtisas Merkezi**
12. Manisa- Manisa Eğitim Merkezi
13. Samsun - Aşıkkutlu Eğitim Merkezi
14. Tekirdağ - Tekirdağ Eğitim Merkezi
15. Trabzon - Trabzon Eğitim Merkezi
16. Şanlıurfa - İbrahim Halilullah Eğitim Merkezi
17. Van - Van Eğitim Merkezi
18. Rize - Müftü Yusuf Karali Eğitim Merkezi

➤ (DİGES) DİYANET GENÇLİK SPOR KULÜBÜ DERNEĞİ

Diyanet Spor Kulübü Derneği **2007 yılında** kurulmuştur.

Branşlar şunlardır:

- Voleybol
- Masa Tenisi
- Güreş
- Motokros
- Badminton
- Satranç
- Bedensel Engelliler Masa Tenisi
- Bedensel Engelliler Oturarak Voleybol

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI KURULUŞ VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN (ÖZETLENMİŞ HALİ)

✓ **BAŞKANLIK;** merkez teşkilatı, taşra teşkilatı ve yurt dışı teşkilatından oluşur.

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI MERKEZ TEŞKİLATI			
Başkan	**Bşk.Yardımcısı**	**Sürekli Kurullar**	**Hizmet Birimleri**
Başkan	1.Başk.Yardımcısı 2.Başk. Yardımcısı 3.Başk. Yardımcısı	a) Din İşleri Yüksek Kurulu b) Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu	a) Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü b) Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü c) Hac ve Umre Hizmetleri Genel Müdürlüğü ç) Dinî Yayınlar Genel Müdürlüğü d) Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü e) İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü f) Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü g) Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı h) Hukuk Müşavirliği ı) Özel Kalem Müdürlüğü i) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Merkez Teşkilatı

✓ Diyanet İşleri Başkanının görev süresi **5 yıldır**. Bir kişi en fazla **<u>iki kez</u>** Başkan olarak atanabilir

✓ **En fazla 3** Başkan yardımcısı atanabilir.

✓ Başkanın bulunmadığı hallerde, Başkanın görevlendirdiği başkan yardımcılarından birisi, Başkanın görevlendirme yapmadığı hallerde Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanı Diyanet İşleri Başkanına vekalet eder.

1- Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı:

Din İşleri Yüksek Kurulu, **16 üye**den oluşur. Kurul üyelerinin görev süresi **5 yıl**dır. Bir kişi en fazla **iki kez** Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi olarak atanabilir.

Din İşleri Yüksek Kurulu çalışanları, Din İşleri Yüksek Kurulu uzmanı ve Din İşleri Yüksek Kurulu uzman yardımcısı istihdam edilir.

⇨ **Görevleri;** Dinî konularda karar vermek, ve dinî soruları cevaplandırmak, Dinî konularda telif, tercüme, inceleme ve araştırmalar yapmak, yaptırmak, Başkanlıkça incelenmek üzere havale edilen basılı, sesli ve görüntülü eserleri dini bakımdan inceleyerek yayınlanıp yayınlanamayacağına karar vermek, Din Şûrası düzenlenmesi ile ilgili çalışmaları yürütmek.

2- Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu:

Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu, **1** başkan ile **8 üye**den oluşur. Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri **5 yıl**dır.

⇨ **Görevleri;** Mushafların, cüzlerin, mealli mushafların ve Kur'an-ı Kerim metinlerinin hatasız ve eksiksiz basım ve yayımını sağlamak üzere kontrol ettikten sonra mühürlemek veya onaylamak. Hatalı ve noksan olarak basılan veya yayımlanan mushaf ve cüzler ile sesli veya görüntülü Kur'an-ı Kerim yayınlarını tespit etmek.

Başkanlığın Hizmet Birimleri, Görevleri ve Yetkileri:

a- Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

⇨ **Görevleri;** Cami ve mescitleri ibadete açmak, yönetmek, ibadet ve irşat hizmetlerini yürütmek,konferans, seminer, sempozyum ve benzeri dinî programlar ile ilmî toplantılar düzenlemek, Ceza infaz kurumu ve tutukevleri, çocuk ıslahevi, huzurevi, sağlık kuruluşları ve benzeri yerlerde bulunan vatandaşlara irşat hizmetleri götürmek, radyo ve televizyon kurumları ile diğer yayın kuruluşları vasıtasıyla toplumu din konusunda aydınlatmak.

b- Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

⇨ **Görevleri;** Kur'an kurslarının ve eğitim merkezlerinin açılış, eğitim-öğretim ve yönetimi ile ilgili işleri yürütmek. Eğitim programlarını geliştirmek. Bu kurslarda okuyan öğrenciler için yurt ve pansiyonlar açmak ve yönetmek. En az lisans düzeyinde dinî yükseköğrenim görmüş olan personel için, dinî yüksek ihtisas merkezleri açmak ve bu merkezlerle ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

c- Hac ve Umre Hizmetleri Genel Müdürlüğü

⇨ **Görevleri;** Hac ve umre ibadetlerinin usulüne uygun, sağlık ve güvenlik içinde, hizmet talep edenlerin hakları korunacak şekilde yerine getirilmesi amacıyla yurt içinde ve yurt dışında gerekli tedbirleri almak, ilgili ülke, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak, bu konulardaki hizmet ve faaliyetleri düzenlemek, yürütmek ve denetlemek. Hac ve umreye gideceklerle görevlilerin eğitimini sağlamak.

d- Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü

⇨ **Görevleri;** Elektronik ortamda basılı, sesli ve görüntülü eserler hazırlamak, hazırlatmak, bunları inceleyerek yayımlamak, süreli yayınlar yapmak ve gerektiğinde ücretsiz yayın dağıtmak.
Radyo ve televizyonlarda yayınlanmak üzere programlar hazırlamak ve hazırlatmak, Başkanlığın kütüphane hizmetlerini yürütmek.

e- Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü

⇨ **Görevleri;** Yurt dışındaki vatandaşlarımızın din hizmetleri ve din eğitimi ile ilgili işlerini yürütmek, soydaş ve akraba toplulukları ile İslam dinine mensup diğer topluluklara bu konularda yardımcı olmak. Yurt dışında görevlendirilecek personelin eğitim ihtiyaçlarını belirlemek ve eğitim planlarını hazırlamak, personelin seçimi ve bu görevlere hazırlanmaları ile ilgili işleri yürütmek, yurt dışı teşkilatı bulunmayan yerlerde görevliler arasından birini koordinatör olarak görevlendirmek. Avrupa Birliği ile ilişkiler çerçevesinde Başkanlığın görev alanına giren konularda ilgili birim, kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde çalışmalar yapmak.

f- İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü

⇨ **Görevleri;** Başkanlığın insan gücü plânlaması ve personel politikalarıyla ilgili çalışmalar yapar. Personelin seçimi, sınav, atama, özlük hakları, nakil, kadro, sicil, terfi, tahsis ve disiplin işlemleriyle ilgili hizmetleri yürütür. Sendikal faaliyetlerle ilgili iş ve işlemleri yerine getirir.

g- Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

⇨ **Görevleri;** Başkanlığın merkez ve taşra teşkilatını ilgilendiren yapım, onarım, satın alma, kiralama, genel evrak, arşiv, sağlık, güvenlik, temizlik, ve benzeri işlemleri yürütür. Taşınmaz mal kayıtlarını tutar. Başkanlıkça düzenlenen yardım kampanyalarını organize eder.

h- Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı, müfettişlik sıfat ve niteliğini haiz bir başkan ile müfettiş ve müfettiş yardımcılarından oluşur.

⇨ **Görevleri;** Müfettiş sıfat ve niteliklerini taşıyan bir başkanın yönetimi altında Başkanlığın bütün işlerini Başkan adına müfettiş ve müfettiş yardımcıları marifeti ile eğitici ve rehberlik edici bir anlayışla teftiş etmek, hizmeti ve personeli denetlemek, inceleme ve soruşturma yapmak. Müfettişler tarafından düzenlenen raporları değerlendirmek, raporlar hakkında istatistiki bilgiler ile birlikte uygulamadaki sorunlara ve yapılması gereken hususlara ilişkin öneriler sunmak.

ı- Strateji Geliştirme Başkanlığı

⇨ **Görevleri;** İstatistikî çalışmalar ve araştırmalar yaparak kurum içi kapasite araştırması yapmak, bütçe teklifini hazırlamak, ödeneklerin dağıtım işlerini yürütmek. İlgili mevzuatı çerçevesinde Başkanlık gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek.

i- Hukuk Müşavirliği

⇨ **Görevleri;** Başkanlıkla ilgili idarî ve adlî davalarda gerekli bilgileri hazırlar ve Hazineyi ilgilendirmeyen idarî davalarda Başkanlığı temsil eder. Başkanlık birimlerinin görüş istediği konularda mütalaa verir. Başbakanlık, bakanlıklar ve Başkanlık birimlerinden gönderilen kanun, tüzük, yönetmelik ve diğer mevzuat taslaklarını hukuki açıdan inceleyerek görüş bildirir.

j- Özel Kalem Müdürlüğü

⇨ **Görevleri;** Başkanın katıldığı programları takip eder, Başkanlık Makamının protokol, sekreterlik, evrak ve yazı işlerini yürütür.

k- Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Başkanlığın görev alanına giren konularda Başkana danışmanlık yapmak üzere merkez teşkilatında **15** Başkanlık müşaviri atanabilir.

⇨ **Görevleri;** Başkanlıkla ilgili basın ve yayın organlarında yer alan dinî ve meslekî haber ve yazıları derler, değerlendirir,. Basın açıklamaları, bülten ve tekzip işlerini yürütür. Önemli gün ve gecelerde yayınlanacak mesajları hazırlayarak Makamın onayı ile ilgili basın-yayın organlarına ulaştırır.

🗁 TAŞRA TEŞKİLATI

Başkanlığın taşra teşkilatı, il ve ilçe müftülükleri ile doğrudan Başkanlığa bağlı dinî yüksek ihtisas merkezleri ve eğitim merkezlerinden oluşur.

a- MÜFTÜLÜKLER

⇨ **Görevleri;** Cami içinde ve dışında toplumu dinî konularda aydınlatmak; müftünün de en az haftada bir defa vaaz edeceği şekilde üçer aylık vaaz ve irşat programları hazırlamak, Kur'an kursları ile öğrenci yurt ve pansiyonlarının açılış, eğitim ve öğretim işlerini yürütmek, bu yerleri yönetmek ve denetlemek, İl müftülükleri için cami ve mescit gibi dinî yapı alanlarına ilişkin imar planlarında ve değişikliklerinde ilgili mercilere görüş bildirmek, inşa edilecek camiler için izin vermek, kıble tespitini yapmak, Cami ve mescitlerin ibadete açılış beratlarını vermek. İhtida edecekler için ihtida merasimi yapmak ve ihtida belgesi vermek, Personelin kadro, atama, nakil, sicil, emeklilik ve diğer özlük işlemlerini yürütmek.

b- Eğitim merkezi Müdürlükleri

⇨ **Görevleri;** Eğitim merkezi personelinin kadro, atama, nakil, sicil, emeklilik ve diğer özlük işlemlerini yürütmek, Kursların başında seviye tespit sınavı, sonunda da değerlendirme sınavı yaparak kursiyerlerin başarı derecelerini ölçmek ve değerlendirmek, derslerin ve mesleki uygulamaların müfredat programına ve ders planlarına uygun olarak yapılmasını sağlamak,

➤ YURT DIŞI TEŞKİLATI

A) **DİN HİZMETLERİ MÜŞAVİRLİKLERİ**
B) **ATAŞELİKLER**

⇨ **Görevleri;** Yurtdışındaki vatandaş ve soydaşlarımızın, İslâm Dini'nin inanç, ibadet ve ahlâk esasları ile ilgili işlerini yürütmek, din konusunda her türlü vasıtadan yararlanarak onları aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek, Din görevlilerinin nakil, sicil, sağlık ve diğer özlük işlemleri ile vekâlet, görevlendirme, görev sürelerinin uzatılıp uzatılmaması ve yurda dönüşleri ile ilgili işlemleri yürütmek.

✓ Yurt dışı sürekli görev süresi **3 yıl**dır, bu süre hizmetin gerektirdiği hallerde Başbakan veya ilgili bakanın onayı ile bir yıla kadar uzatılabilir. Bu hüküm müteakip yurt dışı atamalarında da uygulanır. Aynı unvanlı yurt dışı sürekli göreve en fazla iki kez atanılabilir.

✓ Başkanlık yurt dışı teşkilatı kadrolarına sürekli görevle atanabilmek için; en az **4 yıllık** dini yüksek öğrenim veren fakülte veya yüksek okul mezunu olmak,

✓ Başkanlık teşkilatında vaizlik, müdürlük, uzmanlık, diyanet işleri uzmanlığı, din işleri yüksek kurulu uzmanlığı ve üstü görevlerde veya ilahiyat fakültelerinde öğretim üyesi olarak en az **3 yıl** çalışmış olmak ve türü ve düzeyi yönetmelik ile belirlenecek yabancı dillerden birini bilmek gerekir.

🗁 DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI YÖNERGE ve YÖNETMELİK (ÖZETLERİ)

➤ HAFIZLIK

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından **"hafızlık imtihanı"** Ocak, Nisan, Temmuz, Ekim aylarının ilk Salı günü Başkanlıkça tesbit edilen yer veya yerlerde yapılır. (Salı günü tatile rastlarsa tatili takip eden ilk iş gününde imtihanlara başlanır.) Salı günü bitirilmediği takdirde müteakip günlerde sınavlara devam edilir. İmtihanlar, sözlü olarak yapılır. İmtihanlarda başarı notu 100 (Yüz) üzerinden 50 (Elli) dir

➤ DİNİ YAYINLAR

⇨ **Yayın dizileri şunlardır;** a) Kaynak eserler, b) İlmi eserler, c) Halk kitapları, d) Cep kitapları, e) Çocuk kitapları, f) Mesleki kitaplar, g) İslam ve Türk Büyükleri, h) Edebi eserler, ı) Sanat eserleri.

➤ DİN İŞLERİ YÜKSEK KURULU

Din İşleri Yüksek Kurulu, Başkanlığın en yüksek karar ve danışma organıdır.
Komisyonların teşkili; a) Dinî Soruları Cevaplandırma Komisyonu, b) Din Hizmetleri Komisyonu, c) Dini Yayınlar Komisyonu, d) Din Eğitimi Komisyonu

➤ TEBERRUKAT EŞYASI

Sonu **sıfır** ve **beş** ile biten yıllarda teberrükât eşyasının sayımı ve kontrolü yapılır.

Sayım sonucunda tespit edilen noksanlıklar için tutanak tutulur; fazlalıklar için ise kayıt formu düzenlenir. Üç nüsha olarak düzenlenen bu formun da önceki kayıt formlarına eklenmek üzere, bir nüshası ilgili müftülüğe, bir nüshası mal sahibine ve bir nüshası da teberrükât eşya sorumlusuna verilir; ayrıca teberrükât eşyası kayıt defterine kaydedilir.

⇨ **Teberrukat eşyaları şunlardır:**

a) Yazma veya basma Kur'an-ı Kerim, cüz ve kitap,
b) Sakal-ı şerif,
c) Kabe örtüsü, halı, kilim ve diğer sergi malzemesi, minber ve kürsü örtüsü, şal, kapı perdesi,
d) Şamdan ve şamdan mumu, avize, kandil ve kandillik, askı takımı,
e) Rahle, kürsü, minber, kapı ve pencere kanatları, merdiven, cüz ve sakal-ı şerif mahfazası, sehpa,
f) Yazma veya basma her türlü levha, çerçeve,
g) Her türlü saat, gülâpdan, buhurdan ve benzeri madeni ve cam eşya,
h) Kasa, telefon, telsiz, mikrofon, hoparlör ve teşkilatı, elektrik süpürgesi, halı temizleme makinesi ve benzeri aletler,
ı) Sair taşınabilir eşya.

➤ HAC VE UMRE SEYAHATLERİ

✓ Hac ve umre seyahatleri, Diyanet İşleri Başkanlığı ile Başkanlığın denetim ve gözetimi altında, Başkanlık ile Kültür ve Turizm Bakanlığınca müştereken belirlenecek nitelikleri taşıyan **"A" grubu** seyahat acentaları tarafından düzenlenir.

✓ Hac ve Umre seferlerinde seyahat acentalarına tahsis edilecek kontenjan oranı Bakanlar Kurulunca belirlenir ve bu orana göre tespit edilen sayı seyahat acentalarınca kullanılmak üzere topluca verilir.

✓ Hac ve umre organizasyonunda hizmetlerin ifası sırasında meydana gelebilecek zararların karşılanması amacıyla, hac ve umre organizasyonu düzenleyen seyahat acentaları; götürdükleri her bir hacı başına aldıkları **ücretin tamamı**, götürdükleri umreci başına ise aldıkları **ücretin yarısı** kadar Başkanlığa teminat verir.

➤ SINAVLAR (YETERLİK - MBSTS - NAKİL - KBYS)

✓ **Yeterlik sınavı;** İlçe Müftüsü, Vaiz, Stajyer vaiz, Murakıp, Stajyer Kur'an Kursu öğreticisi, İmam-hatip ve Müezzin-kayyım olarak ilk defa görev alacaklar için, Başkanlıkça belirlenecek yer ve zamanlarda yazılı ve/veya sözlü ve uygulamalı sınav olarak yapılır.

✓ İlçe müftülüğü ve vaizlik hariç, stajyer vaizlik, murakıplık, stajyer Kur'an kursu öğreticiliği, İmam-hatiplik ve Müezzin-kayyımlık için Başkanlıkça yapılan sınavı kazananlara verilen yeterlik belgeleri **3 yıl** süre ile geçerlidir.

✓ Sınav sonucu atama yapıldığı sırada askerde bulunanlar için bu sınavlar, terhis belgelerinin alınmasını takip eden **30 gün** sonuna kadar geçerlidir.

✓ Başkanlıktaki kadrolara ilk defa Devlet memuru olarak atanacaklar için yapılacak sınavlara ilişkin duyurular ÖSYM tarafından yapılır

✓ ÖSYM tarafından yapılan Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) sonucuna göre Başkanlıkta ilk defa stajyer vaizlik, stajyer Kur'an Kursu Öğreticiliği, İmam-hatiplik ve Müezzin-kayyımlık kadrolarına yerleştirilecek olanlar ile ilk defa ilçe müftülüğü, vaizlik ve murakıplık kadrolarına atanacakların, Başkanlıkça belirlenecek yer ve zamanlarda, Başkanlıkça yapılacak veya yaptırılacak yazılı ve/veya sözlü ve uygulamalı sınav sonucu verilecek yeterlik belgesini almış olmaları şarttır.

✓ Cami görevlisi kadrolarından münhal bulunan yerler için her ayın **ilk Salı** günü müftülüklerce yarışma sınavı yapılır.

✓ İl ve ilçelerde münhal bulunan kadrolar için açılacak sınavlar il müftülüğü değerlendirme ve sınav kurulunca yapılır. Bu kurul, valilik onayı ile il müftüsü, müftü yardımcısı veya metropol ilçe müftüsünün başkanlığında biri münhal bulunan kadronun bulunduğu ilçe müftüsü olmak üzere ilçe müftüleri, eğitim görevlisi ve vaizlerin katılımıyla başkan dahil üç asıl iki yedek üyeden oluşur

✓ **İlçe müftülüğü** yeterlik belgesi sınavına girebilmek için en az **2 yıl** vaizlik veya dengi görevlerde çalışmış olmak şarttır

✓ Cami görevliliği için yapılacak yarışma sınavları, sınav tarihinden önce **15 gün** süre ile ilgili müftülükçe Başkanlık web sayfasında yayınlanır ve yazılı duyuru yapılmak suretiyle ilan edilir.

✓ Sınav sonuçları sınavı açan merci tarafından sınavın bitim tarihinden itibaren en geç **30 gün** içinde ilan edilir

✓ Nakil sınavını kazananlardan ataması yapılacakların, tebliğden itibaren en geç **15 gün** içinde, gerekli belgelerle sınavı açan makama müracaat etmeleri istenir.

✓ Nakil sınavlarına katılanlar, sınav sonuçlarına yazılı olarak itiraz edebilirler, itirazlar, sınav sonuçlarının ilgiliye bildirilmesinden itibaren **7 gün** içinde bir dilekçe ile sınavı açan makama yapılır. Bu itirazlar, en geç **15 gün** içinde incelenir ve sonuç ilgiliye bir yazı ile bildirilir.

✓ Yazılı ve sözlü sınav ile uygulamalı sınav ayrı ayrı **100** tam puan üzerinden değerlendirilir ve başarılı sayılmak için her birinden en az **70** puan alınması şarttır

✓ Cami görevliliği için yapılan yarışma sınavlarının değerlendirilmesinde, D.İ.Başkanlığı sınav yönetmeliğinde yer alan EK-1 sayılı Cami Görevlileri Sözlü Sınavı Değerlendirme Formundan en az **70** puan alınması esastır. Başarı listesinin hazırlanmasında; EK-1 sayılı Cami Görevlileri Sözlü Sınavı Değerlendirme Formu ile D.İ.Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinin ekinde yer alan EK-6 sayılı Cami Görevliliği Değerlendirme Kıstasları Formundan alınan puanların ortalaması alınır.

Kariyer Basamaklarında Yükselme Sınavı (KBYS)

Diyanet İşleri Başkanlığında kariyer unvanlı kadrolar

6002 sayılı Kanunla merkez ve taşra teşkilatına yeni tahsis edilen aşağıda belirtilen kadrolarda kariyer sistemine geçilmiştir.

- Diyanet İşleri Uzman Yardımcısı
- Diyanet İşleri Uzmanı
- Din İşleri Yüksek Kurulu Uzman Yardımcısı
- Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı
- Uzman Vaiz
- Başvaiz
- Kur'an Kursu Uzman Öğreticisi
- Kur'an Kursu Baş Öğreticisi
- Uzman imam-hatip
- Başimam-hatip
- Başmüezzin

Vaizlik, Kur'an Kursu öğreticiliği, İmam-hatiplik ve Müezzin-kayyımlık için kariyer basamakları şu şekildedir;

a) Vaizlik; adaylık döneminden sonra Vaiz, Uzman vaiz ve Başvaiz,
b) Kur'an Kursu öğreticiliği; adaylık döneminden sonra Kur'an kursu öğreticisi, Kur'an Kursu uzman öğreticisi ve Kur'an Kursu başöğreticisi,
c) İmam-hatiplik; adaylık döneminden sonra İmam-hatip, Uzman imam-hatip ve başimam-hatip,
ç) Müezzin-kayyımlık; adaylık döneminden sonra Müezzin-kayyım ve başmüezzin olarak isimlendirilir.

- **İmam-Hatiplik giriş sınavına başvurularda ilk defa açıktan alınacaklar için özel şartlar;**

a) İmam hatip lisesi veya üstü dini öğrenim mezunu olmak,
b) Yeterlik belgesine sahip olmak,
c) İmam-hatiplik yapmaya mani bir özrü bulunmamak,
ç) KPSS'den Başkanlıkça belirlenen puanı almış olmak,
şartları aranır.

- **Uzman imam-hatiplik, başimam-hatiplik (kariyer basamaklarında yükselme) sınavına başvuracaklarda aranan özel şartlar**

a) Uzman imam-hatiplik için adaylık dönemi dâhil imam-hatip olarak **6 yıl**, başimam-hatiplik için uzman imam-hatip olarak **4 yıl** çalışmış olmak,
b) Uzman imam-hatiplik için hafız veya Başkanlıkça düzenlenen aşere, takrib, tayyibe kursunu bitirmiş olmak veya ilahiyat alanında yüksek lisans yapmış olmak; başimam-hatiplik için hafızlıkla birlikte Başkanlıkça düzenlenen aşere, takrib, tayyibe kursunu bitirmiş olmak veya ilahiyat alanında yüksek lisans yapmış olmak,
c) Son **3 yıl** içinde uyarma ile kınama hariç disiplin cezası almamış olmak,
ç) MBSTS'den Başkanlıkça belirlenen puanı almış olmak şartları aranır.

- **Müezzin-kayyımlık giriş sınavına başvurularda ilk defa açıktan alınacaklar için özel şartlar**

a) Lise veya dengi okul mezunu olmak,
b) Yeterlik belgesine sahip olmak,
c) Hafız olmak (İmam hatip lisesi mezunları için bu şart aranmaz.),
ç) KPSS'den Başkanlıkça belirlenen puanı almış olmak, şartları aranır.

- **Başmüezzin (kariyer basamaklarında yükselme) sınavına başvuracaklarda aranan özel şartlar**

a) Adaylık dönemi dâhil müezzin-kayyım olarak 8 yıl çalışmış olmak,

b) Hafız olmak ve Başkanlıkça düzenlenen aşere, takrib, tayyibe kursunu bitirmiş olmak,

c) Son **3 yıl** içinde uyarı ile kınama hariç disiplin cezası almamış olmak,

ç) MBSTS'den Başkanlıkça belirlenen puanı almış olmak,
şartları aranır.

- **Kur'an kursu öğreticiliği giriş sınavına başvurularda <u>ilk defa</u> açıktan alınacaklar için özel şartlar;**

a) İmam hatip lisesi veya üstü dini öğrenim mezunu olmak,

b) Yeterlik belgesine sahip olmak,

c) KPSS'den Başkanlıkça belirlenen puanı almış olmak,
şartları aranır.

- **Kur'an kursu uzman öğreticiliği, Kur'an kursu başöğreticiliği (kariyer basamaklarında yükselme) sınavına başvuracaklarda aranan özel şartlar**

a) **4 yıl**lık dini yüksek öğrenim mezunu olmak,

b) Kur'an kursu uzman öğreticiliği için adaylık dönemi dahil Kur'an kursu öğreticisi olarak **6 yıl,** Kur'an kursu başöğreticiliği için Kur'an kursu uzman öğreticisi olarak **4 yıl** çalışmış olmak,

c) Kur'an kursu uzman öğreticiliği için hafız olmak veya Başkanlıkça düzenlenen aşere, takrib, tayyibe kursunu bitirmiş olmak,

ç) Kur'an kursu başöğreticiliği için hafız olmak ve Başkanlıkça düzenlenen aşere, takrib, tayyibe kursunu bitirmiş olmak,

d) Son **3 yıl** içinde uyarma ile kınama hariç disiplin cezası almamış olmak,

e) MBSTS'den Başkanlıkça belirlenen puanı almış olmak.

Cami Görevliliği Değerlendirme Kıstasları Formu (EK-6) Puan Değerleri (Kısaltılmış..)	**Puan Değeri**
⇨ **Başvuru tarihi itibariyle A-Öğrenim/Donanım Puanı**	
1. Lise	2
2. İmam hatip lisesi	4
3. Önlisans (Diğer)	5
4. İlahiyat ön lisans	6
5. Lisans (Diğer)	7
6. İlahiyat lisans	8
⇨ **Varsa ikinci bir yüksek öğrenimin her bir yılı için**	0,5
⇨ **İlahiyat alanında akademik çalışması** (Başvuru tarihi itibariyle son durumu)	
1.Yüksek lisans	6
2. Doktora	8
⇨ **Hafızlık, aşere, takrib ve tayyibe kursu ve benzerinin her biri için**	
1. Hafızlık	6
2. İhtisas Kursu	6
3. Aşere, takrib ve tayyibe kursu	6
4. Tashih-i HurufKursu	3
5. Mesleğe yönelik 6 aydan fazla süreli hizmet içi eğitimi	3
⇨ **Başkanlıkta geçen her hizmet yılı için**	1
⇨ **Başkanlığın ilgili mevzuatı çerçevesinde yapmış olduğu her bir faaliyet için;**	
1. Cemaatle ilişkileri, cemaat sayısındaki artış-eksilme durumu	2
2. Yaz Kur'an Kursu hizmetlerine ilgisi	2
3. Cami Dersleri vb. hizmetleri	2
4. Mesleği ile ilgili konularda okuma alışkanlığı	2
5. Hazırladığı ve yürüttüğü önemli hizmet ve projeler	2
⇨ **Son 5 yıl içinde ilgili mevzuat hükümlerine göre amirlerince verilmiş olan Ödüller**	
1. Teşekkür belgesi	1
2. Takdir belgesi	2
3. Maaş tutarı ödül	3
⇨ **Son 5 yılda almış olduğu her bir disiplin cezası için** (Af kapsamına girenler hariç.)	
1. Uyarma	-1
2. Kınama	-2
3. Aylıktan kesme	-3
4. Kademe ilerlemesinin durdurulması	-4

Cami Görevlileri Sözlü Sınavı Değerlendirme Formu (EK-1)
Kıraat ve ezber durumu ile dini ve mesleki bilgilerden bilgilerinden olmak üzere Sözlü puan dağılımı:

- Kur'an-ı Kerim kıraat puanı 40 üzerinden …
- Kur'an-ı Kerim ezber puanı 30 üzerinden …
- Dini ve mesleki bilgiler puanı 30 üzerinden … olmak üzere böylece 100 puan üzerinden değerlendirme yapılır.

➤ ATAMA VE YER DEĞİŞTİRME

- **Başkan olarak atanabilmek için;**

1) En az **4 yıllık** dinî yüksek öğrenim mezunu olmak,
2) Başkanlık teşkilatında müftülük veya üstü görevlerde **10** yıl veya vaiz olarak **20** yıl veya ilahiyat fakültelerinde öğretim üyesi olarak toplam **10** yıl çalışmış olmak,
3) **40 yaşını** tamamlamış olmak.

- **Başkan Yardımcısı olarak atanabilmek için;**

1) En az **4 yıllık** dinî yüksek öğrenim mezunu olmak,
2) Başkanlık teşkilatında en az **3 yılını** müftülük dengi veya üstü sayılan görevlerde geçirmiş olmak kaydıyla **10 yıl** veya vaiz olarak **15 yıl** veya ilahiyat fakültelerinde **5 yılı** öğretim üyesi olmak üzere toplam **10 yıl** görev yapmış olmak.

- **Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu Başkanı olarak atanabilmek için;**

1) Dini yüksek öğrenim mezunu olmak,
2) Başkanlık teşkilatında **3 yılı** şube müdürü, vaiz veya üstü sayılan görevlerde olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarında toplam **10 yıl** görev yapmış olmak,
3) Hafız olmak,
4) Aşere, takrib, tayyibe kursu mezunu veya bu alanlarda yetkinliği Başkanlıkça yapılacak sınavla tespit edilmiş veya tefsir alanında doktora yapmış olmak,

- **Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu üyesi olarak atanabilmek için;**

1) Dini yüksek öğrenim mezunu olmak,
2) Başkanlıkta en az **3 yıl** görev yapmış olmak,
3) Hafız olmak,
4) Aşere, takrib, tayyibe kursu mezunu veya bu alanlarda yetkinliği Başkanlıkça yapılacak sınavla tespit edilmiş veya tefsir alanında doktora yapmış olmak.

- **Genel Müdür olarak atanabilmek için;**

1) En az dört yıllık dinî yüksek öğrenim mezunu olmak,
2) Başkanlık teşkilatında en az **5 yılını** müftülük veya üstü görevlerde geçirmiş olmak üzere veya vaiz olarak **10 yıl** veya ilahiyat fakültelerinde **5 yılı** öğretim üyesi olmak şartıyla kamu kurum ve kuruluşlarında toplam **12 yıl** görev yapmış olmak,
3) Yönetim Hizmetleri Genel Müdürü olarak atanabilmek için; en az **4 yıllık** yükseköğrenim mezunu olup Başkanlık teşkilatında **5 yılını** müdürlük veya üstü görevlerde olmak üzere toplam **12 yıl** görev yapmış olmak,

- **İl Müftüsü olarak atanabilmek için;**

1) En az **4 yıllık** dinî yüksek öğrenim mezunu olmak,
2) Başkanlık teşkilatında, en az **5 yılını** ilçe müftüsü veya dengi görevlerde geçirmiş olmak kaydı ile vaizlik veya üstü sayılan görevlerde veya ilahiyat fakültelerinde öğretim üyesi olarak **10 yıl** görev yapmış olmak (Beş yıl ve daha fazla Başvaizlik yapmış olanlar il müftüsü olarak atanabilir),

- **İlçe Müftüsü olarak atanabilmek için;**

1) En az **4 yıllık** dinî yüksek öğrenim mezunu olmak,
2) Başkanlıkça açılan ihtisas kursunu başarı ile bitirmiş olmak veya ilahiyat alanında doktora yapmış olmak,
3) Kamu kurum ve kuruluşlarında toplam **5 yıl** görev yapmış olmak,

•Vaizlik giriş sınavına başvuracaklarda aranan özel şartlar

a) **4 yıllık** dinî yüksek öğrenim mezunu olmak.
b) İhtisas kursunu başarı ile bitirmiş olmak. (Bayanlarda bu şart aranmaz; sınavı kazanmaları halinde Başkanlıkça belirlenecek süre kadar kursa alınırlar)
c) Başkanlıkta en az **2 yıl** çalışmış olmak.

MÜFTÜLÜKLERDEKİ ŞUBE MÜDÜRÜ VE ŞEF KADROLARININ İSİMLENDİRİLMESİ

Şube Müdürlüklerinin;
1- İki (2) şube müdürlüğü bulunan illerde;

a) Din Hizmetleri ve Eğitimi Şubesi Müdürlüğü,
b) Personel, İdari ve Mali İşler Şubesi Müdürlüğü,

2- Üç (3) şube müdürlüğü bulunan illerde;
a) Din Hizmetleri ve Eğitimi Şubesi Müdürlüğü,
b) Hac ve Umre Şubesi Müdürlüğü,
c) Personel, İdari ve Mali İşler Şubesi Müdürlüğü,

3- Dört (4) şube müdürlüğü bulunan illerde;
a) Din Hizmetleri ve Eğitimi Şubesi Müdürlüğü,
b) Hac ve Umre Şubesi Müdürlüğü,
c) Personel Şubesi Müdürlüğü,
ç) İdari ve Mali İşler Şubesi Müdürlüğü,

Şefliklerin;
1- Üç (3) şef kadrosu bulunan illerde;
a) Din Hizmetleri ve Eğitimi Kısım Şefliği,
b) Personel Kısım Şefliği,
c) İdari ve Mali İşler Kısım Şefliği,

2- Dört (4) şef kadrosu bulunan illerde;
a) Din Hizmetleri ve Eğitimi Kısım Şefliği,
b) Hac ve Umre İşleri Kısım Şefliği,
c) Personel Kısım Şefliği,
d) İdari ve Mali İşler Kısım Şefliği, olarak isimlendirilmiştir.

Camilerin Gruplandırılması	
(A) Grubu camiler	Ülke düzeyinde tanınan sembol camilerdir. Selatin Camii, Ulu Camii, Merkez Camii olarak nitelenen ve asgari **4** cami görevlisine ihtiyaç duyulan camilerdir
(B) Grubu camiler	Bulunduğu bölge, il veya ilçede tanınan ve **3** cami görevlisine ihtiyaç duyulan camilerdir. (Bu bütün ilçelerde mutlaka olacak demek değildir, Bu ölçülerde il ve ilçelerde birden fazla olacağı gibi hiç de olmayabilir)
(C) Grubu camiler	İl, ilçe ve belde merkezlerinde olup günün her saatinde ibadete açık oluşu veya cemaat sayısı bakımından, **1** adet imam-hatip ve **1** adet müezzin-kayyım kadrosuna ihtiyaç duyulan camilerdir
(D) Grubu camiler	(A), (B) ve (C) grubu camilerin özelliklerini taşımayan ve **1** imam-hatip kadrosuna ihtiyaç duyulan camilerdir. Ancak bu grupta yer alan il, ilçe ve belde merkezlerindeki camilere ihtiyaç halinde iki cami görevlisi verilebilir
(E) Grubu camiler	Dönemsel olarak ibadete açık olan cami ve mescitlerdir

İmam-hatipler ilk defa (D) grubu camilere atanırlar ve bu gruptaki görev süresi asgari **3 yıldır**. (B) grubu camilere atanabilmek için; (D) ve (C) grubu camilerde toplam en az **5 yıl** görev yapmış olmak şarttır.

(A) grubu camilere atanabilmek için ise, diğer grup camilerde en az **8 yıl** görev yapmış olmak ve aşere takrib ve tayyibe kursunu veya ihtisas kursunu veya hafız olup tashihi huruf kursunu bitirmiş olmak gerekir.

CAMİLERİN KADRO PLANLAMASI

Camiler A, B, C, D, E olmak üzere özellikleri, fonksiyonları ve cemaat kapasiteleri dikkate alınarak gruplandırılmıştır. Ayrıca, gelen görüşler ve teklifler doğrultusunda hizmetin gerekleri de dikkate alınarak camilerin grup değişiklik işlemleri devam etmektedir. Buna göre;

⇒ (A) Grubu camilere 2 imam hatip, 2 müezzin-kayyım,
⇒ (B) Grubu camilere 1 imam hatip, 2 müezzin-kayyım,
⇒ (C) Grubu camilere 1 imam hatip, 1 müezzin-kayyım,
⇒ (D) Grubu camilere 1 imam hatip kadro planlaması yapılmıştır.
⇒ (E) Grubu camilere ise görevli ihtiyaçları olmadığından kadro planlaması yapılmamıştır.

Yer değiştirme zamanı

✓ Müftü, müftü yardımcısı ve Kur'an kursu öğreticilerinin aynı görevle, hizmet gereği, mazeret ve karşılıklı yer değiştirme dışındaki istekleri üzerine yerlerinin değiştirilmesi, müftü ve müftü yardımcılarının Başkanlığa, Kur'an kursu öğreticilerinin ise il müftülüklerine, müracaatlarını Mart ayı sonuna kadar ulaştırmaları şartıyla 1 Haziran - 1 Eylül tarihleri arasında yapılır. Diğer görevliler için bu şart aranmaz.

İstek Üzerine Yer Değiştirme

İstek üzerine yer değiştirme; mazeret sebebiyle, süre sebebiyle ve karşılıklı yer değiştirme talepleri üzerine yapılan yer değiştirmelerdir.

a) Mazeret sebebiyle yer değiştirme:

Memurun isteği üzerine ve aşağıdaki öncelik sırasına göre yer değiştirme suretiyle ataması yapılabilir.

1) Sağlık durumu:

Sağlık sebebiyle memurun yer değiştirme isteğinde bulunabilmesi için, kendisinin veya kanunen bakmakla yükümlü olduğu kimselerden birinin bulunduğu yerde kalmasının sağlık durumunu tehlikeye koyacağı, tam teşekküllü bir Devlet hastanesinden alınacak sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi gerekir. Bu özür grubuna dayanarak yerleri değiştirilenler her yıl Ocak ayında alacakları aynı nitelikteki sağlık kurulu raporu ile durumun devam ettiğini belgelendirirler. Gerekli sağlık şartlarını kazandıkları resmi sağlık kurullarınca tespit edilenler, ayrıldıkları hizmet bölgesindeki eksik hizmetlerini tamamlamak zorundadırlar.

2) Eş durumu:
Eş durumu: Eş durumu sebebiyle memurun yer değiştirme isteğinde bulunabilmesi için, eşinin 8/6/1984 tarihli ve 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinde belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarından birinde memur veya 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) bendine göre sözleşmeli statüsünde çalıştığını görev yeri belgesi ve kendisinin ve eşinin T.C. kimlik numaraları ile belgelendirmesi gerekir. Müftü, müftü yardımcısı, vaiz ve müdürlerin eş durumu mazereti sebebiyle nakil isteğinde bulunabilmeleri için eşlerinin aynı seviyede veya daha üst bir görevde bulunmaları şarttır.

3) Genel hayatı etkileyen doğal afetlere maruz kalanlar ile görev yerinde can güvenliğinin bulunmadığını belgelendirenlerin yer değiştirmeleri de herhangi bir şarta bağlı kalmaksızın yapılabilir.

b) Süre sebebiyle yer değiştirme:
İl müftüleri hariç zorunlu çalışma sürelerini tamamlayan ilçe müftüleri ve zorunlu çalışma sürelerini tamamlayan müftü yardımcısı, şube müdürü, Kur'an kursu müdürü ve bu Yönetmelik kapsamına giren bütün personelden;
1) Atandığı il veya ilçede **1 yılını** tamamlayanlar il içinde,

2) **3 yılını** tamamlayanlar ise il dışı yer değiştirme isteğinde bulunabilirler. Grup ve sınıf hizmetine tabi olanların il dışı nakillerinde asgari hizmet süreleri dikkate alınır.

3) İl müftü yardımcıları ve ilçe müftüleri hariç diğer personel, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (t) bendinde belirtilen lisans üstü eğitimi yaptıklarını ilgili yüksek öğretim kurumundan alacağı bir yazı ile belgelendirmeleri halinde, Yer değiştirme isteğinde bulunabilirler. Yüksek lisans ve doktora eğitiminin ders aşamasını tamamlayanlar ihtiyaç duyulan yerlere atanırlar.
Cami görevlilerinin isteğe bağlı atanmalarında Diyanet İşleri Başkanlığı Sınav Yönetmeliğinin ekinde yer alan Ek-1 Cami Görevlileri Sözlü Sınavı Değerlendirme Formundaki değerlendirmeye göre yapılacak sözlü sınavdan en az **70 puan** almak gerekir. Başarı listesinin hazırlanmasında, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-5 Cami Görevlileri Değerlendirme Kıstasları Formunda belirlenen puan ile sözlü sınavda alınan puanların ortalaması esas alınır ve buna göre başarı sıralaması belirlenir.

c) Karşılıklı yer değiştirme: (Becayiş)
Personelin karşılıklı yer değiştirme istekleri, aynı sınıf ve unvanda olmak kaydıyla memurluk hizmet süreleri dikkate alınarak merkezde birim amirlerinin, taşrada müftü, dini yüksek ihtisas merkezi veya eğitim merkezi müdürlerinin muvafakati ve atamaya yetkili amirin uygun görmesi üzerine Başkanlığın izni ile yerine getirilir

☑ **BİLGİ NOTU!**

➢ **Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yürüttüğü İşbirliği Protokoller Şunlardır:**

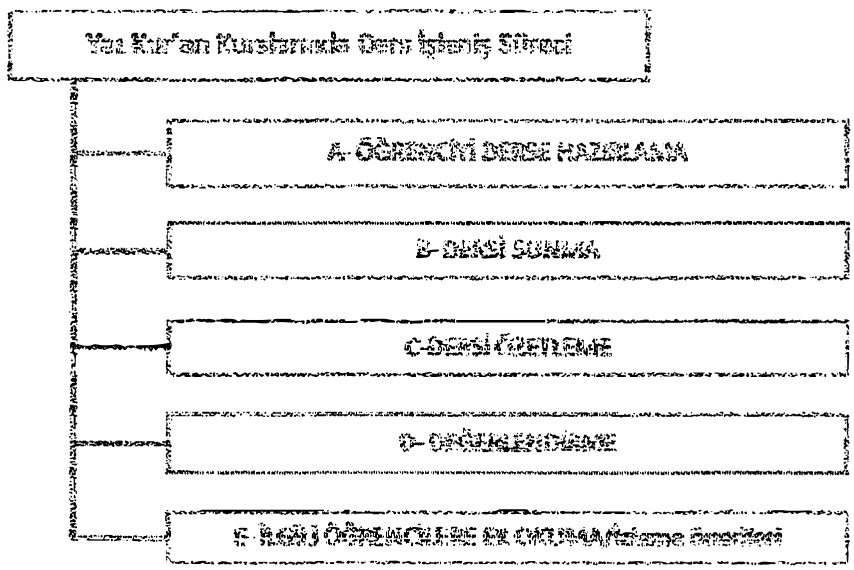
- Adalet Bakanlığı
- SHÇEK (Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu)
- ASAGEM (Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü)
- Sağlık Bakanlığı
- KSGM (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü)

İYİ BİR ÖĞRETİCİ OLABİLMEK İÇİN BİLGİ VE BİRİKİM DÖRT BAŞLIKTA TOPLANABİLİR

1- Alan Bilgisi
2- Öğretmenlik Meslek Bilgisi
3- Genel Kültür Bilgisi
4- Alan Öğretimi Bilgisi

ÖĞRENME VE ÖĞRETME İLKELERİ

➢ Bütünlük İlkesi
➢ Çocuğa Görelik İlkesi
➢ Somuttan Soyuta İlkesi
➢ Bilinenden Bilinmeyene İlkesi
➢ Yakından Uzağa İlkesi
➢ Yaşama Yakınlık İlkesi
➢ Açıklık İlkesi
➢ Rehberlik İlkesi
➢ Toplumsallık İlkesi
➢ Bireysellik İlkesi
➢ Ekonomiklik İlkesi
➢ Öğrenci Eylemi İlkesi
➢ Başarının Güvence Altına
➢ Alınması ve Alıştırma İlkesi
➢ Israrlılık İlkesi
➢ Farkındalık İlkesi
➢ Fırsat İlkesi
➢ Tedricîlik İlkesi

Kur'an Kursu Öğreticilerinin yeterlikleri üç ana grupta toplanmıştır

1- Alan Yeterlikleri
2- Genel Kültür Yeterlikleri ve
3- Eğitme-Öğretme Yeterlikleri

Öğrenme - Öğretme Yöntemleri

Öğrenci Merkezli Yöntemler

- Birbirine Okuma
- Bulmaca
- Eğitici Oyun
- Ezberleme
- Görsel İmge Okuma
- Grup Tartışması
- Güdümlü Konuşma
- Güdümlü Yazma
- İş Başında Eğitim
- Katılımlı Dinleme
- Kavram Haritası
- Metin Tamamlama
- Not Alarak Okuma-Dinleme
- Özetleyerek Okuma-Dinleme
- Örnek Olay İncelemesi
- Rol Oynama
- Sesli Okuma
- Söz korosu

Öğretici Merkezli Yöntemler

- Anlatım
- Benzetim
- Buldurma
- Gösteri
- Gözlem
- Soru-Cevap
- Tartışma

DİYANET DERGİSİ KAPAK KONULARI	
2012-OCAK	Sosyal Ağlar ve İletişim Ahlakı
2012-ŞUBAT	Söz Medeniyeti
2012-MART	Diyanet İşleri Başkanlığı
2012-NİSAN	Kardeşlik Ahlakı ve Kardeşlik Hukuku
2012-MAYIS	Emek
2012-HAZİRAN	Kur'an Öğretimi
2012-TEMMUZ	Esenlik ve Güvenlik Çağrısı Selam
2012-AĞUSTOS	Hz. Peygamber ve Hak Duyarlılığı
2012-EYLÜL	Cami Mimarisinde Yeni Arayışlar

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI YURT DIŞI TEŞKİLATI		
1	Abhazya	Abhazya Din Görevlileri Yöneticiliği
2	Ukrayna	Akmescid Kırım Din Görevlileri Yöneticiliği
3	Kazakistan	Almatı Din Hizmetleri Müşavirliği
4	Türkmenistan	Aşkabat Din Hizmetleri Müşavirliği
5	Azerbaycan	Bakü Din Hizmetleri Müşavirliği
6	Almanya	Berlin Din Hizmetleri Müşavirliği
7	Almanya	Berlin Din Hizmetleri Ataşeliği
8	İsviçre	Bern Din Hizmetleri Müşavirliği
9	Kırgızistan	Bişkek Din Hizmetleri Müşavirliği
10	Belçika	Brüksel Din Hizmetleri Müşavirliği
11	Suudi Arabistan	Cidde Din Hizmetleri Ataşeliği
12	Hollanda	Deventer Din Hizmetleri Ataşeliği
13	Almanya	Düsseldorf Din Hizmetleri Ataşeliği
14	Almanya	Essen Din Hizmetleri Ataşeliği
15	Almanya	Frankfurt Din Hizmetleri Ataşeliği
16	Almanya	Hamburg Din Hizmetleri Ataşeliği
17	Almanya	Hannover Din Hizmetleri Ataşeliği
18	Almanya	Karlsruhe Din Hizmetleri Ataşeliğ
19	Litvanya	Litvanya Din Görevlileri Yöneticiliği
20	Danimarka	Kopenhag Din Hizmetleri Müşavirliği
21	Almanya	Köln Din Hizmetleri Ataşeliği
22	Romanya	Köstence Din Hizmetleri Ataşeliği
23	Hollanda	Lahey Din Hizmetleri Müşavirliği
24	KKTC	Lefkoşa Din Hizmetleri Müşavirliği
25	İngiltere	Londra Din Hizmetleri Müşavirliği
26	Fransa	Lyon Din Hizmetleri Ataşeliği
27	Almanya	Mainz Din Hizmetleri Ataşeliği
28	Suudi Arabistan	Mekke
29	Avustralya	Melburn Din Hizmetleri Ataşeliği
30	Belarus	Minsk Din Görevlileri Yöneticiliği
31	Rusya	Moskova Din Hizmetleri Müşavirliği
32	Almanya	Münih Din Hizmetleri Ataşeliği
33	Almanya	Münster Din Hizmetleri Ataşeliği
34	Azerbaycan	Nahçivan Din Hizmetleri Ataşeliği
35	Bosna-Hersek	Saraybosna Din Görevlileri Yöneticiliği
36	ABD	New York Din Hizmetleri Ataşeliği
37	Almanya	Nurnberg Din Hizmetleri Ataşeliği
38	Fransa	Paris Din Hizmetleri Müşavirliği
39	Kosova	Priştina Din Hizmetleri Müşavirliği
40	Kosova	Prizren Kosova Türk Eşgüdüm Bürosu
41	Hollanda	Rotterdam Din Hizmetleri Ataşeliği
42	Avusturya	Salzburg Din Hizmetleri Ataşeliği
43	Avustralya	Sidney Din Hizmetleri Ataşeliği
44	Bulgaristan	Sofya Din Hizmetleri Müşavirliği
45	İsveç	Stockholm Din Hizmetleri Müşavirliği
46	Fransa	Strasbourg Din Hizmetleri Ataşeliği
47	Almanya	Stuttgart Din Hizmetleri Ataşeliği
48	Özbekistan	Taşkent Din Hizmetleri Müşavirliği
49	Arnavutluk	Tiran Din Hizmetleri Müşavirliği
50	Moğolistan	Ulanbatur Din Görevlileri Yöneticiliği

ÜNİTE 12 - D.İ.B. TEŞKİLAT İÇİ MEVZUAT TESTLER

1. Devlet radyolarında ilk kez "Kur'an yayını" hangi tarihte başlamıştır?
A) 1935 B) 1960
C) 1965 D)1950

2. Diyanet İşleri Başkanlığınca hangi yıl vahyin 1400. yılı olması hasebiyle "Kur'an Yılı" ilan edilmiştir?
A) 2008 B) 2009
C) 2010 D) 2011

3. İlk Diyanet İşleri Başkanı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Ömer Nasûhî Bilmen
B) Ahmet Hamdi Akseki
C) Börekçizade Mehmet Rıfat Efendi
D) Ali Rıza Hakses

4. Diyanet İşleri Başkanlığı, "Kutlu Doğum Haftası" etkinliklerini hangi yıldan beri düzenlemektedir?
A) 1980 B) 1982
C) 1984 D) 1997

5. Türkiye'de <u>ilk olarak</u> "hac sempozyumu" nerede ve hangi tarihte yapılmıştır?
A) 2003 / Konya
B) 2005 /İstanbul
C) 2004 / Ankara
D) 2006 / İstanbul

6. Aşağıdaki bakanlıklardan hangisi "Bakanlıklararası Hac Ve Umre Kurulu" üyesi <u>değildir</u>?
A) Milli Savunma Bakanlığı.
B) Mâliye Bakanlığı
C) Sağlık Bakanlığı.
D) İçişleri Bakanlığı.

7. Ülkemizde bir ara Hac seyahati düzenleme görevi 1979' da sadece Diyanet İşleri Başkanlığına verilmiştir. Belli şartları taşıyan (A) grubu Seyahat Acentelerinin de Diyanet İşleri Başkanlığı'nın gözetim ve denetimi altında hac seyahati düzenleyebilecekleri düzenlemesi ise sonradan hangi yılda yapılmıştır?
A) 1988 B) 1973
C) 1984 D) 1999

8. Suudî Arabistan Krallığı ve İslâm ülkeleri Dışişleri Bakanları tarafından yapılan toplantıda "hac kotası uygulama" kararı nerede ve hangi tarihte alınmıştır?
A) Ankara - 1979
B) Ammân - 1987
C) Mekke -1984
D) Kâhire - 1992

9. Suudî Arabistan'da ülkemiz hac organizasyonu ile ilgili olarak oluşturulan Hac İdâre Merkezi Başkanlığı görevini aşağıdakilerden hangisi yapar?
A) Diyanet İşleri Başkanı
B) T.C. Cidde Din Hizmetleri Ataşesi
C) Dışişleri bakanı
D) Hac Dairesi Başkanı

10. Uluslararası ilk hac kongresi nerede ve ne zaman toplanmıştır?
A) Mekke'de 1925
B) İstanbul'da 2005
C) Mina/Akabe'de 1923
D) Hicâz'da 2005

11. Şerafettin YALTKAYA kaçıncı Diyanet İşleri başkanıdır?
A) 1 B) 5 C) 2 D) 3

12. 1925 TBMM kararı ile Kur'an-ın tercümesinin yapılması görevi kime verilmiştir?
A) Ahmet Hamdi Akseki
B) Börekçizade Mehmet Rıfat Efendi
C) Ömer Nasuhi Bilmen
D) Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır

13. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Yeterlik yazılı ve sözlü sınav ayrı ayrı 100 tam puan üzerinden değerlendirilir ve başarılı sayılmak için her birinden en az 70 puan alınması şarttır
B) İmam-hatipler ilk defa (D) grubu camilerine atanırlar ve bu gruptaki görev süresi asgari üç yıldır
C) Yaz Kur'an Kurslarında 3 aylık eğitim görülmektedir
D) Sınavı kazananlardan ataması yapılacakların, tebliğden itibaren en geç on beş gün içinde, gerekli belgelerle sınavı açan makama müracaat etmeleri istenir.

14. Aşağıdaki isimlerden hangisi en uzun süre olarak Diyanet İşleri Başkanlığı görevini yürütmüştür?
A) Eyüp Sabri Hayırlıoğlu
B) Ahmet Hamdi Akseki
C) Börekçizade Mehmet Rıfat Efendi
D) Mehmet Nuri Yılmaz

15. Diyanet İşleri Başkanlığın görev alanına giren konularda Başkana danışmanlık yapmak üzere merkez teşkilatına en fazla kaç kişi Başkanlık müşaviri olarak atanabilir?
A) 8 B) 10 C) 13 D) 15

16. Aşağıdaki isimlerden hangisi en kısa süre olarak Diyanet İşleri Başkanlığı görevini yürütmüştür?
A) Tayyar Altıkulaç
B) Ömer Nasuhi Bilmen
C) Ahmet Hamdi Akseki
D) Mehmet Nuri Yılmaz

17. Diyanet İşleri Başkanlığı aşağıdaki birimlerden hangisine bağlıdır?
A) TBMM
B) Başbakanlık
C) Bağımsızdır
D) Cumhurbaşkanlığı

18. Aşağıdakilerin hangisi Müftülüklerin görevleri arasında yer almaz?
A) İhtida edecekler için ihtida merasimi yapmak ve ihtida belgesi vermek
B) Personelin kadro, atama, nakil, sicil, emeklilik ve diğer özlük işlemlerini yürütmek
C) Başkanlığın kütüphane hizmetlerini yürütmek
D) Kur'an kursları ile öğrenci yurt ve pansiyonlarının açılış, eğitim ve öğretim işlerini yürütmek, bu yerleri yönetmek ve de netlemek

19. "Diyanet İşleri Reisliği" olan kurumun adı kaç tarihinde "Diyanet İşleri Başkanlığı" olarak değiştirilmiştir?
A) 1967 B) 1939
C) 1950 D) 1954

20. Uzun süreli Kur'an Kurslarının açılabilmesi için sayı olarak ne kadar öğrencinin başvuru yapması gerekmektedir?
A) 10 B) 15 C) 12 D) 20

21. ……….. yılında Ankara radyosunda ilk kez "Din ve Ahlak Saati" adıyla bir program yayına koyuldu. Dönemin Diyanet İşleri Başkanı Eyüp Sabri Hayırlıoğlu'da radyo konuşmaları yapan kişiler arasında yer almıştır.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?
A) 1958 B) 1966
C) 1960 D) 1953

22. **Kur'an Kurslarında tek öğreticinin olduğu yerlerde öğrenci sayısının kaç sayı olması halinde ikici bir sınıf açılabilir?**
A) 25 B) 30 C) 35 D) 40

23. İl müftü yardımcısı olarak atanabilmek için; Vaizlik veya üstü sayılan görevlerde toplam ... yıl görev yapmış ve bu sürenin en az ... yılını ilçe müftüsü veya eğitim görevlisi olarak geçirmiş olmak gerekir.
Yukarıdaki boşlukları aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?
A) 7-3 B) 2-3 C)5-3 D)1-4

24. **Diyanet İşleri başkanlığının <u>ilk</u> hizmet içi eğitim kursu hangi tarihte ve nerede açıldı?**
A) 14 Nisan 1951'de Ankara'da
B) 14 Nisan 1945'de Ankara'da
C) 10 Ocak 1955'de İstanbul'da
D) Hiçbiri

25. **Ahmet Hamdi Akseki kaçıncı Diyanet İşleri Başkanımızdır?**
A) 1 B) 5 C) 2 D) 3

26. **14-20 Nisan 2011 tarihleri arasında kutlanan Kutlu Doğum Haftası etkinliklerinin ana teması aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Selamı yaymak
B) Hz. Peygamber ve İbadet
C) Hicret etmek
D) Hz. Peygamber, Kardeşlik Ahlakı ve Kardeşlik Hukuku

27. **Türkiye Diyanet Vakfı kaç yılında kurulmuştur?**
A) 1978 B) 1975
C) 1980 D) 1979

28. Aşağıdakilerden hangisi Diyanet İşleri Başkanı yardımcısı değildir?
A) Prof.Dr. Hasan Kamil YILMAZ
B) Doç.Dr. İsmail KARAGÖZ
C) Dr. Ekrem KELEŞ
D) Prof.Dr. Mehmet Emin ÖZAFŞAR

29. Yaz Kur'an Kurslarında "kur sistemi" hangi yıl uygulamaya konulmuştur?
A) 2004 yılı yazında
B) 2005 yılı yazında
C) 2006 yılı yazında
D) 2007 yılı yazında

30. İçinde 51 hutbe bulunan, aynı zamanda Başkanlığın ilk yayınlarından biri olan "Türkçe Hutbe" adlı kitap hangi tarihte basılmıştır?
A) 1927 B) 1925
C) 1930 D) 1924

31. Hac ve umre seyahatleri, Diyanet İşleri Başkanlığı il e Başkanlığın denetim ve gözetimi altında, Başkanlık ile .... müştereken belirlenecek nitelikleri taşıyan .... seyahat acentaları tarafından düzenlenir.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Maliye Bakanlığınca- B grubu
B) Dışişleri Bakanlığınca- B grubu
C) Ulaştırma Bakanlığınca- A grubu
D) Kültür ve Turizm Bakanlığınca- A grubu

32. Başkanlığın oluşturmuş olduğu kısa adı (CEDHÖ) olan hizmetin tanımı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Camilerin Elektirik Devir Hizmetleri Ödeneği
B) Cenazelerin Din Hizmetleri ile Özleştirilmesi
C) Camilerde Ezanların Daha Özenle Okunması
D) Cami Eksenli Din Hizmetleri Ölçeği

33. Aşağıdakilerden hangisi Yaz Kur'an Kurslarında öğrenme alanlarından biri değildir?
A) Kur'an-ı Kerim
B) Siyer
C) Dinler tarihi
D) İtikad

34. 1927'de Uşakta doğmuştur. Türkiye'de akademik anlamda hadis alanının temel konularını ilk ele alan kişidir. Doktora tezi "Hadislerin Toparlanması ve Yazı ile tespiti" ne dairdir. Hadis Usulü, Hadis Tarihi, Hadis Istılahları, Kur'an Tefsiri, Kur'an ve Hadis'de Ru'yet Meselesi, bazı eserleridir. 2011 yılında vefat etmiştir.
Yukarıda bilgileri verilen kişi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Prof. Dr. İbrahim CANAN
B) Muhammed Halis Emek
C) Yakup İskender
D) Prof. Dr. Talat KOÇYİĞİT

35. Ülkemizde "Camiler ve Din Görevlileri Haftası " hangi tarihler arasında kutlanmaktadır?
A) 01-07 Eylül
B) 14-20 Nisan
C) 01-07 Haziran
D) 01-07 Ekim

36. Ülkemizde "Kutlu Doğum Haftası " hangi tarihler arasında kutlanmaktadır?
A) 14-20 Mayıs
B) 14-20 Nisan
C) 01-07 Ekim
D) 21-28 Mart

37. (B) grubu camilere atanabilmek için; (D) ve (C) grubu camilerde toplam en az kaç yıl görev yapmış olmak şarttır?
A) 7 B) 4 C) 5 D) 8

38. 1960-1961 yılları arasında Diyanet İşleri Başkanlığı görevinde bulunmuştur. Islahat-ı Fıkhiyye Kamusu, Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meâl-i Âlisi ve Tefsiri, Büyük Tefsir Tarihi, Bir Amerikalının 23 süaline cevap, gibi eserleri bulunuyor.

Yukarıda bilgileri verilen kişi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Lütfi DOĞAN
B) Mehmet Tevfik Gerçeker
C) Ömer Nasuhi Bilmen
D) Ali Rıza Hakses

39. 1889 yılında doğdu. 1974 yılında vefat etti. 1961-1964 yılları arasında Diyanet İşleri Başkanlığı görevinde bulunmuştur. "Riyazüzü's-Salihin Tercümesi" ilk akla gelen eseridir. Ayrıca Eşref Edib öncülüğünde hazırlanan ve 1941 yılından itibaren yayımlanmaya başlayan İslam Türk Ansiklopedisine 250 civarında biyografi maddesi yazdı. Yayınlanmış bazı eserleri şunlardır; Allah'ın Peygamberlerine Emanet Ettiği Ebedi Risalet (Abdurrahman Azzam'dan tercüme), Abdest Almanın Diş ve Göz Sağlığı Bakımından Önemi, İlahi Hadisler, Berat Gecesi Hakkında Bir Tetkik.

Yukarıda bilgileri verilen kişi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hasan Hüsnü Erdem
B) Eyüp Sabri Hayırlıoğlu
C) Ahmet Hamdi Akseki
D) Mehmet Tevfik Gerçeker

40. Diyanet Eğitim merkezlerinde ve il merkezlerinde <u>kaç ay</u> süreli 'Tashih-i Huruf Kursları' düzenlenmektedir?

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

41. Türkiye Diyanet Vakfı tarafından 1989 yılında "Kutlu Doğum Haftası" programı gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Hicrî takvime göre Mevlid kandiline tekabül eden hafta Kutlu Doğum Haftası olarak kutlanılırken, Diyanet İşleri Başkanlığınca .... yılından itibaren de Peygamberimizin mîlâdî doğum günü olan 20 Nisan tarihi esas alınarak Kutlu Doğum Haftası etkinlikleri yapılmaya başlanmıştır.

Yukarıda boş bırakılan yere hangi tarih gelmelidir?

A) 1992 B) 1994
C) 1996 D) 1998

42. 1986 yılından beri Ekim ayının ilk haftasını "Camiler Haftası olarak" kutlayan Diyanet İşleri Başkanlığı, doğumundan ölümüne kadar toplumda din ve sosyal hizmet gönüllüleri olarak çalışan Din Görevlilerimize de gereken önemin verilmesi amacıyla, ... yılından itibaren bu haftanın isminde değişiklik yaparak "Camiler ve Din Görevlileri Haftası" olarak kutlamaya başlamış ve bunu bir gelenek haline getirmiştir.

Yukarıda boş bırakılan yere hangi tarih gelmelidir?

A) 1992 B) 1996
C) 2000 D) 2003

43. Başkanlığın ilk teşkilat kanunu hangi tarihte çıkmıştır?

A) 1924 B) 1935
C) 1979 D) 1960

44. Senede iki gün olan "Dünya Kıble Günü" aşağıdaki tarihlerden hangileridir?

A) 25 Nisan- 15 Temmuz
B) 13 Eylül - 29 Aralık
C) 28 Mayıs - 16 Temmuz
D) 27 Mayıs - 16 Ağustos

45. Türkiye'de ilk Yüksek İslam Enstitüsü ....yılında .... açılmıştır.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangileri gelmelidir?

A) 1959-Erzurum
B) 1959- İstanbul
C)1950-İstanbul
D) 1952-Ankara

46. Diyanet İşleri Başkanlığınca Tashih-i Huruf Kursları ilk olarak hangi tarihte ve nerede açılmaya başlanmıştır?

A) 2000 yılında Ankara Eğitim Merkezinde
B) 2002 yılında Bursa Nilüfer Eğitim Merkezinde
C) 2003 yılında Kayseri Eğitim Merkezinde
D) 2005 yılında İstanbul Pendik Haseki Eğitim Merkezinde

47. Din İşleri Yüksek Kurulu kaç üyeden oluşmaktadır?

A) 10 B) 16 C) 20 D) 23

48. Din İşleri Yüksek Kurulu ve Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu üyelerinin görev süreleri kaç yıldır?

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

49. Diyanet İşleri Başkanlığı, ilk kitabını, kurulduğu yıl olan 1924 yılında yayınlamıştır. Yayınlanan bu ilk eser, merhum A. Hamdi Akseki'nin "........................" adlı eseridir. Aynı müellifin "...................." adlı kitabı ikinci eserdir. "................." adlı kitap da, Başkanlık yayınları arasında üçüncü sırayı almıştır

Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Ahlak Dersleri, Askere Din Dersleri, Türkçe Hutbe
B) İslam İlmihali, Türkçe Hutbe, Kur'an Elif Ba'sı
C) Askere Din Dersleri,Türkçe Hutbe, Ahlak Dersleri
D) Türkçe Hutbe, Dinler tarihi, Ahlak Dersleri

50. Başkanlığın <u>ilk</u> Eğitim merkezi nerede ve kaç yılında açılmıştır?
A) İstanbul/1978
B) Bolu/1973
C) Ankara/1975
D) Tekirdağ/1965

51. Bulunduğu bölge, il veya ilçede hizmet açısından önem arz eden özellikli camiler sınıflandırma açısından hangi gruba dahildir?
A) C B) D C) B D) A

52. İl, ilçe ve belde merkezlerinde olup günün her saatinde ibadete açık oluşu veya cemaat sayısı bakımından, birer adet imam-hatip ve müezzin-kayyım kadrosuna ihtiyaç duyulan camiler sınıflandırma açısından hangi gruba dahildir?
A) C B) E C) B D) A

53. Ülke düzeyinde tanınan sembol camiler sınıflandırma açısından hangi gruba dahildir?
A) C B) D C) B D) A

54. Bir İmam-hatibin (B) grubu camiye atanabilmesi için; (D) ve (C) grubu camilerde toplam en az kaç yıl görev yapmış olması şarttır?
A) 5 B) 3 C) 7 D) 10

55. Diyanet İşleri Başkanlığı,süreli yayınlar kapsamında .... yılında Diyanet Dergisi, ... yılında Diyanet Gazetesi, ... yılında Diyanet Çocuk Dergisini, ... yılında Diyanet Avrupa Dergisini yayın hayatına kazandırmıştır

Yukarıdaki boşlukları aşağıdakilerden hangileri doldurmalıdır?
A) 1966, 1970, 1974, 1980
B) 1960, 1974, 1979, 2000
C) 1962, 1968, 1979, 1999
D) 1959, 1965, 1975, 1999

56. Diyanet İşleri Başkanlığınca Aşere Takrib ve Tayyibe Kursları, ilk olarak hangi tarihte ve nerde düzenlenmiştir?

A) 1970 yılında Ankara Eğitim Merkezinde
B) 1976 yılında İstanbul Pendik Haseki Eğitim Merkezinde
C) 1985 yılında Kayseri Eğitim Merkezinde
D) 1990 yılında Bursa Nilüfer Eğitim Merkezinde

57. Nakil isteğinde bulunacak Müftü ve Müftü yardımcılarının Başkanlığa, Kur'an kursu öğreticilerinin ise İl müftülüklerine, müracaatlarını ……………. sonuna kadar ulaştırmaları gerekmektedir.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?

A) Aralık ayı
B) Mayıs ayı
C) Mart ayı
D) Haziran ayı

58. Stajyer vaizlik, murakıplık, stajyer Kur'an kursu öğreticiliği, İmam-hatiplik ve Müezzin-kayyımlık için Başkanlıkça yapılan sınavı kazananlara verilen yeterlik belgeleri kaç yıl süre ile geçerlidir?

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

59. Diyanet Gençlik Spor Klubü Derneği (DİGES) hangi yıl kurulmuştur?

A) 2000 B) 2005
C) 1995 D) 2007

60. Diyanet İşleri Başkanlığı aşağıdaki tarihlerin hangisinde kurulmuştur?

A) 24 Mart 1923
B) 23 Nisan 1924
C) 3 Mart 1924
D) 1 Mart 1925

61. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) I. Din Şûrası 01-05 Kasım 1993 tarihinde toplanmıştır

B) Diyanet İşleri Başkanlığı şimdiye kadar dört şûra düzenlemiştir

C) Din Şûrası, beş yılda bir toplanmaktadır

D) Yaz Kur'an Kursuna katılan öğrencilere kurs bitirme sınavı yapılır

62. Diyanet Gençlik Spor, motokrosta 2009'da .... , 2010'da da .... dereceleri almıştır.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangileri gelmelidir?

A) Türkiye birinciliği - dünya şampiyonluğu

B) Dünya üçüncülüğü - dünya şampiyonluğu

C) Dünya birinciliği - dünya şampiyonluğu

D) Dünya şampiyonluğu- Türkiye ikinciliği

63. Aşağıdakilerden hangisi Din İşleri Yüksek Kurulunun görevleri arasında yer almaz?

A) Başkanlığın sivil savunma ve seferberlik hizmetlerini planlamak ve yürütmek

B) Din Şûrası düzenlenmesi ile ilgili çalışmaları yürütmek

C) Dinî konularda telif, tercüme, inceleme ve araştırmalar yapmak, yaptırmak

D) Dinî konularda karar vermek,ve dinî soruları cevaplandırmak

64. ✓ Din İşleri Yüksek Kurulu Üyeliği belirlemek üzere 1966'da ilk defa seçim yapıldı,

✓ Daha önce "Müşavere ve Dini Eserler İnceleme Kurulu"adıyla beş üyeden oluşan Kurul, yeni yasa ile bir başkan ve on üye ile ve "Din İşleri Yüksek Kurulu" adıyla yeni bir hüviyet kazandı,

✓ Prof. Fuad Köprülü'nün "İlk Mutasavvıflar" adlı eseri basıldı,

✓ "Seçme Hadisler" adlı eserin ikinci kitabı yayınlandı.

Yukarıdaki gelişmeler hangi Diyanet İşleri Başkanı döneminde meydana gelmiştir?

A) Ali Rıza Hakses
B) İbrahim Bedrettin Elmalı
C) Hasan Hüsnü Erdem
D) Lütfi Doğan

65. 2011 yılı <u>Ramazan ayında</u> Başkanlık Din Hizmetlerinde ana tema konu aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Doğruluk
B) Eğitim
C) Komşuluk
D) Merhamet

66. Aşağıdakilerden hangisi Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulunun görevleri arasında <u>yer almaz</u>?

A) Kıraat ilmi ile ilgili çalışmalar yapmak ve arşiv oluşturmak
B) Mushafların, cüzlerin, mealli mushafların ve Kur'an-ı Kerim metinlerinin hatasız ve eksiksiz basım ve yayımını sağlamak üzere kontrol ettikten sonra mühürlemek veya onaylamak
C) Başkanlık personelinin atama ve özlük işlemlerini yürütmek
D) Hatalı ve noksan olarak basılan veya yayımlanan mushaf ve cüzler ile sesli veya görüntülü Kur'an-ı Kerim yayınlarını tespit etmek

67. Başkanlık yurt dışı teşkilatı kadrolarına sürekli görevle atanabilmek için; en az .... yıllık dini yüksek öğrenim veren fakülte veya yüksek okul mezunu olmak, Başkanlık teşkilatında vaizlik, müdürlük, uzmanlık, diyanet işleri uzmanlığı, din işleri yüksek kurulu uzmanlığı ve üstü görevlerde veya ilahiyat fakültelerinde öğretim üyesi olarak en az ...... yıl çalışmış olmak ve türü ve düzeyi yönetmelik ile belirlenecek yabancı dillerden birini bilmek gerekir

Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) 4, 3 B) 2, 3
C) 3, 4 D)2, 5

68. **Diyanet Spor Kulübü'nün organize ettiği spor branşlarından aşağıdakilerden hangisi yoktur?**

A) Motokros
B) Masa Tenisi
C) Voleybol
D) Golf

69. Diyanet İşleri Başkanının görev süresi ...... yıldır ve en fazla ..... kez Başkan olarak atanabilir.

Yukarıdaki boşlukları aşağıdakilerden hangisi tamamlamalıdır?

A) 5, 2 B) 4, 3
C) 5, 1 D) 4, 2

70. **Bir kişi en fazla kaç kez Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi olarak atanabilir?**

A) 2 B) 3
C) 4 D) Hiçbiri

71. **Diyanet İşleri Başkanlığı Yeni Teşkilat yasası hangi tarihte çıkarılmıştır?**

A) 1 Ağustos 2010
B) 1 Temmuz 2010
C) 1 Temmuz 2009
D) 10 Temmuz 2009

72. Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yapılan hafızlık imtihanlarında başarı notu en az kaçtır?
A) 100 üzerinden 50
B) 100 üzerinden 60
C) 100 üzerinden 70
D) 100 üzerinden 75

73. İlçe müftülüğü yeterlik belgesi sınavına girebilmek için en az kaç yıl vaizlik veya dengi görevlerde çalışmış olmak şarttır?
A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

74. Cami görevliliği için yapılacak yarışma sınavları, sınav tarihinden kaç gün önce duyuru yapılmak suretiyle ilan edilir?
A) 7 B) 10 C) 15 D) 20

75. <u>En fazla</u> kaç kişi Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı olarak atanabilir?
A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

76. ……….. yılından itibaren her yıl Ekim ayının ilk haftası "Câmiler Haftası" olarak kutlanmaktayken, ………. yılından itibaren de "Câmiler ve Din Görevlileri Haftası" olarak kutlanmaya başlan mıştır **Yukarıdaki boşlukları aşağıdakilerden hangileri doldurmalıdır?**
A) 1983, 2000
B) 1979, 1998
C) 1990, 2001
D) 1986, 2003

77. En son yapılan IV. Din Şûrası aşağıdaki tarihlerin hangisinde yapılmıştır?
A) 01-05 Kasım 2008
B) 20-24 Eylül 2010
C) 12-16 Ekim 2009
D) 23-27 Kasım 2011

78. Diyanet Dergisi hangi yıl yayın hayatına kazandırılmıştır?
A) 1958 B) 1962
C) 1966 D) 1970

79. D.İ.B. Strateji Geliştirme Başkanlığı'nın görevleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Bilgisayar ortamına aktarılan bilgilerin elektronik ortamlarda yedeklenmesi ve arşivlenmesini sağlamak

B) Başkanlığın üstünlük ve zayıflıklarını tespit etmek

C) Dinî konularda karar vermek, ve dinî soruları cevaplandırmak, Dinî konularda telif, tercüme, inceleme ve araştırmalar yapmak

D) Başkanlığın Aylık Faaliyet Raporunu hazırlamak

80. Başkanlığın hizmet birimleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü

B) Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü

C) Acil Afetler Genel Müdürlüğü

D) Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

81. Diyanet Aylık Dergi, Diyanet Avrupa Dergi ve Diyanet İlmi Dergi'lerin Genel Yayın Yönetmeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dr. Yüksel Salman

B) Mustafa BAYRAKTAR

C) Kamil BÜYÜKER

D) Dr. Faruk Görgülü

82. Başkanlıkça ayrı bir tarih bildirilmediği takdirde uzun süreli Kur'an Kursları için kayıt işlemleri genel olarak her yıl hangi ay içinde yapılır?

A) Temmuz

B) Haziran

C) Aralık

D) Eylül

83. Teberrukat eşyasının sayımı hakkında verilen bilgilerden aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Her yıl teberrükât eşyasının sayımı ve kontrolü yapılır

B) Sonu sıfır ve beş ile biten yıllarda teberrükât eşyasının sayımı ve kontrolü yapılır

C) On yılda bir teberrükât eşyasının sayımı ve kontrolü yapılır

D) Üç yılda bir teberrükât eşyasının sayımı ve kontrolü yapılır

84. Diyanet İşleri Başkanlığı ilk defa hac organizasyonunu hangi yıl yapmıştır?
A) 1976 B) 1979
C) 1982 D) 1984

85. Diyanet İlmi Dergi kaç yılında yayınlanmaya başlamıştır?
A) 1956 B) 1960
C) 1963 D) 1965

86. Diyanet İşleri Başkanlığı kaç yılından beri <u>Umre</u> organizasyonu yapmaktadır?
A) 1980 B) 1984
C) 1988 D) 1990

87. Diyanet İşleri Türk İslam Birliği kısa adıyla (DİTİB) kaç yılında kurulmuştur?
A) 1978 B) 1980
C) 1981 D) 1984

88. 2012 yılı Ocak ayı Diyanet Aylık Dergisi kapak başlığı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Tüketim Ahlakı
B) Vefâkarlık ve Ahde Vefa
C) Modern çağın sarp yokuşu: Afrika
D) Sosyal Ağlar ve İletişim Ahlakı

89. Diyanet İşleri Başkanlığının kurumsal web sitesi aşağıdakilerden hangisidir?
A) diyanetisleri.com
B) diyanet.com.tr
C) diyanet.gov.tr
D) diyanetbaskanligi.gov.tr

90. 1965'te kabul edilen 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun, aşağıdaki hangi Diyanet İşleri Başkanı döneminde gerçekleşmiştir?
A) Hasan Hüsnü Erdem
B) Ahmet Hamdi Akseki
C) Mehmet Tevfik Gerçeker
D) Ali Rıza Hakses

Cevap anahtarı arka sayfadadır!

ÜNİTE 12 - D.İ.B. TEŞKİLAT İÇİ MEVZUAT TEST SORULARI CEVAP ANAHTARI														KONTROL
1	**D**	14	**C**	27	**B**	40	**D**	53	**D**	66	**C**	79	**C**	Doğru adediniz
2	**C**	15	**D**	28	**B**	41	**B**	54	**A**	67	**A**	80	**C**	
3	**C**	16	**B**	29	**B**	42	**D**	55	**C**	68	**D**	81	**A**	....
4	**C**	17	**B**	30	**A**	43	**B**	56	**B**	69	**A**	82	**D**	
5	**D**	18	**C**	31	**D**	44	**C**	57	**C**	70	**A**	83	**B**	Yanlış adediniz
6	**A**	19	**C**	32	**D**	45	**B**	58	**A**	71	**B**	84	**B**	
7	**A**	20	**C**	33	**C**	46	**D**	59	**D**	72	**A**	85	**A**	......
8	**B**	21	**D**	34	**D**	47	**B**	60	**C**	73	**B**	86	**B**	www.yeterlik.com
9	**D**	22	**B**	35	**D**	48	**C**	61	**D**	74	**C**	87	**D**	
10	**C**	23	**C**	36	**B**	49	**A**	62	**B**	75	**B**	88	**D**	
11	**C**	24	**A**	37	**C**	50	**B**	63	**A**	76	**D**	89	**C**	
12	**D**	25	**D**	38	**C**	51	**C**	64	**B**	77	**C**	90	**C**	
13	**C**	26	**D**	39	**A**	52	**A**	65	**C**	78	**B**			

❑ ÜNİTE 13

➢ 657 Sayılı DEVLET MEMURLARI KANUNU

Devlet Memurları Kanunu (ÖZET...)

➤ Ödevler ve Sorumluluklar

Sadakat:

Devlet memurları, "Asli Devlet Memurluğuna" atandıktan sonra en geç bir ay içinde kurumlarınca düzenlenecek merasimle yetkili amirlerin huzurunda yapacakları yeminle Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına ve kanunlarına sadakatla bağlı kalacaklarını belirtirler ve özlük dosyalarına konulacak aşağıdaki "Yemin Belgesi"ni imzalayarak göreve başlarlar.

Tarafsızlık ve devlete bağlılık:

Devlet memurları siyasi partiye üye olamazlar, herhangi bir siyasi parti, kişi veya zümrenin yararını veya zararını hedef tutan bir davranışta bulunamazlar; görevlerini yerine getirirlerken dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep gibi ayırım yapamazlar; hiçbir şekilde siyasi ve ideolojik amaçlı beyanda ve eylemde bulunamazlar ve bu eylemlere katılamazlar. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına ve kanunlarına aykırı olan, memleketin bağımsızlığını ve bütünlüğünü bozan Türkiye Cumhuriyetinin güvenliğini tehlikeye düşüren herhangi bir faaliyette bulunamazlar. Aynı nitelikte faaliyet gösteren herhangi bir harekete, gruplaşmaya, teşekküle veya derneğe katılamazlar, bunlara yardım edemezler.

Amir durumda olan devlet memurlarının görev ve sorumlulukları:

✓ Devlet memurları amiri oldukları kuruluş ve hizmet birimlerinde kanun, tüzük ve yönetmeliklerle belirlenen görevleri zamanında ve eksiksiz olarak yapmaktan ve yaptırmaktan, maiyetindeki memurlarını yetiştirmekten, hal ve hareketlerini takip ve kontrol etmekten görevli ve sorumludurlar. Amir, Amirlik yetkisini kanun, tüzük ve yönetmeliklerde belirtilen esaslar içinde kullanır.
✓ Amir, maiyetindeki memurlara kanunlara aykırı emir veremez ve maiyetindeki memurdan hususi bir menfaat temin edecek bir talepte bulunamaz, hediyesini kabul edemez ve borç alamaz.

Devlet Memurlarının Görev ve Sorumlulukları:

✓ Devlet memurları kanun, tüzük ve yönetmeliklerde belirtilen esaslara uymakla ve amirler tarafından verilen görevleri yerine getirmekle yükümlü ve görevlerinin iyi ve doğru yürütülmesinden amirlerine karşı sorumludurlar.

✓ Devlet memuru amirinden aldığı emri, Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Amir emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilerse, memur bu emri yapmağa mecburdur. Ancak emrin yerine getirilmesinden doğacak sorumluluk emri verene aittir.

Kişisel sorumluluk ve zarar:

✓ Devlet memurları, Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.

✓ Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır.

Mal bildirimi:

✓ Devlet memurları, kendileriyle, eşlerine ve velayetleri altındaki çocuklarına ait taşınır ve taşınmaz malları, alacak ve borçları hakkında, özel kanunda yazılı hükümler uyarınca, mal bildirimi verirler.

Basına bilgi veya demeç verme:

✓ Devlet Memurları, kamu görevleri hakkında basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç veremezler. Bu konuda gerekli bilgi ancak bakanın yetkili kılacağı görevli illerde valiler veya yetkili kılacağı görevli tarafından verilebilir.

Resmi belge, araç ve gereçlerin yetki verilen mahaller dışına çıkarılmaması ve iadesi:

✓ Devlet memurları görevleri ile ilgili resmi belge araç ve gereçleri, yetki verilen mahaller dışına çıkaramazlar, hususi işlerinde kullanamazlar.

➢ GENEL HAKLAR

Müracaat, Şikayet ve Dava Açma

✓ Devlet memurları kurumlarıyla ilgili resmi ve şahsi işlerinden dolayı müracaat; amirleri veya kurumları tarafından kendilerine uygulanan idari eylem ve işlemlerden dolayı şikayet ve dava açma hakkına sahiptirler. Müracaat ve şikayetler söz veya yazı ile en yakın amirden başlayarak silsile yolu ile şikayet edilen amirler atlanarak yapılır.

✓ Müracaat ve şikayetler incelenerek en kısa zamanda ilgiliye bildirilir.

Sendika Kurma

✓ Devlet memurları, Anayasada ve özel kanununda belirtilen hükümler uyarınca sendikalar ve üst kuruluşlar kurabilir ve bunlara üye olabilirler.

İzin hakkı

✓ Devlet memurları, kanunda gösterilen süre ve şartlarla izin hakkına sahiptirler.

İsnat ve iftiralara karşı koruma

✓ Devlet memurları hakkındaki ihbar ve şikayetler, garaz veya mücerret hakaret için, uydurma bir suç isnadı suretiyle yapıldığı ve soruşturma veya yargılamanın tabi olduğu kanuni işlem sonucunda bu isnat sabit olmadığı takdirde, merkezde bu memurun en büyük amiri, illerde valiler, isnatta bulunanlar hakkında kamu davası açılmasını Cumhuriyet Savcılığından isterler.

➢ YASAKLAR

Toplu eylem ve hareketlerde bulunma yasağı

✓ Devlet memurlarının Devlet hizmetlerinin ve işlerinin yavaşlatılması veya aksatılması sonucunu doğuracak eylem ve hareketlerde bulunmaları yasaktır.

Grev yasağı

✓ Devlet memurlarının greve karar vermeleri, grev tertiplemeleri, ilan etmeleri, bu yolda propaganda yapmaları yasaktır.

Ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı:

✓ Memurlar Türk Ticaret Kanununa göre (Tacir) veya (Esnaf) sayılmalarını gerektirecek bir faaliyette bulunamaz, ticaret ve sanayi müesseselerinde görev alamaz, ticari mümessil veya ticari vekil veya kollektif şirketlerde ortak veya komandit şirkette komandite ortak olamazlar. (Görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevler hariç). Memurlar, meslekî faaliyette veya serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açamaz; gerçek kişilere, özel hukuk tüzel kişilerine veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait herhangi bir işyerinde veya vakıf üniversitelerinde çalışamaz. Memurların üyesi oldukları yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kanunla kurulmuş yardım sandıklarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri görevleri, özel kanunlarda belirtilen görevler ile kurumundan izin alınmak kaydıyla yapılan insanî ve sosyal amaçlı gönüllü çalışmalar bu yasaklamanın dışındadır.

✓ Memurun eşinin, reşit olmayan veya mahcur çocuklarının yasaklanan faaliyetlerde bulunması, Ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı Devlet Memurunun sadece kendisini kapsamına almaktadır.

Ancak memurun eşinin, reşit olmayan veya mahcur çocuklarının yasaklanmış faaliyetlerde bulunması halinde memur bu durumu **15 gün** içerisinde bağlı olduğu kuruma bildirmekle mükelleftir. Bildirimde bulunulmadığı takdirde esnaf veya tacir olan eş ve çocukların haksız

olarak aile ödeneğinden yararlanması veya tedavi gideri vb. faydalanmaya devam edeceğinden bu yönüyle dahi memurun sorumluluğuna gidilebilecektir.

Hediye alma, menfaat sağlama yasağı

✓ Devlet memurlarının doğrudan doğruya veya aracı eliyle hediye istemeleri ve görevleri sırasında olmasa dahi menfaat sağlama amacı ile hediye kabul etmeleri veya iş sahiplerinden borç para istemeleri ve almaları yasaktır.

Gizli bilgileri açıklama yasağı

✓ Devlet memurlarının kamu hizmetleri ile ilgili gizli bilgileri görevlerinden ayrılmış bile olsalar, yetkili bakanın yazılı izni olmadıkça açıklamaları yasaktır.

➤ DEVLET MEMURLUĞUNA ALINMA

Memuriyete girişte yaş

✓ Genel olarak 18 yaşını tamamlayanlar Devlet memuru olabilirler. Bir meslek veya sanat okulunu bitirenler en az 15 yaşını doldurmuş olmak ve Türk Medeni Kanununun 12 nci maddesine göre kazai rüşt kararı almak şartıyla Devlet memurluklarına atanabilirler.

Sınıflandırmada öğrenim unsuru

✓ Genel olarak ortaokulu bitirenler memur olabilirler. Ortaokul mezunlarından istekli bulunmadığı takdirde ilkokulu bitirenlerden de alınabilir.

Atama yapılacak boş kadroların bildirilmesi

✓ Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları (Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı hariç), personel atamasına lüzum gördükleri boş kadroların sayılarını, sınıf ve derecelerini belirterek Devlet Personel Başkanlığına bildirirler.

Duyurma:

✓ Devlet Personel Başkanlığı atama yapılacak boş kadroların sınıf ve derecelerini, kadroların bulundukları kurum ve yerlerini, kadrolara alınacak personel sayılarını, alınacak personelin genel ve özel şartlarını, en son başvurma tarihini, başvurulacak mercileri, sınav yerlerini ve zamanlarını ve gerek görülen diğer bilgileri başvurma süresinin bitiminden en az **15 gün** önce Resmi Gazete, radyo, televizyon ve ülke çapında tirajı yüksek gazetelerden asgari biri ve uygun görülecek diğer araçlar ile duyurur.

➤ ŞARTLAR

✓ Devlet memurluğuna alınacaklarda aşağıdaki genel ve özel şartlar aranır.

A) Genel şartlar:

1. Türk Vatandaşı olmak

2. 18 yaşını tamamlamış olmak. (Bir meslek veya sanat okulunu bitirenler en az **15 yaşını** doldurmuş olmak ve Türk Medeni Kanununun 12 nci maddesine göre kazai rüşt kararı almak şartıyla Devlet memurluklarına atanabilirler)

3. Asgari ortaokulu bitirmiş olmak. (Genel olarak ortaokulu bitirenler memur olabilirler. Ortaokul mezunlarından istekli bulunmadığı takdirde ilkokulu bitirenlerden de alınabilir.)

4. Kamu haklarından mahrum bulun**mamak**

5. Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm ol**mamak**.

6. Askerlik durumu itibariyle;
a) Askerlikle ilgisi bulun**mamak**,
b) Askerlik çağına gelmemiş bulunmak,
c) Askerlik çağına gelmiş ise muvazzaf askerlik hizmetini yapmış yahut ertelenmiş veya yedek sınıfa geçirilmiş olmak,

7. Görevini devamlı yapmasına engel olabilecek (akıl hastalığı gibi) durumu bulun**mamak**.

B) Özel şartlar:
1. Hizmet göreceği sınıf için ilgili öğretim ve eğitim kurumlarının birinden diploma almış olmak,
2. Kurumların özel kanun veya diğer mevzuatında aranan şartları taşımak.

➤ ADAYLIK

Adaylık süresi

Aday olarak atanmış olan memurların adaylık süresi **1 yıl**dan az, **2 yıl**dan çok olamaz ve bu süre içinde aday memurun başka kurumlara nakli yapılamaz. Temel eğitim, hazırlayıcı eğitim ve uygulamalı eğitim (staj) devrelerinin her birinde başarısız olan ve bu sebeple görevlerine son verilen aday memurlar **3 yıl** geçmedikçe tekrar Devlet memurluğuna alınmazlar.

Adaylık devresi içinde göreve son verme

Adaylık süresi içinde temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olanlarla adaylık süresi içinde hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları, göreve devamsızlıkları tespit edilenlerin disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkileri kesilir.

Adaylık süresi sonunda başarısızlık

Adaylık süresi içinde disiplin cezası almış olanların disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkileri kesilir. İlişkileri kesilenler ilgili kurumlarca derhal Devlet Personel Başkanlığına bildirilir. Adaylık devresi içinde veya sonunda ilişikleri kesilenler (sağlık nedenleri hariç) **3 yıl** süre ile Devlet memurluğuna alınmazlar.

➤ ATANMA

Atamalarda görev yerine hareket ve işe başlama süresi

İlk defa veya yeniden veyahut yer değiştirme suretiyle;

a) Aynı yerdeki görevlere atananlar atama emirlerinin kendilerine tebliğ gününü,

b) Başka yerdeki görevlere atananlar, atama emirlerinin kendilerine tebliğ tarihinden itibaren **15 gün** içerisinde o yere hareket ederek belli yol süresini izleyen iş günü içinde işe başlamak zorundadırlar. Savaş ve olağanüstü hallerde bu süre Bakanlar Kurulu Kararı ile kısaltılabilir. Yer değiştirme suretiyle yapılan atamalarda memurlara atama emirleri tebliğ edilince yollukları, ödeme emri aranmaksızın, saymanlıklarca derhal ödenir.

Kademe ve kademe ilerlemesi

Memurun kademe ilerlemesinin yapılabilmesi için bulunduğu kademede en az **1 yıl** çalışmış olması ve bulunduğu derecede ilerleyebileceği bir kademenin bulunması şarttır.

Son **8 yıl** içinde herhangi bir disiplin cezası almayan memurlara, aylık derecelerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere bir kademe ilerlemesi uygulanır.

Bir sınıftan başka bir sınıfa geçme

Memurların eşit dereceler arasında veya derece yükselmesi suretiyle sınıf değiştirme hakları bulunur. Bu şekilde sınıf değiştireceklerin geçecekleri sınıf ve görev için bu Kanunda veya kuruluş kanunlarında belirtilen niteliklere sahip olmaları şarttır. Bu durumda sınıfları değişenlerin eski sınıflarının derecesinde elde ettikleri kademelerde geçirdikleri süreler yeni sınıflardaki derecelerinde dikkate alınır.

➤ YER DEĞİŞTİRMELER

Karşılıklı olarak yer değiştirme

Aynı Kurumun başka başka yerlerde bulunan aynı sınıftaki memurları, karşılıklı olarak yer değiştirme suretiyle atanmalarını isteyebilirler. Bu isteğin yerine getirilmesi atamaya yetkili amirlerince uygun bulunmasına bağlıdır.

Silah altına alınma

Hazarda ve seferde muvazzaflık hizmeti dışında silah altına alınan Devlet memurları, silah altında bulundukları sürece izinli sayılırlar.

Terhis edilenlerin görevlerine dönmeleri:

Devlet memuru iken muvazzaf askerlik hizmetini yapmak üzere silah altına alınanlardan askerlik görevini tamamlayıp memuriyete dönmek isteyenler, terhis tarihinden itibaren **30 gün** içinde kurumlarına başvurmak ve kurumları da başvurma tarihinden itibaren azami **30 gün** içinde ilgilileri göreve başlatmak zorundadırlar.

Bunların muvazzaf askerlikte geçen süreleri muvazzaf askerliğe ayrıldıkları sırada iktisap etmiş oldukları derecede kademe ilerlemesi yapılmak suretiyle değerlendirilir.

Kadroları kaldırılan devlet memurları

Kadrosu kaldırılan memurlar, en geç **6 ay** içinde kendi kurumlarında niteliklerine uygun bir kadroya atanırlar. Bu memurlar, kurumlarında atama imkânı bulunmaması hâlinde aynı süre içinde başka bir kurumdaki kadrolara atanmak üzere Devlet Personel Başkanlığına bildirilir. Bunlar, atama işlemi yapılıncaya kadar kurumlarında niteliklerine uygun işlerde çalıştırılır ve yeni bir kadroya atanıncaya kadar eski kadrolarına ait malî haklardan ve sosyal yardımlardan yararlanmaya devam ederler.

Memurluktan çekilenlerin yeniden atanmaları

İki defadan fazla olmamak üzere memurluktan kendi istekleriyle çekilenlerden veya bu Kanun hükümlerine göre çekilmiş sayılanlardan tekrar memurluğa dönmek isteyenler, ayrıldıkları sınıfta boş kadro bulunmak ve bu sınıfın niteliklerini taşımak şartıyla ayrıldıkları tarihte almakta oldukları aylık derecesine eşit bir derecenin aynı kademesine veya diğer bir sınıfta eşit derecedeki kadrolara atanabilirler.

Memurluğun Çekilme suretiyle sona ermesi

Devlet memuru bağlı olduğu kuruma yazılı olarak müracaat etmek suretiyle memurluktan çekilme isteğinde bulunabilir. Mezuniyetsiz veya kurumlarınca kabul edilen mazereti olmaksızın görevin terk edilmesi ve bu terkin kesintisiz **10 gün** devam etmesi halinde, yazılı müracaat şartı aranmaksızın, çekilme isteğinde bulunulmuş sayılır.

➤ ÇALIŞMA SAATLERİ, İZİNLER

Çalışma saatleri

✓ Memurların haftalık çalışma süresi genel olarak **40 saat**tir.

✓ Günün yirmi dört saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışan Devlet memurlarının çalışma saat ve şekilleri kurumlarınca düzenlenir.

✓ Ancak, kadın memurlara; tabip raporunda belirtilmesi hâlinde hamileliğin yirmi dördüncü haftasından önce ve her hâlde hamileliğin **yirmi dördüncü** haftasından itibaren ve doğumdan sonraki **bir yıl** süreyle gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilemez. Özürlü memurlara da isteği dışında gece nöbeti ve gece vardiyası görevi verilemez.

Yıllık izin

Devlet memurlarının yıllık izin süresi, hizmeti 1 yıldan on yıla kadar (On yıl dahil) olanlar için **20 gün**, hizmeti on yıldan fazla olanlar için **30 gün**dür. Zorunlu hallerde bu sürelere gidiş ve dönüş için en çok ikişer gün eklenebilir.

Yıllık izinlerin kullanılışı

Yıllık izinler, amirin uygun bulacağı zamanlarda, toptan veya ihtiyaca göre kısım kısım kullanılabilir. Birbirini izleyen iki yılın izni bir arada verilebilir. Cari yıl ile bir önceki yıl hariç, önceki yıllara ait kullanılmayan izin hakları düşer.

Mazeret izni

A) Kadın memura; doğumdan önce **8**, doğumdan sonra **8** hafta olmak üzere toplam **16 hafta** süreyle analık izni verilir. Çoğul gebelik durumunda, doğum öncesi **8** haftalık analık izni süresine **2** hafta daha eklenir. Ancak beklenen doğum tarihinden sekiz hafta öncesine kadar sağlık durumunun çalışmaya uygun olduğunu tabip raporuyla belgeleyen kadın memur, isteği hâlinde doğumdan önceki üç haftaya kadar kurumunda çalışabilir. Bu durumda, doğum öncesinde bu rapora dayanarak fiilen çalıştığı süreler doğum sonrası analık izni süresine eklenir. Doğumun erken gerçekleşmesi sebebiyle, doğum öncesi analık izninin kullanılamayan bölümü de doğum sonrası analık izni süresine ilave edilir. Doğumda veya doğum sonrasında analık izni kullanılırken annenin ölümü hâlinde, isteği üzerine memur olan babaya anne için öngörülen süre kadar izin verilir.

B) Memura, eşinin doğum yapması hâlinde, isteği üzerine **10 gün** babalık izni; kendisinin veya çocuğunun evlenmesi ya da eşinin, çocuğunun, kendisinin veya eşinin ana, baba ve kardeşinin ölümü hâllerinde isteği üzerine **7 gün** izin verilir.

C) Yukarıdaki (A) ve (B) fıkralarında belirtilen hâller dışında, merkezde atamaya yetkili amir, ilde vali, ilçede kaymakam ve yurt dışında diplomatik misyon şefi tarafından, birim amirinin muvafakati ile bir yıl içinde toptan veya bölümler hâlinde, mazeretleri sebebiyle memurlara on gün izin verilebilir. Zaruret hâlinde öğretmenler hariç olmak üzere, aynı usûlle on gün daha mazeret izni verilebilir. Bu takdirde, ikinci kez verilen bu izin, yıllık izinden düşülür.

D) Kadın memura, çocuğunu emzirmesi için doğum sonrası analık izni süresinin bitim tarihinden itibaren ilk altı ayda günde **3 saat**, ikinci altı ayda günde **1,5 saat** süt izni verilir. Süt izninin hangi saatler arasında ve günde kaç kez kullanılacağı hususunda, kadın memurun tercihi esastır.

Hastalık ve refakat izni:

✓ Memura, aylık ve özlük hakları korunarak, verilecek raporda gösterilecek lüzum üzerine, kanser, verem ve akıl hastalığı gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığı hâlinde **18 aya** kadar, diğer hastalık hâllerinde ise **12 aya** kadar izin verilir.
Bu maddede yazılı azamî süreler kadar izin verilen memurun, bu iznin sonunda işe başlayabilmesi için, iyileştiğine dair raporu (yurt dışındaki memurlar için mahallî usûle göre verilecek raporu) ibraz etmesi zorunludur. İzin süresinin sonunda, hastalığının devam ettiği resmî sağlık kurulu raporu ile tespit edilen memurun izni, birinci fıkrada belirtilen süreler kadar uzatılır, bu sürenin sonunda da iyileşemeyen memur hakkında emeklilik hükümleri uygulanır.

✓ Görevi sırasında veya görevinden dolayı bir kazaya veya saldırıya uğrayan veya bir meslek hastalığına tutulan memur, iyileşinceye kadar izinli sayılır.

✓ Ayrıca, memurun bakmakla yükümlü olduğu veya memur refakat etmediği takdirde hayatı tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin ağır bir kaza geçirmesi veya tedavisi uzun süren bir hastalığının bulunması hâllerinde, bu hâllerin sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, aylık ve özlük hakları korunarak, **3 aya** kadar izin verilir. Gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılır.

A) Memura, bir üstteki maddede belirtilen verilen iznin bitiminden itibaren, sağlık kurulu raporuyla belgelendirilmesi şartıyla, istekleri üzerine **18** aya kadar aylıksız izin verilebilir.

B) Doğum yapan memura, verilen doğum sonrası analık izni süresinin bitiminden; eşi doğum yapan memura ise, doğum tarihinden itibaren istekleri üzerine **24** aya kadar aylıksız izin verilir.

C) Memura, yıllık izinde esas alınan süreler itibarıyla beş hizmet yılını tamamlamış olması ve isteği hâlinde memuriyeti boyunca ve en fazla iki defada kullanılmak üzere, toplam **1 yıla kadar** aylıksız izin verilebilir. Ancak, sıkıyönetim, olağanüstü hâl veya genel hayata müessir afet hâli ilan edilen bu fıkra hükmü uygulanmaz.

D) Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması hâlinde, **on gün** içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

E) Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince görev yeri saklı kalarak aylıksız izinli sayılır.

➤ ÖZLÜK DOSYASI

Memur bilgi sistemi, özlük dosyası:

✓ Her memur için bir özlük dosyası tutulur. Özlük dosyasına, memurun mesleki bilgileri, mal bildirimleri; varsa inceleme, soruşturma, denetim raporları, disiplin cezaları ile ödül ve başarı belgesi verilmesine ilişkin bilgi ve belgeler konulur.

✓ Görevli oldukları kurumlarda olağanüstü gayret ve çalışmaları ile emsallerine göre başarılı görev yapmak suretiyle tespit edilen memurlara, merkezde bağlı veya ilgili bakan, illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından başarı belgesi verilebilir. Üç defa başarı belgesi alanlara üstün başarı belgesi verilir.

✓ Üstün başarı belgesi verilenlere, merkezde bağlı veya ilgili bakan ve illerde valiler tarafından uygun görülmesi hâlinde en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dâhil) % 200'üne kadar ödül verilebilir.

➤ DİSİPLİN

Devlet memurlarına verilecek disiplin cezaları ile her bir disiplin cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

A - Uyarma : Memura, görevinde ve davranışlarında daha dikkatli olması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir.

Uyarma cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçlerin korunması, kullanılması ve bakımında kayıtsızlık göstermek veya düzensiz davranmak,

b) Özürsüz veya izinsiz olarak göreve geç gelmek, erken ayrılmak, görev mahallini terk etmek,

c) Kurumca belirlenen tasarruf tedbirlerine riayet etmemek,

d) Usulsüz müracaat veya şikayette bulunmak,

e) Devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışta bulunmak,

f) Görevine veya iş sahiplerine karşı kayıtsızlık göstermek veya ilgisiz kalmak,

g) Belirlenen kılık ve kıyafet hükümlerine aykırı davranmak,

h) Görevin işbirliği içinde yapılması ilkesine aykırı davranışlarda bulunmak.

B - Kınama : Memura, görevinde ve davranışlarında kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesidir.

Kınama cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçlerin korunması, kullanılması ve bakımında kusurlu davranmak,

b) Eşlerinin, reşit olmayan veya mahcur olan çocuklarının kazanç getiren sürekli faaliyetlerini belirlenen sürede kurumuna bildirmemek,

c) Görev sırasında amire hal ve hareketi ile saygısız davranmak,

d) Hizmet dışında Devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak,

e) Devlete ait resmi araç,gereç ve benzeri eşyayı özel işlerinde kullanmak,

f) Devlete ait resmi belge, araç, gereç ve benzeri eşyayı kaybetmek,

g) İş arkadaşlarına, maiyetindeki personele ve iş sahiplerine kötü muamelede bulunmak,

h) İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak,

ı) Görev mahallinde genel ahlak ve edep dışı davranışlarda bulunmak ve bu tür yazı yazmak, işaret, resim ve benzeri şekiller çizmek ve yapmak,

i) Verilen emirlere itiraz etmek,

j) Borçlarını kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak,

k) Kurumların huzur, sükun ve çalışma düzenini bozmak.

l) Yetkili olmadığı halde basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç vermek.

C - Aylıktan kesme : Memurun, brüt aylığından 1/30 - 1/8 arasında kesinti yapılmasıdır.

Aylıktan kesme cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) Kasıtlı olarak; verilen emir ve görevleri tam ve zamanında yapmamak, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasları yerine getirmemek, görevle ilgili resmi belge, araç ve gereçleri korumamak, bakımını yapmamak, hor kullanmak,

b) Özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek,

c) Devlete ait resmi belge, araç, gereç ve benzerlerini özel menfaat sağlamak için kullanmak,

d) Görevle ilgili konularda yükümlü olduğu kişilere yalan ve yanlış beyanda bulunmak,

e) Görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek,

f) Görev yeri sınırları içerisinde her hangi bir yerin toplantı, tören ve benzeri amaçlarla izinsiz olarak kullanılmasına yardımcı olmak,

g) Hizmet içinde Devlet memurunun itibar ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak,

D - Kademe ilerlemesinin durdurulması : Fiilin ağırlık derecesine göre memurun, bulunduğu kademede ilerlemesinin 1 - 3 yıl durdurulmasıdır.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:

a) Göreve sarhoş gelmek, görev yerinde alkollü içki içmek,

b) Özürsüz ve kesintisiz 3 - 9 gün göreve gelmemek,

c) Görevi ile ilgili olarak her ne şekilde olursa olsun çıkar sağlamak,

d) Amirine veya maiyetindekilere karşı küçük düşürücü veya aşağılayıcı fiil ve hareketler yapmak,

e) Görev yeri sınırları içinde herhangi bir yeri toplantı, tören ve benzeri amaçlarla izinsiz kullanmak veya kullandırmak,

f) Gerçeğe aykırı rapor ve belge düzenlemek,

g) Ticaret yapmak veya Devlet memurlarına yasaklanan diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunmak,

h) Görevin yerine getirilmesinde dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrımı yapmak, kişilerin yarar veya zararını hedef tutan davranışlarda bulunmak,

ı) Belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmamak,

i) Açıklanması yasaklanan bilgileri açıklamak,

j) Amirine, maiyetindekilere, iş arkadaşları veya iş sahiplerine hakarette bulunmak veya bunları tehdit etmek,

k) Diplomatik statüsünden yararlanmak suretiyle yurt dışında, haklı bir sebep göstermeksizin ödeme kabiliyetinin üstünde borçlanmak ve borçlarını ödemedeki tutum ve davranışlarıyla Devlet itibarını zedelemek veya zorunlu bir sebebe dayanmaksızın borcunu ödemeden yurda dönmek,

l) Verilen görev ve emirleri kasten yapmamak,
m) Herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak.

E - Devlet memurluğundan çıkarma : Bir daha Devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarmaktır.

<u>Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:</u>

a) İdeolojik veya siyasi amaçlarla kurumların huzur, sükun ve çalışma düzenini bozmak, boykot, işgal, kamu hizmetlerinin yürütülmesini engelleme, işi yavaşlatma ve grev gibi eylemlere katılmak veya bu amaçlarla toplu olarak göreve gelmemek, bunları tahrik ve teşvik etmek veya yardımda bulunmak,

b) Yasaklanmış her türlü yayını veya siyasi veya ideolojik amaçlı bildiri, afiş, pankart, bant ve benzerlerini basmak, çoğaltmak, dağıtmak veya bunları kurumların herhangi bir yerine asmak veya teşhir etmek,

c) Siyasi partiye girmek,

d) Özürsüz olarak bir yılda toplam **20 gün** göreve gelmemek,

e) Savaş, olağanüstü hal veya genel afetlere ilişkin konularda amirlerin verdiği görev veya emirleri yapmamak,

f) Amirlerine, maiyetindekilere ve iş sahiplerine fiili tecavüzde bulunmak,

g) Memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunmak,

h) Yetki almadan gizli bilgileri açıklamak,

ı) Siyasi ve ideolojik eylemlerden arananları görev mahallinde gizlemek,

j) Yurt dışında Devletin itibarını düşürecek veya görev haysiyetini zedeleyecek tutum ve davranışlarda bulunmak,

k) 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkındaki Kanuna aykırı fiilleri işlemek.

Zamanaşımı

a) Uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında bir ay içinde disiplin soruşturmasına,
b) Memurluktan çıkarma cezasında altı ay içinde disiplin kovuşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

Disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet **2 yıl** içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

Karar süresi

✓ Disiplin amirleri uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarını soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren **15 gün** içinde vermek zorundadırlar.

✓ Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren hallerde soruşturma dosyası, kararını bildirmek üzere yetkili disiplin kuruluna **15 gün** içinde tevdi edilir. Disiplin kurulu, dosyayı aldığı tarihten itibaren **30 gün** içinde soruşturma evrakına göre kararını bildirir.

Savunma hakkı

✓ Devlet memuru hakkında savunması alınmadan disiplin cezası verilemez.

✓ Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun **7** günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmayan memur, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

Uygulama

✔ Disiplin cezaları verildiği tarihten itibaren hüküm ifade eder ve derhal uygulanır.

✔ Aylıktan kesme cezası, cezanın veriliş tarihini takip eden aybaşında uygulanır.

Disiplin cezalarının bir süre sonra özlük dosyasından silinmesi

Disiplin cezaları memurun özlük dosyasına işlenir. Devlet memurluğundan çıkarma cezasından başka bir disiplin cezasına çarptırılmış olan memur uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından **5 sene**, diğer cezaların uygulanmasından **10 sene** sonra atamaya yetkili amire başvurarak, verilmiş olan cezalarının özlük dosyasından silinmesini isteyebilir.

İtiraz

✓ Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı disiplin kuruluna, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı yüksek disiplin kuruluna itiraz edilebilir. İtirazda süre, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren **7 gündür**. Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin cezaları kesinleşir.

✓ İtiraz mercileri, itiraz dilekçesi ile karar ve eklerinin kendilerine intikalinden itibaren **30 gün** içinde kararlarını vermek zorundadır.

✓ İtirazın kabulü hâlinde, disiplin amirleri kararı gözden geçirerek verilen cezayı hafifletebilir veya tamamen kaldırabilirler.

✓ Disiplin cezalarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.

Görev yeri değiştirilen memurların aylıkları

Bulundukları yerden başka yerlerdeki görevlere nakledilen ve yeni görevlerinde işe başlayan memurlarla, yer değiştirme suretiyle başka

kurumlara atanan memurların aylıkları, işe başladıkları tarihi takip eden aybaşından itibaren yeni görev yerinde ödenir.

Kurumlar gerektiği takdirde personelini günlük çalışma saatleri dışında fazla çalışma ücreti vermeksizin çalıştırabilirler. Bu durumda personele yaptırılacak fazla çalışmanın her sekiz saati için bir gün hesabı ile izin verilir.

➤ SOSYAL HAKLAR VE YARDIMLAR

Aile yardımı

✓ Devlet memurunun, geçimini sağladığı üvey çocukları için de aile yardımı ödenir.

✓ Karı ve kocanın her ikisi de memur iseler bu ödenek yalnız kocaya verilir

✓ Aile yardımı ödenekleri hiç bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ödenir ve borç için haczedilemez.

Aile yardımı ödeneğine hak kazanma

Memur, eş için ödenen aile yardımı ödeneğine evlendiği; çocuk için ödenen yardıma da çocuğunun doğduğu tarihi takip eden ay başından itibaren hak kazanır.

Aile yardımı ödeneği hakkını kaybetme

Memur, eş için ödenen aile yardımı ödeneği hakkını eşinden boşanma veya eşinin ölümü, çocuk için ödenen yardım ödeneği hakkını da çocuğun ölümü veya (aşağıda sıralanan 4 halde) kaybeder.

Çocuk için aile yardımı ödeneği verilmeyecek haller:

Aşağıdaki hallerde çocuklar için aile yardımı ödeneği verilmez:

1. Evlenen çocuklar,

2. 25 yaşını dolduran çocuklar (25 yaşını bitirdiği halde evlenmemiş kız çocukları ile çalışamayacak derecede malûllükleri resmi sağlık kurulu raporuyla tespit edilenler için süresiz olarak ödeneğin verilmesine devam olunur.)

3. Kendileri hesabına ticaret yapan veya gerçek veya tüzel kişiler yanında her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışan çocuklar (Öğrenim yapmakta iken tatil devresinde çalışanlar hariç),

4. Burs alan veya Devletçe okutulan çocuklar.

Doğum yardımı ödeneği

Devlet memurlarından çocuğu dünyaya gelenlere 2500 gösterge rakamının aylık katsayısı ile çarpılması sonucu elde edilecek miktarda doğum yardımı ödeneği verilir. Ana ve babanın her ikisi de Devlet memuru iseler ödenek yalnız babaya verilir.

Doğum yardımı Ödeneği hiç bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ve ödeme emri aranmaksızın saymanlarca derhal ödenir. Bu yardım borç için haczedilemez.

Ölüm yardımı ödeneği

Devlet memurlarından: memur olmayan eşi ile aile yardımı ödeneğine müstahak çocuğu ölenlere en yüksek Devlet memuru aylığı (ek gösterge dahil) tutarında, memurun ölümü halinde sağlığında bildiri ile gösterdiği kimseye, eğer bildiri vermemiş ise eşine ve çocuklarına, bunlar yoksa ana ve babasına, bunlar da yoksa kardeşlerine en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) iki katı tutarında, ölüm yardımı ödeneği verilir.

Ölüm yardımı ödeneği, hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ve ödeme emri aranmaksızın saymanlarca derhal ödenir. Bu yardım borç için haciz edilemez.

Cenaze giderleri

Devlet memurlarının ölümü halinde cenaze giderleri (cenazenin başka yere nakil dahil) kurumlarınca ödenir. Sürekli veya geçici görevle yurt dışında bulunan Devlet memurlarından ölenlerin ve yurt dışında sürekli görevlerde bulunanların eşleri, bakmakla yükümlü oldukları ana, baba ve çocuklarının cenazelerini yurda getirmek için yapılması zorunlu olan giderler kurumlarınca karşılanır.

Kurumlar arası geçici süreli görevlendirme:

Memurlar, geçici görevlendirme yapmak isteyen kurumun talebi ve çalıştıkları kurumun izni ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında aşağıda belirtilen şartlarla geçici süreli olarak görevlendirilebilir:

a) Geçici süreli görevlendirilen memurlar, geçici süreli olarak görevlendirildikleri kurumların mevzuatına uymakla yükümlüdür.
b) Geçici süreli görevlendirme süresi bir yılda altı ayı geçemez. Yurtdışında görevlendirilen güvenlik görevlileri için geçici görevlendirme süresi en çok iki yıldır; gerekli görülmesi hâlinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.
c) Geçici süreli görevlendirmenin, memurların göreviyle ilgili olması şarttır.
d) Geçici süreli görevlendirmede memurun muvafakati aranır.

6111 SAYILI TORBA KANUNLA
657 Sayılı Devlet Memurları Kanununda Yapılan Değişiklikler

15 Nisan 2011 Cuma günü Resmî Gazete yayımlanan 27906 sayılı Kamu Personeli Genel Tebliği:

25/2/2011 tarihli ve 27857 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 13/2/2011 tarih ve 6111 sayılı Torba Kanunla 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda yapılan değişiklikler şu şekildedir:

A) DEVLET MEMURLARINA DOĞUM SEBEBİYLE VERİLECEK İZİNLER

I. Doğum Sebebiyle Verilecek Analık İzni

6111 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten sonra;

1- Memura doğum yapmasından önce **8** ve doğum yapmasından sonra **8** hafta olmak üzere toplam **16 hafta** süreyle analık izni verilmekte, çoğul gebeliklerde (ikiz, üçüz, ...) doğum öncesi sekiz haftalık analık izni süresine iki haftalık bir süre daha ilave edilmektedir. Böylece çoğul gebeliklerde doğumdan önceki analık izni süresi **10 haftadır**.

2- Memura, sağlık durumunun çalışmaya uygun olduğunu tabip raporu ile belgelendirmesine bağlı olarak, isteği üzerine doğumdan önceki üç haftaya kadar Kurumunda çalışabilmesi ve bu durumda tabip raporuna dayanarak Kurumunda fiilen çalıştığı sürelerin doğum sonrası analık izni süresine eklenmesi imkanı tanınmıştır.

3- Doğumun erken gerçekleşmesi sebebiyle, doğum öncesi analık izninin kullanılamayan bölümü de doğum sonrası analık izni süresine ilave edildi.

4- Doğumda veya doğum sonrasında analık izni kullanılırken annenin ölümü hâlinde, isteği üzerine memur olan babaya anne için öngörülen süre kadar izin verilmesi imkanı getirildi.

II. Süt İzni

Kadın memura, çocuğunu emzirmesi için doğum sonrası analık izni süresinin bitim tarihinden itibaren ilk altı ayda günde **3 saat**, ikinci altı ayda günde **1,5 saat** süt izni verilir. Süt izninin hangi saatler arasında ve günde kaç kez kullanılacağı hususunda, kadın memurun tercihine bırakılır.

III. Doğum Sebebiyle Verilecek Aylıksız İzin

Doğum yapan memura, verilen doğum sonrası analık izni süresinin bitiminden; eşi doğum yapan memura ise, doğum tarihinden itibaren istekleri üzerine **24** aya kadar aylıksız izin hakkı verildi. (Böylelikle doğum yapan memura isteği üzerine oniki aya kadar verilen aylıksız izin hakkı **24** aya çıkarılmış oldu)

IV. Babalık İzni

Daha evvel erkek memura verilen 3 günlük doğum izni, **10** günlük babalık izni şeklinde düzenlendi.

V. Aylıksız izin

5 hizmet yılını tamamlayan memura isteği halinde memuriyeti boyunca en fazla 2 defa kullanılmak üzere toplam **1 yıla** kadar aylıksız izin verilmesinin önü açıldı.

VI. Hastalık ve refakat izinleri

Memurlara herhangi bir çalışma süresi sınırlaması getirilmeden kanser, verem, ve akıl hastalığı gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığı halinde **18** aya kadar, diğer hastalık hallerinde ise **12** aya kadar izin verilmesi sağlandı.

Memurun bakınakla yükümlü olduğu veya memurun refakat etmediği takdirde hayati tehlikeye girecek ana, baba, eş ve çocukları ile kardeşlerinden birinin tedavisi uzun süren ağır hastalığı halinde aylık ve özlük haklarına dokunmaksızın **3 a**ya kadar izin verilmesi sağlandı. Gerektiğinde bu sürenin bir katına kadar uzatılabileceği hükmü getirildi.

B) SİCİL, DİSİPLİN VE DİĞER HUSUSLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

1- 6111 sayılı Kanunla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunundaki sicile ilişkin düzenlemeler yürürlükten kaldırıldığından 2011 yılından başlamak üzere Devlet memurları için sicil raporu doldurulmayacaktır. Geçmiş yıllara ait sicil raporlarının, 1/1/2011 tarihinden başlamak üzere beşinci yılın sonuna kadar muhafaza edilmesi gerekmektedir. 657 sayılı Kanun dışındaki kanunlarda yer alan sicil ve değerlendirmeye ilişkin hükümlerde bir değişiklik yapılmadığından bu hükümlerin uygulanmasına devam edilecektir. Diğer kanunların sicil konusunda 657 sayılı Kanuna atıf yapan hükümlerinin uygulama imkanı kalmadığından bu hükümler uyarınca işlem yapılmaması gerekmektedir.

2- Memurların toplu müracaat ve şikâyette bulunmaları daha evvel yasaktı. Bu yeni kanunla bu yasak ortadan kalkmış oldu.

3- İl dışına izinsiz çıkma yasağı kaldırıldı

4- Yasaklanmış her türlü yayının görev mahallinde bulundurulması fiilleri disiplin cezası nedeni olmaktan çıkarıldı

5- Bu itibarla, Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte bu fiiller nedeniyle açılmış bulunan disiplin soruşturmaları başka bir işleme gerek kalmaksızın sona erdirilecektir. Yine bu fiiller nedeniyle başlatılmış ve sonuçlandırılmış olup henüz uygulanmamış olan disiplin cezaları uygulanmayacaktır.

6- Uyarma ve kınama cezalarına karşı yargı yolu açılmamsıyla ilgili düzenleme ile birlikte aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarına da itiraz etme hakkı getirildi.

EK MADDELER

⇒Sözleşmeli personele aile yardımı verildi
⇒Sözleşmeli personele damga vergisi muafiyeti getirildi.
⇒Sendikalı personele 45 TL Toplu sözleşmem primi verildi.

KADRO İLE İLGİLİ TERİMLER

⇘ **Açıktan Atama:** Usulüne göre ihdas edilmiş boş olan ya da boşalan memur ve sürekli işçi kadrolarına ilgi mevzuatı çerçevesinde yapılan atamadır.

⇘ **Aday Memur:** İlk defa Devlet memurluğuna atanacaklar için uygulanacak merkezi sınavı kazanarak temel, hazırlayıcı eğitim ve staj'a tabi tutulmak üzere herhangi bir kurum veya kuruluşa atananları ifade eder.

⇘ **Asli Memur:** Adaylık süresi içinde Temel, Hazırlayıcı Eğitim ve Staj devrelerinin her birinde başarılı olan ve bu süre içinde disiplin cezası almamak şartıyla adaylığı kaldırılan kişileri ifade eder.

⇘ **Sözleşmeli Personel:** Kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projelerin hazırlanması, gerçekleştirilmesi, işletilmesi ve işlerliği için şart olan, zaruri ve istisnai hallere münhasır olmak üzere bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerde, kurumun teklifi üzerine Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlar Kurulunca geçici olarak sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileridir

⇘ **Geçici Personel:** 657 sayılı Kanunun 4/C maddesinde geçici personel; "Bir yıldan az süreli veya mevsimlik hizmet olduğuna Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığının görüşlerine dayanılarak Bakanlar Kurulunca karar verilen görevlerde ve belirtilen ücret ve adet sınırları içinde sözleşme ile çalıştırılan ve işçi sayılmayan kimselerdir." şeklinde tarif edilmiştir.

🗁 Emeklilik Şekilleri

5434 ve 5510 sayılı Kanunlar ile belirlenen emeklilik halleri genel olarak; 4 ana grupta toplanmaktadır.

1. İstekle Emeklilik

25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranlar emekliliğe hak kazanırlar

2. Yaş Haddinden Emeklilik

İştirakçilerin vazifeleriyle ilgilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi genel olarak 65 yaşını doldurdukları tarihtir.
Hizmet süresine bakılmaksızın 65 yaşını dolduran iştirakçiler yaş haddinden 5434 sayılı Kanunun 39. maddesinin (c) fıkrası gereğince emekliye sevk edilirler.

3. Re'sen Emeklilik

5434 sayılı Kanuna tabi olup ahlak ve yetersizlik sebeplerinden dolayı emekliye sevk edilecekler aynı Kanunun 39. maddesinin (f) fıkrası gereğince re'sen emekliye sevk edilirler.
Ancak, bu şekilde emekliye sevk edilenlere maaş bağlanabilmesi için; 25 fiili hizmet yılının tamamlanmış olması gerekmektedir. Aksi takdirde kendilerine toptan ödeme yapılır.

4/C kapsamında olanlardan ahlâk ve yetersizlik sebeplerinden dolayı sicilleri üzerine re'sen emekliye sevk edilenlere, yaşlılık aylığı bağlanması için gereken yaş ve prim ödeme gün sayısını tamamlamaları halinde yaşlılık aylığı bağlanır.

4. Malulen Emeklilik

Malullük: Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yetkilendirilen sağlık kurumlarınca usûlüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbî belgelerin Sosyal güvenlik Kurumu sağlık kurulunca incelenmesi sonucu, 4/A kapsamındaki sigortalılar için çalışma gücünün veya iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az % 60'ını, 4/C kapsamındaki sigortalılar için çalışma gücünün en az %60'ını

veya vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiği tespit edilenler ile personel kanunlarına göre kullanmış oldukları raporlar neticesinde (657 sayılı Kanunun 105. maddesine göre) sıhhi izin sürelerini dolduran sigortalılar malûl sayılır.

Görevde iken malulen emekliye ayrılmak isteyen personelin; sağlık durumunu veya görev yapıp yapamayacağını belirtir şekilde Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yetkilendirilen sağlık kurumlarından alacağı Sağlık Kurulu Raporu, Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Kurulunca incelenir ve ilgilinin malullüğüne karar verildiği takdirde malulen emekliye sevk edilir.

TÜZÜK: Bakanlar Kurulunun, Kanun uygulanmasını göstermek veya kanunun buyurduğu işleri belirtmek üzere, Kanunlara aykırı olmamak şartıyla ve Danıştay'ın incelemesinden geçirilerek çıkartılan hukuk kaynağıdır. Tüzük, yasalarca belirlenen işlerin nasıl yapılacağını gösterir. Bakanlar kurulunca çıkarılır.

YÖNETMELİK: Devlet örgütü içinde çeşitli kurum ve kuruluşların daha çok kendi iç bünyelerini ilgilendiren, çalışma yöntemlerini düzenleyen kurallar bütünüdür.

YÖNERGE: Amirlerin yetkilerine dayanarak herhangi bir konuda tutulacak yol için alt makamlara belli bir esasa dayanarak verilen talimatlardır.

GENELGE: Kamu kuruluşlarının kendi bünyeleri içinde yönetmelik, tüzük, kararname ve kanunların uygulanmasına ilişkin olmak üzere yayınladıkları yazılı belgelerdir.

Not: Bu kısımda zikredilen bazı maddeler kısmi olarak yukarıda (Devlet Memurlar Kanunu'nda) özetlemiştik. Mevzuatın kolay kavranması için olabildiğince basit şekle çevirip ve bütünlüğün bozulmaması için bu Torba Yasa ile gelen yenilikler de huzurlarınıza sunmuş bulunmaktayız.
www.yeterlik.com

ÜNİTE 13 - 657 Sayılı DEVLET M. KANUNU TESTLER

1. Memura, eşinin doğum yapması hâlinde, isteği üzerine kaç gün babalık izni verilir?
A) 5 B) 7 C) 10 D) 12

2. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre; "Devlete ait resmi belge, araç, gereç ve benzeri eşyayı kaybetmek, Yetkili olmadığı halde basına, haber ajanslarına veya radyo ve televizyon kurumlarına bilgi veya demeç ver mek" halinde memura verilecek disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir?
A) Uyarma
B) Kınama
C) Kademe ilerlemesinin durdurulması
D) Devlet memurluğundan çıkartılma

3. Eşi doğum yapan memura doğum tarihinden itibaren istekleri üzerine kaç aya kadar aylıksız izin verilir?
A) 12 B) 16 C) 20 D) 24

4. 5 hizmet yılını tamamlayan memura isteği halinde memuriyeti boyunca en fazla 2 defa kullanılmak üzere toplam ne kadar aylıksız izin verilebilir?
A) 1 aya kadar
B) 3 aya kadar
C) 6 aya kadar
D) 1 yıla kadar

5. Adaylık devresi içinde veya sonunda kanunda geçerli sebeplerle ilişikleri kesilenler (sağlık nedenleri hariç) kaç yıl süre ile Devlet me murluğuna alınmazlar?
A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

6. Devlet memurluğuna alınacaklarda aşağıda sıralanan genel ve özel şartlardan hangisi aranmaz?

A) Kamu haklarından mahrum bulunmamak

B) Daha evvel memurluktan 1 defa istifa etmiş olmamak

C) Personel alacak kurumların özel kanun veya diğer mevzuatında aranan şartları taşımak

D) Görevini devamlı yapmasına engel olabilecek (akıl hastalığı gibi) durumu bulunmamak

7. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre; "Gerçeğe aykırı rapor ve belge düzenlemek" halinde memura verilecek disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir?

A) Devlet memurluğundan çıkarılma

B) Kademe ilerlemesinin durdurulması

C) Aylıktan kesme

D) Kınama

8. Disiplin amirleri tarafından verilen uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı kararın memura tebliği tarihin den itibaren itiraz süresi kaç gündür?

A) 3 B) 5 C) 7 D) 10

9. Memura isteği üzerine kendisinin veya çocuğunun evlenmesi, annesinin, babasının, eşinin, çocuğunun veya kardeşinin ölümü halinde kaç gün izin verilir?

A) 3 B) 5 C) 7 D) 10

10. Bir memur bir yere atandığında, kendisine atama tebliği yapıldıktan sonra en geç kaç gün içinde yeni yerinde göreve başlaması lazımdır?

A) 7 B) 10 C) 15 D) 20

11. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Devlet memurlarının greve karar vermeleri, grev tertiplemeleri, ilan etmeleri, bu yolda propaganda yapmaları yasaktır

B) Devlet memurları, Anayasada ve özel kanununda belirtilen hükümler uyarınca sendikalar ve üst kuruluşlar kurabilir ve bunlara üye olabilirler

C) Memurlar anayasada ve özel kanununda belirtilen hükümler uyarınca oluşturulan sendikalara üye olamazlar

D) Devlet memurlarının doğrudan doğruya veya aracı eliyle hediye istemeleri veya menfaat sağlama amacı ile hediye kabul etmeleri yasaktır

12. Hizmeti 1 yıldan on yıla kadar (On yıl dahil) memurların yıllık izinleri kaç gündür?

A) 15 B) 20 C) 25 D) 30

13. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Hazarda ve seferde muvazzaflık hizmeti dışında silah altına alınan Devlet memurları, silah altında bulundukları sürece izinli sayılırlar

B) Bir memur kamu hizmetleri ile ilgili gizli bir belgeyi ancak emekli olduktan açıklayabilir

C) Aynı Kurumun başka başka yerlerde bulunan aynı sınıftaki memurlar, karşılıklı olarak yer değiştirme suretiyle atanmalarını isteyebilirler

D) Devlet memuru kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idareyi zarara uğratmışsa, bu zarar memur tarafından rayiç bedeli üzerinden telafi edilir.

14. Hizmeti on yıldan fazla olan memurların yıllık izinleri kaç gündür?

A) 20 B) 25 C) 30 D) 40

15. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre; "Görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek" halinde memura verilecek disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kademe ilerlemesinin durdurulması
B) Devlet memurluğundan çıkartılma
C) Kınama
D) Aylıktan kesme

16. Kadın memura, çocuğunu emzirmesi için doğum sonrası analık izni süresinin bitim tarihinden itibaren ilk altı ayda günde .... saat, ikinci altı ayda günde ...... saat süt izni verilir.
Yukarıdaki boşlukları aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır.

A) 3 - 1,5 B) 1,5 - 1
C) 3 - 1 D) 3 - 2

17. Memur olabilmek için genel olarak kaç yaşını bitirmek gerekmektedir?

A) 15 B) 16
C) 18 D) 20

18. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre; "Özürsüz olarak bir yılda toplam 20 gün göreve gelmemek" halinde memura verilecek disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir?

A) Devlet memurluğundan çıkarılma
B) Aylıktan kesme
C) Kademe ilerlemesinin durdurulması
D) Uyarı

19. Memurun, uyarı, kınama, aylıktan kesme gibi disiplin cezalarına itiraz etmesi durumunda itiraz mercileri, itiraz dilekçesi ile karar ve eklerinin kendilerine intikalinden itibaren kaç gün içinde kararlarını vermek zorundadırlar?

A) 20 B) 25
C) 30 D) 40

20. Yaz dönemi kıyafet uygulaması hangi tarihler arasında olmaktadır?

A) 15 Haziran- 15 Eylül
B) 15 Haziran- 15 Ekim
C) 10 Mayıs - 10 Eylül
D) 15 Mayıs- 15 Eylül

21. Disiplin amirleri uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarını soruşturmanın ta mamlandığı günden itibaren kaç gün içinde vermek zorundadır?

A) 7 gün içinde
B) 10 gün içinde
C) 15 gün içinde
D) 20 gün içinde

22. Devlet memurlarına kendilerine savunma için verilen gün sayısı ne kadardır?

A) 7 gün B) 5 gün
C) 3 gün D)10 gün

23. Devlet memuru iken muvazzaf askerlik hizmetini yapmak üzere silah altına alınanlardan askerlik görevini tamamlayıp memuriyete dönmek isteyenler, terhis tarihinden itibaren .... gün içinde kurumlarına başvurmak ve kurumları da başvurma tarihinden itibaren azami ......gün içinde ilgilileri göreve başlatmak zorundadırlar.
Yukarıdaki boşlukları aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?

A) 30 - 30 B) 20- 30
C) 20 - 20 D) 30 - 20

24. Mezarlıkların düzenlenmesi ve resmi cenaze defin işlemleri hangi kurumun görevleri arasındadır?

A) Belediyelerin
B) Müftülüklerin
C) Kaymakamlığın
D) Muhtarlığın

25. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Memura, yıllık izinde esas alınan süreler itibarıyla 5 hizmet yılını tamamlamış olması ve isteği hâlinde memuriyeti boyunca ve en fazla iki defada kullanılmak üzere, toplam 1yıla kadar aylıksız izin verilebilir

B) Memurlar birbirini takip eden üç yılın iznini bir arada da kullanabilirler

C) Devlet memuru hakkında savunması alınmadan disiplin cezası verilemez

D) Disiplin amirleri uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarını soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren 15 gün içinde vermek zorundadırlar

26. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre; "Görevin işbirliği içinde yapılması ilkesine aykırı davranışlarda bulunmak" halinde memura verilecek disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kınama

B) Aylıktan kesme

C) Uyarma

D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

27. Memurun kademe ilerlemesinin yapılabilmesi için bulunduğu kademede en az ...... yıl çalışmış olması ve bulunduğu derecede iler leyebileceği bir kademenin bulunması şarttır.

Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?

A) 3 B) 2 C) 1 D) 0

28. Son .... yıl içinde herhangi bir disiplin cezası almayan memurlara, aylık derece lerinin yükseltilmesinde dikkate alınmak üzere bir kademe ilerlemesi uygulanır.

Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır.

A) 3 B) 8 C) 5 D) 1

29. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre; "Eşlerinin, reşit olmayan veya mahcur olan çocuklarının kazanç getiren sürekli faaliyetlerini belirlenen sürede kurumuna bildirmemek" halinde memura verilecek disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aylıktan kesme
B) Uyarma
C) Kademe ilerlemesinin durdurulması
D) Kınama

30. Memurların adaylık süresi .... , ... olamaz.

Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?

A) 6 aydan az – 1 yıldan çok
B) 8 aydan az – 1 yıldan çok
C) 1 yıldan az - 2 yıldan çok
D) 1 yıldan az – 3 yıldan çok

31. Bir memur en fazla kaç defa kendi isteğiyle görevden çekilirse tekrar göreve atanamaz?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

32. Memurun eşinin, reşit olmayan veya mahcur çocuklarının Ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunması halinde memu run bunu kaç gün içinde kurumuna bildirmekle mükelleftir?

A) 5 B) 7 C) 10 D) 15

33. Devlet Personel Başkanlığı atama yapılacak boş kadroların sınıf ve derecelerini, kadrolara alınacak personel sayılarını, alınacak personelin genel ve özel şartlarını, en son başvurma tarihini, kısaca sınavla ilgili detaylı bilgileri başvurma süresinin bitiminden en az kaç gün önce Resmi Gazete, radyo, televizyonlarda duyurulmasını sağlar?

A) 15 B) 7 C) 10 D) 20

34. Memura, aylık ve özlük hakları korunarak, verilecek raporda gösterilecek lüzum üzerine, kanser, verem ve akıl hastalığı gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığı hâlinde ..... aya kadar, diğer hastalık hâllerinde ise ...... aya ka dar izin verilir.
Yukarıdaki boşlukları aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır.
A) 12, 10 B) 6, 4
C) 18, 12 D) 10, 8

35. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre; "Kurumca belirlenen tasarruf tedbirlerine riayet etmemek" halinde memura verilecek disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir?
A) Uyarma
B) Kademe ilerlemesinin durdurulması
C) Kınama
D) Aylıktan kesme

36. Kadrosu kaldırılan memurlar, en geç kaç ay içinde ken di kurumlarında niteliklerine uygun bir kadroya ata nırlar?
A) 2 B) 4 C) 6 D) 8

37. – Herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak
– Açıklanması yasaklanan bilgileri açıklamak
– Belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmamak

657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre; yukarıda belirtilen fillerde memura verilecek disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir?
A) Devlet memurluğundan çıkarılma
B) Aylıktan kesme
C) Kademe ilerlemesinin durdurulması
D) Kınama

38. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre; "Savaş, olağanüstü hal veya genel afetlere ilişkin konularda amirlerin verdiği görev veya emirleri yapmamak" halin de memura verilecek disip lin cezası aşağıdakilerden hangisidir?
A) Aylıktan kesme
B) Uyarı
C) Devlet memurluğundan çıkarılma
D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

39. Çocuk için ödenen aile yardımı aşağıdaki hangi halde kesintiye uğramaz?

A) 25 yaşını bitirdiği halde evlenmemiş kız çocukları

B) Kendileri hesabına ticaret yapıp gelir elde eden çocuklar

C) Çocuğun evlenmesi halinde

D) Burs alan veya Devletçe okutulan çocuklar

40. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Kadın memurun doğumun erken gerçekleşmesi sebebiyle, doğum öncesi analık izninin kullanılamayan bölümü de doğum sonrası analık izni süresine ilave edilir

B) Devlet memurunun, geçimini sağladığı üvey çocukları için de aile yardımı ödenmez

C) Devlet memurlarından çocuğu dünyaya gelenlere doğum yardımı ödeneği ana ve babanın her ikisi de Devlet memuru iseler ödenek yalnız babaya verilir.

D) Doğumda veya doğum sonrasında analık izni kullanılırken annenin ölümü hâlinde, isteği üzerine memur olan babaya anne için öngörülen süre kadar izin verilebilir

41. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre; "Görev sırasında amire hal ve hareketi ile saygısız davranmak" halinde memura verilecek disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir?
A) Kınama
B) Aylıktan kesme
C) Devlet memurluğundan çıkartılma
D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

42. Kadın memurların çoğul gebelik (ikiz, üçüz..) durumunda, doğum öncesi 8 haftalık analık izni süresine .... hafta daha eklenir.
Yukarıdaki boşluğu aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?
A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

43. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre; "Belirlenen kılık ve kıyafet hüküm lerine aykırı davranmak" **halinde memura verilecek disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Aylıktan kesme
B) Uyarma
C) Kademe ilerlemesinin durdurulması
D) Kınama

44. Disiplin amirleri uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarını soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren kaç gün içinde vermek zorundadırlar?
A) 5 B) 7
C) 10 D) Hiçbiri

45. Kadın memura; doğumdan önce ...., doğumdan sonra .... hafta olmak üzere toplam .... hafta süreyle analık izni verilir
Yukarıdaki boşlukları aşağıdakilerden hangisi doldurmalıdır?
A) 8, 8, 16 B) 5, 10, 15
C) 5, 5, 10 D) 8, 10, 18

46. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre; "Özürsüz ve kesintisiz 3 - 9 gün göreve gelmemek" halinde memura verilecek disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir?
A) Aylıktan kesme
B) Uyarı
C) Devlet memurluğundan çıkarılma
D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

47. Memur, eş için ödenen aile yardımı ödeneğine ne za man hak kazanır?

A) Yılbaşından sonra
B) Evlendiği günden itibaren
C) Hafta başından itibaren
D) Ay başından itibaren

48. Memurların geçici süreli görevlendirme süresi ile ilgili bilgilerden aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Memurların geçici süreli görevlendirme süresi bir yılda altı ayı geçemez
B) Memurların geçici süreli görevlendirme süresi bir yılda üç ayı geçemez
C) Memurların geçici süreli görevlendirme süresi bir yılda altı haftayı geçemez
D) Memurların geçici süreli görevlendirme süresi bir yılda on ayı geçemez

49. Geçmiş yıllara ait sicil raporlarının, 1/1/2011 tari hinden başlamak üzere kaçıncı yılın sonuna kadar muhafaza edilmesi gerekmektedir?

A) 2. yılın sonuna kadar
B) 3. yılın sonuna kadar
C) 4. yılın sonuna kadar
D) 5. yılın sonuna kadar

50. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Devlet memurları siyasi parti rozetleri takabilirler
B) Aylıktan kesme cezası, cezanın veriliş tarihini takip eden aybaşında uygulanır
C) Memurlar uyarma ve kınama cezalarına karşı yargı yoluna başvurarak suretiyle itiraz edebilirler
D) Devlet memurları kendilerine uygulanan idari eylem ve işlemlerden dolayı şikayet ve dava açma hakkına sahiptirler

51. Belirlenen kılık ve kıyafet hükümlerine aykırı davranan memura aşağıdaki disiplin cezalarından hangisi uygulanır?

A) Aylıktan kesme
B) Kademe ilerlemesinin durdurulması
C) Kınama
D) Uyarma

52. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Memurlar, amirleri veya kurumları tarafından kendilerine uygulanan idari eylem ve işlemlerden dolayı şikayet ve dava açma haklarına sahip değillerdir
B) Disiplin cezalarından en hafifi uyarı cezasıdır
C) Memurlar haftalık izin günlerinde il dışına amirlerinden izin almadan çıkabilirler
D) Doğum yapan memura, verilen doğum sonrası analık izni süresinin bitiminden; eşi doğum yapan memura ise, doğum tarihinden itibaren istekleri üzerine 24 aya kadar aylıksız izin verilir

53. Memurlara verilen sosyal haklar ve yardımlar içerisinde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Aile yardımı ödeneği
B) Ölüm yardımı ödeneği
C) Haciz borcu ödeneği
D) Doğum yardımı ödeneği

54. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre;

- Gerçeğe aykırı rapor ve belge düzenlemek
- Özürsüz ve kesintisiz 3 - 9 gün göreve gelmemek
- Amirine veya maiyetindekilere karşı küçük düşürücü veya aşağılayıcı fiil ve hareketler yapmak ...

halinde memura verilecek disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir?

A) Devlet memurluğundan çıkarılma
B) Aylıktan kesme
C) Kademe ilerlemesinin durdurulması
D) Kınama

55. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre;
- Özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek
- Devlete ait resmi belge, araç, gereç ve benzerlerini özel menfaat sağlamak için kullanmak ...

halinde memura verilecek disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir?

A) Uyarma
B) Aylıktan kesme
C) Kademe ilerlemesinin durdurulması
D) Devlet memurluğundan çıkarılma

56. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre; "**Özürsüz olarak bir veya iki gün göreve gelmemek**" halinde memura verilecek disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir?

A) Uyarma
B) Kademe ilerlemesinin durdurulması
C) Aylıktan kesme
D) Kınama

57. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre; "Amirine, maiyetindekilere, iş arkadaşları veya iş sahiplerine hakarette bulunmak veya bunları tehdit etmek ..." **halinde memura verilecek disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Devlet memurluğundan çıkarılma
B) Aylıktan kesme
C) Kademe ilerlemesinin durdurulması
D) Kınama

58. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre; "**Siyasi partiye girmek**" halinde memura verilecek disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir?

A) Devlet memurluğundan çıkarılma
B) Aylıktan kesme
C) Kademe ilerlemesinin durdurulması
D) Kınama

59. 6111 sayılı Kanunla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunundaki sicile ilişkin düzenlemeler yürürlükten kaldırıldığından dolayı hangi yıldan başlamak üzere Devlet memurları için sicil raporu doldurulmayacağı hükmüne varılmıştır?

A) 2009
B) 2010
C) 2011
D) 2012

60. Gerçeğe aykırı rapor ve belge düzenleyen memura aşağıdaki disiplin cezalarından hangisi uygulanır?

A) Aylıktan kesme
B) Kademe ilerlemesinin durdurulması
C) Kınama
D) Uyarma

ÜNİTE 13 - 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu TEST SORULARI CEVAP ANAHTARI														KONTROL
1	**C**	10	**C**	19	**C**	28	**B**	37	**C**	46	**D**	55	**B**	Doğru adediniz
2	**B**	11	**C**	20	**D**	29	**D**	38	**C**	47	**B**	56	**C**	
3	**D**	12	**B**	21	**C**	30	**C**	39	**A**	48	**A**	57	**C**	....
4	**D**	13	**B**	22	**A**	31	**B**	40	**B**	49	**D**	58	**A**	Yanlış adediniz
5	**C**	14	**C**	23	**A**	32	**D**	41	**A**	50	**A**	59	**C**	
6	**B**	15	**D**	24	**A**	33	**A**	42	**B**	51	**D**	60	**B**	......
7	**B**	16	**A**	25	**B**	34	**C**	43	**B**	52	**A**	www.yeterlik.com		
8	**C**	17	**C**	26	**C**	35	**A**	44	**D**	53	**C**			
9	**C**	18	**A**	27	**C**	36	**C**	45	**A**	54	**C**			

❑ ÜNİTE 14

➤ DİNİ TERİMLER

1- "Acem" ne demektir?
Arap olmayan demektir.

2- "Adak" nedir?
Kişinin dinen yükümlü olmadığı halde, farz veya vacip türünden bir ibadet yapacağına dair Allah'a söz vermesidir.

3- "Adavet " ne demektir?
Sözlükte düşmanlık demektir.

4- "Aforoz" ne demektir?
Hristiyanlık ve Yahudilikte öngörülen bir dinî ceza türü olup, Kilise hukukuna göre yetkili dinî şahsiyetler tarafından suçlu görülen bir Hristiyanın kendi topluluklarından uzaklaştırılmasıdır.

5- "Âhâd" haber ne demektir?
Bir hadis terimi olarak; Râvî sayısı bakımından mütevâtir derecesine ulaşmamış hadîsler için kullanılan ıstılahtır.

6- "Ahbâr" ne demektir?
Yahudi âlimleri ve din adamları hakkında kullanılan Kur'anî bir tabirdir.

7- "Ahlak-ı hamîde" ne demektir?
İyi, övgüye değer güzel huylar anlamındaki kullanılan ahlak terimidir.

8- "Ahlak-ı zemîme" ne demektir?
Kötü, çirkin ahlak demektir.

9- "Akar" ne demektir?
Taşınmaz mal (gayrimenkul) dır. Arazi, bağ, bahçe, tarla, bina, ev gibi

10- "Akîde" ne demektir?
Bir şeye inanmak, tasdîk etmek ve kabul etmek demektir.

11- "Â'raf" ne demektir?
A'râf'ın cennetle cehennem arasında (perde/duvar) bir yerdir.

12- "Âriyet" ne demektir?
Bir malın kullanımının, geçici süreyle, ücretsiz olarak başkasına verilmesini konu edinen sözleşmedir

13- "Arza-i Ahire" ne demektir?
Peygamberimizin Cebrail ile gerçekleştirmiş olduğu son Kur'an mukabelesidir.

14- "Ashabu'ş-şimâl" ne demektir?
Kur'ani bir tabirdir. Sol taraf, bedbaht kimseler anlamındadır.

15- "Ashâb-ı Uhdûd" ne demektir?
Kur'an-ı Kerim'de (Buruc-4) iman edenleri, içleri ateş dolu hendeklere atmak suretiyle işkence ettikleri bildirilen kişilerdir.

16- "Ashâbü'l Yemin" ne demektir?
Sağa mensup olanlar, kıyamet gününde amel defterleri sağ taraflarından verilecek olan mesud kimselerdir

17- "Ateizm" nedir?
Tanrı tanımaz anlamındadır.

18- "Aynel- Yakîn" ne demektir?
Duyu organlarının deney ve gözlemlerine dayanarak elde edilen bilgiye denir. Tekâsür sûresinde bu bilgiye işaret edilmiştir: (Tekâsür, 102/5)

19- "Bâtın" ne demektir?
Gizli olan anlamındadır

20- "Ba's" ne demektir?
Öldükten sonra dirilmektir.

21- "Bast" ne demektir?
Sözlükte "açılma ve keyifli olma" gibi anlamlara gelir. Tasavvufî bir terim olarak "rûhen rahatlama ve manevî ferahlık duyma" anlamında kullanılır.

22- "Berzah" hayatı ne demektir?
Dünya ve ahiret arasındaki alem olan kabir hayatıdır.

23- "Beşaşet" ne demektir?
Güleryüzlü olmaktır

24- Bey'at" ne demektir?
Bağlanmak anlamındadır. Hz. Peygamber, kendine iman edenlerden bey'at almıştır. Bu bey'at aslında, Hz. Peygamber'in şahsına değil, onun aracılığıyla Allâh'adır. Nitekim; Kur'ân-ı Kerim'de, "Gerçekte sana bey'at edenler, Allâh'a bey'at etmiş olurlar" (Fetih, 48/10) buyurulmaktadır.

25- "Beytü'l İzze" ne demektir?
İzzet evi anlamına gelen beytü'l-izze, Kur'ân'ın bir bütün halinde indirildiği dünya semasında (yere en yakın gökte) bulunan yerin adıdır.

26- "Beytü'l Ma'mur" ne demektir?
Sözlükte "îmâr edilmiş ev" anlamına gelir. Yedinci semada melekler için inşa edilmiş, bir geleni bir daha gelmemek üzere her gün yetmiş bin meleğin ziyaret edip ibâdet ettiği bir mabeddir (Buhârî, Bed'ül-Hak, 6; Müslim, Îmân, 259; Nesâî, Salat, 1; Ahmed, III,149).

27- "Bezm-i Elest" ne demektir?
Bezm-i elest, "Ben sizin Rabbiniz değil miyim" hitabının yapıldığı ve ruhların da "belâ / evet" diye cevap verdikleri meclis anlamında kullanılmaktadır.

28- "Beytü'l mal" ne demektir?
Devlet hazinesi, devlet malı anlamında kullanılır.

29- "Birr" ne demektir?
İyilik, hayırda genişlik, güzel davranıştır.

30- "Buhl" ne demektir?
Cimrilik demektir.

31- "Bühtan" ne demektir?
İftira demektir

32- “Caiz” ne anlamındadır?
Sözlükte "mümkün olmak, serbest olmak, geçip gitmek ve geçerli olmak" anlamlarına gelen caiz, fıkıh terimi olarak, bir söz veya davranışın dinî veya hukukî esaslara uygunluğunu, yapılmasının serbest ve geçerli olduğunu ifade eder.

33- “Câriye” ne demektir?
Kadın köle anlamındadır

34- “Cehr-i zikir” ne demektir?
Açıktan ve yüksek sesle yapılan zikirdir. Meşrep olarak Kadiriye ve Mevlevîye gibi bazı tarikatlar açıktan zikri benimsemişlerdir.

35- “Celde” ne demektir?
Bir fıkıh terimi olarak kırbaç veya değnekle uygulan bir tür cezayı ifade eder.

36- “Cennetül Mualla” nedir?
Sözlükte "yüceltilmiş bahçe" anlamına gelen "Cennetü'l-Mualla"; Mekke'de Beytullah'ın iki kilometre kuzeyinde bulunan mezarlığın adıdır. Peygamberimizin dedesi, amcası ve eşi Hz. Hatice burada medfundur

37- “Cenin” ne demektir?
Ana karnındaki çocuk hakkında kullanılan bir ıstılahtır.

38- “Cerh ve Ta’dîl” ne demektir?
Cerh; yaralamak, kınamak; ta’dîl, doğrultmak-düzeltmek anlamındadır. Bir hadis terimi olarak “cerh”; bir râvinin adalet ve zabt yönünden eksik olduğunun, bu nedenle de rivayetlerinin kabul edilemeyeceğinin belirlenmesidir. Ta'dil; Bir râviyi rivayetleri kabul olunacak şekilde vasıflandırmak, tanıtmak demektir.

39- “Cevâmiu’l-kelim” ne demektir?
Özlü sözler, engin manalı veciz sözler demektir.

40- “Cezbe” ne demektir?
Ruhun ve kalbin Allah’a yükselmesi, Allah tarafından çekilişidir. Tarifini tadanların anlayacağı manevi bir haldir.

41- “Cihanşümul” ne demektir?
Dünyayı kaplayan demektir.

42- "Cidâl" ne demektir?
Kavga etmek, münakaşa etmektir

43- "Cilbab" nedir?
Uzun ve geniş örtü, manto anlamındadır

44- "Cizye" nedir?
Sözlükte "karşılığını vermek" anlamına gelen cezâ kelimesinden türetilen bir isim olup, İslâm tarihinde, gayr-i müslim tebaanın erkeklerinden alınan baş vergisinin adıdır.
Ehl-i Kitab'a dahil olan zümrelere Müslüman olmaları teklif edilir. Daveti kabul ederlerse Müslüman olurlar; şayet kabul etmeyip kendi dinlerinde kalmak isterlerse İslâm devletine cizye ödemeleri istenir. Cizye ödemeyi kabul ederlerse devletin tebaası olurlar. O takdirde canları, malları, ırz ve namusları ile din ve mabetleri İslâm devletinin himayesine alınır. Böylelikle "Zimmî" statüsünde değerlendirilirler.

45- "Darb-ı mesel" ne demektir?
Eskiden söylenen ve bir hikmeti içeren söz anlamına gelen bir tâbir olup Türkçe karşılığı ata sözüdür. Tefsîr usulünde darb-ı mesel'e "emsâlü'l-Kur'ân" denilmektedir.

46- "Dâr'ül-Harb" ne demektir?
Harp ülkesi, küfür ülkesi, savaş alanı. İslâm'ın siyasî otoritesinin dışında kalmış olup, yönetim tarzı ve yürürlükteki hukuku İslâmî olmayan bölgelerdir.

47- "Diyet" nedir?
Kâtilin (adam öldürenin) vereceği maddi para cezâsıdır

48- "Edille-i Şer'iyye" ne demektir?
Şer'i hükümleri çıkarma yollarıdır. Edille-i şer'iyye dörttür: Kitâb (Kur'ân-ı kerîm), Sünnet (Peygamber efendimizin söz, fiil ve takrirleri, bir iş yapılırken görüp de ona mâni olmadıkları şeyler), İcmâ (müctehid âlimlerin aynı görüşte olmaları) Kıyâs (hükmü bilinmeyen bir şeyi hükmü bilinene benzetmek).

49- "Fecir" nedir?
Tan yerinin ağarmasıdır.

50- "Fesahat" ne demektir?
Açık ve düzgün konuşmaktır

51- "Ferâiz" İlmi nedir?
Mîrâs hukûkunun klâsik İslâm hukûk literatüründeki adıdır.

52- Feyz" ne demektir?
Bereket, ilim, irfan, ihsan anlamındadır

53- "Gabn" ne demektir?
Alış-verişte aldatmak, eksik vermek, saklamak gibi anlamlara gelen bir İslâm hukuku terimidir.

54- "Garar"ne demektir?
Garar, akdin haksız kazanca yol açacak ölçüde kapalılık taşıması demektir.

55- "Gayr-i menkul" nedir?
Akar denilen konut, dükkan, arsa, işyeri ve benzeri, başka yere taşınması mümkün olmayan taşınmaz mallardır.

56- "Gazve" ne demektir?
Sözlükte " arzu etmek, kastetmek, düşmanla savaşmak" anlamlarına gelen gazve, Hz. Peygamber'in bizzat sevk ve idare ettiği savaşlardır.

57- "Gılman" ne demektir?
Cennet hizmetçileridir.

58- "Güruh" ne demektir?
Topluluk, bölük anlamındadır.

59- "Hafî zikir" ne demektir?
Sessiz şekilde gizli olarak Allah'ın adının zikredilmesidir.

60- "Hakka'l Yakîn" ne demektir?
Yaşayarak elde edilen bilgidir. Kalp ile sezilip bizzat duyulan ve basiretle müşahade olunarak yaşanmak suretiyle hasıl olan bilgi mertebesidir. Bu bilgi yakîn ifâde eden bilgilerin en yüksek mertebesini teşkil eder. Bu yüzden "tatmayan bilmez" denilmiştir. Hakka'l-yakîn mertebesine ulaşan kimselere ehl-i marifet (marifet sahibi) ve arif denir.

61- "Halvet" ne demektir?
Yabancı bir kadınla yabancı bir erkeğin bir odada, kapalı bir yerde yalnız kalmaktır.

62- "Hamele-i Arş" nedir?
Sözlükte "arşın taşıyıcıları" anlamına gelen "hamele-i arş", Allah'ın arşını taşıyan meleklerin adıdır.

63- "Hamiyet" ne demektir?
Kutsal şeyleri ve milletin haklarını, faydalarını gözetmek demektir.

64- "Hanîf" ne demektir?
Sözlükte; dalâletten hidayete yönelen kimse demektir. Dini terim olarak; Hz. İbrahim'in tebliğ ettiği hak din üzere olan ve Allah'ın birliğini kabul eden mü'minlere denir.

65- "Haşiye" ne demektir?
Bir yazmada yazarın verdiği bilgiyi açıklamak ya da aynı konuda daha ayrıntılı bir bilgi vermek amacıyla başka bir yazarca oluşturulan yazma. Bir kitâbın îzâh ve şerhini yapan yazıdır.

66- "Havelân-ı havl" ne demektir?
Zekatla ilgili olan bir fıkıh terimidir. Yıllanma, üzerinden bir yıl geçme anlamındadır.

67- "Havaici asliye" ne demektir?
Bir insanın ve bakmakla yükümlü olduğu kimselerin ihtiyaç duyduğu temel ihtiyaç maddeleridir.

68- "Hazm" ne demektir?
Anlayışla yürümek, tedbirli davranmak ve sonucu bilinmeyen şeylere hemen atılmamaktır

69- "Hisse senedi" nedir?
Hisse senedi; birden çok kişilerin belli sermayeler koyarak kuracakları bir şirkette, onların hisse miktarlarını ve haklarını gösteren belgelerdir.

70- "Hilm" ne demektir?
Yumuşak huylu olmak, affetmek, hoş görülü davranmaktır.

71- "Hitan" ne demektir?
Erkek çocukların sünnet ettirilmesidir.

72- "Hurûc-i Bi sun'ıhi" ne demektir?
Namazdan kişinin kendi iradesiyle çıkması demektir.

73- "Hulle" nedir?
Cennet elbisesidir.

74- "Hüccet" nedir?
Delil demektir

75- "Hüsun—kubuh" ne demektir?
İnsanın iyi ve kötü fiilleridir.

76- "Hürmet-i musahere" ne demektir?
Evlilik sebebiyle meydana gelen hısımlıktan dolayı doğan haramlığı ifade eder. Örneğin; bir kimse bir kadınla evlenince o kadının annesi kendisine haram olur.

77- "İbahâ" ne demektir?
Helâl kılmak, mübah kılmak anlamındadır.

78- "İhsan" ne demektir?
Sözlükte "bir şeyi iyi ve güzel yapmak, iyi, güzel ve yararlı fiil işlemek anlamına gelir. Terim olarak; Allah'ı görüyormuş gibi ibadet etmek anlamında kullanılır.

79- "İhraz" ne demektir?
İslâm hukuku terimi olarak; menkul veya gayri menkulü mülk edinme yollarından birisidir.

80- "İkab" ne demekdir?
Ceza demektir.

81- "İkâle" ne demektir?
Mevcut bir şeyi ortadan kaldırmak demektir.

82- "İlme'l Yakîn" ne demektir?
Kesin ve şüphesiz bilgidir.

83- "İmale" nedir?
Bir şeyi kendi yerinden başka bir yere meylettirmek, eğmek, bükmek. Harekenin (harflerin seslerinin) tabiî şiveye aykırı olarak uzatmak, harekeyi çekerek okumaktır.

84- "İltica" ne demektir?
Sığınmak demektir.

85- "İnşaallah" ne anlamındadır?
"Allah dilerse" anlamında kullanılan bir sözdür.

86- "İnzâr" ne demektir?
Kötü davranışlardan insanları sakındırmak ve uyarmak demektir.

87- "İrhasat" ne demektir?
Bir Peygamberin peygamber olmadan önce üzerinde görünen harikulade hallerdir.

88- "İrtidat" ne demektir?
Bir Müslüman'ın dinini terk etmesi demektir. Bu duruma riddet; İslâm'ı terk eden şahsa da mürted denir.

89- "İnzâl ve tenzil" ne demektir?
Kur'ân'ın M. 610 yılında Ramazan ayında Kadir gecesinde toptan dünya semasına, Beytü'l-İzze'ye indirilmesine inzâl, parça parça âyetler hâlinde vahiy yolu ile Hz. Muhammed (a.s.)'e indirilmesine ise tenzîl denir.

90- "İstıshab" ne demektir?
Fıkıh usulünde, değiştiğine dair bir delil bulunmadıkça, geçmişte sabit olan bir durumun varlığını koruduğuna hükmetmek demektir

91- "İsfar" ne demektir?
Sabah namazının ortalık aydınlandıktan sonra kılınmasıdır.

92- "İstiâze" ne demektir?
Şeytanın ve kötü insanların şerrinden, her türlü zararlarından Allah'a sığınmak demektir.

93- "İstidlâl" ne demektir?
Bir fıkıh kavramı olarak istidlâl, delil getirmek, delil göstermek anlamına gelmektedir.

94- "İstincâ" nedir?
Abdest bozduktan sonra necasetin temizlenmesi, taharet anlamına gelmektedir.

95- "İstircâ" ne demektir?
Bir ölüm haberi duyulunca "Biz Allah'ınız ve ancak O'na dönücüleriz" ayetini okumaktır. Musibetlere uğrayanın istircâ etmesi tavsiye edilmiştir.

96- "İstitâat ve teklîf-i mâlâ yutâk" ne anlamındadır?
İnsanın gücünün yetmediği işle yükümlü kılınması demektir.

97- "İstiğrak" ne demektir?
Sözlükte "dalmak, gark olmak, batmak, bir şeyi baştan aşağı kaplamak" anlamına gelen istiğrak tasavvufta, kulun Allah'tan başka her şeyden ilgisini kesip yalnızca Hakk'a bağlanması demektir.

98- "İstihsan" ne demektir?
Sözlükte "güzel saymak, bir şeyi güzel görmek" anlamlarına gelen istihsân, fıkıh usulünde, müçtehidin daha kuvvetli gördüğü bir delil veya bir husustan dolayı, bir meselede benzerlerine verdiği hükümden vazgeçip başka bir hüküm vermesidir.

99- "İstihza" ne demektir?
Sözlükte "alay etmek" anlamına gelir

100- "İstikraz" ne demektir?
İstikrâz borç almak, borç istemek anlamına gelen bir kavramdır.

101- "İstinbat" ne demektir?
Sözlükte "kuyu kazmak suretiyle su çıkarmak, bir şeyi meydana çıkarmak" anlamlarına gelen istinbat, bir fıkıh terimi olarak, nasslardan hüküm çıkarmak anlamına gelmektedir

102- "İstitaât" ne demektir?
Güç yetirmek demektir.

103- "İtâb" ne demektir?
Kınama, sitem demektir.

104- "Karz-ı hasen" ne demektir?
Herhangi bir karşılık beklemeden maddi sıkıntı içinde bulunan bir kimseye borç vermektir.

105-"Karine" ne demektir?
Bilinmeyen bir şeyin anlaşılmasına yarayan ip ucu, delildir.

106- "Kasvet" ne demektir?
Kalp katılığıdır.

107- "Kasem" ne demektir?
Yemîn demektir.

108- "Kazf" ne demektir?
Fıkıh terimi olarak, namuslu kadına zina suçu isnat etmek demektir.

109- "Kerahat" ne demektir?
Dinimizde m ekruh görülen iyi sayılmayan şey anlamındadır.

110- "Keramet" ne demektir?
Salih müminlerde Allah'ın izniyle ortaya çıkan olağanüstü hallerdir.

111- "Kevn" ne demektir?
Yaratılış, var oluştur.

112- "Kımız" nedir?
Kısrak sütünün mayalanması (fermantasyon) ile elde edilen ve içerisinde % 1-3 oranında alkol bulunan ekşi Türk içkisidir.. Alkollü olduğu için haramdır.

113- "Kurbet " ne demektir?
Sözlükte "yakınlık, akrabalık" anlamına gelen kurbet, dinî bir kavram olarak, Allah'a yakınlaştıran her türlü iyilik ve taatı ifade eder.

114- "Ledün ilmi" nedir?
İlham ile doğrudan aracısız olarak Hak'tan gelen ilimdir. İlm-i ledün, çalışmakla öğrenilmez, tamamen ilâhi bir hibedir. Kesbî değil vehbîdir

115- "Levh-i mahfuz" nedir?
Olmuşların ve olacakların, zamandaki bütün anların ve mekandaki bütün varlıkların, kısacası, her şeyin yazılı bulunduğu bir İlâhî muhafaza levhası; İlahi ilmin aynası, kaderin defteri, kâinatın programıdır.

116- "Lian" ne demektir?
Karısına zina etti deyip bunu ispat edemeyen karı kocanın karşılıklı lanetleşmesidir

117- "Lihye-i Saadet" nedir?
Hz. Peygamber'in mübarek sakalı anlamında kullanılan bir terim.

118- "Livâ-i hamd" ne demektir?
Livâ, bayrak ve sancak demektir. Kavram olarak; Hz. Peygamberin bayrağı ve sancağı anlamındadır. Allahü Teâlâ tarafından Peygamber efendimize ihsân edilecek olan ve altında bütün inananların toplanacağı sancak-ı şerîf.

119- "Lukata" ne demektir?
Buluntu maldır.

120- "Ma'lûfe" ne demektir?
Zekatla ilgili olarak yemle beslenen hayvan demektir.

121- "Marifetullah" ne demektir?
Allah'ı bilmektir.

122- "Maşaallah" ne anlamındadır?
Beğenilen şeyler görüldüğünde söylenilen; "Bu, Allah'ın dilediği ve ihsân ettiği şeydir" mânâsında tavsiye edilen bir güzel kelamdır.

123- "Maaz-Allah" ne anlamındadır?
Allahü Teâlâya sığınırım" mânâsına, tehlikeli, zararlı ve istenmeyen durumlardan korunmak için söylenen bir sözdür.

124- "Meâd" ne demektir?
Sözlükte "dönüş, iade, tekrar etmek ve dönülüp gidilecek yer" anlamına gelen meâd, dinî bir kavram olarak bakıldığında, âhiret âlemine ve öldükten sonra dirilmeye denir.

125- "Melekût âlemi" nedir?
Ruhların ve nefislerin makamı olan âlemdir. Bunun için gayb âlemi, bâtın âlemi, emir âlemi, lâhutî âlem tabirleri de kullanılır.

126- "Mendûb" ne demektir?
Dinî bir kavram olarak Şâri'in yapılmasını bağlayıcı olmaksızın istediği fiillerdir. Başka bir ifadeyle, kesin olmayan bir tarzla yapılması istenen davranışlardır. Mendûbu işleyen sevap ve mükafata hak kazanır; terk eden ise kınanmaz.

127- "Mesâlih-i Mürsele" ne demektir?
"Mesâlih", yerine göre gerekli olan iş, söz, davranış, iyilik, düzen, barış yolu, kârlı iş, uygun iş anlamında kullanılır.

128- "Mubahat ne demektir?
Öğünme, böbürlenme demektir

129- "Muğayyebât-ı hamse" ne demektir?
Beş bilinmeyen gayba ait şey anlamında Kur'anî bir tabirdir. Bunlar, Lokman sûresinin otuzdördüncü âyetinde geçen ve ilmini Allah'ın kendi zatında sakladığı gayb anahtarlarıdır. Hz. Peygamber (s.a.s), İbn Ömer'den rivâyet edilen bir

hadiste: "Gaybın anahtarları beştir" buyurarak Lokman sûresinin, "Kıyamet saatinin bilgisi şüphesiz ki Allah'ın katındadır. Yağmuru O yağdırır. Rahimlerde olanı O bilir. Hiç kimse yarın ne kazanacağını bilmez ve hiç kimse hangi yerde öleceğini bilmez. Şüphesiz Allah her şeyi bilir ve herşeyden haberdardır" mealindeki otuz dördüncü âyetini okumuştur (M.Ali Nâsıf, et-Tâc, Buharî'den naklen, IV, 282).

130- "Muhadram" ne demektir?
Hz. Peygamber devrinde yaşayan, ancak Peygamberi göremeyip sahabe ile görüşen müslümanlara verilen isimdir.

131- "Muhtazar" ne demektir?
Son nefesine yaklaşmış ve ölmek üzere olan kişi demektir

132- "Mut'a" nedir?
Sözlükte "kendisinden faydalanılan şey" anlamına gelen mut'a, bir fıkıh terimi olarak, boşanma veya evliliğin feshinden sonra kocanın, kadına verdiği elbise ve benzeri hediyeye denir. Ayrıca bir ücret karşılığı, belirli bir süre için yapılan nikahlanmaya da mut'a denilmektedir.

133- "Mutasavvıf" ne demektir?
Sûfîlik yoluna giren, tasavvufi hayatı yaşayan kişidir.

134- "Murakabe" ne demektir?
Tasavvufta kulun, nefsini daima kontrol altında bulundurması, Allah ile birlikte olma bilincini diri tutması, ihsan derecesinde kulluk yapmasıdır.

135- "Müdara, Mümaşat" ne demektir?
Yüze gülmek, görünüşte dost olmak, insanlara karşı güzel davranışlarda bulunmak.

136- Müfsidât-ı Salât ne demektir?
Namazda iken konuşmak, ameli kesirde bulunmak gibi namazı bozan fillerdir.

137- "Mürşid" ne demektir?
Sözlükte "irşad eden, yol gösteren, kılavuz, delil, rehber" anlamına gelen mürşid, Tasavvufta, müridini manevi yönden terbiye eden, onu zahiren ve batınen yetiştiren demektir.

138- "Mürtekib-i kebire" ne demektir?
Büyük günah işleyen kimse demektir.

139- “Mütevatir” ne demektir?
Çok kimsenin naklettikleri haber anlamındadır.

140- “Narh” ne demektir?
Piyasada satılan her türlü mal için, resmî makamlarca fiyat belirlenmesidir.

141- “Nass” ne demektir?
İslâm literatüründe genel olarak âyet ve hadisleri ifade etmektedir. Fıkıh usulünde ise, gönderiliş gayesine uygun olarak, manasına açık bir şekilde delalet eden lafızdır.

142- “Nefs-i emmâre” ne demektir?
Sözlükte "emredici nefis" anlamına gelen nefs-i emmâre, dini bir kavram olarak, kötülüğü ve şerri şiddetle emreden nefis demektir.

143- “Nefs-i mutmaine” ne demektir?
Sözlükte "doyuma, huzura, rahata kavuşmuş nefis"anlamına gelen nefs-i mutmainne dini bir kavram olarak, iman eden, İslâm'ın emir ve yasaklarına uyan, bu konularda hiçbir şüphe ve tereddütü olmayan nefis demektir.

144- “Nemâ” ne demektir?
Sözlükte "artmak, çoğalmak” anlamlarına gelen nemâ, dinî bir kavram olarak, bir malın zekata tabi olabilmesi için aranan şartlardan biridir; zekat alınacak malın bilfiil nemalı veya nemalanması mümkün olmasıdır.

145- “Nemîme” ne demektir?
Dargınlığa sebebiyet veren sözleri birinden diğerine taşıma demektir

146- “Nüşûz” ne demektir?
Geçimsizlik çıkarma; serkeşlik yapma; kadının kocasına karşı itaatsizlik etmesidir.

147- “Râbıta” ne demektir?
Râbıta, kelime olarak bir şeyi diğerine bağlamak, onunla ilgi ve alâka kurmak demektir. Rabıta tefekkürün bir çeşididir. Tasavvufi bir terim olarak; . Rabıta, müridin müşahade makamına ulaşmış, Allah’ın nuru ve edebiyle süslenmiş kâmil mürşidini hayal ederek kalbini onun kalbine bağlayarak birbirini seven ruhların kaynaşmasıdır. Böylelikle kalbe kalpten nur ve feyiz akmasıdır. “Ey iman edenler! Allah’tan korkun ve sadık kullarımla beraber olun.” (Tevbe-119) ayeti bununla ilgili yorumlanabilir.

148- "Rakk" nedir?
Kur'ân'ın yazıldığı inceltilmiş derilerdir.

149- "Râsihûn" ne demektir?
Sağlam, metin, sarsılmayan kimseler; ilimde derinleşmiş olan, tahkik derecesine ulaşan ilim erbabı demektir. Elmalılı Hamdi YAZIR ise, onları; "İlimde derinleşmiş, eğilmez, eğrilikten hoşlanmaz, bildiğini bilmediğini birbirinden ayırt edebilen, bildiklerini esas alarak, bilmediklerini mümkün mertebe çözebilen ince kavrayışlı ilim erbabı" olarak tanımlamaktadır (Hak Dini Kur'an Dili, İstanbul 1979, II, 1044).

150- "Recm" nedir?
Sözlükte "taşla öldürmek, birine taş atmak, taşa tutmak, kovmak" gibi anlamlara gelen recm, İslam hukukunda zina eden evli erkek ve kadınlara uygulanan bir nevi cezayı ifade eder.

151- "Regâib" ne demektir?
Bir şeyi arzulamak, ona karşı meyletmek ve onu elde etmek için çaba sarf etmek demektir.

152- "Riba" ne demektir?
Sözlükte "artmak, çoğalmak, yükselmek, şişmek, fazlalaşmak" anlamlarına gelen riba faizle aynı anlamdadır

153- "Rikâz" ne demektir?
Yer altında gömülüp gizlenmiş olan madenler-mal anlamında bir İslâm hukuku terimdir.

154- "Rukye" ne demektir?
Bazı ayet yada Allah'ın isim sıfatları ile dua okuyarak şifa dilemektir. Kişinin kendisi veya başkasının sağlığı sıhhati için dua etmesi Yüce Allah'a yalvarması, şifa dilemesi caizdir. Nitekim Peygamberimiz hastaların şifa bulması için hem Allah'a dua etmiş hem de kendilerine Allah'tan şifa istemeleri için bazı dualar öğretmiştir

155- "Sâime" ne demektir?
Yılın yarısından fazlasını merada otlayarak geçiren hayvanlardır. Zekata tabi olmaları için hayvanların Saime olması gerekir.

156- "Salabet" ne demektir?
Metin olmak, kutsal varlıkları korumak için insanın sahip olduğu kalp kuvveti demektir

157- "Selefi salihin" ne demektir?
Ashab, tabiîn ve tebe-i tabiîn gibi Rasûlullah'ın asrına en yakın yaşayan Müslümanlardır.

158- "Seyri sülûk" ne demektir?
İnsanın tasavvuf disiplini altında manevi yürüyüşünü ifade eden bir terimdir

159- "Sedd-i zerâî" ne demektir?
Kapatmak, engellemek anlamındadır. Bir fıkıh terimi olarak harama vesîle olan şeylerin yasak olmasını ifade eder.

160- "Sûfi" ne demektir?
Sözlükte "yün ve abâ giyen" anlamına gelen sûfî, tasavvufta, gönlü saf kişi, nefsinden fâni, Hak ile bâkî; zâhirde halk ile, bâtında Hak ile olan; nefsinde ölen Hak ile diri kalan , tasavvufi hayatı yaşayan demektir. Türkçe'de sofu/sofi kelimesi olarak da kullanılır.

161- "Şakk-ı sadr" ne demektir?
Rasulullah'ın hayatında şakk-ı sadr olayı birkaç defa olmuştur. İlki süt annesi Halime'nin yanında iken bir başka zaman ise Mirac olayından evvel vukuu bulmuştur. Melekler tarafından Efendimizin göğsünü açıp zemzem suyu ile yıkanıp sonra, içi hikmet ve îmân ile doldurulmuştur.

162- "Şecaat" ne demektir?
Yiğitlik, kahramanlık, kalp metinliği, gerektiğinde tehlikelere atılabilme özelliğidir.

163- "Şefaat-i Uzma (Makam-ı Mahmud)" ne demektir?
En yüksek şefaat makamı. Allah tarafından Peygamberimize verileceği vâat edilen makamdır.

164- "Şemâil" nedir?
Huy, tabiat, karakter, hal ve hareket, tavır ve davranış anlamlarına gelen şemile ve şimâl kelimesinin çoğulu olup, ıstılahta, huyu, karakteri, ahlâkî, yaşayış tarzı, dış görünüşü, kıyâfeti gibi Peygamberimizin beşeri yönüne, hayat tarzına ve kişisel özelliklerine ve bunları kendine konu edinen bilim dalına denir.

165- "Şerh" nedir?
Bir anlatım veya kitabı açıklama, yorumlama. Bir şeyi açıklamak amacıyla yazılmış kitap.

166- "Şuf'a" nedir?
Bir fıkıh kavramı olan şuf'a, satılan bir mülkü, satın alana kaça mal oldu ise, o miktar karşılığında mülkiyetine geçirme yetkisi veren bir haktır

167- Taabbudî ne demektir?
İbadetleri hikmet ve faydalarını düşünmeksizin sadece Allah'a kulluk etme niyetiyle ve emredildiği tarzda yapmaktır.

168- "Taassup" ne demektir?
Herhangi bir delile dayanmadan, bir fikre körü körüne bağlanmaktır.

169- "Tağlis" ne demektir?
Sabah namazını, ikinci fecir doğar doğmaz, ortalık henüz karanlıkça iken kılınmasıdır.

170- "Tağut ne demektir?
İsyanda haddi aşan, zalim ve Allah'tan başka ibadet edilen put ve ilahı olan sistemlere verilen addır.

171- "Tahnit" ne demektir?
Ölüyü bozulmaması için belirli formül dahilinde ilâçlama, iç organlarını çıkarma, ilâçlayarak çabuk bozulmayacak hale getirmektir.

172- "Ta'n etmek" ne demektir?
Kötülemek, dil uzatmak demektir.

173- "Tarikat" ne demektir?
Arapça bir kelime olarak "yol" demektir. Tarikat, tasavvufun sistemleşmiş şekli, hakikatlerin yollarıdır. İnsanları mânen olgunlaştırmak, terbiye etmek, yetiştirmek için, tasavvuf büyüklerinin tâkip ettikleri yoldur

174- "Tasavvuf" nedir?
"Tasavvuf, Allah Teala'nın insana "şah damarından daha yakın olan" yakınlığını ve "Attığın zaman sen atmadın" ayetindeki inceliği tattırmak ve ihsan derecesinde ibadet etmeyi hissettirmektir." Tasavvuf kişinin nefsini ve Rabbini bilmesi, nefisteki kötü hasletleri mücadele ile yenip, güzel ahlaka kavuşturan bir terbiye sistemidir.

175- "Teâtî" ne demektir?
Bir fıkıh terimi olarak, alışverişte sözlü icap ve kabul bulunmaksızın malın alınıp bedelinin verilmesini ifade eder. Günümüzde çoğunlukla market ve

mağazalarda teâtî şeklinde alış-veriş yapılmaktadır. Teâtî yoluyla alışveriş dinen caizdir.

176- "Tebeddür" ne demektir?
Kur'an tilaveti esnasında okuduğunu düşünmektir.

177- "Teberrî" ne demektir?
Kur'an okuyan kimsenin hâlinden, kuvvetinden ve nefsine olan iltifatından vazgeçmesidir.

178- "Teberru" ne demektir?
Sözlükte "istemeden gönülden koparak vermek, karşılıksız vermek" anlamlarına gelen teberru', bir fıkıh kavramı olarak, iyilik ve ibadet maksadıyla kişinin karşılıksız olarak bir mal veya menfaati peşin veya ileriye dönük başkasına vermesini ifade eder

179- "Tecessüs" ne demektir?
Sözlükte "dikkat ve gayretle araştırmak" anlamına gelen tecessüs, dinî bir kavram olarak, başkalarının gizli taraflarını, kötülük ve kusurlarını araştırmak demektir.

180- "Tedvin" ne demektir?
Sözlükte "toplamak, bir araya getirmek" anlamlarına gelen tedvîn, hadis ilminde, sahabe tarafından yazılmış olan sahifeleri bir araya toplayıp bir kitap oluşturmaya, sözlü olarak rivâyet edilen hadisleri yazıp bir kitapta toplamaya denir.

181- "Teenni" ne demektir?
Yavaş iş görme, ihtiyatlı davranma, acele etmeme, düşünceli ve temkinli davranmak demektir.

182- "Teessür" ne demektir?
Kur'an okuyan kimsenin kalbinin ayetlerin değişmesiyle birikte müteessir olmasıdır.

183- "Tefe'ül" ne demektir?
Bir şeyi uğur saymak, bir olayı bir hayrın başlangıcı görmektir.

184- "Tefehhüm" ne demektir?
Kur'an okuyanın okuduğunu anlamaya çalışmasıdır.

185- "Tehaddi" ne demektir?
Kur'an'ın belagatı, i'cazı ve erişilmez üslubu ile kendisine inanınayanlara meydan okumasıdır

186- "Teharri" ne demektir?
Kıbleyi bilmeyen kişinin kıbleyi araştırmasıdır.

187- "Tesmi" ne demektir?
"Semiallahülimenhamideh" demektir.

188- "Tenasüh / Reenkarnasyon" ne demektir?
Türkçede "ruh göçü" olarak adlandırılan tenasüh, batı dillerinde "reenkarnasyon" kelimesiyle ifade edilmektedir. Ölen insanların ruhunun bir hayvan yada bir insan bedenine girmesi inancını ifade eder.

189- "Terâhî" ne demektir?
Sonraya bırakma, gecikmeli olarak yapılabilen anlamındadır.

190- "Tertil" ne demektir?
Bir şeyin düzgün, güzel ve muntazam olması demektir. Istılahta, Kur'ân-ı tane tane, anlamını düşünerek, harflerin mahreçlerine ve tecvit kurallarına dikkat ederek, anlama göre sesini yükseltip alçaltarak ve itina ile okumak anlamına gelir.

191- "Tesmiye" ne demektir?
Hayvanın kesimi esnasında kesen kimsenin Allah'ın adını anmasıdır.

192- "Teşmît" ne demektir?
Aksıran kimseye (hamd ettiği takdirde) "yerhamukellâh" (Allah rahmet etsin) demektir. (sünnettir)

193- "Tezkiye" ne demektir?
Sözlükte "temizlemek, arıtmak" anlamına gelen tezkiye, tasavvufta kalbi ve nefsi manevi kirlerden arındırarak, nefs-i emmâre mertebesinden nefs-i mutmainne mertebesine çıkarmak, ruhu manevî kirlerden arındırmak demektir.

194- "Tuğyan" ne demektir?
Sözlükte "haddi aşmak, çok azgınlık göstermek, su taşmak, çoğalmak, deniz coşmak, mizaçta kan galebe etmek, zulüm ve küfürde çok ileri gitmek" anlamlarına gelir.

195- "Tûl-i emel" ne demektir?
Sözlükte "uzun emel, aç gözlülük, tama, bitmez tükenmez bir hırs" anlamına gelen tûl-i emel, ıstılahta, insanın hiç ölmeyecekmiş gibi dünya için çalışması demektir.

196- "Ucp" ne demektir?
Sözlükte "kendini beğenme, kibir, böbürlenme ve şımarma" anlamına gelir.

197- "Ukûbat" ne demektir?
Ukûbât cezâlar anlamına gelmektedir. Genel olarak furû-ı fıkıh, ibadet, muâmelât ve ukûbât şeklinde üç ana bölüme ayrılmış olup, ukûbât bölümünde ceza hukuku işlenmiştir.

198- "Ümmi" ne demektir?
Sözlükte; okuyup yazarak tahsil görmemiş kimse demektir. Ümmî olmak Peygamberimiz için hâşâ bir eksiklik değil bilakis onun en büyük mucizelerinden birisidir. Allah'ın bir hikmetidir. Haddi zatında Efendimiz ilahi vahye daima muhatap halindedir.

199- "Üsvetü'l-Hasene" ne demektir?
Güzel örnek demektir.

200- "Vâcib-ül-Vücûd" ne demektir?
Varlığı mutlaka lâzım olan demektir. Vâcib-ül-Vücûd Allahü Teâlâ'dır

201- "Vahdet-i Vücûd" ne demektir?
Tasavvufî bir terim olarak, bütün varlıkları Cenab-ı Hakk'ın isim ve sıfatlarının zuhur mahalli kabul edip gerçek vücud olarak Allah'ı bilme ve tanıma esasına dayanan bir düşüncedir.

202- "Vaftiz" ne demektir?
Hıristiyanlıkta günahlardan arınmak amacıyla düzenlenen dinsel tören anlamına gelmektedir. İlk günahı silmek amacıyla kişinin temsilî olarak yıkanması şeklinde yapılır.

203- "Vecd" ne demektir?
İnsanın kalbine Hak'tan gelen ilham, feyz, tecelliler demektir.

204- "Vera" ne demektir?
Şüpheli şeylerden kaçınma, mubah ve mekruhlarda bile titiz davranma demektir

205- "Vird" ne demektir?
Düzenli bir şekilde belli zamanlarda okunmak üzere günlük tesbihatlar, zikir, dualar, salavatlardır.

206- "Vücûb" ne demektir?
Vücûb, Şâri'in, kesin ve bağlayıcı bir şekilde bir fiilin yapılmasını istemesi demektir. Yapılması istenen fiile vâcib denir

207- "Vücûh ve Nezâir" ne demektir?
Vücûh, çeşitli anlamlarda kullanılan müşterek (çok anlamlı) lafızlara; nezâir ise, bir çok kelimenin aynı anlamda kullanılmasına denir.

208- "Ye'cüc ve Me'cüc" nedir?
Kur'ân'da iki âyette geçmektedir. Tefsîr alimlerine; Ye'cüc ve Me'cüc'ün bozgunculuk yapan bir topluluk olduğuna ve çevrelerindeki milletlere zulüm ve haksızlık yaptıklarına işaret edilmektedir. Birinci âyette, bu kavmin Zülkarneyn'e şikayet edilmesi üzerine Zülkarneyn'in de aralarına sed çekerek Ye'cüc ve Me'cüc'ün fesadlarını izale ettiği bildirilmektedir. İkinci âyette, bu seddin yıkılıp Ye'cüc ve Me'cüc'ün yeryüzüne dağılması kıyamet alameti olarak zikredilmiştir.

209- "Yeis" ne demektir?
Ümitsizlik, istek ve arzunun tükenmesi demektir.

210- "Yevm-i şekk" ne demektir?
Şüpheli gün demek olan yevm-i şekk, dinî bir kavram olarak, Şaban ayının 30'u mu, yoksa Ramazanın 1. günü mü olduğunda şüphe edilen güne verilen addır.

211- "Yevmüt-Teğabun" ne anlama gelir?
Aldatma ve aldanış günü demektir

212- "Zâhir-Bâtın" ne demektir?
Zâhir, açık beyan, gizli olmayan anlamındadır. Bâtın ise gizli demektir.

213- "Zebh" ne demektir?
Boğazlamak demektir.

214- "Zenb" ne demektir?
Günah demektir.

215- “Zelle” ne demektir?
Sözlükte "sürçme, sürçüp kayma, yanılma, yanlış, ufak suç, ayrılmak ve uzaklaşmak" demektir. Dinî literatürde ise bu terim daha çok peygamberlerin küçük hataları için kullanılmaktadır. Haddizatında Peygamberler günahsızdırlar, onlarda “zelle” olsa bile vahiyle uyarılırlar, yani korunurlar.

216- “Zımmi” ne demektir?
İslâm tarihinde Müslüman ülkesinde, devletle yaptığı bir anlaşma ile devletin himâye ve güvencesi altında yaşayan gayrimüslim vatandaşı ifade için kullanılan bir terim

217- “Zira’ ne demektir?
İnsanın dirseğinden elinin orta parmağının ucuna kadar olan kısmını ifade eden" zirâ', ıstılahta, eskiden kullanılan bir çeşit uzunluk ölçüsü biriminin adıdır.

218- “Zühd” ne demektir?
Âhirete yönelmek, dünyaya dolu dizgin dalmamak; elde mevcut bulunsa bile gönülde mal ve mülk sevgisine yer vermemek demektir.

219- “Zü’ikâb” ne demektir?
Suçluları, günahkârları cezalandıran demektir

220- “Zünnar” ne demektir?
Hıristiyan rahiplerin bellerine taktıkları bir tip kuşaktır.

DENEME TESTİ

1. **Aşağıdaki kelimelerden hangisinde "İdgâm-ı Mütecâniseyn" tecvid kaidesine örnek bulunmaktadır?**
   A) قُلْ رَبِّ
   B) نَخْلُقْكُمْ
   C) قِنْوَانٌ
   D) قَدْ تَبَيَّنَ

2. **Aşağıdaki tanımlardan hangisi dudak ihfâsının (ihfâ-i şefevî) tanımıdır?**
   A) Tenvîn veya nûn-i sâkineden sonra 15 ihfâ harflerinden birisinin gelmesiyle yapılan ihfâdır
   B) Tenvîn veya nûn-i sâkineden sonra elif (ا) ve he (هـ) harfinin gelmesi ile yapılan tecvid kaidesidir
   C) Mîm-i sâkine (م)'den sonra bâ (ب) harfinin gelmesi ile yapılan tecvid kaidesidir
   D) Mîm-i sâkine (م)'den sonra bâ (ب) ve mîm (م) dışında bir harfin gelmesiyle oluşan tecvid kaidesidir

3. **Aşağıdaki keimelerden hangisinde kalkaleye örnek bulunmaktadır?**
   A) لِمَنِ ارْتَضٰى
   B) وَلَهُمْ
   C) سُبْحَانَكَ
   D) قُلْ رَبِّ

4. **Secâvend duraklarından (ع) işareti hangi anlama gelmektedir?**
   A) Vakf-ı Mücevvez. Nefes yetmediği zaman durulabilir. Geçmek daha iyidir
   B) Vakf-ı câiz. Hem vakfın, hem de vaslın mümkün olduğunu ifade eder.
   C) Anlatılan konunun bittiğini bildirdiği için, okuyan namazda ise rüku etmesinin münasip olduğunu belirtir
   D) Vakf-ı Murahhas. Nefes yetmediğinde durulabilir. Vasl evla, vakıf caizdir. Durulursa geriden alınmaz

5. Aşağıdaki harflerin hangisinde ğunne sıfatı bulunur?

A) ب

B) م

C) ك

D) ق

6. İzhar harfleri aşağıdakilerden hangileridir?

A) ء - ه - ع - ح - غ - ي

B) ا - ح - خ - ع - ط - ظ

C) ا - ح - خ - ع - غ - ه

D) ا - د - ج - ب - ط - ق

7. Râ (ر) harfi aşağıdaki tertiplerin hangisinde ince olarak okunur?

A) Râ sakin, kendinden önceki harfin harekesi üstün veya ötreli ise

B) Râ ve ondan önceki harf sakin, bir önceki harfin harekesi esre ise

C) Râ harfinin harekesi üstün ve ötre ise

D) Râ sakin, kendinden önceki harf esreli, râ'dan sonraki harf ise kalın okunan harflerden olup harekesi üstün ve ötre ise

8. Kur'an okurken bazı kelime, cümle ve ayetleri ses tonunu yükselterek okumaya ne ad verilir?

A) Hafd-ı savt

B) Hadr

C) Revm

D) Raf'-i savt

9. Asım kıratı Hafs rivayetine göre Kur'an-ı Kerim'de kaç yerde "sekte" bulunmaktadır?

A) 2

B) 3

C) 4

D) 6

10. Birbirini takip eden iki hemzenin altına yazılır. Arka arkaya gelen iki hemzeden ikincisini hemze ile elif arasındaki bir sesle (hafifce hemzeden medde kayar gibi) okunur. Bunun örneği Asım kıraatına göre sadece Fussilet sûresinin 44. ayetinde bulunur.

Yukarıda bahsi geçen tecvid kaidesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Teshîl

B) İşınâm

C) Tefhîm

D) İmâle

11. "Allah ses, harf ve ağza muhtaç olmaksızın konuşur."
Yukarıda Allah'ın hangi sıfatının tanımı verilmiştir?
A) Kelam
B) Kıdem
C) Semi'
D) Kıyam bi nefsihi

12. **Aşağıdaki dinlerden hangisi semavî dinler arasında sayılmaz?**
A) Yahudilik
B) Budizm
C) Hristiyanlık
D) İslam

13. **Aşağıdakilerden hangisi ehl-i sünnet itikâdî mezheplerinden değildir?**
A) Matûridiyye
B) Hâriciyye
C) Selefiyye
D) Eş'ariyye

14. **Allah'ın sıfatı olarak "Rabb" hangi anlama gelmektedir?**
A) Terbiye etmek, yetiştirmek, ıslah ve tamir etmek
B) Tövbeleri kabul eden
C) Yarattıklarına benzemeyen
D) Yoktan var eden

15. Müçtehidin Şer'i ameli hükümleri tafsili delillerden çıkarabilmesine imkân veren bilgi sistemine .... adı verilir.
Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Fıkıh Usulü
B) Kıyas
C) İctihat
D) İstihsan

16. **Zararlı, tehlikeli ve istenmeyen durumlardan korunmak için "Allah'a sığınırım" mânâsında kullanılan Arapça söz aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Mâşaallah
B) Mâazallah
C) Destur
D) Estağfirullah

17. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) İmam Şafii'nin "er- Risale" adlı eserinin en önemli özelliği ilk fıkıh usulü kitabı olmasıdır

B) Astronomi ile ilgili ilim-ler İslam dünyasında "İlm-i nücûm" olarak adlandırılmıştır

C) Tenâsüh (reenkarnasyon), ölüm sonrasında ruhun tamamen hapsolunması demektir

D) Peygamberimizin beşeriyet icabı yaptığı giyinme yeme içme gibi sünnetlerine Sünnet-i zevaid adı verilir

18. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Mescidü'l-Kıbleteyn Mekke'de bulunmaktadır

B) İsrâiliyyat, Yahudilikten, Hıristiyanlıktan ve diğer kültürlerden İslamiyet'e giren rivayetlere denir

C) "Cennetü'l-Bakî"; Medine'de Mescid-i Nebevinin doğu tarafında bulunan mezarlığa verilen bir isimdir

D) Peygamberlerin unutarak yaptıkları çok küçük hatalara, sürçmelere zelle adı verilir

19. Din ve devlet ilişkilerinde siyasal otoritenin dinî otoritenin önüne geçmesi ve onu himayesine almasına ne ad verilir?

A) Teokrasi

B) Monarşi

C) Laiklik

D) Bizantinizm

20. Yahudilikten, Hıristiyanlık-tan ve diğer kültürlerden, İslamiyet'e giren rivayetlere ne ad verilmektedir?

A) Menkıbe

B) İsrailiyyat

C) Hikmet

D) Hurafe

21. Hüsün ve kubuh kelimelerinin anlamı aşağıdaki şıklardan hangisinde doğru verilmiştir?

A) zayıf- kuvvetli

B) aydınlık- karanlık

C) iyilik – kötülük

D) uzak - yakın

22. Günümüzde batı dillerinde "din" karşılığı olarak kulanılan kelime aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dharma

B) Religion

C) Nirvana

D) Yoga

23. Hakkında nass, icma ve kıyas gibi emir veya yasak edici şer'î bir delil bulunmayan ve İslâm'ın ruhuna uygun olan insanlara bir fayda sağlayan veya onlardan bir zararı gideren maslahatlara göre hüküm vermek veya davranmak" **olarak tarif edilen fıkıh usulü terimi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İstihsan
B) Âriyet
C) Mesalih-i Mürsele
D) İstishab

24. Devrin hükümdarı Tâlût'a karşı mücadelede bulunan Câlût'u öldüren peygamber aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hz. Süleyman
B) Hz. Davud
C) Hz. İbrahim
D) Hz. Musa

25. Aşağıdakilerin hangisinde Cahiliye Araplarının putları için kullandıkları isimler arasında yer almaz?

A) Vesen
B) Sanem
C) Nur
D) Timsâl

26. Aşağıdakilerden hangisi eşhuru'l-hurumdan biri değildir?

A) Zilhicce
B) Şevval
C) Zilkade
D) Muharrem

27. Aşağıdakilerden hangisi Ehl-i sünnet mezhepleri arasında yer almaz?

A) Maturîdiyye
B) Mutezîle
C) Eş'ariyye
D) Selefiyye

28. Eş'arî kelâm bilginleri arasında aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?

A) Cüveynî (ö.478/1085)
B) İbnü'l-Hümâm(ö. 861/1457)
C) Kadî Beyzâvî (ö. 685/1286)
D) Bâkıllânî (ö. 403/1013)

29. Mâturîdî kelâm bilginleri arasında aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?

A) Ömer en-Nesefî (ö.537/ 1142)
B) Burhâneddin en-Nesefî (ö. 687/1289)
C) Fahreddin er-Râzî (ö. 606/1210)
D) Hakîm es-Semerkandî (ö. 342/953)

30. Alevi-Bektaşi kültüründe "tevellâ" ve "teberrâ" terimleri neyi ifade etmektedir?

A) Tevellâ; saz eşliğinde ilahi okumak, teberrâ ise; semah yapmak
B) Tevellâ; Ehl-i Beyti candan sevmek, teberrâ ise; cem evi için teberru toplamak
C) Tevellâ; Ehl-i Beyti candan sevmek, teberrâ ise; Ehl-i Beyt'e düşman olanları sevmemek
D) Tevellâ; Ehl-i Beyti candan sevmek, teberrâ ise; Ehl-i Beyt'e adaklar adamak

31. Aşağıdakilerden hangisi demokrasi ile zıt anlamlıdır?

A) Hürriyet
B) Oligarşi
C) Eşitlik
D) Adalet

32. Sözlükte iyi ve güzel bulmak, iyiliğine ve güzelliğine hükmetmek anlamında kulanılan terim aşağıdakilerden hangisidir?

A) İstihsan
B) İstiaze
C) Karîne
D) İstihza

33. "Eşhüru'l-hurum" diye adlandırılan aylar aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?

A) Zilkade-Zilhicce-Muharrem-Ramazan
B) Zilkade-Zilhicce-Muharrem-Recep
C) Zilkade-Muharrem-Recep-Şevval
D) Zilkade-Zilhicce-Muharrem-Şevval

34. Bir kimsenin başka birinin yararını kendi yararına tercih etmesi, kendisinin ihtiyaç duyduğu bir şeyi muhtaç olan din kardeşine ikram etmesi anlamına gelen ahlâkî bir fazilet terimi aşağıdaki-lerden hangisidir?

A) İhsan B) Cûd
C) İbahâ D) İsâr

35. "Karz-ı hasen" ne demektir?

A) İhlasla amel işlemektir
B) Birisinden borç almaktır
C) Çıkar gözetmeksizin Allah rızası için ödünç para vermektir
D) Birisini affetmektir

36. İslam devletinde Müslümanlar gibi mal, can, din, namus ve nesil güvenlikleri devlet teminatı altında olan, fakat askerlik yapmayan, bunun karşılığında cizye ödeyen kimselere ne ad verilir?

A) Esir
B) Muhacir
C) Köle
D) Zımmi

37. İslam hukukuna göre küçük bir çocuğun başkasının ma-lına vermiş olduğu zararı kim öder?

A) Zararı bağışlanır
B) Velisi öder
C) Devlet öder
D) Çocuk büyüyünce kendisi öder

38. İslam toplumlarında genel ahlak ve kamu düzenini koruma ve denetleme faaliyetini ve bununla görevli resmi kuruluşu aşağıdaki hangi terim ifade eder?

A) Vakıf
B) Dernek
C) Hisbe
D) Lokal

39. İslam devletinde zimmilerin konumu ile ilgili bilgilerden aşağıdakilerin hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Zimmiler için ibadet, din ve vicdan hürriyetleri vardır
B) Zimmilerin kanı, canı, malı İslam devleti tarafından korunur
C) Zimmiler askerlik yapmak zorundadırlar
D) Zimmilerin ellerinde arazi ve ekilip biçilen bir toprak varsa haraç adlı vergi öderler

40. Aşağıdakilerin hangisi hak ve hürriyetle ilgili <u>yanlış</u> bir bilgidir?

A) Haklar ve hürriyetler Allah'ın bahşettiği bir nimetidir
B) Hak ve hürriyetler kötüye kullanılamaz
C) Hürriyetler sınırsızdır
D) Hürriyet İslam toplumunun vazgeçilmez özelliğidir

41. - Hayatın nihai gayesi "Nirvana"dır
- "Pali kanon" kutsal metinleridir
- Dini yapılar için "Vihara" ismi kullanılır

Yukarıda bazı özelliklerini verdiğimiz dini akım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Caynizm
B) Sih dini
C) Budizm
D) Taoizm

42. Yahudilerin Mısır'dan çıktıktan sonra 40 yıl çölde dolaşmaları anısına kutladıkları eğlence yönü ağırlıklı sekiz gün kutlanan bayram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sukkot
B) Simha Tora
C) Fısıh
D) Şavuot

43. Aşağıdakilerden hangisi yemin çeşitlerinden biri <u>değildir</u>?

A) Yemin-i Mün'akit
B) Yemin-i Lağv
C) Yemin-i Akît
D) Yemin-i Gamûs

44. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Hanefîlere göre misvak kullanmak abdestin sünnetlerindendir
B) Misvak kullanmak sadece erkeklere sünnettir
C) Şâfiîlere göre misvak kullanmak namazın sünnetlerindendir
D) Misvak kullanmak her halükarda sünnetttir

45. Sabah ezanında "Es-Salâtü hayrun mine'n-nevm" cümlesini işitenler nasıl mukabelede bulunurlar?
A) Sadakte ve berirte
B) Aziz Allah
C) Amenna ve Saddakna
D) Sadakte ve berrartüm

46. Abdestsiz olarak okunan ezan için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
A) Tahrîmen mekrûhtur, iade edilir
B) Geçerli değildir
C) Kerahetle birlikte caizdir
D) Kerahet yoktur, caizdir

47. Ezan okunurken her cümle arasında biraz bekleme yapılır ve ikinci cümlelerde ses biraz daha yükseltilir, buna .... denir.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
A) Teressül
B) Hadr
C) Teganni
D) Terennüm

48. Yeni doğan çocuğun dama-ğına hurma veya tatlı bir şey sürmeye ne ad verilmektedir?
A) Akika
B) Hitan
C) Kirve
D) Tahnik

49. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Fitre Ramazan bayramından öncede verilebilir
B) Bir kimse zevcesinin fitresini vermekle mükellef değildir
C) Fitreyi zengin-fakir her Müslümanın vermesi vaciptir
D) Fitre vermek, Ramazanda bir özür sebebiyle oruç tutamayan kimseye de vaciptir

50. Aşağıdakilerden hangisi "haram li-ğayrihi" ye örnek olarak gösterilebilir?
A) Faiz yemek
B) Cuma saatinde alışveriş yapmak
C) Hırsızlık etmek
D) Yalan söylemek

51. Aşağıdakilerden hangisi Farz oruçlar kapsamında nitelendirilemez?

A) Ramazan orucunun kazası
B) Adak orucu
C) Keffaret oruçları
D) Ramazan orucu

52. Bir ibadete asıl olan şekilde devam etmek, kolaylaştırmaya gitmemek "........." olarak, özel durum sebebiyle bunda kolaylık sağlanabilmesi de "..........." adlandırılmaktadır.
Yukarıdaki boşluklara aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) ziyade- kurbiyet
B) azimet-ruhsat
C) acziyet- nusret
D) ehliyet- ruhsat

53. "Hakku'l-İbâd" kelimesinin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kul hakkı
B) Doğru kul
C) İbadet hakkı
D) Hakkın kulları

54. Aşağıdakilerden hangisi yemin kefareti türlerinden biri <u>değildir</u>?

A) Köle azad etmek
B) On fakiri sabah-akşam doyurmak
C) 60 gün oruç tutmak
D) On fakiri giydirmek

55. Şâfiî mezhebinde;

- Abdest ve gusulde niyet ....
- Gusulde ağza ve burna su vermek ....
- Tilavet secdesini yapmak ....
- Teyemmümde tertibe ria-yet etmek .... dır.

Yukarıdaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Farz-farz-vacip-sünnet
B) Farz-sünnet-sünnet-farz
C) Sünnet-farz-sünnet-vacip
D) Vacip-farz-farz-sünnet

56. Bir malın zekata tabi olabilmesi için o mal üzerinden bir kamerî yılın geçmiş olmasına .... denir. **Yukarıdaki boşluğu aşağıdaki terimlerden hangisi tamamlamalıdır?**

A) Havelânü'l-havl
B) Nisap
C) Kameriye
D) Havâic-i asliye

57. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Şâfiî mezhebine göre kadın kocasına zekat verebilir
B) Şâfiîlerde Cuma hutbesinin uzun olması sünnettir
C) Şâfiîlerde öşür ancak malın cinsinden verilir
D) Hanefîlerde öşür malın cinsinden verilebileceği gibi değeri kadar para da verilebilir

58. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre; "Özürsüz veya izinsiz olarak göreve geç gelmek, erken ayrılmak, görev mahallini terk etmek" **halinde memura verilecek disiplin cezası aşağıdakileden hangisidir?**

A) Kademe ilerlemesinin durdurulması
B) Kınama
C) Uyarma
D) Aylıktan kesme

59. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre; "**Devlete ait resmi araç, gereç ve benzeri eşyayı özel işlerinde kullanmak" halinde memura verilecek disiplin cezası aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kınama
B) Aylıktan kesme
C) Uyarma
D) Kademe ilerlemesinin durdurulması

60. Diyanet'ten sorumlu Devlet bakanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Erdoğan BAYRAKTAR
B) Faruk ÇELİK
C) Bekir BOZDAĞ
D) Hayati YAZICI

61. "İlahiyat Lisans Tamamlama" nın kısaltılmışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) ANKUZEM
B) İLİTAM
C) İLTAM
D) İLAHİTAM

62. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) İslam hukuku bakımından Toplu sözleşme mümkündür
B) İslam hukukunda çalışan için grev hakkı yoktur
C) İslam hukukunda kooperatifler meşru görülmüştür
D) İslami hayatta sigorta ile ilgili ilk görüş beyan eden Hanefî fıkıh âlimi Seyyid Şerif Cürcânî'dir

63. "Birleşmiş Milletler Nüfus fonu"nu aşağıdaki kısaltmalardan hangisi ifade eder?

A) UNFPA
B) KSGM
C) SHÇEK
D) AGEM

64. Baharın gelişini kutlamak üzere yapılan tabiat bayramı olarak da bilinen Nevruz, Farsça'da kelime olarak ne anlama gelmektedir?

A) Bereket
B) Yeni gün
C) İlk bahar
D) Hürriyet

65. Japonya'nın başbakanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Emperor Akihito
B) David Cameron
C) Yoshihiko Noda
D) Benjamin Netanyahu

66. İspanya'nın devlet başkanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Emperor Akihito
B) Kral Juan Carlos
C) Dimitri Medvedev
D) Shimon Peres

67. Türk Dil Kurumu hangi tarihte açılmıştır?

A) 1928 B) 1930
C) 1932 D) 1934

77. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Ülkemizde A grubu seyahat acentelerine Hac seyahati düzenleme görev yetkisi 1988' de verildi

B) Diyanet İşleri Başkanı olarak atanabilmek için 45 yaşını doldurmak gerekir

C) Diyanet İşleri Başkanlığı Yurt dışı teşkilatı, Din Hizmetleri Müşavirliği ve Din Hizmetleri Ateşeliği'nden oluşur

D) Öğrencisi kalmayan Kur'an kurslarının öğreticileri, öğretici ihtiyacı olan başka Kur'an kursları ile diğer din hizmetlerinde müftülükçe görevlendirilebilir

78. Aşağıdaki tefsirlerden hangisi rivâyet tefsiri olarak zikredilebilir?

A) Me'âlimu't-tenzîl/Begavî (ö.510/1116)

B) es-Sirâcu'l-münîr/Şirbînî (ö.977/1570)

C) Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri/ Diyanet-Komisyon

D) Hak Dini Kur'an Dili /Elmalılı Hamdi Yazır (ö.1942)

79. Zabtı biraz gevşek olan Râvi'lerin muttasıl senedle rivayet ettikleri şâzz ve muallel olmayan hadislere hadis ilminde ne ad verilmektedir?

A) Mürsel hadis

B) Mu'dal hadis

C) Sahih hadis

D) Hasen hadis

80. Aşağıdakilerden hangisi Ravi'nin adaleti ile ilgili tenkid noktalarından sayılmaz?

A) Fısku'r-râvî

B) Kizbü'r-râvî

C) Vehm

D) Bid'atü'r-râvî

81. İlk Erbaûn (kırk hadis) müellifi olarak bilinen zât aşağıdakilerden hangisidir?

A) Abdurrezzak b. Hemmâm (211/826)

B) Abdullah b. el-Mübârek (181/797)

C) İbn Ebî Şeybe (235/849)

D) Hemmâm b. Münebbih (101/719)

82. Aşağıda verilen eser ve sahipleri eşleştirmelerinden hangisi yanlış verilmiştir?

A) Merakî'l-Felâh/Molla Fenârî (h.834)
B) el-Fusûl fî'l-usûl/Cassâs (h.370)
C) Menâru'l-envâr/Nesefî (h.710)
D) Düreru'l-Hukkâm/Molla Hüsrev (h.885)

83. ....'ın (ö.768) yazdığı "**Siret-i Muhammed**" adlı eser, siyer ilminin ilk eseri ve ilk siyer kitabı olarak kabul edilir.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) İbn hişam
B) İbn İshak
C) Eyüp Sabri Paşa
D) İbn kesir

84. Aşağıda verilen eser ve sahipleri eşleştirmelerinden hangisi yanlış verilmiştir?

A) Şeceretü'l Kevn – Abdulga-nî Nablusî
B) Tezkiretü'l-Evliya-Feridüddin Attar
C) Şerhu'l-Mevâkıf- Seyyid Şerif Cürcânî
D) El-Munkızu Mined-Dalal – İmâm-ı Gazâlî

85. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Hicretten beş yıl önce Medine'de Hazrec ve Evs kabileleri arasında çıkan savaş "Buas savaşı"dır
B) Hadis-i şerifte "Ümmül habâis" (kötülüklerin anası) olarak belirtilen şey yalandır
C) Medine nüfusunun artması üzerine Cuma günleri "dış ezan" Hz. Osman tarafından ilave edilmiştir
D) Fıkıh kitaplarında buluntu hayvanlara "dâlle" denilmektedir

86. Kerbela olayı hangi tarihte vuku bulmuştur?
A) 10 Muharrem / H-61 (10 Ekim 680)
B) 10 Muharrem / H-60 (11 Ekim 681)
C) 11 Muharrem / H-61 (11 Eylül 680)
D) 9 Muharrem / H-60 (9 Ekim 679)

87. İfk hadisesi hangi gazve esnasında meydana gelmiştir?
A) Taif seferi
B) Buvât gazvesi
C) Benî Müstalik Gazvesi
D) Tebük seferi

88. Müslümanlarla Bizanslılar arasında yüzyıllar boyu sürecek olan savaşlar ilk olarak hangi savaş ile başlamıştır?
A) Mûte
B) Huneyn
C) Tebük
D) Hendek

89. Uhud savaşında Peygamber Efendimizin mübarek yanaklarına batan demir halkaları dişleriyle çekip çıkarırken iki dişi kırılan sahabi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Halid b.Velid
B) Ebû Ubeyde bin Cerrâh
C) Abdullah b. Mes'ûd
D) Mus'ab b.Umeyr

90. Müslümanlarla Hevâzinliler arasında Hicretin 8. yılında yapılan, ve zaferle sonuçlanan savaşın ismi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Mûte savaşı
B) Hendek savaşı
C) Huneyn savaşı
D) Tebük savaşı

91. I. Zekat farz kılındı
II. Ezan meşru kılındı
III. Uhud savaşı
IV. Raci' vakası

Yukarıdaki olayların kronolojik sıralaması aşağıdakilerin hangisinde doğru sıralanmıştır?
A) II, III, I, IV
B) I, II, III, IV
C) IV, II, III, I
D) II, I, III, IV

92. Miladi 622 yılında aşağıdaki hangi olay olmuştur?
A) Bedir savaşı
B) Dûmetülcendel Gazvesi
C) Teyemmüm meşru kılındı
D) Hiçbiri

93. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Şâfiî ve Hanbelî mezheplerine göre tavaf namazı kılmak vaciptir
B) İhramdan önce vücuda güzel koku sürünmek müstehaptır. Elbiseye koku sürmek ise caiz değildir.
C) Remel yapılan tavaflarda ıztıba yapmak da sünnettir
D) Veda tavafı yapmak vaciptir

94. Aşağıdakilerden hangisi sa' yin geçerli olmasının şart-larından birisi olarak sayı-lamaz?
A) Sa'ye Safâ'dan başlamak
B) Şavtları peş peşe ara vermeden yapmak
C) Şavtların çoğunu yani en az dördünü yapmış olmak
D) Sa'yi muteber bir tavaftan sonra yapmak

95. Aşağıdakilerden hangisi tavafın vâcipleri arasında yer almaz?
A) Tavaf esnasında abdestli olmak
B) Setr-i avret, yani avret sayılan yerlerin örtülü olması
C) Ardından sa'y yapılacak tavafların ilk üç şavtında erkeklerin remel yapmak
D) İster farz, ister vâcip, isterse nâfile olsun, her tavaftan sonra iki rek'at tavaf namazı kılmak

96. Aşağıdakilerden hangisi Arafat vakfesinin sünnetleri arasında sayılmaz?

A) Oruçlu olmak
B) Zeval vaktinden önce Arafat bölgesinde bulunmak
C) Zeval vaktinden sonra öğle namazından önce Nemîre Mescidi'nde hutbe okunması.
D) Zilhiccenin 8. terviye gününü arefe gününe bağlayan geceyi Mina'da geçirip, arefe günü sabahı güneş doğduktan sonra Arafat'a hareket etmek

97. Aşağıdakilerden hangisi Şâfiî mezhebinde haccın vaciplerinden sayılmaz?

A) Müzdelife'de gecelemek
B) Hacerü'l-Esvedi selamlamak
C) Mina'da gecelemek
D) Veda tavafı yapmak

98. Bir kişiye haccın farz olması için aşağıdaki şartlardan hangisi aranmaz?

A) Hür olmak
B) Müslüman olmak
C) Çocuklarını evlendirmek
D) Akıllı olmak

99. Aşağıdakilerden hangisi "fevat"ın tanımıdır?

A) Hac veya umre yapmak üzere ihrama girdikten sonra, bir sebeple ibadetinin tamamlanmasının engellenmesi
B) Mîkat mahallini ihramsız olarak geçmek
C) Hac için ihrama giren bir kimsenin Arafat vakfesine yetişememesi
D) Hac yasakları ile ilgili cezalar

100. Aşağıdakilerden hangisi Şâfiî mezhebinde ihramın sünnetlerinden sayılmaz?

A) Erkeklerin ellerine kına yakması
B) Gusletmek
C) Telbiye getirmek
D) Kadınların ellerine kına yakması

DENEME TESTİ
SORU CEVAP ANAHTARI

														KONTROL
1	**D**	16	**B**	31	**B**	46	**C**	61	**B**	76	**C**	91	**D**	Doğru adediniz
2	**C**	17	**C**	32	**A**	47	**A**	62	**D**	77	**B**	92	**D**	
3	**C**	18	**A**	33	**B**	48	**D**	63	**A**	78	**A**	93	**A**	....
4	**C**	19	**D**	34	**D**	49	**C**	64	**B**	79	**D**	94	**B**	
5	**B**	20	**B**	35	**C**	50	**B**	65	**C**	80	**C**	95	**C**	Yanlış adediniz
6	**C**	21	**C**	36	**D**	51	**B**	66	**B**	81	**B**	96	**A**	
7	**B**	22	**B**	37	**B**	52	**B**	67	**C**	82	**A**	97	**B**	......
8	**D**	23	**C**	38	**C**	53	**A**	68	**D**	83	**B**	98	**C**	www.yeterlik.com
9	**C**	24	**B**	39	**C**	54	**C**	69	**D**	84	**A**	99	**C**	
10	**A**	25	**C**	40	**C**	55	**B**	70	**C**	85	**B**	100	**A**	
11	**A**	26	**B**	41	**C**	56	**A**	71	**D**	86	**A**			
12	**B**	27	**B**	42	**A**	57	**B**	72	**B**	87	**C**			
13	**B**	28	**B**	43	**C**	58	**C**	73	**A**	88	**A**			
14	**A**	29	**C**	44	**B**	59	**A**	74	**B**	89	**B**			
15	**A**	30	**C**	45	**A**	60	**C**	75	**A**	90	**C**			

KİTABIN HAZIRLANMASINDA BAŞVURULAN KAYNAK ESERLER

Bu kitabın hazırlanmasında 100'den fazla kaynaktan istifade edilmiştir!

Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı, Prof. Dr. İbrahim SARIÇAM- D.İ.B.Yayınları- Ankara 2007

Peygamberimizin Hayatı, İrfan YÜCEL- D.İ.B.Yayınları-Ankara 2010

Hz.Peygamberin Hayatı Siyer-i Nebi- Osman KESKİOĞLU, D.İ.B. Yayınları-Ankara 2010

Diyanet İlmihali 1. Cilt (İman ve İbadetler) D.İ.B.Yayınları-Ankara 2006

Diyanet İlmihali 2. Cilt (İslam ve Toplum) D.İ.B.Yayınları-Ankara 2006

Büyük İslam İlmihali-Ömer Nasuhi Bilmen, Timaş Yayınları İstanbul-1992

Yaşayan Dünya Dinleri- Gn.Koordinatör Prof. Dr. Mehmet GÖRMEZ, Editör: Prof. Dr. Şinasi GÜNDÜZ- D.İ.B.Yayınları -İstanbul-2007

Hac İlmihali, Doç. Dr. İsmail KARAGÖZ, Mehmet KESKİN, Doç. Dr. Halil ALTUNTAŞ- D.İ.B.Yayınları-Ankara 2007

Hac Rehberi -İrfan YÜCEL, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları- Ankara-2007

Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri- I. Cilt: Hayrettin Karaman, İbrahim Kafi Dönmez, Mustafa Çağrıcı, Sadrettin Gümüş-D.İ.B.Yayınları-Ankara 2007

Dini Kavramlar Sözlüğü- D.İ.B.yayınları, Doç. Dr. Fikret KARAMAN, Doç. Dr. İsmail KARAGÖZ, Dr. İbrahim PAÇACI, Dr. Mehmet CANBULAT, Dr. Ahmet GELİŞGEN, İbrahim URAL- Ankara 2006

Kur'an-ı Kerim'in Faziletleri ve Okunma Kaideleri- Prof.Dr. İsmail KARAÇAM-M.Ü.İlahiyat Fak.Vakfı Yayınları- İstanbul-2011

Tefsir Tarihi, Prof.Dr.Muhsin DEMİRCİ-M.Ü.İlah.Fak.Vakfı Yayınları- İstanbul-2010

Yaz Kur'an Kursları Öğretici Klavuzu- Alpaslan DURMUŞ, Hatice IŞILAK, Neriman Gökçegöz KARATEKİN, D.İ.B.Yayınları-Ankara 2006

Mahmudu's-Siyer Peygamber Efendimizin Hayatı- Eyüp Sabri Paşa, Semerkand Yayınları-2010

İslam'da İki Ana Kaynak Kitap ve Sünnet-M.Asım KÖKSAL/Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara-1994

Kâinatın Efendisi Peygamberimizin Hayatı (1 ve 2. Ciltler)- Salih Suruç-Feza gazetecilik, İstanbul-1998

İslami Tebliğin Medine Dönemi ve Cihad- Doç. Dr. İhsan Süreyya SIRMA- Beyan Yayınları

Günümüz Dünya Dinleri - Doç. Dr. Osman CİLACI; Diyanet Halk Kitapları, Ankara 1998

İlk Dönem İslam Tarihi - Prof. Dr. İbrahim SARIÇAM- T.C.Anadolu Ünv.Yayınları Eskişehir-2002

Din görevlisi El Kitabı, Komisyon- D.İ.B.Yayınları- Ankara-2001

Bir Din Eğitimi Kurumu Olarak Kur'an Kursu, Prof. Dr. M. Şevki AYDIN- D.İ.B.Yayınları , Ankara-2008

Temel İnanç Esasları- Dr. Dilaver SELVİ- Semerkand Yayınları, İstanbul -2008

Temel İlmihal Bilgileri - 1- Şemseddin BEKTAŞOĞLU, Semerkand Yayınları,İstanbul-2010

Temel İlmihal Bilgileri - 2- Şemseddin BEKTAŞOĞLU, Semerkand Yayınları,İstanbul-2010

Temel Şâfiî İlmihali- Siraceddin ÖNLÜER, Semerkand Yayınları, İstanbul-2007

Ehl-i Sünnet İnancı, Dr. Dilaver SELVİ- Semerkand Yayınları,2002

Namaz İlmihali- Doç.Dr. İsmail KARAGÖZ- Doç.Dr. Halil ALTUNTAŞ, D.İ.B. Yayınları, Ankara-2010

Oruç İlmihali- Doç.Dr. Halil ALTUNTAŞ- Doç.Dr. İsmail KARAGÖZ, D.İ.B. Yayınları, Ankara-2010

İslam'a Giriş-Ana konulara Yeni Yaklaşımlar- D.İ.B. Yayınları, Ankara-2007, Genel Koordinatör: Prof.Dr.Mehmet GÖRMEZ

Cenaze Hizmetleri Rehberi- Proje: Din Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, D.İ.B. Yayınları-2008

Tecvidli Kur'an Okuma Rehberi (Elif-Bâ)- Davut KAYA-D.İ.B.Yayınları-Ankara 2010

Kur'an Okuma Esasları-Prof.Dr. Abdurrahman ÇETİN-Emin Yayınları-2011

Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi- (Allah, Din, Ahlak, Diyanet, Hutbe, İmam-Hatip Maddeleri)

Fıkhın Sultanı İmâm-ı Âzam Ebû Hanîfe-İbn Hacer El-Heytemî, Semerkand Yayınları-2010

Akaid Risalesi- Hasip Asutay- Semerkand Yayınları-İstanbul-2003

Öşür Risalesi- Hasip Asutay - Semerkand Yayınları-İstanbul-2002

Alım Satım ve Faiz- Hasip Asutay - Semerkand Yayınları-İstanbul-2003

Helâl ve Haramlar- Hasip Asutay - HÂCEGÂN- Semerkand Yayınları-İstanbul-2008

Zekât Risalesi- Hasip Asutay - Semerkand Yayınları-İstanbul-2002

Kadınlara Özel Haller, Hasip Asutay - Semerkand Yayınları-İstanbul-2002

Akaid Risalesi, Hasip ASUTAY, Hâcegân Yayınları, İstanbul, 2003

Hac ve Umre- Hasip Asutay, Semerkand Yayınları-İstanbul-2002

İslami Ölçülerle Ticaret Rehberi- Prof. Dr.Hamdi DÖNDÜREN, Erkam Yayınları-İstanbul/2002

İslam'a Giriş/Evrensel Mesajlar- Gn. Koordinatör Prof. Dr.Mehmet GÖRMEZ, D.İ.B.Yayınları -2008 Ankara

Hadis Ders Kitabı, İmam-Hatip Liseleri: YAZARLAR: Dr. Ramazan YILDIRIM,Dr. Eşref ALTAŞ,Musa ŞİMŞEKÇAKAN, Dr. Mehmet AKGÜL, Mehmet Akif ÖZKİRAZ-MEB ders kitapları-2010

Ayetler ve Sûreler arasındaki münâsebet, Doç. Dr. Mehmet Faik YILMAZ, DİB Yayınları, 2009 Ankara

İslâm Hukukunda Temel Hak ve Hürriyetler - Prof. Dr. Servet ARMAĞAN, D.İ.B:Yayınları, Ankara-2004

İslam'da Din Hürriyetinin Temelleri-Dr. Halil ALTUNTAŞ

Hadis Usûlü- Prof. Dr. İsmail Lütfi ÇAKAN, İFAV Yayınları, İstanbul- 2010

Hadis Edebiyatı, Prof. Dr. İsmail Lütfi Çakan, İfav Yayınları-2009

İslam'da İnanç İbadet ve Günlük Yaşayış Ansiklopedisi- 1.2.3.4. Ciltler- Prof.Dr.İbrahim Kâfi DÖNMEZ- Marmara Ün. İlahiyat Fak.Vakfı Yayınları

Bilime Yön Veren İslam Alimleri, Cilt I ve Cilt II- Dergah Ofset- İstanbul-1996

D E R G İ L E R

Diyanet Aylık Dergi, Nisan 2010-sayı: 232
Diyanet Aylık Dergi, Ocak 2011-sayı: 241
Diyanet Aylık Dergi, Şubat 2011-sayı: 242
Diyanet Aylık Dergi, Nisan 2008-sayı: 208
Diyanet Aylık Dergi, Mart 2008-sayı: 207
Diyanet Aylık Dergi, Mayıs 2008-sayı: 209
Diyanet Aylık Dergi, Haziran 2008-sayı: 210
Diyanet Aylık Dergi, Temmuz 2008-sayı: 211
Diyanet Aylık Dergi, Eylül 2008-sayı: 213
Diyanet Aylık Dergi, Ekim 2008-sayı: 214
Diyanet Aylık Dergi, Mart 2007-sayı:195
Diyanet Aylık Dergi, Temmuz 2007-sayı:199
Diyanet Aylık Dergi, Ekim 2007-sayı:202
Diyanet Aylık Dergi, Nisan 2006-sayı:184
Diyanet Aylık Dergi, Ocak 2004-sayı:157
Diyanet Aylık Dergi, Şubat 2004-sayı:158
Diyanet Aylık Dergi, Nisan 2004-sayı:160
Diyanet Aylık Dergi, Nisan 2003-sayı:148
Diyanet Aylık Dergi, Kasım 2000
Diyanet Aylık Dergi, Mart 2011- sayı:243
Diyanet Aylık Dergi, Nisan 2011- sayı:244
Diyanet Aylık Dergi, Haziran 2011- sayı:246

Diyanet Aylık Dergi, Mayıs 2011 – sayı:245
Diyanet Aylık Dergi, Ağustos 2011- sayı:248
Diyanet Aylık Dergi, Eylül 2012- sayı:261
Fidan Dergisi, sayı 66,yıl:2010, Makale-Yrd. Doç. Dr. Rahim Tuğral

ELEKTRONİK WEB SİTESİ KAYNAKLAR

www.mevzuat.basbakanlik.gov.tr
www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/687.html
www.turkiye.gov.tr
www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4721.html
www.tccb.gov.tr/sayfa/cumhurbaskanlarimiz/
www.tccb.gov.tr/sayfa/cumhurbaskanligi/gorev_yetki/
www.basbakanlik.gov.tr/Forms/pOrganizationRoot.aspx
www.kulturvarliklari.gov.tr/belge/1-86043/Dunya-Miras-Listesi.html
www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/04/20110415-17.htm
www.wikipedia.org
www.diyanet.gov.tr/turkish/tanitim/teskilat_semasi.pdf
www.diyanet.gov.tr/turkish/dy/Diyanet-Isleri-Baskanligi-Duyuru-8221.aspx
www.diyanet.gov.tr/turkish/dy/Diyanet-Isleri-Baskanligi-Duyuru-8861.aspx
www.diyanet.gov.tr/turkish/dy/Diyanet-Isleri-Baskanligi-Duyuru-8862.aspx
www.diyanet.gov.tr/turkish/dy/Diyanet-Isleri-Baskanligi-Duyuru-8881.aspx
www.diyanet.gov.tr/dinsurasi/sura/default.asp
www.diyanet.gov.tr/turkish/dinegitimi/Default.aspx
www.diyanet.gov.tr/yayin/default.asp
www.personelweb.diyanet.gov.tr/personel/duyurular/kadrobulteni.pdf
www.personelweb.diyanet.gov.tr/personel/duyurular/kadrobulteni.pdf
www.diyanet.gov.tr/turkish/dspor/
www.diyanet.gov.tr/turkish/dy/Kurulkararlari.aspx?KonuId=1
www.diyanet.gov.tr/turkish/dy/Diyanet-Isleri-Baskanligi-AnaMenu-baskanlik-mevzuati-123.aspx
www.diyanet.gov.tr/turkish/dy/dinibilgiler.aspx?KID=1
www.diyanet.gov.tr/turkish/dy/DiniBilgilerDetay.aspx?ID=287